Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
3 E
13

M

14-12-B-27.

Digitized by Google

Digitized by Google

15

C. 72. AC

Digitized by Google

PARADISVS
PVERORVM,
IN QVO
PRIMAEVAE HONESTATIS,
TOTIVSQVE PVERITIAE RE-
ctè informatæ reperiuntur
exempla:

*SENIBVS IVXTA ET PVERIS AD SPE-
culum, Admirationem, Imitationem.*

OPVS NOVVM, ET CONCIONIBVS
non minùs quàm Catechiſmis
vtile.

PER R. P. PHILIPPVM DE BERLAYMONT
SOCIETATIS IESV.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

COLONIAE AGRIPPINAE,
Apud IOANNEM KINCHIVM ſub
Monocerote.

ANNO M. DC. XIX.
Permiſſu Superiorum & Priuilegio.

Tu non poteris, quod iſti et iſtæ? An verò iſti et iſtæ in ſemetipſis poſſunt, ac non in Domino Deo ſuo? Auguſt. lib. Confeſſ. cap. 11.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

REVERENDISSIMO ATQVE AMPLISSIMO DOMINO,

D. MATTHIAE,

CELEBERRIMI MONASTERII RVNENSIS ABBATI, SAC. ORDINIS CISTERCIENSIS PER

Vtramque Auſtriam, Stiriam, Carinthiam, Carniolam, Tirolim, &c. Vicario Generali, Sacræ Cæſ. Maieſtatis, & Sereniſsimi Auſtriæ Archiducis FERDINANDI, Hungariæ, Bohemiæque REGIS, &c. Conſiliario, nec non Prouincialium Stiriæ Deputato Ordinario, Domino ſuo admodum gratioſo.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

IAM diu mihi ſingularis mei erga R.^mam V. D. affectus atq; obſeruantiæ expromendæ occaſionem circumſpicienti, obtulit ſe tandem amabilis puerorum hic cœtus, id muneris, vt mihi quidem videbatur, quaſi vltrò depoſcens. Ego tamen, vt verum fatear, cunctabar initiò, dubitans aliquo modo, an hi meæ ſatis idonei interpretes voluntatis eſſent futuri. Quid vos,

Digitized by Google

aiebam; audebitiſne iſthac ætatulâ, iſthac dicendi infantiâ, non modò in tanti, tamque rara doctrina & eloquentia, vſuque rerum, præcellentiſſimi viri conſpectum prodire, verùm etiam tenero ore blæſula coram eo verba proferre? Illi ſubridentes; Quidni? dicebant: vt quid enim eum formidaremus, qui Magiſtri exemplo, non tantùm blandè nos ad ſe vocat, verùm etiam, eiuſdem iuſſu, tam ſuam, quàm Curæ ac Cenſuræ ſuæ ſubiectorum vitam vnicè ad noſtræ ætatis innocentiam conformare ſtudet? Non tu ſcis huic noſtræ ætati vim quandam naturalem ineſſe ad ſtudia hominum concilianda, adeoque quoduis impetrandum? Hac ego obſtupefactus confidentiâ, propiùs dum ſingula luſtro, non tam Puerorum quàm Angelorum cœtum eſſe deprehendo, ita virtutum, etiam quæ ſupra ætatem, omnium odore fragrantem, vt in *Paradiſum* quendam delatus mihi viderer. Tanto ergo magis faciundũ mihi putaui, vt & his internuncijs, animi mei virtutum tuarum obſeruantiſſimi affectũ teſtificarer, & admirabilis voluptatis, quam piæ animæ è venerãdi huius cœtus adſpectu cepturę ſunt, non partem modò, ſed etiam quaſi arbitriũ, R.^mæ V. D. adſcriberem, ac librum hunc dicarem.

De

Digitized by Google

De Pueris ſcriptus eſt , fateor: ſed Puer ipſe profectò ſit neceſſe eſt , qui de puerilibus hic tractari vel ſcribi putet. Quis enim neget tantò maiora magiſque ſtupenda videri debere , quæ hic prodita leguntur Diuinæ Omnipotentiæ miracula, quantò ætas illa infirmior eſt, & grauiorum virtutum minùs capax ? Vt maximè verum ſit, quod Regius vates Deũ alloquens cecinit: *Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem.* Inuenient hic ſenes, quod in pueris non tantùm admirentur, ſed etiam imitentur: immo quod erubeſcant, ſe in virtutum ſtadio à pueris longo poſt interuallo relinqui. Diſcent hic parentes, quomodo educandi ſint liberi, & ad omnem virtutem, maximè verò Dei metum ac pietatem informandi. Diſcent liberi, quis cultus Deo, quæ veneratio parentibus debeatur. Diſcent omnes omnis ætatis, ſexus, conditionis homines, quàm magna Deus in illis & per illos operetur, qui diuinâ miſericordiâ præuenti, Spiritus S. ductum lubenti animo ſequuntur. Sed ineptus profectò ſim, ſi apud R.[mam] V. D. harum rerum maximè intelligentem, opuſculi huius tam dignitatem quàm vtilitatem pluribus cõmendare velim: quum vino per ſe vendibili, vt eſt in prouerbio, ſuſpenſa hedera minimè opus ſit.

Digitized by Google

Quod ſupereſt, R.mam D. V. etiam atq; etiam rogo, vt hunc animi mei affectum bonam in partem accipiat; & ſicut iam olim R. D. fratrem meum Hermannum iſtis locis in vinea Chriſti excolenda laborantem omni beneuolentiæ & officiorum genere proſequuta eſt, atque etiamnum vel abſentem proſequitur; ita me quoque meoſque in poſterum gratiâ & fauore ſuo complecti velit. Dabam Coloniæ menſis Iul. 1. die, quo Sereniſsimum Archiducem Ferdinandum coronâ Hungariæ redimitum ſummo cum applauſu accepimus, Anno Dominicæ Incarnationis M. DC. XVIII.

Reuerendiſſ. V. Amplitud.
deuotus ſeruitor

Ioannes Kinchius Bibliopola
Colonienſ.

Digitized by Google

APPROBATIO.

HOc opus, cui titulus *Paradiſus Puerorum*, à R. P. PHILIPPO DE BERLAYMONT Societatis IESV conſcriptum, quo varia & admiranda de paruulis exempla, cùm ex ſacra ſcriptura, tum ex diuerſis auctoribus collecta, continentur, nihil habet quod fidei Catholicæ, Apoſtolicæ, & Romanę aduerſetur: Quinimmo illud vtiliſſimum fore cenſeo, & digniſſimum, quod & typis mandetur, & omniũ manibus teratur. Actum Cameraci pridie Conceptionis Beatæ ſemperque Virginis MARIAE, 1616.

Gabriel le Gay, S. T. Baccal. inſignis, ac primariæ Eccleſiæ Collegiatæ Scholaſticus & Canon. ac librorum Cenſor.

FACVLTAS R. P. PROVINCIALIS SOCIET. IESV.

E*Go* IOANNES COPPERVS *Prouincialis Soc.* IESV *per Rheni Prouinciam, poteſtate mihi ad hoc à Reuerendo admodum P. N. Præpoſito Generali Mutio Vitelleſco facta, facultatem concedo Ioanni Kinchio Bibliopolæ Colonienſi, vt Paradiſum Puerorum à* P. PHILIPPO DE BERLAYMONT *Societatis* IESV *collectum, & ab illis qui eum recognouerunt dignum prælo iudicatum, typis mandare poſſit. Coloniæ hac 24. Martij, ibid.*

IOANNES COPPERVS.

Digitized by Google

ILLVST.mo AC REV.mo DOMINO, D. FRANCISCO VANDER-BVRCH, ARCHIEPISCOPO, AC DVCI CAMERACENſi, S. R. Imp. Principi, Comiti Cameraceſij

PHILIPPVS DE BERLAYMONT

D. C. Q.

VEniſti tandem, magne *Præſul*, veniſti, magne dignitatum aſpernator; veniſti tandem: ſenſerunt iam emanantem circumfuſi populi virtutem, ad quam aridi ſitienteſque velut ore aperto anhelabant: nec, vt vidimus, veniſſes, niſi tergiuerſantem, tot piorum votis, tot acclamationibus, tam conſtanti totius Capituli poſtulatione, tam inclinata Ser.morum Belgij Principum voluntate, Deus impuliſſet. ita noſtro ſæculo reuiuiſcit illud: *Gloria virtutem quaſi vmbra ſequitur, & appetitores ſui deſerens, appetit contemptores.* Et verò ſi ominari licet, prenſauit Infulam nemo magis ſolicitè, quàm tu refugiſti; oſtentauit nemo fructu cum vberiore, quàm tu recondis; nemo, quàm tu, magis aſſiduos adiunxit ad Pedum labores: vt ſi quid cœptis tuis poſſit deſiderari, vnum hoc videatur, modus; vt quod agis, hoc agas, & verò diutius agas, & fructu perenniore: neque animus virium prodigus citò concidat, & magnos con-

D. Hieron. l. 3. Epiſt. in Epitaphio Paulæ ad Euſtoch.

Digitized by Google

contingat conatus elidi citò, quos optamus increſcere diu.

Hæc tanta *Boni Paſtoris* indicia, ad quem non ouium modò, ſed & agnellorum pertineat cura (iuuentutis inſtitutionem intelligo) animum incitarunt meum, vt quæ ad informandos Puerorum mores exempla pridem collegi, Illuſt.^mæ ac Reuerend. D. T. tot nominibus de Societate noſtra bene meritæ, tanta piorum expectatione Eccleſiam Cameracenſem adeunti, dedicarem. Parua quidem ſunt hæc, & quæ ob dignitatem tuam amplitudinemque, me offerre parantem reuocent, niſi & dixiſſet S. Hieronymus, *Non eſſe contemnenda quaſi parua, ſine quibus magna conſiſtere non poſſunt*; & ſcirem eſſe mihi negotium cum humilitatis, ac innocentiæ ſectatore, qui à ſe non repellet, quos ad ſe venire, nequicquam prohibentibus ceteris, iuſſit Chriſtus; quique minimè dedignabitur, quos cum grauiſſima interminatione excluſionis à regno cœlorum omnibus imitandos propoſuit ille, qui cùm magnus eſſet, noſtri cauſa paruulus factus eſt, *Magnus Deus, Paruulus IESVS, Magni fabri filius, Puerorum noſtrorum Anteſignanus.*

Sicut Paſtor gregem ſuũ paſcet; in brachio ſuo congregabit Agnos, & in ſinu ſuo leuabit. fœtas ipſe portabit. Iſaiæ 40.

Ad Lætam de inſtitutione filiæ.

Matth. 9.

Accipe ergo Illuſt.^me Domine hæc exempla, Puerorum quidem, ſed ex quorum ore diuinam laudem eſſe perficiendam diſcimus ex Propheta. Hos Pueros, atque adeo horum intuitu totius Cameraceſij iuuentutem eo affectu complectere, quo complexans Pueros IESVS benedictione ſua impertiuit. Soſpitet interim Deus Opt. Max. vitam Illuſt.^mæ ac Reu. D. T. ſecundet conatus fauore, gratiarum ſufficiat incrementa. *Hoc vnum Collegij noſtri Cameracenſis votum, hæc vna omnium tibi, tuiſque ſtudijs, atque obſequijs addictiſſimorum, comprecatio. Vale.*

Pſal. 8.

Marci 10.

Ad Lectorem totius operis epigraphe.

Abiſne, Lector, ad voculam Puerorum? ſiſte pauliſper; hic enim habes, quæ te remorentur: eſt ad illicem, Ingreſſus; ſunt ad oblectationem, fructúmve, Areolæ & Topiaria; ſunt ad mentis exceſſum, Adyta penetralia. Etiamnum oculos auertis? an quia dumtaxat in pueros me conuerto nihil hic viro dignum arbitrêre? fatebor equidem, pueriles annos hic tantùm complector, & vltra quartum decimum vix me porrigo; hic enim aiunt terminari pueritiam. Sunt tamen quæ in puero æmuleris, & quò te inuitat, qui quæ paruuli erant, vel maximè euacuauit: Malitiâ, hortatur, paruuli eſtote. Si (quod abſit) cum paruulis Gentium Doctorem exiſtimes delirantem; prouoco ad diuinam ſapientiam: Niſi, inquit, efficiamini ſicut paruuli, non intrabitis in regnum cœlorum.

Quæris quid in paruulis tantoperè commendetur? inſignis manſuetudo, animi demiſſio, promptitudo. Sed hic ego te inſuſurrantem, non tam hæc eſſe virtutis, quàm illi primæ ætati cognata. Bona verba. non vulgarem ipſe vel infantiam vel pueritiam attendo, vagitu, crepundijs, luſibus ſua tempora tranſcurrentem; ſed raram illam penitus ac ſingularem, in ſeſe ſtupenda diuinæ mentis arcana cuilibet explicantem. Hanc ego tibi diſpiciendam exhibeo ceu malum auream, vel ſi mauis, Aſſyriacam nullo non tempore, quà germine, quà flore, quà fructu renidentem. Illam ſcio, non ſine animi tui voluptate diſpicies, ſi minimè quorundam virorum puerili mente ſis, ſed puerorum noſtrorum virili prorſus & maſcula. Hanc ipſe tibi mentem voueo, quiſquis es ſenſu puer; aut quod peius, adducto ſupercilio vir.

Vale.

PRAE-

PRAELVDIVM INVITATORIVM AVTHORIS.

VOlo ciere Canos,
Volo viros ciere,
Pueros volo ciere
In hortulum roſarum
Et hinc, & inde amœnũ:
In ſepta purpurata,
Cœlo vel inuidenda,
Solo magis videnda.
Ades togata turba,
Senum ſeuera turba,
Hic pone fronte rugas,
Superciliique ſulcos,
Puer ſenis voluptas
Tenella, mollis ætas
Miniſtrat, vnde diſcas.
Quid pendulus reſiſtis?
Habes quod inde diſcas,
Neſtorne callet vnus?
Cumana callet vna?
Tacens docebit infans,
Loquens puer docebit.
In ore paruulorum,
Manu puellorum,
Sonat verenda VIRTVS,
Micat ſequẽda VIRTVS.
Ades virile robur,
Puerile cerne robur.
Nuces, ais, reliqui,
Lallare deſijſti.
Viri eſt valere dextrâ,
Viri eſt valere mente;
Nuces, nuces reliqui,
Et te docebit infans.
Nucẽ ecce tendit infans,
Sapis? nucem reclude,
Et nucleum capeſſe.
Dices, nuces amatæ,
Nuces viro redite.
Firmat virile robur
Puellulare robur.
Sed vos adeſte, adeſte
Tenella paruulorum
Corona puſionum,
Puellulis dicamus
Hæc Hortuli roſeta,
Myrteta delicata,
Amœnulos receſſus,
Saltuſque fructuoſos.
Hac cinge frõde frontẽ,
Sitimque fonte vince,
Famemque vince fructu.
O ſepta, ſepta ſacra!
Seni, viro terenda,
Puero magis terenda!
O nobilem palæſtram!
Puer docere Canos,
Viros Puer docere
Parat magis, Puellos.
Documenta vultis edam?
Nulli patebit æther,
Qui non ſit vt puellus,
Patiens, pudicus, inſons,
Sincerus, integellus,
Virtute, mente, vita.

IN

IN TITVLVM LIBRI.

HVc conglobatis vndique Paruuli
Adeſte turmis; currite, vos vocat
Cœlo triumphans in triumphũ
O Pueri, Puer ipſe IESVS.
Auditis? ecquæ vincula tam graues
Hephæſtiano robore firmiùs
Moras catenant? huc adeſte,
Deliciæ properate IESV.
Vetatne cœlum pondere tardior
Subire moles terrea corporis?
At hocce BELLO MONTE *ſurgit*
Par ſuperis PARADISVS *oris.*
Huc vos citatis curſibus aduocat
Terris IESVS *iam nouus incola;*
Adeſte; Paruis hoſpitalis
Porta patet, nimis arcta Magnis.
Attentiori ſingula lumine
Roſeta, riuos, & topiaria
Spectate, virtutumqúe flores
Inſolitos viridantis horti.
Obliuioſo nonne ſilentio.
Collata Tempe Theſſala ſupprimunt,
Suoqúe diuinos honore
Elyſij ſuperant honores?
Congratulanti murmure perſonans
Vox ergo clamet: Quæ puerilibus
Seges triumphis! Parua magnis
Vt decoras titulis IESV!
Inuſitatæ pignus adoreæ
Faſtigioſo tramite ſubſequar.
Ibo: quid obſtet? hic & ille
Hoc potuit; dubitabo? Poſſum.

M. AEGIDIVS SCOVILLE.

Digitized by Google

IN AVCTOREM.

DVm verſum modico plauſtrum temone reuoluo,
Quaſque ferunt muſcâ delituiſſe rotas;
Dum ſtupeo cœci ſpatioſa volumina Vatis
Exigua penitus clauſa fuiſſe nuce;
Dum mihi momentis libratam æqualibus horam
Vix certam faciunt æra locuta fidem;
Ecce aliud lætas prælo ſudante ſub auras
Dat paruâ immenſum fronte Philippus opus.
Si titulum ſpectem, Puer eſt, inſcribitur Infans:
Vix bene firmato paruula turba gradu.
Quantus, Muſa, Puer! canorum gloria; & Infans,
Præ quo ſunt humili virque ſenexque loco.
Pygmæi membrorum artus, animæque gigantes:
Quanta in quàm tenui corpore vis habitat,
Primùm conceptus materna mirus in aluo
Hic agit: inſolitis naſcitur ille modis.
Viuit hic anguſtis animo robuſtior annis:
Non ætas mentem ſuſtinet ægra ſuam.
Ille aciem tingit ceruicis rore nouellæ,
Leniter addicto clauditur ille die.
Denique quicquid habet laudis Puer vſque, recenſet
Hoc tua ſinceris charta, Philippe, notis.
Ilicet ingenti ſuſpectet parua theatro
Qui volet, in magno nomine parua legat:
Tu mihi das paruo ſub nomine magna, Philippe;
Et tibi de paruis nomina magna facis.

M. ALBERTVS PRINCIPE.

SYL-

SYLLABVS AVTHORVM.

Abdias.
Ado.
Aenæas Gazæus.
Alanus Rupenſis.
Alanus Copus.
Albinus Flaccus.
Aloyſius Lipom.
Ambroſius.
Amphylochius.
Andreas Cretenſis.
Andreas Valladerius.
Andreas Eborenſis.
AnnalesHenrici III.Imp.
Annales Ciſtertienſium.
Antoninus.
Antonius Senenſis.
Antonius Gallonius.
Antonius Flaminius.
Apiarium.
Arnoldus Hauenſis.
Athanaſius.
Auguſtinus.
Author lib.Cõformitatũ.
Baronius.
Baſilius.
Beda.
Bencius, Soc. Ieſu.
Bernardus.
Biblia.
Bibliotheca Cluniacenſ.
Bonauentura.
Bonfinius.
Bozius.
Bredenbachius.
Breuiarium Rom.
Breuiariũ Moguntinũ.
Breuiarium Ciſtertien.
Cacciaguerra.
Cæſarius.
Cælius Rodiginus.
Caniſius, Societ. Ieſu.
Caſſianus.
Cedrenus.
Chronica S. Franc.
Chryſoſtomus.
Cranzius.
Cromerus.
Cyprianus.
Diſcipulus.
Dominicus Candela, Soc. Ieſu.
Dorlandus.
Eginhardus.
Ephræm.
Epiphanius.
Erneſtus Cholinus.
Eudoënus.
Euodius.
Euſebius.
Eutropius.
Florarium.
Fontanus.
Fortunatus.
Franciſcus Sacchin⁹, Soc. Ieſu.
Franciſ. Veron. Soc. Ieſu.
Fulgoſius.
Gaguinus.
Garinbertus.
Gazetus, ordin. S. Franc.

Gene-

Genebrardus.
Georgius Maigret.
Gerardus Voſſius.
Glaber.
Granatenſis.
Gregorius Magnus.
Gregorius Turonenſis.
Gregorius Presbyter.
Gretſerus, Soc. Ieſu.
Guilielmus Gazet.
Henricus Sedulus.
Hieronymus.
Hieronymus Rubeus.
Hincmarus.
Hiſtoria Tripartita.
Horatius Turſellinus, *Soc.* Ieſu.
Hualbaldus.
Hutterus.
Iacobus de Vitriaco.
Iacobus Sprengerus.
Iacobus à Voragine.
Iacob. Bonfræus, Soc. Ieſ.
Ignatius.
Ioannes Gerſon.
Ioan. Matthias Tiberin⁹.
Ioan. Iunior Dominican.
Ioannes d' Aſſignies.
Ioannes Cardinal. à Turre-cremata.
Ioannes Maria Politian⁹.
Ioannes Marian. Soc. Ieſ.
Ioannes Hayus, Soc. Ieſ.
Ioan. Bonifaci⁹, Soc. Ieſ.
Ioan. Cõbrecius, Soc. Ieſ.
Ionas Monachus.
Iordanus de Saxonia.
Ioſephus.
Iulius Nigroni⁹, Soc. Ieſ.
Lanſpergius.
Legenda aurea.
Leonardus Iuſtinianus
Liber miraculorũ Montis-Serrati.
Liber miraculorum D. Virginis Salutiferæ.
Liber miraculorũ Louã.
Liber qui dicitur Angela de Fulginio.
Lignum vitæ.
Lipeloo.
Lipſius.
Literæ Soc. Ieſu.
Lucius Marinæus.
Ludouicus Richeomius, Soc. Ieſu.
Ludgerus.
Maffeius, Soc. Ieſu.
Maiolus.
MS. codices varij.
Marcus Gazæus.
Mare exemplorum.
Martin. Delrio, Soc. Ieſu.
Marulus.
Matthæus Tympius.
Matth. VVeſtmonaſterienſis.
Menæa.
Mercurius Gallobelgic⁹.
Metaphraſtes.
Methodius Patriarcha.
Meyerus.
Michaël ab Iſſelt.
Molanus.
Mombritus.
Moſchus Euiratus.
Nauclerus.

Nice-

Nicephorus.
Nider.
Nicolaus Godignus.
Nic. Lyranus.
Nic. Monachus Sueſſion.
Nic. Rigaltius.
Nic. Trigaultius, Soc. Ieſu.
Nic. Serarius, Soc. Ieſu.
Nilus Monachus.
Nodgerus Epiſc. Leod.
Osbertus Monachus Cantuar.
Paſchaſius Corbienſis.
Paulinus.
Paulinus Diaconus.
Pelbartus.
Petrus de Natalibus.
Petrus Damianus.
Petrus Venerabilis.
Petrus Rauſanus.
Petrus Aliacus Cardinal.
Petrus Binsfeldius.
Petrus du Iarric, Soc. Ieſu.
Pitheus I. C.
Procopius.
Prudentius.
Raghuel.
Raymundus.
Ribadeneira, Soc. Ieſu.
Ribera, Soc. Ieſu.
Riccius, Soc. Ieſu.
Robertus de Hault-port.
Rodericus Toletanus.
Ruffinus.
Rupertus Tuitienſis.
Rutilius Benzon.
Sabellicus.
Salazar
Sebaſtianus Roullardus.
Sedulius.
Seraphinus Raxius.
Sigebertus.
Socrates.
Sozomenus.
Speculum exemplorum.
Spondanus.
Stapletonus.
Sulpitius.
Surius.
Theatrum vitæ humanæ.
Theodoretus.
Theodoricus de Appoldia.
Thomas à Cantiprato.
Thomas à Kempis.
Thomas Morus.
Thyreus, Soc. Ieſu.
Toletus, Soc. Ieſu.
Trithemius.
Victor Vticenſis.
Villaneus.
Villegas.
Vincentius Belluacenſis.
Vicentius Barralus.
Vincentius Mainardus.
Virgiliꝰ Ceparius, Soc. Ieſu.
Vitæ Patrum.
VVilhelmus Abbas.
VVilhelmus Lindanus.
VVillibaldus.
Zonaras.

FINIS.

ELEN-

Digitized by Google

ELENCHVS CAPITVM.

PRIMA PARS:

PARADISI PVERORVM INGRESSVS:

Vbi de ijs agitur, quæ pueris circa ortum contigerunt.

Cap: I. *Pueri naſcituri reuelatio prædictio.* 9
II. *Miraculoſa quorundam conceptio.* 16
III. *Portenta de naſcituris viſa, auditaque.* 26.
IV. *Mira de pueris adhuc vtero materno concluſis.* 34
V. *De ipſa natiuitate & prodigijs, quæ in ea acciderunt.* 41
VI. *Numeroſitas prolium vno partu effuſa.* 57
VII. *Lactatio puerorum mira, & ablactatio.* 61
VIII. *Paruuli IESV recens nati anniuerſaria veneratio, & cunarumque eius miracula.* 67
IX. *Baptiſmi ſuſcipiendi deſiderium.* 80
X. *Impoſitio nominis.* 88
XI. *Baptiſmi in pueris effectus externi.* 93
XII. *Loquela puerorum mirabilis.* 100
XIII. *Infantium loquelâ ab inſontibus abſterſa calumnia.* 106
XIV. *Puerili voce edita oracula.* 112
XV. *Prognoſtica, quæ de pueris iam natis alij, & quæ in ipſiſmet conſpecta.* 122
XVI. *De oblatione puerorum.* 136
XVII. *Imprecationes parentum non ſunt in pueris inefficaces.* 142
XVIII. *Parentes ſanctis prolibus felices.* 149

SECVNDA PARS.

PARADISI PVERORVM VIRIDARIA, AREOLAE, TOPIARIA.

Vbi de ijs agitur, quæ geſſerunt pueri vitæ ſuæ progreſſu.

Cap. I. *Puerorum innocentia.* 153

II. *Apparitiones in forma pueri factæ.* 167

III. *Diuinæ prouidentiæ circa pueros iam in lucem editos miracula.* 183

IV. *Virginis Mariæ in pueros miracula.* 210

V. *Varia orbis loca V. Mariæ prodigijs in pueros perpetratis celebria.* 225

VI. *Angelicum in pueros officium.* 258

VII. *Sanctorum in pueros miracula.* 268

VIII. *Puerorum honeſta educatio.* 301

IX. *Literarum ſtudia, eruditio, ſpecimen ingenij.* 314

X. *Pueri ad magna euecti.* 324

XI. *Conuerſio puerorum ad fidem, vel meliorem frugem.* 329

XII. *Affectus in Religionem primis annis innatus.* 354

XIII. *Pueri ad Religionem vocati diuerſimodè.* 362

XIV. *Flagrans Religionis deſiderium.* 372

XV. *Puerorum cum parentibus, ante Religionis ingreſſum, certamen.* 381

VXI. *Diuina in reuocantes à Religione animaduerſio.* 397

XVII. *Cultus B. Mariæ Virginis.* 401

XVIII. *Puerorum in Chriſti paßionem & crucem affectus.* 415

XIX. *Euchariſtiæ in pueris deſiderium effectuſque.* 420

XX. *Pueri ſacræ Eccleſiaſticarum cæremoniarum inſtrumenta ritusq; adhibent, & eorum vim experiuntur.* 430

XXI. *Monita puerorum ſalubria; item de ijs, qui parentes conuerterunt.* 452
XXII. *Puerorum in hæreticos odium; & cum eis certamen.* 464
XXIII. *Auſteritas vitæ, ieiunia. diſciplinæ.* 471
XXIV. *Orationis & pietatis ſtudium.* 491
XXV. *Orationis puerorum vis.* 502
XXVI. *Reuelationes, viſiones, ecſtaſes.* 508
XXVII. *Humilitas.* 524
XXVIII. *Caſtitatis, & puritatis amor.* 530
XXIX. *Paupertatis amor, & bonorum in pauperes distributio.* 545
XXX. *In parentes obſeruantia.* 558
XXXI. *Fortitudo & patientia.* 562
XXXII. *Miracula quædam à pueris patrata.* 585

TERTIA PARS.

PARADISI PVERORVM ADYTA PENETRALIA.

Vbi de ijs agitur, quæ pueris circa obitum contigerunt.

Cap. I. *Diuinitus de morte præmoniti.* 598
II. *Felix puerorum obitus.* 608
III. *Puerorum in perferendis pro Christo Martyrij cruciatibus conſtantia, & primùm qui capite truncati.* 620
IV. *Qui à reliquis tormentis illæſi, tandem Martyrij palmam capitis truncatione ſunt conſecuti.* 642
V. *In crucem ſuffixi.* 661
VI. *Inciſione exſangues relicti.* 671
VII. *Trucidati, telis confoſſi.* 680
VIII. *Aquis, vel aliter ſuffocati.* 691

IX.

IX.	*Lapidibus obruti, penitus contriti.*	694
X.	*Igne vel calore perempti.*	700
XI.	*Iugulati, minutatim diſſecti.*	719
XII.	*Vario tormentorum genere necati.*	733
XIII.	*Incerto mortis genere occiſi.*	740
XIV.	*Sponte ſua ante ſupplicium animam emittentes.*	745
XV.	*Poſt atrocia tormenta fortiter ſuperata, liberati.*	756
XVI.	*Puerorum tumuli.*	761
XVII.	*Puerorum poſt obitum apparitiones.*	773

F I N I S.

PARS

PARS PRIMA PARADISI PVERORVM INGRESSVS;

VBI DE IIS AGITVR, QVAE pueris circa ortum contigerunt.

SI luctuoſa parentum primorum calamitas locum nobis aliquem in ampliſſimo illo atque amœniſſimo deliciarum theatro feciſſet reliquum, neque tam triſti lapſu omnem ad illud aditum poſteritati ſuæ præcluſiſſet, licuiſſet profectò mortalibus in eo verſari immortalibus, atque in iucundo oblectationis Paradiſo ita conquieſcere, vt extra illum ne voto quidem (cœlum demo) poſſet quicquam exoptari. Sed quoniam excidimus tanti boni non poſſeſſione modò, ſed etiam illius recuperandi ſpe; ſatagit humana induſtria, & vndique circumſpicit, ſi qua poſſit limen iſtud optatiſſimum aliquando pulſare; ſin minùs, aliquam certè eius ideam, atque ſimilitudinem conſequi, qua velut fomento dolori ſuo medeatur. Eſt præter Ægyptum (ſi topographis noſtris credimus) crux, cui ab incolis riſus nomen dedit, in edito quodam monte ſita, quam qui emenſi ſunt, tanta ſuauitate deliniri dicuntur, vt cibi potioniſque expertes æuo beatiſſimo perfruantur, atque iſtos campos quaſi Elyſios paradiſum appellant; re autem vera vis quædam

monti iſti à natura indita eſt ſecreto quaſi fune hominum corpora ad ſe protrahens, attractaque fame enecans; quæ etiam illo periculo frequentatur identidem, ſuadente ficto illo paradiſi nomine, & falſam quietem pollicente. Quæ res legentibus fortaſſe riſum faciet; ſed ſatis mihi fuit, ſi probarem vobis, innatam illam Paradiſi appetentiam hiſtoricis eius loci aut referendi, aut fingendi dediſſe occaſionem. Eam ipſam teſtatur quod de crudeliſsimo Solymorum tyranno memoriæ proditum eſt, locum illi fuiſſe arboribus ad amœnitatem conſitis ornatiſsimum, cui paradiſo nomen fecerat, cuius adeundi ſpe puerulos ad manus hoſtibus ſuis ex inſidijs inferendas, & quoduis flagitium audendum incitabat. Sed ecce Paradiſum orbi aperimus, non vbi corpora adeuntium inedia conficiantur; ſed animi grata rerum inuſitatarum lectione paſcantur: ad quem puerorum greges non conficiendis ſceleribus, ſed virtutibus exercendis aditum inuenerunt. Adeſte animulæ, beatæ puerorum mentes, vobis Paradiſus hic reſeratur, hoc ſolum veſtris nominibus excolitur, quos ſingulari quodam modo hominum Sator aliquid ſupra naturam ſecum voluit in lucem attuliſſe: ortus ille veſter admirandus habet operis noſtri veſtibulum, inauditus veſter in orbem ingreſſus primùm apparebit pedem in Paradiſum noſtrum inferentibus; qui (ſi quid licet augurari) ſicut olim Loth: *Videns omnem circa regionem Iordanis, quæ vniuerſa irrigabatur ſicut* Paradiſus *Domini*, in ea habitauit; ita illi tanta hortuli noſtri amœnitate, vel primo in limine, pellecti, diutius animo atque oculis inhærebunt.

Paradiſus puerorum.

Geneſ. 13.

Tu lector, primus pedem infer: monitum tamen velim, ſi non illico flores intueris, ſpes te non vana ſuſtineat: nam quid non pollicetur cælum tum ſuis fœcundis imbribus, tum vitalibus ſolis radijs? ſi quę etiamnum in ſemine plantæ, citò terrâ ſe tollent; ſi

quarum

quarum germinans apparet tumor, breui flos expandetur è germine. Quæris quænã illæ mihi plantæ? ipſas accipe, vel adhuc in aluo materna informes, formataſue proles, quarum omnium tot præcurrunt à cælo prænuncij, vt qui iam enatas vident, in eaſdem cum vicinis & notis Chriſti Præcurſoris admirationis voces erumpant.

CAPVT I.

PVERI NASCITVRI REVELAtio, prædictio.

SOLENT præcones aduentum Principum prçcurrere, qui vel elata voce, vel inflata tuba venturos prænuncient. ad eum ferè morem naſcituris Deus præcones non raro præmittit, qui quo nobiliores ſunt, eo præſtantiorem quoque futurum eum, qui prædicitur, colligimus: hinc Angelum hoc munere frequenter perfunctum accepimus, vel è Sanctis, vel etiam è mortalibus aliquem, neque tot immutabilia veterum Patrum de ipſo Chriſto, humani generis aſſertore, vaticinia, tot de Sanctis viris reuelationes temere ſunt patefactæ; magnos ſcilicet ac præclaros omnino fore fama hæc prænuncia indicare vult; dum quæ alios ſolet ſequi, hos eadem honori ſibi ducit anteire.

§. 1. *Deus promittit Abrahæ filium Iſaac.*

ABrahæ promiſit Deus Iſaacum, *Eduxitque eum foras, & ait illi: Suſpice cælum, & numera ſtellas ſi potes, & dixit ei: Sic erit ſemen tuum.* Geneſ. 15.

§. 2. *Reuelatur Moyſis conceptio AEgyptijs exitioſa.*

PRænunciarat Regi AEgypti quidam ſacrarum literarum peritus, naſciturũ per id tẽpus apud Iſraëlitas puerum quendã, & res AEgyptiorum olim Ioſeph. Antiq. iudaic. lib. 2 c. 5.

 grau-

graniter afflicturum; Iſraëlitas contra euecturum (ſi modò ad ætatem adultam peruenerit) nam & virtute fore præcellentiſsimum, & gloriâ per omne æuum celebrem. quo terrore percitus Rex, edicit ex ipſius monitoris ſententia, quicquid maſculini ſexus inter Iſraëlitas naſceretur, in flumen proiectum necari: obſtetrices etiam AEgyptias diligenter obſeruare partus Hebræarum, ac parturitiones. propoſuit etiam pœnam, ſi quis clam ſeruare fœtus auderet, vt cum tota familia tolleretur. Grauis fuit hæc calamitas, non eò ſolum, quia liberis orbabantur, & quia parentes ipſi miniſtri eorum interitus eſſe cogebantur, ſed futurum quoque tempus proſpicientes, inconſolabiliter triſtabantur, certum generis exitium exſpectantes, quandoquidem & proles necabantur, & ipſis parentibus non multo poſt erat moriendũ. Amarames Hebræus, vir inter ſuos nobilis, ſolicitus tum publico periculo, ne gens defectu iuuentutis ad nihilum redigeretur, tum priuatim, quòd domi prægnantem vxorem haberet, inopiâ conſilij laborabat, & ad implorandum diuinum præſidium conuerſus, orabat vt tandem miſeraretur homines, à quibus vnis perpetuo cultus fuerit, daretque finem præſentis afflictionis, quæ toti generi perniciem minaretur. Deus autem precibus ſupplicis ad miſericordiam flexus, adſtitit ei per ſomnum, iuſsitque in futurum bene ſperare; memorem ſe eſſe pietatis eorum à maioribus acceptæ, nec ipſis defutura præmia, ſicut nec progenitoribus defuiſſent, &c. Puer verò iſte, inquit, cuius natiuitatis metu AEgyptij fœtus veſtros ad necem damnauerunt, tibi naſcetur, hic neque deprehendetur ab obſeruatoribus, & poſtquam euaſerit, præter opinionem educatores nactus, ſuo tempore Hebræos ex AEgyptia ſeruitute liberabit. Quæ res per viſionem cognita, non parum ſolicitudinem auxit.

§. 3.

§. 3. Sampſon parentibus Reuelatur.

ERat quidam vir de Saraa, & de ſtirpe Dan, nomine Manue habens vxorem ſterilem, cui apparuit Angelus Domini & dixit ad eam: Sterilis es, & abſque liberis: ſed concipies & paries filium. Caue ergo ne bibas vinum ac ſiceram, nec immundum quicquam comedas, quia concipies, & paries filium, cuius non tanget caput nouacula: erit enim Nazaræus Dei ab infantia ſua, & ex matris vtero, & ipſe incipiet liberare Iſrael de manu Philiſtinorum, &c. Iudic. c. 13.

§. 4 Prædicitur Ioſias naſciturus.

ECce filius naſcetur domui Dauid, Ioſias nomine, & immolabit ſuper te ſacerdotes excelſorum, qui nunc in te thura ſuccēdunt; & oſſa hominum ſuper te incendet, deditq; in illa die ſignum dicens: Hoc erit ſignum, quod locutus eſt Dominus: Ecce altare ſcindetur, & effundetur cinis, qui in eo eſt. Cumq; audiſſet Rex Ieroboam ſermonem hominis Dei, quem inclamauerat contra altare in Bethel, extendit manum ſuam in altari, dicens: Apprehēdite eum, & exaruit manus eius, quam extenderat contra eum, nec valuit retrahere eam ad ſe; Altare quoque ſciſſum, & effuſus eſt cinis de altari. 3. Reg. 13.

§. 5. Angelus Ioannem Baptiſtam prænunciat.

IVcundum Ioannis Baptiſt. ortum prænunciauit Angelus Zachariæ, quem prædictioni fidem habere differentem, alligatis tam diu linguæ vinculis caſtigauit, donec dicta rei comprobaret euentus. Luca 1.

§. 6. De Chriſto prophana oracula.

NE ignorantiam prætexere vlla natio poſſet, vbique gentium vera fides habuit interpretes, nam Sibyllas, etſi loco, & natione diſcrepantes, Sanctus afflauit Spiritus, quæ diuini Verbi in Virgine corporali cæleſte myſterium, quod longo ante cecinerunt tempore, declarant: & cùm decem Sibyllæ numerentur, teſte Varrone, totidem hic reſponſa breuiter ſubiiciemus.

PERSICA.

Ex peruetuſto S. Caniſius lib 2. de B Virg. cap 7. l. de falſa relig. cap. 6.

Virgine matre ſatus, pullo reſidebit aſello
Iucundus princeps, vnus qui ferre ſalutem
Rite queat lapſis,
Ille Deus caſta naſcetur virgine magnus.

LIBYCA.

Ecce dies venient, quo æternus tempora princeps
Irradians ſe læta viris ſua crimina tollet,
AEquus erit cunctis, gremio Rex membra reclinat
Reginæ mundi ſanctus per ſæcula viuus.

DELPHICA.

Huius pertentant cor gaudia magna prophetæ
Eximij, qui virginea conceptus ab aluo
Prodibit ſine contactu maris, omnia vincit
Hoc naturæ opera: & faciet qui cuncta gubernat.

SAMIA.

Hunc poterunt clarum viuorum tangere Regem,
Humano quem virgo ſinu inuiolata fouebat.
Annuit hæc cælum, & rutilantia ſydera monſtrant.

CVMANA CELEBERRIMA.

Iam mea certa manent, & vera nouiſsima verba,
Vltima venturi quod erant oracula Regis,
Qui toti veniens mundo, cum pace placebit,
Vt voluit, noſtra veſtitus carne decenter
In cunctis ſimilis caſtam pro matre puellam
Deliget, hæc alias fama præceſſerit omnes.

HELLESPONTICA.

Dum meditor quondam Verbi decorare puellam
Eximio caſtam quod ſe ſeruauit honore
Munere digna ſuo, & diuino numine viſa,
Quæ ſobolem multo pareret ſplendore micantem,
Progenies ſummi ſpecioſa & vera Tonantis,
Pacifica mundum qui ſub ditione gubernat.

PHRYGIA.

Virginis in corpus voluit demittere cælo
Ipſe Deus prolem, cum nunciet angelus almæ
Matri, quæ miſeros contracta ſorde lauaret.

TIBVR-

TIBVRTINA.

Verax ipſe Deus dedit hæc mihi numina fandi,
Carmine quod ſanctam potui monſtrare puellam,
Concipiet quæ Nazareis in finibus illum,
Quem ſub carne Deum Bethlemitica rura videbunt.
O nimium felix cælo digniſſima mater,
Quæ tantam ſacro lactabit ab vbere prolem!

ERYTHRAEA.

Cerno Dei matrem, qui ſe demiſit ab alto
Vltima felices referunt cum tempora ſoles,
Hebræa quem virgo feret de ſtirpe decora,
In terris multum teneris paſſurus ab annis.
Magnus erit tamen hic diuino carmine vates
Virgine matre ſatus prudenti tempore verax.

CYMMERIA.

In teneris annis faciei inſignis amore
Militiæ æternæ Regem ſacra virgo cibabit
Lacte ſuo, per quem gaudebunt pectore ſumma
Omnia, & Eoo lucebit ſydus ab orbe.
Mirificum ſua dona Magi cum laude ferentes
Obijcient, myrrhamq́, aurumq́, & thura Sabæa.

Qui quidem verſus manifeſtiſſimè myſteria & adhuc nube Infidelitatis tecta, & à noſtris ſenſibus remotiſſima, pateſaciunt.

Multa Dodonæi Iouis, & Apollinis tum Pythij, tum Delphici, & Ammonis, quibus Ethnici multum tribuunt authoritatis, valentque ad eos conuertẽdos plurimum, oracula afferri poſſent: ſed pauca tantùm in medium adducam. Ita Iaſoni, nil tale ſuſpicanti, reſpõdit Apollo Delphicus de Chriſto naſcituro: Cùm enim Argonautarum Dux ille à Græcis Poëtis celebratus, de templo, quod Athenis, in arce conſtructum eſſet, Apollinem conſuleret in hunc modũ; Prædic nobis Phœbe Vates, cuiuſnam erit hæc ædes? & cui ſit in poſterum ſeruitura? ſic ille reſpondit: Quæcunque ad virtutem & honeſtatem vos inclinant facitote: de me ſic habete, tres

Procopius Martyr apud Metaphraſt. 8 Iul'j. his enim oraculis Flauianũ Præſidi Chriſtianam religionẽ probare conabatur.

cupere Deum regnantem apud Superos, cuius Verbum ab interitu alienum, conceptum in ſimplici virgine, qui velut ignitus arcus percurrens mundi medium, omnes capiens, eos adducet domum Patri: huius erit hæc ædes, MARIA autem nomen eius.

Ibidem.

Cùm verò quidam Battus nomine hunc eundem Apollinem de Deo percũctatus eſſet, hoc accepit reſponſum. Vnus mihi, Batte, vim affert, vir cæleſtis, cũm paſſus ſit, Deus eſt, & tamen non ipſa paſſa eſt diuinitas: vtrumque enim ſimul eſt, Deus, & Mortalis, à Patre ferens omnia, & omnia Matris habens: ex Patre quidem habens vitam, & vires; ex Matre autem Mortali, crucem, ſepulcrum, moleſtam & grauem contumeliam. cuius ex oculis aliquando calidæ fundebantur lacrymæ, & quinque hominum millia ſatiauit quinq; panibus, Chriſtus eſt meus Deus, qui eſt in cruce extenſus, qui mortuus, qui è ſepulcro venit ad polum.

Nauclerus tom. 2. gener. 27. Volaterranus in anthropologia l. 23. D Tho. 2. 2. q. 2. a. 7. ad 3.

Huius rei non mediocriter ex vetuſtiſsimo illo ſepulcro, Irene matre, & filio Conſtantino imperantibus, reperto, fides augetur, in quo hæc erat inſcriptio, aureæ inciſa laminæ: *Chriſtus naſcetur ex Virgine, & ego credo in eum; ô Sol ſub Irene & Conſtantini temporibus, iterum me videbis.* Et hanc quidem laminam Conſtantinus hoc nomine VI. & eius præclara mater Irene, inuentam in mortui hominis pectore, ex ſolido auro, habuerunt in maximo precio, fuitque ea dies Byzantinis maximè læta, cùm ambigeret nemo, quin illud eſſet hominis antiqui, & Chriſto præcurrentis.

In ſuo Chronico repurgato, c. 187.

Non parùm etiam probat hanc rem quod Martinus Polonus ſcribit Archiepiſcopus Coſentinus, quendam Iudæum Toleti, dum rupem exſcindit, vt vineæ terminos proferat, in medio ſaxo latibulum inueniſſe, quod non manu factum videbatur, intuſque librum folijs quaſi ex tenuiſsimo ligno

læui-

læuigatis, tribus quidem linguis, Hebræa, Græca, & Latina, conſcriptum; in eo de triplici mundo diſſeri, & ab Adamo vſque repetentem in Anti-Chriſtum deſinere, vltimi operis illud eſſe principium; In tertio mundo, Chriſtus naſcetur ex virgine MARIA. quin etiam ſingularum ætatum, in quocunque mundo, hominum res, mores, ingeniaque deſcribi; Iudæum iſtum, Chriſti ac virginis lecto illo vaticinio, quod eſſe videbat antiquum, & Chriſtianorum ſæculis præpoſitum, cum tota familia baptizatum; legebatur etiam tum arcani, ac retruſi huius voluminis inuentionem tum fore, cùm dominaretur in Caſtella Ferdinandus, ſed quotus eſſet, aut liber non dixit, aut Polonus omiſit.

Altioris ordinis eſt de Chriſto naſcituro prædictio apud S. Lucam: *Ecce concipies*, &c. *Hic erit magnus*, &c. Paſtoribus quoque primis reuelata eſt Saluatoris Natiuitas voce Angeli. Magis verò, nouæ ſtellæ exortu; Simeoni Pontifici, & Annæ Prophetiſſæ tacitâ Spiritus ſancti reuelatione. *Luc. 1.*

§. 7. *De SS. Maria Virgine oracula.*

QVæ de Chriſto ſuprà attulimus, pleraque ſanctiſsimæ eius Matris manifeſtiſsimè meminerunt, & non rarò etiam nominatim.

Sed præterea ſcribit Cedrenus, templum omnium nobiliſsimum ab Argonautis ædificatum fuiſſe, conſultumque ab illis oraculum, cui conſecrari deberet, his carminibus reſpondiſſe; quæ Martyr Procopius ita expoſuit. *In compendio l. 36. c. 5.*

Aſsidua virtute decus ſublime parate,
Atque vtinam (ſic mando) Deum, qui cuncta gubernat,
Cæleſti reſidens ſolio, colite, atque timete:
Illius æternum ante omnia ſæcula Verbum
Neſcia Virgo viri noſtras emittet in auras.
Quod velut igniferis impulſa ſagitta procellis
Edomitum reddit diuino munere mundum,

Huius, cui MARIAE *nomen ſanctiſsima mater,*
Agnoſcet templum proprium ſibi rite dicatum.

Hoc oraculum adeò ſuſpexit antiquitas, vt illud æreis literis in marmore inciſum, æternitati commendarit, atque in ipſis templi valuis affixum, cunctis legendum propoſuerit. Enimuero populi ſinceræ veritatis ignari & à dæmone ſeducti fabuloſæ Deorum Matri templum illud dedicauerunt, quod tandem imperante Zenone ad ſanctiſsimæ Virginis MARIAE cultum Chriſticolæ traduxerunt.

Affirmat Dorothæus in Synopſi & Epiphanius in vita Hieremiæ.

AEgyptios etiam ſuadente Hieremia Propheta, Virginis MARIAE prȩcultores fuiſſe, accepimus: cùm enim S. Propheta in illo AEgyptiaco exilio ſacerdotes illius gentis conueniſſet, ipſiſque audientibus, ſimulacrorum, quibus ſe impiè dabant, vaſtationem prædixit, & eius rei tum fore tempus adiunxit, cùm virgo in præſepi filium collocaret, quem ſalua integritate peperiſſet, atque in AEgyptum nõ multò poſt Deo iubente ſecederet. Huic Hieremiæ vaticinio ſacerdotes crediſiſſe; exinde virgineam imaginem in lecto collocatam, iuxtaque infantem in præſepio cubantem venerari cœpiſſe, cumque AEgyptius quidam Rex, decurſu temporis, quid illa ſibi vellet effigies, rogauiſſet, ſolemnem ritum illum eſſe, virginem, virginiſq; partum adorandi, reſpondiſſe, quem maiores ab Hieremia Domini propheta didiciſſent, ſuiſq; poſteris ita tradidiſſent.

Ad oracula referri debent prædictiones ſacræ, & typi; ac inter prædictiones quidẽ innumeras, hæc, vt temporis antiquitate, ſic promittentis authoritate, præcellit: quã dæmoni, poſt mulierẽ deceptã, interminatur Deus, implacabiles, inter ipſam, & ſerpentem, inimicitias, adiunxitque, quòd MARIAE eſt perhonorificũ, nobis ſalutare: *ipſa cõteret caput tuũ.*

Geneſis 3.

Typum MARIAE geſsit, præter res mutas innumeras, Moſis, & Aaronis ſoror germana, prima omnium Maria appellata, virginitatis, prophetiæ, magiſte-

Exod. 15.

giſterij laudibus illuſtris. hanc etiam adumbrauit Eua dicta mater viuentium. Rebecca, dum filijs ſuis benedictionem procurat. Heſter, dum fouet affectu ſingulari Populum. Iahel, dum inſigni prudentiâ hoſtem fallit. Iudith, dum maſculâ virtute hoſti caput amputauit, & inimicas acies in fugam conuertit. Abigail, & aliæ, nominatim verò ſponſa illa ornatiſsima in Canticis: quem librum ſic affirmat Rupertus eſſe conſcriptum, vt præcipua ex parte ad Dei ſponſam MARIAM referri poſſe videatur.

§. 8. *De S. Vrſinaro.*

MAtri eius grauidæ ſenex quidam venerandus apparuit per viſum, dicẽs: Accipe, inquit, hunc puerum (ducebat manu infantulum) & nutri eum. Verum cùm maxima tunc fames graſſaretur, ait mulier ſeni: Vnde hoc faciam, Domine, cùm deſit mihi panis? Hoc, inquit, pane nutries illum, deditque ei panem valde candidum, quem in manibus ſuis multum creuiſſe cùm vidiſſet mulier: Quid hoc, inquit, ſibi vult, Domine? reſpondit ſenex: Filium es paritura, qui de regno aliquam Chriſto lucrifaciet partem: fecitque; nam tantam à Deo conſecutus eſt gratiam, vt quotquot ad eum alloquẽdi gratia venirent, omnes diuini verbi pabulo reficeret. *Ratherius Epiſcopus Veron. apud Surium 18. Apr.*

§. 9. *De S. Theobaldo.*

Theobaldus Vienneníis Epiſcopus, auunculus auiæ S. Theobaldi, à quo æquiuoci nominis vocabulum ſortitus eſt, cùm aliquando colloquium haberet cum matre Dominæ Giſlæ, huius beati viri genitrice, inter cætera, ait: O generoſa parens, gaude, & lętare, quia ex te prodibit mater, quę paritura eſt magni meriti filium, qui omnibus noſtræ affinitatis hominibus præeminebit: & ante Deum, & homines, magnus vocabitur. huic etiam præſagio teſtimonium perhibuit paupercula quædam, quæ iam grauidam matrem beati viri ſic compellauit: Gaude, Domina, inquiens, quæ in vtero geſtas filiũ, qui *Surius Iuni 3.*

qui apud Deum præcipuum obtinebit locum, & ſuorum erit gloria parentum.

§. 10. *De S. Birgitta.*

Surius 23. Iulij.

CVm naufragium, in quo multi perierant, ope Henrici, fratris Regis Suediæ, euaſiſſet mater S. Birgittæ, prægnans, ab eoq; ad littus tandem perducta eſſet, eâdem nocte illi adſtitit perſona quædam, veſte luculenta induta, dixitque ad eam: Salua euaſiſti propter bonum illud quod habes in vtero. Itaque nutri illud pro amore Dei, ſciens ſpecialiter id tibi diuinitus eſſe donatum.

§. 11. *De S. Clara.*

Ex eius vita ſcripta iuſſu Alexādri 4. Pontif. Et Sedulius in Seraphica. hiſtor.

HOrtulana S. Claræ mater fructiferam Horto Eccleſiæ plantulam editura, cum non parum de partus periculo ſolicita, ante crucem in templo oraret, vocem ſibi audire viſa eſt: Ne paueas mulier, ſalua enim lumen quoddam parturies; quod ipſum mundum clarius illuſtrabit. Quo edocta oraculo natam infantulam Claram appellari voluit.

§. 12. *De S. Nortberto.*

Surius 3.

MAter Nortberti audiuit per ſomni quietem ſibi dici: AEquo animo eſto Hadevvigis; Archiepiſcopus futurus eſt, quem geſtas in vtero.

§. 13. *De S. Stephano Rege primo Hungar.*

Surius 20. Auguſt. Baron. tom. 10. an. 989.

GEiſa Dux Hungarorum, cùm iam factus Chriſtianus, omnes ſuæ ditionis homines ad Chriſtum perducendi cogitationes, ſanè ardentes, ſuſcepiſſet, & de edomandis rebellibus, ac ſacrilegis ritibus abolendis conſilia ſecum agitaret, ſecundum quietem iuuenem eximia ſpecie fulgentem conſpicatus eſt, qui blanda voce; Faceſſat, inquit, hæc ſuperuacanea ſolicitudo: nam tu, quod meditaris, propter manus humano ſanguine pollutas effectui mancipare non potes: naſcetur autem tibi filius, qui Regis titulo decorandus, id efficiet, quod animo concepiſti. Experrectus Princeps, humi proſtratus, principatum ſuum cum naſcituro filio lacryma-

bun-

bundus Deo commendat: quin & vxori eius S. Stephanus, habitu Leuitico ornatus, apparuit, his vtēs verbis: Confide mulier in Domino, & certa eſto te filium parituram, cui primo huius gentis & regnum & corona debetur: tu verò illi nomen meum imponito. Ego namque Stephanus, qui primus pro Chriſti nomine ſanguinem profudi, eum meo tutabor patrocinio, precibus in fide promouebo.

§. 14. De S. Romano Epiſc. Rhotom.

BEnedictus (id erat Patri S. Romani nomen) hoc vno infortunij genere anxius tenebatur, quod filium non habens, alieno cenſum ſeruabat hæredi: poſt igitur varias preces, & opera pia, quibus Dei numen ſolicitabat, mittitur eò inſperati gaudij nuncius, Angelus ſcilicet de cœlo, qui ſub nocte, viro conſolationis verba intulit: Ne paueas, inquit, electe Dei; Ecce ego ad te à Deo miſſus ſum: ne ergo ſuſpectus verearis phantaſiæ ſpiritu illudi; ego ſum Angelus ille, qui veſtra bona ſtudia, & orationes Deo obtuli; quæ diuinæ gratiæ conſpectibus proximo tēpore implebuntur, quia Fœlicitas vxor tua pariet tibi filium à Deo electum, nomine Romanum: hunc tu immunem ab omni labe corruptionis ſeruare memento, quia ipſum necdum genitum ſuperna prouidentia ad regimen ſanctæ Eccleſiæ præordinauit. Quod quidem viſum vbi vxori aperuiſſet, fit eleemoſynarum largior diſtributio. *Nicolaus Rigaltius 23. Oct.*

§. 15. De S. Bonito.

ORiginem traxit Bonitus ex inclyta Aruernorum ſtirpe patre Theodato, matre Syagria, qui ad Romanos Senatores referunt ſuos natales; priuſquam autem in lucem eſſet editus, ſacerdos quidam Fregio nomine fertur ad eius parētum veniſſe ædes, atq; à genitrice eius cum magno acceptus gaudio, & pro more rogatus, vt ipſi benè precaretur, his verbis vſus: Tu mihi benedic Dei ſacer ac venerabilis Domine. quæ verba tacitè ſecum expendens *Surius 15. Ianuar.*

Sya-

Syagria, tandem ex ſacerdote percunctatur, quid illa ſibi vellent; tum Fregio: Non equidem, vt tu putas, à te petij benedictionem, ſed ab illo quem geſtas in vtero, quippe quem diuinitus video ad ſummum vocari Sacerdotium. Et illa: Quæſo te, Pater, inquit, vt tuis precibus eueniat, quod dicis.

§. 16. *De S. Eucherio.*

Ex M. S. codice Sur. in eius vita.

SAncti Eucherij mater cùm ſe quieti dediſſet, vidit toro ſuo virum adſtantem, miri candoris veſtibus indutum, capitis veneranda canitie ſplendidũ, oculis inſtar gemmarum coruſcantibus terribilem, ſibique dicentem: Aue Deo dilecta, benedictum in vtero tuo ferens puerum, olim in hac vrbe à Deo electum futurum Antiſtitem. Cui venerabilis matrona: Obſecro te, inquit, vt benedictionem tuo ore largiaris, priuſquam à me diſcedas: intueor enim vultum tuum veluti Angelicum. ait illi Angelus: Rectè quidem cernis; ego enim Angelus Dei ſum, miſſus ab eo, vt benedicam proli, quæ eſt in vtero tuo.

§. 17. *De S. Stephano Iuniore Martyre.*

Surius 28. Nou.

CVm eximius vir Germanus in Patriarchicum thronum aſcenſurus eſſet, plebs ingenti frequẽtia ad maximum S. Sophiæ templum, ipſius videndi cupiditate, concurrebat; & inter alios Stephani mater ſcamnum quoddam occuparat, vt quem cupiebat, è ſuperiori loco intueri poſſet: cùmque ille per Eccleſiam tranſiret, ſtatim mulier clamare cœpit: Benedic, Domine, id quod in vtero meo eſt. ille autem perſpicaci animæ oculo eum, qui vtero geſtabatur, intuens; Benedicat hunc Dominus, per primi Martyris intercesſiones, reſpondit. Apud omnes verò mulier affirmabat, ſe eâ hora, quâ hoc audiſſet, igneam flammam, ex diuino illo ore proſilientem, vidiſſe.

§. 18. *De B. Pontio.*

Surius 14. Maij ex M. S. codice.

B. Pontius patrem habuit vrbis Romæ Senatorem, Marcum nomine, matrem Iuliam, paganorum erro-

erroribus inuolutos. Cumque mater prægnans cum marito templum, Ioui munus oblatura, ingrederetur; Sacerdos, qui forte ſtabat ante aras, tectus infula, repente à dæmone arreptus, velamen capitis, & infulam arripit, diſcerpit, & miro templum eiulatu complens: Hæc mulier (clamat identidem) filium habet in vtero, qui grande hoc fanum funditus euertet, & deos illius comminuet. Attoniti in vicinas ædes confugiunt, correptoque ſaxo Iulia ventrem, & latera ſua tundebat: vtinam, inquiens, non concepiſſem eum, qui hoc magnum delubrum, & eius numina euertet! ſatius profecto fuerit, me cum illo pariter mori. vbi vero aduenit parturiẽdi tempus, infantem formoſum enixa eſt, nulla macula aſperſum, mirantibus alijs, qui abortum expectabant. Volebatq; etiam natum infantem perdere, ſed obſtitit pater, relinquens hoc Ioui, cuius eſſet de hoſte ſuo vindictam ſumere.

§. 19. *De S. Thoma Aquinate.*

CVm adhuc matris Theodoræ vtero geſtaretur Thomas, vir quidam ducens eremiticam vitam, qui pendentem è collo D. Virginis imaginem habebat, cui appenſa erat alia S. Dominici, re, & nomine Bonus, dixit, Lætare Domina Theodora, paries enim filium Thomam, qui toto orbe ob vitæ, & eruditionis præſtantiam celebrabitur; quin & S. Dominici inſtitutum ipſe amplectetur. *Surius 7. Mart.*

§. 20. *De S. Vigore Epiſcopo.*

S. Vigor, Atrebas, & nobiliſsimo genere procreatus, olim Monachus S. Vedaſti, Childeberti tempore fuit Sanctus ab Angelo pronunciatus, priuſquam naſceretur. *Lignum vitæ 1. Nou.*

CAPVT

CAPVT II.

MIRACVLOSA QVORVNDAM Conceptio.

INVSTA priſcis temporibus nota feminis, quæ vterum non ferrent, fecit vt pleræque minùs fortaſſe de liberis ſuſcipiendis, quàm de fugienda infamia laborantes, ad humani generis parẽtem Deum (cuius manus potentiſsima omnem ſterilitatem excludit) precibus ac votis, interpoſita etiam Sanctorum interpellatione accederẽt. Verùm quid inſultas fœcunda ſterilibus antiquitas? an neſcis, cùm Deus alicuius vterum claudit, ad hoc facere, vt mirabilius denuo aperiat, vtque non libidinis eſſe quod naſcitur, ſed diuini fore muneris cognoſcatur? Luculenter id probat vieta Sara, quæ poſtquam ad nonageſimum vſque ætatis annum ſterilitatis opprobrium magno animi ſui mœrore pertuliſſet, Iſaacum tandem, cui repromiſſa erat omnium gentium benedictio, in lucem edidit: Rachel quoque à pulchritudine tantopere laudata, ſed diù infœcunda, Ioſephum, penes quem totius poſtea AEgypti ſumma fuit, enixa eſt. Quis fortior Sampſone? quis Samuele ſanctior? vterque tamen ex aluo ſterili prodiere. Omitto hic Elizabetham & Annam; hoc etiam nomine infelices, quarum prior edidit Ioannem Chriſti prodromum, altera Mariam: & hæc ipſum Chriſtum adeo felici effudit partu Virgo, vt matribus omnibus fœcunditatis palmam præripuerit. Multæ præterea occurrunt, quæ poſt vigeſimum annum ab inito matrimonio, aut etiam trigeſimum, partus honore lætatæ ſunt, de quibus ſigillatim agendum.

§. I. De

§. 1. *De filijs Abimelech.*

ABraham orante, Abimelech, Regis Geraræ vxor, & ancillæ, cùm antè ſteriles eſſent, prolem multis votis deſideratam ſuſceperunt, & matrum nomine lætatæ ſunt. *Gen. 20.*

§. 2. *De Iſaac.*

ABraham & Sara ambo ſenes erant, prouectæque ætatis, cùm conceptus eſt Iſaac. Abraham centum erat annorum, Sara nonaginta. *Gen. 18.*

§. 3 *De Iacob.*

D*Eprecatus eſt Dominum Iſaac pro vxore ſua, eò quod eſſet ſterilis, qui exaudiuit eum, & dedit conceptum Rebeccæ.* *Gen 25.*

§. 4. *De Sampſone.*

STerilis erat vxor Manue, Sampſonis mater, ſed ei apparens Angelus enixuram filium prædixit. *Iud c. 13.*

§. 5. *De Samuele.*

A*Fflig ebat Annam æmula eius, & vehementer angebat, intantum, vt exprobraret ei ſterilitatem. Porrò illa flebat, & non capiebat cibum, dixit ergo ei Helcana vir ſuus: Anna cur fles? & quare non comedis? & quamobrem affligitur cor tuum? nunquid non ego melior tibi ſum, quam decem filij? Surrexit autem Anna poſtquã comederat, & biberat in Silo; & Heli ſacerdote ſedente ſuper ſellam, ante poſtes domus Domini; cùm eſſet Anna amaro animo, orauit ad Dominum, flens largiter, & votum vouit, dicens: Domine exercituũ, ſi reſpiciens videris afflictionem famulæ tuæ, & recordatus mei fueris, nec oblitus ancillæ tuæ, dederisq; ſeruæ tuæ ſexum virilem; dabo eum Domino omnibus diebus vitæ eius, & nouacula non aſcendet ſuper caput eius.* *1. Reg 1.*

§. 6. De MARIA *Deipara.*

MARIAE Conceptiones duæ ſunt, vna in æterna Dei mente, quando præſtantiora illi aſſignauit chariſmata, quàm vlli nunquam puræ creaturæ: altera in B. Annæ vtero. Pater eius fuit Ioachim, ma-

ter verò Anna, ambo genere, & virtute nobiles, qui, vt Epiphanius & alij ſcribũt, licet eſſent ſenes, multiſque annis in matrimonio vixiſſent ſteriles, tamen quia magnam in Deo ſpem habebant, ab eo prolem multis ieiunijs, eleemoſynis, votoque eam diuino cultui conſecrandi concepto, flagitabant. Legimus apud S. Hieronymum, eos quotannis ſuas facultates diſtribuiſſe in tres partes, vnamque templo eiuſque miniſtris, alteram pauperibus ſolitos diuidere, tertiã ſibi reſeruare. Tandem poſt annos 20. prolem conſecuti ſunt, & Anna Decembris die 8. huius mundi mũdiſsimum ab omni labe cœlum, MARIAM, inquã, concepit. Et ita quidem, vt ab ipſa etiam originis labe puram plerique iure merito contendant, ſi non aiente, certè annuente Eccleſia. Quid enim ſibi volunt anniuerſariæ Conceptionis feriæ, apud Græcos ante annos mille celebrari cęptæ? in Romanæ verò Eccleſiæ multis partibus, annis ab hinc quingentis? Iamque eſt feſtæ huius lucis religio apud omnes Chriſtianos 200. annorum corroborata vetuſtate: idque ex reuelatione diuina (vt putatur) ſanctæ Brigittæ, & alijs facta, quod admittit Bonauẽtura, nec reijcit Bernardus, vt conſtat ex eius exemplis. Immo Sixtus IV. vocat Conceptionem puram, & immaculatam: immenſos quoque Eccleſia theſauros aperit hoc pie credentibus, & colentibus. Alexander verò VI. Iulius II. & Leo X. ordinem religioſum in honorem immaculatæ Conceptionis inſtitutum confirmarunt, & varijs priuilegijs exornarunt. Denique in Academia Pariſienſi, Valentina, & nonnullis alijs, nulli ad ſacræ Theologiæ faſtigium aſcenſus datur, qui prius non iurarit, nunquam ſe hanc aſſertionem oppugnaturum.

Epiphan hæreſ. 79. Nic. Eccl. hiſt. li. 1. c. 7. Niſſ. de humil. Chriſti gener.

D. Hierony. tom. 4. de Nat. B. Vir.

Extrau. Cum præcelſa, & Graue nimis de reliquijs & venerat. Sanct.

Et ſane ſi primus Adam ex immaculata conditus eſt terra, nunquid neceſſe erat Chriſtum, qui ſecundus eſt, ex intaminata virgine naſci? planè decebat Diuinam bonitatem, prouidentiam, ſapientiam, vt dignam Dei filio matrem conderet; cuius dignitati

repugnaſ-

repugnaſſet, mancipium dæmonis vel breuiſsimo tempore aliquando extitiſſe. id ergo matris Dei poſtulat dignitas, vt agnoſcit D. Auguſtinus, de hæreditaria culpa differens, cùm ait: *Excepta ſancta Virgine MARIA, de qua propter honorem Domini nullam prorſus, cùm de peccatis agitur, habere volo quæſtionem. inde enim ſcimus, quod ei plus gratiæ collatum fuerit, ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ concipere ac parere meruit Dominum, quem conſtat nullum habuiſſe peccatum.* Et certe nunquid ex puriſsimo Virginis ſanguine Chriſti caro formata eſt? & eadem portio, quæ Chriſti nunc eſt, MARIAE fuit aliquando? quomodo ergo aliqua ſaltem ratione peccati eam labe infectam fuiſſe dicemus. *Aug. l. de Natura & Gra. c. 36.*

Nec obſtat vnus aduerſariorum Achilles, Chriſtum ſic nô fore omniû (ſi nullo fuerit temporis momento MARIA ſub cõmuni lege peccati) redemptorem, idq; repugnare decreto Dei, quo ſtatuit, Adam peccãte, oẽs concipi in peccato originis: nam decretum ita debet illud accipi, vt ſi Adam peccaret, omnes homines, vi conceptionis peccato forent obnoxij: non tamen eo decreto facultatem Deo adimi, quo minus quemquam poſsit ex ſingulari gratia à peccato præſeruare. Nemo enim inficias iuerit, quin ipſa debito (vt ſic loquar) contrahendi peccatum originale obnoxia fuerit, verùm ne illud contraheret, fuit primo conceptionis ſuæ momento à Deo præſeruata; quod abundè ſufficit, vt & prorſus intaminata ſit, & tamen neceſſariam Saluatoris opem lubẽs agnoſcat, cantetque beneficij memor, *fecit mihi magna qui potens eſt*, Simile eſt de eo qui præueniente ſuccurrentis manu eripitur ex cæno, in quod alioquin erat neceſſariò caſurus. Ergo *Tota pulchra es. &c.* *Cantic. 4.*

§. 7. *De S. Galactione.*

Ex Metaph. Baronius to. 2.

EMeſæ in ciuitate Phœniciæ nobili Clitophon fuit, genere inſignis, & diuitijs ciuiũ nulli ſecundus,

dus, ſed hac in re omnium miſerrimus, quòd vxorē Leucippe ſterili, nullam poſteritatis ſpem ſibi relictam videret: qua de cauſa multis frequenter opprobrijs coniugem appetebat: adeoque vt ipſa mœrorē penitus contabeſceret. Accidit ea tempeſtate, vt ſecundus Emeſæ gubernator, animo planè barbaro, Chriſtianam pietatem radicitus exſcindere conaretur, omneſque pij, præſentis periculi magnitudine perculſi, fuga ſibi conſulerent. Vnus Onefrius Monachus, in tali procella periclitantes imbecilliorum animos deſerere, nequaquam eſſe viri pij, ac religionis ſtudijs dediti, ratus, mutato habitu impietatem eludere, & imbecilliores Chriſtianorū animos confirmare aggreſſus eſt. mendicitatem ſimulat, vt dum oſtiatim ſtipem corrogat, ipſe ſub ſordido pallio veros theſauros abſcondens, eos locupletaret: Venit igitur aliquando ad Clitophontis ædes, ſed ſtipem quæritanti Leucippe, vt erat tum triſtitiæ plena, fores occluſit, & quadā cum indignatione cum amandauit. Inſtat ille importunius, inopiam multis exaggerat: mulier miſericordia mota, eum admittit, & pijs eius ſermonibus prouocata, ſuam ei viciſſim calamitatem exponit, additque, nullum Deorum hactenus inuentum fuiſſe, qui ſterilitatis opprobrium tollere potuiſſet. Tum ſenex; Nihil, inquit, mirum, ô matronarum præſtantiſſima, quòd remedium ab ijs conſequi non potueris, qui dedecore & probro pleni, nefandis ſemper operibus ſe per omnem vitam contaminarunt: ſed ſi placet ab Omnipotente & vero Deo opem poſtulare, equidem te voti compotem breui futuram ſpondeo. Leucippe eam orationem mentis attentā conſideratione ſuſcipiens, ſpe cōcipiendæ prolis, ſe Catecheſi inſtruendam tradidit, & aquis deinde ſalutaribus expiandam: nec multò pòſt, ſolutis ſterilitatis vinculis, ſpem prolis haud dubiam ſibi fecit, prorſus vt ipſe eius maritus ad libāda Dijs ſuis ſacrificia in gratiarum actionem properaret: at vxor,

Ne ſe-

Ne feceris, inquit: Non enim dæmonum, vt tu exiſtimas; ſed Dei cæli, terræque conditoris beneficio concepi: Exponit deinde totam conuerſionis ſuæ ſeriem, hortatur ad fidem ſuſcipiendam, & miraculi magnitudine inclinato facilè perſuadet, vt ab eodem Onefrio vnda piaculari lauetur: Atque hæc concepti infantis ratio.

§. 8. *De S. Gregorio Naz.*

S. Gregorij mater, cùm prolis maſculæ cupiditate flagraret, Deum omnium dominorum authorem precatur, eique vouet, ſi deſiderij compos fiat, naſciturum filium oblaturam, quemadmodum Anna Samuelem. Quid igitur ille qui voluntatem timentium ſe facit? Per noctem ei filium nondum procreatum oſtendit, puerique vultum, nomenque indicat, qua re mirifice recreata mater, vix adhuc natum Deo, vt promiſerat, obtulit. *Gregorius Presbyter Græcè ſcripſit Surius 9 Maij.*

§. 9. *De S. Euphroſyna.*

IN ciuitate Alexandrina vir erat, non virtute minùs, quàm diuitijs locuples, Paphnutius nomine, iuuenis adhuc, cum coniuge, ſed ſterilis vterque diu. Implorant ergo diuinam opem, probrum vt auertere velit, ſocias religioſorum preces adiungunt: & cum audiſſent in monaſterio quodam eſſe ſenem, cui magna vitę puritas cōciliabat apud Deum fiduciam; eius genibus aduoluti, preces efflagitant: ſpondet ille cum Deo ſe precibus acturum: & (tantum valet oratio iuſti aſſidua) Paphnutio naſcitur filiola, quam Euphroſynem, id eſt, lætitiam nominauit, quod parentum triſtem animum exhilaraſſet. *Sur. 1. Ianuarij ex Metaphr.*

§. 10. *De S. Nicolao Tolentinate.*

IN caſtro S. Angeli, territorij Firmanæ ciuitatis, quæ eſt in Marchia Anconitana, honeſta quædã matrona, Amata nomine, multo tempore ſterilitatis opprobrio obnoxia cum marito ſuo vixerat, nullis interim non precibus ac lacrymis à Domino poſtulans, vt prolem largiri dignaretur, quam perpetuo ipſius *Surius 10. Septem.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

obſequio conſecrare poſſet. hæc illa aſſiduò precante, nocte quadam Angelus Domini vtrique parenti adſtitiſſe dicitur, eiſque mandaſſe, vt ad ſanctum Nicolaum Barrenſem properarent, cognituri illic quis ex ijs propediem naſciturus eſſet: ea viſione mirificè exhilarati, nihil de Angelica promiſſione hæſitantes, ſanctum arripiunt iter, ac peregrinorum inſtar, ad B.Nicolai Barrenſem perueniunt Eccleſiam. vbi cùm ante altare preces, ac munera obtuliſſent, ex longo feſſi itinere dulci ſopore corripiuntur. Et ecce mox in habitu Pontificis viſus adeſſe Nicolaus, cuius precibus meritiſque innixi in ſpem concipiendæ prolis veniebant. Is verò diuturnum mœrorem eorum conſolans, naſcituri pueri prædicit ſanctitatem: hortaturque, vt diſciplinis & exemplis pia eius ſtudia promoueant.

§. 11. *De S. Liberto Martyre.*

Molanus 24. Iunij.

S. Libertus precibus S. Rumoldi, ex parentibus Adone Comite & Eliza, qui iam conſenuerant, natus eſt Mechliniæ.

§. 12. *De S. Stephane Iuniore.*

Surius 28. Nou.

ANna Stephani noſtri mater, poſt diuturnas preces ante D. Virginis imaginem fuſas, cùm ſe, ſi voti compos fieret, ipſius filio, quem peperiſſet, conſecraturam eſſe recepiſſet, ſub orationis finem ſomno correpta, fœminam incredibili quadam forma præditam cernit, quę & ipſius pedem vellicans; Abi, inquit, in pace, muliercula, habes enim in vtero filium vt poſtulaſti: qua quidem viſione abeunte, ſumma voluptate eſt perfuſa.

Ex Alano Rupenſi libro quem fecit de Roſario, Seraphinus Razius in hortu.

§. 13. *De S. Ludouico Rege Galliæ.*

CVm concionaretur Patriarcha D. Dominicus, cum magno feruore in regno Franciæ, Chriſtianiſſima Regina nomine Blanca rogauit ipſum, vt vellet ſibi orationibus à Deo impetrare filiolum: Sanctus verò Dominicus reſpondit; Regina, te exhortor,

vt recites *Roſarium* B. V. MARIAE, & compares tibi multa *Roſaria*, deſque eis, qui volent legere; promittens ipſi his verbis: Regina, ſpera in Deo, quod ſi hoc feceris, & fueris deuota B. Virgini, Deus per ipſius preces, & aliorum, qui legent hoc *Roſarium*, dabit tibi filium ſibi charum, virumque ſanctum. Hoc facto; deuota Regina tempore ſtatuto peperit filium, qui fuit Chriſtianiſſimus Rex Ludouicus, inter ſanctos relatus, ob ſuam virtutem, opera, & miracula.

lo exemplorum titul. de B. Virg. exemplo 26.

§. 14. *De S. Remigio.*

ERat venerabilis quidam, ac profeſſione ſua non minùs, quàm nomine dignus, Montanus Monachus, qui in vita ſolitaria à prophanorum hominum congreſſu, ac familiaritate, penitùs ſecluſus cæleſtibus ſæpè & Angelicis fruebatur alloquijs; is cùm nocte quadam in oratione perugil anxiè pro pace Sanctæ Eccleſiæ, quæ multis, ac diuerſis apud Galliarum & Belgicarũ prouincias calamitatibus affligebatur, laboraret, & indefeſſis precibus Omnipotentis Dei clementiam exoraret, tandem leui præ nimia laſſitudine oppreſſus ſopore, ſubitò Angelorum choris, & beatiſſimarum animarum viſus eſt ſibi intereſſe cœtibus; qui humanæ ſalutis auidi, de Gallicanæ Eccleſiæ deiectione queritabantur: cumq; varia inter ſe crebro ſermone conferrent, ſubitò vox à ſuperioribus adytis intonans, gratulabunda huiuſmodi ſuauiſsimè promulgabat ſententiam: *Dominus proſpexit de excelſo ſancto ſuo, &c. In conueniendo populos in vnũ, & Reges, vt ſeruiant ei.* Porrò Cilinia, cum marito ſuo Æmilio, ambo genere nobiles, ſed effœto corpore ſteriles, & ab omni concipiendæ ſpe prolis prorſus excluſi, audito venerabilis viri Montani oraculo, hæſere animis, ægreq; nimis dictis eius fidem accõmodare potuerunt. Tum verò Montanus, qui vtroq; lumine orbatus erat, vt (inquit ad Ciliniam) vera me nunciare ſcias, tu ablactato infante oculos meos tuo

Hincmarus in eius vita. Petr. de Natal. li. 9. c. 9.

Pſal. 101.

lacte perunges, & ego eiuſdem infantis meritis priſtinam videndi facultatem recipiam. quæ omnia contigerunt.

§. 15. *De S. Zenone.*

Baron. to. 6 an. 476.

CVm magni Danielis ſanctitatem didiciſſet mulier nomine Rais, fide quidem feruentiſsima, & maximè pia, gloriâ autem valde inſignis, prompto & alacri animo ad eum accurrens, & ſimiliter atque illa meretrix, illius pedes rigans lacrymis, precibus ab eo contendit, vt ſibi naſceretur filius. Cùm autem humi deiecta vidiſſet eius pedis ſoleam exercitatione à tendine diſciſſam, ſtupens tolerantiam, & emittens voces Chananææ ſimiles, dans ei funiculum, rogat, vt eum circa eius pedem inuolueret, & ei rurſum reddat: Hæc eſt, inquiens, ſumma meæ petitionis. Ille verò primùm quidem non ſuſtinebat: deinde motus illius lacrymis, & præterea Epiſcopi & ceterorum verbis flexus, non ſolum illum cùm funem circumuoluiſſet, ei reddidit; ſed etiam ſignificauit, fore, vt ipſa pareret filium, & prædixit nomen filij, Zenonem, dicens, ô mulier, vocabis filium.

Ita puer alius per Zonã S. Theodori Siceotæ eſt conceptus. *Baron. to. 8. pag. 14.*

§. 16. *De S. Georgio Epiſcopo.*

Ex Meneis 21 Februa.

HIc parentibus pijs Theodoro, & Megetone patriam Cromnam incolentibus, natus, qui vitam ſine prole acerbam ducentes, oratione, & ieiunio à Deo prolem ſibi dari poſtulabant: quod accidit: Nam cùm profundam ſenectutem attigiſſent, Diuina voce futuræ prolis conceptionem, appellationem, & ſacerdotij dignitatem acceperunt.

§. 17. *De S. Ioanne.*

Ribad 2. Iunij.

S. Ioannes Vrticenſis à Deo impetratus eſt poſt 20. annos infœcunditatis parentum.

§. 18. *De S. Godefrido Epiſc. Ambianenſi.*

Nicolaus Monachus.

ANtiſtes S. Quintini Godefridus perhumaniter exceptus hoſpitio à Frodone, B. Godefridi noſtri

patre

patre, & Elizabetha matre, poſt multos de rebus diuinis habitos ſermones, quibus amantiſsimos coniuges vir Deo plenus incendebat, quæſiuit, aliquamne ex ſuis prolibus Deo conſecraſſent? Reſpondet Frodo non ſine magno animi ſui dolore, quod non; duos ſe omnino genuiſſe filios, Fulconem, & Odonem, ac vtrumque militaribus iam ſtudijs adſtrictum, nec iam effœtis ſpem prolis vltra alterius generãdæ relictam, nihil alioquin accidere ſibi poſſe iucundius. Hic animæquiores eſſe iubet Antiſtes, votis id à Deo poſtulandum, etſi Elizabetha à decem iam annis parere ceſſarit, Deo tamen haud eſſe difficile votis annuere, quod toties alijs vietis conceſsit, ac imprimis Præcurſoris matri, cuius nomen gereret. His animati promiſsis vota concipiunt, preces in animo deſtinant, & abiturienti Abbati vineas duas in Eleemoſynam attribuunt, remque religioſorum omnium precibus commendant; & haud diu poſt voti compotes fiunt. *Sueßion eius æqualis. Surius 8. Nouemb.*

§. 19. *De S. Stanislao.*

S. Staniſlaus Polonus apud Cracouiam nobili genere natus, & pijs parentibus, qui antea per annos 30. ſteriles, illum à Deo precibus impetrârunt. *Petrus Ribad. in eius vita.*

§. 20. *De S. Alberto Carmelita.*

S. Alberti parentes 26. annis ſine prole vixerant cõiuncti matrimonio. *Surius 7. Auguſt.*

§. 21. *De S. Veneranda.*

VEneranda Virgo apud Galliam paſſa eſt ſub Aſclepio Præſide, fuitque filia Agathonis & Politæ Chriſtianorum, qui 35. annis in coniugio ſine prole manſerunt, ſed oratione tandem ad Deum fuſa filiam obtinent, quam pater Venerandam vocauit. *Petrus l. 10. c. 61.*

§. 22. *De B. F. Bartholo à S. Geminiano.*

HVius mater cum eſſet S. Petrum Apoſtolorum principem impẽſius venerari ſolita, poſt viginti annos ſterilitatis, quos totos mœſta tranſegerat in coniugio, tandem ille ſecundum quietem ei apparet, *Ex Chron S. Franc. l 6. c. 24.*

& eam benè ſperare iubet concepturam filium, qui virtutum laude ad gloriam nitatur ſempiternam: nec fefellit euentus.

§. 23. *De S. Modeſto.*

Ex Menæis Raderus in Viridario. Sanct.

SAnctus Modeſtus Patriarcha Hieroſolymit. precibus ſterilium parentum impetratus eſt, poſt quadraginta infęcunditatis annos in matrimonio tranſactos.

§. 24. *De alijs pluribus.*

Varij.

ALij occurrunt item non pauci, qui ab infœcundis parentibus precibus à Deo impetrati fuerũt: Tales ſunt Daniel, & Simeon Stylitæ, Ildephonſus, Gregorius Nazianzenus, Svibertus, Alexis, Odo Cluniacenſis, Iulianus Archiepiſcopus, Andreas Feſulanus, Ludouicus Rex, &c. Et Ioannes Hayus in hiſtoria Indica de Omurano Coll. vnum refert; Bencius alterum in hiſtoria Varalienſis Miſſionis prouinc. Auſtriæ.

CAPVT III.

PORTENTA DE NASCITVRIS viſa, auditaque.

SCIO equidem nonnullos è Romanis nimio plus portentis captandis deditos, etiam in medio germanoque naturæ curſu portenta inueniſſe, vt quod vel ipſi in mentem cogitabũdi admitterent, aut ſponte ſeſe inijceret ſomniantibus, pro rato habendum putarent: nec me latet, ficta ſæpè portenta, auguria, omina ab Ethnicis fuiſſe captata; ſi quis tamen ijs vti volet ad eorum, quæ à nobis dicenda ſunt, eleuandum fidem, næ ille mihi dignus

gnus videatur qui in tenebris infidelitatis quoque cæcutiat, qui lucem à caligine denſa clariſsimam non diſcernat. Stant à nobis tot teſtes integerrimi, quot hic cenſa nomina: nec ambigendi relinquitur locus, vbi toties res ipſa, quid eius ſignum voluerit portendere, loquitur.

§. 1. De S. Dominico.

CVm mater eius ſancto fœtu grauida eſſet, videre ſibi viſa eſt catulum vtero geſtare, ardentem ore faculam ferentem, & ex vtero egreſſum, totum mundum flammis ab eius ore prorumpentibus illuminantem.

F. Theodoricus de Apoldia Dominicanus apud Sur. 4. Auguſt.

§. 2. De S. Andrea Feſulano.

VOto nuncupato Nicolaus & Peregrina coniuges optimi, promiſerunt, ſi filium haberent, eum religioni Beatæ MARIAE conſecraturos. Nec vanæ fuêre preces, nam paucis pòſt diebus concepit Peregrina; verùm inſtante partu, in ſomnis lupum viſa eſt ſibi peperiſſe pro homine, qui cum templum intraſſet, paulatim in agnum ſit conuerſus. Excuſſo ſomno, quamuis exterrita, viſum marito celat. Naſcitur infans ipſo Sancti Andreæ feſto, educatur, inſtruitur, verùm (vt præuiderat mater) feros didicit mores, & quaſi lupinos, quibus tandem depoſitis in mitiſſimum agnum eſt conuerſus.

Sur. 6. Ianu.

§. 3. De S. Praiecto.

SAnctus Præiectus Aruernorum Epiſcopus, & Martyr, cùm adhuc vtero geſtaretur, viſa eſt ſibi mater videre infantem per ipſius latus egredi, vndæ inſtar ſanguinis rubentis baptiſmate ablutum. Quod cùm viro ſancto cuidam aperuiſſet, id retulit reſponſi, puerum ex ipſa naſciturum, magnum quandoque futurum, & cum palma Martyrij ex hac vita deceſſurum.

Surius 25. Ianuar.

§. 4. De

§. 4. *De S. Hugone.*

Sur. 1. Apr.

HVgonem Epiſcopum Gratianopolitanum cùm ſuis clauderet mater viſceribus, viſa eſt ſibi elegantem peperiſſe puerum, quem Dei conſpectibus ſiſtendum Sancti, & imprimis B. Petrus, deferebant in cælum.

§. 5. *De S. Vincentio.*

Sur. 5. Apr.

PAtri dormienti viſum eſt per noctem, quòd cùm in templo Fratrum Prædicatorum eſſet, quendam in ipſorum Fratrum habitu, virum pulcherrimum ac venerabilem concionantem audiret: cumque eius dicta exciperet auidis auribus, hęc ei verba ab illo dici videbantur; Cōgratulor tibi, ô chariſsime fili, poſt paululum vxor tua pariet tibi filium, cuius tanta erit vitæ integritas, tanta doctrinæ vtilitas, tanta famæ, ac mirabilium operum claritas, vt omnes Galliarum, Hiſpaniarumque populi eum tanquam Apoſtolum veneraturi ſint: eritque Frater ordinis cuius me vides. Poſt quæ dicta, multitudo quæ ibi adeſſe videbatur, magnis vocibus Deo gratias referebat. Itaq; dum & ipſe ſuas gratiarum actiones adiungere conaretur, ſomno ſolutus eſt, conatuque vocis vxorem excitat, eique viſa narrat. verùm etſi eiuſmodi ſomnijs non facilè credendum didiciſſent, fidem tamen adſtruebant, quæ adiecit vxor, tum quod Vincentio grauida, nihil moleſtiarum, quas aliàs cùm vterum ferret, experta ſit; immo potius agilitatem magnam, & corporis robur ſenſerit: tum quod ex vtero velut latrantis canis vocem ſæpe audierit, qui quidem latratus eum concionatorem eximium fore, ſatis videtur adumbraſſe, vt viri graues ſuper hac re conſulti ſunt interpretati.

§. 6. *De S. Guthlaco.*

Sur 11. Apr. Ex M S. codice.

NAſcituro Guthlaco manus quaſi hominis, rubri nitoris, cælitus miſſa, & ad oſtium domus paternæ extenſa, ineffabili fulgore viſa eſt coruſcare: quæ

ſignaculo crucis oſtium muniens, fœlici præfigurauit auſpicio, oriturum eſſe breui, qui conſtanti perſeuerantia Chriſti crucem in ſuo corpore circumferret.

§. 7. *De S. Alberto Carmelitano.*

BEnedictus, pater eius, nocte quadam ſecundum quietem, vidit è ſuæ coniugis vtero prodeuntem cereum mirificè radiantem. quæ viſio ſanctiſsimos illos coniuges, qui 26. annos ſine ſpe prolis fuerant, mirificè refecit, & in ſpem magnam adduxit, fore, vt infans eximia vitæ ſanctitate aliquando fulgeret. *Ex Ioanne Maria Politiano. Surius 7. Aug.*

§. 8. *De S. Dunſtano.*

DVnſtanus ex nobiliſsima gentis Anglorum proſapia originem ducens, eò nobiliùs in huius mũdi lucem prodijt, quò ſub materni ſinus ipſo adhuc anguſtia clauſo, diuino miraculo deſignatum eſt, pręclarum mundo per eum lumen oriturum. Cùm enim mater eius ſpe prolis propediem naſcituræ lętaretur, dies Purificationis B. MARIAE Matris Dei feſtiuus illuxit. Multitudo ergo hominum ingens vndique cõfluxit in eccleſiam, quæ antiquitus Glaſconiæ de lignis miro opere ædificata in honorem erat eiuſdem Dei Genitricis conſecrata: & eam, inter alios, adit pater S. Dunſtani, Herſtanus nomine, cum Chinedrita vxore ſua. Iam miſſæ officium celebrari cœptum erat, & immenſa accenſorum cereorum claritate, pro ritu eius feſti, locus refulgebat, cùm repentè ſereno cælo, omnino luminaria extincta ſunt; reſpiciunt inuicem ſinguli, & pro inſueti prodigij nouitate, metu nimio percelluntur; verùm dum ſtarent perculſi; flammam ignis cælitus labi, & cereum, quem mater Dunſtani tenebat, ea accendi, magis quàm antea attoniti, conſpiciunt. Accedunt itaque ſinguli ad lumen cælo demiſſum, & inde recipiunt lumen amiſſum. *Surius 19. Maij.*

§. 9. De

§. 4. *De S. Hugone.*

Sur. 1. Apr.

HVgonem Epiſcopum Gratianopolitanum cùm ſuis clauderet mater viſceribus, viſa eſt ſibi elegantem peperiſſe puerum, quem Dei conſpectibus ſiſtendum Sancti, & imprimis B. Petrus, deferebant in cælum.

§. 5. *De S. Vincentio.*

Sur. 5. Apr.

PAtri dormienti viſum eſt per noctem, quòd cùm in templo Fratrum Prædicatorum eſſet, quendam in ipſorum Fratrum habitu, virum pulcherrimum ac venerabilem concionantem audiret: cumque eius dicta exciperet auidis auribus, hęc ei verba ab illo dici videbantur; Cõgratulor tibi, ô chariſsime fili, poſt paululum vxor tua pariet tibi filium, cuius tanta erit vitæ integritas, tanta doctrinæ vtilitas, tanta famæ, ac mirabilium operum claritas, vt omnes Galliarum, Hiſpaniarumque populi eum tanquam Apoſtolum veneraturi ſint: eritque Frater ordinis cuius me vides. Poſt quæ dicta, multitudo quæ ibi adeſſe videbatur, magnis vocibus Deo gratias referebat. Itaq; dum & ipſe ſuas gratiarum actiones adiungere conaretur, ſomno ſolutus eſt, conatuque vocis vxorem excitat, eique viſa narrat. verùm etſi eiuſmodi ſomnijs non facilè credendum didiciſſent, fidem tamen adſtruebant, quæ adiecit vxor, tum quod Vincentio grauida, nihil moleſtiarum, quas aliàs cùm vterum ferret, experta ſit; immo potius agilitatem magnam, & corporis robur ſenſerit: tum quod ex vtero velut latrantis canis vocem ſæpe audierit, qui quidem latratus eum concionatorem eximium fore, ſatis videtur adumbraſſe, vt viri graues ſuper hac re conſulti ſunt interpretati.

§. 6. *De S. Guthlaco.*

Sur. 11. Apr. Ex MS. codice.

NAſcituro Guthlaco manus quaſi hominis, rubri nitoris, cælitus miſſa, & ad oſtium domus paternæ extenſa, ineffabili fulgore viſa eſt coruſcare: quæ

ſignaculo

ſignaculo crucis oſtium muniens, fœlici præfigurauit auſpicio, oriturum eſſe breui, qui conſtanti perſeuerantia Chriſti crucem in ſuo corpore circumferret.

§. 7. *De S. Alberto Carmelitano.*

BEnedictus, pater eius, nocte quadam ſecundum quietem, vidit è ſuæ coniugis vtero prodeuntem cereum mirificè radiantem. quæ viſio ſanctiſsimos illos coniuges, qui 26. annos ſine ſpe prolis fuerant, mirificè refecit, & in ſpem magnam adduxit, fore, vt infans eximia vitæ ſanctitate aliquando fulgeret. *Ex Ioanne Maria Politiano. Surius 7. Aug.*

§. 8. *De S. Dunſtano.*

DVnſtanus ex nobiliſsima gentis Anglorum progapia originem ducens, eò nobiliùs in huius mũdi lucem prodijt, quò ſub materni ſinus ipſo adhuc anguſtia clauſo, diuino miraculo deſignatum eſt, preclarum mundo per eum lumen oriturum. Cùm enim mater eius ſpe prolis propediem naſcituræ lętaretur, dies Purificationis B. MARIAE Matris Dei feſtiuus illuxit. Multitudo ergo hominum ingens vndique cõfluxit in eccleſiam, quæ antiquitus Glaſconiæ de lignis miro opere ædificata in honorem erat eiuſdem Dei Genitricis conſecrata: & eam, inter alios, adit pater S. Dunſtani, Herſtanus nomine, cum Chinedrita vxore ſua. Iam miſſæ officium celebrari cœptum erat, & immenſa accenſorum cereorum claritate, pro ritu eius feſti, locus refulgebat, cùm repentè ſereno cælo, omnino luminaria extincta ſunt; reſpiciunt inuicem ſinguli, & pro inſueti prodigij nouitate, metu nimio percelluntur; verùm dum ſtarent perculſi; flammam ignis cælitus labi, & cereum, quem mater Dunſtani tenebat, ea accendi, magis quàm antea attoniti, conſpiciunt. Accedunt itaque ſinguli ad lumen cælo demiſſum, & inde recipiunt lumen amiſſum. *Surius 19. Maij.*

§. 9. *De S. Alipio Cionita.*

Ex Metaph. Surius 26. Nouemb.

HVnc cum mater adhuc geſtaret in vtero, noctu viſa eſt videre formoſum Agnum, in cuius cornibus duo pulchri accenſi cerei complebant domum lumine, nec prius reuerſus eſt ad locum ſuum, quàm in lucem prodierit natus infans, matre à partus doloribus liberata. Non multò verò poſt quàm eum eſſet enixa, ſomno ſôpita, rurſus videt è ſua ciuitate populum in hymnis, & canticis, & ſupplicationibus, venientem ad infantem ſuum, eumque tanquam ſacroſanctum, & diuinum aliquem adorantem: quæ res tãta piæ matris animum affecit religione, vt marito paullò poſt defuncto, ſolius Dei obſequijs ſeſe ſtatuerit mancipare.

§. 10. *De S. Eligio Nouiomenſi Epiſcopo.*

S. Eudoenus apud Sur. 1. Decemb.

HVnc cùm adhuc corporis ſui clauſum ergaſtulo teneret mater, vidit aquilam ſupra ſtratum ſuum volitantem, cumque reciproca voce euigilaſſet, perterrita cæpit mirari quid iſtud portenderet. Interim adeſt partus hora, de vita non leuiter periclitatur, vocatur Sacerdos, qui animæquiorem eſſe iubet vates: erit enim, inquit, quem parturis, vir ſanctus, & in Eccleſia Dei celebris.

§. 11. *De S. Roberto.*

Surius 29. Apr.

GRauidæ Roberti matri glorioſa DEI mater in ſomno apparuit, aureum induta annulum, quam his eſt verbis affata: Volo eum, quem geſtas in vtero, filium, hoc mihi annulo deſponderi: hiſque dictis abſceſsit, viſionem iuſsionemque præclâram euigilans matrona retractabat, & qualis prænũcius ille eſſet, ſecum tacita cum gaudio cogitabat: oſtenſionem Dei Mater iterauit, & eadem prorſus verba repetiuit, vt, quod de Samuele in Scripturâ legimus, tantæ rei veritas clariùs appareret. Robertus vbi natus, altuſque eſt, eam vitam egit, quæ Sanctiſsimæ virginis ſponſum deceret, in cuius honorem

norem Monaſterium Moliſmenſe conſtituit, & ipſe Abbas gubernauit.

§. 12. De S. Hugone Abbate.

CVm adhuc eſſet in vtero matris Hugo, Abbas Cluniacenſis, & Presbyter quidam miſſam, tam pro illa, quàm pro fœtu celebraret, vidit in calice imaginem pueri reſplendentis, Hugonis videlicet, nondum nati. *Petrus de Natal. lib. 6. c. 58.*

§. 13. De S. Aſella.

SAncta Aſella Virgo in phiala nitentis vitri, & omni ſpeculo purioris, patri traditur per quietem. *Hieron ad Marcell. to. 1. Epiſt.*

§. 14. De S. Theodoro.

CVm Iuſtiniano imperante vir quidam in equeſtribus certaminibus clarus, Coſmas nomine, in hoſpitium diuertiſſet, vbi puella formoſiſsima, cui Mariæ nomen erat, quæſtum faciebat, eius amore captus eſt, cumque ex eo ipſa concepiſſet, in quiete ſtellam vidit ingentem, & claram, è cælo in vterum ſuum deſcendere: experrectaque ac timoris plena ipſi Coſmæ viſum narrauit, qui: Serua te, inquit, mulier, ſi forte Deus aſpiciat, & tibi det fructum Epiſcopatus forte dignum. Et egreſſus mane, lætus diſceſsit. at mulier cum ad Sanctum quendam in loco ſex millibus paſſuum diſtante habitantem veniſſet, narrauit ei ſõnium quod viderat: qui ait, Magnus profectò vir erit iſte puer, qui ex te naſcetur, & plurimùm valebit, non apud homines, ſed apud Deum: Lucida enim ſtella regiam ſignificat gloriam, vt indicant ſapientes viri, qui ſomnia interpretantur: verùm hoc de te dicendum non eſt, ſed ſplendida virtutum & gratiarum gloria: ſolet enim ſeruos ſuos, antequam edantur, ſanctificare. *Greg Preſbyter eius diſcipulus. Surius 20. Apr.*

§. 15. De S. Geraldo.

HIc vir illuſtris Lemouicenſi territorio, Aureliaco pago natus eſt, à patre Geraldo, matre *Petrus de Natal. lib. 9. cap. 65.*

Adal-

Adaltrude, nobiliſsimis atque ditiſsimis; qui dum in ſimul caſtè viuerent, nocte quadam in ſomnis diuinitus admonẽtur, vt prolem procreent, Geraldum nominent: excitatus igitur pater debitoque ſoluto, iterum obdormiuit, viditque ex pollice pedis eius dextri vngulam naſcentem, quæ in arborem magnam ſuccreſcens, palis & perticis protegebatur, nec tamen in pede pondus aliquod ſentire videbatur.

§. 16. *De S. Daniele Stylita 2.*

Metaphr.

AIt Metaphraſtes matri Danielis Stylitæ ſecundi, gemina ſydera ante eius conceptum, quæ futuram eius claritatem pollicerentur, per quietem diuinitus oſtenſa.

§. 17. *De S. Iuliano Epiſcopo.*

Ribad. 28. Ianuarij. ex adiectione ſanctorũ Galliæ.

HVius parentes diu abſque liberis vnà vixerant Maſburgi in Hiſpania, cum orationibus, ſanctiſque operibus ſolito impenſius inſiſtentes, voti damnantur. Patri ſecundum quietem viſum eſt cubiculum cõflagrare, illudque nigras quaſdam beſtias ſubingredi, alias circumlatrare, alias vlulatibus circumdare fugacibus: catellum verò niue candidiorem exire ab vxore, oculis acrem, ore flammiuomum, qui beſtias latratibus inſectaretur, ac eò deinde regrederetur, vnde prodierat.

§. 18. *De S. VVolfgango.*

Surius 31. Octob.

MAter ſancti VVolfgangi ſtellam in vtero viſa habere.

§. 19. *De B. Thoma Moro.*

Stapleton. de tribus Thomis.

THomæ Mori mater prima nocte à contractis nuptijs, vidit in ſomnis quaſi in annulo ſuo nuptiali deſcriptum numerum prolium, quas habitura erat; & formas ſingularum, quarum vna tamen ſic obſcura erat, vt eam dignoſcere non poſſet (paſſa eſt enim de vna abortum) altera miro quodam ſupra cæteras ſplendore eluxit.

§. 20. *De*

§. 20. *De S. VVillibrordo.*

MAter S. VVillibrordi, intempeſta noctis quiete, cæleſte in ſomnis vidit orama. Viſum eſt ei quaſi nouam in cælo videret lunam, creſcente illa vſque dum videretur eſſe plena. quam diligentius intuens repentino curſu lapſa, ruit in os eius, qua deuorata, eius intima ſplendore perfuſa ſunt. Euigilans verò, timore perterrita, cuidam religioſo Presbytero retulit ſomnium, illoque interrogante, ſi ea nocte, qua ei viſio facta eſt, ſuo more ſolito iungeretur viro, acceptaque ab ea eius reſponſione, ita reſpondit: Luna, quam ex modica vidiſti in magnam creuiſſe, filius eſt quem in ea nocte concepiſti, qui luce veritatis caliginoſos tenebrarum errores diſcutiet, & quocunque perrexerit, comitante ſuperni luminis ſplẽdore, plenum ſuæ perfectionis oſtendet globum, coruſcanteque rumoris eius candore, & morum pulchritudine, multorum in ſe alliciet aſpectum.

Albinus Flaccus Alcuinus, Caroli Magni præceptor apud Sur. 7. Nouemb.

§. 21. *De S. Bernardo.*

S. Bernardi mater proles habuit omnino ſeptem, mares ſex, filiam vnam, qui omnes bona parentum pace religionem ingreſſi ſunt. tertius fuit Bernardus, quem cùm parturiret, vidit candidum velut catellum ſe geſtare, rufis in dorſo reſperſum maculis, ſuoque latratu multos vndique populos excitantem. Quo viſo territa, virum quendam ſanctitatis opinione præſtantem conſuluit, qui mox prophetico ſpiritu futuram pueri ſanctitatem explicauit, monuitque vt eum Chriſto munus acceptabile offerret, quod etiam impenſè fecit.

Gulielmus Abbas apud Sur. 20. Aug.

§. 22. *De S. Columbano.*

CVm S. Columbani genitrix aluo grauida teneretur, ſubitò per intempeſtam noctem ſopore depreſſa vidit è ſinu ſuo rutilantem ſolem, & nimio fulgore micãtem procedere, & mundo magnum lumen præbere. Poſtquam autem ſopor membra laxauit,

V. Beda in eius vita c. 1.

Adaltrude, nobiliſsimis atque ditiſsimis; qui dum in-ſimul caſtè viuerent, nocte quadam in ſomnis diuinitus admonētur, vt prolem procreent, Geraldum nominent: excitatus igitur pater debitoque ſoluto, iterum obdormiuit, viditque ex pollice pedis eius dextri vngulam naſcentem, quæ in arborem magnam ſuccreſcens, palis & perticis protegebatur, nec tamen in pede pondus aliquod ſentire videbatur.

§. 16. *De S. Daniele Stylita 2.*

Metaphr. AIt Metaphraſtes matri Danielis Stylitæ ſecundi, gemina ſydera ante eius conceptum, quæ futuram eius claritatem pollicerentur, per quietem diuinitus oſtenſa.

§. 17. *De S. Iuliano Epiſcopo.*

Ribad. 28. Ianuarij. ex adiectione ſanctorũ Galliæ. HVius parentes diu abſque liberis vnà vixerant Maſburgi in Hiſpania, cum orationibus, ſanctiſque operibus ſolito impenſius inſiſtentes, voti damnantur. Patri ſecundum quietem viſum eſt cubiculum cõflagrare, illudque nigras quaſdam beſtias ſubingredi; alias circumlatrare, alias vlulatibus circumdare fugacibus: catellum verò niue candidiorem exire ab vxore, oculis acrem, ore flammiuomum, qui beſtias latratibus inſectaretur, ac eò deinde regrederetur, vnde prodierat.

§. 18. *De S. VVolfgango.*

Surius 31. Octob. MAter ſancti VVolfgangi ſtellam in vtero viſa habere.

§. 19. *De B. Thoma Moro.*

Stapleton. de tribus Thomis. THomæ Mori mater prima nocte à contractis nuptijs, vidit in ſomnis quaſi in annulo ſuo nuptiali deſcriptum numerum prolium, quas habitura erat; & formas ſingularum, quarum vna tamen ſic obſcura erat, vt eam dignoſcere non poſſet (paſſa eſt enim de vna abortum) altera miro quodam ſupra cæteras ſplendore eluxit.

§. 20. De

§. 20. De S. VVillibrordo.

MAter S. VVillibrordi, intempeſta noctis quiete, cæleſte in ſomnis vidit orama. Viſum eſt ei quaſi nouam in cælo videret lunam, creſcente illa vſque dum videretur eſſe plena. quam diligentius intuens repentino curſu lapſa, ruit in os eius, qua deuorata, eius intima ſplendore perfuſa ſunt. Euigilans verò, timore perterrita, cuidam religioſo Presbytero retulit ſomnium, illoque interrogante, ſi ea nocte, qua ei viſio facta eſt, ſuo more ſolito iungeretur viro, acceptaque ab ea eius reſponſione, ita reſpondit: Luna, quam ex modica vidiſti in magnam creuiſſe, filius eſt quem in ea nocte concepiſti, qui luce veritatis caliginoſos tenebrarum errores diſcutiet, & quocunque perrexerit, comitante ſuperni luminis ſplẽdore, plenum ſuæ perfectionis oſtendet globum, coruſcanteque rumoris eius candore, & morum pulchritudine, multorum in ſe alliciet aſpectum.

Albinus Flaccus Alcuinus, Caroli Magni præceptor apud Sur. 7. Nouemb.

§. 21. De S. Bernardo.

S. Bernardi mater proles habuit omnino ſeptem, mares ſex, filiam vnam, qui omnes bona parentum pace religionem ingreſſi ſunt, tertius fuit Bernardus, quem cùm parturiret, vidit candidum velut catellum ſe geſtare, rufis in dorſo reſperſum maculis, ſuoque latratu multos vndique populos excitantem. Quo viſo territa, virum quendam ſanctitatis opinione præſtantem conſuluit, qui mox prophetico ſpiritu futuram pueri ſanctitatem explicauit, monuitque vt eum Chriſto munus acceptabile offerret, quod etiam impenſè fecit.

Gulielmus Abbas apud Sur. 20. Aug.

§. 22. De S. Columbano.

CVm S. Columbani genitrix aluo grauida teneretur, ſubitò per intempeſtam noctem ſopore depreſſa vidit è ſinu ſuo rutilantem ſolem, & nimio fulgore micãtem procedere, & mundo magnum lumen præbere. Poſtquam autem ſopor membra laxauit,

V. Beda in eius vita c. 1.

& cęcas ſurgens tenebras aurora fugauit, intra ſemetipſam penſare cœpit, quæ viderat, & ancipiti gaudio tantæ viſionis vim ſagaci animo trutinans, ſolaminis ſupplementum à vicinis petit, auditque ſe egregiæ indolis vtero concepiſſe virum, qui & ſuæ ſaluti vtilia, & proximorum prouideret vtilitati opportuna.

§. 23. *De B. Franciſca.*

Ex Officio Breuiarij Ciſtert. impreſſo anno 150[illegible]. Fr. Ioan de Aſsignies relig. Camber. de ſacris Monialib. Ord. Ciſtert.

BEata Franciſca Virgo ſanctiſſima, ex nobili familia Comitum de Videlta, in vrbe Placentina eſt in lucem edita, cuius mater non rarò ſibi viſa eſt habere catellam in vtero, quæ magnos ederet latratus. quod cum ei magnum incuteret pauorem, didicit à prudēti ſuo confeſſario parituram ſe fidelem prudentemque filiam lingua medica præditam, & quæ latratibus ſuis improbos inſectaretur, pios in Dei obſequio contineret. res dictis reſpondit.

§. 24. *De Pio II. Pontifice.*

Sabellicus lib. 1. exempl. cap 1. Auentinus in eius vita.

ADijciatur his recens exemplum. Senis Hetruſci matrona nobilis, cui Victoriæ fuit nomen, cùm proxima eſſet partui, in ſomnis ſibi viſa eſt puerum ſe parere, mitram capite geſtantem. Fuitque id præſagium humanæ mentis verius, quàm ſomnium. Infantem enixa eſt, quem Pontificem Maximum Pij II. appellatione noſtra vidit ætas.

CAPVT IV.

MIRA DE PVERIS ADHVC VTERO materno concluſis.

CERTAT natura cum gratia in vtero materno, tanquam in theatro vndique ſepto, ne diffugio pateat locus, vtra ſcilicet plus mereatur admirationis, dum pro ſe quæque, hæc corpori, illa animo præ-

mo præcurrere tentat excolendo : & licet genere illa ſuo ſupra omnem naturæ dignitatem elato præferri ſe velit gratia, & verè debeat, mirum tamen quantum altera etiam mirifica ſapientum iudicio videatur. Quis enim cum Propheta Iobo non miretur, ſecum ipſe reputans conceptum hominis ſtupendum ? quis non obſtupeſcat ad membra tantoperè diſſimilia adeo artificiosè compingenda tam vilem aſſumi materiam? hanc materiæ portionem in os indureſcere, iſtam in pedum plantas, aut digitorum articulos diſpenſari, illam in neruos lenteſcere! quis non miretur hominem inter cæcas tot inuolucrorum latebras in globum conuolui ? alimentum ei ex tam venenato alioquin ferculo elici conuenientiſſimum ? per vmbilicum illud accipi ? in maiorem ſenſim molem aſſurgere, donec maturus, vt pomum ex arbore, ita ex vtero fœtus ſtato tempore decidat? Scio Philoſophos inter & Medicinæ peritos non leue de quibuſdam eſſe diſſidium, ſed nihil ea dubitatio de re noſtra tollit dignitatis : & ſi experientia doctis credimus, qui infantes formari cœptos cæſo matris vtero ſcrutati ſunt, hepar quidem primo aiunt, deinde cor generari, ac cerebrum, poſtea artus ſingulos neruorum compagibus, venarum commiſſione, oſſium confirmatione compingi, donec in maſculis die circiter quadrageſimo, in feminis octogeſimo, vbi fortè ad digiti magnitudinem maſſa peruenerit, illi animam Deus infundendo creet, & creando infundat: Sed ad ea, quæ non omnibus contingunt, veniamus.

De hominis concept. vide Aug in lib. 83 quæſt. qu. 56.

§. 1. De Eſau, & Iacob.

Gen. 25.

Collidebantur in vtero Rebeccæ paruuli: quæ ait: Si ſic mihi futurum erat, quid neceſſe fuit concipere? perrexitq; Rebecca vt cōſuleret Dominū, qui reſpondens ait: Duæ gentes ſunt in vtero tuo & duo populi ex ventre tuo diuidentur, populusq; populum ſuperabit, & maior

ſeruiet minori. Cùm autem tempus pariendi aduenit, qui primus egreſſus eſt, rufus erat, & totus in morem pellis hiſpidus: vocatumq́; eſt nomen eius Eſau. Protinus alter egrediens plantam fratris tenebat manu: & idcirco appellauit eum Iacob.

§. 2. *De Hieremia.*

Hierem. 1. HIeremias in vtero materno ſanctificatus eſt, vt plerique putant ex his verbis: *Priuſquam te formarem in vtero, noui te, & antequam exires de vulua, ſanctificaui te, & prophetam in gentibus dedi te.* Quamuis alij ea verba intelligẽda exiſtiment de ſanctificatione ſecundum prædeſtinationem, ſicut Ioannis 11. vocantur filij Dei, nondum regenerati, ſed ſecundum Dei prædeſtinationem adhuc regenerandi.

§. 3. *De Ioanne Baptiſta.*

IOannes Baptiſta, antequam in lucem editus eſſet, ſanctificatus fuit ſecundum Angeli vaticinium, dicentis: *Spiritu ſancto replebitur adhuc ex vtero matris ſuæ.* *Luc. 1.* Item exultauit in vtero exiſtens materno velut geſtiens fungi Præcurſoris officio, & tarditatem incuſans ſuam. Opinio D. Thomæ eſt, (& notat Regius in dilucidationibus) puerum ad rationis vſum accedentem, teneri ſe ad Deum conuertere & amare illum ſuper omnia. Indicat ergo hoc ſaltu Ioannes & gaudio, ſe, vt vſu rationis præditum, ad adorandum Deum, illumque amandum conuertiſſe: eſt enim Phyſicorum ſentẽtia, infantem ita locatum eſſe in vtero, vt facies in dorſum matris conuerſa ſit: iam verò doctores non ignobiles opinantur, conuertiſſe Ioãnem faciem ad Chriſtum adorandum tunc, cùm in vtero ſaltaſſe dicitur, quaſi illi reuerentiam exhibentem.

Infantis vtero clauſi facies in dorſum matris conuerſa.

§. 4. *De Chriſto IESV, Dei filio.*

Oratione 1. de Annunciat. Caniſius IN vtero virginis *Verbum caro factum eſt.* quod miraculorum omnium eſt caput, vt ait Damaſcenus; quæ verò ibi contigerint miracula, refert Caniſius.

Mira-

Miraculum eſt ad talem, tantumque fœtum formandum, viri omnem operam excludi, & poſt talem legationem, Virginiſque conſenſum, virgineum dumtaxat vterum adhiberi. Miraculum eſt, tantum de puriſsimo Virginis ſanguine transferri, & coagulari, in maſculumque formari, quantum ad generationem hominis ſufficiebat. Miraculum eſt, conſuetum dierũ numerũ, qui ad formandũ hominis corpus deſideratur, non expectari, vt & ſemen ad figuram corporis aptetur, & anima in corpus ipſum poſtea influat; ſed eodem planè momento, & ſine ſucceſsione temporis corpulentam ſubſtantiam à Virginis corpore diuidi, formari; ſimul & animari, vegetandi, ſentiendi, & intelligendi vires omnes pariter adeſſe, & ad ſuas functiones in ipſo corpore, rationali anima iam perfecte informato, exercendas conſpirare. Miraculum eſt, dum anima corpori iũgitur, eodem momento diuinitatem homini in vnam perſonam vniri, ac Verbum æternum ſe carni inſeparabiliter ſociare, vt idem Dei, & hominis filius, in virgineo vtero conſtitueretur. Miraculum eſt MARIAE filium, inde ab ipſo conceptu, tanta cumulari gratia, vt anima eius cum Angelis Dei eſſentiam clariſsime intueri, ac Dei gloria beatiſsime perfrui poſſet. Miraculum eſt eiuſdem animam ab initio vndecumque perfectam, & ſummis Dei donis refectam fuiſſe, vt non ſolùm omnes theſauri ſcientiæ & ſapientiæ Dei illic reconderentur; ſed etiam vt ſimul atque *Verbum caro factum eſt*, mox plenitudo diuinitatis in homine Chriſto corporaliter habitaret. Omitto plura id genus miracula, quæ tum in Chriſto, tum in Virgine tunc enituerunt, vt meritò Virginis Deiparæ vterum *miraculorum officinam* appellet Damaſcenus.

de V. Deipara li. 3 c. 22. Barradius & alij.

Damaſc. orat. 1. de eius Natiuit.

Tradunt rerum diuinarum conſulti; Chriſtum, ſimul ac in virginis vtero cæpit homo eſſe, in primo illo inſtanti gratias ſummas egiſſe Patri pro acceptis excellentiſsimis in humanitate beneficijs, inſuper

Barradius l. 7. c. 9. Soarez & alij.

votum crucis ſubeundæ ſuſcepiſſe, Deumque Patrem gratiſſimum hoc habuiſſe, præcepiſſeque, vt ſolueret. audi Soareſium noſtrum. *Ex quo probabiliter aliqui opinantur: ſicut Chriſtus habuit præceptum moriendi pro hominibus, ita etiam de eadem re votum emiſiſſe, atque ad hoc accommodant illud Pſalmiſtæ*, Vota mea reddam. *Nam pſalmum illum de Chriſto omnes interpretantur, in eo enim habentur verba illa, quibus Chriſtus in cruce vſus eſt;* Deus, Deus meus, quare me dereliquiſti? *& ita Gloſſa ibi verba illa de Chriſto interpretatur. Et quamuis Diuus Thomas probabiliter dicat, Chriſtum ibi eſſe locutum in perſona ſuorum membrorum, ſi tamen propriè & ſine incommodo poteſt de Chriſto intelligi, cur non ita interpretabimur? Nam & Hierony. ibi inter alia inquit; Vota Chriſti; ſunt Natiuitas, vel paſſio, vel myſterium corporis, ac ſanguinis eius. quæ non poſſunt vota dici, niſi quatenus voto oblata ſunt. eodem ferè modo exponit Auguſt. ibi. Baſilius verò & Theodor. addunt votum ibi ſignificare propriè promiſſionem. Eſt ergo probabile Chriſtum in primo inſtanti conceptionis ſuæ, ſe voto conſecraſſe Deo, ad redimendos homines, & in hunc finem, omnes actiones, ac paſſiones vitæ ſuæ voto obtuliſſe.*

Soarez tom. 2. q. 28. ſect. 1.

Pſalm. 21.

§. 5. *De* MARIA *Virgine.*

VIrginem MARIAM in vtero ſanctificatam, antequam natam, admittunt etiam qui putarant eam in peccato originis conceptam. quomodo verò etiam eius conceptio fuerit illibata, diximus ſuprà.

§. 6. *De S. Aſella.*

HVc pertinet quod legimus de ſancta Aſella apud Hieronymum. *Prætermitto*, inquit, *quod in matris vtero benedicitur ei, antequam naſcatur: ſit gratiæ, omne quod ante laborem fuit, licet Deus præſcius futurorum, & Hieremiam ſanctificet in vtero, & Ioannem in aluo matris faciat exultare, & Paulum ante conſtitutionem mundi ſeparet in Euangelium Filij ſui.*

Epiſt 15. ad Marcellam.

§. 7. De

§. 7. *De S. Geraldo.*

ALij infantes licet non legantur in vtero ſanctificati, tamen mira ſanctitatis ſigna iam tum edidere, vt fecit ſanctus Geraldus, quem cùm geſtaret mater, die antequam naſceretur, contigit vt cum ſuo viro vigilanti, vigilans ipſa iaceret, cùm infans emiſit vocem, quam omnes audierunt; cumque attoniti, quidnam eſſet, obſtupeſcerent, neque ignorare poterant, quod illa vox in aluo matris ſonuerit, vocat pater cubiculariam, & quonam ille vagitus increpuerit, adhibito lumine iubet diſquiri: cùm illa nullum omninò infantem adeſſe, qui vocem illam ediderit, ſimiliter attonita proteſtaretur, infans iterum ſecundò ſonuit, & poſt modicum interuallum ſonuit & tertiò, ſicut recens natus vagire ſolet, quæ trina vox fortè præſagiebat, quod in huius mortalitatis clauſura vitales actus erat habiturus, *&c.*

Ex Bibliotheca Cluniacenſi in eius vita.

§. 8. *De S. Vincentio.*

CVm geſtaretur materno vtero Vincentius, velut latrantis canis vox audiebatur, quod magnum concionatorem quandoque futurum indicabat.

Sur 5. Apr.

§. 9. *De S. Pontio.*

SAnctus Pontius Dæmonolatras, & ſacrificulos egit velut in rabiem: qua de cauſa ventrem ſaxo tundebat mater ethnica, vt vel tanto ſuo malo deorum hoſtem extingueret.

Surius 14. Maij tom 7.

§. 10. *De S. Victore Confeſſore.*

SAnctus Victor hoc nomen obtinuit, quod adhuc in vtero matris exiſtens, dæmonibus terrori fuerit, & denique victoriam reportarit. *Miror & ſtupeo* (inquit D. Bernard.) *infantem adhuc in vtero pauori fuiſſe pauendis dæmonijs, quippè ab ipſis præcognitum, & iam tunc ex nomine deſignatum. Nec vacuum nomen, vbi hoſtium fuga, & extorta confeſſio, victoriam conceſſit infantulo.*

S. Bern. ſer. de eius vita apud Sur. 26 Febr.

§. 11. *De B. Iacobo.*

Ex Chron. S. Franc. to. 3. lib 6 c. 1.

B. Iacobus à Marchia Anconia, matrem prædones timentem eiuſmodi verbis ſolatus eſt: Ne time, mea mater, lento viam inſiſte pede, inoffenſa domum peruenies.

Quod aliquando infantes adhuc in vtero verba quædam clamaſſe dicantur, non id climati, ſed prodigio adſcribendum, ſecundum Auguſt. de Ciuit. Dei lib. 3. cap. 31.

§. 12. *De S. Stephano Presbytero.*

Petrus de Natal. li. 10. c. 86.

S. Stephanum Presbyterum mater quo tempore toto geſtauit in vtero, nulla ratione carnes, oua, vel lacticinia, vinum aut oleum guſtare potuit, ſed panem ſolum, & aquam, cum folijs, & ſale.

§. 13. *De S. Germano.*

Fortunat. Pictauorum Epiſc. apud Suriū Maij 28.

S. Germanum mater (quod tam citò iterum concepiſſet) ſumpto veneno extinguere conabatur, ſed cùm nil effeciſſet, in ventrem incubat, vt vel ſic eum ſuffocaret.

§. 14. *De Gonſaluo Sylueria.*

Nicolaus Godignus in eius vita c. 1.

P. Gonſaluus Sylueria, vt olim Beniaminus ille Racheli, ita ortu ſuo matri interitum attulit, quaſi quæ talem ediderat fœtum, nihil haberet amplius, quod poſſet pro dignitate edere, ideoque excederet è viuis. Illud de Gonſaluo proditur memorabile, quod tertio ante ortū die vtero adhuc incluſus matris, viſcera vagitibus implerit, communem præoccupans hominum conditionem, quos in ipſo ſtatim veſtibulo vitæ natura abiicit ad lacrymas. Enimuerò præcox ille infantis ploratus id videtur ſignificaſſe, quod poſtea in eo adulto eſt obſeruatum: eam quippe tenuit viuendi rationem, vt non modò ex humanis rebus, quas alta quadam animi celſitudine, & conſtantia ſemper deſpexit, nullam perciperet oblectationem; ſed etiam ad deplorandas huius vitæ miſerias, & mortalium ſcelera aſſiduo fletu proſequenda natus eſſe videretur.

§. 15. De

§. 15. *De S. Elzeario.*

S. Elzearium mater poſtquam concepiſſet, magnam præter morem ſenſit animi mutationem, ita vt ſanctis arderet deſiderijs, & ad pietatis opera inflammaretur: Dixit quoque crebro Garſendæ, celebri diuinis reuelationibus Dominæ, mundum & mundana ſibi adeo inſipida eſſet, vt ſi viri lege ſoluta eſſet, diuino ſe ſeruitio mancipare ſtatueret. hanc mutationem etiam notauit eius confeſſarius, qui & dixit prophetica voce: Si vixerit diu hæc femina, magna per eam efficiet altiſſimus, aut certè inſignis erit proles. *Surius 27. Sept.*

§. 16. *De quodam infante.*

INitio anni 1506. in Hollandia, pago haud procul oppido Beuervvico, mulieris vterum gerentis fœtus, quatuordecim diebus antequam in lucem ederetur, à non paucis viris, ac feminis, in materno vtero flere vagireque eſt auditus. *Hutterus in hiſt. Auſtriaca lib. 3.*

Vide quædam cap. præcedenti.

CAPVT V.

DE IPSA NATIVITATE, ET PROdigijs quæ in ea acciderunt.

§. 1. Naſcuntur Gemini, Eſau & Iacob.

CVm tempus pariendi Rebeccæ aduenit, qui primus egreſſus eſt, rufus erat, & totus in morem pellis hiſpidus, vocatumque eſt nomen eius Eſau: protinus alter egrediens, plantam fratris tenebat manu, & idcirco appellauit eum Iacob. *Gen. 25.*

§. 2. Alij item Gemini.

THamar ex Iuda ſocero, habitu meretricio occultata concepit, quoniam liberos omnino habere cupiebat. exactis ad pariendum temporibus, geminos in vtero ferebat: atque in ipſo partu alter manum protulit, quam pre- *Gen. 38.*

benſam cocco alligauit, dicens priorem exiturum, ſed cùm is manum reduxiſſet, & eius frater emergeret, obſtetrix dixit: Quare obiectum tibi interſtitium interrupiſti? eoq́ Phares, id eſt, diuiſio, appellatus eſt. Deinde exyt alter, is qui coccum in manu habebat, qui Zara, id eſt, oriens nominatus eſt.

§. 3. *Moyſes ſine difficultate editus eſt.*

Ioſeph. lib. 2. antiq. c. 5. IOchabel Moyſis mater, fœtum ſuum diuino oraculo munitum, ita facile enixa eſt, vt obſeruatores (qui eum ad necem quærebant) fefellerit, nihil ſentientes eorum, quæ in vulgaribus puerperis ſentiri ſolent.

§. 4. *Prodigium Elizeo nato.*

Epiphan. in vitis Prophetarum. QVo die Elizeus in Galgalis natus eſt, bos aurea in Selom clamore horrendo vociferata eſt, deſtructionem ſui præuidens.

§. 5. *Iucundus Ioannis Bapt. ortus.*

NAtiuitas S. Ioannis Bap. fuit iucundiſsima. Ita enim fuerat prædictum, *Multi in Natiuitate eius gaudebunt*. (*Lucæ 1.*) & in primis pater eius Zacharias vocem recuperauit nato Ioanne, qui vox erat: repletuſque eſt Spiritu ſancto, & prophetauit. Chriſti & Ioannis conceptio natiuitaſque, pulchram habent colluſionem. quatuor erant menſes apud Iudæos (vt habet Chryſoſtomus) in quibus gaudia & celebritates magnæ celebrabantur, Martius, Iunius, September, December, in quibus quoque æquinoctia duo contingunt, & duo ſolſtitia: capitales item illæ mutationes iiſdem cõtigerunt, cùm in æquinoctio autumnali cõceptus ſit Ioannes, 25. Septembris, in ſolſtitio æſtiuali natus, 24. Iunij: Chriſtus æquinoctio verno conceptus 25. Martij, natus in ſolſtitio hyberno, 25. Decembris, Atque hæc omnia non carent myſterio: quod enim Ioannes ex vetula, & ſterili natus eſt, ad Synagogam pertinet, cui ſuus imminebat terminus, dicente Chriſto: *Lex, & Prophetæ vſque ad Ioannem.* Ideo

Chryſoſt. hõ. de S. Ioanne.

Matt. 11.

Ideo & pater eius veteris legis Sacerdos, in annunciatione eius mutus factus eſt. Incipiebat item tunc tempore conceptionis eius, dies breuior fieri, nox augeri cœperat, natuſque eſt longiſsima die incrementum declinante. vnde dixit Diſcipulis: *Illum oportet creſcere, me autem minui.* Chriſtus autem cõcipitur cùm augentur dies; naſcitur cùm augeri incipiunt. Vnde Ambroſius: *Quod quidem*, inquit, *factum, myſterium continere aliquod arbitrabor, vt Ioannes, qui veteris teſtamenti figuram gerebat, frigido ſanguine naſceretur; Dominus autem, qui cæleſtis regni Euangelium prædicaret, feruentis iuuenculæ flore digrederetur.*

Vide Aug. de Trinit. l. 4. c. 4

Ioan. 3.

Amb Ser. 4.

§. 6. *Oritur ante Solem aurora, ante Chriſtum Maria.*

ANno ante Verbum incarnatum 14. MARIA Augusta, Virgo Deipara, parentibus Ioachimo, & Anna eſt nata die 8. Septembris, quo menſe ſecundum Iudæos, Eua eſt à Deo in paradiſo terreſtri creata: & ita non ſine myſterio hic idem menſis nobis Euam, matrem viuentium, inter mulieres benedictam mirabili Dei opificio conditam manifeſtauit.

Martyrol. Rom. 25. Dec.

§. 7. *Chriſti IESV natiuitas toti orbi ſalutaris.*

ANno à creatione mundi, quando in principio Deus creauit cælum, & terram, quinquies milleſimo centeſimo nonageſimo nono: à diluuio verò, anno bis milleſimo nongenteſimo quinquageſimo ſeptimo: à natiuitate Abrahæ, anno bis milleſimo quinto decimo: à Moyſe, & egreſſu populi Iſraël de Ægypto, anno milleſimo quingenteſimo decimo: ab vnctione Dauid in Regem, anno milleſimo trigeſimo ſecundo, hebdomada 65. iuxta Danielis prophetiã: Olympiade centeſima nonageſima quarta, ab vrbe Roma condita, anno ſeptingenteſimo quinquageſimo ſecundo: anno Imperij Octauiani Auguſti quadrageſimo ſecundo; toto orbe in pace compoſito, ſexta mundi ætate, IESVS CHRISTVS æternus

Ita antiq. tabulæ eccleſiæ ũ ſe.

rundum ſupputationem 72. Interpretum ex Euſebij Chronico.

æternus Deus, æternique Patris filius, mundum volens aduentu ſuo piiſſimo conſecrare, de Spiritu ſancto conceptus, nouemque poſt conceptionem decurſis menſibus in Bethleem Iudæ naſcitur ex MARIA VIRGINE, *factus homo.*

B. Bonauen. ſer. de Nat.

Puerulo IESV recens nato ita accinit D. Bonau. *Regnat in cælo, qui iacet in fœno, qui fecit omnia, locum habere non poteſt in diuerſorio, ſed locatus eſt in præſepio. qui continet omnia, breui inuoluitur panno, qui paſcit volatilia, lacte paſcitur modico: Quis iſta tam mira non ſtupeat, cùm videat quod manibus femineis portetur portitor orbis?* D. Auguſt. Chriſti infantis occaſione, in laudem infantiæ prorumpit.

Serm 9 de temp.

Ecce tanquam ſponſus de thalamo, MARIAE *procedit ex vtero. occultatur in membris infantis potentia maieſtatis; Deus pendet ad vbera genitricis, pannorum vilium ſqualore contegitur, duriſſimi ſuffert præſepij anguſtias, & totum miſericors humiliter patitur, dummodo mundus, qui perierat, liberaretur. O beata infantia, per quam noſtri generis vita eſt reparata! O gratiſſimi, delectabileſque vagitus, per quos ſtridores dentium, æternoſque ploratus euaſimus! ô felices panni, quibus peccatorum ſordes extersimus! ô præſepe ſplendidum, in quo non ſolùm iacuit fœnum animalium, ſed cibus inuentus eſt Angelorum:* Hactenus Auguſtin.

§. 8. *Quæ tempore Natiuitatis Chriſti mira acciderunt.*

DEum naſci, & de Virgine, adeo mirum eſt, vt poſt illud nihil ſit mirum: Multa tamen narrari ſolent, quæ mirantur homines, & Chriſti natiuitatem ſunt ſecuta, quorum quædam teſtimonijs fide dignis commendantur. Tradit Euſebius Cæſarienſis Romæ è taberna meritoria, in Trãſtyberina regione, ex terra oleum erupiſſe, fluxiſſeque toto illo die ſine intermiſſione. Quo ſigno, inquit Oroſius, quid euidentiùs, quàm in diebus Cæſaris toto orbe regnantis futura

Euſebius in Chronico
Baron. to. 1. in appar. nu. 28.
Oroſius lib. 6. c. 20.

Chriſti

Chriſti natiuitas declarata eſt? Chriſtus enim vnctus interpretatur. Itaque cùm eo tempore, quo Cæſari perpetua Tribunicia poteſtas decreta eſt, Romæ fons olei per totum defluxit: ſub principatu Cæſaris Romanoque imperio per totum diem, hoc eſt, per omne Romani tempus imperij, Chriſtum, & ex eo Chriſtianos, id eſt, vnctum, & ex eo vnctos, de meritoria taberna, hoc eſt, de hoſpitali largaque Eccleſia affluenter atque inceſſabiliter proceſſuros, *&c.*

Suidas & Nicephorus ſcribunt Auguſtum Cæſarē facto ſacrificio *Hecatombes*, interrogaſſe Pythium Apollinem, quis poſt ſe adminiſtraturus eſſet Imperium: & cum nullum daretur reſponſum, rurſus altero ſacrificio illum vrgebat vt reſponderet: quid eſſet in cauſa, & qui alias multis verbis vti ſoleret, nunc obticuiſſet. tunc in hunc modum reſpondit:

Suidas in verbo Auguſtus Cæſar. Nicephorus l. 1. c. 17.

Me puer Hebræus, diuos Deus ipſe gubernans,
Cedere ſede iubet, triſtemq́; redire ſub Orcum,
Aris ergo dehinc tacitus abſcedito noſtris.

Tunc tali reſponſo accepto Cæſar Romam eſt reuerſus, atque ibi in Capitolio aram Maximam extruxit cum huiuſmodi inſcriptione: *Ara primogeniti Dei.*

Alij verò ſcriptores, vt Innocentius III. & Antoninus, tradunt Auguſtum Sibyllam conſuluiſſe, num in mundo quis eo maior futurus eſſet; eo autem die, quo Chriſtus in Iudæa natus eſt, Sibylla circulum aureum Romæ, iuxta ſolem, vidit, in quo virgo pulchra reſidebat, quæ ſpecioſum infantem in gremio geſtabat; quod illa Cæſari Auguſto indicauit, & Regem ipſo potentiorem natum eſſe aperuit, auditaque eſt vox dicens: *Hæc eſt ara cæli*, quo nomine illa eccleſia eſt inſignita, cùm priùs eſſet Palatium Octauiani, quod erat in Capitolio.

Innoc ſer. 2. de Nat. Anthon. 1 p. hiſt. tit. 4. c. 6.

Templum pacis quoque funditus corruit, ſiquidem Romani pro pace perfecta, quæ toti orbi ſub Auguſto imminebat, templum pacis ingentis molis, & fortiſsimum conſtruxerant, de quo conſulentibus

De templo pacis Aloyſ. Lipom. to. 8. Sur. to 6.

Apolli-

Apollinem, quamdiu eſſet duraturum, reſponſum fuit, *Quouſque virgo pariet*. Quo audito lætati ſunt, arbitrantes illud impoſsibile eſſe, ac per hoc æternum futurum credentes, quia nunquam virgo eſſet paritura, propterea ianuis eius inſculpi iuſſerunt, *Templum pacis æternum*. Ipſa tamen nocte, qua Virgo peperit Saluatorem, funditus corruiſſe fertur, & in AEgypto, in templo Iſidis, aram dicatam cum inſcriptione, *Virgini pariturę*; alteram ſimilem aram in Gallia Carnuti tempore Druydarum fuiſſe quidam ſcribunt; ſed ſi veritatem amamus, cùm templum pacis opus fuerit Imper. Veſpaſiani, vt teſtes ſunt Suetonius, & Plinius, minimè tempore Chriſti corruiſſe potuit. Plerique verò hora illa natiuitatis, tradunt ex B. Hieronymo, omnes infames infando Sodomiæ vitio obnoxios, fuiſſe interfectos, quemadmodum eàdem etiam hora omnes primogeniti AEgypti ab Angelo percuſsi ſunt: & quamuis talis locus in Hieronymo non inueniatur, tamen id à ratione minimè eſt alienũ, eos male perijſſe, qui naturam, quam Chriſtus cohoneſtare & illuſtrare venerat, tantoperè dedecorabant.

Suetonius in Veſpaſiano c. 9. Plinius lib. 36. c. 15.

Sunt etiam qui ſcribunt vineas Eugaddi illa nocte floruiſſe, Chriſtumque veram vitem veniſſe teſtatas fuiſſe. Siue autem hæc vera ſunt (vt probabile eſt eſſe) ſiue falſa, hoc indubitatum debet eſſe, maxima & admiranda ſigna atque prodigia *Chriſti* ortum & præceſsiſſe pariter & conſecuta fuiſſe, maiora etiam quàm fuerint illa, quæ in natiuitate Præcurſoris, & in ortu B. *virginis* contigerunt; qua ratione maior ſplendor eſt orientis ſolis, quam vel aurorę præcedentis, vel Luciferi; Ioannes autem fuit Lucifer, *Maria* aurora, ſol Chriſtus.

To 8. deſcrip terræ ſanctæ c. 6.

Qui Palæſtinam accuratiſsimè luſtrauit, & magna fide poſteris, quaſi in tabula artificioſè depicta ſpectandam, propoſuit, Bartholomæus Saligniacus, teſtatur prope fontem Hæliſæi naſci roſas, quæ nocte,

qua

qua Saluator noſter naſci dignatus eſt, quamuis exſuccæ ſint, & ſiccæ, paulatim ſponte ſua hiare, & tandem ſe prorſus pandere; poſt eam noctem ramos iterum contrahere, & in globum ſe colligere. Vide plura apud Lud. Granatenſem de tempore in Epiphania concione 1. & Bedam de locis ſanctis. c. 8.

§. 9. *S. Franciſcus quoque in ſtabulo naſci voluit.*

EDitus eſt in lucem Franciſcus anno reparationis humanæ 1182. in Italia, Aſsiſij, in vallis Spoletanæ ciuitate celeberrima: plurimos verò dies hunc tantum infantem enixura, dolores partus ſenſit acutiſsimos Pica (id erat eius pientiſsimæ matri nomen) cùm interea mendicus quidam pro foribus ei qui ſibi ſtipem erogabat, Deferte, inquit, parturientem in vicinum ſtabulum, & continuò partus difficultate liberabitur: creditum eſt, ſiue mendico, ſiue oraculo, & vix illata in ſtabulum mulier, partum fœliciſsimè effudit. Itaq; humilis Franciſcus humilem Chriſtum in humili ſtabulo naſcentem imitatus eſt: cui deinde in cruce morienti, acceptis ſtigmatibus, meruit eſſe non abſimilis. Erectum eſt ad perpetuam rei memoriam, eò ipſo loco, ſacellum, quod à S. Franciſco paruulo etiamnum nomen retinet; & miraculi ſeries parietibus appicta viſitur.

Ex Chronic. lib. 1. c. 1.

§. 10. *S. Lydvvina naſcitur quo tempore hiſtoria paßionis Chriſti legitur.*

PEtronilla Lydvvinæ mater, etſi quatuor adhuc filios pepererat, in quorum ſingulorum partu magnam difficultatem paſſa fuiſſet, in huius tamen filiæ natiuitate nullam fere ſenſit grauitatem: Nam in die Palmarum ingreſſa eccleſiam, dum ſibi tempus pariendi adeſſe ſentiret, cum celeritate domum intrauit, & quaſi ſine magno dolore, infra lectionem Dominicæ paſsionis, hanc præelectam filiam

Thomas à Kempis parte. 1. vitæ eius c. 1.

filiam parturiuit, ann. Dominicæ Incarnationis 1380. decimoquinto Kalend. April. eſtque dicta Lydvvina conuenientiſſimo nomine, quod Latinè reddi poteſt *Lata patientia.*

§. 11. Sanctij Garſiæ Regis Nauarræ mirabilis natiuitas.

Roderic. Tolet lib. 5. de rebus Hiſp. æra 918. & Io. Vaſæ⁹ in Chron. 860.

MOrtuo Enechone Ariſta, Nauarrę Rege, regnauit Garſias eius filius, vir non minùs integritate vitæ, quàm armis præſtans, qui vxorem duxit Vrracam, fœminam primariam, cum qua iam grauida, ac partui vicina (dum incautiùs per montes iter faceret) necopinato hoſtium Arabum ſuperuenientium inſultu oppreſſus, fortiter pro fide dimicans interijt. accidit verò vt digreſſis barbaris, nobilis quidam, cui Gueuarrę nomen fuiſſe affirmant, qui à tempore Enechonis Ariſtæ adhæſerat Regi Garſiæ, ad eum locum fortè accederet, & infantem per vulnus cæſæ matris manum extendentem, & velut eluctantem conſpicaretur. Miſeratus vtriuſque vicem, cæſo matris vtero, eduxit infantem, ac domi ſuæ diligenter educauit, quod non ſine teſtibus factum eſt, vt quando res ipſa poſceret, facto fides conſtaret. Qui tranſactis infantiæ, & pueritiæ annis cùm ad adoleſcentiam perueniſſet, ætatem indole, & indolem ſtrenuis operibus ſuperabat, & ſucceſſit in Regno Regi Garſiæ.

§. 12. S. Drogonis ortus.

Molanus 14. Iunij.

IVxta Vallencenas, in pago Sebourg S. Drogo miro modo calculoſis & ruptis inuocatus ſubuenit. Natus eſt in villa Eſpinoy, ex parentibus nobilibus, ſed poſthumus puer & cæſar: cùm enim nondum natus patrem amiſiſſet, inter diros parturientis matris labores, conſilio obſtetricum, per maternum latus eſt editus in lucem: ſicque natus eſt vtroque parente orbatus. quod cùm decennis intelligeret, ſæpius contriſtabatur, recogitans ſe maternæ necis eſſe occaſionem.

§. 13. De

§. 13 *S. Lambertus item cæſar.*

S. Lambertus Vencienſis Epiſcopus floruit anno Domini 1154. huius mater partui vicina, doloribus victa, obijt, & de ventre illius inciſo, puer manibus extractus eſt; ideo matris interitum toties ipſe poſtea doluit.

Vincentius Barralus in Chronol. SS. Cerinenſis Inſulæ.

§. 14. *S. Nicetius cum corona clericali natus.*

PArtu effuſus B. Nicetius, aliorum infantium more, capillis nudus in lucem prodijt: in circuitu tamen capitis, tenuis pilorum ordo aptè diſtinctus apparuit, haud ſecùs ac ſi clericali corona ex arte ornatus fuiſſet.

Ex Greg. Turon lib. de vita Patrum c. 17.

§. 15. *Munda S. Edmundi natiuitas.*

EDmundus præter communem naſcentium morem, ita mundus è maternis viſceribus Dei ſingulari beneficio prodijt, (quod futuram eius puritatem declarauit) vt mundiſſimus pannus, cui inuolutus fuit, nullam prorſus maculam ab eo cõtraxiſſe videretur, ita vt obſtetrices rei nouitate perculſæ nõ immeritò magna admiratione afficerentur: ideoq́; eum mater in baptiſmo Edmundum, tanquam à munditia nuncupandum cenſuerit.

Surius 16. Nouemb.

§. 16. *Simul nati & educati.*

NAtus eſt S. Maclouius ipſo die Paſchatis, & in eiuſdem diei ſolemnitate nati ſunt in ipſa vicinia etiam alij triginta tres pueri: viſa eſt res memoratu digna: ideòque ſingulorum parentibus placuit, vt qui naſcendo ſortiti fuerant vnius temporis exordium, vnum Chriſto viuendi tenerent contuberniũ: nam omnes ſimul cum S. Maclouio literarum ſtudijs operam nauarunt; omnes diuinis ſimul obſequijs ſunt mancipati.

Sigebertus Monachus Gemblacenſis vitæ c. 1.

§. 17. *Gemelli in multis ſimul æmuli.*

S. Medardus & B. Gildardus anno Domini 419. vixiſſe dicuntur, qui vna die ex vno matris vtero in

Iacob. à Voragine, & habetur in

D lucem

lucem prodiere, vna & eadem die fuerunt Epiſcopi facti, & eadem die hanc miſeram vitam viuere deſierunt.

Chronic. Fr. Prædic. ab Anton. Sen.

§. 18. *De alijs, ſimile.*

Ex Chronic. Dominicanorum ann. 1250 & in viris Illuſtr. Fr. Dominicanorum.

F. Petrus & Arnoldus Galli, fratres vterini, ſimul vno partu editi, eadem die ad ſtudia literarum miſsi Pariſios, vnà Religionis habitum ſuſcepere, vota emiſere, primum ſacrum fecere, eadem die & hora mortui.

§. 19. *De S. Iuliano recens nato.*

Ribad 28. Ianuar.

SAnctus Iulianus Epiſcopus ſtatim atque vteri materni clauſtris egreſſus eſt, brachiolo ſuo in altum ſublato, præſentibus omnibus facto ſigno crucis (vt ſolent Epiſcopi) benedictionem impertijt.

§. 20. *De S. Rocho.*

Ribad. 16. Auguſt.

DIcitur quod Sanctus Rochus ex vtero matris attulerit crucis rubræ ſignum, ſuper corpus ſuum expreſſum.

§. 21. *De S. Nicolao.*

Petrus de Natal. lib. 1. cap. 33.

PRima die ſuæ natiuitatis S. Nicolaus, dum balnearetur, erectus ſtetit in pelui ferè dimidia hora.

§. 22. *De puero, in cuius natiuitate exultabat quidam in Purgatorio.*

Thom à Cantipr. ſiue de Brabanto Suffraganeus Cameracenſis Ord. Prædicatorum, de proprietatibus Apum lib 2. cap. 53.

VEridica relatione didicimus, quendam defunctum, & ſubitò ad pœnas ignis purgatorij tranſeuntem, cuiuſdam ſanctiſſimi viri precibus ad vitam reuocatum. Hic tale quid viſum, & auditum in purgatorio, referebat. Anima cuiuſdam, quem prius in vita cognouerat, grauiſſimè torquebatur: in medijs verò ignibus ſubitò illa geſtiens exclamat: Eia miſericordiſſime Deus, nec in finem oblitus es mei. Cui anima conſors in pœna; Vnde, inquit, tibi, miſerrima, in tam horrendis ſupplicijs iſta exultatio? & illa: Meritò, inquit, lætabunda tripudio, quia mihi ſcire à Domino datum eſt, in hoc inſtanti puerum natum

Digitized by Google

natum, in cuius miſſa, quam ipſe celebrabit primam tandem ſacerdos, ab his pœnis ad requiem euolabo ſempiternam.

Quantò iuſtius exultare poterant in limbo Patres, ob ſalutiferam Chriſti natiuitatem, qui oblato in ara crucis ſacrificio, ſummus ſacerdos,& Pontifex,totum genus humanum erat redempturus! & putant aliqui (vt notat Ribadenira) nato Chriſto, Angelum ad Patres illos fuiſſe tranſmiſſum.

§. 23. *Franciſcus Borgia felici editur partu.*

NAtus eſt Gandiæ Franciſcus anno ſalutis 1510. patre Ioanne Borgia, Gandienſium Duce, & Ioanna Aragonia, Alphonſi filia, eius qui Ferdinandi Regis Catholici filius fuit: Mater grauida cùm vteri doloribus angeretur,& religioſorum hominum preces, ſacrificiaque adhibuit, & pauperibus multa eleemoſynis elargita eſt, vt felicem partum ederet: tum B. Franciſcũ, cui addicta maxime fuit cùm viueret, appellauit: partui vicina, eius cingulo ex D. Claræ cœnobio oblato, feliciter enixa, & ex voto parens Franciſci nomine partum honeſtauit. *Ribad in eius vita.*

§. 24. B. *Aloyſius Gonzaga Fernandi Sacri Rom. Imp. Principis. Marchionis Caſtilionenſis filius natu maximus baptizatus, antequam planè natus.*

SOlet ipſa Marchionis coniux ita commemorare: appropinquante partu, tantis ſe repentè doloribus oppreſſam eſſe; vt nulla ſpe fœtus enitendi in extremum adducta videretur vitæ diſcrimen. Vbi Marchionem, accitis compluribus Medicis, negotium dediſſe, vt ſi prolem vitalem eſſe poſſe diffiderent, at certè collato baptiſmo æternam ei ſalutem dare, matriſque vitam tueri ſtuderent. illos artibus omnibus, remedijſque fruſtra tentatis, quæ ſoluendi partus eſſe viſa ſunt, & matris, & filij ſalutem in deſperatis, ac depoſitis habuiſſe. Id cùm eſſet matri compertum, in tanta deſperatione opis humanæ, ad *Virgilius Cepar. lib. 1. cap. 1. in eius vita.*

Deum confugere, atque ad Virginem eius parentem, concipit. Ergo accerſito in cubiculum marito poteſtatem ſibi in extremo ſitæ fieri poſtulat voti *Virgini Matri* nuncupandi: cùm ille annuiſſet, vouet ipſa, ſi hoc diſcrimine defuncta ſit, ſacram ſe Lauretanam ædem, vna cum prole, modò & illi vita contingat, adituram. voto ſuſcepto periculum omne depellitur, atque breui hunc filium partu dat: ſed cùm inter medicos conſtaret eum mortem vitare non poſſe, inſtaretque Marchio, vt animi ſaltem incolumitati conſulerent, obſtetrix ſimul eo loci partum eſſe videt, vt baptiſmi patiens eſſet, priùs eum tingere occupat, quàm totus ederetur. Ita vtriuſque vita ſeruata eſt, atque in filio, Dei gratia, meliorque ille, & diuinus ortus, huius mortalis abſolutionem præuertit, non ſine ſingulari Dei fauore, qui eum ab ipſis matris viſceribus quaſi mancipio, & nexu ſibi proprium eſſe voluit. Qua in re geminus Mechtildi S. Virgini fuit, cum (vt in eius vita ſcriptum eſt) indicauit Deus ſibi placuiſſe, vt quò eius animum, velut templum, quamprimum ſibi ſacraret, atque à primo ortu ſua gratia antecaperet, in ſimilis metu periculi baptiſmus eius acceleraretur. Partu effuſum mater è veſtigio ſublatũ, crucis ſigno munit, fauſtiſque precationibus proſequitur, dehinc horam ipſam tacitus, immotuſque iacuit, nemo vt diſcerneret, viuuſne eſſet, an mortuus. Poſtea verò cùm vnicum vagitum edidiſſet, deinceps conquieuit, & lamentis, quibus plerique omnes recens nati infantes ſe dedunt, omnino temperauit. ſcilicet animi manſuetudinem ſuauitatemque morum, quam oſtendit in omni vita, portendiſſe crediderim.

§. 25. *Splendor S. Suiberti ortum irradiat.*

Surius 1. Mart.

QVo tempore S. Suibertus in lucem editus eſt, totum cubiculum ſplendor irradiauit; manſitque irreuerberatis radijs protenſus, donec diuinum illud pignus in lucem editũ eſſet, quo edito, paullatim receſsit.

§. 26. *San-*

§. 26. *Sanctus Petrus Cæleſtinus naſcens apparet matri veſte indutus religioſa.*

SAnctus Petrus Cæleſtinus, duodecimus fuit patri ſuo filius, velut Patriarchæ Iacob, alter Ioſeph, præ cæteris dilectus; id enim parentes habuerant in votis vt ex duodecim, vnum ſibi Deus deligeret, quem haberet in delicijs; & non vana fuiſſe vota rei comprobauit euentus: & in primis quod cùm Petrus naſceretur, matri ſuæ velut quadam religioſa veſte indutus apparuerit.

Petrus Alliac. Card. Cameracenſis apud Sur. Maij 19.

§. 27. *Naſcens miracula edidit S. Cataldus.*

SAnctus Cataldus ex Hybernię partibus, inſignibus ſtatim miraculis coruſcauit. nam ſtatim vt ex vtero matris in lucem prodijt, caput eius in ipſum marmor, ac ſi in ceram molliſsimam, intrauit, & ſignum verticis, concauitatem demiſit. Et cùm mater ex dolore partus exſpiraſſet, infans ſine cuiuſpiam auxilio ſe erexit, & matrem brachiolis amplexus, ipſam ſuo tactu, Dei gratia mirabiliter ſuſcitauit. Cumq; marmor, in quo naſcẽs caput defixerat, ſub dio poſitum eſſet, & in ipſam eius concauitatem pluuia caderet, omnes ægri ex aqua illa ſumentes à quacunque ægritudine curabantur.

Petrus de Natal. l. 4. c. 143.

§. 28. *S. Heriberto naſcente lux inſolita refulſit.*

CVm Heriberti pater cum familiari ſuo quodam Iudæo decumberet, vidit vterque ea ipſa hora, qua naſcebatur infans, lucem ingentem in cubiculum partui deſtinatum infulſiſſe; & cùm alter alteri viſum narraret, neſciretque illud vtrique commune, continuò affuit ancilla, quæ natum infantem nunciaret, non ſine ingenti lucis diuinitus circumfuſæ miraculo.

Rupert. Tuitienſis apud Sur. 12. Mar.

§. 29. *Cum ingenti lumine prodijt S. Auitus.*

S. Auitus in ortu ſuo, tanto cum lumine prodijt, vt obſtetrices ab officio deterritæ, cæleſtem ſplendorem auſæ non fuerint intueri.

Sur. 17. Iun. ex M. S.

Digitized by Google

§. 30. *S. Carolo Borromæo naſcente, fulgor ingens apparuit.*

Erneſtus Colinus in eius vita.

EDitus fuit in lucem S. Carolus anno ſalutis ſupra milleſimum quingenteſimum trigeſimo octauo, duabus horis ante ortum ſolis in arce Arrona, quadraginta à ciuitate Mediolani leucis Italicis; patre Silberto Borromæo, matre Comitiſſa Margareta Medices, ſorore germana Pij IV. Pontif. Max. quo autem temporis puncto naſcebatur, apparuit ſupra cubile matris inſolens quidam fulgor, radio ſolis ſimilis, latitudine quidem cubitorum ſex, longitudine vero non minore quã glande ſclopetaria traijceres: quem palam contemplati ſunt præſidiarij milites, & cuſtodes loci, alijque plurimi.

§. 31. *Infans inſtar canis venatici.*

Thomas à Cantiprato l. 2. c. 49. §. 17.

FVit in Theutonia nobilis quidam venationibus ita deditus, vt nullam ſaltem Dominico, vel feſto die Miſſam audiret, ſed ſemper venationibus intentus eſſet. Corripiebat autem eum frequentius vxor ſua, deuota Deo, ſed ille quaſi muliebres monitus non curabat. Accidit autem vt ipſa vxor poſt multos partus editos imprægnata puerum pareret abortiuum, habentem caput canis venatici, pendentibus auribus, & porrectis. Confuſa ergo matre, cum multis matronis nobilibus quæ adſtabant, conſilium fuit omniũ, vt terra citius partus obrutus tegeretur. Veniens ergo à venatione maritus eius, quæſiuit quis puer eſſet, quem vxor peperiſſet. Diſſimulantibus autem omnibus cum pudore, inſtat miles extracto gladio, vt ei partus oſtẽdatur. & mox vxor timore compulſa, eijci de terra iubet prolem, in triſte ſpectaculum, monſtroſam, dicens: Ecce quàm manifeſto prodigio inſipiẽtiam tuam vindicauit Omnipotens, qui nullum honorem diebus ſacris, nullam reuerentiam corporis Chriſti Sacramentis tribuiſti, ſed vagis & vanis ludis venationum, indiſcretis temporibus inſtitiſti;

ſtitiſti: hæc vt vidit nobilis, correxit ſe, & egit pœnitentiam de commiſsis.

§. 32. *Infans abſciſſo labio naſcitur in vindictam patris.*

VIr quidam, qui ſuo ipſe nomini pepercit, cùm aleis luderet, & magnam pecuniæ ſummam perderet, accenſus ira, & diabolico furore correptus in Lauretanam Virginem, eiuſque filium, cuius tunc imaginem habebat, deſæuit; cumque puero IESV ſupremum labium euaginato ac ſtricto enſe confregiſſet, non multò pòſt eius vxor filium peperit. Ne verò miſer homo Deum ſui facinoris immemorem cogitaret, vindex Deipara, quæ imaginem filij ſui ſupremo labio confractam ſciebat, effecit vt natus puer inciſo etiam labio in patris peccati vindictam, in omnium oculis appareret. Obſtupuit pater, eumque non modò viſo miraculo pœnituit, ſed Lauretanæ Virginis ædem petens appoſito miraculo filij ſui in tabella peregrinus abſceſsit.

Rutil Benzon. Epiſc. Lauret. lib. 1. diſcurſu 1. qu. 2.

§. 33. *Terribile exemplum & iudicium ebrietatis.*

BAccharach oppidum eſt in ipſa Rheni ripa inter Conſtantiam & Moguntiam ſitum, quod quidam Bacchi-aras vocant, ex vini præſtantiſsimi nobilitate longe lateque celebre. Hic anno 1595. 14. Martij natum eſt monſtrum horrendum & maximè prodigioſum, anteriore ſuperioreque parte homini, poſteriore inferioreque ſerpenti ſimile, caudam habens tribus vlnis longam, nec diutius vixit, quàm quoad munere ſuo propter quod miſſum fuerat, perfunctum eſſet. Cùm enim pater, homo impius, contemptor Dei & hominum, ebrioſuſque Dominica Quinquageſimę in cauponam abijſſet, vt ſecundum conſuetudinem ſuam ad vomitum potaret, luderetque aleis, & omnẽ improbitatem exerceret: vxor vero illius partui vicina eum ſecuta admoneret, vt ab iſta impietate abſtineret, homo impius non tantum monitricis verba

Michael ab Iſſelt lib. 12. Mercurij Gall Belgici ann. 1595.

 conte-

Digitized by Google

contempſit; ſed eam miſerè percutiens præcepit cum viuo ſuo dæmone, quem vtero gereret, & qui illi in partu opitularetur, domum concederet; ſi non pareat, ſe gladium ſuum capulo tenus in ventrem illius impacturum. Illa vero: Eia mi vir, Egone viuum gero dæmonē? Eſto igitur. nec plura locuta, domum reuerſa eſt, maritum inter combibones aleatoreſque relinquens. Cùm domum veniſſet mulier, dolores partus ſenſit, & terribile hoc monſtrum omnibus qui aderant horrorem incutiēs peperit. Phæax autem ille cum libidinem ſuam potando ludendoque ſatis expleſſet, & ipſe domum rediјt, ingreſſuſque eſt vbi & puerpera & partus iacebat. Monſtrum inſtar falconis in eum illatum ſibilans caudæ ſuæ implicatum hominem venenoſis ictibus eum in modum pupugit, vt toto corpore tuberibus contuſionibuſque pleno paulo poſt infelicem animam exhalauerit. Marito mortuo puerpera quoq; extincta eſt, & tandem monſtrum viuere deſiјt.

Ebrietatis iudicium tremendū.

§. 34. *Mulier blaſphema genuit neſrendes.*

D VVilhel. Lindanus in Apologetico Religionis Cathol. c. 11.

MOtibus illis, eo Geſſeorum anno vixdum exortis muliercula quædam oppido Hollandiæ Aſpera parturire cœpit: conuenere vicinæ, atque cognatæ; vbi illa eniteretur difficilius, & grauiſsimè non minùs, quàm periculoſiſsime laboraret, vna circumſtantium pio ex more puerperam admonet, vt D. V. MARIAM inuocaret auxiliatricem. Cui illa: Quid mihi iſtam, inquit, dicis ſcropham? erat namque infelix Anabaptiſtarum delirijs capta, qui ſupra omnes ferè diuos, vnam illam Sanctorum Sanctam Deiparam V. MARIAM execrantur, oderuntq; infenſius. Verùm quidnā acciderit, accipe. Pro maledicti blaſphemia fuit & Dei plaga, qua nefariam ſuæ matris vindicauit contumeliam. Actutum enim illa miſera, quę ſacroſanctam Virginē Dei genitricem MARIAM impuræ ſuis nomine blaſphemarat, nigellas aliquot in lucem edidit, ſed emortuas ſuculas.

§. 35. *Mon-*

Digitized by Google

§. 35. *Monſtra alia duo, in punitionem.*

SAcerdoti è noſtris iter habenti, vir pius, qui eum hoſpitio acceperat, duo ſanè admirabilia narrauit, quæ circa Dilingam non ita pridem contigiſſent. Retulit is, quòd cùm ſibi notus ſancti cuiuſdam viri ſtatuæ brachia præſcidiſſet, eius vxorem eo ipſo anno filium ſine brachijs peperiſſe. coniugem item alterius, qui Sanctorum Epiſcoporum capita gladio decuſſiſſet, filios amentes, capitibus in tiaræ ſpeciem faſtigiatis, genuiſſe.

Ex literis Soc. prou. Germaniæ Coll. Dilingenſi anno 1581.

CAPVT VI.

NVMEROSITAS PROLIVM VNO partu effuſa.

PRODIGIIS ſunt ſimilia, quæ de ingenti infantium vno partu effuſorum copia apud varios authores reperiuntur. Etſi verò plures eodem vtero edi non ſit ſupra naturę vires, quando tamen tantam prolis multitudinem, cuiuſmodi mox oſtẽdemus exemplis, in lucẽ ſimul emitti contingit, id miraculo potiùs eſt, quàm naturæ adſcribendũ, cum natura ipſa tantæ rei refragetur: at Deus, qui etiã monſtra ſæpè oriri permittit in reliquis animantibus, immò & in humani generis propagatione (vt paulò antè oſtendimus) quidni & monſtroſam multitudinem? Patitur autem id, vt naturam legibus communibus vti ſinat: vult etiam quandoque, vt culpam aliquã intemperantiamve caſtiget. Miramur tamen, & meritò hanc ſuperfœtationem: ſed cur pari ratione non miramur ſpirituales quos patitur quoque Deus monſtroſos partus? vidimus quippè noſtro hoc infeliciſſimo ſæculo trecentas, atque plures etiam hæreſes ab vna Germania profluxiſſe.

§. 1. *Septem ſimul editi.*

Sigebertus in Chron.

LAmiſsij Longobardorum Regis mater, ſeptem vno partu edens filios, eos in piſcinam quandam proiecit; quos cùm Agelmundus primus Longobardorum Rex poſt Ibor, & Agion iter faciens haſta reuolueret, Lamiſsius haſtam eius fortiter tenuit. ab eo igitur nutritus poſtmodum, & regni hæres factus eſt.

§. 2. *Nouem vtero vno, & vna orti.*

Diſcipul. litera M. §. 10.

CLericus quidam bonæ indolis, & moribus approbatus, competentis literaturæ, & vocis, ſed hæc omnia conuertens ad gloriam B. V. MARIAE, miraculosè, & ſolo iuuamine V. MARIAE fit Epiſcopus Colonienſis. Hic cùm nocte in laudem Dei, & Matris eius ſurgeret, in palatio deambulans, & de feneſtris proſpiciens, vidit per feneſtras feminas in platea portantes magnum caniſtrum cum octo infantibus in eadem nocte genitis à quadam nobili matrona ciuitatis: quæ propter verecundiam vno retento, & dato obſtetricibus magno precio, mittebat hos citò in Rheno mergendos. Quos pueros Epiſcopus baptizans, occultiſsime nutriri fecit, & omnes literis, decem vel duodecim annis, informari. Epiſcopus faciens ſibi negotium ad domum Burgenſis illius ſequentibus ſe ſcholaribus, & glorioſè cantantibus, tandem domeſtico optante pueros ſuos eſſe, Epiſcopus eidem, & matri finaliter indicans veritatem de pueris, adhoc per gratiam Dei induxit eoſdem: qui vna ſecum de ſuis diuitijs clauſtrum, quod dicitur Thuicum, conſtruxerunt, in quo Epiſcopus, & nouem pueri, & parentes ſe Domino reddiderunt.

§. 3. *Duodecim vno partu procreati.*

Cromerus lib. 11.

MAtthias Golanceuius Epiſcopus Vladiſlauienſis in Polonia fuit, ſub Vladiſlao Loctico Rege. Eius matrem ferunt duodecim filios vno partu ediſſe, verùm ex ijs vnum illum vixiſſe, reliquis, mox vt nati erant, mortuis.

§. 4 *Qua-*

§. 4. *Quatuor partubus* 20.

MEmoriæ proditum fuiſſe Antigonus ſcribit, Alexandriæ mulierem quãdam quatuor partubus viginti fœtus ediдiſſe, quorum maior pars enutrita ſit. Eadem in vrbe, alia mulier quinque infantes vna peperit, tres maſculos, duas feminas, quos ſuis ſumptibus ali iuſsit Traianus Imperator, eademque mulier, circumacto exinde anno tres infantes peperit.

Antigonus in mir. Phlegon de mirabilibus & longæuis.

§. 5. *Duodecim ſimul nati, mirè educati.*

ISenbertus Comes de Altorf vxorem habuit Irmentrudim; hæc cùm pauperculam feminam eodem partu tres liberos mares enixam vidiſſet, & tanquam impudicam reprehendiſſet, quòd ex eodem viro, tres ſimul filios ſuſcipere impoſsibile videretur; ipſa poſt annum (Deo ſic eius ſuperbum iudicium confutante) abſente viro, duodecim mares enixa eſt: perterrita eo caſu, quod iam de ſua quoque pudicitia dubitari poſſe arbitraretur, obſtetrici vndecim in proximo torrente Schercio mergendos committit, vnicum illa ſeruat. parenti obſtetrici obuius fit Comes, & quid velatum geſtet, interrogat. Illa *VVelfos* (ſic enim ſua lingua catulos vocabant) deformes ſubmerſuram ſeſe aſſerit. Mox ille: At permitte, inquit, vt videam, ſintne aliqui qui venationi nobis inſeruire poſsint: repugnat illa. tandem coacta, infantes vndecim oſtendit, & negotium Comiti, ita vt erat geſtum narrat. Imperat ergo comes, vt factum apud vxorem ſuam diſsimulet, & filios educari præcipit. Exacto iam ſexennio, cùm omnes viuerent, in arcem adduci iubet, atque illic coram omnibus amicis imprudentia vxoris detecta, veniam illi dedit, filios porrò duodecim æquali iure ſuos eſſe voluit: ſtatuitque vt nõ Comites de Altorf, ſed ex vetulæ obſtetricis ominoſa voce, quæ vitã illis ademerat, *VVelfi* vocarentur, & gratitudinis ergo, pro diuinitus ſeruata

Theatrum vitæ humanæ.

tam

tam numeroſa prole, in ipſo Altorfenſi oppidulo, cœnobium Monialium conſtruxit. Hanc iſtius loci originem monaſtici eſſe, ex multorum ſenum, qui eadem ſeſe à ſuis parentibus, & maioribus audiuiſſe narrabant, teſtimonio ſcribit Bruſchius de Monaſterio Vinearum.

§. 6. *Vno partu effuſi* 150.

Albertus de animal. li. 9. tra. 1. c. 5.

ALbertus Magnus compertum ſibi affirmat, in Germania mulierem vno partu enixam centũ quinquaginta, articulis omnibus abſolutos, ea magnitudine, qua eſt digitus auricularis.

§. 7. *Sexaginta, varijs partubus.*

Ibidem.

IDem narrat in Germania mulierem, annis ſingulis, quinos enixam fœtus, qua fœcunditate peperiſſet omnibus partubus filios vtriuſque ſexus, ſexaginta. id recolit author qui Scholion ad Tertulliani librum de anima ſcripſit.

§. 8. *Simul in lucem producti* 36.

Crometus de rebus Polon. lib. 9.

TEmpore Boleſlii, in Cracouienſi regione, honeſta quædam matrona, Margareta Virboſlai Comitis vxor triginta ſex pueros viuos vno partu edidit.

§. 9. *Epitaphium* 364. infantium.

Maiolus colloquio 1. 1. partis, qui citat plures authores.

IN Hollandia in cœnobio Sanctimonialium Sancti Bernardi, quod Loſdum nuncupatur, regium ſepulchrum marmoreum viſitur, Guicciardino teſte, qui eius regionis hiſtoriam conſcripſit, in quo hæc annotata ſunt, his verbis: *Illuſtr. D. Florentij* Comitis filia, cuius mater fuit Machtildis filia Henrici Ducis Brabantiæ, fratrem quoque habuit Guilielmum Allemaniæ Regem. Hęc Domina Margareta anno ſalutis 1276. ætatis ſuæ 42. ipſo die Paraſceues, hora nona ante meridiem, peperit infantes viuos promiſcui ſexus, numero trecentos ſexaginta quatuor, qui poſtquam per venerabilem Epiſcopum Guidonem Suffraganeum, præſentibus nonnullis proceribus, & magnatibus,

tibus, in pelui quadam baptiſmi ſacramentum percepiſſent, & maſculis Ioannes, femellis verò nomen Elizabeth impoſitum fuiſſet, ipſorum omnium ſimul cum matris animæ ad Deum æternaliter victuræ redierunt. Corpora autem ſub hoc ſaxo requieſcunt: *hæc ibi. Teſtantur idem annales Brunſuicenſium, Albertus Crantzius in Vandalia, Erneſtus Brotoffus lib.4. c.4. hiſtoriæ Principum Anhaltinenſium, Fulgoſius lib.1. c.6. Genebrardus in Clemente V. Andreas Eborenſis, Annales Hollandiæ.*

§. 10. *Eodem partu editi* 1514.

AVentinus verò ita ſcribit: Machtildis Comitiſſa ab Hermeberghe, filia Florentij IV. Batauini Comitis, ſoror Guilielmi Regis Romanorum, ſub Frederico II. Imperatore, mille quingentos quatuordecim pueros ſimul genuit, qui in malluuio, ab Othone Traiectenſi Epiſcopo, Auunculo eius, ſacra aqua luſtrati ſunt, & pòſt mortui. *Auentinus lib.7 annalium.*

CAPVT VII.

LACTATIO PVERORVM MIRA, & ablactatio.

POSTQVAM ex cæco illo carcere materni vteri euaſit infans, ecce alius ei cibus adornatur, lac candidiſſimum iuxta & ſuauiſſimum, ex ſanguine tamen menſtruo confectum, quem quidem ſanguinem vi attractiua ad ſe vbera per venas alliciunt, & innata ſibi facultate, candore & dulcedine, alijſque affectionibus lacti congruentibus imbuunt. Quæ tanta DEI in homines prouidentia matres ad ſua illa viſcera ſuo lacte alenda optimo iure ſatis impellere debuiſſet, quamuis non deſint aliæ item

cauſæ, quæ idem ſuadeant: nam principio iam in vtero infans illi nutrimento aſſueuit, & quod tum per vmbilicum admittebat, id optat ſibi defæcatius in mammis propinari per venas vtero ipſiſque communes. Adhæc quis neget matres maiori cum affectu ſuos educaturas quàm nutrices, quarum beneuolentia externa eſt, & conductitia? & idem de amore mutuo eſt intelligendum; vt mirum non ſit, ſi infans aliorſum datus matris nullum habeat deſiderium, non magis quàm puer expoſititius. Omitto periculum eſſe ne infantium animi & corpora alieno nutricis lacte corrumpantur: nam ſicut valet ad fingendas animi corporiſque ſimilitudines plurimùm vis ſeminis, ita lactis ad ingenia & proprietates. Quare quod in beſtijs ipſis cernimus, quæ quantumuis feræ ſint, tamen fœtus ſuos alunt, omnino id à matribus, niſi aliud ſubſit impedimentum, eſt prolibus impendendum officium, Chriſti ipſius exemplo, qui (vt notat Sanctus Chryſoſtomus) proprio nos alit ſanguine, & ſibi coniungit, atque conglutinat. Verùm *non ſemper lac*, ſed ſolidior etiam cibus aliquando eſt adhibendus, quod fit poſtquam eſt à lacte depulſus infans, anno ſcilicet, & menſibus ſex, aut biennio integro poſt ortum; quo tempore infantes ſolidiorem cibum poſſunt dentibus diuidere. Inſtruebant verò tum Iudæi ablactationis conuiuium, cuius finis partim erat euchariſticus (nam parentes læti quòd infantes ſui eò ætatis deueniſſent, cum vicinis Deo gratias agebant) partim conſolatorius: quos enim hæc à lacte materno auulſio infanti & matri dolores affert, amicorum colloquijs lenire tentabant. partim denique typicus: hac enim ablactatione ſpiritualis ablactatio adumbrata fuit, qua veri & ſpirituales Iſaaci, id eſt, fideles, & electi, à lacte materno, atque naturali, id eſt, ab originalis labis prauitate, quã vnà cum lacte materno ſuxerunt, depellantur, vt ſolidi cibi, id eſt,

In Matth. hom. 83.

vera

veræ pietatis, atque adeo ipſius Chriſti compotes fiant. Significabatur item Spirituales Iſaacos in hac vita ceu infantia, plena ignorantiæ lacte tantum, id eſt, caduco cibo ſuſtentari, qui poſtea ſolido, æternoque cibo paſcerentur: nam vt ait Auguſt. *Sic nos vult (Deus) lacte nutriri, vt non ibi remaneamus, ſed creſcendo, per lac, ad ſolidum cibum perueniamus.* Et Diuus Petrus monet, *Deponentes*, inquit, *omnē inuidiam, & omnem dolum, & ſimulationes, & inuidias, & omnes detractiones, ſicut modo geniti infantes, rationabiles, ſine dolo lac concupiſcite, vt in eo creſcatis in ſalutem.* **Auguſt. in Pſal. 130.** **D. Petrus Epiſt. 1.**

§. 1. *Virginis lac ſugit* IESVS.

Fœno iacere pertulit, Præſepe non abhorruit,
Paruoq; lacte paſtus eſt, Per quem nec ales eſurit. **Sedulius.**

O æterna ſapientia! ô IESV, matris deliciæ! ô vber mundiciæ lac dans pueritiæ, antiquo dierum! ô beata vbera, quæ in ætate tenera, Deum lactauerunt! Sed qui eduxit aquam de petra, oleumque de ſaxo duriſſimo; ecce lac virgineo elicuit ex pectore, lac candidiſſimum, ſapidiſſimum, vberrimum. Solet ille lacti candor induci decoctione, quæ tum in venis, tum in mamillis fit, at in Virgine noſtra ab igne Spiritus ſancti in vtero matris ſuæ facta eſt primum hæc decoctio, quando eam ipſe ſanctificauit; iterumque in Filij Dei conceptu, quando ei Spiritus S. ſuperuenit. hinc etiam ſapor ille mirificus, atque adeo nutriendi vis: nam cùm lac iſtud (nectar melius, vel Ambroſiam appellarim) ab eodem Spiritu ſancto ſit depuratum, nullius vnquam mulieris extitit, tanti vel candoris, vel puritatis, vel efficaciæ; addo vel vbertatis, quam habebat à cæleſti ſubminiſtratione: nec enim fuit à natura propinatum, ſed è cęlo (vt dixi) ſubminiſtratum, vnde canit Eccleſia: *Ipſum Regem Angelorum ſola Virgo lactabat vbere de cælo pleno*, de quo ſic eam alloquitur D. Auguſtinus, *Lacta* MARIA *Creatorem tuum, panem cæli, precium mundi:* **Sermo. de Annunc.**

mundi: præbe lambenti mamillā, vt ille pro te percutienti præbeat maxillam. Ipſa reſpōdet: *Dilectus meus mihi, & ego illi: inter vbera mea commorabitur.* Ego verò dicam: *Quis det mihi te fratrem meum ſugentem vbera matris meæ?*

Cant. 1.

Cant. 8.

§. 2. *De ſancto Siſinio.*

Petrus de Natal. lib. 3. Marul. lib. 4. cap. 1.

SAnctus Siſinius Thaunenſis Epiſcopus cùm genitricis adhuc ſuæ papilla lactaretur, quarta, & ſexta feria, & ſabbatho, ſemel tantummodo tenelluli oris labella vberibus admouere conſueuerat.

§. 3. *De S. Nicolao.*

Ex Metap. Sur. 1 Dec. Leonardus Iuſtinian. in eius vita & Method. Patriarch. in eius etiam vita.

SAnct. Nicolaus non prius viuere, quàm Deum venerari, non prius comeſſe, quàm ieiunare viſus eſt; compertum enim eſt, illum cum reliquos dies, noctéſque omnes crebrò ſugeret vbera, quarta tamen ſextaque feria nullo nutricis lenocinio, nulla naturæ neceſsitate induci potuiſſe, vt ante veſperam lac guſtaret; immotoque hoc ipſum ſeruauit ordine, prorſus vt non fortuitò, aut aliqua ſtomachi intemperie, factum fuiſſe conſtet.

§. 4. *De S. Catharina Bononienſi.*

Ioan. Antonius Flaminius in eius vita.

S. Catharina Bononienſis per tres dies integros non ſumpſit mamillam, nec vllum aliud alimētum, præſagium ſummæ ſanctitatis & auſteritatis.

§. 5. *De S. Stephano Dienſi Epiſcopo.*

Dorlandus in Chron. Carth. l. 4 c. 10. & Sur. 7. Sep.

S. Stephanus, cùm adhuc ad nutricis vbera penderet, lacte ſextis ferijs paſci nolebat, quod ſatis portendebat Carthuſianum eum futurum, qui ſemper iſtis ferijs ſolent à lacticinijs abſtinere.

§. 6. *De Ioanne de Firmo.*

Gretſerus de diſcipl. l. 1. c. 14.

IOannes de Firmo, vocatus de Aluerna, ſanctitate vir mirabilis, & perfectione, cùm nutriretur infantulus in cunis, die Lunæ, Mercurij, & Veneris ſemel tantùm mammam ſugebat.

§. 7. De

§. 7. *De S. Stephano Presbytero.*

HVnc infantulum mater cùm aleret, ſi quos aliquando cibos acciperet, quos ſumere non conſueuiſſet, puer ſe ab ea abſtinebat, & vbera tangere nolebat. *Petrus de Natal. lib. 10. c. 86.*

§. 8. *De S. Canide Anachoreta.*

SAnctus Canides ex Cappadocia oriundus erat, duxitque vitam tempore Theodoſij Magni: dicitur verò eius mater omni craſſiori cibo abſtinuiſſe, cùm ipſum vtero geſtaret: hunc verò natum ferunt omninò à ſiniſtra abſtinuiſſe mamma, immo ſi mater quandoque lautiorem ſumpſiſſet cibum, etiam dextram minimè contingebat. *Ex Meneis 10. Iunij.*

§. 9. *De S. Roberto.*

SAnctus Robertus ſi quando nutricibus tradebatur vt lac ſugeret, neutiquam vt hoc faceret, poterat adduci, ſi impuræ erant mulieres. *Sur. 24. Apr.*

§. 10. *De S. Catharina filia S. Birgittæ.*

CAtharina ſanctę matris ſuæ, & aliarum pudicarum mulierum vbera, citra difficultatem ſugebat, ab incontinentibus verò feminis prorſus abhorrebat: quod lacrymis, & vagitu teſtabatur. *Surius 22. Mart.*

§. 11. *De S. Catharina Suedica.*

IDem quoq; ſcribitur à Petro Ribadeneyra de ſancta Catharina Suedica. *Ribad. in eius vita.*

§. 12. *Duorum mira lactatio.*

TErræ motu Antiocheno, cùm ingentem turbam proſtrata tecta, & ſubuerſi muri obruiſſent, deſinente tandem tremore, quidam ruinas aſcenderunt: tunc mulieris vox, & infantis vagitus auditus eſt; matrem & filium ruinæ oppreſſerant, mirandumque fuit, quo pacto alendo puero lac ſufficere potuerit. ſed mater, & filius terra incolumes educti ſunt. Dum *Dion. de Traiano Imp.*

verò accuratius protrita cadauera & collapſas do- mos rimarentur, alter infans eſt inuentus, qui matris mortuæ vbera adhuc ſugeret. De priori quoque ſcri- bit Zonaras, ſub Traiano, Antiochiam ingenti terræ motu quaſſatam, hominum multa millia ruinis op- preſſiſſe: inter hos, in imo domus oppreſſa mulier cum infante vberibus hærente; ſepulta igitur, nō op- preſſa, audita eius voce, poſt dies multos, teſtata eſt, puerum lacte pro more vixiſſe: ipſam verò proprio etiam lacte ſibi aliquando ſuccurriſſe.

Zonaras.

§. 13. Ablactatur Iſaac.

Geneſ. 21.

CRevit puer (Iſaac) & ablactatus eſt: fecitq́; Abra- ham grande conuiuium in die ablactationis eius.*

§. 14. Samuel à lacte depellitur.

1. Reg. 1.

ASCENDIT Elcana, & omnis domus eius, vt immola- ret Domino hoſtiam ſolennem, & votum ſuum; & Anna non aſcendit, dixit enim viro ſuo, Non vadam donec ablactetur infans, & ducam eum, vt appareat an- te conſpectum Domini, & maneat ibi iugiter, & ait ei Elcana vir ſuus: Fac quod bonum tibi videtur, & ma- ne donec ablactes eum, precorq́ue vt impleat Dominus verbum ſuum. Manſit ergo mulier, & lactauit filium ſuum, donec amoueret eum à lacte. Et adduxit eum ſecum poſtquam ablactauerat in vitulis tribus, & tribus modijs farinæ, & amphora vini, & adduxit eum ad domum Domini in Silo. Puer autem erat adhuc infan- tulus.

De Sancti Vdalrici ablactatione, vide infra cap. 14. §. 5.

CAPVT

CAPVT VIII.

PARVVLI IESV RECENS NAti anniuerſaria veneratio, & cunarum eius miracula.

INNOTVIT omnibus laudabilis illa conſuetudo, qua quotannis Chriſti Natalitia pio maiorum inſtituto celebramus, paruaſque IESV cunas ſtabuli Bethleemitici ſimulacra, veri recordatione effingimus: ſicut enim pia fuit huius inſtituti ratio, ita omnibus penè regionibus familiaris, adeo vt in vltimas etiam terras penetrarit. Certè in India Orientali non ita pridem extructum fuiſſe præſepium in honorẽ nati Saluatoris accepimus, ad quod per dies 20. continuos tantus fuit hominũ concurſus, vt ad quatuor hominũ millia creditũ ſit facilè confluxiſſe. Quid quod ab AEgyptijs hic mos reſeruatus fuit diu ante ipſum Chriſti ortũ? Nam ſi Epiphanio credimus, cùm Hieremias vnà cum Iudæis apud AEgyptios aliquando exularet, Sacerdotibus eorum prædixit demolitionem ſimulacrorum, quæ manu facta ipſi tam vanè colerent; in hæc verba: oportere olim cuncta eorum ſimulacra concidere, ſimulque manu omnia facta præcipitari, vbi AEgyptum aſcendet cum ſuo infante Virgo enixa, Deo ſimilis. Huic vaticinio tantum AEgyptij tribuerunt, vt ſolennem induxerint morem Virginem quandam in lecto, & infantem in præſepio paſsim collocandi, ſimulq; adorandi. Rogati à Rege quodam poſtea, quid ſibi vellet hic ritus, hoc eſſe myſterium reſponderunt, quod maiores ipſorum à S. Propheta traditum iam pridem accepiſſent. Quid igitur mirum, ſi nos tantum myſterium tranſactum in memoriam hoc

Epiphan. in vita Hieremiæ Prophet prope finem operis.

Digitized by Google

ritu reuocemus,oculiſque ſubijciamus? Hinc ſtramineam exſtruunt caſam,imminentem tecto ſtellam defigunt, medium inter Virginem & Ioſephum collocant in præſepi infantem,Paſtoribus Angelos admiſcent,idque tam appoſitè, vt intuentes maximum pietatis ſenſum experiantur, & ſe tanto myſterio intereſſe,vagitus aure excipere, faſcias ipſas contrectare, Angelorum concentū audire, non ſine horrore quodam ſacro,exiſtiment. Quod pietatis officium Deus frequenti miraculo ſibi gratum eſſe patefecit, vt, quod pleriſque Catonimanis ludicrum ac puerile videri potuiſſet, laudabile ac ſanctum diuino calculo comprobaretur.

§. 1. *Paſtores infantis* IESV *prima viſunt incunabula.*

Luca 2.

PRæſepe Domini, ceu veri Salomonis thronum celeberrimum,Bethleemitici Paſtores adiere primi: hos adhiberi decuit aulæ cæleſtis ephebos honorarios.

§. 2. *Infanti* IESV *Reges accidunt.*

Matth. 2.

HOs ſequuti ſunt Eoi Reges, qui inſolitæ ſtellæ exortu permoti, longa magnis paſſibus emenſi ſunt ſpatia, maiore vt fide paruulo Infanti, magno Regique Deoque dona venerabundi deferrent.

§. 4. *Præſepe Domini piè repræſentat S. Franciſcus, & magna cum religione recolendum proponit.*

Bonauent. in vita S. Franciſci, cap. 10.

ANno tertio ante obitum S. Franciſci contigit, vt memoriam natiuitatis pueri IESV ad deuotionem excitandam apud Caſtrum Græcij Franciſcus diſponeret agere cum quanta maiori ſolennitate valeret. Ne verò hoc nouitati poſſet adſcribi, à ſummo Pontifice petita & obtenta licentia, fecit præparari præſepium, apportari fœnum; bouem, & aſinum ad locum adduci. Aduocantur Fratres; adueniunt populi;

puli; perſonat ſylua voces,& venerabilis illa nox luminibus copioſis, & claris, laudibuſque ſonoris, & conſonis reſplendens efficitur,atque ſolennis. Stabat vir Dei coram præſepio, pietate repletus, reſperſus lacrymis;& gaudijs ſuperfuſis,celebrantur miſſarum ſolennia ſuper præſepe, Leuita Chriſti Franciſco Euangelium cantante,prædicat deinde populo circumſtanti de Natiuitate pauperis Regis,quem cùm nominare vellet, *Puerum de Bethleem* præ amoris teneritudine nuncupabat.

Miles autem quidam virtuoſus, & verax propter Chriſti amorem ſæculari relicta militia viro Dei fuit magna familiaritate coniunctus, Diuus Ioannes de Græcio; hic ſe vidiſſe aſſeruit puerulum quendam formoſum in illo præſepio dormientem, quem Beatus Franciſcus ambobus amplexans brachijs, excitare videbatur à ſomno: hanc quidem deuotam militis viſionem, non ſolùm videntis ſanctitas credibilem facit, ſed & dignata veritas comprobat, & miracula ſubſecuta confirmant: Nam exemplum Chriſti conſideratum à mundo, excitatiuum eſt cordium in fide Chriſti torpentium, & fœnum præſepij reſeruatum à populo,mirabiliter ſanatiuum brutorum languentium, & aliarum repulſiuum peſtium diuerſarum.

§. 4. *Hora Natiuitatis ſuæ Chriſtus B. Claræ apparet.*

CLara virgo B.Franciſci præceptis imbuta, dignaque tanto magiſtro diſcipula, pridie quàm Natalis Domini veniret, ægrotauit, nec licuit illi cum reliquis ſororibus ad agendas ſacræ noctis precationes pergere. Veruntamen aduerſa valetudo corpus impedire potuit, animum nō potuit;& Ancilla Chriſti affuit in ſpiritu,vbi in carne adeſſe nequibat. Reuerſis quoque ſororibus,quicquid inter abſentes dictum, actumque eſſet ordine retulit, & mirantibus

Surius tom. 4. & Marul. lib. 2. c. 4.

adiunxit, ſibi tunc ibidem loci IESVM puerum, qua hora quondam naſci voluit, apparuiſſe: IESVM ergo deuotè contemplata, cùm in lectulo iaceret, omnia quæ procul in oratorio agerentur, perſpiciebat. Et quod ne ipſæ quidem, quæ illò conuenerant, viderunt, videre meruit.

§. 5. *S. Bernardo reuelatur puer* IESVS *nocte natiuitatis.*

Sur. 20. Aug. ADerat illa nox diebus omnibus clarior, Natiuitatis Dominicæ, & omnes ad ſolennes vigilias ſe adornabant: verum cum celebranda nocturni officij hora aliquantiſper prorogaretur, contigit ſedentem, expectantemq; Bernardum cum cæteris ſomno paululum ſopiri: aſſuit illico puero ſuo ſe reuelans, pueri IESV ſancta Natiuitas, teneræ fidei ſuggerens incrementa, & diuinæ in eo inchoans myſteria contemplationis, dum pueruli ſancti in ſe rapit minimè puериles affectus.

§. 6. *Pia quædam mulier infantis* IESV *fruitur aſpectu, & emoritur.*

Diſcipulus litera N. ex 4. QVædam deuota perſona circa infantiam Domini afficiebatur ſpecialiter tempore Natiuitatis Chriſti, & rogauit Dominum, vt ei oſtenderet faciem pueritiæ ſuæ; & ecce poſt aliquot dies in Eccleſia more ſuo commoranti, & oranti, adſtitit puer pulcherrimus, à quo quæſiuit, ſi ſciret *Aue Maria*. qui reſpondit, prædic mihi; & dicente ea, *Benedictus fructus ventris tui*, tunc dixit puer, Ego ſum ille, & euanuit. Illa iubilando clamauit: Reuertere chariſſime, dulciſſime, & amantiſſime puer. & ſic per triginta dies non ceſſabat vociferans. Venit IESVS dicens: Ego vocatus venio ad te, modò autem tu venies poſt me, vt mecum conregnes, quæ ſic iubilans feliciter expirauit.

§. 7. Puella

§. 7. *Puella duodecennis ad cunas Chriſti anniuerſarias ſanatur.*

IN eo cœnobio Sancti Bernardi quod eſt in Alcobazæ finibus, quædam virgo duodecim annos nata, & paulò antè monachali habitu induta, menſis Octobris initio ægrotare cœpit. Longum eſſet omnia narrare, quæ huic virgini acciderunt, grauiſſima, vt eſt Epilepſia, & cætera huiuſmodi, quibus Medici nunquam remedium accommodatum inuenire potuerũt. In eodem cœnobio habebant Monachæ in quodam loco ſanctum præſepium, in quo & puer IESVS cum ſanctiſſimæ Matris imagine erat: petieruntque ab ea, num ad infantem IESVM, qui in eo præſepio erat, deduci vellet; quibus ſe velle reſpondit: Eam ergo per brachia (quòd ipſa per ſe ire non poſſet) ad ſanctum infantulum ſiſtentes, eum in illius manibus poſuerunt. Tunc illa ad Virginis imaginem oculos conuertens, ſic dicere cœpit: Domina, hunc tibi minimè traditura ſum, quoad bonam valetudinem, qua tibi ſeruire poſſim, mihi tradideris. Quæ dum ſæpius repeteret verba Monachis ad id eam adhortantibus, & dicentibus: Dic puella, dic: paullò pòſt illa ægrota ſe humi abiecit, & ibi tam diu tanquam ſi dormiret, ſtetit, quoad Monachæ quæ aderant, verentes ne quid ei mali accideret, curarunt vt ſe ipſa colligeret: tunc illa: Cur me excitatis? nunc enim aliam videbã dominam, alium infantem, aliud præſepium, quæ omnia ab his quæ hic ſunt longè differunt. Quo dicto, mirifica huius ſancti infantis virtute, & illius matris miſericordia, tam ſana ſurrexit, ac ſi nullo morbo laboraſſet. Sereniſſimus Cardinalis infans Diuus Henricus, qui nunc Rex noſter Dominus eſt, hoc cœnobium viſit, ad eumque virgo hæc adducta eſt.

Granatenſis de Symbolo lib. 2. c. 27.

§. 8. *Quidam Chriſti recolens infantiam, eius fruitus alloquio, migrat in cælum.*

Speculum ex. d 9. §. 76

QVidam Superior Ciſtercienſis ordinis amans tenerrimè infantiam Saluatoris, recolebat frequẽtius qualiter idem Saluator pro nobis à B. Virgine conceptus, & enixus, & lactatus fuerat, & nutritus. qui per hoc in gratia ſimplicitatis, & innocentiæ profecit mirabiliter, & amicus effectus B. Virginis, hauſit gratiam deuotionis abundantem. die ergo quodam, cùm in refectorio cum conuentu comederet, raptus in ecſtaſin, vidit B. Virginem forma pulcherrima, & inter brachia puerum pulcherrimum portantem, per refectorium intrantem, & ex ſua ſimplicitate nondum intelligens viſionem, mirabatur quomodo mulier contra conſuetudinem illius ordinis in refectorium ingredi præſumpſiſſet, & credebat quod omnes hoc viderent; cùm ipſa coram omnibus portaret puerum, venit ante ipſum, & ita prope, quod puer ſuis pedibus ferè tangebat cibum eius nihil dicens, ſed in eum reſpiciens. Tunc Superior porrigens ei panem dixit: Papa mi puer; cui reſpondit, Non papabo modo, ſed tu poſt tridiſum papabis mecum panem vitæ æternæ in regno meo; quo facto diſparuit viſio: & ſtatim infirmitas arripuit Superiorẽ, & poſt tres dies iuxta condictum pueri ad Dominum migrauit, papaturus cum ipſo panem viuificantem in æternum.

§. 9. *Infantis IESV præſentia feſtis Natalibus dæmonem excludit.*

Vincent. in Specul. hiſt. lib. 26. c. 7. Petr Venerabilis lib. 1. mirac.

REfert Vincentius Beluacenſis, quia mos eſt Cluniacenſis Monaſterij, præ cæteris ſolennitatibus Natiuitatem Domini quodam ſingulari affectu agere, cantuum melodijs, quodque longè præſtantius eſt, ſpirituali deuotione, multa cum lacrymarum perfuſione, cum Angelis ſolennizare. Hac igitur inſtante feſtiuitate, fratres more ſolito ſe & ſua omnia præpa-

præparauerunt, Venerabilis ille Pater Hugo, qui adhuc ſenex ſupererat, Capitulum vbi fratres conuenerant, ingreſſus, hæc ad omnes verba protulit: Noueritis, fratres, benignum IESVM diſpoſuiſſe noſtris intereſſe ſolennijs, at contra hoſtem nequam inuidia laborare, vt aliquas tenebrarum ſuarum nebulas tanto ſplendori poſsit immiſcere. Frater enim, ait, quidam (ſe vtique dans intelligi) hac nocte vidit, matrem miſericordiæ, ipſumque filium, quem præſenti genuit nocte, dulciſsimo gremio continere, eique ſanctorum Angelorum multitudinem cum immenſo lumine adſtare, & cùm in natiuitate Domini Monachi cantando recognoſcerent beneficium incarnationis Domini, Hugo Abbas Cluniacenſis vidit ordines Angelorum pſallentium, & omne genus muſicorum dicentium, *Gloria in excelſis Deo*. Idem Deus puer exultabat, & cordis lætitiam geſtu corporis & plauſu manuum demonſtrabat; & conuerſus ad matrem, aiebat, Cernis mater noctem Natiuitatis meæ, quæ imminet, gaudijs illuſtrandam, in qua & prophetarum oracula, & Angelorum præconia reuelabuntur, & de meo ex te ortu, omnia ſimul, cæleſtia, & terreſtria, lætabuntur. vbi eſt nunc hoſtis mei damnata perfidia? vbi eſt poteſtas quæ ante hoc ſingulare gaudium dominabatur? Quo ille impudens audito, de latibulo ſuo egreſſus, à longè ſe præſẽtabat, & ignominioſè deturbatus, cum multo planctu, & eiulatu, vt admitteretur orabat; Etſi, ait, in nulla parte eccleſię admittor, in aliquo ſaltem reliquarũ, officinarum loco ſuſcipiar. At filius Virginis, Vade, inquit, Lucifer, & ne te mea ſententia præiudicatum lamenteris, tenta quod poteris. At ille ſolum aditum Capituli petijt, & intrare non potuit: in tantum enim ſe tumidũ, & Capituli introitum anguſtum inuenit, vt nullatenus introire valeret. Inde ad dormitorium Fratrum greſſum conuertit, & phantaſijs ſolitis ſe eos inquietare poſſe confidens introire tenta-

 uit:

uit: ſed eadem craſsitudine ſua ab oſtio repulſus eſt. Poſtremò ad refectorium nocendi ſpem contulit, ibi propter aliquantulam corporis curam, maiorem ſuſpicaus mentium incuriam, ibi etiam tot obices ex diuinorum verborum lectione, tot trabes ex deuotione auditorum, tot repagula reperit ex charitate ſibi inuicem ſeruientium, vt nullo modo vltra valens procedere, cogeretur retrocedere: ſic & ab omnibus officinis deiectus, à conſpectu pijſsimi Redemptoris, & glorioſę MARIAE matris eius, cum ea qua dignus eſt confuſione peſtifer ille receſsit.

§. 10. *Peccatrix conſiderata Chriſti infantia maximè in ſpem erigitur.*

Pelbartus ſer. 18 de Natiuitat.

MOnialis quædam exiens ordinem, facta eſt publica meretrix: poſt multos annos rediens ad monaſterium, dedit ſe ad pœnitentiam. cùm autem de Dei iudicio, & iuſtitia cogitaret, & de pœnis inferni, deſperabat ſe veniam poſſe conſequi, propter magnitudinem, & multitudinem ſuorum peccatorum. Cumque etiam cogitaret de gaudijs cæli, diffidebat, ſciens quod nullus immundus & inquinatus cælum inquinaret. Cùm autem cogitaret de paſsione Chriſti, cogitabat quanta Chriſtus pro ea paſſus fuiſſet, flens clamabat, & dicebat: *Quid retribuã Domino pro omnibus quæ retribuit mihi?* In quadam autem ſolennitate natalis, recogitare cœpit, quod puer eſſet natus nobis, & quod pro modico placatur: tunc coram imagine B. V. MARIAE habenti puerum IESVM in ſinu, cœpit cogitare de infantia Saluatoris, & tota perfuſa eſt lacrymis ex vera contritione cordis, quam Chriſtus puerulus ei conceſsit. Tunc ipſa obnixè, & ex intimis cordis ſui viſceribus ſupplicauit, quod propter ſuam benignam infantiam, qua venit in hunc mundum peccatores ſaluos facere, ſui miſereretur; tunc audiuit vocem dicẽtem ſibi; quod propter benignitatem infantiæ illius, quam ipſa allegabat,

Pſal. 115.

bat, ſciret omnia peccata ſibi eſſe dimiſſa; quæ poſtea vitam ſuam realiter emendauit, & eam in bono finiuit.

§. II. *Religioſa quædam à diuturno morbo, imaginem infantis* I E S V *venerans, curatur.*

IN Euora ciuitate eſt virginum Auguſtinianarum cęnobium S. Monicæ appellatum, in quo IESV pueri imago eſt. Poſt Natalis feſtum ſolent illæ virgines, cui datum eſt, illum puerum ſumere, & in ſuo oratorio collocare, & quotidie ante illum aliquas preces fundere; anno verò elapſo, aliqua parua veſte eum induere, & ad eum locum referre, vnde ſuſtulerunt. Tum fortè quædam religioſa, omnibus virtutibus ornata, grauiſsimis morbis duodecim annis afflictata fuit, & primis tribus annis elapſis, nerui qui in poplitibus ſunt, ita contracti fuerunt, vt vel duabus ferulis iret, vel quadrupedaret. Præterea quolibet primo menſium die ita Epilepſiæ morbo afficiebatur, vt multæ virgines magna cum difficultate eam tenere poſſent; vbi autem ſanctum Natalis feſtum aduenit, eò ſpectabat Monacha, vt pueri IESV imaginem habere poſſet, vt illam deuotionẽ ei exhiberet, quam cæteræ exhibere ſolebant. Et ante feſtum cœpit de cælo illam procurare medicinam, quam in terris habere minimè potuit. Cùm enim maior miſſa celebraretur, hæc Monacha apud cancellos inferioris chori ſedebat, & dum Epiſtola legi cœpta eſſet, ſtatim ſe ſanam factam eſſe ſenſit: at nihil dixit, ne miſſæ officium turbaretur; qua confecta, ſurrexit, & matribus dixit: Ego pueri IESV magna bonitate, & miſericordia, ſana ſum. Tunc vna ex matribus, quæ manu baculum geſtabat, ei porrexit eam eiuſmodi auxilio adhuc egere exiſtimans: illa verò manu illum capiens, cœpit per chorum ambulare, & cùm videret ſe ſine eo incedere poſſe, eum proiecit. In toto autem templo tantus motus factus eſt, vt omnes qui in Ec-

Granat l. 2. de Symbolo c. 7.

§. 13. *B. Angela de Fulginio Virginem* M A-R I A M *puerum* I E S V M *in templo offerentem videt, eumque vlnis excipit.*

IN Purificatione B. Virg. dum eſſem (inquit illa) mane in eccleſia Fratrum Minorum de Fulginio, facta eſt mihi locutio dicens: Hæc eſt hora, in qua Domina Virgo M A R I A venit cum filio in templum. Et hæc audiuit anima mea cum magno amore, fuitque eleuata, & vidi Dominam noſtram intrantem in illa hora & obuiauit ſibi anima mea cum magna reuerentia & amore. Et cùm aliquantulum vererer accedere ad eã, ipſa Domina noſtra dedit animæ meæ magnam ſecuritatem, & extendit verſus me filium ſuum I E S V M, & dixit: O dilectrix filij mei, accipe, tradiditq; brachijs meis filium ſuũ, & videbatur habere oculos clauſos, quaſi dormiret, & erat pannis inuolutus: ipſa autem paululum reſedit: & faciebat tam pulchros & delectabiles geſtus, & mores tam honeſtos præferebat, vt anima mea non ſolum poſſet reſpicere puerum I E S V M, quem ſic adſtrictum tenebam inter brachia, ſed etiam cogebatur reſpicere ad Dominam noſtrã. Dum igitur ſic ſtarem, ſubitò puer remanſit in brachijs totus nudus, & aperuit, atq; leuauit oculos, & reſpexit, & ſtatim in aſpectu illorũ oculorũ ſenſi tantum amorem, quod vicit me omnino: exiuit enim de illi⁹ oculis tantus ſplendor & ignis amoris atque lætitiæ, vt ſit mihi indicibile. Et tunc ſubitò apparuit immenſa quædam maieſtas ineffabilis, dixitque mihi: Qui non viderit me paruum, non videbit me magnum: & addidit: Ego veni ad te, & obtuli me tibi, vt tu te offeras mihi. Et tunc anima mea modo mirabili & indicibili obtulit ſemetipſam ei, nihil ſibi nec de ſe nec de ſuis reſeruãdo. Et intellexit anima mea, quod Deus illam oblationem meam, multum & cum magna alacritate acceptabat.

In lib. qui dicitur Angela de Fulginio c. 45. Purificat. B. Virginis.

§. 14. In-

§. 14. *Infantis* IESV *imaginem colens mulier, incedendi facultate donatur.*

Granat. lib. 2. de Symbolo c. 7.

APud idem cœnobium S. Monicæ, de quo paulò ante, quædam mulier morabatur ſatis probè virtutibus ornata, & vt columba ſimplex, hæc quatuor annis cruribus capta, & debilis, in lecto iacebat, & vna cum hoc morbo ſæpe moleſtiſsimis ſymptomatibus laborabat: delata aliquando ad templum, ad V. Sacramentum recipiendum, dixit ei ſacerdos: Hic expectes, vt te puero IESV offeras. Sacerdos igitur de altari puerum IESVM ſuſtulit, & illum ei obtulit: ipſa verò vbi illius veſtem contigit, ſibi intrinſecus dici viſum eſt, Surge; cumque ſurgere incepiſſet, illius pater, qui ad illius latus erat, exiſtimans ſolita malà affectione moueri, eam tenere cœpit: illa tum reſpondit: Ego ſurgere poſſum. & ita ſurrexit ſana; & quicunque in eccleſia erant, attoniti, & ſtupefacti eam domum comitati ſunt. Ego ab ipſo Medico, & ab alio illius vrbis peritiſsimo, morbi cauſam & tempus inquiſiui, qui poſtquam omnia exploraſſent, miraculum obſtupuerunt.

§. 15. IESVM *ex* MARIAE *manibus excipit S. Catharina.*

Nata eſt hæc anno 1413. 8. Sep. ordin. S. Claræ.

SAncta Catharina Bononienſis, ſanctis incarnati Verbi myſterijs, ſacratiſsima illa natiuitatis Chriſti nocte, quouis die ſplendidiore, occupata, infantem IESVM ex munifica Deiparæ manu accipere meruit, qualem panniculis inuolutum ſua mater in præſepe aliquando depoſuit.

§. 16. *Ida nocte natiuitatis* IESVM *videt in Euchariſtia.*

Daſsignies to. 2. c. 18. ſec. 4. annal. Ciſter.

QVa nocte auguſtiſsimum partum Deipara in lucem edidit, Ida Virgo monialis, matutinis decantatis, in epiſtylio (quòd vulgò Monaſterij clauſtrum nuncupant) conſederat: cùm ecce inter ſacer-

dotis,

dotis,per mediam noctem ſacrum facientis,hoſtiamque populo ſpectandam præbentis manus, puerulum forma ſpecioſiſsimum conſpicatur: at illa ſubuereri cœpit, ne quid in poſterum de fidei merito poſt eam viſionem deperderet, ſed recreata benigniſsimi Dei: cui explorata Virginis fides erat,interiori alloquio,ibidem cum incredibili animi voluptate tantiſper permanſit, donec laudibus abſolutis ad os manuſque abluendas ſeſe conferret; inde rurſus ad templum profecta, dum ſecundo ſacro attendit, pueri conſpectu ſecundò recreatur. Ex hoc ipſo loco, ſub tertium ſacrum, grandiore forma puerum ad ſe venientem vidit: porrò ſic virginem compellauit puer: En ego me tibi,amantiſsima, panis inuolucro tectum detego: non quòd fidem tuam in dubium vocandam putem, ſed vt meum erga te amorem inſigni aliquo teſtatũ faciam argumento. At illa ſecũ tacito ſuſpirio: O ſi mihi diuinitatis tuæ conſpectu ſatiari daretur! Excepit auguſtiſsim⁹ puer: Fruſtra id optas,quod mortalium nemini conceſſum fuit: id verò ſit ſatis, quod vltro tibi nunc offertur,olim tempus erit, cum ænigmate omni ſublato, diuinitatis poſſeſsione perfruère. Hic pia virgo, verita, ne fors à conſodalibus notaretur, ſi communionem tam celebri die intermitteret, puerum obteſtatur,vt ſibi precioſi corporis ſumendi faciat poteſtatem: euaneſcit puer,ſacramẽtum percipit virgo,& tanto pietatis ſenſu,vt quadraginta ipſos dies inſequentes ſeſe mira quadam, & incredibili ſentiret voluptate perfundi.

§. 17. *Infantulo I E S V offertur infantulus.*

LAhoræ in India Orientali anno 1599. die Natali Patres in honorem & memoriam nati Saluatoris præſepium admodum illuſtre conſtruxerunt, ad quod tanta frequentia omnes omnium ætatum atque ordinum homines confluxerunt, vt viginti dies continuos, ad tria vel quatuor millia, pueri *Ioannes Haynus in hiſtorica relatione Indiæ Orient.*

IESV nati effigiem adorarent. In his quidam vir nobilis, puerum quem eadem nocte atque eadem qua Chriſtus natus eſt hora vxor pepererat, præſepi obtulit, baptizari permiſit, atque ipſe cum vxore catechumenus factus eſt.

De deuotione AEgyptiorum erga Chriſti venturi cunas ab Hieremia ipſis prædictas. Vide c. 1.§.7. Vide etiam 2. p. c. 2.§.5.7.8.9.10.

CAPVT IX.

BAPTISMI SVSCIPIENDI DEſiderium.

TRIA ſunt, vt Chryſoſtomus annotauit, quæ amorem, & per hoc deſiderium accendere ſolent, pulchritudo, beneficia, & amor. res enim pulchræ amari ſe quodammodo cogunt, qui beneficia præſtant, ad ſe amandos prouocant, & qui amant redamari merentur. ſed ſi hæc tria in vnum conueniant, vt qui pulcherrimus ſit ac nobiliſsimus, ſummis te quotidie afficiat beneficijs, teque maxima amoris ſignificatione proſequatur, quomodo non ardentiſsimam in tuo pectore flammam amoris accendet? Hæc cauſa eſt cur pueri quoque ad Deum, in quo hæc ſolo perfectè reperire eſt, per baptiſmi ianuam anhelent toto pectore, dicãtque; *Quemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum, ita deſiderat anima mea ad te Deus.* Ferunt ceruum cum ſerpentibus perpetuum gerere bellum; eundemq; cum à venatoribus quæritur, ad montes velociſsimo curſu confugere, mox ardentiſsima vrgeri ſiti, vt ab aquis inquirendis nulla pratorum amœnitate retardetur, nulla viarum terreatur difficultate. An non meritò ad eum modum pueri ſpretis mundi cupiditatibus, omni remora ſuperata,

Pſal 41.

perata ad limpidiſsimas baptiſmi aquas confugiant, certamini cum ſerpente inito ſe ſubducant, pedicas agitationeſque venatorum effugiant, ſitim ardentiſsimam aquis tuis (ô Chriſte) ſalutaribus reſtinguant?

§. 1. *De S. Martino.*

S. Martinus cùm decimum attigiſſet annum, inuitis parentibus ad eccleſiã confugiens, in Catechumenorum numerum adſcribi voluit. *Ex Breuiario Romano 11. Nouemb.*

§. 2. *Puerulus enixè baptiſmum petit, & propinquos ad Chriſtum adducit.*

VErſabatur Firandi Gaſpar Vilela, cuius iuſſu Gulielmus vias vrbis ære campano circumiens, pueros ad Chriſtianam doctrinam Iaponicè diſcendam, in templum cogebat: ex quibus vnus admodum paruulus, nondum ad cœtum Chriſtianorum adiunctus, Gaſparem adijt baptiſmum magnopere efflagitans; quem Gaſpar id ætatis puerum, patre ethnico, cùm priùs perdiſcere iuberet doctrinæ Chriſtianæ capita; reſpondit ille, nequaquam ſe inde abiturum, quoad baptiſmo luſtratus eſſet: denique domum ad ſuos regreſſus, ita cum pãrẽtibus egit, vt patrem, matremque, fratres, ac ſorores ad baptiſmum adduxerit. *Maffeius l. 2. Epiſt. Indic.*

§. 3. *Puer mirificè baptiſmum expetit.*

IN Fitæ tractu accidit res perlepida, & ſcriptu digna. Honorato cuidam viro in Illia vrbe degenti erat filius octennis, præclaris naturæ donis præditus, qui verſus multos, & comœdias Iaponicas memoriæ mãdarat, eaſque publicè exhibebat, tãta grauitate, & venuſtate, vt totius populi oculos in ſe cõuerteret. hic ergò cùm ſermo à noſtris haberetur ad gentiles, nonnunquam ſe ad patrem noſtrum, & fratrem conferebat, qui mirificè eius colloquio recreabantur. Semel autem dedita opera ingreſſus templum, dixit Fratri: Habetiſne aliquem *Photochi* (ità Deum ſuum vocant) quem aiunt pro hominum *P. Ioannes Hayus in hiſt. Indicâ in M. ſuinè Bungenſi.*

 ſalutē

ſalute crucifixum? oſtendite mihi, quæſo, aueo enim illum videre, cumque illi frater oſtendiſſet effigiem Crucifixi, ſubitò addidit: Non video vllum vulnus in latere, quod tamen dicitur habere. Tum pater illi aliam effigiem Crucifixi oſtendit, quæ ſtabat in altari, puerque ſubiecit ſibi illam potius quàm alteram probari, propter ſanguinẽ è latere, & ſpinis coronæ, defluentem; & poſtquam diu aſpexiſſet, & conſideraſſet poſtulauit ſibi præſtari baptiſmũ. Tum Pater reſpondit, orationes quaſdam prius eſſe memoriæ inſculpendas: puer verò: Iamdudum, inquit, inſculpſi, & mox eodem eas loco recitat: ſubiecit pater: Qui vult Chriſtianus fieri, neceſſe eſt, vt ſit melius inſtitutus, & paratus quàm tu ſis, veſtes enim illę tuę, quibus nũc es indutus, ſunt quotidianæ, ac pro recipiendo tam nobili ſacramento opus eſt amictu elegantiore, quo vti ſoles in feſtis. Quo audito puer domum abijt, & poſt breuem moram, ſerica veſte pereleganti indutus rediens, dixit: Pater, ecce adſum, iam baptizare me quæſo, quia magno baptiſmi teneor deſiderio. Pater petitioni aſſenſit, cumque iam pararet ſe ad perfundendum eum ſacra aqua, puer inſtitit: Pater expecta paululum, monitum te volo, ne dum caput aqua perfundis, madefacias meas veſtes, ſicut ſuperioribꝰ diebus cuidam, dum baptizaretur, feciſti. Quotquot autem præſto aderant admirati ſunt octennis pueri prudentiam.

§. 4. *Puer in foſſam, quòd baptizari vellet, coniectus, educitur, baptizatur.*

P Petrus de Iarric. lib. 2. hiſt. Indicæ p. 1. c. 11 anno 1590.

MVlier Mahometanæ ſectæ dedita Chriſtianos peroſa, cùm filium ſuũ Chriſtianam doctrinam frequentare animaduerteret, aureſq; fidei Catholicæ nonnihil accõmodare; mortem ei, Medea crudelior, moliri cogitauit. Affectato igitur itinere, vnà puerum per agros deducit, vbi in altiſsimam foueam, & facinori quod ſtruebat velut præparatam, filiolum ſuum præcipitat, prægrandi ad os foueæ aduoluto ſaxo, vt ibi

vt ibi miſeram animam miſer exhalaret. Verùm qui paruulum aliquando Iſmaelem in deſerto, & Moyſen in medijs vndis ſuo non deſtituit auxilio, etiam huic puero ſolita clementia dignatus eſt opitulari: miſit ſiquidem (quis enim à Deo bonos miſſos eſſe dubitet?) illorſum Chriſtianos, qui etſi à fouea fatali propè deflecterent, videri tamen à puero per tenue foramen poterant; eoſque vt agnouit eſſe Chriſtianos, inclamare cœpit: *Volo fieri Chriſtianus, volo fieri Chriſtianus*. hac voce attoniti, foſſæ appropinquant, ſaxum remouent, auditaque rei ſerie Dei prouidentiam admirantur. Referuntur omnia ad Gubernatorem: Nefaria mulier ſceleris ſui pœnas meritas luit. Puer fidelium cœtui magna omnium gratulatione eſt adſcriptus

§. 5. *Egregium puellæ certamen pro baptiſmo ſuſcipiendo.*

VIlnæ puella Hebræa annorum fortè vndecim propter egregiam indolem animi, & morum elegantiam, erat in delicijs tum parentibus, quibus primarijs, atque opulentis orta erat, tum conſanguineis prope vniuerſis. ædes incolebat, ex quibus patebat aditus in domum adiunctam Chriſtianæ matronæ, quæ virginibus informandis Gynæceum inſtituerat, ex quo Hebræa inter has totum ferme tempus tranſigebat, parentibus propter loci opportunitatem, atque ætatis ſimilitudinem non modò nō abnuentibus, ſed etiam probantibus: & vt ferè cōſuetudinem familiaritas ſequitur, ac ſimilitudo ſtudiorum; quæ prima elementa fidei per piam magiſtram tradebantur ceteris, Hebræa quoque percupidè hauſit, coluitque caſto pectore, dante Spiritu ſancto incrementum: denique ita confirmauit, vt non dubitauerit prodere ſe parentibus, cruce, flexione genuum, precationibus, alijſque ſignis (& quod maius eſt) voluntate Chriſtianā. Non admodum permoti, quòd illius æta-

Ex literis Societ. in Polonia 1592.

tis deſideria nullam in partem magnum opinarentur habere momentum: ſæpe tamen concitata mater alienis illis cæremonijs, quas vſurpare, ſe inſpectante, non verebatur, omnem ſtomachum in eam ita vehementer effudit, vt verberibus, pugnis, calcibus malè mulctatam dimitteret. Sed his difficultatibus diuinum ſemen ſolet ſolidari, atque grandeſcere: quare puella iam flagrans deſiderio ſuſcipiendi Chriſtiana ſacra, ſuum conſilium, ſenili prudētia, cum fidelibus matronis, & per eas cum Societate communicat. Res tota à noſtris conſtituitur. Sabbatho quo familiam Synagoga tenebat, puella ſe domo abripit, & ad Chriſtianas ædes, in quas fuerat conſtitutum, perfugit. Re cognita parentes omnia implent clamoribus, ſubodorati quò ſe illa recepiſſet, obteſtantur fidem magiſtratuum; & ſibi requirēdæ filiæ fieri poteſtatem efflagitant. Fit poteſtas, non inueniunt, maturè ſiquidem noſtri ſtudioſi effracto tecto eam in proximam domum coniecerant, & ementito habitu luce palam eductam, in loco tutiore collocarant. Non ceſſant Hebræi, ſuſcipit Synagoga negotium, & illud vrget cōmuni conſilio, ſtudijſque communibus. Circumcurſant agmina Iudæorum, non pecunijs parcitur, non muneribus, & (quod iniquiſsimum eſt) oppugnatio feliciter ex ea parte ſuccedit, à qua nos eſſe maximè tutos oportuerat. adeunt primates Eccleſiaſticos, obſecrāt, vt pro eorum imperio, ſibi detur virginem domum reducendi poteſtas. vel onerati querelis, vel circumuenti ſuaſionibus, quòd teneræ ætati diffiderent, & rem longioris putarent eſſe conſilij; non obſcurè aſſentiebantur. Suis tamen ſtudijs in Hebræos id vnum effecerunt, vt in puella diuina vocatio, virtutis iudicijque maturitas, de qua ambigi forte propter ætatem poterat, probatiora, atque teſtatiora eſſent, vt admirationem ipſis aduerſarijs excitarent. Seuocarunt puellam in ædes quaſdam ij, qui animum vel flectendum, vel tentandum ſuſceperant. Præſul quidam

quidam primarius ſciſcitabatur ab ea, cur fieri Chriſtiana vellet. Quoniam, inquit, intelligo ſolos Chriſtianos peruenturos in cælũ. Atqui, ait præſul, è Chriſtianis quoque permultos depreſſum iri ſcias ad inferos. Non ignoro, reſpondit, ſiquidem illi ſe onerauerint ſceleribus. Ad hæc ille, Si ſcelera deprimunt, quid ni viuas inter Iudæos vitam ſine crimine? Valde vereor, reſpondit, vt apud eos id poſſim, ſed quamquam poſsim, mihi tamen certò ſcio nihilominus clauſum fore aditum ad ſuperos. Quærit, quam ob cauſam? reſpondit: Quia cæli atrium eſt Eccleſia. Vbi eam hic ita peritam conſpicit, ad aliam theſin dilabitur; Miſella, inquit, non ſatis percepiſſe videris te apud tuos fore ſemper in honore, & copia rerum: Chriſtianam, fore neglectui, atque contemptui, laturam famem, ſitim & rerum omnium inopiam. ad quæ illa: Libenter deſpiciar in tenebris, vt exalter in luce, hoc eſt in conſpectu Dei; malo ferre famem breuis temporis, quàm æternam; malo ferre ſitim, quàm ignes. Patieris vel ò vel inuita, ſubdit ille: mihi enim certum eſt parentibus te dedere, qui præſtolantur præ foribus, quique te, quamdiu vixeris, marceraturi ſunt inopia, contumelijs, verberibus. Parentum nomen vehementer perculit teneræ puellæ pectus. Quare erumpente flumine lacrymarum, accidit ad eius pedes, eoſque amplexata; Non vexationes, inquit, perhorreſco, ſed periculum; patere Domine tentari me non obrui. eo denique ſenſu, eo ardore ſpiritus deprecata eſt diſcrimen illud, vt omnes quotquot aderant flecterentur in miſericordiam, & admirationem, & ipſe Præſul admirabundus exclamauerit, *Digitus Dei eſt hic*; ſeque baptiſmo nullum obicem poſiturum promiſerit. Quare cùm nullus alius auderet ſuſcipere eius baptizandæ prouinciam, Epiſcopus Sarmogitiæ, qui per eos dies Vilnæ degebat, id egregiè præſtitit. Plurimi mortalium confluxere ad *Exod. 8.*

ſpectaculum. In ipſo ſacri fontis myſterio tantam oſtendit in ſubcundo pietatem, tantam in reſpondendo alacritatem, in pronunciandis fidei elementis induſtriam, vt celebraretur omnium plauſu, atque ſermonibus quotquot aderant, ipſi hæretici vix temperarent à lacrymis, atque diſcederent, perfuſi animum diuina quadam dulcedine, quæ etiam in ipſos è diuinis illis nuptijs redundare videbatur. Iam verò puella collocata in Nieſuitienſi cœnobio virginum, omnibus prælucet ad virtutem.

§. 6. *Puer mutus per ſigna baptiſmum impetrat.*

Alanus Copus l.5.c.5.

PRoditum eſt puerum quendam mutum in India à patribus Societatis IESV baptiſmum per ſigna ſtudioſè poſtulaſſe, qui religioſè, atque venerabundè Chriſti in crucem acti imaginis latus, manus, pedes, contrectando, atque oſculando, alijſque ſignis Chriſtum pro peccatis mundi obijſſe, ſummamque reliquæ religionis intellexiſſe, nec imaginem illam pro idolo, vel pro ipſo Chriſto accepiſſe ſatis demonſtrabat, ita vt Patres dignum cenſerent, qui baptiſmo expiaretur. Hæc cùm ita ſint, cur Caluinus affirmat, nihil nos ex picturis de Deo cognoſcere?

§. 7. *Pueri Iaponij baptiſmum expetentis reſponſio.*

Ex literis Iapon. anni 1606.

PVerum ſexennem mater à fide Catholica ſuſcipienda reuocare conabatur, hoc velut ariete ad mẽtem pueri labefactandam vſa: Chriſtianorum, aiebat, quantus eſt in tota Iaponia numerus? vbi de ſalute agitur, maxima pars eſt ſequenda. Quod quidem argumentum in matrem ſuam lepidè ſapiens puer retorſit. Omnino, inquit, exiguus Chriſtianorum numerus in Iaponia, id fateor, ſed quid Iaponia vna ad tot Chriſtianorum regna? niſi fidem mihi habes, vide tabulam geographicam Ieſuitarum. mater eo reſponſo attonita, moleſtior eſſe deſijt.

§. 8. *Ba-*

§. 8. *Baptiſmi deſiderium in puella.*

IN quodam Regni Saſumani loco, inter gentiles omnes vnus agebat Chriſtianus, cuius vxor totaque familia quoque erat gentilis. Filiola autem octennis, cùm videret patrem crebrò vacare diuinis precibus, coniectis in eum oculis, vehementer recreabatur; cùm ergo aliquò pater iter longinquum nauigio ſuſcepturus eſſet,& familiæ vale diceret, filiola cóprehenſa veſte patris cum lacrymis exclamauit: Pater, pater,duc metecum,& fac me Chriſtianam; atque age,vt baptizata viuam inter Chriſtianos, quia mater mea eſt infidelis,& non poſſum cum illa manere. Pater vehementia precum, & copia lacrymarum permotus, ſpopondit ſe poſt reditum omnem operam Deo propitio daturum, vt & baptiſmum ſuſcipiat, & vitam inter Chriſtianos reliquam tranſigat: ac vix potuit eam à ſe diuellere, propterea quòd nullus ibi eſſet Chriſtianus, qui illam de religione Chriſtiana inſtituere poſſet. *Ex literis Societ.*

§. 9. *Puer baptiſmum expetens voti fit compos.*

PVer non plus quinque natus annos, petendi cauſa baptiſmi venit ad eccleſiam; re cognita parentes minis, ac blandicijs eum ab ea mente amouere conati ſunt: eumque acceſſu eccleſiæ prohibuerunt. Adhæſit nihilominus tenello pectori diuinus ignis, dictitabatq; velle ſe omnino in filiorum Dei numerũ referri,quòd qui Chriſtiani non eſſent, diaboli mancipia diræ illius addicerentur ſeruituti. Contigit vt vna cum vitrico, alijſque ſuæ gentis infidelibus, è populi primoribus, puer coram noſtro ſacerdote verſaretur. Ignarus ſacerdos vitricum ab ea mente eſſe alienum, blandè puerum percunctatur,an Chriſtianus eſſe velit. Annuentem vitricus grauiter obiurgat. Ille nihilominus conſtantiam tantam præ ſe tulit; vt circumſtantes ipſius cauſam ſuſceperint, vitricumque ab ea mente deterruerint. Ita puer impetrata venia, *In literis Societ Reſid. Carigæ anno 1596.*

magna ſua noſtrorumque voluptate, per baptiſmum, Chriſtianorum cœtui adiunctus eſt.

§. 10. *Alius opportunè baptiſmi fit compos.*

Ex literis P Gregorij Lopez prouincialis Philip. inſularum ann. 1608.

IN quadam reſidentia Philippinarum inſularum ſexcentos Indos ſalutaribus aquis noſtri expiarunt, Præter infantes circiter ducentos, quorum pleroſque Paulò pòſt baptiſmum ad cælum euolaſſe cōpertum eſt. Vocatus eſt aliquando Pater, vt morituro infanti vnda piaculari cælum aſſereret, verùm ſiue quòd is adeo eum periclitari non crederet; ſiue quòd infantes ad templum deferendi morem vellet inducere, tergiuerſatus eſt primùm: ad extremum tamen precibus victus acceſſit, ſed vbi nulla mortem ſigna prænunciarent, perſtitit in ſententia, donec propius intuendo, ſignis infans geſtibusq; viſus eſt baptiſmum omni reiecta mora expetere. Hoc ergo permotus inſtinctu, aquam iubet expediri, & vix expleto baptiſmi ritu, inter ſuſceptoris ſui brachia nitentem efflat animam; cunctis qui aderant eam fauſta acclamatione proſequentibus.

CAPVT X.

IMPOSITIO NOMINIS.

OLIM die Circumciſionis primùm pueris imponebatur nomen, nunc quo die ſuſcipitur baptiſmus; nec ſine cauſa: Nam ante expiationem non ſunt in fidelium admiſſi cœtum, ideoque vel nomine indignā dæmonis mancipia: quod tamen de Chriſto & ijs qui fuerunt in matris vtero ſanctitate donati, accipiendum non eſt, cùm eorum nomina ſint cælitùs allapſa, & IESVS quidem ita nuncupatus eſt, *priuſquam in vtero conciperetur.* Porrò inditur

Lucæ 2.

nobis

nobis Sancti alicuius nomen, tum vt Cælites hac ratione celebriores, nobiſque notiores reddantur, dum vnuſquiſque ſuum ſibi vindicat; tum vt quemadmodum à Deo mortales tutelarem Angelum accepere, ita Sanctorum aliquem adſciſcant in patronum, cuius ope per tot rerum diſcrimina protegantur. denique ne deſit vnquam, cuius virtutes, ac res præclarè geſtas per omnem vitam æmulentur, ad cuius quoque felicitatem nitendum eſſe admoneat ipſum nomen, niſi miſerorum velimus eſſe miſerrimi. Verùm non temere in impoſitione nominis progrediendum, cùm non ſit cuiuſuis, ſed ſapientum dumtaxat, ac rerum cognitione & vſu præditorum, vt docet Plato, atque adeo **Plato in Cratylo.** ipſius Dei: hinc à Deo Patre IESVS nomen accipere debuit, nam *nemo nouit Filium niſi Pater.* Spectat deinde ad parentes, qualiter ſcripſit Zacharias: *Ioannes* **Lucæ 1.** *eſt nomen eius.* Eſt etiam dominorum ſeruis nomen præſcribere; ſic Adam cunctis animantibus quaſi ſeruis nomen indidit, vti Dominum cui ſubijcerentur agnoſcerent. Atque ita Dei iuſſu, Cælitumque admonitu nuncupatur quiſpiam, vel parentum, auorumque, aut ſuſceptorum voluntate, qui fortè alicuius Sancti meritis impetratam infœcundis parentibus prolem, aut facili partu editam meminerũt, aut quia cuius feſtam lucem primum vidit infans, de eius nomine meritò velint appellari.

Nouit humani generis hoſtis, quanto ſuo damno ea apud Chriſticolas inualuerit conſuetudo, proinde omnia molitur, eam vt exterminet. huius inſtinctu reuiuiſcunt etiam apud Chriſtianos Amilcares, Scæuolæ, Aſcanij, Cleopatræ: hinc quoque noſtri temporis hæretici ſuos appellari volunt Abrahamos, Moyſes, Aarones, & ſimilibus legis antiquæ nominibus: & quod magis mirere, Zuinglius calendarium compoſuit, vbi expunctis Sanctorum nuncupationibus in faſtos inſerere non dubitauit, non tantum priſcos illos veteris inſtrumenti Patres, ſed & malæ notæ ho-

mines atque improbos, Cainum parricidam, Pharaonem tyrannũ, Balaam falſum Prophetam, & id genus plures, vt vel Paganiſmum reuocare velle, vel Iudaiſmum inſtaurare, iſta nuncupatione videantur.

§. 1. Nomen imponitur filio Agar.

Geneſ. 16. CVm inueniſſet Angelus Agar fugientem, *Ecce, ait, concepiſti, & paries filium, vocabisq́ nomen eius Iſmael, eo quòd audierit Dominus afflictionem tuam.*

§. 2. Rebeccæ filijs nomen inditur.

Gen. 25. Q*Vi primus egreſſus eſt, rufus erat, & totus in morem pellis hiſpidus, vocatumq́ eſt nomen eius Eſau; protinus alter egrediens, plantam fratris tenebat manu, & idcirco appellauit eum Iacob.*

§. 3. Moyſes vnde dictus.

Ioſeph. antiq. li. 2. c. 5. MOyſes, quia proiectus erat in profluentem, indeque ereptus, ab hoc caſu nomen ſortitus: aquam enim AEgypti vocanti *Mo; yſes* verò, ſeruatos; quare compoſita voce ex vtriſque nomen infanti fuit inditum.

§. 4. *Ioannes Baptiſta nomen accipit.*

Lucæ 1. DIxerat Angelus Zachariæ, *Vocabis nomen eius Ioannem.* & infrà: *In die octauo venerunt circumcidere puerum, & vocabant eum nomine patris ſui Zachariam: & reſpondens mater eius dixit:* Nequaquam, *ſed vocabitur* Ioannes. *Et dixerunt ad illam: Quia nemo eſt in cognatione tua, qui vocetur hoc nomine. Innuebant autem patri eius, quem vellet vocari eum. & poſtulans pugillarem, ſcripſit dicens:* Ioannes *eſt nomen eius. & mirati ſunt vniuerſi. apertum eſt autem illico os eius, & lingua eius, & loquebatur, benedicens* Deum.

§. 5. Nomen ſuper omne nomen.

Lucæ 2. P*Oſtquam conſummati ſunt dies octo, vt circuncideretur puer, vocatum eſt nomen eius* IESVS, *quod vocatum eſt ab Angelo, priuſquam in vtero conciperetur.*

§. 6. Vnde

§. 6. *Vnde S. Vincentius nomen acceperit.*

CVm iam baptizandus eſſet S. Vincentius, & omnia parata eſſent, longa cœpit eſſe diſceptatio de nominis impoſitione, ſingulis ſuum ei nomen imponere certantibus, nec lis facilè fuiſſet dirempta, niſi ſacerdos tædio affectus, Quouſque, inquit, inter vos diſſidebitis? Ego infanti nomen imponere volo. Sit igitur nomen eius Vincentius, quod audientes conticuerunt, laudatoque prudentis ſacerdotis conſilio, vna voce acclamarunt, Vocetur Vincentius. Quod quidem diuina prouidentia accidiſſe haud dubiè putarunt, cùm nullus ex adſtantibus, hoc nomine diceretur, & magna ab eo vinci, ac ſuperari oportere, præſaga mente præſentiſcerent. Quod accidit; vicit enim tria illa, de quibus Auguſtin. ſcilicet *errores*, mirifica ſapientia: *amores*, integra mentis & corporis caſtimonia: *terrores*, incredibili animi fortitudine & patientia. *Sur. 5. Apr.* *Aug. lib. de agone Chriſtiano.*

§. 7. *S. Gregorij nomen à Deo ſuggeritur.*

PEr nocturnam quietem matri S. Gregorij Deus, necdum concepti vultum oſtendit, & nomen indicauit. *Gregor. Presbyter apud Sur 9. Maij.*

§. 8. *S. Arnulphus vnde nomen habeat.*

CVm Sancti Arnulphi mater, ſummo dolore conficeretur, ob immaturam filij alterius mortem, apparuit illi vir ſanè ſpecioſus, & multa luce ſplendidus, eiq; dixit: Quid ita te ipſam conſumis? filium ex hac mortali ad meliorem vitam tranſlatum luges? certè ſi longiora vitæ ſpatia ei conceſſa fuiſſent, per abrupta vitiorum in ſempiternæ damnationis barathrum ruiſſet. deſine igitur ſtulto te dolore afficere, quin potius exulta, quod in vtero geſtes puerũ, ſuperna prædeſtinatione in conſpectu Dei magnificandum, ideoq; in lucem edito Chriſtophori nomen imponi curabis, ipſe.n. verbis, & factis ſuis, in pectore Chriſtũ feret; & vt certò noueris hæc ita diuinitus *Surius 19. Auguſt.*

præſi-

præfinita, abi ad Eccleſiam, & in conſueto orationis tuæ loco, humo foſſa inuenies lapidem, & nomine & meritis filij tui literis grandiuſculis inſignitum. Matrona tantæ laudis percepto oraculo, ſumma mariti voluntate, & gaudio, illicò aſſumptis famulis ad locum abijt, foſſaque humo, lapidem quadratum, in eoque Chriſtophori nomen exaratum inuenit. Natum deinde ad Arnulphum Aldenardenſem, virum diuitijs, ac potentia inſignem è ſacro fonte ſuſcipiendum dirigunt: is verò gaudio perfuſus præ nimio propinquitatis amore, & faſtu, Arnulphi nomen ei impoſuit. Etſi autem tum Chriſtophori nomen non accepit, virtus tamen Chriſtum ferendi, in dies in illo mirificè excreuit, & Arnulphus Chriſtophorus tandem dictus, quòd ſic eum mater ex diuina ſponſione maluerit appellare.

§. 9. *Quæ nominis ratio in S. Iuliano.*

Ribaden. 28 Ianu.

QVa hora S. Iulianus Epiſcopus baptizatus eſt, ſuper lauacrum iuuenis eminere viſus eſt, mitra redimitus, tenenſque manu pedum, qui diceret; *Iulianus vocabitur.*

§. 10. *De S. Laurentio Dublinenſi Epiſcopo.*

Surius 14. Nouemb.

REdierat in amicitiam cum Comite de Rildara S. Laurentij pater, & infantem recens natum in fœdus amicitiæ miſerat, vt ſalutari eum vnda perfundi curaret, iubens vt Conconor vocaretur. Ferentibus infantem miniſtris, venit obuiam quidam, qui (vt de Merlino apud Anglos legitur) Propheta apud eos habebatur: vera enim pleraque prænunciare probabatur; is vbi cauſam itineris audiuit, ſtatim verſum Hybernicum pronunciauit, cuius hic eſt ſenſus, Iſte puer magnificus erit in terris, & glorioſus in cælis, præeritque pluribus, tam diuitibus, quàm egenis, & erit Laurentius nomen eius, ſic enim iubeo eum appellari. Miniſtris aliud in mandatis ſe habere dicentibus, non auſuros ſe à Domini volun-

tate diſcedere;dixit Vates:Ego hac nocte domum patris eius adibo, & vos de nominis mutatione ſatis reddam excuſatos:illi ergo cœpto itineri inſiſtentes, Comiti munus commiſſum obtulerunt infantem, qui magno cum gaudio ſuſceptus, ab vrbis Epiſcopo baptizatus, Laurentius, vti Vates præmonuerat, eſt appellatus. *Vide aliud 1.p. c.4.§.10.*

CAPVT XI.

BAPTISMI IN PVERIS EFFEctus externi.

DVPLEX eſt præcipuè baptiſmi effectus; alter remiſſio omnis culpæ tum originalis,tum actualis,omnis quoque pœnæ, quæ culpam comitatur. Confert item baptiſmus gratiam ſanctificantem , & dona ſupernaturalia virtutum , fidei, ſpei, charitatis, cùm baptiſmus verè iuſtificet,& ſine infuſione gratiæ ac donorum iuſtificetur nemo. Hi ſunt (præter characterem quem imprimunt) baptiſmi effectus; & quidem certi, præter quos externi alij cernuntur in corporibus, vt ſunt deformitas per baptiſmum ſublata,oculorum viſus cæco donatus, morborum depulſio,& eius generis plures,qui non raró diuina vi eduntur,ſiue in baptiſmi commendationem, ſiue vt ab extrinſeca corporum affectione, faciliùs in gratiæ latenter illabentis operantiſque cognitionem deducamur: & quamuis quæ in anima geruntur, omninò mira ſunt (nam vnde iſta tanta virtus aquæ, inquit Auguſt. vt corpus tangat , & cor abluat?) tamen externa illa,vel quòd rariùs eueniant, vel quòd ſenſus magis feriant , admirationem maximè ſolent hominibus ingenerare, atque de his exempla ſubijciemus. *Auguſt. in hom. 80.*

§. 1. S. Othi-

§. 1. S. Othilia, ab ortu cæca, oculis per baptiſmum donatur.

Sur. 3. Dec. Caniſius eadem die. VVolfgang. Lazi⁹ hiſtoria Habſpur. Raderus 3. p. Viridarij cap. 3.

ILluſtre virginum ſydus, & nobile Ethiconis ſiue Helderici germen Othilia fuit, niſi quòd illi natura lucem inuidit, cùm in lucem edidit. Correxit vitiũ naturæ cæleſtis gratia: ſacro enim fonte à S. Brardo Reginoburgenſi Pontifice tincta, oculorum caliginẽ abſterſit, vti cælũ, quò tendebat, intueri poſſet, quod illi adeo placuit, vti terra faſtidita, abijceret omnia quæ ex illa nata rurſum occidunt, & quæreret nullis ſæculorum æternitatibus finienda.

§. 2. Baptiſmus deformitatem in puero tollit.

Villaneus lib 8. c 35. Bozius de ſignis lib 1. cap. 16.

ANno milleſimo ducenteſimo nonageſimo octauo, Rex Tartarorum Caſſanus cum ducẽtis equitum millibus Syriam cœpit, & finitimas regiones. Omnibus itaq; formidandus petijt ſibi vxorem filiam Regis Armeniæ, quòd audiſſet eſſe pulcherrimã. Rex Chriſtianus tanti Regis viribus exterritus, dedit. Illa poſt aliquod tempus è viro ſuo Caſſano edidit in lucem partum tantæ deformitatis, vt Rex maritus nullo modo illum veluti ſuum voluerit agnoſcere, quòd monſtrum videretur: vocat ad conſilium primarios: de ipſorum ſententia vxorem veluti adulteram, partum veluti ex adulterio ſuſceptum, vltimo ſupplicio adiudicat. Innocens mulier infelicitatem ſuam deplorans, ad preces confugit, ignara conſilij, petijt vt ſibi liceret baptizare quem peperiſſet: data ei facultas, ita tamen, vt adeſſent baptiſmo aliqui fidei ſpectatæ viri vnà cum Rege, ne qua fraus fieret. Mira res! vbi baptizatus eſt puer, adeo venuſtus, ac formoſus apparuit, vt Rex tanta re permotus cum plurimis nomen Deo dederit, & maximum Chriſtianæ rei factum fuerit incrementum. Hæc Ioannes Villaneus, qui ijs temporibus fuit.

§. 3. Mi-

§. 3. *Mirum de puero baptizato.*

SVb Boleſlao Pudico Polonorum principe in Cracouienſi territorio puer quiſpiam dentatus, eodem, quo natus eſt die, diſtinctè, & articulatè locutus eſt; donec religioni Chriſtianæ initiatus, & dentes, & ſermonis vſum amiſit. *Cromer. l. 9. & in nouo orbe de Sarmatia Aſiana cap. 11.*

§. 4. *Puer Caluiniſtico ritu baptizandus, mortuus reperitur.*

D. VValterus N. Canonicus aliquando Antuerpienſis, modò autem poſt Catholicorum profligationem in Collegio Tungrenſi Canonicus, teſtis oculatus narrauit, mulierem quandam Catholicam partu prolem enixam eſſe, quam cùm illa Catholico ritu; maritus verò hæreticus nouo illorum hominum ſchemate baptizari vellet, hunc à puerperæ dormientis latere prolem ſurripuiſſe, & ad Caluiniſticæ factionis præconem pertuliſſe. Præco puerum baptizaturus, mortuum deprehendit, cum patre grauiter expoſtulat, quòd mortuum offerret aquis expiandũ, velitne ſibi hac impoſtura ludificari? Pater inopinato caſu conſternatus mox domum reuertitur, vxoris cubiculum clam ingreditur, & ad latus etiã tum dormientis non qualem acceperat filium reſtituit. Paulò pòſt euigilantem velut inuiſurus, redit: rogat quo pacto agatur, qui habeat infantulus. Illa omnium ignara, infantulum complexa, bellè valere affirmat, valentemq́ue patri exhibet. Pater rei miraculo ſtupefactus, Caluinianos errores reſpuit, & veram Catholicæ vxoris fidem amplectitur. *Bredenbachius lib. 7. cap. 50.*

§. 5. *Baptiſmi cerimoniæ rite ſeruandæ.*

PRope Delphos contigit quoſdam in pagis baptizari; ſed ſpretis, & omiſſis à baptizante cærimonijs Catholicę Eccleſiæ, pueri iſti omnes poſtea morbo correpti ſunt. Eorum parentes vltione diuina tacti rogarunt paſtorem quendam Catholicum Delphis tunc agentem, vt cærimonias, quas ſciebant *Bredenbachius lib. 7. cap. 48.*

anti-

antiquitus ritu Catholico adhibitas, nunc verò omiſſas, ſupplere ne grauaretur. quibus peractis, mox omnes conualuerunt.

§. 6. *Baptiſmi virtus circa corporis curationem.*

Cæſar. lib. 10. c. 43.

GOdefridus magiſter nouitiorum noſtrorum, antè conuerſionem parœciam quandam regebat: hic cùm die quadam puerum baptizaret, de cuius latere pendebat caro miri horroris, mox vt infantem in nomine SS. Trinitatis tribus vicibus immerſum extraxit, monſtroſum illud apoſtema nuſquam apparuit, quo viſo ij qui aderant glorificauerunt Deum, baptiſmi virtutem vbique prædicantes.

§. 7. *De infante ſanitati reſtituto.*

Idem c. 43.

QVando peccatis noſtris exigentibus in obſidione Damiatæ Chriſtianus exercitus ex parte datus eſt in manus Saracenorum, Epiſcopus Beluacenſis ductus eſt in Babylonem captiuus, & cum eo multi: cumque ſatis humanè à Soldano tractarentur, fœmina quædam pagana, ciuis Babylonica filium ſic habebat infirmum, vt nulla ſpes vitæ eſſet in illo. Nocte quadam oſtenſum eſt ei in ſomnis, vt ſi prædictus Epiſcopus illum baptizaret, mox omnem corporis ſoſpitatem recuperaret. Illa ſollicita de filio, manè cum filia, ac parentibus ad Epiſcopum venit, quid viderit expoſuit, baptizari illum ſimiliter petiuit, & obtinuit. Circunſteterunt pagani, & riſerunt: ſed riſus eorum verſus eſt in admirationem: Nam qui deſperatus intrauit, ſaniſſimus baptiſterium exiuit.

§. 8. *De ipſo Cæſario.*

Idem c. 44.

CVm adhuc ſcholaris paruulus tempore quodam laborarem in acutis, & ſemel ac ſecundo poſt criſim recidiuaſſem, cõtigit vt puella quædam, quam matertera mea pecunia comparauerat, baptizaretur: habebat enim circa decem annos ætatis. Suaſum eſt matri

matri meæ, vt eodem linteamine quo illa de baptiſmo exierat, adhuc madido me inuolueret, & ſciret gratiam ſanitatis celerius ſequuturam. Quod cùm factum fuiſſet, attactu illius aquæ ſacratiſsimæ mox in ſudorem erupi, & conualui.

§. 9. *Puer baptiſmo expiatus tranquillatur.*

PVer trium annorum quietari non poterat, niſi quando aſpergebatur frigida aqua; quod videns S. Brigitta, mirata eſt, cui dixit Chriſtus, Vide iuſtitiam & permiſsionem Dei; mater huius pueri diu à dæmone incubo vexata eſt, nam diabolus qui ſpiritus eſt, aſſumit ſibi corpus de aere, in quo laſciuiens oſtendit ſe viſibilem, experiendo cum illa femina quaſi luxuriosè malitiam & nequitiam ſuam, & licet puer de ſeminibus patris & matris natus eſt, maximam tamen diabolus habet hac in re poteſtatem, quia baptiſmate vero non eſt renatus, ſed eo modo baptizatus, quo mulieres ignorantes verba Trinitatis, baptizare ſolent; ideo baptizetur puer *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti*, & ſanabitur: mater verò confiteatur peccatum ſuum, & dicat, quando diabolus accedit ad eam, IESV Chriſte fili Dei, qui natus es de Virgine MARIA, pro ſalute hominum, & crucifixus es, & nunc regnas in cælo, & in terra, miſerere mei: quod mulier faciens liberata eſt.

D. Ioannes Cardinal. de Turrecremata in reuelat. S. Brigittæ lib. 6. c. 81.

§. 10. *S. Adilia inuiſa parenti, viſum recipit.*

ADinthericus, ſummus aulæ Childerici Galliæ Regis præfectus, ex Perſinda coniuge (contingebat hæc affinitate S. Leodegarium, vt quidam volunt) filiam ſuſcepit, ſed à natiuitate cæcam, quòd patrem valde conturbauit, veritum ne ob latentem id forte culpam ſuam irato Deo obueniſſet. pia coniux hanc illi mentem eripere conatur, allato exemplo cæci illius Euangelici, qui *Neque ipſe peccauit, neque parentes eius; ſed vt manifeſtentur opera Dei in illo.* Verùm fruſtra omnia: iræ permixtus dolor facinus mollitur

Ex M. S. Orpij in Diœceſi Namurcenſi (vbi eſt eius corpus) aſſeruatur. excuſa eſt nuper vita Leodij. Ioannis 9.

antiquitus ritu Catholico adhibitas, nunc verò omiſſas, ſupplere ne grauaretur. quibus peractis, mox omnes conualuerunt.

§. 6. *Baptiſmi virtus circa corporis curationem.*

Cæſar. lib. 10. c. 43. GOdefridus magiſter nouitiorum noſtrorum, antè conuerſionem parœciam quandam regebat: hic cùm die quadam puerum baptizaret, de cuius latere pendebat caro miri horroris, mox vt infantem in nomine SS. Trinitatis tribus vicibus immerſum extraxit, monſtroſum illud apoſtema nuſquam apparuit, quo viſo ij qui aderant glorificauerunt Deum, baptiſmi virtutem vbique prædicantes.

§. 7. *De infante ſanitati reſtituto.*

Idem c. 43. QVando peccatis noſtris exigentibus in obſidione Damiatæ Chriſtianus exercitus ex parte datus eſt in manus Saracenorum, Epiſcopus Beluacenſis ductus eſt in Babylonem captiuus, & cum eo multi: cumque ſatis humanè à Soldano tractarentur, fœmina quædam pagana, ciuis Babylonica filium ſic habebat infirmum, vt nulla ſpes vitæ eſſet in illo. Nocte quadam oſtenſum eſt ei in ſomnis, vt ſi prædictus Epiſcopus illum baptizaret, mox omnem corporis ſoſpitatem recuperaret. Illa ſollicita de filio, manè cum filia, ac parentibus ad Epiſcopum venit, quid viderit expoſuit, baptizari illum ſimiliter petiuit, & obtinuit. Circumſteterunt pagani, & riſerunt: ſed riſus eorum verſus eſt in admirationem: Nam qui deſperatus intrauit, ſaniſſimus baptiſterium exiuit.

§. 8. *De ipſo Cæſario.*

Idem c. 44. CVm adhuc ſcholaris paruulus tempore quodam laborarem in acutis, & ſemel ac ſecundo poſt criſim recidiuaſſem, cõtigit vt puella quædam, quam matertera mea pecunia comparauerat, baptizaretur: habebat enim circa decem annos ætatis. Suaſum eſt matri

atri meæ, vt eodem linteamine quo illa de baptiſmo ierat, adhuc madido me inuolueret, & ſciret gram ſanitatis celerius ſequuturam. Quod cùm faum fuiſſet, attactu illius aquæ ſacratiſsimæ mox in dorem erupi, & conualui.

§. 9. *Puer baptiſmo expiatus tranquillatur.*

Ver trium annorum quietari non poterat, niſi quando aſpergebatur frigida aqua; quod videns S. igitta, mirata eſt, cui dixit Chriſtus, Vide iuſtitiam permiſsionem Dei; mater huius pueri diu à dæmoe incubo vexata eſt, nam diabolus qui ſpiritus eſt, ſumit ſibi corpus de aere, in quo laſciuiens oſtent ſe viſibilem, experiendo cum illa femina quaſi xuriosè malitiam & nequitiam ſuam, & licet puer feminibus patris & matris natus eſt, maximam taen diabolus habet hac in re poteſtatem, quia baiſmate vero non eſt renatus, ſed eo modo baptizas, quo mulieres ignorantes verba Trinitatis, baptire ſolent; ideo baptizetur puer *In nomine Patris, & lij, & Spiritus ſancti*, & ſanabitur: mater verò coneatur peccatum ſuum, & dicat, quando diabolus cedit ad eam, IESV Chriſte fili Dei, qui natus es de irgine MARIA, pro ſalute hominum, & crucifixus, & nunc regnas in cælo, & in terra, miſerere mei: iod mulier faciens liberata eſt.

D. Ioannes Cardinal. de Turrecremata in reuel. S. Brigittæ lib. 6. c. 81.

§. 10. *S. Adilia inuiſa parenti, viſum recipit.*

Inthericus, ſummus aulæ Childerici Galliæ Regis præfectus, ex Perſinda coniuge (contingebat ec affinitate S. Leodegarium, vt quidam volunt) fiolam ſuſcepit, ſed à natiuitate cæcam, quòd patrem lde conturbauit, veritum ne ob latentem id forte ılpam ſuam irato Deo obueniſſet. pia coniux hanc mentem eripere conatur, allato exemplo cæci ills Euangelici, qui *Neque ipſe peccauit, neque parenteius; ſed vt manifeſtentur opera Dei in illo.* Verùm ıſtra omnia: iræ permixtus dolor facinus mollitur

Ex M. S. Orp'ij in Diœceſi Namurcenſi (vbi eſt eius corpus) aſſeruatur. excuſa eſt nuper vita Leodij. Ioannis 9.

atrox, immane, horrendum: mandat vxori vti monſtrum procul auehat in vltimas terras, vbi aut vitam inuiſam trahat, aut (quod potius malit) perimatur. mater parendi neceſſitate compulſa, poſt preces Deo fuſas, tale init conſilium: nutrici concreditam tradit filiam clanculum nutriendam, Chriſtianiſque inſtitutis imbuendam. Fecit illa ſedulò quod habebat in mandatis, donec per viſum Epiſcopo cuidam ex Bauaria, Erchardo nomine, indicauit Deus, iret quamprimum ad monaſterium quoddam, quod à palma nomen inuenit (huc enim ſe nutrix cum infante latitandi cauſa receperat) & cæcam ab ortu puellulam ſalutaribus aquis tingeret, Adiliam nuncuparet, poſt baptiſmum clarè lucem viſuram. quæ omnia & contigere, & patri eius fuerunt diuinitus reuelata. deceſſit ſub idem tempus è viuis nutrix, eamque manibus ſuis Adilia, acceptorum beneficiorum memor, terræ mandauit. Porrò poſt annos 80. cùm fortè ibi foderetur, inuenta eſt mamilla eius dextera, qua Adiliam lactauerat, reliquo corpore putrefacto, integra prorſus, & recens, haud aliter ac ſi à pectore viuo, recenti vulnere ſecaretur, ſanctitatem enim notans puellulæ prudens nutrix, dexteram ei dumtaxat mammam ſolebat porrigere.

§. II. *Baptiſmus corporis ſimul & animæ eluit deformitatem.*

Ex literis Soc. Prou. Lugd. Collegij Aucnionenſi anno 1598.

HEbræa mulier vſque adeo atrum, tetrumque enixa infantē effuderat, vt monſtro ſimilior, quàm puero eſſet: obſtupefacta ſpectaculo obſtetricem obſecrat, vti in rem malam portentum efferat. Adit illa Chriſtianam feminam vnicè piam, atq; addictam Societati, quæ ex noſtrorum conſilio ſalutari aqua, paulò antequam moreretur, fœtum eluit, itaque elauit, vt non modò animus à natiua labe expiaretur, ſed mirum dictu! corpus ex atro atque deformi pulchellulum euaderet.

§. II. *Pro-*

Digitized by Google

§. 12. *Prolibus reliquis defunctis, vna baptiſmo luſtrata, eſt ſuperſtes.*

GEntili cuidam in Sacaiana vrbe commoranti proles omnes (quæ adnatæ fuerant ſatis numeroſæ) prima ætate emoriebantur; perſuaſum eſt viro, vt infantẽ, qui ex tot reſtabat vnus, Chriſtianis ſacris imbuendum traderet: vix aquis ſalutaribus expiatus eſt, cùm ſolito valentior longiorem vitam ſpe haud dubia eſt pollicitus. Frequentat templum Societatis, ſeruis ſtipatus: ſperandumque eſt, fore vt eius parentes hoc inducti exemplo propediem Chriſtianæ fidei adiungantur. *Ex literis Iapon. anno 1604.*

§. 13. *Puellæ, miro modo cæcæ, viſus conceditur.*

SAncti Iacobi Reſidentia Collegio Cocinenſi ſubiecta eſt. Hic anno poſt Chriſtum natum 1581. Ethnico cuidam imprimis nobili filia nata eſt oculis capta, quorum concauitatem informis caruncula expleuerat. Id cùm parens vidiſſet, ac pro ea, quam cum Chriſtianis habebat, conſuetudine, multa ſupra naturæ vires Chriſti Dei noſtri ope facta olim audiſſet, vouit curaturum ſe vt filia baptizaretur, ſi oculorum vſus datus illi eſſet. Voto facto viſum puella recepit. Cùm autem pater ſegniter cunctando, voti fidem exoluere negligeret, filia ſubita vi morbi correpta ad vitæ finem perducitur. tunc pater in voti neglecti memoriam veniens, votum iterum nuncupauit, filiæ ſe baptiſmum non vltrà dilaturum, itaque duplicis voti damnatus, pater filiam ad templum deduxit, eaque ſumma omnium gratulatione baptizata eſt. *P. Petr. du Iarric to. 1. hiſt. Indic. l. 2. c. 13.*

§. 14. *Baptiſmi efficacitas in puero.*

PVer ſeptennis crebrò tantis terroribus noctu exagitabatur, vt parentes quoque ſuos perterrefaceret. Pater tandem conſcius ſui lapſus, quo ab Eccleſiæ gremio diſceſſerat, ſtatuit illuc redire, filiumque *Ex literis P. Petr. Gomez Vice prouincialis Indiæ ann. 1597.*

ſanctis aquis tingendum offerre, quãdoquidem conſtet ſolam religionem Chriſtianam hominem à dira diaboli tyrannide liberaturam. Certè ſimul atq; puer baptizatus fuit, nulla amplius terriculamenta eſt expertus: mater autem cernens tantam baptiſmi vim, vnà cum cæteris liberis totaque familia, ſanctiſſimis lauacri vndis caput ſubiecit.

CAPVT XII.

LOQVELA PVERORVM mirabilis.

IN more fuit apud priſcos poſitum, vt editos infantes terram attingere iuberent, Opimque deam, vt naſcentibus opitularetur eos ſinu excipiens, inuocarent, nec vocem pueris dari prius autumabant, quàm terram attigiſſent. Plinius hoc ipſum innuit; Natura, inquit, hominem tantùm nudum, & in nuda humo, natali die abijcit ad vagitus ſtatim, & ploratum. Sed vel ſic ſat citò vox datur ad calamitates deflendas, longo poſtea ſermone texendas: à fletu vitæ ducitur exordium; & quidem notatum eſt à non paucis, mares denſiore vti voce, vt ſonent A. feminæ E. vt illi Adæ, hæ autem Euæ, triſti iam tum nænia proſequi videantur. Vt vt eſt, auditur primùm vox rudis, (quam deinde ſermo articulatus diſtinguit) doloris, & voluptatis indicium, ideoque cæteris quoque animantibus à natura conceſſa: homo autem quia inſuper accedente rationis vſu, iuſti & iniuſti diſcrimen admittit, ſermone, & ſolus, vti poteſt.

Plin. lib. 7.

Solus Zoroaſtes eadem hora qua natus eſt riſiſſe legitur, & infelici omine.

Holcot in Sap cap 7. Clamant E. vel A. quot quot naſcuntur ab Eua.

Sic autem ſe vox habet ad loquutionem: vox ſpecies eſt ſoni, ſicut locutio ſpecies eſt vocis: & omnis

locu-

locutio eſt vox, ſed non è contrario; & ſicut vox ſupperaddit ſono refactionem naturalem in fiſtula pulmonis, ita locutio voci dearticulationem ad placitum. Ex quo materia locutionis naturalis eſſe colligitur, idioma verò artis. Non defuêre tamen qui nomina res ſignificare naturaliter, non verò ex inſtituto, arbitrarentur; quod ſi admittatur, non video quid cauſæ ſit, cur non omnes vno vtantur idiomatè: nam quod conuenit vni naturaliter ſecundum ſpeciem, cæteris eiuſdem ſpeciei congruere eſt neceſſe: Scribit tamen Ariſtoteles naſci hominem mutum & ſurdum; item audire prius pueros dicit, mox loqui, vbi videlicet accedente ætate nominum ſignificationem ab hominibus acceperint: quod niſi fiat, ſed infans verbi gratia ſeorſum, à nutrice muta alatur, & ipſe mutus erit, aut nullius ſaltem idiomatis vtetur articulato diſcrimine. quod infra patebit exemplis.

Quanta in linguæ vnius efformatione Dei elucet ſapientia! quid admirabilius, quàm auribus rerum tot obijcere ſimulacra? quàm membro adeo exiguo, tot vocum diſſimilitudines ſiue earum rerum quæ oculis quotidie poſſunt vſurpari, ſiue quæ ſub aſpectũ non cadunt, effingi? Vbi etiam inſignis apparet linguæ neceſſitas, qua ſi careamus, res ipſæ ſemper in medium ſermonem adducantur neceſſe ſit, & aſſidua geſticulatione deſignentur. At quia volat irreuocabile verbum, linguæ ſubſeruit ſcriptura, non minori admiratione digna, dum literis 24. infinitas propè voces, atque conceptus, fugaci voce fidelior complectitur: vt lingua auribus loquimur, ſic ſcriptura oculis, abſenti iuxta ac præſenti; hac mortui nos alloquuntur, nos verò ſeros nepotes. Sed vt ad linguam (Aeſopicum epulum) redeamus, membrum eſt illa muſculoſum, neruis, veniſque agitationi guſtuique neceſſarijs inſtructum: ad eos quoque fines ſaliua indiget, quæ etſi excrementum ſit dumtaxat, tum ex cerebro ſtillans in guttur, tum è ſtomacho feruente aſ-

cendens; ſatis tamen Dei prouidentiam teſtatur, dum linguam humectat aſſiduè, linguam ſiccis alioquin faucibus adhæſuram, niſi ſaliua binis ad radicem linguæ carunculis, ſpongi in morem, imbibita, & per poros emiſſa, os perſpergat vniuerſum. Porrò cum lingua mentis ſit interpres, non procul eam à cerebro collocari, rationemque velut magiſtram domicilium ſupra ipſam figere decebat, ne iniuſſa exiret in opus. cor dux illi eſt, & à conſilijs, vt ſupernè inferneque tutis ſit munita præſidijs, quibus nullum aliud corporis membrum æquè indiget. Tenera eſt, & læuis, ne quem lædat: non aſpera, non aculeata, filo religata velut retinaculo, ne nimium promineat, ſed vt laxata reduci poſſit: dentium vallis ſepitur, vt inter oris repagula contineri, & ſi rationem præcurrat) ab hoc dentium velut ſatellitio poſſit etiam ſanguineo morſu caſtigari. Sed hactenus de admiranda linguæ ſtructura, quæ pueris omnibus communis eſt: iam verò hoc & duobus capitibus proximè ſecuturis loquelâ ſupra vim humanam mirabiles producemus, cum Deo bono, *qui linguas infantium facit diſertas.*

Qua de re lege Epiſt. D. Iacobi cap 3.

Sapien. 10.

§. 1. Deus pueri Hieremiæ linguam ad magna erudit.

Hierem. 1.

F*Actum eſt verbum Domini ad me, dicens, &c. Prophetam in gentibus dedi te, & dixi:* AAA. *Domine Deus, ecce neſcio loqui, quia puer ego ſum: & dixit Dominus ad me: Noli dicere, puer ego ſum, quoniam ad omnia quæ mittam te, ibis, & vniuerſa quæcunque mandauero tibi, loquêris: & miſit Dominus manum ſuam, & tetigit os meum, & dixit Dominus ad me: Ecce dedi verba mea in ore tuo.*

§. 2. *Hebræi infantes Chriſto acclamant inſigni acroamate.*

MIrabilis fuit puerorum Hebræorum ſermo, qui Chriſto *Oſanna* acclamabant, ſi quidem verum eſt

eſt quod Euthymius ait, fuiſſe ſcilicet infantes, & lactentes. *Stupore* (inquit) *pleniſſimũ eſt hoc miraculum: tunc enim chorus puerorum lactentium clarè loquutus eſt, &c.* Præterea D. Chryſoſt. in commentarijs Pſal. 8. *Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem:* de ijs infantibus exponit his verbis: *Potentiam tuam, Deus, & hoc maximè oſtendiſti, quod vires imbelles moueris, & linguam balbutientem, & illam glorificationem claram & expeditam feceris, &c.* S. Baſilius eodem modo eundem locum interpretatur. Alij tamen lactentes pueros putant annorum fuiſſe plus minus trium, qua ætate iam ambulant, & fari incipiunt: nam vſque ad tertium annum lactaſſe infantes Hebræas feminas, illa verba matris Machabæorum ad filium confirmant: *Te in vtero nouem menſibus portaui, & lac triennio dedi.* *2. Mach. 7.*

§. 3. *Loquitur infans recens natus.*

DAgoberti Regis filius Sigebertus, cùm à S. Amando ſalutari vnda lauaretur, nec vllus ex tanta hominum frequentia finita poſt Catecheſim prece reſponderet; ipſe infans dierum quadraginta, cunctis audientibus reſpondit, *Amen.* *Sigebert. in Chron. an. Dom. 633. & Gaguinus de Regum Franc. geſtis.*

§. 4. *De S. Birgitta.*

AB ipſo ortu ſuo Birgitta triennium ferè permanſit elinguis, vt nec vllum ederet ſermonem. ſub finem verò triennij tam perfectè loqui cœpit, vt iam non infantium balbutientium more, ſed contra ætatis eius vſum abſolutè ſua verba enunciaret. *Sur. 23. Iul.*

§. 5. *Loquitur in vtero materno B. Iacobus à Marchia Anconia.*

NAtus eſt Iacobus in Caſtello Montbrandonio in Marchia Anconia. hunc cùm geſtaret vtero mater, & ad vicinam villam animi cauſa fortè perrexiſſet, inuadunt hoſtes oppidulum, omnia diripiunt; venit ad aures mulieris mœſtus rumor, ſollicita reditum molitur, ſed vtero grauata comitibus *Ex Chron. S. Franc. lo. 3. lib. 6. c. 1.*

Digitized by Google

præcurrentibus, deſtituitur, abijcit ſe in terram, pauore conſternata: Mox vocem ex ſuo ipſius vtero redditam excipit eiuſmodi: *Ne time mea mater, lento viam inſiſte pede, inoffenſa domum peruenies*: qua voce animata, dat ſe viæ, eam facilè decurrit, pagum vniuerſum ab hoſte direptum inuenit, domum ſuam omninò ſeruatam, intacta omnia.

§. 6. *Pueri ſilentio nutriti.*

Sabellicus Enneade 1. lib. 3.

PSammeticum Ægypti Regem cœpit cupido explorandi, qui hominũ primi extitiſſent, quive ſermo homini peculiaris eſſet à natura datus. Infantes duos iam inde à ſuo ortu, in ſtabulo iuſſit à paſtoribus nutriri, qui caprarum vberibus ambos admouerent, iuſſi nullam interim vocem emittere, ſed ſilentium tantiſper tenere, dum puerorum explerentur deſideria: mox clauſos in ſolitudine relinqui. Poſt bimatum igitur paſtori ſtabulum recludenti, ambo porrectis manibus procidentes clamant, *Beccus*. Tenuit paſtor indictum ſilentium, ſed cùm illud verbũ ſæpius iterarent, rem paſtores Regi nunciant, mandat ille pueros ſilentio ad ſe deferri: ac cùm id per ſe poſtea exploraſſet, ſciſcitatus eſt cuius gentis vox illa eſſet, & quid potiſſimum ſignificaret. Conſtitit Phrygas *Beccum*, panem appellare. Atque iam inde Ægyptij, qui ſe mortalium vetuſtiſſimos arbitrabantur, Phrygibus palmam vetuſtatis hoc argumento victi conceſſere. Hæc ſe Herodotus Memphi à Vulcani ſacerdotibus cognouiſſe prodidit: Alij, quibus haud grauatè accedo, à mutis nutricibus infantes educatos memorant.

§. 7. *Infantes ſine doctoribus verba non formant.*

Ex literis P. Hieron. Xauier, & P. Emanuelis an. 1598.

REx Mogor narrauit Patribus noſtris viginti propè annos fluxiſſe, cùm triginta infantes, priuſquam voces primas formarent, certo loco concludi fecerit, adhi-

adhibitis cuſtodibus, ne nutrices in earum gremio lactentes ad loquendum puſiones prouocantes, propriam & natiuam linguam edocerent; vt hoc experimento diſceret, quo idiomatè iam adultiores facti vterentur, quòd illius gentis ritus & leges ſequi vellet, cuius lingua loquerentur. ſed vanas has fuiſſe ſuas cogitationes & ſtudia, quòd nullus eorum diſtinctè & intelligenter verba formauerit: quare eo tempore nullam aliam à ſua legem admiſiſſe.

§. 8. *Prima Franciſci Borgiæ verba.*

FRanciſci parentes cauerunt diligenter ex Platonis præcepto (lib. 2. de repub.) ne tenera eius ætas ineptis nutricum fabulis inficeretur, ſed potius cum lacte virtutis ſemina imbiberet, cuius etiam felici omine verba prima teneris labellis efformata animaduerſum eſt hæc fuiſſe, IESVS MARIA. *Ribad. in eius vita.*

§. 9. *Infans ſemeſtris in laudes* MARIAE *prorumpit.*

COnimbricæ initio cùm doctrinam Chriſtianam tradendi ratio non eſſet tam illuſtris, aliquando in foro interrogauit P. Ignatius Martinus (quem hoc ipſo anno obijſſe dixiſſe nollem, lumen Luſitaniæ vniuerſæ, ſed ad immortale Beatorum conſortium migraſſe) ecquis eſſet, qui velit nota oratione Virginem ſalutare? conticuiſſe omnes, ex inepta verecundia certum. Hic infantulus ſemeſtris pendens è materno ſinu, infantili geſtu, ſed non ſono, *Aue*, inquit, *MARIA gratia plena.* Quid feciſſet multitudo excitata re, quæ audita vix fidem eſſet habitura? *MARIAM gratia plenam*, vociferari cœpit. *Ex literis Societ. anno 1598.*

CAPVT XIII.

INFANTIVM LOQVELA ab inſontibus abſterſa calumnia

MVLTIS ſuperiori capite egimus de linguæ organo, & mirabili puerorum loquela: illud hic oſtẽdendum eſt (quod eodem pertinet) non raro Deum infantili locutione iniuſtas inſontibus calumniæ notas abſterſiſſe; omnium enim ſummus arbiter Deus premi quidem ſæpe, ſed opprimi nunquam quemquam ſinit.

Dan. 13. Ibat caſta Suſanna grandinem exceptura lapideam, cùm puer Deo plenus Daniel ſuſpendere iubet ſententiam; moxque in machinatores facinoris, ſtatuta
Daniel. 3. eſt pœna talionis. Pueri tres inter fornacis babylonicæ flammas comitem habuere Angelum lætabundi, & ex tuto vidêre ignium globos in ſuos auctores retortos. quid plura commemorem? potuit S. Staniſlaus virum ab inferis, qui calumniam de iniuſtè adita poſſeſsione, inſolito ſuo teſtimonio, dilueret, excitare; nec potuit Deus, vt inſontem quoque defenſum daret, præpeditam adhuc iufantis linguam diſſoluere, ſolitumque loquendi tempus in eo præuenire? Po-
Num. 22. tuitne aſinus ille Balaam immerentem ſe proloqui, & de impactis iniquè verberibus conqueri; nec poterit infans innoxium alium, Dei rerum omnium effecto-
Prou. 16. ris iuſſu pronunciare? Scilicet *Domini eſt gubernare linguam*, eamque ſiue ad iniquum vituperium propulſandum, ſiue ad debitas laudes canendas, expedire: his enim duobus capitibus continetur laus perfecta, de
Pſal. 8. qua ſic Pſaltes Regius ait, *Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem*

§. 1. *In-*

§. 1. *Infans innocentem ab impudicitiæ ſuſpicione liberat.*

DAniel Abbas AEgyptius aliorum rogatu domum cuiuſdam ruſtici ingreſſus, eius vxori diu infœcundæ ac ſterili ſobolem oratione à Domino impetrarat. Vicini tumeſcente mulieris ventre animaduerſo præter ſolitum, ab Abbate imprægnatam putarunt; & poſtquam peperit, Daniel omnibus ad ſpectaculum conuocatis, infantulum per Deum obteſtatur, vt quis pater eius eſſet palàm euulget: Moxque qui infantiles tantùm vagitus edebat, articulatis verbis enunciauit, patrem ſuum eſſe mulieris maritum. Igitur palinodia cantata, omnes Danielis ſanctimoniam cœperunt ſuſpicere atque extollere: cuius precatione factum eſt, vt ſterilis conciperet, & infans vix dum natus diſtinctè loqueretur. *Ex vit. PP. Marul. l.5.*

§. 2. *Sergium Papam ab inuſta infamiæ nota abſoluit alius.*

SEmper à periculis bonos eximit Deus. Pepererat ex inceſtu mulier, æmuli Papæ Sergij in eum culpam referebant, caſtitati eius labem inurentes: At S. Anthelmus Epiſcopus Pontificis Romani famam labefactari minimè paſſus, domum infantis nondum diem nonum agentis adit, iubetque vt aperiat ſuis verbis, ſi ſit Sergij Pont. Rom. filius. Reſpondit infans abſolutiſsimo ſermone, Sergium Pontificem eo ſcelere immunem eſſe, nihil illum cum Venere commercij habere. *Surius in vita S. Anthelmi, tom. 3. c. 3.*

§. 3. *Calumniam à Broone Epiſcopo abſtergit infans.*

FEmina, quæ non minùs impiè quàm impudenter ſe filium ex Epiſcopo Broone ſuſcepiſſe mentiebatur. Hanc S. Brigida cùm accerſiri iuſsiſſet, & ori eius ſalutare ſanctæ Crucis ſignum impreſsiſſet, illico caput cum lingua procacis mulieris magno *Surius in vita S. Brigidæ. 1. Feb.*

tumore

tumore inflatum eſt: deinde ſimili modo infantis conſignans linguam, Dic nobis, ait, infantule, quis tuus pater eſt? Stupenda res, aperto ore per eum, qui quondam Balaam aſinæ loquendi præſtitit facultatem, ait infans: Nequaquam Epiſcopus Broon, ſed vilis ille hominum, qui extremo, in populo, ſedet loco, parens meus eſt.

§. 4. *Puer ad vitam reuocatus occiſorem prodit; innocens abſolvitur.*

Diſcipul. de miraculis B. Virg. § 23.

ADulter quidam habuit vxorem probam, & deuotam B. Virgini; ſed miſer adulter odiuit eam multum: propter inconſtantias mariti, mulier ad tantam deuenit inopiam, quod oportebat nutrire puerum cuiuſdam militis. Adulter ob inuidiam vxoris ſuæ, venit occultè, & amputauit puero guttur, & receſsit; manè dum mulier euigilaſſet eum volens lactare, vidit puerum occiſum, & in tantum clamorem prorupit, quod omnes qui aderant in hoſpitio, vigilarent. Iſtud non latuit patrem & matrem & omnes qui aderant in ciuitate. Mulier deprehenſa ducitur ad iudicium: & cùm eſſet adiudicata morti, non habens prolocutorem, ſuſpiciens in cælum, dixit: O MARIA, tu ſcis innocentiam meam, me tibi commendo. His verbis finitis venit vna Domina, quæ puerum ſpecioſum portabat, his omnes verbis alloquẽs: Suſtinete vos iudices: quia iſte puer erit hodie iudex. ſtatim puer alloquebatur iudicem: Sic debet eſſe iudicium de homicidio, occiſus apportetur; & tunc reſponſio mulieris audietur. de ſapientia huius pueri omnes mirabantur, & ſtatim puer occiſus apportatus fuit. Tunc dixit puer in iudicio: Iuſtè iudicate filij hominum, & dixit puero occiſo: In nomine Domini ſurge, & nomina illum qui te occidit. ſtatim puer ſurrexit, qui erat occiſus, qui antè nõ fuit loquutus, cœpit loqui, digito oſtẽdens occiſorem. Sic muliere dimiſſa adulter deprehenſus eſt. Interim Domina cum puero

puero euanuit, & adulter alligatus ad caudam equi miſerrime interijt.

§. 5. *Puer ad vitam à S. Thoma Apoſtolo reuocatus, eum ab infanticidij ſuſpicione liberat.*

CVm S. Thomæ verbis maior indies accreſceret fides, Brachmanas autem fuco & fallacijs parta iam authoritas, iam ſagina deficeret, accenſus rabie quidam ex ijs, fœdum ac ferum facinus mali dæmonis inſtinctu conſtituit. Filio admodum puero ipſemet necem intulit, vt haberet vnde peregrino & inuiſo capiti crimen exitiumque conflaret: citatus ad Regem Thomas, cùm accuſator ab eo per ſummam indignationem & querimoniam pœnas filij extincti repeteret; contrà Thomæ diſcipuli affinem aut omnino conſcium eius culpæ magiſtrum negarent; nihil opus eſſe coniecturis & certaminibus ait Apoſtolus; ab ipſomet qui occiſus dicatur, omnium optimè rem cognoſci poſſe; petit vt eius publicè interrogandi poteſtas fiat. Nihil recuſatum ab aduerſario: & cunctis tam inauditæ rei expectatione ſuſpenſis, cadauer in medium affertur. Tum ad examen puerum Thomas placido & ſereno vultu conuerſus, Agedum, inquit, per Chriſtum, quem ego Deum prædico, palam & ſine ambagibus puer prome, quiſnam huius tanti ſceleris author extiterit? mirum dictu, ad Chriſti nomẽ, frigido & exangui corpuſculo vitales confeſtim rediere ſpiritus, & clara voce, vt omnes exaudirẽt, Thomam certum ſummi Dei legatum, & ipſius odio, ad ſtruendam illi calumniam, nefarias à parẽte ſibi manus illatas eſſe confirmat. hac tam illuſtri tamque admiranda teſtificatione fractus calumniator obmutuit. Sagamus Rex propenſo iam ante ad credendum animo, Chriſtianam deinde fidem ac religionem ſine vlla dubitatione complexus eſt. Regem ex amicis & popularibus imitati complures: Brachmanis, quamquam detecta diuinitus fraude, & pulſo in exi-

Maffeius l. 2 hiſt. Indic.

Digitized by Google

in exilium patricida ,pertinax tamen & cæca manſit improbitas.

§. 6. *Infans diaconum quendam caſtum pronunciat.*

Abdias hiſt. Apoſt. lib. 6.

FActum eſt vt vnus ex diaconibus pateretur crimen inceſti: erat enim vicinus filiæ Satrapæ cuiuſdam ditiſsimi hominis, quæ perdita virginitate,partum edens periclitabatur. Interrogata autem à parentibus, virum Dei ſanctum & caſtum, Euphroſinum diaconum, impetebat. Qui tentus à parentibus puellæ,vrgebatur ſubire vindictam. Quod vbi Apoſtoli audiuerunt, venerunt ad parentes puellæ; at illi cum aſpexiſſent Apoſtolos, cœperunt clamare, & diaconum reum huius criminis accuſare. Tum Apoſtoli: Quando,inquiunt, natus eſt puer?reſponderunt, Hodie, hora diei prima, dicunt eis Apoſtoli: Perducite huc infantem, & diaconum quem accuſatis, huc pariter adducite: cumque in præſentia eſſent,alloquuntur Apoſtoli infantem dicentes, *In nomine Domini noſtri IESV CHRISTI* loquere, & dic ſi iſte Diaconus præſumpſerit hanc iniquitatem. Tum infans abſolutiſsimo ſermone ait: Hic diaconus vir ſanctus & caſtus eſt, & nunquam inquinauit carnem ſuam, rurſus autem inſiſtebant parentes Apoſtolis, vt de perſona infans interrogaretur inceſti: qui dixerunt: Nos innocentes ſoluere decet, & nocentes prodere non decet.

§. 7. *Infans à S. Brixio infamiam remouet.*

Marul. l. 5. c. 1. Sab. l. 10. c. 2 Fulg. l. 8. c. 1. Sur. in vita S. Brixij.

MVlier profeſsione, non opere, Religioſa, quæ indumenta & linteamina lauare conſueuerat, illicito cum quodam coitu prolem edidit. Brixius Turonenſis Epiſcopus, qui D. Martino ſucceſſerat, commiſsi reus agitur: afferri puer necdum menſtruus iubetur; qui Brixio in nomine Chriſti interroganti reſpondit, ipſum non eſſe patrem ſuum, quis autem eſſet, non indicauit. Plebs arti Magicæ deputat,quod vir-

Digitized by Google

virtute fiebat diuina: in illum fremebat: ipſe prunas in ſinum congeſtas per vrbem tulit, dicens: Sicut veſtimentum hoc non vritur, ita ego à libidinis flagitio alienus ſum. Nec tamen perſuaſit, ſed ab Epiſcopatu deijcitur, at duobus ſucceſſoribus paucorum dierum ſpatio vita defunctis, ipſe ſeptennio pòſt in ſedem ſuam reſtitutus eſt.

§. 8. *Puer à S. Antonij Paduani parentibus cædis notam inuſtam remouet.*

CVm Paduæ degeret vir Dei, Vlysbonæ duo ciues inexpiabili odio ſe mutuò proſequebantur, è quibus alter iuxta ædes parentum beati viri manebat, & cùm hora veſpertina filium hoſtis ſui in platea inueniſſet, per ſummam crudelitatem iugulauit, & intempeſta nocte in horto parentum viri Dei facta fouea eum ſepeliuit. Cùm autem nobilis eſſet is, cuius filius cæſus erat, inquiſitum eſt diligenter, & repertum eius filium illac tranſiſſe, vbi eius inimicus morabatur. Itaque eius domo & horto luſtrato, nihil compertum eſt; itum eſt ad vicinas ædes, & in horto illarum pueri cadauer inuentum: itaque pater ſancti viri cum tota familia coniectus eſt in vincula, tamquam reus cædis illius Vt verò tanquam per ſpiritum Paduæ cognouit vir Dei, veſperi petijt à Guardiano copiam exeundi, quæ illi negata non eſt. Eadem nocte magno miraculo Vlysbonam perductus eſt, & proxima luce ad iudicem ſe contulit, rogans vt inſontes è vinculis dimiſſos pateretur abire domum. Illo modis omnibus recuſante petijt cadauer perempti pueri ad ſe adferri: quo allato, iuſsit ſurgere puerum, & dicere, num à parentibus ipſius occiſus eſſet: ille ſurgens dixit eius cędis illos prorſus conſcios non eſſe, atque ita diſcedendi eſt illis facta poteſtas. Manſit toto illo die cum parentibus ſuis vir beatus, & mane angelico miniſterio Paduam reductus eſt. *Surius tom. Iun.*

§. 9. Puer

Digitized by Google

§. 9. *Puer Hugo à matre crimen adulterij Dei ductu remouet.*

Spondanus in Compend. Baronij.

OBijt anno 1001. vir inſignis, Hugo, Marchio Etruriæ,& dux vrbis (præcipuus is erat Magiſtratus) eſtque Florentiæ in monaſterio Sanctæ Mariæ ſepultus: dignumque memoria eſt quod de eius ortu narratur; nimirum quod cùm Vbertus pater eius indignationem primi Ottonis incurriſſet, ac ſubinde relicta neſciens coniuge grauida in Pannoniam profugus exulaſſet; poſt multum verò tempus redijſſet in gratiam, coniugem cum grandiuſcula prole repe-riens, negauerit ſe eius eſſe parentem, quouſque re diutius ventilata,ſic inter eos conuentum eſt, vt puer in medio magnæ religioſarum perſonarum multitudinis conſtitueretur, inter quas & pater, quem nunquam ipſe viderat,nulla à ceteris varietate diſtinctus ſederet; tumque ſi patrem puer blandiens adiret, ab omni ſuſpicione matrem liberaret; quod etiam ex optato contigit.

CAPVT XIV.

PVERILI VOCE EDITA ORAcula.

PLVRIMA fuerunt, & valde ambigua priſcorum oracula, quæ nonniſi tranſactis plerumq; negotijs intelligi poſſent,quæque ventura,ſæpe etiam non ventura prædicerent, quibus tamen poteſtas tenebrarum irretitas hominum mentes, ne ad diuiniora attollerentur, detinebant: verùm de oraculis eiuſmodi hic non agimus, at de ijs duntaxat quæ puerili voce edita apud hiſtoricos leguntur,vt oraculum idem fere ſit quod vox quædam à Deo profecta aliquid inſolita ratione edicens,minitanſue.Non defuerunt

fuerunt ex aſtrorum peritis, qui loquelam tempus à natura præſtitutum præuenientem aptæ cuidam planetarum proportioni & coniunctioni adſcripſerint; ſicut præcelerem auditum fieri adſtruunt ex aptitudine Saturni & Iouis cum Marte: Saturnus enim dextram aurem, Iupiter ſiniſtram ſignare (vt ipſi aiunt) videtur. Verùm quomodo infantes eiuſmodi, vernacula lingua, aut peregrina, vel alicuius demum idiomatis proprietate vtantur, vnde tam repentè rerum vocabula, quę non naturaliter, ſed ex impoſitione hominum res ſignificant (vt ſuprà probauimus) condiſcant? & quomodo ſtatim atque prodigium manifeſtarunt, dicto citius obmuteſcunt, donec ſolitum loquendi tempus accedat? verius ergo primum in authorem rerum omnium Deum id referemus; qui vt ad diluendas inſontis calumnias, ita ad edenda oracula in infantibus loquendi facultatem accelerat: ſic locutus in crepundijs legitur apud Plinium Crœſi filius; quo prodigio totum id regnum concidit: ſic illi de quibus ſequuntur exempla. *Plinius lib. 11. cap. 51.*

§. 1. *Infans Ambroſium Epiſcopum inclamat.*

DEfuncto Auxentio Arianorum Epiſcopo, qui Cathedram non regendam, ſed dilaniandam tenebat Epiſcopalem, cùm ad electionem Epiſcopi popularis fieret in Eccleſia conglobatio (id fortè examen apum ad os infantis volebat) ecce quidam infans acclamabat, dicens: *Ambroſium Epiſcopum.* ad quam vocem & omnis illa conuentio ſimiliter acclamabat: *Ambroſium Epiſcopum.* Atque ita qui ſe multis voluiſſet occultare argumentis, & à tanto honore deliteſcere, ad ſalutem fidelium tandem ſuperatus, ad ſacerdotalem ab omni populo & clero diuinitus eſt dignitatem electus; & (quod mirandum magis eſt) è catechumeno, per ſingulos gradus Eccleſiaſticos proficiſcens, octauo die ab omni Catholicorum conſenſu eſt conſecratus Epiſcopus. *Baron. tom. 10. an. 282.*

§. 2. *S. Cuthbertus puer octennis ab infante de Epiſcopatu præmonetur.*

V. Beda in vita eius c. 1.

Puer Cuthbertus necdum ſciebat Dominum, neque reuelatus ei fuerat ſermo Domini; oblectabatur enim iocis & vagatibus, & iuxta quod ætatis ordo poſcebat paruulorum conuenticulis intereſſe cupiebat, ludentibus colludere deſiderabat: & quia agilis natura, atque acutus erat ingenio, contendentibus ludo ſæpius præualere conſueuerat, & ſiue ſaltu, ſiue curſu, ſiue luctatu, ſeu quolibet alio membrorum ſinuamine exercerentur, ille omnes æquæuos, & nonnullos etiam maiores à ſe gloriabatur eſſe ſuperatos. Cùm enim eſſet paruulus, vt paruul⁹ ſapiebat, vt paruulus cogitabat, qui poſtmodum factus vir, pleniſsimè ea quæ paruuli erant, depoſuit: & quidem diuina diſpenſatio primitus elationem animi puerilis digno ſe pædagogo compeſcere dignata eſt: nam ſicut beatæ memoriæ Trumuuine Epiſcopus ab ipſo Cuthberto ſibi dictum perhibebat, dum quadam die ſolito luctamini in campo quodam non modica puerorum turba inſiſteret, intereſſet & ipſe, & ſicut ludentium leuitas ſolet, contra congruum naturæ ſtatum varijs flexibus membra plerique ſinuarent, repentè vnus de paruulis, triennis ferme, vt videbatur, accurrit ad eum, & quaſi ſenili conſtantia cœpit hortari, ne iocis & otio indulgeret; ſed ſtabilitati potius mentem ſimul & membra ſubiugaret. Quo monita ſpernente, luget ille corruens in terram, & faciem lacrymis rigans. accurrunt conſolaturi ceteri, ſed ille perſtat in fletibus, interrogant quid haberet repentinum, vnde tantis afficeretur lamentis? at ille tandem exclamans, conſolanti ſe Cuthberto, Quid, inquit, Sanctiſſ. Antiſtes & Presbyter Cuthberte, hæc & naturæ & gradui tuo contraria geris? ludere te inter paruulos non decet, quem Dominus etiam maioribus natu magiſtrum virtutis conſecrauit. Audiens hæc bonæ indolis puer fixa

fixa intentione ſuſcepit, illo nimirum ſpiritu interius eius præcordia docente, qui per os infantis extrinſecus eius auribus intonuit.

§. 3. *De S. Medardo.*

SAnctus Medardus Eleutherium habebat valde familiarem, cui colloquens aliquando puero puer Epiſcopum eum futurum dixit. *Sur. 8. Iun.*

§. 4. *S. Andreas Feſulanus Epiſcopus pueri oraculo pronunciatur.*

DIſceſſerat è viuis Epiſcopus Feſulanus, & communi electorum voce ſubrogabatur Andreas: quod vt ipſe inaudijt, in Carthuſiam, clam omnibus, ſe recepit; cumque de eo iam inueniendo deſperarent & de alio eligendo cogitarent, puſio qui fortè adſtabat clara edixit voce: Andream Presbyterum elegit Deus, itote ad Carthuſiam, illic orationi iucumbentem inuenietis. Quo attoniti oraculo ſcrutinium abijciunt, eo ſe conferunt: oranti patefaciunt diuinam voluntatem, ipſeque lumine cæleſti colluſtratus tandem eorum importunitati acquieuit. *Ribaden. 6. Ianuarij.*

§. 5. *De S. Vdalrico infantis mira vox.*

INfans quidam nondum trium menſium tale de S. Vdalrico edidit oraculum: Niſi, inquit, infans ille celerius ablactetur, non poterit eſſe ſaluus. Cumque ſemel ac ſecundò admoniti minus tanti præconis dicta vellent exequi, tertia demum die, cùm prædictum infantulum adhibita aure præſenſiſſent adhuc infirmiorem, hanc præſagam coram omnibus intulit vocem: Sciatis pro certo, quod niſi continuò ablactetur, continuò ſit moriturus. At verò ſi meum conſilium ſecuti eum morti ſubtrahatis, magnus in futurum coram Domino erit. Amotus ergo à lacte cœpit corpore & animo in poſterum vigere. *Surius 4. Iulij.*

§. 6. *Inſumma Orbis trepidatione inſperata infantis vox.*

Boſius de ſignis Eccleſ. lib.24.c.8.

ANno milleſimo centeſimo decimoſeptimo, in octaua S.Ioannis Euangel. terræ motus bis inter diem & noctem tam terribilis per totum terrarũ orbem factus eſt, vt multa ædificia corruerent, & homines vix effugerent: ſed maximè in Italia, vbi tam periculoſus & horribilis fuit; vt manifeſtum Dei iudicium ſuper ſe homines expectarent, cùm per diuerſa loca Italiæ, ciuitates, caſtella, villæ, cum hominibus inibi commorantibus, ſubito hiatu terræ deperirent. Nam & montes ſciſsi ſunt, & flumina terra deglutiente exſiccata ſunt, vt qui vellent, pedibus tranſire poſſent: nec non fluuius Padus de alueo ſuo ſe erigens, in modum fornicis in altum ſe extulit, vt via pateret inter aquam & terram, & apertè daretur intelligi, quod elatis fluctibus mundo exitum minaretur: cumque ſic diutius aqua penderet, tandem in ſemetipſam tanto ſonitu demittitur, vt murmur illius per milliaria audiretur. His tam mirandis, tamque tremendis ſignis circumquaque diuulgatis, & tribus diebus in ieiunijs & orationibus per totam Italiam ab omnibus peractis, apud Cremonam quidam infantulus in cunis iacens, pannis obſitus, in primam loquendi vocem contra naturam os aperuit, matremque ſuam eſcas parantem fratri ſuo maiori, qui plorando panem petiuerat, à corporis curis compeſcuit, aſſerens ſibi viſam Dei Genitricẽ MARIAM ante CHRISTI tribunal ſtantem, inſtantiſsimiſque precibus pro iudicio, quod mundo propter peccata ſua dare intenderat, ipſi ſupplicantem, ac poſt hæc depoſuit eloquium, vſque ad tempus humanæ conditionis congruum.

Infantis oraculum.

§. 7. *Infantis de clade Polonica vaticinium.*

Cromerus lib 9.

INfans ſemeſtris in vrbe Cracouienſi prolocutus Tartaros aduenturos, & Polonorum capita præciſuros

ſuros eſſe prædixit: rogatuſque, diuinitus id ſe ſcire, & ſibi quoque illud malum impendere, reſpondit. Quod poſt duodecimum annum euenit.

§. 8. *Infans Regni deſolationem vaticinatur.*

HAli Abaragel commemorat in Regia ſe vidiſſe natum infantem, qui vixdum 24. horis vitæ perfectis, loqui incepit, & manu ſigna facere, qua re vehementiùs Rege cõterrito, acceſſiſſe miraculum maius: Nam Rege, inquit, adſtante, & me quoque, cum multis alijs, exclamauit infans: Sum, inquiens, infeliciter natus ad prodendã Regni amiſſionem, & gentis perniciem, ac deſolationem. Quibus ille enunciatis concidit exanimis. *Cælius lib. 29. c. 14.*

§. 9. *De Marnio euertendo ſtupendum pueri diuinitus afflati oraculum.*

IMpetrarant S. Epiſcopi à Theodoſio recens nato, recens Imperatore creato mandatum, ab Arcadio patre firmatum, de fanis deorum ac delubris Gazenſis Eccleſiæ euertendis; iamque plurima circumquaque nequicquam frendentibus idololatris diruerant; graui interpoſito anathemate, ne quis ſibi quicquam ex delubris tolleret, ne lucri potius cupiditate, quàm pietatis zelo ad id moueri viderentur, cùm valde dubitare cœperunt, quid de Marnio (erat id longè præſtantiſſimum omnium delubrum) facerent. Alij enim dicebant id debere effodi, alij autem comburi, alij locum purificari, & ſanctificari ad Dei Eccleſiam. & erat de ea re magna deliberatio. Tandem S. Epiſcopus edicit populo ieiunium & orationem, vt ei reuelaret Dominus, quid eos facere oporteat, cumque illo die ieiunaſſent, & Deum de hac re precati eſſent, veſpere pergunt ad ſanctam ſynaxim. Cùm pergeretur autem, puer circiter ſeptem annos natus, ſtans cum matre propria, repentè exclamauit, dicens: Comburite intus templum vſq; ad ſolum; facta ſunt enim in eo multa grauia ſcelera, & maximè hominum ſacrificia. *Ex Marco Gazæo Baron tom 5. ann. 401.* *Infantis oraculum.*

Id verò hoc modo cõburite; afferte picem humidam, ſulphur,& ſeuum porcinum, & hæc tria commiſcete,& vngite portas æneas, & ignem in eas inijcite,& ſic totum templum comburetur:non poteſt enim aliter fieri. id autem quod eſt exterius,ſinite cum ambitu,& poſtquam fuerit combuſtum,purgantes locum, ædificate illic ſanctam Eccleſiam. dicebat autem hoc quoque: Teſtificor vobis coram Deo ne fiat aliter:neque enim ego ſum qui loquor, ſed Chriſtus qui in me loquitur. hæc autem dixit lingua Syriaca. poſtquam autem audierunt, omnes admirabantur, & Deum glorificabant.

Vide quomodo ex ſententia Hieremiæ, *Noua bella elegit Dominus*,cui pepercíſſent tot qui præceſſerunt Chriſtiani Imperatores, & nõ auſi attingere tot prouinciarum præſides & magiſtratus:vixque aliquando clauſum: aduerſus quod tot ſanctiſſimi Epiſcopi atq; Martyres, & vſq; adeo ipſe S. Hilarion apud Gazam agens præualere minimè valuiſſent: ecce ad maiorem CHRISTI gloriam infanti annuenti,atque demum puerulo edocenti,de ſuperbo dæmone reſeruata eſt victoria,atque triumphus. Etenim infantulo Theodoſio,antequam ſciret vocare patrem, datum eſt annuere de templorum & idolorum demolitione, oblato ſibi libello ſupplici. puerulus verò ſeptennis de conflagratione Marnij diuino afflatus ſpiritu ſententiam profert;vt planè acciderit impleri diuinum illud oraculum, *Ex ore infantium & lactentium Deus perfeciſti laudem tuam*.

Per pueros Deus maxima operatur.

Pſalm.8.

Venit autem hoc miraculum etiam ad aures S.Epiſcopi,& cùm manus ſuas ad cælum extendiſſet,Deum glorificauit,& dixit: Gloria tibi Pater ſancte, quoniã abſcondiſti hęc à doctis & ſapientibus,& reuelaſti ea paruulis. Iuſſit aũt puer ſuam quoq; matrem,poſtquã dimiſſa eſſet Eccleſia,inueniri in Epiſcopi ædibus. ſeparato itaque puero dixit Epiſcopus mulieri:Adiuro te per filium Dei viui vt dicas,an ſuggeſtione tua, aut alicuius

Habetur quæſtio de puero fatidico.

alicuius alterius,te ſciente filius tuus illa eſt locutus, quæ dixit de Marnio: Mulier autem cùm hæc audiuiſſet,dixit: Trado meipſam terribili & tremēdo Chriſti tribunali,ſi vnquam præſciui aliquid ex hís quæ filius meus hodie eſt locutus. Sed ſi videtur tibi, ecce accipe puerum,& cum minis de eo habe quęſtionem. Quod ſi dixit alicuius ſuggeſtione, metu cōfitebitur: ſin verò nil aliud dicet, eſt euidens quod à Spiritu S. fuit inſpiratus. Cùm hoc audiſſet Epiſcopus, & laudauiſſet, iuſſit eam paululùm ſecedere, & introduci puerum; cumque adductus eſſet puer, dixit ei: Quis tibi ſuggeſſit vt loquereris in Eccleſia, illa, quæ es locutus de Marnio? puer autem tacebat, iuſſit verò Sanctus Epiſcopus afferri flagellum, & extendi puerum, ad hoc vt ab eo terreretur. Ille autem tenens flagellum, alta voce clamabat, dicens; Quis tibi dixit vt loquereris?dic,ne flagello cædaris. Puer autem ſtabat mutus,nihil loquens. Tunc nos eramus circa ipſum,hæc ei cum minis diximus: ille autē erat immobilis.Tandem poſtquam omnes ceſſaſſent,dixit puer lingua Græca:Vrite templum quod eſt intus vſq; ad ſolum,&c. vt iam antè dixerat. Admiratus autem eſt Epiſcopus Porphyrius,& oēs qui cum eo erāt, audito puero libera loquentem fiducia, & quod partitè, & diſtinctè eſſet loquutus. Accerſita verò matre eam interrogauit,an ipſa aut filius eius ſciret Gręcam linguam: illa autem iureiurando affirmabat neque ſe,neq; filium eius ſcire Græcè. Cùm hoc rurſus audiſſet ſanctiſſimus Epiſcopus,rurſus laudauit Dominum, & afferens tria numiſmata ea dedit mulieri, puer autem cùm vidiſſet numiſmata in manu matris ſuæ, exclamauit dicens lingua Syriaca: Ne accipias mater,nę tu quoque auro vendas donum Chriſti:rurſus autem cum id audiuiſſemus, ſummè mirati ſumus, mulier autem reddidit tria numiſmata dicens Epiſcopo;ora pro me & filio,commenda nos Deo.Sanctus verò Epiſcopus dimiſit eos in pace.

Puer maiori miraculo Græce loquitur.

Mane verò congregatis religioſis, clericis, magiſtratibus, ac populo, vno conſenſu dixerunt, vt ſicut dixerat puer ſic combureretur: dies verò plurimos perpetuò arſit.

§. 10. *Prodigioſa infantis vox, in aere audita, ſeditionem compeſcit.*

F. Henricus Sedulius in Seraphica hiſt. c. 58. vita eius.

S. Bernardini Sen. corpus viginti ſex diebus iacuit inhumatum, ſuauiſsimum ſpirans odorem, quo tempore grauis eſt orta inter ciues, & Senatores ſeditio: nec potuit ſe magiſtratus aduerſus plebem tueri, nec purgare apud eos qui nulla ratione ducerentur. itaque ceu fures in carcere produntur proceres, & ad cædis locum perducuntur: obligantur eorum oculi, flectunt genua, anxiè ſuſtinentes carnificis ictum. illo ſuum præparante enſem, auditur pueri vox in aere terribiliter clamantis: Ceſſate ab effundendo innoxio ſanguine, ſed ocyus ite ad Franciſcanorum templum, affatim illic reperturi, quod tam pernicioſè expetitis. Stupent omnes ad hanc vocem: carnifex iubente plebe retrahit manum ſuam, proceres eleuat, diligenter eos cuſtodit, ne qua elabantur: territus populus ob flagitioſum animi ſui propoſitum rapido curſu contendit ad ædem S. Franciſci, & ecce vident omnes è naribus exanimati corporis S. Bernardini tanta copia manare ſanguinem, ac ſi è duobus fontibus largiſsima aqua proflueret; arca corpus continens tam erat plena ſanguine, vt corpus ipſum nataret, ſanguiſque magis ac magis diffllueret, donec populus cum ingenti humilitate veniam peteret, ac miſericordiam

§. 11. *De quodam infante.*

Florarium 19. Iulij.

INfans adhuc lactens homicidium arguiſſe, mortemque minatus legitur in Florario.

§. 12. *Hiſtoria ſtupenda, & pueri oraculo illuſtris.*

Ex lib. miraculorum

IOannes Cerinus magni alicuius admiſsi facinoris ſibi conſcius, in deſperationis præcipitium prope ruebat.

ruebat, niſi bonitas ei diuina ſuppetias tuliſſet. Verùm ſancto dolore compunctus, lacrymari, gemere, cælum precibus fatigare, diuinam miſerationem obteſtari, quam vt ſibi propitiam experiretur, Romam maximis itineribus perrexit: hic cùm ad ſummi Pontificis aures vitæ actæ crimina magno doloris ſenſu, confeſsione deponeret, imperauit Pontifex, vt manibus pedibuſque canino more reptans remearet in patriam, & latibulum ſpelæumue incoleret, caueretque ne oculis ſublimè erectis cælum prophanaret, ſed eo ritu ſeptennium ipſum expleret, quoad iuberet infantulus trimeſtris, aut quadrimeſtris, vt ſeſe in pedes ergeret, noxamque à Deo condonatam affirmaret. Morem dicto Pontificis perlubenter geſsit Ioannes, & longa viarum ſpatia cernuo ore in patriam pereptans, ad antrum tandem peruenit, vbi temporis lexu attrita veſte, omnino nudus, quod tum pruinoſos hyemis, tum feruidos æſtatis incurſus diutine tolerasset, pilis toto corpore ſenſim ſuccreſcentibus hirſuta cute ita inhorruit, vt monſtri verius, quàm hominis ſpeciem præberet. Porrò autem ſeptennio hac viuendi norma expleto, cùm fortè Barcinonenſis Comes, ex monte, in quo diuerticulum fixerat Ioannes venatu prædam agere meditaretur, venaticos canes inculis eximi iubet. Venatores cum in montis verticem euaſiſſent, Ioannem illum in toto corpore hiſpium deprehendunt: Comitis iuſſu vincula collo intendunt, monſtrum rati; at Ioannes ne hiſcere quidem viſus Barcinonem raptatur, in ſtabulum compingitur, iniecto ſibi pane haud ſanè melius quàm canis vitam tolerat. Agitabatur aliquando in ædibus Comitis ſolenne quoddam epulum ob prolem Comiti nuperimè in auras editam: conuiuarum rogatu in aulam homo ſyluestris intromittitur: certatim omnes fruſtra panis in os ingerunt. Ad illud quoque ſpectaculum concurrit nutrix, infantem illũ, cuius natali ſolemnis dies agebatur, bimeſtrem

Serrati Montis.

aut trimeſtrem vlnis geſtans. Iam vterque, cùm nutrix tum infantulus oculis in Ioannem intentis ferebantur cùm puer hic derepentè circumſpectante nobilium corona, articulata, diſtinctaque voce, vt ab omnibus perſpicuè exaudiretur, Ioannem non ſine ingenti omnium ſtupore compellat: *Age Ioannes*, inquit, *ſurge in pedes, conſiſte, crimen tuum iam à Deo condonatum ſcito.* Tum ſubitò Ioannes in pedes erectus, propalam immenſas Deo grates agit, quòd metanœam illam ſuam non ingratam habuiſſet. Quãta putatis circumſtantes inceſsit admiratio! Ioannes hic noſter ad Comitem accedit, palam criminis ſui ſeriem exponit: quare pro arbitratu ſæuiret Comes, ad omnem ſeſe pœnam paratiſsimum. Subintulit Comes; Quam ab immortali Deo noxam condonatam eſſe conſtaret, eandem à mortali nefas eſſe non condonari. Ioannes ergo manu miſſus ad Montem Serratum rediјt, vbi cùm Monaſterio à Comite condito præfuiſſet, vitam ſanctiſsimo fine concluſit. *Vide aliud 2. p. c. 26. §. 4.*

CAPVT XV.

PROGNOSTICA QVAE DE pueris iam natis alij, & quæ in ipſiſmet conſpecta.

SOLET primus rerum exortus futuris plerumque ſucceſsibus præludere: ita lunæ ætas prima index eſt ſequentium; & qualis per diem futurus, melius ſurgens ſol prædicit. ita herboſus ager meſſem promittit amplam, vitis gemmas oſtentans ſuas, Falernum. Quam id quoque vſu venit in pueris! etiam naſcẽtes, quanti ſint viri futuri loquuntur; *Quis putas*, aiebãt, *puer iſte erit*? quid dixi naſcentes! Henricum V. Imperatorem adhuc in vtero geſtans Agnes Auguſta puta-

Baro. to 11.

putauit per viſum ſe draconem parere virulentum, vt ipſamet ſæpe narrauit,& nimis fuiſſe verum ſenſit Eccleſia. Præluſit haud infelici omine virtuti ſuæ bellicæ Alexander ille Philippi Macedonis; hunc adhuc agentem pueritiam proditum ſcriptis eſt, quoties audiret de nunciantibus, vrbem aliquam patris auſpicio expugnatam, imperioque Macedonico adiunctam, toties lacrymis excidentibus triſticulum factum: cauſam interrogatum, ita reſpondiſſe: Quia pater meus nihil mihi relinquit; ipſe ſubigit, & vincit omnia. pulchrum de quærendo nouo orbe prognoſticon. Idem, puer adhuc, præclarum depoſuit apud Leonidem pędagogum futuræ munificentiæ rudimētum: ſiquidem aris admotus ſacrorum cauſa, cùm largius thura focis congereret, Sic ſacrificabis, inquit ille, cùm Arabiam ſubegeris? cuius vocis memor robuſtus Rex, & iam victor, thuriferis gentibus ſubactis, nauem ad eum thure onuſtam miſit, præcipiens vt cum dijs parcus eſſe deſineret, qui ſecum tam benignè agerent. Eſt & illud ominoſum quod de Cyro ſum allaturus. Hic adhuc puerulus, Rex per iocum inter paſtores creatus, eos qui erraſſent verberibus ſeuere caſtigabat. propterea accuſatus à quodam (quem acerbius depalmauerat) apud Aſtiagem Regem Medorum, cùm ab eodem carperetur, quòd in tam tenera ætate vilibuſque pannis iam imperium exerceret, reſpondit, Regum intereſſe, vt delinquentes corripiāt: vnde & ex eo tēpore Aſtiagi Regi factus eſt ſuſpectus. Non obſcurum elati animi indicium in L. Cæſare, qui poſt Syllam dictator fuit: enimuero puer adhuc ſemper tragicum illud in ore habebat: Si ius violandum eſt humanum, regnandi cauſa violari debet. ſed quod puer optauit, adultus tenuit, parturijtque tener animus, quod maturus peperit. Ineſt omnino primæ indoli magnum omen, præter ſigna mirificè prognoſtica. An temere accidiſſe putandum eſt, quod Platoni mel & fauos apes intulerunt?
id

id ſermonis ſuauitatem, elegantiamque ſignificabat. quod Midæ puero dormienti formicæ in os grana tritici congeſſerunt; id eum ditiſsimum aliquando fore portendebat: quod Hercules monſtra ſuperauit priùs quàm noſſe poſſet, illa quæ contra obuia reptauit infans, ſic ad victorias ſequẽtes præluſit: quod Veſalius puer mures iam tum diuidebat medios, & anatomia ſcrutabatur? id artis Medicæ præſtantiam indicabat: quod Seruius Tullius puer cum dormiret, viſa ex eius vertice (quod & de Aſcanio ſcribit Virgilius) prodire flamma? id pro magni decoris omine accepit vxor Priſci Tarquinij, quæ regio eum more, licet ſerua genitum, curauit enutriri. Sed hæc externa; ad noſtra tranſeamus.

Virgil. 2. Æneid.

§. 1. *De Abrahæ filijs.*

Geneſ. 21.

DIxit Dominus ad Abraham: *In Iſaac vocabitur tibi ſemen, ſed & filium ancillæ faciam in gentem magnam, quia ſemen tuum eſt.*

§. 2. *De Moyſe.*

Ioſeph. antiquit. Iudaic. l. 2. c. 5.

ACceptum à Thermuthide filia ſua Moyſen Rex Pharao, poſtquam ad pectus oppreſsiſſet, filiæ gratificaturus, comiter diadema ſuum eius capiti impoſuit. Moyſes verò capiti pueriliter detractum prolabi in humum paſſus, pedibus etiam calcauit. id quod mox ominoſum viſum eſt, & regno nihil boni portendere. Moxque ſacrorum ſcriba, qui natiuitatem eius AEgypto cladem allaturam prædixerat, occidere puerum volebat, vociferans: Rex, puer iſte, per cuius necem nobis ſecuritatem Deus pollicetur, vaticinium iam confirmauit, inſultãdo tuo regno, & diadema calcando: hoc interempto tam AEgyptijs metum, quàm Hebræis ſpem & fiduciam adime. Thermuthis verò confeſtim eum eripuit, Rege quoq; non inuito, cui Deus talem animum indiderat, Moyſis ſaluti prouidens. Itaque educatur quàm accuratiſsimè: & Hebræi quidem felicitatem ſuo generi ſperabant,

AEgy-

Digitized by Google

AEgyptijs verò ſuſpecta erat hæc educatio, ſed cùm nemo extaret vel è cognatis regijs, vel ex alijs optimatibus, qui etiamſi Moyſes ſublatus eſſet, magnoperè videretur procuraturus AEgyptiorum commoda, ab eius cæde abſtinuerunt.

§. 3. *De S. Ioanne Bapt.*

ZAcharias impeditum vocis vſum recepit nato Ioanne, nec ſine omine: is enim vox erat futurus. de ipſo item ſic dicitur apud Sanctum Lucam: *Et poſuerunt omnes qui audierant, in corde ſuo dicentes: Quis putas puer iſte erit? & Zacharias pater eius repletus eſt Spiritu ſancto, & prophetauit dicens: Benedictus Dominus Deus Iſrael, &c. Et tu puer Propheta Altißimi vocaberis, praibis enim, &c.* *Luca 1.*

§. 4. *De Chriſto IESV.*

NArrat Oroſius Auguſt. Cæſarem eadem die qua Chriſtus natus eſt, mãdaſſe ne quis ſe Dominum deinceps vocaret, diuinantem, credo, verum principem orbis terrarum natum eſſe. Idem quoque mandauit, vt in orbe Romano omnium hominum capita cenſu notarentur, ac ſi maiori Principi rationem gubernati imperij aliquando redditurus eſſet: pax præterea & quies tanta fuit tum domi, tum foris, quanta vnquam antea: hunc enim iuſtitiæ & pacis Regem Prophetæ appellarunt. *Oroſius lib. 6. cap. 22. Sabellicus lib. 1. & Platina.*

Poteſt & illud inter omnia referri, quod myrrha, thure, & auro, ſit à Magis donatus Theanthropos Chriſtus adhuc infans, vt plus Magi omnino dederint, quàm tunc ſe dare arbitrarentur. *Sabell. lib. 9.*

Impie quoque faciat qui non propheticæ mentis fuiſſe autumet Simeonis illud ad Deiparã Virg. cùm optatum in manibus Senex humanæ teneret redemptionis pignus. *Ecce*, inquit, *poſitus eſt hic in ruinam, & in reſurrectionem multorum in Iſrael, & in ſignum cui contradicetur; & tuam ipſius animam pertranſibit gladius, vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes.* *Ibidem. Luca 2.*

§. 5. Epi-

§. 5. *Epiphanij cunæ fulgent.*

Euodius in eius vita.

CVnæ S. Epiphanij fulgere viſæ ſunt à multis, vt futuræ mentis, ac morum claritatem, præcedens fulgor oſtenderet, quam in officio Lectoris Eccleſiaſtici, quod ſortitus eſt, ſatis oſtendit.

§. 6. *Ominoſa de S. Ephræm viſio.*

In eius vita ex Cod. Græ. anonymi per Gerardum Voßiũ Præpoſitũ Tungrenſ. Idem legitur in vitis PP. & apud Rib. 1. Febru.

SAncti Ephræm Syri adhuc pueri parentes per ſomnium conſpexerunt, quod ex ore ipſius vitis aſcenderet valde frugifera, quæ excreſcebat, & replebat omnem ſub cælo regionem, veniebantque cuncta volatilia cæli, & comedebant de fructu vitis, & præter quæ comedebant, adhuc ſuperabat fructus. Quæ in ipſo Ephræm vera apparuerunt, dum oris eius, ac vitæ fructus, per vniuerſum orbem reſplenduit, de quo & illud memorabile legitur, quod ab Angelo viſus eſt librum, aureis conſcriptum literis, aliquando recepiſſe, quem nemo præter eum aperire meruit, vnde mox poſtero die & deinceps loquente in eo Spiritu S. tantam dicẽdi ac declamandi habuit gratiam, vt nullum ſibi ſimilem ſuo tempore inueniret.

§. 7. *Prognoſtica de S. Dominico.*

F. Theodoricus de Apoldia Dominicanus apud Sur. tom. 4.

DVo præcipuè huius eximij infantis ſanctitatem indicarunt: natus enim Dominicus, nobili cuidam matronæ per viſum apparuit ſtellam in fronte præferens lucidiſsimam, cuius immodico ſplendore totus orbis irradiabatur. Iacenti item aliquando in cunis apum examen affuit, & circa os volitans linguam eius diuinæ ſapientiæ melle conditam fore indicauit.

§. 8. *Item de S. Ambroſio.*

Paul. in ei⁹ vita. Baron. tom. 10. ann. 861. ex Nicol. V. Papa in epiſt. ad Photium.

CVm in infantiæ cunis ſub nutricis cura dormiens ſolicitè verteretur Ambroſius: aperto ecce ore examen apum ſubitò affuit, quod faciem eius & ora compleuit, ita vt ingrediendi, & egrediendi vices frequentaret. Quod pater cum matre vel filia deambulans,

bulans, ne abijceretur ab ancilla, prohibebat; ſolicita enim erat, ne infanti nocerent: expectabat tamen patrio affectu, quo fine illud miraculum clauderetur. At illæ poſt aliquamdiu volitantes, in tantam aëris altitudinem ſublatę ſunt, vt humanis oculis minimè viderentur: quo facto territus pater ait: Si vixerit infantulus iſte, aliquid magni erit. quod etiam accidit: nam ex Catechumeno (quod perrarum eſt) diuino præſagio ad Epiſcopalem, per continuos gradus, promotus eſt dignitatem.

Non rarò item cùm puer eſſet, matri & ſorori manum oſculandam porrexit, vt Epiſcopi ſolent. quod ſoror tunc deridebat. *Petrus de Natal.*

§. 9. Adnata S. Nicetio corona.

A Primo ortu ſuo diuinis quibuſdam ſignis in ſortem Domini electus fuiſſe videtur Nicetius: nam cùm partu effuſus, aliorum infantium inſtar, prodiret in lucem capillis nudus in circuitu tamen capitis tenuis pilorum ordo aptè diſtinctus apparuit, haud ſecùs ac ſi clericali corona ex arte ornatus fuiſſet. Porrò Abbati cuidã ſanctioribus diſciplinis imbuendus cùm fuiſſet traditus, tam inſigni morum candore breui apud omnes enituit, vt defuncto Abbate, ipſe vnus omnium qui ſuccederet, digniſſimus haberetur; poſtea etiam Epiſcopus eſt creatus. *Ex Gregor. Turon. Sur. 11. Octob.*

§. 10. De S. Birgitta teſtimonium.

NAta Birgitta, ſacerdos quidam in vicino pago, qui ob vitæ integritatem poſtea factus eſt Epiſcopus Aboënſis in Suedia, inter orandum nocte vidit nubem lucidã, & in nube ſedentẽ Virginem in manu ſua librum habentem, & cùm admiraretur, audiuit vocem eiuſmodi: Nata eſt Brigero (id enim patri eius nomẽ erat) filia, cuius vox mirabilis toto orbe audietur. ab ipſo autem ortu ſuo triennium fere manſit elinguis, quo pene exacto, ita eius ætatis balbutiem ſuperauit, vt perfectiſsimè animi ſenſa explicaret. *Surius 23. Iulij.*

§. 11. *S. Cu-*

§. 11. *S. Cuniberti cubile reſplendere Rex videt.*

Sur. 12. Nou.

TRaditus Dagoberto Francorum Regi nutriendus Cunibertus, miro pietatis ac virtutum omnium ſplendore radiabat. Quadam verò nocte dum peruigil Rex in lecto quieſceret, vidit ſubitò locum illum, vbi ſanctus puer ſoporis gratia feſſa membra compoſuerat, luce ingenti reſplendere: mane facto, miraculi nouitate perterritus, cùm facilè ſanctitatem beati pueri hoc præſagio denotari cognouiſſet, accitum ad ſe Cunibertum ſolito familiarius alloquitur, coram omnibus de illius innocentia illuſtre perhibet teſtimonium, eumque amplexu dulciſsimo exoſculans, in filium adoptat.

§. 12. *De S. Gregorio Turoñ.*

Sur. 17. Nou.

BEatus Nicetius Lugdunenſis Epiſcopus ſummæ vir religionis, cum puerum Gregorium defixo mentis obtutu conſideraſſet, neſcio quid diuini in eo contemplatus, iuſsit eum ad ſe (iacebat enim in lecto) leuari, ac velut paradiſi colonus conciuem ſibi futurum præſagiens vlnis adſtrictum cœpit confouere; cùm quidem (quod reticendum non eſt) ita collobio ſe totum cõtexit, vt nec ſummis digitis puerum contingeret; quod pudicitiæ exemplum idem puer adultus auditoribus ſuis frequenter inculcabat, ex hac perfecti hominis cautela colligendum docens, quantum fragiles quique familiaritatem & leues etiam tactus debeant vitare.

§. 13. *S. Athanaſius imitatus Epiſcopum expectationis ſuæ ſpecimen dedit.*

Ruffinus Eccleſ. hiſt. lib. 10. c. 14.

Pueri Epiſcopalia officia æmulantes

TEmpore quo apud Alexandriam Petri martyris diem Alexander Epiſcopus agebat, cùm poſt expleta ſolennia conuenturos ad conuiuium ſuum clericos expectaret in loco mari vicino, videt eminus puerorum ſuper oram maris ludum imitantium (vt fieri ſolet) Epiſcopum, atque ea quæ in eccleſijs geri

mos eſt. ſed cùm intenſius pueros inſpectaret, videt ab his geri quædam etiam ſecretiora & myſtica. perturbatus illico vocari ad ſe clericos iubet, atque eis quid eminus ipſe videret, oſtendit: cùm abire eos, & comprehenſos ad ſe perducere omnes pueros imperat: cumque adeſſent, quis eis ludus, & quid egiſſent, vel quomodo, percunctatur. Illi, vt talis fert ætas, pauide negare primò, deinde rem geſtam ordine pandunt, & baptizatos à ſe eſſe quoſdam Catechumenos confitentur, per Athanaſium, qui ludi illius puerilis Epiſcopus fuerat ſimulatus. Tum ille diligenter inquirens ab his qui baptizati dicebantur, quid interrogati fuerint, quidue reſponderint, ſimul & ab eo qui interrogauerat, vbi videt ſecundum religionis noſtræ ritum cuncta conſtare, collocutus cum concilio clericorum ſtatuiſſe traditur, illis quibus integris interrogationibus, & reſponſionibus aqua fuerat infuſa, iterari baptiſmum non debere, ſed adimpleri ea quæ à ſacerdotibus mos eſt adhiberi. Athanaſium verò, & eos quos ludus ille vel Presbyteros habere viſus fuerat, vel miniſtros, conuocatis parentibus ſub Dei obteſtatione tradit Eccleſiæ ſuæ nutriendos. Paruo autem tempore cùm à Notario integrè, & à Grammatico ſufficiẽter Athanaſius fuiſſet inſtructus, continuò tanquam fidele Domini depoſitum à parentibus reſtituitur ſacerdoti, velut Samuel quidam in tẽplo Domini nutritur, & ab eo tandem pergente ad patres in ſenectute bona, ad portandum poſt ſe Ephod ſacerdotale deligitur. Ratus is baptiſmus habitus.

§. 14. *S. Eutychij ludus puerilis prognoſticus*

CVm multi pueri eſſent in domo ſancti Eutychij congregati, is inter pueros inſtitutus eſt puerilis ludus, vt Principum & Sacerdotum nomina quiſque mutuò daret, & acciperet, ac manu ſua cum aliqua dignitate in pariete deſcriberet. Quare Eutychius cùm ſuum nomen ſcripſiſſet, diuinitus motus, adiecit *Surius 6. Apr.*

Patriarchæ dignitatem; ſic enim adhuc in eo pariete manu ludicris literis inſcriptum legitur: *Eutychius Patriarcha.*

§. 15. *Alius de S. Ludgerio.*

Surius 26. Mart.

VIx balbutire & ambulare nouerat S. Ludgerius, cùm maturos mores aſſumpſit, alijſque pueris ludentibus, ipſe ex arborum corticibus velut libellos conficiebat, & feſtuca inſcribebat, quæ res argumento fuit, quantus Eccleſiæ doctor erat futurus. Cumque rogaretur, quid per diem feciſſet, reſpondebat, per totum ſe diem, aut libros compoſuiſſe, aut ſcripſiſſe, aut legiſſe. Cumque vlterius vrgeretur, quis eum docuiſſet? Deus, inquit, me docuit. ô mira tantillo in pectore ſcientia!

§. 16. *Viſio de S. Dunſtano.*

Oſbertus Monachus Cantuarlenſis, apud Sur. 19. Maij.

VT primos infantiæ annos exiuit Dunſtanus, à parentibus ad ſacratæ Virginis templum ducitur, vt pro eius vita atque prouectu Deo preces offerrent; vbi pernoctantibus apparuit vir quidam Angelico ſpecioſus veſtitu, qui puerum per manum accipiens, & eum hinc inde modeſto diſcurſu per atrium ducens, dixit illis: Sic ædificabitur locus iſte ad conuerſationem illorum, qui ſimul à pueritia in ſeruitio Dei nutriendi, ſiue à prauitate veteris vitæ, in nouitatem gratiæ Chriſti per hunc puerum ſunt conuertendi. Quo viſo mirificè recreati in gratiarum actionem prorumpentes, in eo ipſo templo literis ac pietate imbuendum pio ac docto magiſtro Dunſtanum relinquunt.

§. 17. *S. Vincentius ad conciones ſuas præludit.*

Petr. Ranzanus Panormitan. apud Sur. 5. Apr.

NOndum decimum ætatis annum attigerat Vincentius, cùm iam eo natu maiores longè ſuperaret: pueris rariſsimè colludebat, quod ſi tamen quandoque contigiſſet, poſt breuem honeſtumque luſum

con-

conſcenſo terræ tumulo ſocios conuocans: Audite pueri, ait, quæ loquor, & iudicate aptuſne an ineptus prædicator ſim futurus: confidentibuſque ac ſilentibus alijs, facto ſigno Crucis, quæ Valentiæ à concionatoribus audiuerat, pronunciabat; & tam feliciter, vt neminem vnquam audierit, quem geſtibus, dictis, aut ſententijs quibuſdam non potuiſſet æmulari.

§. 18. *Item S. Bernardinus.*

EX concione ſacra, quam cùm matertera ſua adierat Bernardinus, domum reuerſus, conuocabat pueros, eiſque tanquam pro concione puerili ſimplicitate dicebat quæ fideli memoriæ reddenda commiſerat. Quod quidem faciebat ea dexteritate, vt multi iam tum animis præſagirent, quantus aliquando futurus eſſet in concionibus, quibus puer talia præmitteret præludia. *Surius 20. Maij.*

§. 19. *De S. Odone viſio.*

SAEpius retulit pater nonnullis, talem fuiſſe ordinem meæ natiuitatis. Per illud namque infantiæ meæ tempus, contigit illum ingredi intra ſepta cubiculi, meque ibi ſuper cunabulum ſine cuſtode reperit, huc illucque circunſpiciens cùm neminem videret, ſuis manibus eleuauit, & corde ſurſum reſpiciẽs: Suſcipe, ait, gemma ſacerdotum Martine, hunc puerum: deponenſque me ſuper idem à quo eleuauit ſtratulum, abiens receſsit: ſed quod geſſerat nemini prodere voluit. poſt hæc ablactatum cuidam ſuo Presbytero, remotiori loco manenti, me tradidit educandum, & literarum ſtudijs imbuendum: fatebatur poſtmodum Presbyter, quod his diebus talem vidiſſet viſionem. Videbam, & ecce Eccleſiarum Principes cœperũt mihi puerum petere etiam exactè, cumque ſciſcitarer, quid de eo fieri vellent, an patris domum reducere? non ideo ſe inquiunt veniſſe, ſed vt in Orientis partes eum ducerent. At verò Presbyter cùm eũ dimittere nollet, & eis reſiſtere nequiret, & quid *Bibliotheca Cluniacenſis Pag. 15.*

 amplius

amplius ageret neſciret, terræ proſtratus conuertit ſe ad preces, deprecans vt prius in eum vltionem exercerent, quàm puerum tollerent; nunc vindictam patris ſe dicebat perpeti, nunc dicebat à parentibus ſe vocandum proditorem pueri. Ad hæc ferebatur reſpondiſſe vnus eorum: Ne fortè vindicet pater pueri in Presbyterum, dimittamus eum vſque ad tempus. Hanc reuelationem Presbyter addiſcens reſtituit me quidem meis parentibus. Hæc ita à patre meo audiui.

§. 20. *Flores in arboribus ternis diſtincti ternas virtutum varietates in pueris mirè deſignant.*

Io Nider. l. 2. c. 1. in Formicario.

HIſtoriam audi, quam nec ea negauit quæſita virgo, quam tota Baſileenſis ciuitas habet pro viuo ſanctuario, Adelheydim de Mulberg. Huius enim parentes fuerunt ſimplices plebei, & deuotione pleni, ciuitatem præfatam inhabitantes: habuerunt autem tres liberos, præfatam Adelheydim, & Catharinam, ac Ioannem fraterculum. Contigit ibidem quodam tempore, quo de habitatione priſtina ad domum aliam migrabant inhabitandam, tres pueros illos circa primum conſtitutos ſeptennium, hortum nouæ inhabitationis ſtatim intrare, & puerili more quiſque puer arborem vnam amplexatus eſt, eam dicens eſſe ſuam, quam ſinguli deinceps ſpeciali proſequebantur fauore. Eodem igitur anno, cùm iam arbuſta vernali tempore virere inciperent, contra naturalem morem ligni, de qualibet arbore floſculus alterius ſpeciei oriri cœpit, & florere. de prima quidem, albi coloris flos, quę erat appropriata (vt præmittitur) Catharinæ: de ſecunda, quæ alterius ſororis extitit, ſimilis coloris flos albus: de tertia vero, quam Ioannes ſibi appropriauerat, roſa procedebat amœna. de quo ſpectaculo multi ſatis admirabantur, quid ſibi hæc prognoſticarent futuri: vitæ autem ſanctitas ſi in prædictis inſpicitur ſubſecuta pueris, florum iſtorum prophe-

tiam declarat: Nam ambæ ſorores virginitatis nitorem ſeruauerunt illibatè: prima quidem vſque ad tertium propè ſeptennium, in quo feliciter migrauit ad Dominum, altera hodie viuit fere nonagenaria, omnium virtutum, & virginum ſpectaculum. Fratrem verò cum virginitate, & in æquipollenti martyrio credo intraſſe feliciter ſepulcrum, nam poſt multas vexationes à multis perſonis (quia vitia imperterritè corrigebat) perpeſſas, poſtremò in longa (quam præoptauerat) ægritudine feliciter, vt ſpero, cum martyrij quodam merito ab hac luce diſceſsit.

§. 21. *Viſio de S. Petro Cæleſtino.*

VIdit mater ſancti Petri adhuc tum pueri in ſomnis, quod puer iſte cuſtos erat ouium multarum ſicut nix candidarum: quod ipſa nimis literaliter intelligens, non paruæ turbationis ſibi primitus cauſa fuit, ſed poſtea turbatio hæc in admirationem, admiratio verſa eſt in conſolationem: nam filius cùm vix eſſet duodecim annorum, iam quaſi prophetico ſpiritu, ſomnium ſpiritualiter exponens, ſe multarum Chriſti animarum paſtorem futurum eſſe prædixit. Illud quoque non leue fuit de ipſo indicium, quod cùm naſceretur velut togam religioſi habuerit, vt teſtatur Ribadeneyra. *Surius 19. Maij.*

§. 22. *Mirificum de Gregorio VII. Prognoſticon.*

MEmorant Annales Henrici III. Imp. fabulam (inquit Crantzius) de Hildebrando puero, quod cùm filius eſſet fabri lignarij, ex ſarmentis ordine compoſitis, inſcius ipſe, has literas coaceruarit, quibus homo literatus legerit ex ea compoſitione ſcindularum; *Dominabor à mari vſque ad mare.* Vnde coniectans diuinum aliquid in puero ſuaſerit parenti, vt eum literis traderet. traditus profecit, & in Cancellariam Regis peruenit, & Scriniarius euaſit. Somnio admonitus Imperator de eodem, quod cornua videretur habere, quod filium ſuum contereret, *Annales Henrici 3. Imper ex quib. Crantzius lib. 4. Metropol. c. 19 & 29. & Delrio de Magia l. 4. c. 2. q. 7 ſec. 1.*

hominem in vincula cõiecit: ſed ab Imperatore vinculis exutus Cluniacenſe Monaſterium petijt, indeque profecit primùm in Subdiaconum, deinde in Cardinalem, nouiſſimè in Gregorium VII. hęc ex annalibus illis Crantzius; quæ neſcio (inquit Delrio) cur fabulam vocet.

§. 23. *De S. Stephano Dienſi Epiſcopo.*

Dorland. in Chron. Carthuſ. lib. 4. cap. 10.

SAnctus Stephanus cùm adhuc ad nutricis ſuæ vbera penderet, lacte ſextis ferijs paſci nolebat: quod ſatis portendebat Carthuſianum eum futurum, qui ſemper iſtis ferijs à lacticinijs ſolent abſtinere.

§. 24. *Aliud prognoſticon.*

Ex Chron. S. Franc. to 4. p. 1. l. 4. c. 18.

MArtinus à Sarmiento piæ memoriæ, Epiſcopus præclaris inſtitutis à puero imbutus, præſcio futurorum ſpiritu ſorori dicebat fore, vt ipſa ei aliquãdo manus exoſcularetur; ob quæ verba aliquoties parentibus pœnas dedit, non tamen ideo prædictioni ſuus non reſpondit euentus.

§. 25. *Angelorum cantus Sancto Iuliano prognoſticus.*

Ribaden. 28. Ianu.

CVm Iulianus Epiſcopus aquis ſalutaribus tingeretur, ſuauiſſima à multis audita eſt harmonia Angelorum, hæc identidem recinentium: *Hodie natus eſt infans, qui parem ſibi non habet in gratia.*

§. 26. *Columna flammea S. Modeſto.*

Raderus in Virid.

SVper verticem S. Modeſti Patriarchæ viſa eſt, cùm baptizaretur, de cælo columna flammea deſcendere, atque conſiſtere.

§. 27. *S. Carolus Boromæus pomum partitur, & ſimul orbem vniuerſum.*

Io. Petrus Guiſſan⁹ doctor Mediol. Presbyter.

ABdiderat ſe prima pueritia Carolus in occulto paterni caſtri cubiculo, vbi à famulo inuentus eſt pomum in diuerſa ſecans; rogatusque, quid factitaret,

taret, Quid me, inquit, à vobis quæri erat neceſſe? totus hic eram in orbe in varias partes regioneſque diuidendo. quibus verbis eum magna quædam iam tum cogitare iudicabatur, quæ quidem expleuit, cùm Pij IV. tempore totius Eccleſiæ gubernacula tenuit. *Congregationis Patrum Oblatorum. S. Ambroſij vitæ l.1.c.2.*

§. 28. *De eodem mira prædictio.*

VEnerandus D. Bonauentura Caſtillonenſis, Præpoſitus S. Ambroſij maioris apud Mediolanenſes, vir grauis, eruditus, zeloſus, cùm fortè præteriret Carolum adhuc puerum, ſubſtitit illico, eumque obtutu defixo benè diu eſt intuitus, nec abijt donec ampla illi exhibita reuerentia, intuentes in admirationem vocaret. quibus reſpondebat, Mirari deſineretis, niſi puer hic vos lateret; futurus enim eſt aliquando totius Eccleſiæ columen. *Ibidem.*

§. 29. *B. Thereſia cellulas conſtruit.*

CVm ſerua Dei Thereſia adeundi martyrij cupiditate incenſa ad Mauros proficiſci fruſtra tentaſſet (erat tum annorum ſeptem) & domum reducta eſſet à patruo haud procul ab vrbe ei obuiã facto, aliò vertens conſilia, quaſdam Eremiticas cellulas puerili more, ſed maturo ſenſu in paterno horto conſtruebat, quaſi præſagiens eas, quæ deinde eius opera erant conſtruendæ, & eremi receſſus ab antiquis incoli ſolitos, quos ſuo tempore reſtitueret. *S. Franciſc. Ribera in eius vita, lib.1.c.4.*

§. 30. *Dæmonum de B. Aloyſio prædictio.*

CVm quidam è Franciſcanorum ordine, quos Obſeruantes appellant, clarã quacunque iter haberet ſanctimoniæ famã Caſtilionem profectus in cœnobio ſuæ familiæ, cui à S. MARIA nomen, vno ab oppido milliario conquieſceret, magni ſunt ad eum videndum, poſcendaſque eius preces facti concurſus. Et quoniam increbuerat quædam illum ſupra vim mortalẽ facere, multi à dæmonibus infeſsi vexatique, vt eius execrationibus leuarentur adducti. Ibi *Virgilius Cepatius vitæ lib.1.c.1.*

cùm ſacerdos ille frequenti populo, hominibuſque etiam illuſtribus, & in ijs Aloyſio tum ſeptenni puero, alteroque eius germano minore ſpectantibus diras in dæmonem de more maximè iaceret, atri illi genij elata voce, intentaque in Aloyſium manu; videtiſne illum, exclamant: hic demum eſt, quem cælum & multa inibi manet gloria. Tametſi verò dæmonum (qui mendaciorum ſunt parẽtes) verba nullam fidem merentur, crediderim tamen, quò magis eos ſuæ veſaniæ puderet, vt ſæpè aliàs, verum edicere vi diuina fuiſſe compulſos; etenim tam excellens iam tum erat de hoc ſancto puero hominum opinio, vt in eius vita ac moribus ſpeciem delapſi de cælis Angeli videre ſibi viderentur.

§. 31. *De Petro Caniſio Nouiomagenſi.*

Ribad. lib. de ſcriptor. Soc. in Petro Caniſio & Raderus in eius vita.

CVm nata nondum eſſet Societas, femina quædam opinione ſanctitatis vulgò nobilis, matrem eius admonuit, vt magna Petrum filium cura educaret, quòd breui Religio quædam clericorum inſtituenda foret, quæ eximias Dei Eccleſiæ vtilitates eſſet allatura: in quam Religionem filius eius adſcriptus vir apprime inſignis haberetur.

Raderus in eius vita lib. 3. c. 1.

Non paruum quoque indicium fuit eorum quæ geſſit prouectior, quod cùm puer eſſet, in ædibus paternis, non raro æqualibus ſuis è ſede veluti pro concione, viuendi præcepta dederit.

CAPVT XVI.

DE OBLATIONE puerorum.

Exod. c. 21.

CVM fida Deo Iſacidum gens ſub duro Pharaonis iugo gemeret, nec ad litandũ priſco ritu dimitteretur, furori ſuo Deus *percutiens omne primogenitum in terra AEgypti ab homine vſque ad pecus*, per mediam

diam AEgyptum viam fecit: atque ob hoc tam grande populi liberati beneficium; quandoquidem hac Deus redemptione omnia fecit ſua, lex lata eſt, vt omne primogenitum ſiſtatur Domino, eique conſecretur, ac precio, ſicut lex redemptionis ab hoſtibus exigit, ita ſcilicet vt valeat, qui redemptus eſt, lytro perſoluto liberari, redimatur. Et quamuis exoleuit ea lex, altiùs tamen nobis inhærere debet; quòd ea ſub vmbra proponebatur: quid enim ſibi volebat illud primogenitum munus? nempè vt quicquid habemus chariſſimum, Deo offeratur: in animo eſt voluntas, in corde ſincera intentio, in corpore ſenſus, in ætate iuuentus, in vnoquoque die, primum manè, diuinis obſequijs dedicandum. Hinc quoque diſcimus liberos Dei munere parentibus conceſſos, à quibus non alendi tantùm ſunt; ſed rite etiam inſtituendi, & maturè, atque à puero ſacra religione imbuendi, Deoque conſecrandi.

Quæ ſint in nobis primogenita Deo offerenda.

Infantes Deo offerendi.

§. 1. Samuel Deo offertur.

ADduxit Samuelem ſecum Anna, poſtquam ablactauerat, in vitulis tribus, & tribus modijs farinæ, & amphora vini, & adduxit eum ad domum Domini in Silo: & immolauerunt vitulum, & obtulerunt puerum Heli. & ait Anna: Pro puero iſto oraui, & dedit mihi Dominus petitionem meam quam poſtulaui eum, idcirco & ego commodaui eum Domino cunctis diebus, quibus fuerit accommodatus Domino: Samuel autem miniſtrabat ante faciem Domini puer accinctus Ephod lineo, & tunicam paruam faciebat ei mater ſua, quam afferebat ſtatutis diebus, aſcendens cum viro ſuo vt immolaret hoſtiam ſolennem. Et benedixit Heli Helcanæ, & vxori eius, dixitq; ei: Reddat tibi Dominus ſemen de muliere hac pro fœnore quod commodaſti Domino. & abierunt in locum ſuum. Viſitauit ergo Dominus Annam, & concepit & peperit tres filios, & duas filias, & magnificatus eſt puer Samuel apud Dominum. 1. Reg. 1.

§. 2. *De præſentatione* B. MARIAE.

COmpleto per triennium ablactationis tempore, ad templum Domini Virg. MARIAM, cum oblationibus adduxerunt: erant autem circa templum, iuxta quindecim graduum Pſalmos, quindecim aſcenſionis gradus: nam templum in monte erat conſtitutum; altare holocauſti quod forinſecus erat, adiri niſi per gradus non poterat. In horum itaque nouiſſimo Virgo conſtituta, cunctos ſine vllius adiutorio ita cõſcendit, ac ſi ætatis iam perfectæ eſſet. Id etiam Nicephorus affirmat, & Greg. Naz. & Ioan. Damaſ. vtroq; verò antiquior Euodius in ſua epiſtola, qui primus poſt Petrum Antiochenæ paſtor fuit Eccleſiæ, & MARIAM trimulam in templum eſſe deductam, ac in eo loco, quem Hebræi ſancta ſanctorum appellabant, annos vndecim permanſiſſe. addit verò Cedrenus, MARIAM vndecimo ætatis anno vtroque parente orbatam, templo tamen non exceſsiſſe, niſi ſi qua re indigeret: tum enim ad ſolam Elizabetham cognatã, templo vicinã, recurrebat. De ſede autem Virginum in templo ita Cedrenus: Erat in templo ſecretus locus aræ vicinus, vbi ſolæ virgines ſtare ſolebant. ac reliquæ ſanè populo dimiſſo domum redibant: MARIA verò in templo permanebat, & ab Angelo nutriebatur: hæc ille. Ad hunc templi receſſum nullis feminis coniugatis aditus dabatur. Origenes tamen & Cyrillus Alexãdrinus aiunt, MARIAM etiam poſt genitum Chriſtum, tanquam virginem, ad illum locum aditum retinuiſſe, quod Zacharias pater Io. Bapt. partus virginei conſcius, effecit.

Niceph. lib. 1. cap. 7.

Origen. in Matt. tract. 16.

Cyrill. lib. adu. Anthrop. c. 17.

Quo verò tempore inter virgines egit MARIA, literas Hebraicas perdidicit, & tanto ſtudio diuinarũ literarum lectioni vacauit, vt totam legem, libroſque Prophetarum menti omninò inſculpſerit. Narrat Sabellicus MARIAM totum diem in hunc modum diſtribuiſſe, manè tres horas impendebat orationi

Sabell. lib. 2. exempl. c. 4. & 9.

tioni & deuotioni: inde vſq; ad meridiem cum alijs virginibus laborabat, & ſæpè in lana: poſt prandium legebat ſacram Scripturam: in lana ergo, in lino, in byſſo ſeſe diligenter exercuit, ſacerdotumque veſtes ornare didicit, & inconſutilem tunicam (ſi Euthymio credimus) apparauit. S. Brigitta prolixè ſcribit eius mores in ætate puellari, & hæc inter alia. Erat contemptrix pecunię, & facultatum externarum, vnde quicquid poterat, in pauperes erogabat: nulla res eam oblectabat niſi ſolus Deus: libenter & crebrò loquebatur de Meſſia, ab hominum colloquijs ſeſe, quoad poterat, ſegregabat. Corpus ſuum, cuius curam gerebant Angeli, animæ ſubiectum eſſe volebat. Sic erat moribus compoſita, & tam modeſta, vt omnes intuentes ad deuotionem commoueret. *Mores V. Mariæ ſanctiſsimi.*

§. 3. De Chriſti IESV oblatione.

POſtquam impleti ſunt dies purgationis MARIAE *ſecundum legem Moyſi, tulerunt illum in Hieruſalem, vt ſiſterent eum Domino, ſicut ſcriptum eſt in lege Domini: Quia omne maſculinum adaperiens vuluam, ſanctum Domino vocabitur. & vt darent hoſtiam, ſecundum quod dictũ eſt in lege Domini, par turturũ, aut duos pullos columbarum. & ecce homo erat in Hieruſalem, cui nomen Simeon, & homo iſte iuſtus & timoratus, expectans conſolationem Iſrael: & Spiritus S. erat in eo. Et reſponſum acceperat à Spiritu S. non viſurum ſe mortẽ, niſi prius videret Chriſtum Domini & venit in ſpiritu in templũ, & cùm inducerent puerũ* IESVM *parentes eius, vt facerent ſecundum conſuetudinem legis pro eo: & ipſe accepit eum in vlnas ſuas, & benedixit Deum; & dixit: Nunc dimittis, &c. Et erat pater eius & mater mirantes ſuper his quæ dicebantur de illo: & benedixit illis Simeon; & dixit ad* MARIAM *matrem eius: Ecce poſitus eſt hic in ruinam & in reſurrectionem multorũ in Iſrael, & in ſignũ cui contradicetur (& tuã ipſius animam pertranſibit gladius) vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes.* *Lucæ 2.*

§. 4. Vo-

§. 4. *Vota Deo ſanctisq́ reddenda.*

Ex Legenda aurea.

VIr quidam nobilis rogauit B Nicolaum, vt ſibi filium à Domino impetraret, promittens ſe eum ad Eccleſiam eius ducturum,& ſcyphum aureum oblaturum. Filius ergo naſcitur, & ad ætatem perducitur,& ſcyphus fieri iubetur, qui dum ſibi valde placeret,ſuis eum adaptauit vſibus,& alium æquè valentem fieri præcepit.Nauigantibus itaque ad Eccleſiam S.Nicolai,iubet pater filio,vt in illo ſcypo,quem primò fieri fecit, ſibi aquam afferret. Puer autem cùm vellet aquam haurire,cum ſcypho in mare cecidit,& ſtatim diſparuit; pater autem amarè flens, nihilominus votum ſuum perfecit: veniens igitur ad altare S.Nicolai cùm obtuliſſet ſecundum ſcyphum, tanquam proiectus cecidit de altari: cùm autem eum eleuaſſet, & ſuper altare iterum poſuiſſet, rurſus de altari longiùs eſt proiectus. Mirantibus omnibus ad tam grande ſpectaculum,ecce puer ſanus,& incolumis aduenit, primum ſcyphum in ſuis geſtans manibus, narrauitque coram omnibus, quod quando in mare cecidit, ſtatim B.Nicolaus affuit, & eũ illæſum ſeruauit, ſicque pater eius lætus effectus, vtrumque ſcyphum B.Nicolao obtulit.

§. 5. *S. Elzearius à pia matre Deo dedicatur.*

Surius 17. Sept.

EAdem qua Elzearium hora peperit mater, cum feruenti deuotione & gratiarũ actione eum Deo obtulit,ita dicens:Domine Deus,ad cuius imperium exiſtunt creaturæ omnes, gratias tibi ago pro hoc filio, tua benignitate mihi donato, teque humiliter oro,vt eum tibi ſeruum accipias, & tuæ benedictionis gratiam ei largiaris. Quod ſi tu illum noſti fore diuinæ voluntati tuæ rebellem, vbi ſacro baptiſmate erit candidatus, illum ſine mora tollas è medio, ſatius enim eſt eum innocentem, & nullis proprijs auctum meritis tecum viuere,& mundo emori,quàm in hac mortali vita tuam offendere maieſtatem. gra-

niſſi-

tiſſimam verò fuiſſe Deo hanc oblationem, ſatis probant diuina ſanctitatis indicia, quę in Elzeario adhuc infante ſunt obſeruata.

Plura eius generis.

§. 1.

Aleth S. Bernardi mater, mox vt filium Bernardum partu ediderat, manibus proprijs ipſum Deo offerebat. *Surius 20. Auguſt.*

§. 2.

Dunſtanus cùm adhuc infans ad Eccleſiam Dei Genitricis cum oblationibus delatus eſſet, illis in oratione pernoctantibus apparuit vir ætherei vultus, dicens locum illum ſublimandum, puerum ibi Deo relinquendum: ipſumque per ſæcula beatum prædicandum. *Petrus de Natal. lib. 8. c. 49.*

§. 3.

S. Gregorium Nazianzenum etiam mater vix natum Deo obtuliſſe legitur & conſecraſſe. *Greg. Preſbyter apud Sur. 9. Maij.*

§. 4.

S. Maurus à Patre Eutychio Deo & S. Benedicto oblatus eſſe legitur in Breuiario Rom. *Breuiarium Roman.*

§. 5.

S. Aſella decennis virgo Domino conſecrata eſt teſte Hieronymo ad Marcellam. *S. Hieron. ad Marcell.*

§. 6.

Anna Stephani Iunioris mater (nam hoc ipſi, vt olim Samuelis matri, nomen erat) cùm filium edidiſſet, ſtatim velut præludium pactorum iniens, ad Blacharnenſe templum vnà cum marito proficiſcitur, eumque ei, à qua acceperat, offert: Accipe, inquiens, Dei Mater, hunc chariſſimum filium, quem beneficio tuo peperi, accipe eum, quem tibi & vnigenito tuo, etiam ante conceptionem, dicaui. *Surius 28. Nouemb.*

§. 7.

S. Melana cùm inuita fuiſſet marito tradita, nec ab eo continentiam coniugalem vtriuſq; potuiſſet impetrare, niſi poſt prolem aliquam ſuſceptam; peperit puellulam, quæ cùm primum lucem adſpexit, caſti- *Sur. 31 Ianu.*

tatis

tatis Soli fuit conſecrata, Melana offerente primitias Domino, qui ipſam dederat, vt ſic vel conſuetudinem habens matrimonij, videretur plurimum tribuere virginitati.

CAPVT XVII.

IMPRECATIONES PARENTVM non ſunt in pueris inefficaces.

QVANTOPERE Deo Opt. Max. parentum voluntas animique propenſio grata ſit, dum filios ſuos diuino cultui ab incunabulis offerunt, ſuperiori capite oſtenſum eſt; nũc verò è contra, quàm potentes, quamque metuendæ ſint eorum imprecationes, quibus filios quandoque ſuos diris deuouent, declarabimus. Ideo enim Iacob à matre Rebecca rogatus, vt fratri paternam benedictionem prærriperet, innato quodam naturæ inſtinctu veritus patrem, non facilè huic ſe diſcrimini committere auſus eſt. *Timeo,* inquit, *ne putet me ſibi voluiſſe illudere, & inducat ſuper me maledictionem pro benedictione.* quo quidem exemplo poſteris teſtatum reliquit, formidabilem admodum eſſe debere filijs parentum offenſam, ac maledictionem. Atque hoc ipſum eſt quòd nos docet ille paternæ nuditatis irriſor Cham: hic enim cùm parentem ſuum indecore præ temulentia iacentem conſpexiſſet, fratribus ſuis oſtendit deridendum: ſed non impunè, id quippe cùm parens reſciſſet, graui eum maledictionis ſententia, atque adeo eius poſteros omnes, deuouit; at verò Sem & Iaphet præclaris verecundiæ ornamentis præditos fratres, quòd parentem ſuum auerſis veſtigijs contexiſſent, omnibus fortunæ donis cumulauit. tanta paſsim per ſacras paginas animaduerſione vindicanda proponitur aduerſus parentes

Geneſ. 27.

Exod. c. 21. *Leuit.* 20. *Deut.* 27.

rentes irreuerentia. Neque id mirum, cùm apud Ethnicos quoque eiuſmodi diras pueris valde pernicioſas ſemper ſolitas æſtimari, certum ſit: qua de re lege Platonem.

Sed quamuis nunquam Deus has parentum precationes exaudiret, non ideo inanes & inefficaces, ſed pueris maximè formidabiles eſſent ducendæ, ob ingentes, quas in eorum tum mentibus, tum corporibus excitant perturbationes: ſiquidem (vt obſeruat Lemnius) cùm ita excandeſcere parentes vident, tamque atroces execrationes in ſe congeri, obſtupeſcunt, trepidant, perturbantur, & horrore concuſsi in ſpaſmum aut epilepſiam incidunt, vel furore ac rabie corripiuntur, menteque alienantur: tanta enim fit in huiuſmodi corporibus ſpirituum humorumque concuſsio, vt ſenſuum inſtrumenta conuelli contingat, omneſque animæ facultates inuerti: quod non ſolùm in ætate tenera, ſed etiam adultiore contingit, quæ reuerentia ac pudore erga parentes ducitur, nec minorem in corpore cladem percipit, dum quæ per diras & maledicta filijs imprecantur parentes, effectum ſæpe luctuoſum ſortiuntur. Nolim tamen quiſquam exiſtimet hanc Medicorum ſententiam omnes harum cladium cauſas in ſe complecti: nam etſi execrationum fulmina corpora feriant animoſque, & ad humorum ſenſuumque perturbationem vim afferant plurimam, qui fieri putandum eſt, vt in puerorum corpora cacodæmon tanquam in poſſeſsionem inuolet ſuam, nunc terriculamentis ſolicitet, nunc ſublimè auferat, nunc in fauces inuolando ſtrangulet, qua vi efficiatur, vt in furcam patibulumue quis attollatur? vt alteri manus amputetur, vt clandeſtino graſſante incendio concremetur? nemo hæc in imaginatricem facultatem, animi conſternationem, aut humorum commotionem coniecerit: neque verò vis quædã occulta & energia verbis ineſſe putanda eſt (vt quidã delirarunt) reſtat igitur vt id omne in diuinam iuſti-

Plato lib. 11. de legibus.

Lemnius li. 2. c. 28. de occultis naturæ miraculis.

iuſtitiam præcipuè referendum dicamus, quam parentes ad funeſtam cladem liberis inferendam proliciunt.

§. 1. *Pueri decem matris maledictione perculſi membrorum tremore quatiuntur.*

D. Aug. lib. 27. de ciu. Dei c. 8.

VNum eſt (inquit Auguſtinus) quod apud nos factum, tam clarum fuit atque illuſtre miraculum, vt nullum putem eſſe Hipponenſium, qui hoc vel non viderit, vel didicerit, nullum qui obliuiſci vlla ratione potuerit. Decem quidam fratres fuerunt, quorum ſeptem ſunt mares, tres feminæ, de Cæſarea Cappadociæ ſuorum ciuium non ignobiles, qui maledicto matris, recenti patris eorum obitu deſtitutæ, quæ iniuriam ſibi ab eis factam acerbiſsimè tulit, tali pœna ſunt diuinitus coerciti, vt horribiliter omnes quaterentur tremore membrorum. In qua fœdiſsima ſpecie oculos ſuorum ciuium non ferentes, quaqua verſum cuique ire viſum eſt, toto pene vagabantur orbe Romano: ex his etiam ad nos venerunt duo, frater & ſoror, Paulus & Palladia, multis alijs locis miſeria diffamante, iam cogniti. Venerunt autem ante Paſcha ferme dies quindecim, eccleſiam quotidie & in ea memoriam glorioſiſsimi Stephani frequentabant orantes, vt iam ſibi placaretur Deus & ſalutem priſtinam redderet. Poſt hæc narrat Auguſtinus, quemadmodum per miſericordiam Dei, & inuocatam ab ipſis B. Stephani interceſsionem prorſus liberati & ſanati fuerint.

§. 2. *Puer à cacodæmone poſſidetur imprecatione matris.*

Surius 25. Maij. Delrio de Magia. lib. 3 p. 1. q. 7. ſect. 1.

IOannes Aretinus Archipresbyter in vita S. Zenobij Epiſcopi Florentini ita refert. Mater cum filio febribus laboranti quadragies vna nocte poculum porrexiſſet, pueroque adhuc poculum petenti irata dixiſſet, Vnà cum hoc diabolum bibe; puer ſtatim à dæmone poſsidetur, qui tam crudeliter eum exagitauit, vt vix vllis vinculis conſtringi, remedio nullo liberari poſ-

ri poſſet, donec tandem ad S. Zenobij monumentum deportatus eſt.

§. 3. *Puella item quinquennis.*

MVlier quædam in Briſcke ſatis crudeliter hoc anno vexabatur. Hanc diabolus, cùm eſſet quinquennis, hoc ordine intrauit. die quadam cùm lac manducaret, pater eius iratus dixit: Diabolum comedas in ventrem tuum. Mox puellula ſenſit eius ingreſſum, & vſque ad maturam ætatem ab illo vexata eſt. hoc anno primùm meritis Apoſtolorum Petri & Pauli, quorum limina viſitauit, liberata eſt. quis dicere audeat quinque annorum infãtulam baptizatam non habere charitatem? de qua idem dæmon dicebat; Me egreſſo numquam aliud poſt hanc vitam ſentiet purgatorium. *Cæſarius l. 5. c. 26.*

§. 4. *Infantula octennis malo genio deuota multis deinceps annis poßidetur.*

MVlier fuit annos nata 52. è quibus 44. vixit à diabolo obſeſſa: nam cùm octauum ætatis annum ageret, malè precata ei mater eſt, atque inde in dæmonis poteſtatem tradita; nihilominus vbi adoleuit, nuptui data eſt, atque è duobus deinceps viris liberos tricenos ternos ſuſcepit, ſemel enixa quatuor infantes, bis tres, quater gemellos, ſingulos alios, ſingulis partubus. Hoc illi verò beneficij dedit Deus, vt nunquam dum vterum ferret, mali quicquam à dæmone pateretur, quem vt eijceret remedium quæſiuit ſæpe, ſed non valuit; præterquam quod ſacris carminibus coactus aliquãdo eſt, vt ad certum temporis ſpatium relicto reliquo corpore pedi tantùm inſideret, &c. tandem Embricæ liberata eſt anno 1597. *Matthæus Tympius in Theatro diuinæ vindictæ ex literis Soc.*

§. 5. *Mater infantem cacodæmoni deuouet, exauditurq́;.*

ARonæ in prouincia Mediolanẽſi mulier quædam, naturalem lenitatem ira concitante, cum infantem puerum ſacro igni deuouiſſet, exaudita eſt *Ex annal. Soc. prou Medial. dòmin prob. Aròn. an. 1589.*

K celerius

celeriùs quàm volebat. eodem enim morbo paulò pòſt filius miſerè abſumptus, quamquam ſerò admonuit genitricem verbi impudenter lapſi, & ipſa, ſua orbitate, quicunque hoc erant audituri, vt ne commoti iracundia, diris execrationibus proſequantur liberos, quæ vbi ſemel exciderunt, reuocari non poſſunt.

§. 6. *Puer ſublime auſertur.*

Iacob. Bonfræ in ſua Quodlibetica de maledictionib parētum Duaci habita an. 1613.

VIx etiamnum triennium eſt, cùm illuſtre quiddam in hoc genere Belgium noſtrum conſpexit, relatum nobis ab ijs qui ab oculatis teſtibus accepere. Iuxta Mariæ-mōtem vicus eſt; hic à puero neſcio quid perperam actum erat. exaſperatus parens iræque impotens puerum maledictis inſequitur, interque cetera execrationum fulmina, his eum verberat; Diabolus te auferat. Vix hæc elocutus fuerat, cùm in parentis conſpectu puer ſublimè abripi viſus: parens rei inopinato euentu perculſus in genua ſe abijcit, culpam deprecatur, votum impium retrectat, in lamenta ſe dat, neque tamen voti compos efficitur: ex oculis ſublatus puer biduum totum abfuit; tum demum non procul à paterna domo repertus pannoſus omnino ſqualloreque obſitus, pallido exanguique vultu, mortuoque quàm viuenti ſimilior, à quo cùm peteretur, vbi terrarum toto illo biduo egiſſet, neſcire ſe respondit.

§. 7. *Aliud eiuſdem argumenti.*

Ibidem.

NVper in Italia ſimili matris deuotione puerum omnibus adſpectantibus cacodæmon in Apennini verticem abſtulit. Rem retulit P. Ioannes Seruius, quem illac, cùm recens facti eſſet memoria, iter habere contigit.

§. 8. *Puer à patre Lycanthropo ab anno ætatis ſeptimo cacodæmoni deuotus.*

Idem in Quodlibetica ſua de Lycanthropia.

HAEc, inquit, eo libentius referam, quòd ex Auditoribus teſtes habeo, qui ei ſpectaculo interfuere, ſermoneſque cum ijs de quibus agendum habuere.

Ita

Ita res habet. Tres fuere; viri duo, duodecennis puer tertius, parens vnus, alter filius. Poſtquam multos annos ſub adſcititia forma magnam infantium puerorumque ſtragem exercuiſſent, fortè accidit vt lictores aliquot nil tale ne ſuſpicantes quidem, vnum ex hiſce Lycanthropis obuium haberent, quos vbi ille conſpexit (vt eſt ad omnem auræ motum erecta & meticuloſa impiorum cōſcientia) primùm metu pallere, mox etiam fugam circumſpectare, genibus contremiſcere, propinquantibus denique inclamare, Sinite, omnia aperiam. Hunc vt lictores exanimatum conſcientia ſcelerum vident, ſua etiam atrociſsima facinora ac maleficia propalam confitentem, comprehenſum ad iudices pertrahunt: hic primùm maleficiorum ſocios reuelat, quos cùm apprehendiſſent, ab ijs tota eius Lycanthropiæ ratio quæri cœpta. Itaque hi (vt ex eorum verbis cognitum) triginta vel quadraginta ipſos annos cacodæmoni ac veneficijs adhæſerant, tandemque ob egregiam nauatam Dæmoni operam ad Lycanthropos accenſi (qui apud eos dignitatis gradus eſt ſupremus, & maximè optandum veteranis præmium) cinguloque quo in lupos transformarentur, donati, ingentem quaqua verſum vaſtitatem & puerorum carnificinam intulerant; quos vbi lupi hi prodigioſi apprehenderant, iugulabant primùm, ac deinde in interiorem ſyluam aſportatos belluinum prorſus in morem diſtractis membris diſcerpebant, vorabantque, in ipſaſque imprimis nates quaſi delicias ac pulpamentum inuolabant. Filium venuſta admodum ſpecie oriſque dignitate parens Lycanthropus ſeptimo ætatis anno cacodæmoni addixerat, impijſque ſacris initiauerat, quem quia vires primùm ac latera firma deficerent, in coruum diabolus induebat, qui vbi parentem præda onuſtum conſpexerat, ad notas epulas aduolabat: poſt etiam vbi viribus & ſtaturæ acceſsio facta eſt, eundem in lupum cacodæmon efformabat. Annorum

duodecim erat tum puer ille Lycantropus, cùm in iudicum manus tribus tantummodo ab hinc annis Leodij venerat. Itaque duo illi veterani digno tantis facinoribus ſupplicio viuentes ſpirantesque admotis ignibus periere. Puer, quem ferè ætas & innocentia tegebat, vtpote qui parentis flagitio in eam amentiam venerat, omni ſupplicio liber dimittendus, & in ſecretiorem locum ablegandus videbatur, ni veritum fuiſſet ne per illecebram conſuetudinis, & mali genij, quem infeſtum habebat, importunitatem, ad eadem poſtmodum flagitia rediret. Ea propter per ſpeciem medicinæ faciendæ ſtomacho, cui ex crudæ infantium carnis eſu vitium inſederat, à carnifice pertuſa in pede vena, leui mortis genere interemptus.

§. 9. *De horrenda puerorum immolatione ad venerationem idoli Moloch.*

Nicolaus Lyranus in c 7. Ierem. & 16. Ezec.

QVi imprecationib. filios ſuos dæmoni deuouent, eorum crudelitatem imitantur, qui idolo Moloch immolabant, de quo ita Lyranus. Idolum Moloch, quod ex ære cupro, vel orichalco conflabatur, intus concauum erat, intra cuius concauitatem magnus accendebatur ignis; cumque orichalcum penitus incanduiſſet, pater idolo immolaturus accedebat, ardentibuſque idoli manibus filium imponebat, qui in candenti ære exurebatur, ac totus liquefiebat. Interea ſacerdotes campanis, cymbalis & cornibus ingentem edebant clangorem, ne parentes puerũ afferentes eius clamorem audirent, & compaterentur; ſed magis gauderent credentes puerum ſine dolore ad feliciorem vitam pertranſiſſe: quod ne fieret, ſub graui comminatione Deus prohibuerat.

CAPVT

CAPVT XVIII.

PARENTES SANCTIS PROlibus felices.

PSalmographus homini Deum timenti felicitatem ſuam commemoraturus, hanc etiam in primis attexit: *Vxor tua ſicut vitis abundans*: vt enim vitis fœcunda multos pampinis racemos appendit, ita mulier prole maritū multiplici beare conſueuit. Quod quidem licet ad felicitatem aliquam pertineat, tamen vt minimè magnam eam eſſe meminiſſemus, multos Deus quos maximè complexus eſt, etiam matrimonij vinculis adſtrictos, hac beatitate deſtituit; vt Abrahamum & Saram, Iſaacum & Rebeccam, Zachariam & Elizabetham: multis etiam virginitatis perpetuò colendæ mentem indidit, vt de ſanctis Prophetis Elia & Hieremia creditur; & ſcitur de Beata Virgine MARIA, S. Ioanne Baptiſta, S. Ioſepho, & alijs propè infinitis, quos certè Deus non priuaſſet hac felicitate coniugij, niſi maiores virginitatis laudes effloreſcerent. Eſt tamen (vt dixi) ſua laus fœcunditati; fuitque priſcis antiquæ legis temporibus maior, cùm parentes à ſterilitatis probro vindicabat, eorumque menſam tam expetita filiorum corona cingebat. Iam ſi laudi ducendum ſit multas ediſſe proles, eam laudem augeri maximoperè eſt neceſſe, cùm ad multitudinem quoque ſanctitas accedit: illud enim naturæ eſt, hoc virtutis; illud ad orbis huius, hoc ad cæli propagationem ſpectat. Quanta putatis eiuſmodi parentibus accedet in cælo lætitia ex tot ſapientum filiorum numero? cùm in prouerbijs dicatur, *Filius ſapiens lætificat patrem*. Si Machabæorum mater, ſi Sophia, ſi Felicitas, cùm filios ſuos mortem pro Chriſto conſtanter obire oculis ſuis cernerent, atque adeo exhortarentur,

Pſal. 127.

Prou. 10.

totis præcordijs exultabant, quanta exuberabunt lætitia, cùm eos omnes *in circuitu menſæ* Domini accumbentes, miniſtrante Chriſto, conſpicient?

Pſal. 127.

§. 1.

2. Mach. c. 7.

Septem Machabæi fratres exhortantem ad fortiter pro patrijs legibus moriendum, matrem præceſſerunt.

§. 2.

D. Gregor. hom. 3. in Euang.

Sancta Felicitas ſeptem filios (vt ait D. Gregor.) ſic poſt ſe timuit viuos in carne relinquere, ſicut carnales parentes ſolent metuere, ne mortuos præmittant: ergo de ſeptem filiorum ſalute ſecura, totieſq; & ipſa martyr, ſimul capitis truncatione glorioſam victoriæ palmam eſt conſecuta.

§. 3.

Petrus in Catal. lib. 6. cap. 111.

De ſeptem quoque filijs martyribus Symphoroſa gloriatur.

§. 4.

De quibus 3. pa. c. 10.

Septem pueri fratres de genere Carini Imperatoris cum Celſo puero martyrio donati ſunt.

§. 5.

VVilhelm. Abb. in vita S. Bernardi apud Sur. 20. Auguſt.

Aleth S. Bernardi mater, ſeptem liberos genuit, non tam viro ſuo, quàm Deo: ſex mares, qui omnes Monachi facti ſunt; & feminam vnam, quæ ſanctimonialis.

§. 6.

Molanus de natal. SS. Belgij 1. Iulij.

Sancta Regina, Pipini regis neptis, S. Adelberti coniux fundatrix Dononij iuxta Vallencenas monaſterij, vbi eius etiam corpus quieſcit, decem habuit filias, quæ omnes cælibem vitam elegerunt.

§. 7.

Martyrol. Roman. 30. Auguſt.

Adrumenti in Africa celebratur feſtum Sanctorum Bonifacij & Teclæ, qui beatorum duodecim filiorum martyrum parentes fuerunt.

§. 8.

[illegible]

Idem legitur de S. Marcello, qui erat patria Legionenſis, hic enim pro Chriſti ſe religione morti deuo[illegible] eiuſque exemplo duodecim filij quos genuerat, [illegible] ornarat, in eiuſdem cauſæ aſſer[illegible] animo pertulerunt.

PARS

PARS SECVNDA PARADISI PVERORVM,

VIRIDARIA, AREOLAE, TOPIARIA:

VBI DE IIS AGITVR, QVAE geſſerunt pueri vitæ ſuæ progreſſu.

ADHVC ſumus in proëdrio, niſi me velut quadrigis præcucurriſti. Vidiſti, inquã, è compluuiata iſta pergula primos *Paradiſi* ingreſſus, inuſitatos naſcẽtium puſionum egreſſus: felicia germina beatè fructibus lætiſſimis præludentia. Sed nunquid adlubet mecum huc intrò? viridaria iſthinc vides, areolas, topiaria, & ſi quid oculorũ orbibus amicius. Quis quæſo pedem vltro gradientem retenter? Cyrus quidem, qui amœniores ſaltus non putauit à regia dignitate alienos, & verò manu ipſe ſua gentium domitrice, qua ſceptrũ librabat, coluit: ſi quiſpiam ad ſe tuendæ beneuolentiæ cauſa aduentaret in hortum illum, tanquam ad partem palatij principem manu apprehenſum ducebat, & arbores, quas ipſe hinc in quincuncem, inde in orbem ſolo commendarat, aquæductus ſumma arte elaboratos, flores mira colorum varietate intinctos digito oſtendebat. Tune primo in limine præeuntem relinques? Age, te ego

 Spon-

Sponſæ verbis, ſi fugis, reuoco; ſi accedis, attraho; ſi
Cantic. 5. curris, impello; *Veni in hortum meum*, vt comedas de fructu pomorum eius. Vide, introſpice, infer pedem, vltro citroque diſcurre: non ibi Venus euincta cothurno roſas noua purpura induit: non inuerecundus ille Cuſtos, qui caſtis auribus vel appellatus officiat: maiorum laſciuientium commenta. Præter honeſtatem, integritatem, caſtimoniam; præter verborum ſationes, verbo vt abſoluam, nihil. Adoleſcunt quippè feliciſſimum in culmum ſemina, & verſicolores ruptis calycibus flores extrudunt. Videbis iſtum verecundiæ minio purpuraſcentem, hunc caſtimoniæ nitentem candore, alium magnitudinis lauro aſſurgentem, alium charitatis igne fulgentem; omnes ſingulari decore diuinitus afflatos, vt qui vnum aſpexerit, omnem ſe ornatum oculis vſurpaſſe credat; qui omnes vno aſpectu luſtrarit, nihil ad pulchritudinem varietatis, aut ad varietatem pulchritudinis, addi poſſe fateatur. Et verò cui hortus ad fores expectanti tam ſuaues odores adſpirat, quanta amabo erit ſubingreſſo oblectatio, multiplicem formam, colorem, odorem; diſſectos, continuos, profundos, repandos, in cymbam cauatos, in crinem ſurrectos, candidos, flauos, hyacinthinos, miſcellos, ſaturos, dilutos, ex rubro palleſcentes, ex croceo rubeſcentes, variè fragrantes, videnti, attingenti, carpenti, plenis naribus haurienti, admiratio. Ergo antequam procedamus, tibi pauculas edico leges. Tunc puer? adoleſcens? vir? aut ſenex? quadrata cordis ſpatia coëquato, illiuſque terram probè ſubigito. Dein quicquid hic ſatum aut natum, oculis ne ſolùm libato, ſed & ad eius tactum & raptum manum efferto, vt in cordis feratur areolis. Carpito roſam pudoris, crocum caritatis, obedientiæ heliotropion, lilium caſtitatis, prudentiæ hyacinthum, violam humilitatis, pietatis, ſanctiq; nominis, audacter quicquid vſu venit legito: nullus hic, qui te prohibeat, Cluſius. Sed

Leges in Paradiſum intromiſsis ſeruandæ.

nimis

nimis te diu ſuſtineo. videſne ad dextram qua nos flexuoſus trames ducet areolam Innocentiæ? hic primùm, ſi lubet, mecum applicare.

CAPVT I.

PVERORVM INNOCENTIA.

FELICISSIMVS ille innocentiæ ſtatus Protoplaſtorum fuit proprius, fuiſſetque nobis omnibus cum ipſis communis, niſi malignus eum ſerpens nobis inuidiſſet: ſed ô fuit! ô fuiſſet! ô niſi! Iam verò ſi qua vſpiã vel adumbrata reſtat innocentia, nec omnis orbe exulat vniuerſo, eam ſibi (diſparem licet) ferè vindicant pueriles anni: his veluti limitibus, exiguis licet (en quò deuenimus?) continetur; admodum pueri admodum ſunt innocentes: quamquam non omnes pueri continuò ſunt innocentes, adeo ſe etiam in his prodere incipit infelix lolium. Ita agnoſcit D. Auguſtinus cùm ait: *An pro tempore etiam illo bona erant flendo petere etiam quod noxiè daretur, indignari acriter non ſubiectis hominibus, liberis, & maioribus, hiſque à quibus genitus eſt, multiſque præterea prudentioribus, non ad nutum voluntatis obtemperantibus ſeriendo nocere, niti quantum poteſt, quia non obeditur imperijs, quibus pernicioſè obediretur? Ita imbecillitas membrorum infantilium innocens eſt, non animus infantium. Vidi ego, & expertus ſum, zelantem paruulum; nondum loquebatur, & intuebatur pallidus amaro aſpectu collactaneum ſuum.* hæc ille: Attamen, ſi qua, vt dixi, innocentia eſt reliqua, pueros eſt penes; ideoque horum fieri nos cupit æmulos Chriſtus, cùm ait: *Niſi conuerſi fueritis, & efficiamini ſicut paruuli iſti, non intrabitis in regnum cælorum.*

Auguſt. lib. 2 Confeſſ. cap. 7.

Matth. 9.

Ambr. lib. 8. in Luc. *Atqui ætas hæc* (inquit Ambroſius) *infirma eſt viribus, inualida ingenio, immatura conſilio : non ergo ætas præfertur ætati; alioquin obeſſet adoleſcere. Quid votis opus eſt, vt æui maturitas conſequatur, ſi mihi meritum regni demptura cæleſtis eſt? ergo Deus vitæ proceſſum ad vitia dedit, non ad incrementa virtutis. Cur autem pueros aptos dicit eſſe regno cælorum? fortaſſe quia malitiam neſciant, fraudare non norint, referire non audeant, ſcrutari ignorent opes; honorum ambitionem non appetant. Non igitur pueritia, ſed æmula puerilis ſimplicitatis bonitas indicatur : non enim virtutis eſt non poſſe peccare, ſed nolle, atque ita tenere perſeuerantiam voluntatis, vt voluntas infantiam, vſus imitetur naturam.* hæc Ambroſius Apoſtoli verbis conſentiens, qui ſic monet: *1. Cor. 14.* *Nolite pueri effici ſenſibus, ſed malitia paruuli eſtote.* Allatis ergo ſuprà verbis Chriſtus in ſtatura paruulorum nobis humilitatem, & vitæ innocentiam commendauit, vt Auguſtinus quoque rectè notat in hunc *Lib. 1. Confeſſ.* modum: *Humilitatis ſignum in ſtatura pueri commendaſti, Rex noſter, cùm aiſti, Talium enim eſt regnum cælorum.* ſimul etiam indicare voluit illam ætatem eſſe valde idoneam ad Paradiſi cæleſtis amœnitatem ineundam. Atque hoc eſt quod nomen ipſum indicat: *pueri* enim quaſi *puri* à *puritate* dicuntur à M. Varrone, quòd impuberes ſint, eorumque ætatem in annum vſque decimum quintum producit idem author, ad quod vſque tempus *puri* & innocentes eſſe debent *pueri*, non ſecùs ac ſi non homines, ſed lapſi è beata Hieruſalem Angeli forent, de quorum ſiue hominum cæleſtium, ſiue Angelorum mortalium genere, exempla ſubiiciemus : præibit IESVS, qui quantum cæli diſtant à terra, innocentiſſimos quoſque innocentia ſua præcurrit.

§. 1. Exi-

§. 1. *Eximia* IESV *&* MARIAE *innocentia.*

SAEuiſſimo Tyranno mundiq́ue Principi omnes hominum ordines, ſi Chriſtum & matrem eius excipias, ter miſeram ſeruitutem aliquando ſeruire coguntur. CHRISTVS innocentia ipſa eſt, adeoq́; omnis innocentiæ ſanctitatiſque principium. MARIA reliquis fuit in eo felicior, quia ad vincendum omni ex parte peccatum gratiam ac virtutem accepit ſingularem: nam Chriſtum parere meruit, vt idcircò propinquior & coniunctior illi eſſe non potuerit, qui natura eſt, manetq́ue ſemper impollutus. Teſtatur S. Brigitta diuinitus edocta, quod MARIA ne venialiter quidem vnquam deliquerit, ſed inde ab infantia ſemper plena Spiritu ſancto vitæ innocentiam perpetuò retinuerit. *L.3.reuel. c.8.*

§. 2. *Puerilis innocentia Chriſto gratiſſima.*

QVantoperè Chriſto Domino placuerit puerorum innocẽtia, ex eo poteſt intelligi, quod apud Matthæum legitur: *Videntes Principes Sacerdotum & Scribæ mirabilia quæ fecit, & pueros clamantes in templo, & dicentes:* Hoſanna filio Dauid: *indignati ſunt, & dixerunt ei: Audis quid iſti dicunt? IESVS autem dixit eis: Vtique nunquam legiſtis, Quia ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem?* Idem probat quod narrãt Euangeliſtæ alij. *Afferebant ad illum infantes, vt tangeret illos, & manus eis imponeret, & oraret. Quod cùm viderent diſcipuli, comminabantur offerentibus, & increpabant eos. Quod cùm videret IESVS, indignè tulit, & conuocans illos, ait illis; Sinite paruulos venire ad me, & nolite eos prohibere venire ad me: talium enim eſt regnum Dei. Amen dico vobis, quiſquis non receperit regnum Dei ſicut paruulus, non intrabit in illud: & complexans eos, & imponens manus ſuper illos benedicebat eos.* *Matth.21.* *Pſalm 8.* *Matt.19. Marc.10. Lucæ 18.*

In quæ verba ita Victor Antiochenus. *Proprium eſt Con-*

Conditoris in ſuis ſe operibus oblectare, eorundemquе ad ſe acceſſum non inhibere, maximè vero cum nihil occurrit quod eiuſmodi aditum legitimè impediat, &c. Et infrà: *Chriſtus* Dominus *paruulos blandè complectitur & ſuſcipit, cœleſteqúe regnum iiſdem promittit; eſt enim paruuli anima candida, & ab omnibus vitioſis affectibus libera, quandoquidem puerulus triſtia paſſus, aut iniuria à quopiam affectus, neque iniuriarum reminiſcitur, neque vindictam meditatur; verùm quaſi nihil incommodi tulerit, ad eum qui læſerat, tanquam ad amicum, vltro accedit: pari modo, licet grauiter à matre cædatur, accurrit nihilo ſeciùs præ cæteris ad ipſam, vnamqúe illam omnibus aliis mulieribus potiorem ducit. Et ſi Reginam diademate redimitam oſtenderis, non anteponit eam matri quantumlibet vilibus pannis indutæ, auetqúe magis illam videre pannis obſitam, quàm Reginam ſplendido corporis cultu ornatam. Ad hæc nihil prorſus plus exigit, quàm naturæ neceßitas depoſcit: quare vt primum mammarum ſucco ſeſe expleuit, ſtatim materna vbera deſerit. præterea de earum rerum iactura, quas nos maximi facere conſueuimus, vt ſunt pecuniæ, gemmæ, aliaqúe eiuſmodi, nihil prorſus mouetur aut contriſtatur. denique non ſtupet, nec rapitur ob corporum venuſtatem, vt cæteri mortalium ſolent. Propter hæc ergo Dominus dixit:* Talium eſt regnum cælorum: *nempe per hoc nos admonens, vt ſtudio certaq; voluntatis electione talia faciamus, talemqúe affectum induamus, qualem ipſi ex naturæ ſuæ qualitate induti ſunt.* Hactenus Victor.

In Bibliotheca SS. Patrum tomo 1.

Conditiones in pueris laudabiles, & ſenibus quoque optandæ.

§. 3. *Ad Deum obſecrandum puerorum innocentia adhibetur.*

Iudith. c. 4.

ISraelitici populi veriti ne Holofernes Aſſyriorum Princeps ad eum modũ depopularetur Solymam, quo cæteras ciuitates, *Infantes proſtrauerunt contra faciem templi Domini, & altare Domini operuerunt cilicio.*

§. 4. *Pue-*

§. 4. *Puerorum innocentia armis fortior.*

SAnctus Henricus Imperator receptis alijs Italiæ ciuitatibus à Græcis occupatis ad Troiam etiã Italiæ tum vrbem, à Græcis quondam conditam, exercitum admouit. Ciues ſpe ſubſidij à Baſilio Græcorum Imperatore ſubmittẽdi, obſidionẽ ad quartum menſem non ſine fortitudinis laude ſuſtinuerunt, interimque Imperatori non rarò clades magnas intulere: machinas aggeribus admotas per noctem iniectis ignibus corruperunt, ſubitiſq; eruptionibus non paucos conciderunt, vt irritatus Imperator iurarit, ſe quotquot arma ferre poſſent, immò quicquid ſtirpis in vrbe virilis eſſet, in furcas acturum, tecta incendio vaſtaturum, totamque ciuitatem ſolo æquaturum. Inſtauratis ergo machinis, & crudo corio tectis, ne ignem caperent, arctiùs premere cępit obſeſſos, qui deſperatis iam auxilijs, & ſimul Imperatoris iras veriti, quò ſe verterent, vix habebant. Tandem in deditione ſalutem vltimam experiuntur, legationem inſtituunt, qualem rarò ſęculis retro lapſis inuenies. Religioſum virum habitu Monachi rogant, vt ducem ſe legationis præbeat, crucem geſtet, huic quicquid in vrbe pueritiæ erat ac propè infantiæ, certo ordine adiungunt. Præit ille, ſequitur agmen puerorum, caſtra ingrediuntur, clamant omnes lacrymabili geſtu, *Kyrie eleiſon*. Cumque iam vox aures Imperatoris feriret, quęſiuit quid inſolens hæc ſibi vellet vociferatio? cernit paruulos, illacrymat: cumque miſericordiam eius implorarent, & ciuitati pacem precarentur, remiſit exercitum infantium omnibus armis fortiorem in vrbem: &, *Nouit* (inquit) *ille cardiognoſta Deus ciues impios & perduelles, cauſam potiùs horum necis, quàm me exiſtere*. Obſeſſi cùm animum Imperatoris permotum, ſed nondum flexũ & exoratum cernerent, admouẽdos eoſdem illi arietes putauerunt: poſteroq; die cum eodem cultu cantuque ad Impe-

Glaber ex quo Raderus in Aula ſancta Theodoſij in obſeruationibus ad c. 14.

Apud Vitruuium huic fere geminã leges de Rhodijs legationem.

Imperatorem allegant. Imperator ſimul ac innocentiũ vocem *Kyrie eleiſon* audiuit, vltro ſurrexit, & progreſſus ad ſpectaculum è tabernaculo, vbi puerorum vidit innocentiam, geſtuſque ſimplices, in illas Domini voces (vt erat Religioſiſsimus) erupit: *Miſereor ſuper turbam*, oblituſque iniuriarum, pacem ciuibus hac lege, reſciſſo decreto denunciari iuſsit, vt ſi ſibi indulgeri vellent, eam murorum partem, quæ molibus illius bellicis erat obiecta, ipſi vltro demolirentur, qua abſque mora deiecta, iuſsi principes ad imperatorem (data publica fide) ſe ſiſtere, prompti ad genua eius procubuere, quibus pacis obſidibus acceptis, imperauit, vt euerſam murorum partem inſtaurarent; paceque compoſita, obſidionem ſoluit.

§. 5. *Pueri ciuitatem Lemouicenſem defenderunt.*

Dominic. Candela de Virginitate diſcurſu 13. c. 2.

CIuitas Lemouicenſis, quòd à furore hæreticorum ſe aliquando ſeruatam meminit, id totum pueris inſontibus virgunculiſque etiamnum acceptum refert, qui ſtata quotidie hora conglobati, ante B. V. MARIAE ſtatuam, conſpicuo ad vrbis portas loco erectam, ſumma cum veneratione cultuque precarentur.

§. 6. *Ingens inſontium puerorum agmen ad agendas Deo gratias adhibitum.*

Iac. Meyer. lib. 16. Annalium Flãdriæ 1450.

ANno Dom. M. CCCCL. ſeptimo decimo Calend. Maij commiſſa fuit pugna Forminiaca, vbi victi Angli, ac quadringenti & amplius interfecti, multi capti, multi fugati à Gallis. Hanc ob victoriam Lutetiæ Pariſiorum habitæ ſupplicationes, quibus iuſſu Guillelmi Epiſcopi Pariſienſis, omnes pueri vrbis in templo SS. Innocentium Martyrum ibant ad ſacram ædem Deiparæ Virginis: traduntque fuiſſe ad 12. millia infra decimum quartum annum ætatis. quæ res pia erat & laudabilis.

§. 7. De

§. 7. *De Nicolao Staurophoro infantes ad Litanias inuitante.*

NIcolaus Staurophorus (quem Græcia Latinæ Eccleſiæ tranſmiſit) in Græcia cùm illam Chriſti vocem ſæpius attentè audiſſet, qua Chriſtum ſequuturi iubentur crucem tollere, ratus ſe præcepto Imperatoris ſui non ſatiſfacturum, niſi fabricatam etiam è robore molem crucis in humeros inijceret, relicto ſuorum cœtu peregrinationem ſublata cruce ſuſcepit, venitque Hydruntum Calabriæ oppidum in Apulia, Hydrunto Tarentum, Tarentò Traniam ſeu Tyrrheniam, ibique vectans humeris ſolitam crucis trabem coegit puerorum cœtum, obijtque ſacra vrbis templa aſsiduò ſolenne ſibi Κύριε ἐλέησον, clamitando, globumque puerorum ad eaſdem voces iterandas inuitando. Quod vt ab illis impetraret, & quotidie ad ſuas ſupplicationes traheret, pomis & alijs hoc genus illicijs pelliciebat.

Ex Meneis Raderus Viridarij 2. p. cap. 5.

§. 8. *Innocentiam puerilem in precando magni fecit Gerſonius.*

IOannes Gerſonius ſacræ Theologiæ Profeſſor, & Cancellarius Pariſienſis omne ſuum tempus orando, meditando, concionando, componendo, & præſertim paruulos in fidei Chriſtianæ rudimentis quotidie informando, impendit; quorum ſalutem atque eruditionem, qua arte moderaretur, libellus ille, *De paruulis ad Chriſtum trahendis*, nunquam ſatis laudatus, apprime indicat, cuius epilogum hic adſcribere lubet.

In eius vita quæ habetur initio 1. par. operũ eius.

Vſquequo paruuli diligitis infantiam, vt quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium? Venite fidenter, nullæ viarum inſidiæ, nullus latet anguis in herba, communicabimus mutuo bona ſpiritualia, quia temporalia veſtra nulla requiro: ego vobis doctrinam, vos mihi orationem impendetis, immo orabimus pro inuicem, vt ſaluemur: ſic Angelos noſtros viciſſim lætificabimus, in quorum

rum ſolennitate hæc ſcribo: ſic fortè, nec iam fortè, ſed certa ſpe, miſericordiam inueniemus apud Patrem noſtrum, dum obediemus voci eius, in acceſſu noſtro ad eum, ego prouocando, vos exequendo: nec deerunt piæ gratiæ, & deuotionis amplexus in præſenti miſeria conſolatorij, poſtmodum gloriæ conſummatæ perpetua vnitas ſubſequetur. Ad quam nos omnes, qui ſpiritu paruuli eſſe debemus, inuitat ipſe IESVS, ſpirituali collocutione & afflatu iugiter inſpirans, & dicens: Sinite paruulos venire ad me.

Hæc pia & religioſa conſuetudo; quam cum puerulis toto vitæ ſuæ decurſu habuit Cancellarius, effecit, vt cùm ſibi mortem imminere præſentiſceret, omnes paruulos, quos de more in ædem D. Pauli Lugdunenſis quotidie ad catechizandum cogere ſolebat, Deum Opt. Max. pro ſe in hæc verba orare, & coram ſacroſancto altaris ſacramento ſæpius iterare, & exclamare induxerit, *Mon Dieu, mon Createur, ayez pitié de voſtre pauure ſeruiteur Iean Gerſon!* quod latinè redditur: *Deus meus, Creator meus, miſerere pauperrimi famuli tui Ioannis Gerſonij!*

§. 9. *S. Helenus puer innocens prunas veſte illæſa defert.*

S. Hieron. in vitis Patrum de S. Heleno p. 1.

ADmiranda fuit Heleni pueri innocentia virtuſque: tanta enim ſanctitate, tenella adhuc ætate enitebat, vt cùm ignis cauſa ad vicinos accederet, in ſinum exceptum ferret veſte prorſus illæſa.

§. 10. *Nihil innocenti infanti dæmones nocere potuerunt.*

Germanus quidam I. C l. 1. de Lamijs, c. de malitia diaboli, ex quo P. delrio de Magia to. 2. lib. 3 p. 1. q. 7. ſect. 1.

IN Sileſia quidam Nobilis cùm inuitaſſet conuiuas, & hora conuiuij iam inſtante, & apparatu facto, ſpe fruſtratus eſſet, excuſantibus ſe conuiuis cur non comparerent, prorupit iratus in hæc verba; Veniant igitur omnes dæmones, ſi nullus hominum mecum eſſe poteſt. His dictis domo egreditur in templum, vbi Paſtor eccleſiæ concionem habebat, & vt iracundiam

diam concoquat,auſcultat aliquamdiu: dum verò in templo moratur, veniunt equites in aream domus magni & nigri, & iubent ſeruum domus dominum ſuum aduocet, eique ſignificet eſſe hoſpites. Seruus conſternatus abit in templum, & indicat hæc Domino ſuo,qui neſcius conſilij,Paſtorem conſulit: Paſtor abrumpens concionem hoc conſilium dat,vt tota familia domo exeat; quod cùm fieret, & famuli & ancillæ properarent, fortè obliti infantem in cunis iacentem & dormientem ſecum non auferunt. dæmones incipiunt comeſſari,& vociferari,proſpicereque per feneſtras formis vrſorum, luporum, felium, & hominum,& monſtrare pocula vino repleta, aſſaturas & piſces. Hæc vicini Nobilis,Paſtor,& alij cùm viderent: Ah, inquit pater, vbi infans meus? vix cùm hæc dixiſſet, vnus ex dæmonibus vlnis ſuis ad feneſtras geſtat, quaſi monſtraturus parentibus. Nobilis prorſus conſternatus, & ſolicitus de incolumitate infantis,fidum habens ſeruum,eum interrogat: Quæſo tu dic quid agam? ſeruus, Domine, inquit, commendabo & committam vitam meam Deo meo, & in nomine Domini ingrediar,& vt infantem auferam auxilio & beneficio eius videbo. Bene, inquit,Nobilis, Deus tecum ſit, & iuuet te; animumque tibi confirmet. Seruus accepta benedictione à Paſtore & reliquis,ingreditur, & ante conclaue, in quo erant dæmones congregati,procidit in genua, & ſe Deo commendat,& hoc animo aperit ianuam,& videt dæmones horribili ſpecie ſedentes, ſtantes, obambulantes, ſerpentes, & vno impetu accurrentes ad ſe, & vociferantes; *Hui, Hui, tu quid hic tibi?* Ille ſudans,& tamen diuinitus confirmatus,alloquitur dæmonem qui infantem geſtabat: Tu mihi, inquit, infantem trade. Nequaquam reſpondet iſte, iam meus iſte eſt infans: Dic Domino tuo vt veniat, & accipiat infantem. Cui ſeruus, Ego fungor iam officio meæ vocationis, in qua me Deus collocauit, & ſcio quicquid in hoc

Infans in cunis iacens relinquitur.

Digitized by Google

officio facio, gratum eſſe Deo: quare ratione officij mei, & auxilio, nomine & virtute IESV CHRISTI aufero abs te infantem, & patri eius reſtituo: atque ita ipſe apprehendit infantem, & brachijs amplexus eſt. iſti nihil aliud reſpondent, niſi vociferantes; *Hui nebulo, hui nebulo, relinque infantem, relinque, alioqui te diſcerpemus.* Ille nihil curans minas diabolicas abijt incolumis, & incolumem infantem patri reddidit: dæmones poſtea aliquot diebus elapſis euanuerunt, vt in ædes denuo migrare tota familia Nobilis potuerit.

§. II. *Inſontis pueri necem Deus immortali conſcientiæ verme vlciſcitur.*

Moſch' Euiratus Prati ſpiritua. cap. 166.

DIcebat Abbas Sabbatius: Cùm ſederem in monaſterio Abbatis Firmini, venit latro quidam ad Abbatem Zoſimum Cilicem, & rogabat ſenem, dicens: Fac charitatem per Deum te precor, quia multis homicidijs obnoxius ſum: fac me monachum, vt iam tãdem deſiſtam à ſceleribus meis. Senex verò exhortans illum, fecit monachum, & ſanctum ei habitum dedit. Poſt modicum verò temporis dixit ad illum ſenior: Crede mihi fili, non potes hic habitare: nam ſi audierit princeps, tenebit te; ſimiliter autem & aduerſarij tui necabunt te. Sed audi me, & ducam te in cœnobium Abbatis Dorothei prope Gazam & Maiumam. Illuc igitur iuit. Vbi cùm moratus eſſet annis nouem, didiciſſetque pſalterium, & cunctam monaſticam obſeruationem, redijt rurſus in Firmini monaſterium ad ſenem, & ait illi: Fac miſericordiã mecum, pater, & da mihi veſtimenta mea ſęcularia, & recipe monaſtica. Senior autem triſtis effectus, ait illi: Cur fili? Qui reſpondens, ait: Ecce nouem (vt noſti, pater) annos egi in cœnobio, & quantum potui ieiunaui, & continenter vixi, & cum omni quiete & Dei timore fui in ſubiectione, & ſcio quia illius infinita bonitas multa peccata mea remiſit mihi. Veruntamen adſpicio ſæpius

pius puerulum adſtantem, & dicentem mihi: *Cur me occidiſti* (Hunc autē adſpicio in ſomnis, & in eccleſia, & cùm ad communionem pergo, & in refectorio, hęc eadem mihi dicentem, & vel vna hora non ſinit me quieſcere. Ideo itaque, pater, abire volo, vt pro puerulo moriar; fruſtra enim & ſine cauſa occidi puerulum iſtum. Sumptis ergo veſtimẽtis ſuis, exijt: & cùm ſic indutus pergeret Dioſpolim, tentus eſt, & ſequenti die decollatus.

Conſcientiæ vermis immortalis.

§. 12. *Innocens puer panem paruulo* IESV *porrigit.*

PVerulus quidam accepto pane domum matris egreditur, & huc illucque deambulando, vt moris eſt huiuſmodi paruulis, comedebat. Contigit autem vt in quodam loco, vbi B. Dei Genitricis MARIAE imago in vlnis tenens puerum erat poſita, idem puer tranſitum haberet, quam intuens, & puerili ſuauitate blandiens eidem puero ait: O Chare, quæ lubens offero tibi, ſume. iſta verò imago licet pro exercitanda intuentium deuotione formata, tamen vtpote ſine ſenſu, manſit immobilis, nec panem qui præbebatur accepit, vel reſponſum loquendo reddidit. Puer in incepto perſiſtens, vt ſecum de pane ederet rogabat, & exorabat: cumque diutius, modò ſcilicet alludẽdo, modò ſupplicando apud ipſum obtinere quæreret, vt quantum Deo placeret innocentis ſimplicitatis poſtulatio pateſceret, tandem eadem imago virtute diuina operante, manum extendit, panemque qui præbebatur accepit, dicens; *Ecce panem ſicuti vis accipio, ſed eum poſt triduum tibi reddere volo*. Puer itaque hac audita reſponſione domum lætus redijt, & ſine mora infirmitate tactus lecto decubuit. Iam tertius dies deuenerat, & vocante Domino Beatæ MARIAE Virginis filio animam reddidit percepturus æternæ vitæ panem, & cæleſtis regni manſionem.

Diſcipul. litera Y. exemplo 3.

§. 13. *Hermannus puer puero IESV munuſcula porrigit.*

Sur 7 Apr. PVeris alijs ludentibus S. Hermannus monaſterium B. MARIAE ingreſſus, ante illius imaginem IESVM infantem vlnis gerentem adſtare conſueuerat, & modò cum imagine matris, modò cum filij tãquam cum viuis columbinæ ſimplicitatis puerulus loquebatur, & ſi quid fortè manu gerebat panis aut fructuum, nunc matri nunc filio porrigebat. Certè cùm aliquando pomum piè atque inſtanter præberet, ecce benigna mater, vt pueri pietatem commendaret, imaginis manum extendit, & porrectum ſibi munuſculum comiter accepit.

§. 14. *Puer Hermannus puero IESV colludit.*

CVm idem aliàs de more monaſterium ingreſſus eſſet, vidit iuxta pulpitum, quod in medio templi ſitum eſt in eminenti quadam via, B. Virginem, cum ea Ioannem Euangeliſtam Virginis cuſtodem, & vtrique puerulum IESVM colludentem. Hermanno ad hæc incredibili delectatione defixo annuens benigna mater, Hermanne, inquit, aſcende ad nos. at puer: Quomodo aſcendere queam, cùm chorus ſit clauſus, nec ſcalam habeam? cui illa: Tenta ſi quo modo poſſis; ego te iuuabo porrigens tibi manum. paruit puer, & cùm nequiret, benigna matre ei manum porrigente, conſcendit: verùm (vt hoc non omittam) cùm niteretur aſcenſum, claui vnius ferrei, qui ad munimentum chori affixus erat, ſenſibilem quidem, ſed non viſibilem iuxta locum cordis fixuram accepit, retinuitque longis deinde temporibus non ſine dolore, velut præſagium tribulationum ac dolorum, quos plurimos quotidie vſque ad finem vitæ pertulit. Conſcenſo igitur pulpito, Virgine Matre ſedente & inſpectante, puero noſtro cum puero IESV data eſt ludendi facultas: tranſactaq; puerilibus luſibus ali-

qua

Digitized by Google

qua diei parte, cum inſtaret officium veſpertinum, puer qua iubente & iuuante aſcēderat, deſcendit, ſæpius eandem animi voluptatem eodem loco percepturus.

§. 15. *Paruulus* IESVS *ſimplicis pueri voluntatem facit.*

MOnachus paruulus & innocens loquebatur cum IESV Chriſto paruulo, nominando ipſum fraterculum, ante imaginem B Virginis habentem IESVM paruulum in vlnis: & IESVS reſpondit è conuerſo, & loquebatur ipſi amicabiliter ſicut frater cum fratre. Quod audiens quidam ſenex Monachus, qui diu fuit in Apoſtaſia conſtitutus, ſupplicauit ei, vt oraret fraterculum ſuum pro ſe, vt ignoſceret ſibi peccata ſua, & reciperet eum ad miſericordiam. Et ille innocens puer obtinuit hoc à fraterculo ſuo IESV Chriſto; vnde ille antiquus multum fuit gauiſus. *Diſcipulus litera I. exempio 32.*

§. 16. *S. Nicolai Tolentini innocentiam viſio comprobat.*

IN quadam infirmitate narrauit Nicolaus; In pueritia ſua dum ſacerdoti ſacra conficienti aſsiſteret, ſe vidiſſe aliquando in ipſius hoſtiæ eleuatione Saluatorem noſtrum tanquam puerulum ſibi applaudentem, & audiuiſſe dicentem, *Innocentes & recti adhæſerunt mihi:* & cùm ad annos prouectus eſſet, ea iucunda viſione caruiſſe. *Petrus de Natal. in appendice cap. 16.* *Pſalm. 24.*

§. 17. *S. Beſarion à prima ætate innocentiſsimus.*

S. Beſarion Abbas natus eſt quoad carnem in AEgypto. cùm vero ablactatus fuit, & in ſacris literis inſtitutus, lumen ſanctum illuxit à teneris annis in ipſius corde, & IESVM Chriſtum amauit vehementer, nec vllo vnquam tempore ne minima quidem actione ſanctum baptiſmum in infantia acceptum commaculauit. *Ex Menæis 20. Febru.*

§. 18. *Item S. Febronia.*

Metaphr. apud Sur. 15. Iunij.

DE huius innocentia ita loquitur Brienna Mater Monialium Sibapoli, quæ ſita erat in finibus Aſſyriorum. Quod ad Febroniam, inquit, pertinet (cuius colloquium tantis cum lacrymis Hieria expetis) nouit Deus quemadmodum cùm duos annos ageret, ipſam in hoc monaſterio in manus meas acceperim, & hodie decem & octo anni ſunt, ex quo in monaſterio viuit, neque viri alicuius neque mulieris in mundo verſantis formam adſpexit: ſed nec mundi huius figuram aliquam huc vſque vidit, quin etiam neque eius nutrix hactenus ipſius aſpectum cernere potuit. Quamuis enim lacrymans ſæpè mihi ſupplicauerit, vt liceret cum ea colloqui, non tamen id aſſecuta eſt. Cùm verò te huius videndæ deſiderio teneri intelligam, & Dei amantem eſſe cognoſcam, ad eam deinceps te intromittam, modò veſte monaſtica induta fueris.

§. 19. *S. Antonij inſons pueritia.*

S. Athanaſ. Alexand. Epiſc. in vitis Patrum lib 1. vitæ eius cap. 1.

Geneſ. 25.

ANtonius nobilibus religioſiſque parentibus natus in AEgypto oriundus fuit, tanta ſuorum nutritus cura, vt nihil aliud præter parentes domumq; cognoſceret: & cùm iam puer eſſet, non ſe literis erudiri, non ineptis infantium iungi paſſus eſt fabulis, ſed Dei deſiderio flagrans, ſecundum quod ſcriptum eſt, innocenter habitabat domi. Ad Eccleſiam quoque cum parentibus ſæpè conueniens; nec infantium laſciuias, nec puerorum negligentiam ſectabatur.

§. 20. *Innocens S. Heliodori ſimplicitas.*

Sur. 5. Ianu.

HEliodorus puer trium annorum monaſterium ingreſſus eſt, vbi annos 62. tranſegit adeo rerum omnium expers, vt diceret ſe nec porcos, nec gallos, nec aliud eiuſmodi vidiſſe vnquam.

Vide alia innocentiæ puerilis exempla p. 3. cap. 9. §. 1. & cap. 16. §. 9.

CAPVT

Digitized by

CAPVT II.

APPARITIONES IN FORMA pueri factæ.

EANDEM puerorum innocentiam (de qua modò egimus) Deo cælitibuſque ſummoperè fuiſſe acceptam non parum quoque probat, quod toties ſe in puerili ſpecie cùm Angeli, tum CHRISTVS ipſe mortalibus videndum' præbuerit: quid enim nobis aliud innuere velit infantilis illa toties vel in Venerab. Euchariſtia, vel etiam extra illam oculis noſtris exhibita forma? Haud dubiè, vt pudicitiæ & innocentiæ Chriſti detur argumentum, vtque oſtendatur, quàm puerilis ſimplicitas atque puritas Deo grata ſit, cùm dicat ipſe: *Niſi conuerſi fueritis, & efficiamini ſicut paruuli iſti, non intrabitis in regnum cælorum.* **Matth. 9.**

§. 1. S. Dorotheæ Angelus in forma pueri hyemis tempore roſas defert.

CVm duceretur Dorothea ad martyrium capitis diminutione complendum, Theophilus quidam ſcholaſticus dixit ei ridendo: Eia tu ſponſa Chriſti, mitte mihi roſas aut mala de paradiſo ſponſi tui; cui illa reſpondit: Planè hoc faciam. cumque oraſſet Dorothea, ecce puer apparuit ante eam quaſi quatuor annorum, ferens in ſportula tria mala optima, & tres roſas (erat autem menſis Februarij, & totam Cappadociam glaciale frigus tenebat) cùm illa; Obſecro te, inquit, vt illa Theophilo deferas, & dicas ei: Ecce quod à me petiſti, vt tibi de ſponſi mei paradiſo tranſmitterem. Ipſa autem percuſſa gladio, cum triũpho martyrij perrexit ad Chriſtũ. Cùm igitur Theophilus narraret promiſſionem Virginis circunſtantibus irridens, puer ſtetit ante eum, & ait: Ecce tibi

D. Antoninus p.1 titu. 8.c.1.§.11. Petrus de Natal. lib.3. cap.101.

petenti mittit Dorothea Virgo ſacratiſſima, quod promiſit de paradiſo ſponſi ſui, qui accipiens ſtatim cõuerſus eſt ad fidem Chriſti, quam etiam paulò pòſt equuleo diſtentus & capite truncatus egregiè profeſſus eſt.

§. 2. *Angelus in forma infantis Abbati Zenoni ſe ducem præbet.*

In vitis Patrum 2 p. §. 197.

ABbas Zenon, dum eſſet in Scythia, egreſſus eſt nocte de cella ſua ambulare per eremum; & factum eſt dum longiùs proceſſiſſet, errauit tres noctes dieſque ambulans, & cecidit fatigatus vſque ad mortem: & ecce ſtetit ante eum infans, habens in manu ſua panem, & dixit ei: Exurge & comede. At ille exurgens orauit: timuit enim phantaſiam eſſe. cui infans dixit: Benè feciſti quod oraſti, modò ergo ſurge, & comede: cui Abbas Zenon nõ acquieuit, niſi ſecundò & tertiò oraſſet: & cùm ille laudaret quia oraret, iam nũc ſurrexit, & comedit; poſt hæc dixit ei infans: Quantum tempus ambulaſti, tantum longè es à cella tua: ſed ſurge, ſequere me, & mox inuentus eſt ante cellam ſuam. Dixit ergo ei ſenex, ingredere in cellam meam, & fac orationem, & ingreſſo ſene in cellam ſuam ille non comparuit.

§. 3. *Puer S. Auguſtinum docet myſterium SS. Trinitatis humana ratione non poſſe comprehendi.*

Thomas Cantipr. lib. 2. c 48 p. 3

EO tempore, quo B. Auguſtinus librum de Trinitate compoſuit, illi tale miraculum Deus oſtendit. Hipponenſis ciuitas Africæ nobilis, in qua B. Auguſt. Epiſcopatum adminiſtrauit, ſuper littus maris pulcherrimè ſita erat: B. autem Auguſtinus in conſuetudine habebat, vt poſt diuinum ſtudium & laborem, veſpere ſuper littus maris, ſequentibus à longè Epiſcopis & Clericis, qui pro conſilio & negotio vniuerſalis Eccleſiæ eum frequentabant, ſolus antecedens deambularet; ne ſcil. eius contemplationem aut

ſtudium

ſtudium colloquentium fabulatio impediret. Cùm ergo ſic ſolus incederet, puerulum miræ pulchritudinis ſuper littus maris ſedentem inuenit, qui facta in terra foſſa paruula (ſicut pueri in plateis ludentes ſolent) cochleari argenteo aquam de mari hauriebat, & in illam foſſam paruulam effundebat. quem vt Beatus Auguſtinus ita serioſè ſedentem vidit, pedē mox preſſit, & ſtetit: procedens inde, ſalutat puerum, & inquirit quid agat. & puer cum magno ſerio reſpondit: Volo, inquit, totum iſtud exhaurire mare, & iſti foſſæ, ſi poſſim, infundere. Quo reſponſo quaſi puerili vir ſanctus in riſum decentiſſimum concitatus, reſpondit: Et quomodo, inquit, ô bone puer hoc poteris? ingens eſt mare, & paruum cochlear quo hauris, foſſa paruula in quam fundis? & mox puer: Poſſibilius, inquit, mihi hoc facere quod intendo, quàm te implere quod cogitas. Ad hoc B. Auguſtinus mirabiliter ſtupefactus, quid hoc eſſet interrogat. & puer: Cogitatu, ait, voluis, & æſtimas volumine breui concludere quid ſit illud indiuiduę Trinitatis inexplicabile ſacramentum; & hoc quidem antequam poſſis, iſti paruulæ foſſæ potiùs maris vndas infundam. Hæc dicens puer repentè diſparuit. B. verò Auguſt. Chriſtum in facto glorificans, quàm verum puer dixerat, mox aduertit.

§. 4. *Chriſtus in forma pueri in niue eiulantis reperitur.*

ALgore niuium terra Brabantiæ reſperſa per totum, monachus Ciſtercienſis, vir pietate plenus, præmiſſo in villam famulo, ſolus in campis per deuia veniebat; & ecce inuenit puerum elegantiſſimæ formæ, quaſi triennem, magno fletu, & eiulatu, ſolum in niuis frigore reſidētem: compaſſus igitur tali puero, equo deſcendit, & complexus flentem flere cœpit cum eo, & quærere quid haberet: tacente autem puero, iterum ingeminat, & ingemiſcit, quærens, Vbi eſt

Thomas Cantipr. lib. 2 de Apibus cap. 1.

Imperatorem allegant. Imperator ſimul ac innocentiũ vocem *Kyrie eleiſon* audiuit, vltro ſurrexit, & progreſſus ad ſpectaculum è tabernaculo, vbi puerorum vidit innocentiam, geſtuſque ſimplices, in illas Domini voces (vt erat Religioſiſsimus) erupit: *Miſereor ſuper turbam*, oblituſque iniuriarum, pacem ciuibus hac lege, reſciſſo decreto denunciari iuſsit, vt ſi ſibi indulgeri vellent, eam murorum partem, quæ molibus illius bellicis erat obiecta, ipſi vltro demolirentur, qua abſque mora deiecta, iuſsi principes ad imperatorem (data publica fide) ſe ſiſtere, prompti ad genua eius procubuere, quibus pacis obſidibus acceptis, imperauit, vt euerſam murorum partem inſtaurarent; paceque compoſita, obſidionem ſoluit.

§. 5. *Pueri ciuitatem Lemouicenſem defenderunt.*

Dominic. Candela de Virginitate diſcurſu 13. c. 2.

CIuitas Lemouicenſis, quòd à furore hæreticorum ſe aliquando ſeruatam meminit, id totum pueris inſontibus virgunculiſque etiamnum acceptum refert, qui ſtata quotidie hora conglobati, ante B. V. MARIÆ ſtatuam, conſpicuo ad vrbis portas loco erectam, ſumma cum veneratione cultuque precarentur.

§. 6. *Ingens inſontium puerorum agmen ad agendas Deo gratias adhibitum.*

Iac. Meyer. lib. 16. Annalium Flādriæ 1450.

ANno Dom. M. CCCCL. ſeptimo decimo Calend. Maij commiſſa fuit pugna Forminiaca, vbi victi Angli, ac quadringenti & amplius interfecti, multi capti, multi fugati à Gallis. Hanc ob victoriam Lutetiæ Pariſiorum habitæ ſupplicationes, quibus iuſſu Guillelmi Epiſcopi Pariſienſis, omnes pueri vrbis in templo SS. Innocentium Martyrum ibant ad ſacram ædem Deiparæ Virginis: traduntque fuiſſe ad 12. millia infra decimum quartum annum ætatis. quæ res pia erat & laudabilis.

§. 7. De

§. 7. *De Nicolao Staurophoro infantes ad Litanias inuitante.*

NIcolaus Staurophorus (quem Græcia Latinæ Eccleſiæ tranſmiſit) in Græcia cùm illam Chriſti vocem ſæpius attentè audiſſet, qua Chriſtum ſequuturi iubentur crucem tollere, ratus ſe præcepto Imperatoris ſui non ſatiſfacturum, niſi fabricatam etiam è robore molem crucis in humeros inijceret, relicto ſuorum cœtu peregrinationem ſublata cruce ſuſcepit, venitque Hydruntum Calabriæ oppidum in Apulia, Hydrunto Tarentum, Tarentó Traniam ſeu Tyrrheniam, ibique vectans humeris ſolitam crucis trabem coegit puerorum cœtum, obijtque ſacra vrbis templa aſsiduò ſolenne ſibi Κύριε ἐλέησον, clamitando, globumque puerorum ad eaſdem voces iterandas inuitando. Quod vt ab illis impetraret, & quotidie ad ſuas ſupplicationes traheret, pomis & alijs hoc genus illicijs pelliciebat. *Ex Meneis Raderus Viridarij 2. p. cap. 5.*

§. 8. *Innocentiam puerilem in precando magni fecit Gerſonius.*

IOannes Gerſonius ſacræ Theologiæ Profeſſor, & Cancellarius Pariſienſis omne ſuum tempus orando, meditando, concionando, componendo, & præſertim paruulos in fidei Chriſtianæ rudimentis quotidie informando, impendit; quorum ſalutem atque eruditionem, qua arte moderaretur, libellus ille, *De paruulis ad Chriſtum trahendis*, nunquam ſatis laudatus, apprime indicat, cuius epilogum hic adſcribere lubet. *In eius vita quæ habetur initio 1. par. operũ eius.*

Vſquequo paruuli diligitis infantiam, vt quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium? Venite fidenter, nullæ viarum inſidiæ, nullus latet anguis in herba, communicabimus mutuo bona ſpiritualia, quia temporalia veſtra nulla requiro: ego vobis doctrinam, vos mihi orationem impendetis, immo orabimus pro inuicem, vt ſaluemur: ſic Angelos noſtros viciſſim lætificabimus, in quorum

rum ſolennitate hæc ſcribo: ſic fortè, nec iam fortè, ſed certa ſpe, miſericordiam inueniemus apud Patrem noſtrum, dum obediemus voci eius, in acceſſu noſtro ad eum, ego prouocando, vos exequendo: nec deerunt piæ gratiæ, & deuotionis amplexus in præſenti miſeria conſolatorij, poſtmodum gloriæ conſummatæ perpetua vnitas ſubſequetur. Ad quam nos omnes, qui ſpiritu paruuli eſſe debemus, inuitat ipſe I E S V S, ſpirituali collocutione & afflatu iugiter inſpirans, & dicens: Sinite paruulos venire ad me.

Hæc pia & religioſa conſuetudo, quam cum puerulis toto vitæ ſuæ decurſu habuit Cancellarius, effecit, vt cùm ſibi mortem imminere præſentiſceret, omnes paruulos, quos de more in ædem D. Pauli Lugdunenſis quotidie ad catechizandum cogere ſolebat, Deum Opt. Max. pro ſe in hæc verba orare, & coram ſacroſancto altaris ſacramento ſæpius iterare, & exclamare induxerit, *Mon Dieu, mon Createur, ayez pitié de voſtre pauure ſeruiteur Iean Gerſon!* quod latinè redditur: *Deus meus, Creator meus, miſerere pauperrimi famuli tui Ioannis Gerſonij!*

§. 9. *S. Helenus puer innocens prunas veſte illæſa defert.*

S. Hieron. in vitis Patrum de S. Heleno p. 1.

ADmiranda fuit Heleni pueri innocentia virtuſque: tanta enim ſanctitate, tenella adhuc ætate enitebat, vt cùm ignis cauſa ad vicinos accederet, in ſinum exceptum ferret veſte prorſus illæſa.

§. 10. *Nihil innocenti infanti dæmones nocere potuerunt.*

Germanus quidam I. C l. 1. de Lamijs, c. de malitia diaboli, ex quo P. delrio de Magia to. 2. lib. 3 p. 1. q. 7. ſect 1.

IN Sileſia quidam Nobilis cùm inuitaſſet conuiuas, & hora conuiuij iam inſtante, & apparatu facto, ſpe fruſtratus eſſet, excuſantibus ſe conuiuis cur non comparerent, prorupit iratus in hæc verba; Veniant igitur omnes dæmones, ſi nullus hominum mecum eſſe poteſt. His dictis domo egreditur in templum, vbi Paſtor eccleſiæ concionem habebat, & vt iracun-

diam

diam concoquat, auſcultat aliquamdiu: dum verò in templo moratur, veniunt equites in aream domus magni & nigri, & iubent ſeruum domus dominum ſuum aduocet, eique ſignificet eſſe hoſpites. Seruus conſternatus abit in templum, & indicat hæc Domino ſuo, qui neſcius conſilij, Paſtorem conſulit: Paſtor abrumpens concionem hoc conſilium dat, vt tota familia domo exeat; quod cùm fieret, & famuli & ancillæ properarent, fortè obliti infantem in cunis iacentem & dormientem ſecum non auferunt. dæmones incipiunt comeſſari, & vociferari, proſpicereque per feneſtras formis vrſorum, luporum, felium, & hominum, & monſtrare pocula vino repleta, aſſaturas & piſces. Hæc vicini Nobilis, Paſtor, & alij cùm viderent: Ah, inquit pater, vbi infans meus? vix cùm hæc dixiſſet, vnus ex dæmonibus vlnis ſuis ad feneſtras geſtat, quaſi monſtraturus parentibus. Nobilis prorſus conſternatus, & ſolicitus de incolumitate infantis, fidum habens ſeruum, eum interrogat: Quæſo tu dic quid agam? ſeruus, Domine, inquit, commendabo & committam vitam meam Deo meo, & in nomine Domini ingrediar, & vt infantem auferam auxilio & beneficio eius videbo. Bene, inquit, Nobilis, Deus tecum ſit, & iuuet te; animumque tibi confirmet. Seruus accepta benedictione à Paſtore & reliquis, ingreditur, & ante conclaue, in quo erant dæmones congregati, procidit in genua; & ſe Deo commendat, & hoc animo aperit ianuam, & videt dæmones horribili ſpecie ſedentes, ſtantes, obambulantes, ſerpentes, & vno impetu accurrentes ad ſe, & vociferantes; *Hui, Hui, tu quid hic tibi?* Ille ſudans, & tamen diuinitus confirmatus, alloquitur dæmonem qui infantem geſtabat: Tu mihi, inquit, infantem trade. Nequaquam reſpondet iſte, iam meus iſte eſt infans: Dic Domino tuo vt veniat; & accipiat infantem. Cui ſeruus, Ego fungor iam officio meæ vocationis, in qua me Deus collocauit; & ſcio quicquid in hoc

Infans in cunis iacens relinquitur.

officio facio, gratum eſſe Deo: quare ratione officij mei, & auxilio, nomine & virtute IESV CHRISTI aufero abs te infantem, & patri eius reſtituo: atque ita ipſe apprehendit infantem, & brachijs amplexus eſt. iſti nihil aliud reſpondent, niſi vociferantes; *Hui nebulo, hui nebulo, relinque infantem, relinque, alioqui te diſcerpemus.* Ille nihil curans minas diabolicas abijt incolumis, & incolumem infantem patri reddidit: dæmones poſtea aliquot diebus elapſis euanuerunt, vt in ædes denuo migrare tota familia Nobilis potuerit.

§. II. *Inſontis pueri necem Deus immortali conſcientiæ verme vlciſcitur.*

Moſch' Euiratus Prati ſpiritua. cap. 166.

DIcebat Abbas Sabbatius: Cùm ſederem in monaſterio Abbatis Firmini, venit latro quidam ad Abbatem Zoſimum Cilicem, & rogabat ſenem, dicens: Fac charitatem per Deum te precor, quia multis homicidijs obnoxius ſum: fac me monachum, vt iam tãdem deſiſtam à ſceleribus meis. Senex verò exhortans illum, fecit monachum, & ſanctum ei habitum dedit. Poſt modicum verò temporis dixit ad illum ſenior: Crede mihi fili, non potes hic habitare: nam ſi audierit princeps, tenebit te; ſimiliter autem & aduerſarij tui necabunt te. Sed audi me, & ducam te in cœnobium Abbatis Dorothei prope Gazam & Maiumam. Illuc igitur iuit. Vbi cùm moratus eſſet annis nouem, didiciſſetque pſalterium, & cunctam monaſticam obſeruationem, redijt rurſus in Firmini monaſterium ad ſenem, & ait illi: Fac miſericordiã mecum, pater, & da mihi veſtimenta mea ſęcularia, & recipe monaſtica. Senior autem triſtis effectus, ait illi: Cur fili? Qui reſpondens, ait: Ecce nouem (vt noſti, pater) annos egi in cœnobio, & quantum potui ieiunaui, & continenter vixi, & cum omni quiete & Dei timore fui in ſubiectione, & ſcio quia illius infinita bonitas multa peccata mea remiſit mihi. Veruntamen adſpicio ſæpius

Digitized by Google

pius puerulum adſtantem, & dicentem mihi: *Cur me occidiſti* (Hunc autẽ adſpicio in ſomnis, & in eccleſia, & cùm ad communionem pergo, & in refectorio, hęc eadem mihi dicentem, & vel vna hora non ſiuit me quieſcere. Ideo itaque, pater, abire volo, vt pro puerulo moriar; fruſtra enim & ſine cauſa occidi puerulum iſtum. Sumptis ergo veſtimẽtis ſuis, exijt: & cùm ſic indutus pergeret Dioſpolim, tentus eſt, & ſequenti die decollatus. Conſcientię vermis immortalis.

§. 12. *Innocens puer panem paruulo IESV porrigit.*

PVerulus quidam accepto pane domum matris egreditur, & huc illucque deambulando, vt moris eſt huiuſmodi paruulis, comedebat. Contigit autem vt in quodam loco, vbi B. Dei Genitricis MARIAE imago in vlnis tenens puerum erat poſita, idem puer tranſitum haberet, quam intuens, & puerili ſuauitate blandiens eidem puero ait: O Chare, quæ lubens offero tibi, ſume. iſta verò imago licet pro exercitanda intuentium deuotione formata, tamen vtpote ſine ſenſu, manſit immobilis, nec panem qui præbebatur accepit, vel reſponſum loquendo reddidit. Puer in incepto perſiſtens, vt ſecum de pane ederet rogabat, & exorabat: cùmque diutius, modò ſcilicet alludẽdo, modò ſupplicando apud ipſum obtinere quæreret, vt quantum Deo placeret innocentis ſimplicitatis poſtulatio pateſceret, tandem eadem imago virtute diuina operante, manum extendit, panemque qui præbebatur accepit, dicens; *Ecce panem ſicuti vis accipio, ſed eum poſt triduum tibi reddere volo*. Puer itaque hac audita reſponſione domum lætus redijt, & ſine mora infirmitate tactus lecto decubuit. Iam tertius dies deuenerat, & vocante Domino Beatæ MARIAE Virginis filio animam reddidit percepturus æternæ vitæ panem, & cæleſtis regni manſionem. *Diſcipul. litera Y. exemplo 3.*

L 2 §. 13. *Her-*

§. 13. *Hermannus puer puero IESV munuſcula porrigit.*

Sur 7 Apr. PVeris alijs ludentibus S. Hermannus monaſterium B. MARIAE ingreſſus, ante illius imaginem IESVM infantem vlnis gerentem adſtare conſueuerat, & modò cum imagine matris, modò cum filij tãquam cum viuis columbinæ ſimplicitatis puerulus loquebatur, & ſi quid fortè manu gerebat panis aut fructuum, nunc matri nunc filio porrigebat. Certè cùm aliquando pomum piè atque inſtanter præberet, ecce benigna mater, vt pueri pietatem commendaret, imaginis manum extendit, & porrectum ſibi munuſculum comiter accepit.

§. 14. *Puer Hermannus puero IESV colludit.*

CVm idem aliàs de more monaſterium ingreſſus eſſet, vidit iuxta pulpitum, quod in medio templi ſitum eſt in eminenti quadam via, B. Virginem, cum ea Ioannem Euangeliſtam Virginis cuſtodem, & vtrique puerulum IESVM colludentem. Hermanno ad hæc incredibili delectatione defixo annuens benigna mater, Hermanne, inquit, aſcende ad nos. at puer: Quomodo aſcendere queam, cùm chorus ſit clauſus, nec ſcalam habeam? cui illa: Tenta ſi quo modo poſſis; ego te iuuabo porrigens tibi manum. paruit puer, & cùm nequiret, benigna matre ei manum porrigente, conſcendit: verùm (vt hoc non omittam) cùm niteretur aſcenſum, claui vnius ferrei, qui ad munimentum chori affixus erat, ſenſibilem quidem, ſed non viſibilem iuxta locum cordis fixuram accepit, retinuitque longis deinde temporibus non ſine dolore, velut præſagium tribulationum ac dolorum, quos plurimos quotidie vſque ad finem vitæ pertulit. Conſcenſo igitur pulpito, Virgine Matre ſedente & inſpectante, puero noſtro cum puero IESV data eſt ludendi facultas: tranſactaq; puerilibus luſibus aliqua

qua diei parte, cum inſtaret officium veſpertinum, puer qua iubente & iuuante aſcẽderat, deſcendit, ſæpius eandem animi voluptatem eodem loco percepturus.

§. 15. *Paruulus* I E S V S *ſimplicis pueri voluntatem facit.*

MOnachus paruulus & innocens loquebatur cum I E S V Chriſto paruulo, nominando ipſum fraterculum, ante imaginem B Virginis habentem I E-S V M paruulum in vlnis: & I E S V S reſpondit è conuerſo, & loquebatur ipſi amicabiliter ſicut frater cum fratre. Quod audiens quidam ſenex Monachus, qui diu fuit in Apoſtaſia conſtitutus, ſupplicauit ei, vt oraret fraterculum ſuum pro ſe, vt ignoſceret ſibi peccata ſua, & reciperet eum ad miſericordiam. Et ille innocens puer obtinuit hoc à fraterculo ſuo I E-S V Chriſto; vnde ille antiquus multum fuit gauiſus. *Diſcipulus litera I. exempio 32.*

§. 16. *S. Nicolai Tolentini innocentiam viſio comprobat.*

IN quadam infirmitate narrauit Nicolaus; In pueritia ſua dum ſacerdoti ſacra conficienti aſsiſteret, ſe vidiſſe aliquando in ipſius hoſtiæ eleuatione Saluatorem noſtrum tanquam puerulum ſibi applaudentem, & audiuiſſe dicentem, *Innocentes & recti adhæſerunt mihi:* & cùm ad annos prouectus eſſet, ea iucunda viſione caruiſſe. *Petrus de Natal. in appendice cap. 16.* *Pſalm. 24.*

§. 17. *S. Beſarion à prima ætate innocentiſſimus.*

S. Beſarion Abbas natus eſt quoad carnem in AEgypto. cùm vero ablactatus fuit, & in ſacris literis inſtitutus, lumen ſanctum illuxit à teneris annis in ipſius corde, & I E S V M Chriſtum amauit vehementer, nec vllo vnquam tempore ne minima quidem actione ſanctum baptiſmum in infantia acceptum commaculauit. *Ex Menæis 20. Febru.*

§. 18. *Item S. Febronia.*

Metaphr. apud Sur. 15. Iunij.

DE huius innocentia ita loquitur Brienna Mater Monialium Sibapoli, quæ ſita erat in finibus Aſſyriorum. Quod ad Febroniam, inquit, pertinet (cuius colloquium tantis cum lacrymis Hieria expetis) nouit Deus quemadmodum cùm duos annos ageret, ipſam in hoc monaſterio in manus meas acceperim, & hodie decem & octo anni ſunt, ex quo in monaſterio viuit, neque viri alicuius neque mulieris in mundo verſantis formam adſpexit: ſed nec mundi huius figuram aliquam huc vſque vidit, quin etiam neque eius nutrix hactenus ipſius aſpectum cernere potuit. Quamuis enim lacrymans ſæpè mihi ſupplicauerit, vt liceret cum ea colloqui, non tamen id aſſecuta eſt. Cùm verò te huius videndæ deſiderio teneri intelligam, & Dei amantem eſſe cognoſcam, ad eam deinceps te intromittam, modò veſte monaſtica induta fueris.

§. 19. *S. Antonij inſons pueritia.*

S. Athanaſ. Alexand. Epiſc. in vitis Patrum lib. 1. vitæ eius cap. 1.

Geneſ. 25.

ANtonius nobilibus religioſiſque parentibus natus in AEgypto oriundus fuit, tanta ſuorum nutritus cura, vt nihil aliud præter parentes domumq; cognoſceret: & cùm iam puer eſſet, non ſe literis erudiri, non ineptis infantium iungi paſſus eſt fabulis, ſed Dei deſiderio flagrans, ſecundum quod ſcriptum eſt, innocenter habitabat domi. Ad Eccleſiam quoque cum parentibus ſæpè conueniens; nec infantium laſciuias, nec puerorum negligentiam ſectabatur.

§. 20. *Innocens S. Heliodori ſimplicitas.*

Sur. 5. Ianu.

HEliodorus puer trium annorum monaſterium ingreſſus eſt, vbi annos 62. tranſegit adeo rerum omnium expers, vt diceret ſe nec porcos, nec gallos, nec aliud eiuſmodi vidiſſe vnquam.

Vide alia innocentiæ puerilis exempla p. 3. cap. 9. §. 1. & cap. 16. §. 9.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT II.

APPARITIONES IN FORMA pueri factæ.

EANDEM puerorum innocentiam (de qua modò egimus) Deo cælitibuſque ſummoperè fuiſſe acceptam non parum quoque probat, quod toties ſe in puerili ſpecie cùm Angeli, tum CHRISTVS ipſe mortalibus videndum præbuerit: quid enim nobis aliud innuere velit infantilis illa toties vel in Venerab. Euchariſtia, vel etiam extra illam oculis noſtris exhibita forma? Haud dubiè, vt pudicitiæ & innocentiæ Chriſti detur argumentum, vtque oſtendatur, quàm puerilis ſimplicitas atque puritas Deo grata ſit, cùm dicat ipſe: *Niſi conuerſi fueritis, & efficiamini ſicut paruuli iſti, non intrabitis in regnum cælorum.* Matth. 9.

§. 1. *S. Dorotheæ Angelus in forma pueri hyemis tempore roſas defert.*

CVm duceretur Dorothea ad martyrium capitis diminutione complendum, Theophilus quidam ſcholaſticus dixit ei ridendo: Eia tu ſponſa Chriſti, mitte mihi roſas aut mala de paradiſo ſponſi tui; cui illa reſpondit: Planè hoc faciam. cumque oraſſet Dorothea, ecce puer apparuit ante eam quaſi quatuor annorum, ferens in ſportula tria mala optima, & tres roſas (erat autem menſis Februarij, & totam Cappadociam glaciale frigus tenebat) cùm illa; Obſecro te, inquit, vt illa Theophilo deferas, & dicas ei: Ecce quod à me petiſti, vt tibi de ſponſi mei paradiſo tranſmitterem. Ipſa autem percuſſa gladio, cum triũpho martyrij perrexit ad Chriſtũ. Cùm igitur Theophilus narraret promiſſionem Virginis circunſtantibus irridens, puer ſtetit ante eum, & ait: Ecce tibi

D. Antoninus p. 1 titu. 8. c. 1. §. 11. Petrus de Natal. lib. 3. cap. 101.

Digitized by Google

ſtudium colloquentium fabulatio impediret. Cùm ergo ſic ſolus incederet, puerulum miræ pulchritudinis ſuper littus maris ſedentem inuenit, qui facta in terra foſſa paruula (ſicut pueri in plateis ludentes ſolent) cochleari argenteo aquam de mari hauriebat, & in illam foſſam paruulam effundebat. quem vt Beatus Auguſtinus ita serioſè ſedentem vidit, pedē mox preſſit, & ſtetit: procedens inde, ſalutat puerum, & inquirit quid agat. & puer cum magno ſerio reſpondit: Volo, inquit, totum iſtud exhaurire mare, & iſti foſſæ, ſi poſſim, infundere. Quo reſponſo quaſi puerili vir ſanctus in riſum decentiſſimum concitatus, reſpondit: Et quomodo, inquit, ô bone puer hoc poteris? ingens eſt mare, & paruum cochlear quo hauris, foſſa paruula in quam fundis? & mox puer: Poſſibilius, inquit, mihi hoc facere quod intendo, quàm te implere quod cogitas. Ad hoc B. Auguſtinus mirabiliter ſtupefactus, quid hoc eſſet interrogat. & puer: Cogitatu, ait, voluis, & æſtimas volumine breui concludere quid ſit illud indiuiduę Trinitatis inexplicabile ſacramentum; & hoc quidem antequam poſſis, iſti paruulæ foſſæ potiùs maris vndas infundam. Hæc dicens puer repentè diſparuit. B. verò Auguſt. Chriſtum in facto glorificans, quàm verum puer dixerat, mox aduertit.

§. 4. *Chriſtus in forma pueri in niue eiulantis reperitur.*

ALgore niuium terra Brabantiæ reſperſa per totum, monachus Ciſtercienſis, vir pietate plenus, præmiſſo in villam famulo, ſolus in campis per deuia veniebat; & ecce inuenit puerum elegantiſſimæ formæ, quaſi triennem, magno fletu, & eiulatu, ſolum in niuis frigore reſidērem: compaſſus igitur tali puero, equo deſcendit, & complexus flentem flere cœpit cum eo, & quærere quid haberet: tacente autem puero, iterum ingeminat, & ingemiſcit, quærens, Vbi eſt mater

Thomas Cantipr. lib. 2 de Apibus cap. 1.

mater tua? nunquid perdidiſti matrem? Ad interrogationes igitur illius puer fortiùs eiulans tandem dixit: Heu me! quare non flerem? quare non eiularem; ecce vides, quod egens, ſolus, & in frigore ſedeo, & non eſt qui colligat me, & hoſpitium mihi præſtet. Mox Monachus ſurgens, & puerum in brachijs eleuans, oſculatus eſt eum, dicēs; Ceſſes flere dilectiſſime, quia ad hoc hoſpitiū portabo te, & faciam enutriri. Hoc dicens, cum puero equum aſcēdere voluit, ſed puer de brachio tenentis exiliens repentè diſparuit, quia *Chriſtus* filius *Virginis* fuit. In terra igitur cadens Monachus eiulare & flere cœpit acerrimè, & cùm diu ſic eiulans iacuiſſet, tandē quæſitus à ſeruo, inuentus eſt, & eleuatus in equo ad hoſpitium ducitur: à quo cùm quæreretur, cur fleret, nil aliud vna nocte dicere potuit: Heu me puer bone, puer pulcherrime, quare me dereliquiſti, cur tam citò abijſti, cur te perdidi? Poſt hæc Monachus conſolationem recipiens, cuidam rei euentum retulit, qui illis, per quos ſciui rei tantæ miraculum & piaculum, patefecit. Quis enim ſine lacrymis audire poteſt piaculum tale & tantum, quod filius vnicus Patri Deo Deus exiſtens hoſpitium in terra quærit, eget cibo, algore contrahitur, & præ abundantia iniquitatis refrigeſcente charitate multorum, non eſt qui eum recipiat cordis hoſpitio, reficiat patris placiti benefica voluntate, reuoluat & foueat deuotionis ſinu, veſte contegat charitatis!

§. 5. *Puer* IESVS *Dominicum iucunda apparitione reficit.*

Dorlandus in Chronic. Carthuſ. lib. 7. cap. 2.

VEnerabilis Pater Dominicus, Carthuſiæ Treuirenſis profeſſus, cùm vno dierum ſolus in cella ſederet ad menſam, quæ paupere erat cibo referta, cœpit attentè cogitare, quo pacto IESVS infans voluit vbera Virginea ſugere, panniculis inuolui, faſcijs ſtringi. Quid flens & lacrymans Chriſtus nuce potuit

potuit vel pomo quietari, vel prouocatus floſculis, vel munuſculis in gratiam reduci. Hæc vir ſanctus penſitans ad ſua peccata oculis reflexis, orat obnixè paruulum Saluatorem, vt offenſus ſæpè ab eo ſecum velit in gratiam redire, dicens: Tu omnium dulciſſime paruulorum, cùm in Virgineo Matris ſinu recubares, paſſus te es pomis & nucibus mitigari; quæſo te, vt pro peccatis meis omnibus, quibus te, ô Deus, offendi, tanquam duo Viduæ minuta, & tanquam quædam mitia poma, pœnitentiæ meæ exiguum laborem libens lætuſque ſuſcipias, & tuæ me gratiæ reconcilies. Hæc dicens, lacrymæ illi ab oculis decurrebant, & ecce humilium conſolator à ſupernis adueniens ſubiecto ſibi cuſſino ſuper menſam eius paruulus IESVS inſedit, ſpecioſus nimis, & admirabilis. Tunc oculis lætiſſimis faciem Dominici mentemque reſpiciens, ingenti eum lumine & exultatione impleuit: & loquens dulciter ad cor eius, ſcripturarum profunda, & quædam ſecretorum arcana illi patefecit. Dehinc cum ſuauitatis fragrantia ſuperna repetijt.

§. 6. *Chriſtus in forma pueri veſte ſciſſa apparet Petro Alexandrino.*

CVm ad Dominum precarer, inquit Petrus Alexandrinus, adſtitit mihi puer quaſi duodecim annorum, cuius faciei claritatem ferre non poteram; ille autem linoſtimum erat indutus colobium, ſciſſum in partes vtraſque à collo vſque ad pedes; tenenſque gemina manu colobij ſciſſuras, applicabat eas pectori ſuo, quatenus propriam tegeret nuditatem. Ad hanc ego obſtupui, & exclamans dixi: Domine quis ſcidit tibi indumentum? & ille: Arius mihi ſcidit, ſed caue ne eum in commendam accipias.

Euſeb. lib. 8 c. 5. & poſt Euſeb Baronius to. 3. an. 310. vide itē Sur. 15. Decemb.

§. 7. S. Idæ puer IESVS mirificè ſe præbet.

D'Aßignies to. 2 annal. Ciſter. ſect. 16. vita eius.

IPſo Pentecoſtes feſto, Idam Virginem, Euchariſtia ſumpta, tanto diuinæ conſolationis rore ebriam fuiſſe ferunt, vt non niſi ægrè admodum ad horas canonicas in choro decantandas conferre ſe poſſet. ſacro demum perfecto, ſextaque abſoluta, triclinium ingreſſa menſæ iam accubuerat, & ecce tantus inuſitatæ lucis fulgor in virginem iaci cœptus, vt oppoſitu manicæ vultum obtegere cogeretur; quamquam fruſtra; radij veſtem quoque peruadebant. Hic tum ſpecioſus ille forma præ filijs hominum, mira totius oris corporiſq; dignitate conſpicuus viſendum virgini ſeſe præbet. Hinc per cœnaculum ambulans ante diuerſas ſubinde Moniales conſiſtit, vt plurimùm tamen feruidis Idæ deſiderijs prouocatus, in amantiſſimam ſponſam oculis ferebatur, à qua neque priùs receſſit, quàm lectione ad menſam abſoluta, in auras ſeſe extulit, caputque inter nubila condidit. Porrò autem ſuauiſſimi ſponſi conſpectu mirandum in modum recreata virgo adeo vires corporis debilitatas ſenſit, atque imminutas, vt ad gratias pro more in templo agendas cœtum virginum ſequi non poſſet; diceres tantum virium corpori deceſſiſſe, quantum animo diuinæ conſolationis acceſſerat.

§. 8. De puero IESV Faſtredo in cuſtodiam tradito.

Ex Annal Ciſterciens. cap. 30.

FAſtredus genere quidem nobilis, virtute tamen illuſtrior, Camberonenſis Abbas, cùm de Clareuallenſi Abbate eligendo conuentus haberetur, ad quem & ipſe conuocatus eſſet, veritus (quod accidit) ne in defuncti locum eligeretur, ad ineunda ſuffragia intereſſe ſubterfugit, ſed fruſtra: vna omnium voce ſummaque animorum conſenſione electus eſt Faſtredus. quo nuncio accepto turbatus, animoque proſtratus, Camberonam deſerens, feſtino gradu vallem S. Petri, vbi Carthuſianorum Monaſterium

rium viſitur, petijt, ibique diebus aliquot latuit: dumque noctem precibus freuentiſſimis inſiſtens diei coniungeret, in extaſim rapto, Dei Mater MARIA Angelorum domina ſeſe vnà cum vnigenito ſuo IESV Chriſto, quem in vlnis geſtabat, videndam exhibuit: quam vir Dei aduertens, genibus ſtatim in terram prouolutus humillimè rogauit, vt ipſius miſereri dignaretur. cui B. Virgo & mater: O homo, inquit, quid turbaris? Deinde onus nobile (ſi onus dici poteſt) quod in vlnis geſtabat, veluti alteri Symeoni tradens; Accipe, inquit, filium meum, illiuſque fidelem curam gere. Quibus factis, ex oculis fugit, ad ſeq; vir Dei rediens verbum hoc ab ore Altiſsimi prodijſſe, illoſque, qui ſuæ curæ committebantur, verè filios Dei, & membra IESV Chriſti eſſe, intellexit.

§. 9. MARIA IESVM in B. Stanislai lecto collocat.

BEato Staniſlao Koſtkæ ægrotanti Beatiſſima Virgo Dei mater paruulum filium in ſinu geſtans preſens adfuit, conſolans clientem ſuum, ac recreans: quem quo vberiori ſuauitate perfunderet, puellum IESVM in eiuſdem lectulo collocauit. Quis hic integerrimum famuli amantiſſimi pectus ardor, quæ veneratio, quæ dulcedo compleuit, lectulum ſuum tam pulchrè floridum contemplantis? ad ſalutis contactum fugit languor: ægroque depoſito, non animi ſolùm mirifica allata conſolatio eſt, ſed etiam corporis reddita valetudo: & cumulauit Regina cæli benignitatem. in digreſſu nominatim admonuit, vt *Societati IESV* ſe traderet. *Franciſcus Sacchinus in eius vita.*

§. 10. *Infantulus IESVS inter brachia matris viſus eſt pias fundere lacrymas.*

BEnedictus de Goëz natus in Inſula Sancti Michaëlis, vicina Luſitaniæ, in Indiam militaturus ſoluit, vbi poſt aliquot annorum ſtipendia mutato conſilio Societatem noſtram expetijt, in quam tanquam coad- *Ex literis Soc. prou. Goanæ anni 1609.*

by Google

coadiutor temporalis admiſſus eſt. Mutationis porro occaſionem præbuit eiuſmodi prodigioſus euentus Anno 1583. Luſitana claſsis circa oram Trauancoranam verſabatur ſeſquimilliari ab oppido Colecth, templum erat cuiuſdam pagi, in quod cùm Goëzius ludis & grauioribus vitæ militaris vitijs perditè addictus, & penè deſperabundus ingreſſus eſſet cum commilitone, tabulæ altaris conſpectu (illa depictam B.Virginis filium geſtantis effigiem cõtinebat) ſtimulis actus conſcientiæ, procidit in genua, fuſoq; copioſo lacrymarum imbre obnixè petijt à Deipara Virgine, vt à filio peccatorum veniam ac remiſsionem impetraret. Res mira: Ecce infantulus IESVS in brachijs matris efformatus vbertim lacrymas lactei coloris effundit, tam copioſas, vt vndique in ſuppoſitum altare diffluerent; ſcilicet vt pænitens diſceret, quàm piè Pater miſericordiarum matris accedentibus precibus quodammodo compatiebatur. Rei nouitate attonitus vterque aliquot commilitones in templum aduocat, oſtentum explorant, comperiunt eum liquorem ex oculis picti pueruli emanare: dubitationem eximebat ſumma per eos dies ſiccitas, & æſtas in ijs locis præferuida. Intingunt ſtrophiolum eo liquore in pignus veritatis. Concurrere mox plurimi, & rem obſeruatam feſta bombardarum maiorum & minorum exploſione claſsiarij omnes celebrarunt, ramiſque templum ſatis alioquin deſpicabile inumbrarunt. Id contigit Anno 1583. & hoc Anno 1609. facta diligenti inquiſitione à Patribus noſtris veritas comprobata eſt, cuius etiam veſtigia imago ipſa retinet. Hac ergo viſione compunctus Goëzius de tota vita apud Patrem Societatis inſtituit, religionis ingreſſum vouit, & in noſtram anno inſequenti, hoc eſt, milleſimo quingenteſimo, octuageſimo quarto admiſſus eſt.

§. II. Cor-

Digitized by Google

§. 11. *Corporalia lauans deuota femina vidit Deiparam puerum* IESVM *ſuper ea reponentem.*

QVædam Monialis cuſtos eccleſiæ de mũditia præparamentorum ſolicita diligentem curam adhibebat, quibus primò per Presbyteri manus ablutis, ipſa ſtudioſius ea abluebat,& ad ſolem mũdiſsimè deſiccabat., tegens panno mundo,ne puluere aut volãtu volucrum contingeret maculari. Quadam hora, ipſa ſtante iuxta pannos & *Aue Maria* deuotè ruminante adfuit Domina noſtra in forma pulcherrimæ Dominæ, puerum vlnis geſtans ſupra modum amicabilem & ſedit prope ipſam. Hæc verò Monialis ſilentium tenebat, ſed à puero & Domino faciem non auertebat,& admirando ſtupebat. Tunc Domina filium ſuper pallas ponebat, & illa innuebat manu, quod deponeret. Sed Domina noſtra dulciter illi arridens ſuper nudum corporale puerulum collocauit. Illa autem clamante, quomodo hoc facere auderet, reſpondit humiliter: Ne mireris, quia filium meum ſuper ſua pono linteamina: nam frequenter reſidet ſuper ea in altari. Et ſic vnà cum filio euanuit, relinquens tantam ſuauitatem & dulcorem ſuæ deuotæ, quod enarrari ab homine non valeret.

Specul. exempl. d. 9. §. 77.

§ 12. *VVindekindo puer in Euchariſtia mirè cernitur,*

VVindekindum Ducem Saxoniæ ante annos octingentos inceſsit cupido luſtrandi Caroli Magni caſtra; vt lateret, habitum Regium in mendici mutat; ſed agnitus inter mendicos (cum quibus Eleemoſynam petebat) producitur ad Carolum: rogatus quid vidiſſet; poſt alia, ſic inquit, Vidi hodierno die (erat is ſanctiſsimus Paſchæ) te primum ſolicitum & ad rem attentiſsimum. poſteaquam verò menſam adieras, templo mediam, ita hilari mihi conſpectus

Crantzius lib. 1. c. 9. hiſtor. Eccleſ.

ſpectus es vultu, vt repentinæ in te mutationis me caperet miraculum. ſtupor autem erat videre quod de manu purpurati ſacerdotis ſinguli pulchellum puerum in os ſuſciperent; quem quibuſdam ludibundum arridere, vltro properare, alijs verò abhorrentem auertiſſe vultum, & tamen in ora demiſſum nec redeuntem aſpexi. Hoc quid ſit, necdum capio. Tum Rex, Bene, inquit, profeciſti; plus tibi aliquid, quàm cunctis ſacerdotibus, & omnibus nobis oſtenſum eſt. Hoc miraculo dux commotus, Chriſtianam religionem amplectitur, Mindenſis Epiſcopatus prima iaciens fundamenta.

§. 13. *Apes Euchariſtiam in alueare inſerunt, quæ in puerum verſa deprehenditur.*

Ex vita Petri Cluniacenſis lib. 1. de mirac. cap. 1.

RVſtico cuidã Auernico territorio à Mago perſuaſum fuit, vt ſi apes, quas in aluearijs fouebat, vellet cõſeruatas, hoſtiã conſecratam in aluearia mitteret: verùm in terrã illa lapſa, mox ab apibus in aluearium infertur. Non ita diu poſt ſceleris patrati conſcientia compunctus ruſticus, & de ipſo quaſi vindictam ſumens, apes ſuperiniecta aqua enecauit. Dum verò his extinctis intima fauorum rimatur, conſpicit corpus Dominicum in formam ſpecioſiſsimi pueri mutatum inter fauos & mella iacere. Quid faceret attonitus? hoc capit conſilij, vt acceptum puerulum ad eccleſiam deferat, & occultè ſepeliat. Sed ex manibus ferentis ille diſparuit.

§. 14. *Hebræus viſo in Euchariſtia puero baptiſmum flagitat.*

Amphylochius, & Guitmundus in vita Baſilij qui vixit anno 370.

BAſilio diuinum myſterium peragente Hebræus quidam ſe ſicut Chriſtianus populo commiſcuit, officij miniſterium explorare volens; viditque infantem partiri in manibus ſancti Baſilij, & communicantibus omnibus venit & ipſe Hebræus: dataque eſt ipſi hoſtia vera caro facta. Inde acceſsit ad calicem ſanguine repletum, & ipſius eſt particeps factus: atque

atque de vtriſque ſeruans reliquias, abienſque in domum ſuam, oſtendit vxori ſuæ ad confirmationem dictorum, & narrauit quæ proprijs oculis viderat. Credens ergo verè; quia horribile & admirabile eſt Chriſtianorum myſterium; in craſtino venit ad Baſilium, poſtulans ſe ſine detractione accipere quod in Chriſto eſt ſignaculum: Baſilius autem non differens baptizauit eum, cum omni domo ſua.

§. 15. *Videtur item in Euchariſtia puer, & piè contrectatur.*

PResbyter quidam Plegilus nomine à puero diuinis legibus imbutus; & propter amorem ſuperni Regis omnia relinquens, petijt aliquando à Deo ſibi corpus & ſanguinem in Euchariſtiæ ſacramentò demonſtrari. Voti fit compos, viditque ſuper aram Pàtris filium; puerum, quem Simeon infantem portare ſub vlnis promeruerat: viſum contrectat, amplectitur, pectus pectori iungit, oſcula figit. his exactis, Chriſti membra reſtituit altari; & poſt orationem, qua illa cupiuit reſtitui formæ priori panis, vidit eadem rurſus reſtituta.

Paſchaſius Corbienſis l. de corpore & ſanguine Dom. c. 4. & ſeq.

§. 16. *Ante Synaxim mirificum puerum cernit Lydvvina*

DE S. Lydvvina refert Surius, cùm ei à Parocho ſuo ſacroſancta Euchariſtia, quam multis precibus & lacrymis poſtulauerat, denegaretur, adſtitiſſe illi Angelum multa luce coruſcum, qui monebat eam, nè contriſtaretur, propediem enim futurum, vt Chriſtus ipſe viſitaret eam, & omnes cõtritiones eius ſanaret. Dedit igitur ſe totam orationi ac contemplationi: cumque huic intenta eſſet, vidit paulò pòſt aduentantes Angelos, ſeu iuuenes fortiſsimos, atque alium crucem, alium lanceam, alium clauos, alios alia Paſsionis Dominicæ inſignia ferentes; ſuoque lectulo aſsiſtentes. poſtea etiam Matrem Domini, cum ſanctis non paucis, aduenire conſpexit. Demum Chriſtus

Surius menſe April.

ipſe venit in forma ſpecioſiſsimi pueruli blandiſsimè virginem aſpiciens: eo ſpectaculo liquefacta gratias egit ei, quòd ſe indignam ancillam ſic viſitare dignatus eſſet; cumque abitum pararet, rogauit eum, vt ſi verè eſſet is, in quem crederet, euidens aliquod ſignum præſentiæ ſuæ relinqueret. Mox ille in ſpeciem formoſæ hoſtiæ mutatus eſt: quæ cùm ſe aliquoties conuertiſſet, tandem conſtitit in munda mappula ibi poſita. erat hoſtia illa; nec tam parua, vt ſunt quæ plebi porriguntur, nec tam magna, vt eæ quas accipiunt Sacerdotes ſacrificantes. Radij autem eius extremam oram articulatim ambiebant: intus habebat crucifixi effigiem cum cruentis vulneribus; in latere verò vno ſpeciatim hærebat supernè gutta vna piſi dimidij magnitudine. Hanc denique admirabilem hoſtiam cùm à ſeipſa ſumere auſa non eſſet, acceſſiri iuſsit Parochum, qui ſacram communionem ei denegauerat, atque ex illius manibus eam ſumpſit, maxima cum animi conſolatione.

§. 17. *S. Stephana puerum videt in Venerabili Sacramento.*

Ex Chron. S. Dominici.

IN Chronicis S. Dominici narratur de S. Stephana de Soncino, eam, cùm aliquando Miſſæ ſacrificio intereſſet, vidiſſe in ſacra hoſtia puerulum admirandæ pulchritudinis, à cuius facie procedebant radij cor eius penetrantes: ſimulque audiuiſſe cantus ſuauiſsimos. Quam gratiam Deus illi conceſsit, propter victoriam quam de diabolo, qui eam in ſacramenti fide tentauerat, reportarat,

Boſius li. 14. de ſignis Eccleſiæ, ex Volaterrano, qui circa eadẽ tempora dicitur claruiſſe, li. 3. c. 67.

§. 19. *Ludouicus Rex recuſauit ire ſpectatum in Euchariſtia puerum.*

ANno 1258. cùm quidam Presbyter ſacratiſsimam Miſſam Pariſijs celebraret in ſacello quodam aulæ regiæ, populoque oſtendendam diuiniſsimam Euchariſtiam ſuſtuliſſet in altum, pro ſpecie panis plurimi, qui aderát, formoſiſsimum conſpexere puerum. Quo-

Quocirca nonnulli rogarunt Presbyterum, vt tamdiu in altum porrectis manibus ſiſteret; quoad Rex accerſeretur: certior autem tanti miraculi factus Rex Ludouicus, negauit ſe eò profecturum, quòd non credentibus hæc ſigna exiſterẽt; ſibi verò perſuaſiſsimum vere in Euchariſtia Chriſti corpus eſſe.

§. 20. *Puerili forma cernitur Chriſtus.*

Rem narrat mirabilem ex Ioanne Taulero Ludouicus Bloſius de virgine Monacha, quæ diuino amore flagrans optauit videre Chriſtum. cui ſtatim adſtitit petenti, forma puerulí: cumque ad commune opus cũ feſtinatione accerſeretur ex obedientia, paruulo IESV ait: *En dulciſsime Domine, mi IESV Chriſte*, pro explenda obedientia abeo; tu interim me hic expecta obſecro, ſi tibi placet, donec ad te redire liceat. His dictis, è cella exijt, & quod facere iuſſa erat, animo voluntario, hilarique vultu peregit: deinde magna cum celeritate ad cellam reuerſa eſt; quam cùm aperiret, mira quædam & radiantiſsima lux oculis eius ſe ingeſsit, adeo vt vix eam ſuſtinere poſſet. Vidit igitur amantiſsimum Dominum in perfecta ætate, tanquam elegantiſsimum iuuenem 24. annorum adſtantem. Qui interrogatus ab ea, cur ex puſillo tam grandis factus eſſet, reſpondit: *Filia chariſsima, profunda velocis atque impigræ obedientiæ tuæ humilitas me tam breui tempore tam grandem effecit.*

Iulius Nigronius in comment. aſceticis in regulã 15 Communium §. 19.
Ex Bloſio Apol. pro Taul. c. 6.

Vide quaſdam paruuli IESV apparitiones 1. p. c. 8. & 2. p. c. 27. §. 5.

§. 21. *Hugoni Epiſcopo arriſit infans.*

Cvm vna dierum præſul Chriſti Hugo miſſam celebraret, quidam è Clericis, qui tum aderat, cui cordis oculos aperuit Deus, vidit inter caſtiſsimos eius digitos ſpecioſum forma præ filijs hominum in ſpecie paruuli infantis, & ſuo Pontifici arridentis, contineri. erat verò idem puer permodicus, ſed diuino quodã ſplendore atq; candore ſuper ſolem longè

Dorlandus in Chron. Carthuſ. l. 3. c. 8.

ſereniſſimus; is autem qui hæc vidit, mira deuotione ſuccenſus, & plurimùm compunctus, tempus illud conſummauit in lacrymis: rurſum autem vbi hoſtiam Præſul ſuper calicem leuauit, vt frangeret, ſub eadem qua priùs imagine natum de Virgine IESVM Dei filium felicibus oculis meruit contueri.

§. 22. *Infantulum videt infantulus in Eucha-riſtia.*

Spec. exemp. d. 9. c. 187.

LEgitur in Scala cæli, quod Frater quidam familiaris cuidam nobili viro domum eius frequentabat & filium eius vnicum plurimum diligebat; & quia ei iocalia puerilia adferebat, puer ſequebatur eum vbique, & cùm ad eccleſiam fuiſſet eum ſecutus, vbi Frater continuè celebrabat, ſtans puer iuxta Fratrem vidit manifeſtè in eleuatione corporis puerum in manibus dicti Fratris; vidit etiam poſtea fractionem, & ſumptionem, & his viſis fugit & abſcondit ſe in terra; quæſitus autem & tandem inuentus, nullatenus venire volebat: cumque frater iſte iuiſſet, & eum adducere vellet, puer clamauit: *Saluate me, ſaluate me, quia iſte vult me comedere, ſicut hodie comedit vnum pulcherrimum puerum.* inquirentes verò cauſam dicti inuenerunt, quod de Sacramento altaris hoc vidiſſet.

§. 23. *Filiolum ſuum Virgo mater Sacerdoti in ſa-cro dubitanti præbet.*

Pelbartus in Pomer. D. Virg. l. 12 p. vlt. §. 1.

LEgitur in libro qui dicitur Scala cæli, quod fuit quidam ſacerdos, qui deuotus B. Virgini multùm dubitabat de ſacramento altaris, & immo rogabat aſſiduè Beatam Virginem; vt eum dignaretur iuuare: cùm autem in Sabbatho celebraret Miſſam, ante *Pater noſter* diſparuit hoſtia, quam ſacrificauerat; & dum reſpiceret ſtupefactus, vidit Matrem gloriæ ante ſe, ſuum filium in vlnis tenentem, & dicentem; Ecce quem ſancta puerpera portauit: ecce quem cõſecras: ecce quem manibus tractaſti, quem leuaſti: & ecce, trado tibi filium meum: accipe & perfice Miſſæ of-

ficium

Digitized by Google

ficium: Accepit ergo ſacerdos puerum, & poſuit ſuper corporale; & cùm eò perueniſſet, vt iam hoſtiam deberet frangere, non ampliùs in forma pueri, ſed in forma panis monſtratus eſt ei. & ſic ille in fide eſt roboratus.

§. 24. *Incredulitatem Senex viſo puero alijſque ſignis corrigit.*

SEnior quidam Abbas non credebat præſentem in Euchariſtia eſſe Chriſtum; vrgent hunc duo alij, vt cum vniuerſa Eccleſia ſentiat, Chriſtumque verè in Euchariſtia præſentẽ eſſe credere velit: vbi nihil efficiunt, ad orationem ſe conuertunt omnes. Poſt octo dies, dum ſacrificanti adſtant, panis ſuper altari poſitus videbatur his tribus tantùm, tanquam paruulus puer. cumque ſacerdos, vt panem frangeret, manus extendiſſet; videbatur ipſis Angelus de cælo deſcendere, cultrum manu tenens, qui paruulum puerum ſacrificaret, & ſanguinem calice exciperet. Sed & quãdo in fruſta panem ſacerdos ducebat, etiam Angelus membra pueri in modicas partes ſcindebat. Acceſsit deinde Senior, vt acciperet communionem, & data eſt ipſi hoſtia ſanguine cruenta, vt ipſi ſoli viſa eſt: quare exclamans; Credo, inquit, Domine, quia panis qui in altari ponitur corpus tuum eſt; & ſtatim caro, quam manibus tenebat, in priorem panis formam redijt. Accidit hæc res circa annum Domini trecenteſimum nonageſimum ſecundum. *Metaphr. in vita Arſenij apud Sur. to 4. & Gareciũ Centuria 4. de Euchariſtia.*

§. 25. *Plura eiuſdem argumenti congeſta.*

1. REfertur in vita S. Mariæ Oegniacenſis, quod viderit Chriſtum ſub forma pueri immenſo lumine coruſcantem, circa ædiculam, in qua ſacroſanctum Sacramentum aſſeruabatur. *Sur. to 3.*

2. Coloniæ Agrippinæ quidam ſumptum Venerabile Sacramentum per vomitum eiecit in ſpecie infantuli anno 1331. locus vbi accidit multis quondam claruit miraculis; nunc rem geſtam teſtãtur templum *Thyræus de Chriſti apparitione ſacramentali c. 11.*

Digitized by Google

ibidem extructum, Collegium Canonicorum Regularium, pictæ imagines, Sodalitas V. Sacramenti, &c.

Sur. in vita S. Hugonis. 3. Hugoni Linconienſi non rarò Chriſtus in forma pueri apparuit, quando ſacris tremẽdis operabatur, ſub qua forma eundem, Hugone celebrante, etiam adſtantes obſeruarunt.

Cæſarius lib. 9. 4. Cæſarius aliquot refert apparitiones lib. 9. vnam, qua Religioſo viro Godeſchalcho de caſtro VVolmeſtein oriundo apparuit ſub ſpecie pulcherrimi infantis, dum Miſſarum ſolennia peragit die Natalis Domini. Alteram cap. 3. qua Adolpho de Dieferne, leuieulo ſacerdoti, & de veritate Corporis Chriſti in Sacramento dubitanti apparuit in eodem Miſſæ officio, nunc in ſpecie pueri, quem Mater ſinu foueret, nunc in ſpecie agni, nunc in ſpecie crucifixi.

In vita S. Mariæ OEgniac. 5. In vita etiam B. Mariæ OEgniacẽſis dicitur, quod Paulæ inſigniter B. Hieronymo commendatæ viſus ſit Chriſtus, alia atque alia facie, pro diuerſitate feſtorum, quæ Eccleſia de Chriſti pueritia agit.

Roland. de monte. 6. Rolandus de Monte ad Chronica Sigeberti refert duas apparitiones, in quibus ſpecies pueri viſa eſt. prima contigit ſoli puero in Andegauenſi ciuitate; altera pio Presbytero, iuxta Fiſcanum, in die dedicationis Eccleſiæ S. Trinitatis.

Sur. tom. 2. 7. Apud Surium etiam de S. Catharina Senenſi habetur, quod ſæpè Chriſtum in ſpecie infantis viderit in V. Sacramento.

Ex Annal. Ciſtercien. 8. Petrus Toloſanus idem ſe vidiſſe affirmauit non ſemel tantùm, ſed etiam toto quatuor aut quinque menſium ſpatio.

Ex Annal. Societ. 9. Mulier nobilis opibuſque præclara, & pietate excellens imprimis, ſanctè teſtata eſt, ſe ex quo tempore noſtris ad rem diuinam operam daret, ſemel atque iterum Chriſtum Dominum infantis pulcherrimi ſpecie in conſecrata hoſtia conſpexiſſe, radiorum ſplendore coruſcantem, toto tempore quo piaculare ſacrificium ſacerdotis manibus tenebatur. Idem ſibi acci-

Digitized by Google

accidiſſe bis vir ſumma fide & religione ſacerdoti noſtro confeſſus eſt, ac ſemel quidem paulò antequã ab impuriſſima femina petulantiſſimè ad flagitium inuitaretur : qua in pugna ex recenti viſione ſibi videbatur Chriſtum opportunè habere præſentem.

Denique infinitæ ſunt apparitiones in pueri forma factæ: quæ ſatis indicant, inſontis pueritiæ ſpeciem Cœlitibus eſſe gratiſſimam : Eſt nihilominus quod magis probet pueritiam placere Deo, ſcilicet diuinæ prouidentiæ in pueros monumentum: qua de re eſt caput ſequens.

CAPVT III.

DIVINAE PROVIDENTIAE CIRca pueros iam in lucem editos miracula.

ADMIRANDA prorſus Dei, ſummi rerum omnium opificis prouidentia in homines vniuerſos cernitur præſertim verò in pueros, quorum omnium ita curam habet, quaſi vnius tantùm habeat, cuſtos hominum, ſedulus Pædagogus. Rectè proinde Pſalmographus: *In te confirmatus ſum ex vtero; de ventre matris meæ tu es protector meus.* *Pſalm. 70.* Vt enim nulla eſt alia hominis ætas tam imperfecta, adeò conſilij omnis expers, tot nihilominus caſibus obnoxia; ita nulla eſt, cui omnium effector Deus (ad quem attinet res creatas continuò diuinæ prouidentiæ ſuæ nutu moderari) propius adfuerit, nulla quæ obſtetricantem (ita enim audebo dicere) Dei manum adeo ſit experta, nulla denique tot miraculis inſtaurata, vt quamuis mortalis ductu magiſtri; Pueri deſtituerentur, facilè tamen diuinum in ijs magiſterium poſſis agnoſcere. Quod etſi luce meridiana ſit clarius, plurimis tamen exemplis aggrediemur comprobare.

De diuina prouidentia in Iſmaelem ſiti pereuntem, MARIAM in templo degentem, Ioannem Bapt. etiam cædis Herodianæ tempore, vide cap. 6. vbi de Angelico miniſterio agitur.

§. 1. *Mirificè Moyſes papyraceo lectulo Nilum enatauit.*

Ioſephus Antiq. Iudaicarum lib. 2. cap. 5.

AMarames Moyſis pater, cognito per viſum domi ſuæ naſciturum infantem illum, cuius metu AEgyptij Hebræos fœtus ad necem damnarant: narrauit hæc Iocabeli vxori, & res iſta ſolicitudinem vtriuſq; auxit; iam enim non puero tantùm timebant, ſed ne quo pacto promiſſa felicitas intercideret. Sed mox oraculo fidem fecit mulieris partus, quæ tam facilè eſt enixa, vt obſeruatores fefellerit nihil ſentientes eorum, quæ in vulgaribus puerperijs ſentiri ſolent. Hinc infantulum per tres menſes clam nutrierunt. Deinde Amarames veritus ne re deprehenſa iram Regis incurreret, ac mox & ipſe vnà cum puero ſublatus è medio promiſſionem Dei faceret irritam, maluit ſalutem filij totam ipſius prouidentiæ committere; ratus etiam ſi puer lateret, quod tamen difficile erat, moleſtum tamen in continuo periculo viuere, non eius tantùm, ſed & ſuo: de Deo verò certam ſpem habebat prouiſurum, vt oraculi veritatem euentus indicaret.

Lectulo ergo è papyro contexto, quantus infantulum commodè capere poterat, bitumineque illito, ne aqua penetrare poſſet, indiderunt puerum, atque ita in flumen proiecti ſalutem diuinæ prouidentiæ commiſerunt. In hunc modum cùm à flumine deferretur, Mariame infantuli ſoror iuſſu matris ex aduerſo per ripam deſcendebat; obſeruatura, quò tandem papyraceum illud vas deportaretur à flumine. Hic verò manifeſtiſſimè Deus declarauit, nihil humana ſapientia, ſed omnia virtute illius omnipotenti confici, eoſque qui propter vtilitatem ſuam aut ſecuritatem,

tatem, alijs perniciem moliuntur, quantalibet vtantur diligentia, ſæpè tamen voti compotes non fieri. Rurſum qui ſuam ſalutem Deo committunt, præter opinionem è medijs periculis emergere: quod & in hoc puero videre licet.

Erat filia Regis Thermuthis; hæc dum ludit ad ripas fluminis, conſpicata vas fluitans miſſis natatoribus iubet lectulum ad ſe in ripam extrahi: quo (vt iuſſum erat) allato, mirè placuit puer, quòd eſſet magnus, & pulcher; tanto enim fauore Moyſen Deus proſecutus eſt, vt eum fecerit ab illis ipſis nutriri, & educari, qui propter eius natiuitatem reliquos quoque Hebræos perdendos decreuerant. Itaque iubet Thermuthis mulierem alicunde adduci, quę puero mammam præbeat: quo non admittente mammam, ſed auerſante, idque cùm alia poſt aliam adduceretur: Mariame, quaſi non data opera, ſed fortuitò ad ſpectandum interueniſſet; Nihil agis, inquit, Regina, dum nutrices infanti adhibes alieni generis mulieres: quod ſi Hebręam aliquam accerſeres, tum fortè popularis mammam admitteret: cumque rectè monere videretur, puella iuſſa eſt ipſa hoc negotium exequi, & lactantem quampiam adducere, ac mox vſa permiſſa poteſtate, redijt adducens communem matrem, ignotam omnibus qui tum aderant, tum infans perquam libẽter inhærere mamillæ viſus eſt, & rogante Regina mulier commiſſi infantis curam ſuſcepit.

Deus Moyſi miram afflat pulchritudinem, vt Thermuthidi ſit in delicijs.

Poſt tertium verò annum ætatis admirandam gratiam ei Deus addidit; nemo enim erat adeo tetricus, vt viſa Moyſis pulchritudine non obſtupeſceret; & perſæpè accidebat, vt dum geſtatur, & circumfertur, obuios quoſque in ſe conuerteret, ita vt relictis ſerijs negotijs, mallent præcellenti eius forma oculos paſcere; tanta erat puerilis gratia, vt inuiti homines ab

hoc ſpectaculo diſcederent: quo factum eſt, vt Thermuthis hunc ſibi filium adoptauerit, cùm alioquin germanis liberis careret, allatumque patri oſtendebat, dicens de ſucceſſore ſe cogitare, etiamſi Deus illi nullum filium gignere dederit. Hunc puerum, inquit, ego educaui non minùs indole, quàm pulchritudine diuina excellentem, quem Nilus ipſe in ſinum meum tradidiſſe videri poteſt, quem decreui adoptare mihi filiũ, tibi verò in principatu ac imperio ſucceſſorem. Et cum dicto patri infantem in manus impoſuit. At ille poſtquam acceptum ad pectus appreſſiſſet, filiæ gratificaturus, comiter diadema ſuum eius capiti impoſuit, &c.

§. 2. *Ioas infans cædi deſtinata ſubducitur.*

Sabell lib.1. exempl. c.2. ex 4. Reg. 11.

ADfuit & Ochoſiæ filio Ioæ cæli numen, cùm omnes à Dauide oriundi, crudeliſſimo Athaliæ imperio vno tempore ſunt ferro dediti. Infans mediæ cædi ſubtractus pientiſſimæ amitæ cura tam diu occultè ſeruatus eſt, donec pueraſcere incipiens magno hominum conſenſu in auiti ſit regni faſtigium reſtitutus.

§. 3. *Puer ob matris hoſpitalitatem ex puteo diuinitus eripitur.*

Theodoretus in Philotheo in vita S. Iuliani Sabæ.

NOn longè ab Antiochia, mulieri hoſpitaliſſimæ charitatis vnicus puer erat ſeptennis. exceperat illa Sanctos hoſpitio, cùm puer circa puteum ludens, in eum delapſus eſt. Mater quamquam id reſciuiſſet, intenta hoſpitum obſequio, nil laboris intermiſit, velut neglecta ob hoſpites filij ſalute. Id perpendentes Sancti, ſe ſcilicet præpoſitos vitæ filij, ad puteum ipſi accurrerunt, videruntque puerum in ſuperficie aquæ (erat autem ad multa cubita exuberans) cum aquis ludentem, vt in ſolo ſecuri ludere ſolent alij. extractum igitur ab imo, incolumem matri reſtituêre.

§. 4. *S. An-*

§. 4. *S. Anſelmo fame laboranti ſuccurritur.*

SAnctus Anſelmus Epiſcopus ex confinio Lombardiæ,& Burgundiæ ortus, puerilibus annis literis à parentibus traditus; breui ſpatio multa ſapientia pollens,ante annum 15. de ſalute animæ cogitare cœpit,& cogitatum ad effectum perduxit. Egreſſus ergo patriam, dum ex tranſcenſu montis nimium fatigatus eſſet, nec quicquam ad edendum haberet, miniſter eius ex inſperato panem candidiſſimum diuinitus in ſacculo reperit, ex quo vterque ad ſatietatem comedit. *Vincentius Barralus in Chronol. SS. Lerinenſis Inſulæ.*

Ex antiquis membranis Monaſterij Sancti Pontij Nicienſis.

§. 5. *S. Theodoro ſanitas reſtituitur.*

CVm decimum ætatis annum impleſſet Theodorus,quodam morbi genere quod regionem illam inuaſerat, ipſe quoque correptus eſt, adeo vt in vitæ diſcrimine verſaretur. Tulerunt igitur eum in templum S.Ioannis Baptiſtæ, quod non longè aberat,& ad altaris introitum collocarunt. Supra autem in ipſo crucis receptaculo erat imago Domini noſtri IESV Chriſti,ex qua duæ ſuper ipſum morbo laborantem roris ſtillæ deciderunt,ſtatimque Dei gratia ſubleuatus conualuit, & redijt domum. *Surius in vita Sancti Theodori, 22. April.*

§. 6. *De S. Moronto.*

DE S.Moronto viro non minùs nobilitate (nepos enim erat Erckenvvaldi ſub Sigeberto Maioris domus in Francia) quam pietate illuſtri (ſuis quippè ſumptibus Collegium inſigne Sacerdotum extruxit, atq; dotauit ante annos iam ferè mille, quod hodie Duaci extat) hæc narrantur. S.Richarius, qui hunc Morontum ex ſacro fonte ſuſceperat, cùm matrem Moronti S.Rictrudem Cœnobij Marchenenſis fundatricē inuiſeret, eiq; equo conſcenſo vale diceret, poſtulante matre, vt filiolo (erat enim adhuc infans) in bra- *Stapletonius de trib. Thomis de Thoma Moro ca. 1. & Beda hiſt. Angl. lib. 3. cap. 19.*

minis vtrumque proſequente, in ſuſpicionem alter cædis, alter adulterij inciderat.

Iam quadrageſimum diem in carcere trahebam, cùm ſe dormienti ſpecies Ephebi, vultu formidabilis, offert, qui me tamen placidiſſimè affatus: Ephræm, inquit, quid hic agis in vinculis? Domine, inquam, aſpectu tuo perculſus totis artubus contremiſco, fatiſcoque: Pone metum, inquit, & cauſam vinculorum expone. Domine, miſſu parentum in ſuburbium feſtinabam, ſed tenebris occupatum cuſtodes pecoris in tugurium inuitarunt: interim de nocte gregem lupi inuadunt, & tota ſylua diſpergunt: hinc ego poſtera luce à paſtoribus reus peractus, arbitrantibus ductu meo prædones ad ouilia penetraſſe, ad prætoria vinctus, quamuis inſons, meramque calumniam paſſus rapior. Hic ille renidenti vultu: Noui, inquit, ego te extra crimen hoc poſitum, impactamque tibi puram putam calumniam: ſed quid ante menſem vnum aut alterum deſignaris, haud ignoro, cùm infelicis viri miſerum pecus crebra lapidatione confeciſti. Diſce ergo iuſtum eſſe tribunal Numinis, nullumque cæleſti vindicta, niſi nocentem, plecti. Exemplo ſint gemini illi iuxta tecum vinculis conſtricti, ambo eius, cuius inſimulantur, noxæ immunes, ſed percunctatus illos, intelliges cur illos in cuſtodiam æquitas diuina dari permiſerit. Hæc fatus adoleſcens ex oculis abijſſe viſus eſt.

Angelus ſancto Ephræm apparet in carcere.

Expergefactus ego, ſimul ac diluculauit, compello vtrumque: Qui vos, inquam, fratres in hunc locum caſus detulit? cædis, inquit alter, accuſor, & cædem nullam vnquam feci. Ego, inquit alter, alterius violaſſe thorum dicor, cùm feminam alienam nunquam contrectarim. Enimuero quid alias à vobis olim peccatum eſt, aut cuius cauſa in has ærumnas permiſſu Numinis deuoluti eſtis? Ante non multos dies, inquit ille, falſæ cædis reus, cùm extra mœnia pontem flumini impoſitum tranſirem, ſecuti me alij duo in

Vindicta ſontes premit etiam cum ſe inſontes putant.

ipſo

ipſo ponte altercari cœperunt; gliſcenteque ſenſim rixa, ad manus venere; vbi valentior alterum de ponte in ſubterfluentem vndam præcipitauit, & ſe ſubduxit. ego prope alueum inambulans, illi cum fluctibus luctanti opemq; meam vltimis votis & lacrymis ſuppliciter imploranti manum facilem non porrexi, paſſus infelicem diu multumque fruſtra contra torrentem niti, & me præſente ſpectanteque vorticibus fluminis abripi, & hauriri. Hinc opinor ira cæleſtis me iuſtè perſecuta, in hos calumniæ caſſes, carceres, & vincula coniecit. Dein' alter falſa adulterij ſuſpicione circumuentus: Et ego, inquit, meum vobis facinus exponam. Biennium eſt cùm gemini fratres, defunctis parentibus, ampliſsimam hereditatem adierant, à quibus nondum diuiſa forte, ſoror orba & vidua ſuam partem exigebat, quam inficiaturi ſororem ſtatuerunt calumnijs opprimere, fornices innocenti, vagamque libidinem obijciunt: negare illa & iureiurando affirmare ſe puram, & omnis culpæ expertem: inſtare illi, ſe teſtibus conuicturos, nocentemque patrimonio exturbaturos. Bene ſibi conſcia ſoror cõditionem admittit. Conueniunt me fratres, paciſcũtur quinquagenos aureos in calumniã; ſpondeo, præſentibuſque fratribus & ſorore, alijſque teſtibus, ſacramento confirmo ſcortum eſſe, eiuſque rei me conſcium iuro, deieroque. Ita mulier hæreditate paterna penitus exuta, per nos, innocens, infamia ſimul notata, & patrimonio ſpoliata eſt. Hoc meum eſt facinus: adulterium de quo poſtulor nunquam cogitaui. Et te, inquiunt, quæ cauſa nobis ſocium vinculorum adduxit? Narraui de ouium grege à feris direpto, meque eo nomine inculpatum eſſe: ecquod tu crimen, inquiunt, olim concepiſti, vt in capitis diſcrimen diuina prouidentia venire paſſa ſit? Buculam ego pauperis prægnantem lapidibus inſectatus ad mortem adegi, ipſum inſuper ſuam iuuencam veſtigantem indignis conuicijs laceraui.

Poſtri-

Poſtridie Prætor ſontes ad tribunal ſiſti iubet,& quæſtionibus ſubijci : Primus, de cæde & vi appellatus, conſtanter negat factum : torqueri iuſſus eadem conſtantia perſeuerat in tormentis.ſoluto primo,ſecundus pro adultero habitus dicitur;pariq́ue ratione tortus adulterium inficiatur. Ego interim metu prope exanimatus trepidabam & pauebam, magnamq́ue vim lachrymarum profundebam, vt qui perinde me ac ceteros, ad ſupplicium quæſtionum addictum ſcirem. Quin & lictorum turba me lamentantem petulanter palam irridere & dictis inceſſere: Serò ploras puer:tum plorandum erat,cùm ſcelus admiſiſti : iam nunc in medium & tu proditurus es: quæ vox adeo vulnerauit animum meum, vti tantùm non defectus ante mortem morerer.tandem pronunciata in duos ſententia videri innocentes,abſoluti ſunt,ac dimiſſi. Ego Prætoris imperio reductus in cuſtodiam alteros quadraginta dies ibidem exegi, cùm tres alij in eundem mecum carcerem compinguntur. reuerſuſq́ue ad me ille adoleſcens qui mihi per quietem viſus erat, & Ephræm ,inquit, percunctatus es ex illis duobus,quid peccauerint ? Ego verò,inquam;& prolixè expoſui omnia quæ ab ijs didiceram. Intelligis ergo,inquit,iudicia Dei iuſta ? En duo hi gemini fratres illi ſunt qui ſororem falſa ſtupri criminatione oppreſſam bonis paternis exuerunt. Tertius, eſt ille qui de ponte hominem in flumen deiecit, cuius vi & impetu abreptus interijt.

Ego mox vt illuxit adortus ſingulos, de ſingulis quæſiui,qua culpa fuerint comprehenſi & in neruum dati. Cùm alij cædem falſam, alius adulterium nequicquam cauſaretur, & omnes ſe innoxios dictitarent,Regredimini,inquam,in memoriam æui retroacti à vobis, fortè aliquid peccaſtis & non expiaſtis. Hic illi faſsi calumniam ſorori factam, & ademptam hęreditatē;tertius depontanum illũ à ſe in aquas pręcipitatum dixit.Extorta à ſingulis confeſſione aperui

quæ

quæ cognoueram de alijs: qua illi narratione attoniti formidare cœperunt vindictam diuinam.

Inſequenti die quæſitor omnes ad publicum tribunal adduci præcepit, vbi ſpectante toto populo rotarum gyris adſtricti: dumque excarnificati facinora omnia ſua ediderunt, cædes, adulteria, calumnias, lataque ſententia me præſente in furcam acti animas exhalarunt: quid mihi tunc animi, quis ſenſus, ac trepidatio! Lictores enim, age puer, inquiunt, non ita quæſtionem vt nuper euades. quibus ego externatus, mortuo propior quam viuo videbar. Ergo tandem Prætor: Puerum, inquit, veſte ſpoliate; ſpoliatum loris à manibus pedibuſque diſtendite, neruiſque bubulis mactate: Hic ego mille votis cælum oneraui, Deumque infantis precibus propitiare conatus, religionem profeſſurum ſpopondi, ſi me præſenti ſupplicio eriperet, & vinculis exempto ſalutem expediret. Audire mox viſa Dei clementia lacrymabiles gemitus meos. ex concilio iudicum primus monet Prætorem, vt (ſi videretur) in aliud tempus cognitionem reijceret meæ cauſæ, prandij horam eſſe.

Vouet ingreſſum in religionem.

Reducor ergo oneratus ferro in vincula, alioſque dies quinque ſupra viginti in cuſtodia ſolus exigo: Cùm ecce tibi rurſus ille iuuenis (haud dubiè tutelaris ſpiritus) mihi iam tertium adſtat, & compellans: Satiſne credis iam, inquit, iuſto Dei iudicio mundum adminiſtrari, nec quicquam ab eo præter æquitatem fieri? plus ſatis, inquã, intellexi mirabilia opera Domini, & inueſtigabiles vias eius; ſed obſecro Domine, qui me tam clementi affatu in vltimis his periculis & ærumnis meis dignatus es; aſſere me ex vinculis in priſtinam libertatem: ego tibi viciſsim totum vitæ meæ æuum deuoueo deſpondeoque, monachum induam, & in omnem vitam ſincera fide ſeruiam. Subridens ille ſemel duntaxat adhuc ad tribunal ſiſteris, & miſſionem accipies. Ah, Domine, inquam, minas & pla-

Angelus Custos 3. ei apparet.

& plagas iudicis pertimeſco, & reformido. Rurſum ille placidè: Tam grauiter te peccaſſe non oportebat, nunc quoniam ob improbitatem tuam tu ipſe te his calamitatibus implicuiſti, quid agam? Enimuero non multa patieris, ſuccedet huic nouus Prætor, qui te miſſum faciet: & cum dicto receſsit.

Anxius ego propter euentus incerti expectationem, poſt quartum diem nouus Prætor magiſtratum init, parentibus meis familiariter notus, qui octauo, quam inierat Præturam, die, quærit ex Præfecto carceris, quos teneret in vinculis: Neminem, inquit Præfectus, præter puerum, productum in quæſtionem agnoſcit, & nihilo ſecius ex legum præſcripto cauſam cognoſcit, & abſolutum dimittit. Ego præter expectationem abſolutus rectà in montem profectus, ad venerandi Senis pedes procubui, ſtatuq; vitæ & diſcriminis explicato, in verba religionis & monachi iuraui. Sed hæc vtilitatis publicæ cauſa expoſui, vti iuxta mecum iuſtum Dei numen veneremini, quod modis omnibus omnium ſalutem procurat. ingreditur religionē.

§. 8. *Puer Ouo nominatus à ſuſpendio liberatur.*

PRædicante & docente populum Friſonum ſanctiſsimo Vulfrano Archiepiſcopo Senonenſi, contigit quadam die puerum quendam ex ipſa gente Friſonum ortum dijs immolandum duci. Orabat autem ſanctus Pontifex incredulum ducem, vt huius pueri ſibi vitam donaret, nec hominem ad imaginem Dei factum, ſacrificium execrabile dæmonibus immolaret. vocabatur autem idem puer Ouo. Reſpondebat autem Dux patrio ſermone, decretum eſſe lege perenni olim à prædeceſſoribus ſuis omnique Friſonum gente, vt quemcunque ſors elegiſſet, in eorum ſolennijs dijs offerendum ſine mora. At verò ſanctus Præſul dum perſiſteret in precibus, & præfatus populi Princeps eius petitioni ſatiſfacere vellet, animoſi *Ionas Monachus apud Baron. to. 8. anno Chriſti 700.*

N genti-

gentiles, zelo vani erroris deuicti, ſicut ſcriptum eſt: *Zelus apprehendit populum ineruditum*, vnanimes fruſtrabant eius precem, dicentes: Si tuus Chriſtus de tormento mortis eripuerit, ſit tuus, eiuſque æuo perenni ſeruus. Ad hæc ſanctus Pontifex: Non hominum, inquit, in hoc facto, ſed Domini Chriſti fiat voluntas.

Appenditur denique puer in patibulo aſpicientibus Chriſtianorum ſimulque Gentilium turmis, per duarum ferè ſpatium horarum. Extemploque ſacerdos Domini pro ſalute & vita non ſolum illius, qui in tormento erat mortis conſtitutus, verùm etiã pro obcœcato populo, qui Sathanæ vinculis irretitus erat, flectens genua, hanc ad Dominum fudit orationem. Deus inuiſibilis, immortalis, & æterne, exorabilis eſto tuis ſupplicibus, & ſicut quondam Danielem liberaſti de lacu leonum, ita hunc puerum de faucibus eripe illius ſæui leonis, qui circumiens quærit quẽ deuoret, vt de illius duplici ſaluatione populus hic incredulus depoſita ſorde idololatriæ ad veritatis conuertatur agnitionem, & per cunctas generationes nomen tuum benedicatur in ſæcula.

Hac completa oratione illicò diſrupta ſunt vincula, quibus ſemiuiui pueri guttur illigatum fuerat: ſic illæſus in terram ruit. Videbatur autem illi (vt poſt ipſe narrabat) quaſi ſopore graui teneretur oppreſſus, ſanctique Pontificis zona pectore circumligatus, ſubleuaretur omnis eius corporis ſtatus. Apprehenſaq; eius manu Pontifex ſanctus ait: *In nomine Domini IESV Chriſti exurge concitè ſanus*. quo dicto, illicò incolumis ſurrexit, nullum illatæ ſibi pœnæ ſentiens dolorem. Atque ex hoc facto plurima Friſonum multitudo conuerſa eſt ad Dominum.

§. 9. *S. Mamas infans carcere eximitur.*

Metaph. apud Sur. 17 Aug.

THeodatus & Ruffina S. Mamantis fuêre parentes, ambo patricij, ſub Aureliano Imper. ob Chriſti fidem

fidem in carcerem coniecti: verùm Theodatus imbecillitatis ſuæ præclarè ſibi conſcius, eo in ergaſtulo precibus & lacrymis maturam, & piam valde à Deo impetrauit mortem, ne fortè in medijs ſupplicijs aliquid pateretur humani. Porrò Ruffina, quæ vterum gerebat, cernens ſe mariti ſolatio deſtitutam, varijs perturbationibus agitari cœpit: cumque profuſo lacrymarum imbre coniugis ſui reliquias rigaret, & crudelia carnificum tormenta perpenderet, victa doloribus filium enixa eſt. Tum verò nouæ de infante ſolicitudines accreſcebant, eamq; perturbabant, non tamen ita, vt vel minimum à fidei conſtantia dimouerent. Itaq; cùm infantem ſuum Deo commendaſſet, & aquis ſalutaribus expiatum obtuliſſet, ardentiſſimis à Deo votis ſimilem cum marito vitæ exitum obtinere meruit. Solus ergo infans inter parentum reliquias viuus voluebatur, cùm ecce diuina quædam viſio viduæ cuidam offertur, monetq; Ammiam (id enim matronæ nomen erat) vt à Prĉſide petat Sanctorum corpora, pupillumque ſibi in filium adoptet: quo facto dilata ſunt, non ablata puero tormenta, quæ fortior deinde maiori cum gloria ſuſtinuit. potuit verò tunc cum Propheta dicere: *Pater meus, & mater mea dereliquerunt me, Dominus autem aſſumpſit me.* *Pſal. 26.*

§. 10. *Codratus infans diuinitus educatur.*

CODratus Martyr, præter conſuetum naturæ vſum educatus eſt: ab ipſis enim incunabulis nutrimétum incertum habuit, quippè qui matrem adhuc infans amiſiſſet, & maternis vberibus caruiſſet: Chriſtus autem illi ſignis minimè obſcuris alimenta ſubminiſtrauit, cùm eius iuſſu nubium globus è cælo infantem amplecteretur, alimentumque ſuppeditaret. *Metaphr 10. Mart. Hipomanus tom. 7.*

§. 11. *Infans à Capra enutritur.* *Procopius de be&lo Gott. lib. 2.*

BElisario Picenum agrum aduerſus Gottorum impetus tuente, ingens eius regionis homines

terror inuaſerat. feminæ itaque cùm derepente fugam capeſſerent, in loco, vbi Vrbiſalia oppidum fuerat, quædam edito partu, eoque pannis, vt licuit, inuoluto, & in terra relicto, nuſquam deinde comparuit, aliquo fortè caſu ſublata è viuis infantem illum in ſolitudine iacentem, ac vagientem, capra quædam aduertit commiſerata, quæ & ipſa recens fœtum ediderat, accedens vbera ei præbuit, diligentique cura ſeruabat, ne canis aut alia quæuis bellua puerum offenderet. Obtigit poſt dies plurimos, vt Piceni ad ſua quiſque redirent. Dum in Vrbiſaliam permiſtæ cum viris feminæ perueniſſent, inuentus ſuperſtes puer; nec quomodo id eueniſſet, vt ibi infantulus vixiſſet, coniectura vlla quiſquam aſſequebatur. Alia ergo vbera porrigebat, alia blandiebatur, alia fouebat ſinu: at ille inſuetum mulieris lac reſpuebat. Interim capra affuit, & balatu fremens circumibat, ægre ſe ferre ſubindicans mulieres infantulo appropinquaſſe. Vbi id aduerterunt mulieres, prorſus abſtinuere à puero, capræ officium tum alendi, tum ſeruandi permittentes. Ex eaque die populares puerum illum AEgyſtum appellauere. *Hæc Procopius, qui adijcit ſe tum miraculi conſpiciendi cauſa adductum fuiſſe ad puerum, & capram, quæ ad lapidis iactum abierat, feſtinaſſe, balantemque accurriſſe, pueroqúe deſuper adſtitiſſe, ne quis illi moleſtus eſſet. Eſt ſanè nutricia Dei prouidẽtia, quando, ſi parentes infanti deſint, nutricios etiam ratione carentes prouideat.*

§. 12. *Diuina in S. Modeſtum prouidentia.*

Ex Menæis Raderus in Viridario Sanctorum.

CAtholicis parentibus natus eſt Modeſtus, Sebaſtę, patre Euſebio, matre Theodula, quæ non pariebat; precibus amborum datus eſt hic filius (eximius poſtea pater, & Patriarcha Hieroſolymitanus) à Deo poſt quadrageſimum initi matrimonij annum: nato autem infante, ob hoc pater accuſatus eſt apud Maximianum, quòd Chriſtum profiteretur, comprehenſuſque

ſuſque in cuſtodiam datus. Quod cùm Theodula intellexiſſet, & illa pariter cum filio ad carcerem properauit, in quo ambo Dominum precati, in manu Angelorum animas in pace ediderunt; Martyres iam voto effecti: quos carceris cuſtodes, cùm defunctos reperiſſent, puerum inter mortuos viuum iacentem ad Maximianum detulerunt, quintum menſem primùm agentem, quem vt liberalem & amabilem Imperator vidit, cuidam ex ordine Senatorio commiſit, vt qui dign⁹ videretur, quem Iupiter amaret. Educatus ergo B. Modeſtus ab hoc, cùm audiſſet quibus eſſet parentibus, & quo pacto Chriſti cauſa mortem oppetijſſent, tredecēnis incidit in Ludi-moderatorem quendam Chriſtianum, à quo Chriſtianam edoctus pietatem, totum ſe illi mancipauit. ægrè verò patiebatur diutius ſe apud idolorum cultores verſari. Quare Maximiano ſacrificium publicum promulgante, ille ad parentum monimenta precatus, magno illos affectu rogauit, vt ex idoloru m poteſtate eriperetur, ſacraque baptiſmatis vnda ſignaretur. Offendit ergo illum Argentarius, qui adſcitum ſecum deduxit, multa in itinere mira perpetrantem, eumque ibi commendatum Pontifici, erudiri, ſacriſque Chriſtianis initiari curauit; qui columnam è cælo flammeam ſupra verticem iam baptizandi vidit deſcendere atque conſiſtere, ætate deinde creſcente cuidam dæmonolatræ velut mancipium venditus fuit ab Argentarij filijs, à quo toto ſeptennio mala innumera pertulit: quo defuncto liberatus, poſt multorum miraculorum famam, tandem Patriarcha Hieroſolymitanus eſt factus; Vbi Argentarij filios Hieroſolymam negotiandi cauſa veniētes, & à quibus in AEgypto erat diuenditus, velut alter Ioſeph, nihil tale cogitantes humaniſsimè excepit, lautiſsimeque tractauit. Octo & triginta annis Pontificatum adminiſtrauit, ita vt ad ſeptimum & nonageſimum ætatis annum perueniret.

§. 13. *Ad maris accedentis littus dormienti Macloуio adnaſcitur inſula.*

Sur. 15. Nouemb. ex Sigeberto Gēblacenſi monacho.

DVm quodam die Maclouius cum ſibi coæuis pueris ad littus maris iuiſſet, alijs ludo intentis, ipſe alto ſopore correptus eſt. Accedente interim maris æſtu, reliqui pueri fuga ſaluti conſulunt, ſocij dormientis immemores. Sed ecce fluctus licet tumidi circum vndiq; fluitarent, tamen velut circumducto in orbem circulo, eum terræ tumulum attingere non ſunt auſi, in quo iacebat B. puer: ſed ita repentè ſimul cum fluctu creuit inſula, vt æquoris faſtigium ſemper exæquaret. Hæc res omnium vicinorum oculis fuit comprobata. Sanctus puer parentum, vix ſe præ admiratione capientium, nauigio eductus eſt: neue huius rei memoria vnquam excidat, ſtat in hodiernum diem inſula æternum facti monimentum.

§. 14. *S. Petrus Damianus crudeli matris decreto penè necatus liberatur.*

Surius 22. Febr. tom. 7.

BEati Petri Damiani Epiſcopi mater, quòd prole numeroſa grauaretur, marito defuncto, & ſummis in anguſtijs res domeſtica verſaretur, ad reſtem ſe veniſſe exclamat, & aliquando doloris impatiens, Petro vix dum nato lac negare aggreſſa eſt, prorſus vt nihil infantis vagitu crudelis cõmoueretur, haud dubium eſt quin etiam mors eius fuiſſet ſecutura, niſi diuina mulier quædam alia eò fortè adueniens, fame ſimul & frigore nigreſcentem miſerata, immanitate ſumma efferatum matris animum redarguiſſet, eaque paululùm ad tranquillitatem reuocata, calentis aquę beneficio, alijſque auxilijs infantem ſemi-mortuum ad vitam reuocaſſet.

§. 15. *Puero iam iam à patre occidendo ſuccurritur.*

Baron. tom. 10. an. 850.

ANno 850. grauiſſima fames Germaniæ populos oppreſſit, maximè circa Rhenum habitãtes: nam vnus modius frumenti Moguntiaci vendebatur decem

cem ſiclis argenti. Morabatur autem tunc Rabanus Archiepiſcopus in quadam villa parochiæ ſuæ, cui vocabulum VVinſella, & pauperes quotidie pluſquã trecentos alimento ſuſtentabat, exceptis illis, qui in præſentia eius veſcebantur aſſiduè. Venit autem & mulier quædam penè conſumpta inedia cum puerulo inter cæteros refocillari deſiderans, quæ priuſquam limen portæ tranſcenderet, præ nimia imbecillitate corruens ſpiritum exhalauit. Puer verò mamillam matris mortuæ, quaſi viuentis de ſinu protrahens, & ſugere tentans, multos gemere intuentes & flere coëgit. Tantæ igitur famis tempore quidam de Grabfelden cũ vxore ſua, & filio tenero, in Thuringiam proficiſcens, vt malum inopiæ tolerare poſſet, vxorem in itinere in quadam ſylua ſic affatus eſt: Nõnne, inquit, melius eſt, vt puerum iſtum occidamus, & manducemus carnes eius, quàm omnes inedia conſumamur? illa verò contradicente, ne tantum ſcelus committeret, tandem vrgente fame, filium de brachijs maternis per vim rapuit; & voluntatem opere impleſſet, niſi DEVS illum ſua miſeratione præueniſſet. Nam ſicut idem poſtea multis retulit, cùm euaginaſſet gladium, vt mactaret filium, & in ancipiti poſitus necem diſtuliſſet, vidit eminus duos lupos, ſuper vnam ceruam ſtantes, & lacerantes carnes eius, ſtatimque parcens filio, ad cadauer ceruæ cucurrit, & lupos inde abigens, tulit de carnibus prægustatis, & cum incolumi filio ad vxorẽ reuerſus eſt: prius enim quando filium tulerat de manibus matris, paululùm ab ea declinauerat, ne illa morientem videret & audiret. At illa veniente marito, videns recentes carnes, & cruore perfuſas, putabat filium occiſum, & cecidit retrorſum penè exanimis: ille autem accedens, conſolatus eſt eam, oſtendens puerum viuentem. & reſumpto ſpiritu, diuinę prouidentiæ pariter gratias egerunt.

En liberalitatem veri paſtoris.

Quomodo mulier alia famis tempore filium coxerit & vorauerit, vide Ioſeph. de bello Iudaico lib. 7. c. 6. & 8. Hegeſip de excidio Hieroſolimit. Baron tom. 10. anno 72.

§. 16. *S. Bernardus æger ſtatim ſaneſcit incantatrice pulsâ.*

Surius in eius vita li. 1. cap. 2.

CVm S. Bernardus adhuc puerulus graui capitis dolore vexaretur, decidit in lectum. adducta eſt ad eum muliercula, fortè ignorante matre, quaſi dolorem mitigatura carminibus. Quam cùm ille appropinquantem ſentiret cum carminalibus inſtrumentis, quibus hominibus de vulgo illudere conſueuerat, cum indignatione magna exclamans, à ſe repulit, & abiecit. Nec defuit diuina gratia zelo ſancti pueri, ſed continuò ſenſit virtutem, & in ipſo impetu ſurgens, ab omni dolore liberatum ſe eſſe cognouit.

§. 17. *Sanctus Hermannus à fœda ſcabie liberatur.*

Sur. 7. Apr.

COntraxerat aliquando Hermannus, Religionem puer ingreſſus, tam fœdam capitis ſcabiem, vt condiſcipulis eſſet horrori ſimul ac riſui; adeoque, vt licet quietus & patiens petulantium vix poſſet ſubſannationes ſuſtinere diutius, quin animo contabeſceret. Vidit afflictum Deus, & dormiens ſenſit (ſine moleſtia tamen) animal aliquod, reptilene, an volatile, incertum, roſtro ſuo adeo totam illam purulentam ſcabiem auellere, vt nihil omnino relinqueretur, ſed ſanum condiſcipulis caput ſequenti die mirantibus apparuerit.

§. 18. *Albinus alijs perplutis intactus à pluuia perſeuerat.*

Antonin 2. par. tit. 14. c. 2 § 1. poſt Hug. c. 139. & 144. fuit Andegauenſis Epiſcopus Albinus.

HIc cùm adhuc puerulus eſſet, & monaſterium Obiallacenſe Chriſto arctiùs ſeruiendi deſiderio ingreſſus, in Abbatis ſui obſequium per pagum ambularet, applicuit ad quendam locum, vbi tantæ detonuit violentia tempeſtatis, tantumque pluuialis imber ſe effudit, vt ipſam domum, in qua erat, nec ſua tecta defenderent; cumque præ magnitudine pluuiæ,

Digitized by Google

uiæ, caſæ pro campo ſtarent; madefactis omnibus qui in eodem loco erant detenti hoſpitio, ſolum B. Albinum tunc imber tangere expauit: quia ibi flammam fidei ſenſit; ne iniuriam faceret, ſe gutta detorſit.

§. 19. *S. Medardus ruente nimbo protegitur ab Aquila.*

EQuos in paſcuis, vt paternis iuſſis obtemperaret Medardus, cuſtodiebat. Iamque ſub horam prandij miſſus, qui eum reuocatum iret ſeruus, accedens, eminus vidit puerum propter effuſam imbrium vim, latebras quærentem: & ecce aquila expanſis alis ſuper eum volitans, tam congruenter eum cooperuit, vt cùm circumquaque pluuia graſſaretur, nullam tamen eius iniuriam perciperet. Quo viſo ſeruus obſtupefactus, domum concito curſu reuertitur, & parentibus miraculum pandit. Illi, cum tota familia, ruunt certatim ad locum, ſi fortè viſu cõfirmare poſſent, quod auditu didicerant. vbi verò illuc ventum eſt, non iam auriti tantum, ſed & oculati teſtes effecti præ gaudio illacrymantur. *Surius 8. Iunij.*

§. 20. *Dei ſubſidium S. Ludgeri mater, adhuc infans, atque adeo ipſe Ludgerus experitur.*

MAtrem S. Ludgeri Liafburgam, auia ex paterno genere gentilis, dolens filio tantum filias naſci, eadem qua nata fuerat hora, à mancipio, ſitulæ aqua plenæ immergi mandauit. Sed mirando ſpectaculo paruula ætas, vtraque manu marginem ſitulæ apprehendens, perfectæ ætati reluctabatur. Itaque vicina mulier ſuperuenit, quæ infantulam eripuit, & ori eius aliquantulum mellis immiſit: quia autem iuxta ſuperſtitionem Gentilium, ſemel aliquid guſtantes illicitum erat necari infantes, in domo illius mulieris occultè educata eſt, & poſt auiæ mortem matri reſtituta. *Io Molanus 26. Martij, de Natal. SS. Belgij.*

Digitized by Google

Hæc deinde marito iuncta, Ludgerum in vtero geſtans caſu corruit, & palus, in quem impegerat, latus eius penetrauit, ſed Dei prouidentia tantæ prolis gerulam è mortis faucibus, & prolem ipſam liberauit.

§. 21. *Sanctus item Germanus Dei prouidentia ſeruatur in vtero crudelis matris, poſteaq; à veneno.*

Fortunat. apud Sur. tom 3.

EVſebia S. Germani Pariſienſis Epiſcopi mater, eo quòd hunc poſt alterum intra breue ſpatium concepiſſet, pudore mota muliebri, cupiebat eum ante partum extinguere: & accepta potione, vt eum extingueret, dum ei nocere non poſſet, incubabat in ventrem, vt vel pondere præfocaret, quem venena non læderent.

Sed & aliàs eſt à veneno parato conſeruatus. Habebat ſocium Stratidium, cuius mater vt hæreditatem Germani acquiriret filio ſuo, temperatam potionem in ampulla condidit, & vinum in altera, præcipiens puellæ, vt venientibus à ſchola ambobus, Stratidio porrigeret vinum, Germano maleficium. Illa verò ignoranter mutauit ampullas, & illi dedit maleficium, huic autem vinum. Stratidio tamen ſolicitè impenſo ſtudio, etſi mors vitam non abſtulerit, tamen ſignum mortis infixit.

§. 22. *Agapitus & Theopiſtus S. Euſtachij filij feris diuinitus eripiuntur.*

D. Antoninus p. 1. tit. 7. c. 5. §. 3.

REuertenti Euſtachio poſt baptiſmum ſuum, & vxoris, & filiorum, Dominus apparuit, & prædicens eum multa paſſurum, cõfortauit eum ad patientiam. Inde ad dies paucos mortui ſunt omnes famuli & famulæ eius, & pecora, & tota ſubſtantia eius ad nihilum redacta, per rapinam malorũ, propter quod paupertate preſſus eſt, & præ verecundia cum vxore & filijs profectus eſt in AEgyptum. Sed aſcendens nauem, vt mare tranſiret, cùm non haberet naulum ad ſoluen-

ſoluendum, nauclerus retinuit ſibi vxorem eius pulcherrimam pro naulo. Et quia conquerente eo, volebat eam patronus nauis in mare demergere, contriſtatus ſine ea diſceſsit cum filijs. Domin⁹ autem Deus prouidit pudicitiæ eius, vt ille eam non contingeret. Perueniens autem ad quendam fluuium, vnum ex filijs dimittens in terra, alium ſuper humeros ponens, tranſportauit ad aliam partem fluminis: cumque reuerteretur pro alio, in medio fluuij conſtitutus, vidit leonem illum rapientem, & in ſyluam portantem; & deſperans de eo, reuerſus eſt ad alium iam tranſuadatum. & videns lupum illum rapientem, & in nemus fugientem cum eo, exiſtimans ambos ab illis feris deuoratos, incitabatur ex dolore nimio ad ſe ſubmergendum. Sed à Deo confortatus, gratias de omnibus egit. Fuerunt autem illi paruuli eruti de ore illorum animalium rapacium à paſtoribus & agricolis videntibus illos, & cum canibus inſequentibus. Accidit autem poſt quindecim annos, quòd cùm prouincia quædam Traiani Imperatoris rebellaſſet, Euſtachius ob virtutem bellicam Imperatori notam, factus ab eo fuerit Magiſter militiæ ad egrediendum contra hoſtes. qui collectis de diuerſis locis tyronibus, inter ceteros fuerunt ei præſentati duo filii eius iam iuuenes facti, quos etſi non agnoſceret, tamen ex generoſitate morum & induſtria, quodam etiam naturali inſtinctu primos inter conuiuas ſuos habebat. Rediens ergo aliquando bello feliciter geſto, hoſpitatus eſt vbi erat vxor eius: cùm autem illi duo iuuenculi ad inuicem loquerentur de progenie ſua, & vnus eorum referret alteri quod pater cum vxore & duobus filijs reliquiſſet patriam, & vxor fuiſſet ei ablata à nauclero, & pater cùm alio tranſportato veniret pro eo, leo rapuerat eum, ſed à paſtoribus fuerat de ore eius liberatus: ſubdiditq; alter ſibi eueniſſe ſimile. Vnde ex narratione ipſa cognouerunt ſe inuicem eſſe germanos. Mater autem eorum hæc omnia

audiens

audiens recogitabat ſi fortè ipſi eſſent filij eius. Altera autem die cùm ipſa mulier rogaret Euſtachium Magiſtrum militiæ, vt Romam reduceret eam, conſiderans diligẽter effigiem eius, & cætera ſigna, agnouit eſſe maritum ſuum. Quod ipſa manifeſtante & ipſe agnouit vxorem, nec lacrymas præ gaudio continere poterant. Et interrogante vxore de filijs, dixit deuoratos à beſtijs, explicans modum. Sed illa referente quæ præcedenti die audiuerat ab illis adoleſcentulis, eiſque examinatis cognouerunt eſſe filios ſuos: factumque eſt magnum gaudium & feſtum in exercitu de eorum inuentione.

§. 23. *Puer Odilo, licet æger, in templum irrepit, ſanitatem conſequitur.*

Ex Petro Damiano, Sur. 1. Ian. Fuit S. Odilo Abbas Cluniacenſis.

SAnctus Odilo adhuc puer tanto repentè membrorum languore adſtrictus fuit, vt incedendi quoque facultate priuaretur. Accidit autem vt eum nutrix ad valuas templi Diuæ MARIAE ſacri, negotijs auocata, ſine cuſtode deſereret. Quod puer aduertens, diuino quodam prouocatus inſtinctu tentare cœpit, ſi fortè aliquo niſu in templum irripere poſſet. Igitur pedum ac manuum velut remigio vſus, adeo ſe tandem promouit, vt altaris periſtromate correpto, ſe, iam concepta ſpe valentior, erexerit in pedes, & paulò pòſt diuinâ virtute reſtitutis viribus, ad agendas Deo gratias accurrentium animos prouocarit.

§. 24. *S. Maurus mortuus natus, vita & ſalute donatur.*

Molanus de Natalib. SS. Belgij 15. Ianuar.

APud *Huenſes*, in circumuicinis locis Andanenſibus natus erat *Maurus*, & mortuus: ſed diuino permiſſu recepit vitam, & in baptiſmate dictus eſt, *Mortuus natus*, vernaculè, *Mort-né*. Vixit deinde vitam modeſtam, & tandem in ſiluis circa Andanam Eremiticum habitum elegit, in quo ſanctè extremum vitæ ſuæ diem concluſit. Cùm autem vlteriùs à nemine vi-

Digitized by Google

ne videretur, vicini quæſitum inuenerunt, ſed mortuum. Eius corpus ſanctiſſimum cùm Andanam vehere vellent, equi diuino nutu refragabantur, cùm verò *Huum* dirigeretur, ſponte progreſſi ſunt vſque ad ædem S. Ioanni Euangeliſtæ ſacram, in qua honorificè inhumatum iacet. Literati quidam eum ſanctè mortuum vocant. Rectiùs Renatum dixiſſent, quomodo Sanctus Maurilius puerulum à ſe reſuſcitatum nominauit, qui ei poſtea in cathedra Andegauenſi ſucceſſit.

§. 25. Epiphanius puer Iudæus diuinam opem experitur.

MAnſerat Epiphanius decem annos natus matri ſuæ, quando mortuus eſt pater eius. Dixit autem ei mater: Fili quoniam familia noſtra in ijs quæ ad corporis vſum pertinent, nobis præbet anguſtias, accipe iumentum quod eſt intra domum noſtram, & vade ad nundinas & vende: & ita id quod erit ad nos alendos vſui, ſuppeditabimus. Epiphanius autem dixit matri ſuæ: Scis iumentum noſtrum adhuc eſſe indomitum, fietque vt ſi eam ad id vendendum, qui circa ipſum congregati erunt, vidẽtes eius inſolentiam, me pœna afficiant, dicentes: Cùm malum habeas, malè patieris ex lege. Dixit ei mater: Abi, fili: Deus patrum noſtrorum Abraham, Iſaac, & Iacob, dabit iumento intelligentiam, vt per eius precium nos noſtro vſui ſeruiamus. Epiphanius autem, Deo inuocato, qui dedit Moyſi gratiam, vt maxima ſigna faceret coram Pharaone, profectus eſt volens obedire matri ſuæ. *Ex Metaphr. Sur. 12. Maij.*

Cùm ad nundinas autem eſſet ingreſſus, accidit vt iumentum indomitum fieret placidum, & valdè manſuetum. Affuit autem quidam Iudæus negotiator nomine Iacob, qui dixit Epiphanio: Vis ô fili, vendere hoc iumentum? Dixit Epiphanius: Maximè, pater, eâ enim de cauſa id adduxi. Reſpondens autem dixit Epiphanio: Cuiuſnam es religionis? Dixit Epiphanius:

phanius: Iudæus. Dixit ei Iacob: Cùm ſimus eiuſdem generis, non debet inter nos peccatum intercedere: ſed cùm ſit Deus noſter iuſtus, conſtituamus iuſtum iumenti precium, vt neque tu iniuria afficiaris, nec ego damnum patiar, ne maledicta poſtea nobis inferamus,& Deus nobis iraſcatur;ſed potiùs benedictiones. Quoniam dixit: Qui benedicit, benedicetur; & qui maledicit,eſt maledictus. His autem auditis Epiphanius valde timuit condemnationem Iacobi, & dixit ei: Nolo tibi ampliùs vendere hoc iumentum. Iacob verò dixit Epiphanio: Quanam de cauſa ô fili! Epiphanius dixit ei; Hoc iumentum, ô pater, eſt inſolens & indomitum, acerbiſsimæ verò famis anguſtiæ ſubiere domum meam. Eſt autem mihi mater & ſoror: pater enim meus exceſsit è vita humana; mater mea iuſsit, vt venderem hoc iumentum, propterea quod cibo indigeremus: Nunc autem audiui ex te pater,quod malum ſit damnum afferre,& Deum timui, ne fortè tu mihi maledicas,& ille me puniat propter tuam in me maledictionem. Cùm hæc autem audiſſet Iacob, miratus eſt reſponſum pueri. accepitque tres nummos, & dedit Epiphanio, ſimul etiam eum docens verbis eiuſmodi: Fili, hanc accipe benedictionem,& vade ad matrem tuam,& inferes panes in domum tuam; tecum quoque accipe hoc iumentum,& ſi ſuum quidem mutet vitium & mores inſolentes ac proteruos,maneat domi tuæ: ſin autem in hac perſeueret inſolentia, eijce è tuis ædibus, ne alicui ex tuis mortem afferat. Cùm hæc audiſſet Epiphanius,& à Iacobo tres nummos accepiſſet,regreſſus eſt.

Priuſquam autem ipſe ingrederetur vicum circiter mille paſſus,occurrit ei homo Chriſtianus nomine Cleobius,qui dixit ei: Vis vendere iumentum, ô fili? reſpondens dixit Epiphanius: Nolo,pater. Dixit autem Cleobius: Si vis vendere, cape eius precium, & ipſum mihi relinque. Interea animal inſolenter irruens & impetum faciens, Epiphanium excuſsit, humi-

humique alliſit, & abijt extra ſemitam. Epiphanius autem ex iumenti inſolentia grauem accepit dolorem, humique iacebat, flens amarè & non valens ſurgere. Cleobius verò accedens, & femur eius tenens in eo loco, in quo affectus fuerat ab inſolēti beſtia, cùm eum ter ſignaſſet, ſtatim erexit nihil mali in ſe habentem. Cleobius autem dixit iumento: Tibi dico iumentum plenum omni inſolentia, quoniam voluiſti tuum dominum occidere, in nomine IESV Chriſti crucifixi, non amplius excedas ex hoc loco. Quod poſtquam dixiſſet Cleobius, iumentum ſtatim cecidit in terram mortuum. Cleobium autem interrogauit Epiphanius, dicens: Quis eſt ô pater, IESVS Crucifixus, quod talia fiunt per eius nomen? reſpondit Cleobius: Hic IESVS eſt filius Dei, quem crucifixerunt Iudæi. Epiphanius verò timuit ſignificare Cleobio ſe eſſe Iudæum: Cleobius autem perrexit ſuum iter ingredi, & Epiphanius venit in vicum ad matrem ſuam. quem videns mater accepit cum gaudio. Aliquanto autem poſt tempore Epiphanius eſt baptizatus.

§. 26. *Puer ex obedientia in furnum coniectus à patre, ſeruatur illæſus.*

QVidam tres habens filios renunciauit ſæculo & venit ad monaſterium, relinquens filios ſuos in ciuitate, & cùm fuiſſet tres annos in monaſterio, cœperunt ei cogitationes ſuæ filios ad memoriam frequenter adducere, & contriſtabatur pro eis valde: neque enim dixerat Abbati ſe filios habere. Videns autem Abbas eum triſtem, dixit ei: Quid habes, quod triſtis es? & narrauit ei, quia tres filios haberet in ciuitate, & quia vellet eos in monaſterium] adducere. Præcepit autem Abbas ei, vt adduceret eos. Qui cùm perrexit ad ciuitatem, inuenit duos ex eis iam eſſe defunctos; vnum verò ſolummodo remanſiſſe: quem aſſumens venit ad monaſterium, & requirens Abbatem, eum non inuenit illic: interrogauit autem fratres

Ex vitis SS. Patrum 2. p. lib. de Obedient.

fratres vbi eſſet Abbas: & illi dixerunt: Ad piſtrinum perrexit. Ille verò tollens filium quem adduxerat ad piſtrinum iuit: & videns eum Abbas venientem ſalutauit, & tenens infantem quem adduxerat amplexatus eſt eum & oſculabatur, dixitquē patri eius: Amas eum? & ille reſpondit, etiam: & rurſus dixit ei: Omnino diligis eum? reſpondit, etiam. Hæc cùm audiſſet Abbas, dixit ei: Tolle ergo, ſi amas eum, & mitte in furnum, ſic modò dum ardet furnus: & tenens eum pater ſuus, iactauit eum in furnum ardentem. Statim autem furnus factus eſt ſicut ros. Ex qua re acquiſiuit gloriam in tempore illo quemadmodum Abraham Patriarcha.

§. 27. *Thomas Morus item ſeruatur.*

Thom. Stapletonus de tribus Thomis de Thoma Moro c. 1.

NVtrix Thomæ Mori dum flumen equo tranſmitteret, cùm magno in mergendi periculo ſe videret, vt infantis, quem gerebat, incolumitati conſuleret, proiecit eum temere à ſe vltra ſepem flumini propinquam, quem cùm repeteret, inuenit ſupra omnem ſpem penitus illæſum, & omnibus ſuis membris incolumem: ſed & infans venienti nutrici arriſit.

§. 28. *Alexander de Oliua puer, poſtea Cardinalis, in puteo merſus, educitur.*

IN Senttinatum rure quodam, inopis mulierculæ triennis puer in profundum puteum incautus fuerat delapſus, nemine id aduertente, præter infantem aliam eius ſororem ob id exclamantem, quamobrem cùm mater accurriſſet, extractum puerum iam expiraſſe agnoſcens, ſuſpenſum pedibus illum tenens, vt aqua epôta deflueret, ipſum religioni deuouit: mirum, emiſſo voto, ille reſumpto ſpiritu reuixit, vbi adoleuit, ſubijt Eremitarum ordinē, ac tandem à Pio II. in Cardinalium cœtum cooptatus eſt: fuit illi nomen Alexander de Oliua.

§. 29. B. Phi-

§. 29. *B. Philippus Nerius in præcipiti caſu ſeruatur illæſus.*

ADduxerat ruſticus è villa ad ædes Franciſci Nerij parentis eius aſellum pomis onuſtum: in hunc Philippus (erat tunc annorum fortè octo) vbi aſcendit, continuò factum eſt, vt ex altiſſimo loco cum aſello in cellam vinariam præceps rueret: accurrunt mox mœſtiſſimi parentes, & quem extinctum iam inde extrahere putabant, viuum incolumemque, nullaque ex parte læſum ſingulari beneficio inueniunt. Quod quidem vnum ipſemet Philippus inter ſumma quæ à Deo acceperat beneficia ſolitus erat referre.

Antonius Gallonius Congregat. Oratorij Presbyter in eius vita.

§. 30. *Pueri duo Chriſtiani ſeruantur incolumes pagano inter vtrumque obtrito.*

TRes pueri vnà noctu cubabant, quorum Chriſtianis vnus non imbutus myſterijs, duorum in medio, lectulo excipitur, latus vtrimque claudentibus Chriſtianis. Nocte intempeſta, dum ſomnum capiunt, magno fragore rudera ingentis ſaxi à tecto in columnam, cui tota inclinata domus recumberet, ſubitò conuulſa, in medium puerum dormientem illiſa, penitùs eum obterunt. Conclamantibus duobus Chriſtianis ſuperſtitibus confeſtim aduolant parentes, cadauer contritum conſpicati, illæſis interim filijs; hinc pro natorum ſalute grates Deo læti agunt, illinc dolent iacturam hoſpitis, calamitatemque acceptam. Interea loci timent ne falsò eos accuſent idololatræ, vt necis authores, quod etiam euenit: at iudex tametſi ab Euangelica alienus luce, diligenter re examinata non hominum id manibus patratum facinus, ſed occulto Dei iudicio accidiſſe de plano pronunciat; vtpotè qui lapidi bruto diſcernere dedit paganum puerum inter vtrumque Chriſtianum.

Ioan Rodirgues Girano Prouincialis Iaponiæ in literis anni 1610.

O CAPVT

CAPVT IV.

VIRGINIS MARIAE IN PVEROS miracula.

EXempla protulimus ſuperiori capite non pauca, diuinę in pueros prouidentiæ; quæ cùm plurimis maximiſque in rebus cernatur, tum verò in eo præcipuè, quod matrem ſuam Deus, hominum patronam, parentemque eſſe voluerit; vt matrem benigniſſimam in cælo iuxta ac patrem cæleſtem haberemus, quorum ope freti, turbulentas huius mundi tempeſtates enataremus, ac in placidiſſimo tandem quietis æternæ portu conſiſteremus. Quid ergo patrona vel tam potente, vel tam benigna nobis deeſſe poſſit? patrona, inquam, quæ Regina eſt miſericordiæ: ſic eam vocat D. Bernardus. *Vocatur*, inquit, *Regina miſericordiæ, quòd diuinæ pietatis abyſſum, cui vult, & quando vult, ac quomodo vult, creditur aperire; vt quiuis enormis peccator non pereat, cui Sancta Sanctorum patrocinÿ ſui ſuffragia præſtat.* O melliflui Bernardi vox, omni concentu ſuauior in aure peccatoris!

D. Bernard. ſerm. 1. in Salue Regina.

Neque verò quenquam mouere debet, quod nulla à Deipara in ſacris noui inſtrumenti paginis patrata videantur miracula; vnum tamen multorũ inſtar erit, quod ſcilicet potentibus illis verbis; *Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundùm verbum tuum*, maximum edidit, totiq; orbi maximè ſalutiferum miraculũ, quo ſummum omniũ montium tranſtulit in mare amarũ, MARIAE nomine ſignificatum. An non vis eius miraculorum effectrix ſatis eſt omnibus, vel hoc vno facto comprobata? nil ergo mirum, ſi exinde à miraculis efficiendis ceſſarit, cui ſimile efficere prorſus erat impoſſibile. Adhæc ipſa quanta quanta eſt, tota eſt miracu-

Digitized by Google

miraculum; rectéq; D. Thomas docuit, MARIAM & Chriſto ſecundum humanitatem fuiſſe proximam, & præ cæteris maiorem quoq; ab illo gratiæ plenitudinem obtinuiſſe: licet verò ſapientię donum, gratiamque virtutum, & prophetiæ acceperit excellenter; tamen donorum atq; virtutum ſuo ſexui nō congruentium vſu caruiſſe. Nec ſanè decebat, quòd ad vſum miraculorum attinet, quibus doctrina Euangelij à Chriſto eiuſque diſcipulis primùm confirmanda erat, non decebat, inquam, vt aut Virgo Mater, aut Ioannes Baptiſta Chriſti prodromus in Euangelij exordio miraculum vllum ederet. at verò quod poſt obitum plurima ediderit miracula, in confeſſo eſt, & ab Andrea Cretenſi, qui celebris Archiepiſcopus fuit Hieroſolymis, non temere ſcriptum eſt, miraculorum effectricem ab omnibus decantandam Deiparam eſſe Virginem; cuius idcirco ſacrum corpus, ipſumque Dei ſacrarium ad ſepulturam elatum, multis ſtatim claruit miraculis: vt præter alios Damaſcenus, & Metaphraſtes aſſeuerant. Tum quippe DEVS, cœleſtis regni poteſtatiſque ſociam quatenus licuit adſciuit: eius ad arbitrium terras, maria, cælum, naturamque moderatur vniuerſam, vt omnibus manifeſtè appareat, quicquid ab æterno illo auguſtoque bonorum fonte in terras profluit, fluere per MARIAM. Hinc Diuus Bernardus ita monet: *Quicquid illud eſt, quod offerre paras, MARIAE commendare memento, vt eodem alueo ad largitorem gratiæ gratia redeat, quo influxit: Neque enim impotens erat Deus, & ſine hoc aquaductu infundere gratiam, prout vellet: Sed tibi vehiculum voluit prouidere, &c. Ideoque modicum iſtud quod offerre deſideras, gratiſsimis illis, & omni acceptione digniſsimis MARIAE manibus offerendum cura, ſi non vis ſuſtinere repulſam;* Quid ergo eſt oratio in cælum directa per MARIAM, niſi *Virga diuina,* qua mortales quicquid optant id ſuo arbi-

Andr. Cret. lib. 2. de encomio de dormitione Virginis.

De dormitione Virg. de vita & exitu Deiparæ.

Serm. de Natiuit. B. Virg.

arbitrio efficiant? Quamobrem affirmare audet Anſelmus, in hunc modum: *Velocior eſt nonnunquam ſalus inuocato nomine* M A R I A E, *quàm inuocato nomine* I E S V *vnici filij Dei; & id quidem non ideo fit, quòd ipſa maior ſit & potentior: nec enim ipſe magnus & potens per eam, ſed illa per ipſum, &c. ſed quia filius eſt iudex omnium, & diſcernit merita ſingulorum. Inuocato autem nomine Matris, etſi merita inuocantis non mereantur vt exaudiatur, merita tamen Matris merentur vt exaudiatur.* O filij benignitas! O matris authoritas! O peccatoris ſecuritas!

D. Anſelm. lib de excell. Virg. cap 6.

§. 1. S. Hermanni egeſtatem pia Mater pecunia inexhauſta ſubleuat.

Sur. 7. Apr.

SEptennis cùm pro more quoddam D. Virginis templum ingreſſus eſt Hermannus, & per hyemis aſperitatem nudis incedentem pedibus videret Mater miſericordiæ, nec tamen in gelido corpore deuotionem feruidi cordis refrixiſſe, apparet ei, & illum ad ſe aduocans: Cur, inquit, in tanto frigore nudis incedis pedibus? reſpondet puer: non habeo calceos; & illa (ſciebat enim parentes pueri magna inopia laborare) vade ad lapidem illum, & ſub eo quatuor denarios inuenies, quibus tibi calceos compares. Paret dictis fide plenus, & inuentis denarijs, ad benignam matrem redit lætabundus; cui illa adiecit: Quoties aliquo indigueris: calceis, tabulis, ſtylis, & alijs eiuſmodi rebus; eò recurre, & denarios reperies inopiæ ſubleuandæ. Mirum verò eſt, quod cùm diu res iſta pueros alios non latuerit, nihil tamen ibi ſimile potuerunt vnquam reperire. Quis hæc referre, ſcribere, credereve præſumeret, niſi paucis ante mortem diebus ipſemet pia calliditate inductus confeſſus eſſet?

§. 2. *De*

Digitized by Google

§. 2. *De filiolo S Genoueſæ Palatinæ, qui per patrocinium D. Virg. à cerua lactatus eſt.*

GEnoueſa, Ducis Brabantiæ filia, velut altera Suſanna ſuis tēporibus pudicitia, patientia, nec non deuotione erga Dei Genitricem enituit ſingulari. cuius interuentu à Sifrido, Romani Imperij Palatino, maſculam prolem concepit, antequam is ad barbaras nationes cum magno belli apparatu abiret. Abiens, coniugem cum omni dominio defendendam tradidit militi fortiſſimo Goloni. Sed miles primùm blanditijs, & fictis de morte mariti literis; deinde varijs moleſtijs eius pudicitiam exagitauit: nouiſſimè redeunti viro omnia proſpera eſſe dixit, pręter torum adulterio maculàtum. Quare eam cum prole ſubmergendam ſuggeſsit. Quod mox maritus ira percitus fieri decreuit: ſed famuli eam in nemore deſeruerunt, & pro lingua eius ad Golonem attulerunt linguam cuiuſdam canis. Interim velut altera Agar, cum prole per ſolitudinem vagatur, antra inhabitat, lympha & herbis ſe ſuſtentat: ab aduocata autem ſua, Dei Genitrice multiplicem cōſolationem capit; per cuius patrocinium etiā cerua quædam filiolo turgidas mammas exhibuit. Elapſis autem annis ſex, & menſibus tribus, maritus inter venandum in die Epiphaniarū, vxorem cum prole reperit, & ex cicatrice vulneris in Brabantia accepti, alijſque ſignis & verbis eam cum rugitu agnouit. Noluit autem cum marito congredi, niſi priùs ſponderet ædem ſe Dei genitrici ſacrā ædificaturum, à qua tot annos fuiſſet ſeruata, quod celerrimè factum eſt: & conſtructam Hildulpus Epiſcopus conſecrauit. Superuixit autem (delicata non ferens) in conſueta abſtinentia, vſque ad proximum diem ſecundum Aprilis; cuius anima cælos tranſcendit, corpus aūt in prædicto tēplo eſt reconditum, vbi Deus ob ſuæ matris reuerentiam multa præclara operatur. Cæterùm Golo à quatuor indomitis bobus dilaceratus, meritas ſui ſceleris pœnas dedit.

Molanus de Natalib. SS. Belgij 2. April.

Digitized by Google

§. 3. *S. Petro Cæleſtino oculus reſtituitur.*

Surius 19. Maij.

TRium erat annorum Petrus, cùm præacuto ſtipite in dextro oculo percuſſus, excæcatur. Deſperante autem Medico, mater ab humano ad diuinũ confugit Medicum. Igitur de B. Virgine confidens ad quandam eius Eccleſiam puerum defert pernoctans in oratione: & dum maternus oculus inter deuota precum ſuffragia lacrymatur, oculus filij ipſo manè ſanus, & abſque macula reſtauratur.

§. 4. MARIA *filium viduæ, quæ ei puerum* IESVM *pia ſimplicitate ex vlnis abſtulerat, vinculis exſoluit.*

Iacobus de Voragine Archiepiſc. Genuenſis in feſto Natiu. B. V. Raderus Viridarij 2. p. c. 5.

QVædam mulier ſolatio viri ſui deſtituta, vnicum filium habebat, quem tenerrimè diligebat. quadam autem vice filius eius ab inimicis capitur, & in cuſtodia vinculatur. quod illa audiens inconſolabiliter flebat, & Beatam Virginem (cui multùm deuota erat) pro liberatione filij importunis precibus exorabat. Tandem videns quia ſic nihil proficeret, Eccleſiam, in qua erat ſculpta imago B. MARIAE V. ſola intrauit, & coram imagine ſtans, ipſam ſic alloquitur, dicens: Virgo B. pro liberatione filij mei te ſæpè rogaui, & adhuc nequaquam matri miſeræ ſubueniſti: tuum pro filio meo imploro patrociniũ, & adhuc nullum ſentio fructum. Igitur ſicut filius meus mihi ablatus eſt, ſic & ego filium tuũ tibi auferam, & obſidem pro filio meo in cuſtodia ponam. Et hæc dicens propius acceſſit, & imaginẽ pueri, quam Virgo baiulabat, auferens domum abijt, ipſamque in linteo puriſsimo inuoluit, & in arcam recondens, ipſam claui diligentius obfirmauit, bonum obſidem pro filio ſuo ſe habere gaudens, & ipſum diligenter cuſtodiens. Et ecce ſequenti nocte B. Virgo iuueni apparuit, & ianuam carceris aperiens, inde vt exeat præcepit, eiq; dixit, Matri tuæ, fili, dices, vt meum mihi

mihi reddat filium, ex quo reddidi ſibi ſuum. qui exiens ad matrem venit, & qualiter eum Virgo liberauerit enarrauit. Illa autem plurimum gaudens, imaginem pueri accepit, & ad Eccleſiam vadens, B. MARIAE reddidit, dicens: Gratias vobis Domina refero, quia mihi meum vnicum filium reddidiſtis, & nunc vobis filium veſtrum reddo, quia meum me recepiſſe profiteor.

§. 5. *Simili coactione MARIA paruulam à lupo liberat.*

MAtrona quædam honeſta & deuota, ſummo honore imaginem *B. Virginis* honorabat, ſalutationes, orationes, multaſque venias coram illa faciens. tempore verò quodam cùm filiam paruulam in villam proximam tradidiſſet, & infantula iam luderet in area, lupus ludentem rapiens, cum ea ad ſyluam cucurrit: quem quidam cum clamore magno inſecuti, ſine exceptione puellæ ſunt reuerſi. ex quibus vnus in caſtrum cucurrit, & matri in menſa ſedenti raptum filiæ nuncians ait: Domina, lupus comedit filiam veſtram: cui illa turbata nimis reſpondit: Certè lupus non comedit filiam meam: mox tamen à menſa ſurrexit, & in multa cordis amaritudine capellam intrans, imaginē Saluatoris de ſinu matris euulſit, ſtanſq; contra illā cum multis lacrymis in hęc verba prorupit: Domina nunquam rehabebis filium tuum, niſi mihi reſtituas filiam meā. Mira benignitas, atq; humilitas Reginæ cæli, quaſi timeret filio ſuo carere, ſi mulier non rehaberet filiā, lupo protinus imperauit, & is puellā dimiſit. Inſecuti itaq; plures lupi veſtigia, iuxta fruteta deambulantem repererunt, videntes veſtigia dentium lupi in gutture eius, cute ſuperficie tenus inciſa, in teſtimoniū tanti miraculi ad hoc reſeruata. tunc filiam ad matrem ducentes, mox vt illā ſanā vidit, effecta lætiſſima ad imaginē cucurrit, & puerum in ſinum eius reſtituens, ait: Quia reſtituiſti filiam meam, & ego reſtituo tibi filium tuum.

Diſcipulus de mirac. D Virg. § 15. Raderus 2. p. Viridarij cap 5.

§. 6. *Puer ob* MARIAE *virginitatem decantatam à Iudæis iugulatus ex tumulo reſpondet.*

Cantipratenſis par 542. in notis.

DVm quidam puer ſcholaris, ſicut FF. Prædicatorum fidiſsima relatione didicimus, in odium Iudæorum per plateas veſperi ſæpe cantaret: *Erubeſcat Iudæus infelix, qui dicit Chriſtum ex Ioſeph-ſemine eſſe natum*: Iudæi nocte quadam comprehendentes puerum iugularunt, & in cœmiterio ſub cuiuſdam ſepulchri lapide abſconderunt. Manè cùm mater filium vbique quærens illac tranſiret, & eiulando clamaret identidem: Fili chariſsime, vbi te perdidi? vbi quæram te? puer ex tumulo ingeminat: *Erubeſcat Iudæus, &c.* Ad cuius vocem ſtupefacti, cùm ex tumulo reſponſantem animaduerterent, viuum & incolumem ſuſtulerunt.

§. 7. MARIA *deuoti ſibi pueri Adam ſcabioſum caput curat.*

Cæſarius lib. 7. miraculorum cap. 24.

ADam Sacerdos & Monachus in Lucka monaſterio ordinis noſtri, conſiderans me in huiuſmodi miraculis delectari, ex multa charitate mihi de ſeipſo retulit, quod dicturus ſum. Cùm, inquit, eſſem puer, ita caput habebam ſcabioſum, vt præ fœtore putredinis eius mecum ſedere, vel legere ſcholares recuſarent. Prima oratio, quam didici, ſalutatio erat Angelica, adhuc puerulus ſatis eam frequentans. Cùm apud monaſterium VVeſtphaliæ poſitus fuiſſem ad literas, & eundo ad ſcholas ſiue matutinas, quotidie tranſirem per quandam eccleſiam conuentualem ex neceſsitate viæ, ſine intermiſsione ante oratorium in honorem Dei Genitricis dedicatum cum tribus venijs totidem feci ſalutationes. Nocte quadam putans ad matutinas fuiſſe compulſatum, ſurrexi tremens, & cùm veniſſem ad iam dictum monaſterium, eſſetque oratorium clauſum, tribus vicibus ſecundum conſuetudinem genua flectendo Dominam noſtram Angelico

gelico verſiculo ſalutaui. Surgens verò inueni oſtium apertum, & tanta erat in eccleſia claritas, vt fulgori meridiano aſsimilaretur; quam cùm ſtupidus intraſſem, vidi ante maius altare ſeptē matronas pulcherrimas reſidentes, vnam in medio, quæ ceteris clarior erat, & ſex hinc inde, id eſt, tres à dextris, & tres à ſiniſtris; media verò me vocans, cùm propiùs acceſsiſſem, ait: Bone puer, quare non adhibetur cura capiti tuo? Reſpondente me: Domina, ſatis circa me laborauerunt amici mei, ſed nihil profecerunt; ſubiunxit illa: Noſti quæ ſum? cui cum dicerem: Non domina; reſpondit: Ego ſum Mater Chriſti, & Domina huius oratorij, quia mei memoriam ſolitus es habere, ego tibi curam adhibeo. Accipe fructus ligni fuſilis, & fac tibi ex eo hodie lauari caput tribus vicibus, ante Miſſam, *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus S.* ſtatimque curabitur. & dixit Domina noſtra Mater Chriſti: Ad me accede Adam, & feci ſecundum mandatum eius. flectente me coram ea genua mea, manum ſuam benedictam ſuper caput meum ponens, ait: Ab hac hora vſque ad diem mortis tuæ non dolebis caput. manè verò cuidam feminæ, quæ me nutriuit, omnia retuli, quæ in vallem proximam deſcendens, & oſtenſos fructus colligens, prædicto modo caput meum lauit, ſtatimque conualui; dolorem verò capitis nunquam ab illa hora paſſus ſum, cùm tamen hoc in ordine ſatis ſit miraculoſum.

§. 8. *Infans à patre iugulatus vitæ reſtituitur.*

IN Mariali magno, & libro Scala cæli, legitur quod quædam Iudæa in partu laborans, mortem tantummodo expectabat. Cùm autem vicinæ mulieres Chriſtianæ eam viſitaſſent, & vidiſſent eius cruciatus: inſtabant, vt ſe B. MARIAE commendaret: quæ prout loqui potuit ait: O Domina MARIA, licet non ſim digna rogare te, cùm ſim de genere eorum qui occiderunt filium tuum; tamen audio quod clementia tua ſe extendit etiam ad peccatores. Si ergo liberabis me,

Pelbart. de Themeſ. VVar. ord. Minorum de Obſer. in Pomerio B. Virg. l. 12. p. vlt. c. 7. §. 3.

Digitized by Google

en promitto tibi vnà cum prole baptiſmum ſuſcipere. & ecce ſubitò abſque dolore peperit filium: & quia tunc vir ſuus Iudæus agebat in remotis, ſurrexit mulier, & cum nato filio baptiſmum ſuſcepit. Tandem reuerſus maritus ſuus cùm hæc audiſſet, euaginato gladio filium interemit. Tunc mulier cœpit clamare, inſurgunt vicini, & Iudæus fugit. & quia ciuitas clauſa erat, exire non poterat. verùm cùm locum non haberet refugij, vidit diſcurrẽdo per ciuitatem, quod oratorium B.Virginis erat apertum; illuc intrauit, ibique cùm expectaret eos, quos ſciebat ad capiendum aduenire, & ſciret certitudinaliter mortem ſibi imminere, videns in altari imaginem B.Virginis, ſumpta fiducia cœpit dicere: Heu Domina MARIA, verè magna eſt miſericordia tua, quod me canem peſsimum, qui deuoraui filium, permittis ſtare in domo tua; & in præſentia tua. Audiui quod magna eſt bonitas tua; fac ergo propter te mecum miſericordiam, ſicut fecit filius tuus cum Paulo perſecutore: nam veraciter credo IESVM Chriſtum ex te natum ſine virginitatis amiſsione; & ipſum fateor Deum verum & hominem in lege noſtra promiſſum, cuius miſericordiæ non eſt numerus. Cumque fleret, venit Curia quærens ipſum, & ibidem inuentum ligauerunt, & ipſe cœpit baptiſmum petere, dicens; Vt cognoſcatis, quod non propter timorem mortis baptizari requiro, nunc ſupplico vt me baptizetis, & mox ducatis ad mortem: quod ſi negare vultis baptiſmum, IESVM Chriſtum redemptorem mundi accipio in datorem baptiſmi, & ſanguinem meũ accipio pro aqua. Tunc ſtupefacti permiſerũt illum baptizari, & ſic ad carcerem poſtea duci. Iudæa vxor ſua, contemplans filium ſuum iugulatum, vidit ipſum viuere, & ridere: moxque gaudens audita baptizatione ſui mariti, cum filio cucurrit ad Curiam, & oſtendit puerum viuentem, ſola cicatrice remanente in gutture: & ecce mirantur omnes de his geſtis: educiturque

turque Iudæus baptizatus de carcere, moxque puero illi data eſt perfecta vox, & in præſentia totius populi hoc dicitur protuliſſe: Mater miſericordiarum & totius conſolationis, virgo ante partum, virgo in partu, & virgo poſt partum, mater IESV Chriſti filij Dei intacta, me in ſuum ſeruitorem adoptauit. Tunc omnes laudantes B. Virginem MARIAM, Iudæum baptizatum permiſerunt liberum abire, qui ſeruiens ex corde B. Virgini, multa de ea contra Iudæorum perfidiam conſcripſit, & tandem filius ſuus creſcens, & in bono proficiens, B. Virginis deuotiſsimus ſeruus extitit.

§. 9. *S. Adelberto puero ſanitas voto nuncupato reſtituitur.*

ADelbertus Martyr illuſtris cùm adhuc puer graui morbo, eoque periculoſo afficeretur, ipſum ita laborantem parentes Deiparæ commendarunt, dicentes: Non nobis Domine, non nobis viuat puer iſte, ſed clericus in Matris Dei honorem portet iugum tuum. Receſsit itaque in ictu oculi vis doloris, infantulus ad ſe redijt ſoſpes in omnibus membris, & ad vitam monaſticam ſe contulit. Sic bona Angelorum Imperatrix Auguſta, virgo perpetua, ſplendida ſtella maris ad Deum portat hominum vota. Hic primus ferè Bohemis, ac deinde Polonis Euangelicam lucem oſtendit.

Surius 23. Apr. Caniſius l 5. de Deipara c. 28.

§. 10. *B. Virgo procurat paupercula Virgini pſalterium.*

FIlia fuit viri pauperrimi, & cùm puella nondum ſeptennis miro interiùs feruore ſpiritus traheretur, rogauit patrem cum lacrymis, vt ſibi pſalterium compararet: cui pater: Vnde, inquit, filia, pſalterium comparabo, qui vix tibi quotidie panem lucrari ſufficio? mox illa conuerſa ſuppliciter ad matrem Chriſti orauit, & dixit: O beata MARIA mater Chriſti, da mihi pſalterium, quod pater dare non poteſt, & ero

Thomas à Cantipra. l. 1. de Apibus c. 23 parte 3.

Digitized by Google

& ero perpetuò ancilla tua. In hac igitur ſimplicitatis prece perſeuerauit illa per annum, & ecce in ſomnis apparuit ei Beata Virgo MARIA ferens (vt ei videbatur) in manu duo pſalteria, & dicens ei: Accipe nunc filia mea ex duobus quodcunque elegeris. Nec mora, vbi cum maximo tripudio elegit vnum, diſparente B. Virg. puella de ſomnis euigilans, nihil inuenit in manibus ſuis, & illuſam ſe conquerens à matre Chriſti, flere cœpit vberrimè. quod vt audiuit pater, arriſit filiæ, & conſolans eam: Vade, inquit, tantùm diebus Dominicis & feſtiuis ad magiſtram, quæ filias diuitum pſalterium docet, & primò diſcas legere, & poſtea B. MARIA tibi pſalterium forſitan procurabit. Mira res quod vbi puella ſimpliciter accepit, & ad magiſtram quæ diuitum filias docebat, venit, pſalterium inſpexit & legit: & ſic B. MARIA multo miraculoſiꝰ promiſſum ſuæ dignationis impleuit. Quod vt viderunt honeſtæ & diuites matronæ parochiæ, emerunt puellæ pſalterium, & ſubſequenti tempore, cum eam in Chriſti ſeruitio alacrem cernerent, & deuotam, eidem iuxta eccleſiam cellulam pro recluſorio locauerunt.

§. II. *Puer Roſarium D. Virgini quotidie recitare ſolitus, è medio mari liberatur.*

Ex lit. Soc. an 1596. Prouinciæ Luſit. Collegij Angrẽſ.

SAEua tempeſtate ita mare intumuerat, vt inſolita mole æſtus ex alto incitatus oppido ſuperfunderetur: ac nullo diſcrimine quicquid alluerent fluctus, ſecum traherent. oppidanis in editiora ſe recipientibus, imbecillum adoleſcẽtulum ad fugam tardiorem infeſti fluctus magno impetu alliſi, dum reciprocant, abripiunt, longeq; prouehunt à littore: eius caſum miſerati duo robuſti peritique natatores, in medias vndas ſe eijciunt, ſi forte aliquam miſero poſſent opem ferre. ſed eum iam fluctuum volumina ingenti æſtu longe in ſcopuloſa quædam breuia compulerãt, vt non ſine certa pernicie vlterius contenderent: re

igitur

igitur infecta ægrè ſe recipiũt, amiſſa prorſus ſpe ſeruandi pueri, quem à ſuorũ aſpectu iam marini vortices ſubduxerant. ſed eum omni humana ope deſtitutum diuina prouidentia ſeruauit: ſubitò enim innoxio decumani fluctus volumine ad terram eiect⁹, ſubducta molliter vnda in littore incolumis exponitur, magna & inſperata parentum, oppidanorumque lætitia; affirmauitque ſe Dei beneficio ac diuinæ Matris ope ſeruatum eſſe, quod ſibi ſolenne fuerit quotidie ſanctiſsimæ Virginis Roſarium percurrere.

§. 12. *Puerum D. Virgo, mortem ſibi falſo martyrij nomine conſciſcentem impedit.*

PAſtoricam vitam adoleſcentulus quidam agebat, ſanctiſsimæ Virginis, quam venerari ab infantia inſtituit, obſeruantiſsimus. caſtiſsimæ porrò vt placeret, caſtitatem toto pectore amplecti: non ferre hoc hoſtis ſpurciſsimus, & inuidere ſimplicis adoleſcentuli bono; ergo turpibus eum incendit cogitationibus, acribuſque ſubinde ſtimulis ſanctum animum rapit in diuerſa. hac ille labe conſcientiæ cùm ſe exiſtimaret miſerrimum, ad oppidum ſi quando commearet, nixis in templo ad Virginem genibus, lacrymas profundens, eam orabat, vt ne ſeruulum abijceret ſuum, neue ope deſtitutum humana, perire pateretur. ſed valeſcebant in dies ſolicitudines, progreſſionem cum ætate facientes. hoc miſer precibus intentior, cùm affictaretur aliquando, vt nihil magis, in quadam ſylua arboribus denſa, hominem videt neſcio è quibuſnam latibulis emergentem, qui blanda oratione ac ſubdola cauſam mœſtitiæ requirit, & paulatim exploranti ſimilis, à volente nolente extorquet. Tum ille (dæmonem ex eo agnoſceres) nihil eſſe quod ſe maceret, ſi cogitationum illecebræ adrepunt menti, etiamſi intrant, ac diutius morantur per impreſſã delectationis veſtigia: ſatis eſſe, ſi non erumpant:

Ex literis Soc. Prou. Toletanæ Collegij Madridiani. ann. 1587.

pant: neque enim cogitando peccatum, ſed tantum perpetrando committi. nihilo magis pacatus Ruſtici animus, quem amor Virginis ab impuris cogitationibus arcebat. paucis pòſt diebus, cùm tentaretur vehementius, propè abfuit ab aſſenſu. Tum verò omnis ad conſolationem clauſa eſt via, quòd peccatum ſe putaret admiſiſſe inexpiabile. hiſce erat in anguſtijs: offert ſe illi vir ſeuerus ac triſtis, pallenti vultu, quaſi qui ætatem conſumpſiſſet in ſtudijs literarum. Tum verò cauſam acutè expiſcatus ægritudinis, ita exaggerauit illius ſceleris culpam, eam vim dixit eſſe peccati, vt nulla ratione poſsit abſolui. ſubijciente Ruſtico (neque enim dum peſtis in animo inſederat) Quid eſt, quod aiunt, omni culpæ impetrabilem eſſe veniam? Crede mihi, reſpondet verſutus, intelligenti nimirum in his rebus, quarum ſcientiam & vſu percallui, & lectione voluminum: peccatorum, quibus violari ea putatur, quam tu diligis, ſi quod eſt, vnum eſt remedium. quod? quærit alter. martyrium. hic factus Ruſticus audiendi cupidior: quod tandem martyrium? Vnum è tribus, ait callidus nocendi, aut ſi te è præcelſa ſuſpenderis arbore, anathema nobile. aut ſi aridorum lignorum feceris pyram, atque in eam magno animo inſcenderis, multo igne ſuccenſam; aut denique ſi in lacum proximum (& digito intento oſtendebat lacum) præcipiti iactu animam extinxeris. Per ignem aut aquam tranſibis ad palmam martyrij. Remanſit Ruſticus, poſt peſsimi diſceſſum conſiliarii, quàm antea multò incertior. Inter peccati confeſsionem, quæ occurſabat animo, & mortis atrocitatem, quàm natura fugiebat, ambiguus pudoris & metus: tandem vim faciente conſcientia, & cupiditate criminis eluendi, deteſtabile miniſterium occupat cœcus, aggerit in remotiore ſylua ligna ad concipiendam flammam aptiſsima, quam cùm ſubdidiſſet, in mediam moribundus irrumpit, ſed nec accendi potuit ignis, & ſi forte illo iterum inflammante accen-

accenſus eſt; ſpatio interpoſito relanguit. & mulier maior humana ſpecie, candenti palla, ſemel, iterum, tertiò, ignarum conſilij ex igne extraxit. hoc igitur cùm ſæpè tentaſſet, feſſus, inops conſilij, re imperfecta, reſedit: obijcit ſe illi iterum magiſter ſceleris: quærit, ecquid placuerit remedium? illo affirmante, eſne vſus, inquit? etiam, reſpondit: ſed non ſucceſsit. quod hac non ſucceſsit, altera aggreditor via; excipit dæmon: Illa nimirum non placita erat hoſtia, iam te in lacum conijce, vt eluatur peccati deformitas; nec fuit difficile perſuadere cupienti; ita ſunt mortalium animi, eius quod ſemel ſtetit, propoſiti pertinaces. ita properè ad lacum, quærenti aditum, ſubit, eo die non perſolutum Virgini penſum ſtatarum precationum; abijcit ſe in genua humiliter accepto Roſario. quo percurſo, cùm è corpore detraxiſſet lacernam, è pedibus calceos, inuadit martyrium, deſilit in lacum. adeſt iterum mulier, candida veſte, & ſæpius renitentem hominem apertoque ore inhiantem aquis, & in vlteriorem gurgitem omni impetu progredientem, ſuperiore apprehenſum amiculo reponit in ſicco. vbi hoc quoque non proceſsit, abit inde conturbatus; nec explicat quid facto opus eſſet: tandem incertus curarum, cùm ad vrbem veniſſet, iniecta eſt cogitatio, vt ad nos accederet petiturus conſilium ab aliquo ſacerdote. Hęc dū facere aggreditur, animaduertit, ac ſacerdotē admonuit ſe proloqui non poſſe, inſerēte ſe dæmone in eius fauces & vocē ſtrangulante. ſed tandē ſacris contacto collo reliquijs, Deo propitio factū eſt, vt & importun⁹ ille ſpiritus, & deſperatio omnis abſceſſerit. *Bencius de hiſt. Coll. Dolani Prouinc. Lugdunenſis.*

§. 13. *Puer curatur à febri.*

IActabatur puer febri per aliquot menſes, quæ ei videbatur mortem allatura. Venit in mentem votum dicandi ſe miſericordiæ matri in eius Sodalitio, idque die ipſo nunciati authoris noſtræ ſalutis, ſtatimque mortis periculo, & cōtinuatione febris liberatus eſt. *Tympius de præmijs Sodalium B. Virg.*

eſt. Neq; Dei Genitricis beneficium tacitum continebant parentes. In quartanam cùm conuerſa eſſet vis morbi, recurrẽte die ſacro inuiſenti Virgini Elizabethã, placuit matri memori eius quod tertio antè menſe eueniſſet, puerũ adducere in noſtrũ ſacellum, confeſsioni faciendæ: fecit, ſanatus reuertit: remanſerunt tamen puero vires ita attenuatæ, vt ſe mouere non poſſet: reliquiæ morbi. Cogitauit religioſa mulier perfectricem eam fore mirandi operis, quæ fuerat inceptrix; ad montem Rolandinu (nomen eſt templi, vbi multa miracula, propter mœnia vrbis) adducendum ſtatuit: igitur equo vectus, ipſamque ingreſſus ædem ſcipione vtrimque innixus, audito ſacro (res mira, ſed vſitata benignitatis Parenti) relictis ſcipionibus, vt monumentum eſſent beneficij, neque eorum vltra requirens auxilium, ſuis pedibus rediijt domum, ciuitate cum diuinis laudibus ad ſpectaculum accurrente.

§. 14. *Puella à dæmone liberatur.*

Thom. Morus. l. 1. dial. c. 16. ex quo Caniſius. l. 5. de B. Maria c. 22.

RECens eſt etiam quod à Thoma Moro, laudatiſsimo viro, vel potius Martyre commemoratur: Puellam quandã Anglicanam & duodennẽ Rogerij VVentvvorthi Equitis filiam, cùm à dæmone miris modis diſcruciaretur, & horrendum de ſe ſpectaculum cunctis exhiberet, diuinitus admonitam ad D. MARIAE Ippiſuuitchij templum ſe contuliſſe, & coram eiuſdem Virginis imagine in conſpectu totius populi perfecte & ſubitò reſtitutam eſſe: quæ puella hoc miraculo ita commota ſit, vt fruſtra reluctante patre, confeſtim mundo renunciarit, & Monialium ſe adiungens ſocietati, in eàdem ſanctè vitam traduxerit.

Vide aliud 2. part. cap. 11. §. 13. & 3. part. cap. 1. §. 3. 12. & 14.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT V.

VARIA ORBIS LOCA V. MARIÆ prodigijs in pueros perpetratis celebria.

INnumera ſunt propemodum miracula, quæ diuerſis in locis à Deipara Virgine patrari cernuntur: verùm non ſicut diuerſa ſunt loca, ita diuerſam arguunt patrantis poteſtatem; nec enim alia eſt Virgo, quæ Romæ à Conſolatione nomen accepit, alia quæ ad Drepanitanam Siciliæ vrbem magnis claret prodigijs, alia quæ apud Bononienſes; aut quę in Mindenſi ditione, alia, vel apud Atrebatenſes perpetua candela eſt illuſtris: ſed eadem prorſus *Mater miſericordiæ*, cuius benignitas nullis templis, locis, terminis, temporibus, poteſt coërceri.

Quæri verò hic poſſet à curioſo rerum indagatore, cur in hac potius D. Virginis baſilica, vel huius imaginis contactu & cultu ſupra mortalem vim effecta contingant? Verùm id, teſte Auguſtino curioſius inueſtigandum non eſt, sed in abdita Dei conſilia referendum. Neque tamen (ſi fas ſit aliquid dicere) id adeo ei mirum videri debet, qui apud D. Paulum legerit, non omnibus morbos à corporibus profligandi factam poteſtatem: hanc enim facit, cui, quando, vbi quamdiu, qua ratione voluerit, qui facit mirabilia magna ſolus. idem hoc loco dicendum de varijs vbique gentium MARIAE domicilijs, vbi Matrem Filius honorat, tum vt iacentium ſpes erigatur, tum vt impia hæreticorum perfidia condemnetur, tum vt MARIAE honor latiùs increbeſcat.

Aug. epiſt. ad Clerum, & pop. Hippon.

1. Cor. 12.

Ergo quæ mundi plaga tam abdita, quæ natio tam inculta, vbi non prodigijs admirandum, templis ſo-

lenne, votis frequentatum Virginis Matris patrocinium exiſtat? ſed id paruulorũ exẽplis ſelectioribus (immenſum enim eſſet ſingula perſequi) & quæ narrationem habeant non iniucundam, comprobemus.

DIVA VIRGO MONTIS-SERRATI.

§. 1. *Mulier nobilis quatuor filios per altiſsimam feneſtram inoffenſos proycit.*

Ex lib. miraculor. B. Virg. Montis-ſerrati § 17.

VAlentia Hiſpaniæ oppidum eſt celeberrimum. Hic femina quędam auri & prolum diues B. Virginem Montis-ſerrati tanto affectu proſequebatur, vt in eius ſacelli vſus neceſſarios magnam quotannis bonorum ſuorum partem diuideret. Porrò vt huius feminæ fides ac deuotio clariùs innoteſceret, ecce repẽtè tantus domũ eius inuaſit ignis, vt illius extinguendi nulla via, nullum tempus ſuppeteret. Illa tot flammarum vndique crepitantium vi cùm ſe circumuallatam conſpiceret, per feneſtram (quà vnicum patebat effugium) ſibi ſuiſque ſalutem quærere decreuit; præcipuè verò Virginis Matris auxilio freta, cuius opem inclamat ardentiſſima prece, quatuor filiolos per feneſtram altiſſimam præcipites dedit, hæc ad ſingulos addens: *Ego te fili, Deo, Virginiq́ue Montis-ſerrati committo.* Hos eadem armata prece per præceps ſequuta (mirum dictu) ſe ac filiolos videt inoffenſos: nempè ſuppoſuerat manum ſuam præpotens Virgo, ne collidercntur.

§. 2. *Infans mortuus reuiuiſcit.*

Ex eodem §. 70. contigit an. 1343.

MVlier quædam, ex quo matrimonij vinculis erat alligata, ter abortum fecerat: Cuius mali auertendi cauſa ad ædiculam D. Virg. in Monte-ſerrato ſacram venit, oratq́ue impenſiùs, vt quem in vtero quartum geſtaret fœtum, felici ederet partu. idq́; votum per Eccleſiaſten ex ſuggeſtu populo commendari voluit. Domum reuerſa prolem rurſus non prolem parit;

Digitized by Google

parit;hanc obſtetrices in remoto horti loco condunt. Mater mitigatis nonnihil partus doloribus, afferri ſibi infantem imperat; reſpondent mortuum eſſe;illa non adducitur vt credat, ſe enim illum D. Virgini, antequam pareret,commendaſſe,quare iterum vrget, & videre infantem flagitat, vel hoc matri non poſſe recuſari: effoſſum igitur infantem matri reſtituunt, quem illa vlnis amplexans totum lacrymis humectat, cælum ipſum pijs queſtibus ac votis fatigat, nec ab oratione deſiſtit, donec(ô mirum) reuiuiſcit infans, vagit,mammarum papillas lactis auidus arripit.

§. 3. *Infans tres dies mortuus mirè ab inferis exit.*

FEminæ cuiuſdam filius Montis-ferrati ædem annua peregrinatione viſere ſolitæ,à nutrice ſua derelictus forte in puteum ceciderat; eum ſolicita quærit nutrix, quærit ſolicita mater: inuenit tandem,ſed vita ſpoliatum, non ſine acri cordis ſui dolore, eumque(ſi fortè malum celetur marito)in ſecretò extendit cubiculo, ſpe haud dubia concepta, fore vt à Diua Miſericordiæ matre reſuſcitetur. quod ab ipſa votis omnibus contendit totos dies tres, eò ſolùm tempore dempto, quo maritus domi verſabatur, tum enim ſuarum rerum ſatagens, dolorem comprimebat: ſi quando verò ſub prandij tempus rogaretur,vbinam eſſet; reſpondebat,in patrui ſui ædibus eum eſſe: ſed cùm eſſet præter morem cubiculum obſeratum, cauſam inquiſiuit; fingit illa rurſus merces à vicino ſibi commiſſas accepiſſe, ideo fores obſeraſſe. tertio demum die ſuſpectam habere pueri abſentiam: non guſtaturum quicquam(accumbebant enim menſæ) ſacroſanctè affirmare,niſi infantem cernat. Mulier vlteriùs ſimulare neſcia,concidit ad mariti pedes exanimis. aperit rem totam ſeruus facti conſcius: ille ſacerdotem acciri protinus iubet, qui puerum terræ mandet; lintea ſepulturæ expediri: iubet *Ex eodem §. 3.*

Digitized by Google

tamen interea idipſum oculis videre: clauibus ergo ab vxoris latere nondum ſibi reſtitutæ detractis, oſtiũ reſerat, & (ò rem admirandam) infantem reperit viuum, incolumen, lecti linteaminibus colludentem. Stupent vicini ad funus iam inuitati, mater ad ſe rediens hæret, velitne redire, an rurſus excidere ſibi. omnes in potentis Virginis laudes exclamant, memores beneficij ad ædem ſacram Montis-ſerrati contendunt, anathematis loco feretrum appendunt, funeri deſtinatum, additis alijs muneribus, & publico iureiurando fidem faciunt rei ad poſteritatem traducendæ.

§. 4. *Infanti truncata membra reſtituuntur.*

Ex eodem §. 252. contigit an. 1540. 14. Sept.

MVlier alia, Ioanne Troade marito peregre profecto, infantem tres menſes natum in cunis reliquerat tantiſper, dum aquam ex puteo hauſiſſet: ſed breuis illa hora matribus diuturnum erit documentum. Sus enim immunda domum interim ingreditur, fœdum in modum infantem deformat, naſum ei, labia, ac manuum digitos abſumit, totum ſanguine ſuo proluit, & incunabula ſua pugnare neſcia innoxio tingit cruore: accurrit rediens mater, & clamore feram exigit, ſeipſam nequicquam damnans, quòd infantem ſolum reliquiſſet. Succurrit tamen, & ni feciſſet, abſumptus omninò credi poterat. at quid reliquum eſt ſpei! recuſat medicus eius curã ſuſcipere: alius viuere eum poſſe negat. Verùm quod negãt medici, hoc opis Diuinæ ſpes totum promittit, ab arte humana mater ad manum medicam potẽtis Virginis conuertitur, orat etiam atque etiam, afflictę vt miſereatur. Vix dixerat; cùm ſenſim adnaſcuntur ori labra, fœdos narium meatus honeſtat naſus, manus digitos trudunt; omnis redit decor.

DIVA

Digitized by Google

DIVA VIRGO LAVRETANA.

§. 5 Puellula à B. Virgine Lauretum adducitur.

ANno 1507. Sabino cuidam ex pago haud ignobili agri Piceni (Rocham Contradam vocant) filia erat ſeptennis nomine Alexandra, quæ haud longè à pago paternum paſcebat gregem: hæc, dum oues paſcerentur ſub arboribus, venerabunda cæleſti numini ſupplicare conſuêrat: itaque diuinitùs nondum ſeptennium egreſſa dicauit ſe Deo. quo magiſtro, dum precibus inſtitit Deiparam enixè colens; repentè obtulit ſe illi cęleſti ſpecie Virgo (haud dubiè Dei Mater fuit) quæ puellam manu prehenſam ſe ſequi iubet. Mira res dictu: triginta millia paſſuum ab eo loco, ipſamet Cœlitum Regina paruam puellam ad Lauretanam deducit ædem: & ingenti perfuſam gaudio ex ſuæ imaginis ac domus aſpectu reducit ad paſcua. ibi Alexandram; etiamſi quæ tandem illa ædes, quæ Virgo eſſet, ignoraret; tamen ingens eius loci & ſpectaculi deſiderium tenebat. Ergo vt guſtata ſemel Lauretanæ domus dulcedo ſubibat animum, flens precibus vrgere, ac fatigare Sabinum patrem non deſinebat, vt ad ędem illam tot luminibus illuſtrem (neque enim aliter deſignare nouerat locum) duceret. vbi pulcherrima illa virgo habitaret, eludebat filiæ poſtulatum pater, ſiue pueriliter delirare eam ratus, ſiue quem tandem locum illa deſcriberet, ignarus. Cæterùm haud multò intermiſſo tempore euenit, vt Sabinus cum vniuerſa familia Lauretum pergeret. tum verò Alexandra locum agnoſcens, geſtire, & exultare gaudio, ac verſa ad parentem: En pater, inquit, hæc illa eſt domus, quo me pulcherrima illa Virgo candida veſte amicta deduxerat. huc ego redire, hoc ſpectaculo iterum frui expetebam. Obſtupuit ad hæc pater, & eximiam puellæ erga Deiparam religio-

Horatius Turcellin. hiſt. Laur. lib. 2. c. 13. ex Raphaele Riel.

nem animo reputans, ſenſit eam B. Virgini eſſe cordi, vtique cum Dei mater illam ad ſe à primis annis inuſitata quadam ratione pelliceret. Igitur pietatem filiæ fouere non deſtitit, remque omnem nec ipſe tacuit, & Alexandra vbi adoleuit, pijs hominibus ſæpe narrauit, qui deinde alijs ac mihi ipſi retulerunt. Alexandra deinde hoc tyrocinio imbuta virginitatem perpetuo coluit, vitamque ſanctiſsimè egit ad annum nonageſimum, Lauretanam virginem quotannis reuiſens. Tanta porrò fuit ſanctimoniæ fama, vt in oppido Montalbodo Virginũ cœnobio Antiſtita data ſit, vbi miraculis etiam, non tantum virtutibus floruit.

§. 6. *Puellula Lauretana è puteo liberatur.*

Idem lib. 3. c. 17.

PArua puella ad puteum, qui in ædibus Lauretani Præſidis erat, de more acceſſerat aquam hauſtura. Iam ſitulam fune religatam demiſerat, & aquæ plenam incauta feſtinatione reuocabat, cùm vaſe degrauante, ipſa vltro in puteum deuoluitur, B. MARIAM inclamans. Vidit fortè de feneſtra vnus è præcipuis ſacræ domus miniſtris cadentem puellam, eique B. Virginis implorauit opem. Protinus ipſe cum domeſticorum manu decurrit ad puteum. Mirum dictu: illam conſpiciunt incolumem, lætamque ſummæ incubantem aquæ: Igitur properè maiorem ſitulam cum valido fune demittunt: puellamque, quid facto opus ſit, monitam extrahere connituntur. Iamque illa ſitulæ inſiſtens, & funem manibus tenens ad os putei attracta peruenerat, multorumque eam manus petebant, opem laturæ: at illa inter tot manus anceps conſilij, dimiſſo perperam fune, nullaque comprehenſa manu, eodem recidit. cæterum omnibus qui aderant Deiparam inuocantibus, ad aquam peruenit innoxia, etſi multa ſuberant fragmenta teſtarum. Itaque ad vltimum illi ſcalis demiſsis, ſegniore, ſed tutiore via eam educunt: Narrauit deinde puella, labenti ſibi in puteum Virginem eximia ſpecie præſtò fuiſſe

Digitized by Google

fuiſſe, cuius manibus exceptam ſemet innaſſe aquæ ſine vllo prorſus incommodo. Idem quoque ſibi denuo cadenti vſu veniſſe: quippe ipſam B. MARIAE exceptam manibus ſuper aquas in gremio Diuæ ſediſſe, quoad ſcalæ conquiſitæ, colligatæque demitterentur.

§. 7. *Cæca infanti lumen redditum oculorum.*

ANno 1529. Ioannes Petrus Florentinus ex Anna Baſſa, Vercellenſi, coniuge ſua filiolam genuerat vtroque lumine penitus captam, qua baptiſmo rite luſtrata, Anna mater Lauretanam Virginem enixè inuocans, vouet, ſi puellæ vnius ſaltem oculi vſus redderetur, eam ab ſe Lauretum primò quoque tempore delatum iri. Id votum B. MARIAE cordi fuiſſe ſtatim apparuit. Extemplo nulla humana ope infans cæca altero videre oculo cæpit. Mater ergo voti haud parum memor, impigrè Lauretum petit, luſcam geſtans filiam ſinu, materiem noui miraculi, non ſolùm veteris teſtem futuram. Quo propiùs Lauretanam accedebat domum, hoc meliùs puella cernebat. itaque poſtquam gratulabunda ſacroſanctam Virginis intrauit cellam (is dies fuit III. Non. Maij, anno huius ſeculi 80.) dextro oculo planè videbat: iamque etiam ſiniſtro videre cœperat; adeo Deus, Deique Parens vota exſuperant piorum. *Ibidem lib. 4. c. 29.*

§. 8. *Puero tranſuerſum os excutitur ex gutture.*

SEquitur aliud in diſpari genere, non diſpar fortaſſe miraculum. Angelo Bernardino ex AEmilia paruus erat filius, cui inter edendum os (ex carne opinor, id enim non traditur) tranſuerſum hæſit in gutture: adeo quidem pertinaciter, vt nulla humana ope excuti poſſet: & tumorem gutturis conſecuta febricula puerum acrius vrgebat. Iam puer exigua in ſpe trahebat animam, cùm pater chariſsimum filium moribundum intuens, obortis lacrymis Lauretanam *Ibidem.*

Digitized by Google

Virginem ſuppliciter implorat: nec mora: puer extuſſito oſſe, diuinitùs eminenti periculo eripitur: è veſtigio à patre Lauretum aduectus B. MARIAE ſiſtitur. vbi dum votum exſoluit (vt cumulatum foret beneficium) febricula etiam quæ ex morbo erat reliqua, liberatur.

DIVA VIRGO HALLENSIS.

§. 9. *Puer diu amiſſus, & in voragine mortuus repertus, vitam recuperat.*

Lipſius de Virg. Hallenſi cap. 20. Contigit an. 1427.

CAntipratum locus eſt in Cameracenſi tractu, atque ibidem religioſorum cœtus cum Abbate. Vir inhabitat, cui nomen Ioannes Bidaus, atque illi puer bimulus nomine Martinus. Dies Dominicus erat, & vir cum vxore mane ſacris operaturi Chriſtiano more ad templum eunt. Emanent, & alibi apud amicos prandent: nec niſi à meridie, ſecunda hora domum remeant. ſtatim prolem ſuam oculis & affectu requirunt (nouimus parentes) non reperiunt. quærunt in vicinia, & ab ipſis vicinis, ſi quis vidiſſet? negare omnes, pater percelli, & rogare, vt ſeſe in quærendo adiuuent, ſicubi fortè puer (nec longè tantillus poterat) aberraſſet. Eum reliquum diem illum, & totam noctem quęſitioni donant; addunt diem alterū in veſperam. tum vicini deſperātes inuenire, & bona fide alibi perijſſe arbitrati, patri valedicunt, & vt idē filiolo faciat ſuadent. Domum quiſq; ſuam redeunt, etiam pater ad mœſtam vxorem: eò vterque mœſtior, quod frigidiſſima tunc fortè aura erat, nec tenellus puer ſub dio, ſicubi eſſet, poſſet ſubſiſtere. In hoc doloris æſtu ad D. Virginem, quæ Hallis colitur, animū & preces pater vertit, & votum peregrinationis addit. ſtatim in ſomnum ſoluitur, & viſo monetur quęrere etiam puerum certò inueniendum: luce orta vicinos iterum adit, & rogat ſecum eandem operam dare,

Digitized by Google

dare. Haud facilè inducuntur, & irritam, aiunt, ſpem foues. nonne biduum iam pene quæſiuimus: inuentus eſſet, ſi eſſet. Tamen inſtantem ſequuntur, & omnes agros, dumeta, foſſas ſcrutantur; donec ſub meridiem ad voraginem aliquam limo, & aquis obſitam vētum. Pater inſtinctu aliquo interno; &, hic, ait, perquiramus. Illi negare puerum eò pedes tuliſſe, quo ægrè ipſi poſſent. eunt tamen. Ecce iacentem, & cœno atque aquis obrutum reperiunt. triſte ſpectaculum, nec audent tollere; nam ſponte aut caſu mortuos tangere, niſi iudice permittente non licet. Ille igitur aduocatur, venit, indulget: puerum deinde ad templum deferunt, mox, vt putabāt, terræ dandum. Sed patrem ſpes non deſerit, & D. Virgo excitat, atque internum robur addit. In altari igitur prolem collocat ante ipſam *Diuæ* illius ibi imaginem: & prolapſus in genua calidis precibus lacrymiſque opem poſcit. Adſtabat turba hominum, ipſe Abbas Cantipratanus Nicolaus: & puer (ô mirum!) ſtatim vitam, & vocem recipit, ſurgit, cum patre domum, cum eodem mox Hallas venit, gratias acturi, & laudes *Diuæ* meritiſsimò propagaturi.

§. 10. *Puer in Moſa iam mergendus educitur.*

ANno 1408. Huyum oppidum in terra Eburonum ſuper Moſam eſt: cui medium ſcindit, & influit, ſed ponte lapideo coniunctum. Puer ibi annos 14. natus cùm quatuor æqualibus ſuis cymbam conſcendunt, & ſolita huic ætati laſciuia in flumen pergunt, ludere, & vagari captantes. Sed miſeri in diſcrimen, & angorem veniunt, venti ſurgunt, & flumen à pluuia increuerat: iactantur, fluctuant, & tamen adniſi ad ripam appellunt, & quatuor exſiliunt; primus ille quatuordecennis relinquitur, repulſa, vt fit, pedibus aliorum cymba: venti etiam abripiunt, atque adeo cymbam euertūt. Puer in vndis voluitur: pueri compares opem clamant, accurrunt plures, & inter eos *Idem c. 15*

trepida mater. Quid faceret? tollit in cælum oculos; &, *O Dei mater quæ Hallis coleris, matri ſuccurre, ego & filius ſoſpites tibi ſiſtemur: Votum facio.* Dixerat, ecce puer inter ingentes vndas ad pontem abripitur, inter arcus illæſus tranſit, & ad medium circiter milliare ſupernatat: quo, niſi cæleſti manu ſubleuante? cuius ductu, longè infra oppidum in pratum deuehitur (nam flumen reſtagnabat:) & ibi molliter deponitur, ac matri redditur: reddunt & ipſi votum Hallis, lubentes merito, tibi virgo auxiliatrix.

§. II. *Puer faſcia ſtrangulatus ſpiritum & vitam recipit.*

Idem c.17. BInchium Hannoniæ oppidum eſt, aëre ſanum, ſitu amœnum, & vtraque hac dote Reginæ MARIAE, Caroli Quinti ſorori commendatum: hic mulier pauperrima erat anno 1419. quæ operas locare mercede alijs ſolita: atque eo quæſticulo ſeſe ac liberos tolerabat; Catharina illi nomen, & habebat infantem in cunis adhuc iacentem, Chriſtophorulum: ita eum reliquit, & ad ſolennes, vt dixi, operas ipſo profeſto Paſchatis iuit. Poſt horas aliquot quàm digreſſa, vicina mulier domum pulſat, nec arctè clauſam (quid enim cuſtodiretur in illa inopia?) eam intrat, neminem reperit, ſed videt inf.ntem cunis appenſum è cingulo aut faſcia, qua illigatus ſupernè erat. Obſtupuit, accedit, mortuum videt, & glacie frigidiorem. ſcilicet euenerat, vt ſolus infans volutaret ſe, aut verteret, & è cunis laberetur pendulus, collo obſtricto: clamat, & quiritatur, adueniunt, atque ipſa mater, triſti iam præſagio anxia: quid cum rem videt? collabitur, alterum penè funus. Matronæ (& honeſtiores iam excitæ erant) atque vna viri ſolantur, erigunt, & conſecrare infantem Diuæ Hallenſi ſuadent. Facit ex animo, & verbis cōceptis: ecce autem infans rigidus, & tres amplius horas mortuus ani-

animam recipit, & ſe commouet, oblata in cibum aut potum libat: denique valetudine integrata, cum mater concomitante matrona nobili Scarſinia, & aliquot notæ fidei hominibus, Hallas defert, offert, ac voti ſe abſoluit.

§. 12. Puer ſepultus reuiuiſcit.

Idem c. 19.

SEneffiæ, qui pagus eſt Brabantiæ
Hallis propinquus, nimia mira ediſſeram
Olim accidiſſe, audite, res certiſſima eſt,
Firmata ſcriptis ſeriis, & teſtibus,
Firmata item tapete picto, textili,
Quem nunc videre templo in Hallenſi licet.
Res ſic habet. Matrona nupta, partui
Propinqua languet: mortuam prolem parit.
Amici & agnati, vt ſolet, mandant humo
Cadauer: abeunt, atque luce poſterâ
Matri haud volenti non volentes nunciant.
Sed nunciant; in lacrymas hæc ſoluitur,
Diemq; totum luget: ecce veſpere
Videre viſa ſpecie honeſtâ feminam,
Solatij quæ hac lege faceret copiam,
Si vota concepiſſet Hallenſi Deæ.
Nihil morata concipit, dein vocat,
Oratqúe præſentes ſuam prolem ſibi
Saltem liceret leuiter oculis tangere,
Quam menſibus tot conditam in ſinu ſuo
Mater tuliſſet. Spernere illi, & dicere
Prolem ſepultam & mortuam ante triduum.
Inſiſtit hæc, & precibus iterum quærere,
Negantibusq; verſa in iram edicere,
Se potionis & cibi expertem fore,
Id donec impetraſſet. His victi minis,
Eunt, refodiunt, adferunt, in lectulo
Locant parentis. Illa lumen poſcere
Et intueri ſedulo: quid fit? puer
Mutat colorem, è pallidoq; punicat,

Mouetq;

Mouetq́ vtrumque brachium, & bis ter gemit.
Defertur in ſacram ædem, vt vndis abluant
Ex lege ſacris: ſed ſacerdos in mora eſt:
Aſtabat ara, & incruentam victimam
Deo immolabat: immolata iterum tamen
Moratur, & negat puellum viuere.
Hi dicere, ille abnuere; at ecce mox puer
Et ſpiritum palam, atque aquas emittere.
Ergo ille munus fungitur ſuum, hi ſuum,
Domumq́ redeunt: denique à meridie
Sopitus iterum. Chriſtiani iam gregis,
Demoritur infans, cælicamq́ init domum.

§. 13. *Mira de puero item reſuſcitato, aut ſub terris ſeruato, non ſine alijs ſtupendis.*

Idem c. 21. QVid iam narrabo? quod plura miracula in vno continet, & quod diuinæ benignitatis & potentiæ fontem totum manat, atque oſtendit. Aſſurge anime, & ſtyle, & maiori quodam ore hoc effer. & vt poſsim tu Diua manum moue, & mentem inſpira. S. Hilarij vicus eſt minus nobilis iuxta Cameracum nobiliſsimũ oppidum. eius incola Stephanus Morelius fuit, cui vxor Firmina; & hęc ei prolẽ non prolem peperit, an. 1428. mortua enim erat, & obſtetrix quę partioni interfuerat, ita iudicabant: idq; exploratò cùm lauiſſent, fouiſſent, igni, experiendæ vitæ, admouiſſent. Puer igitur in terra communi & prophana de more ſepelitur. & alij quidem curam aut cogitationem eius vnà deponunt, at non mater, cui duplex luctus, & à morte prolis, & à tali morte, quod nondum conſors, & particeps diuini baptiſmi, & lauacri fuiſſet: itaque plangere & ſe affligere, & tamen ſpem, vel fiduciam in D. Virgine ponere, eo magis, quod ſolita eſſet annua peregrinatione eam colere, & Hallas venire, ac ſtatuam piè caſteque venerari: Vota igitur facit, iteratque de die in diem, & contra ordinem rerum

Digitized by Google

rum vel naturam pugnat, vſque ad diem quintum decimum à prolis ſuæ morte, & iam fidêtior eſſe, ac palam affirmare eam viuere: gnaram, certamque ſe factam ex viſo nocturno, quod ſæpius eueniſſet. Mulieres denique adminiſtras importuna vrget ac propellit ad hortum ire vnà cum patre Stephano, & puerum terra iam tot dies conditum contemplari, & arbitrari ecquid eius rei eſſet. refodiunt tres pedes circiter defoſſum puerum, terra etiam ſupernè pedibus inculcata: vident ipſum & miraculum, pulchellum, viuidum & roſæ inſtar, quod dicitur, rubentem, nulla nota mortis in corpore, nec noxa quidem, niſi quod maxilla altera terræ aggeſtu & impreſsione, attrita leuiter eſſet. Mirantur trepido gaudio, nec audent tamen tollere: quippe iam diu mortuum; & contra calumniam omnem ad paſtorem ſuum eunt. ille venit: ipſe, quoque ſtat attonitus, & ſigna vitæ palam videt: ſuadet quoniam in D. Virginis patrocinio puer eſſet, deferri ad proximum pagum Vertenguelium qui frequentior erat, & ibi ea colebatur. eunt obſtetrix, feminæ magna pompa: & quia dies inclinabat, & pagus ſecundo lapide aberat, prouida mater ſacratæ candelæ cereæ partem donat, quæ in laterna præluceret. Mirum hic alterum, cum lento paſſu irent, vt amat hic ſexus, pars illa cerei, cuius modulus ſeſquipalmis erat, non defecit nec minuit quidem; & perſeuerauit ardere ac lucere à ſexta veſpertina ad lucem ſequentis diei ſine vlla, vt dixi, diminutione. Mirum tertium. Via anterior quam inibant & petebant, tota illuſtris inſtar diei erat, ſtatim ab agmine tenebræ, & nox excipiebant. Iam in propinquo Vertenguelij erant, & de paſtore audiunt non eſſe inibi, ſed in arce aliqua (*Verteinium* ei nomen) cum Præfecto, viro nobili conuiuari. Ergo pater Stephanus cum ęditui Sancti Hilarij vxore, quæ comes hæſerat, illuc celeri pede eunt. reperiunt arcem ſub tempus prandij clauſam; pulſant, repulſant: nemo audit, vel admittit. Quid tamen

Miraculũ 1.

Miraculũ 2.

Miraculũ 3.

ſenſit ſibi mammas areſcere, antea lactantes, & quas nulla arte, donec puer baptiſmo tinctus, & verè mortuus eſſet (vide ſympathiam) potuit areſacere aut exſiccare. Huic rei duo pagi, & tot homines teſtes: ô rei mirandæ! & quid omnis calumnia vel impudentia hæc contra poſſit. Ego verò te Diua veneror ſupplex, atque inuoco; quæ puerum à morte ad vitam, donec in veram vitam ſurgeret, reduxiſti: nos quoque benigna intuere, & effice, vt momentanea hac vita functi ad illam æternam, te duce, veniamus: quod per illum, quem genuiſti, te, quæ genuiſti, precamur, ô Diua Diuarum.

DIVA VIRGO TVNGRENSIS.

§. 14. *Amiſſus in ſyluis puer in brachia matris conijcitur.*

TVngris (pagus eſt in Hannonia Seruiæ vicinus, ad quem anno 1080. Deiparæ ſtatua manibus Angelorum eſt delata, miraculis etiamnum clarus) contigit ann. 1336. quod commemorabo. Puer (Ioanni nomen erat) annorum non amplius quinque ex pago Baudourieſi cum fratre duodenni & ſorore nouenni in ſyluam ad legenda fraga profectus, ijs domum reuerſis relictus erat, quem vt abeſſe vidit veſpere mater, dolere, lacrymari, eiulare, totam noctem ſuſque deque currere, totos dies ſeptem noctesque omnia luſtrare: tandem de itinere ad Sanctam Mariam Tungrenſem ſuſcipiendo incidit cogitatio: Nec diu cunctata vouet iter, diu quæſitum filiolum vouet, nuncupato voto, albis induta Tungrenſem ædem vix præ nimia, quæ aderat, turba, ingreſſa, vota ſua ſacerdoti explicat, apud quem cùm peccatorum ſuorum ſarcinam depoſuiſſet, lacrymas precibus miſcens, in vota ardens incumbit, ſupplicat MARIAE Matri

Robert. de Haultport. de mirac. D. V. Tungrenſis cap. 24.

Matri, amiſſum vt tandem detur filiolum inuenire; meminerit nũc etiam atque etiam eius doloris, quem triduo experta ſit aliquando, dilectiſsimum filium IESVM veſtigans, ſeptimum iam agi huius doloris diem: non ignara mali, miſeræ ſuccurrat matri. Et ecce loquenti filiolus in vlnas obijcitur: ſtupet illa eo viſo, auditoque, ſtupetque adeo, vt in defectionem incidens, tres horas & amplius velut exanimis iacuerit: quare animaduerſa eius loci Paſtor cum tota multitudine benignæ Matri ſupplicat, vt mulierem ſibi reddere dignetur, recuperati filij gaudium ſincerum eſſe ſinat, velitque. Repentè ergo ſibi reſtituta; tota cum plebe prorumpit in laudes omnipotentis Dei, & Deiparæ.

§. 15. *Alter in bullienti lebete coctus vitâ donatur.*

Ibidem.

HAEc res, quam dixi, alteri miraculo occaſionem dedit. Mulier alia in pago Tungrenſi tam læto præſentis miraculi rumore domo ſua euocata, eiuſque videndi cupida infantem trimeſtrem quem fortè iuxta focum lauabat fouebatque, in puluinar deponit, properat ad templum, ibique paulò diutius morata eſt: memor tandem infantis ſui ante focum reliſti, regreditur domum, & reperit eum non iam ſuper puluinar, ſed in cacabo feruentis aquæ pleno. Hic velut furore ſuccenſa mulier templum repetit, vindictam ſumptura de priori illa muliere, quaſi necis infantis ſui fuiſſet cauſa, iamque acribus eam verbis inſectabatur, ſed cùm immodicum dolorem mitigaſſet Paſtor, ad infantem pariter pergentes, coctum ex aqua feruenti educunt, prodigioſæ Virginis aræ imponunt, obſecrant impenſius, & infantiles artus repentè ſuus reuiſit ſpiritus, meliori calore vegetans corpuſculum, meliori colore purpurans genas. Vixit is deinde 46. annos fuitque in Sancti Brixij paſtor Tornaci.

§. 16. Puer

§. 16. *Puer graue infortunium paſſus ſit repente ſanus.*

ANno ſupra milleſimum quadringenteſimo decimoquarto, Ioannes, puerulus biennis, filius Ioannis Biermerani, VValincuriæ incolæ, incidit in falcem, quæ dextram illi maxillam cum capite vſque ad ſiniſtri oculi ſupercilium pertuſo oculo medio ſcidit. Concreditus eſt tribus Medicis curandus, ſed fruſtra: nam ſua opera, & induſtria nihil præſtare valentes, eũ deſeruerunt tanquam certæ morti deſtinatum. Quod, vt parentes viderunt, puerulum B. Virgini Tungrenſi deuouerunt, mox cereum deferunt, infantem offerunt, & ſtatim ſanitati redditus eſt. *Idem c. 21*

DIVA VIRGO SERVIENSIS

§. 17. *Puer periculoſo gutturis incommodo liberatur.*

ANno 1584. 28. Iulij Alexander Alanus nouennis filius vnicus Illuſtriſsimi Domini Emanuelis, Marchionis de Renty Domini Seruienſis ſummi Hannoniæ Præfecti, Equitis aurei Velleris &c. in altum guttur demiſit præacutã orichalci crepitantis partem, vernaculè vocant, *or cliccant*; adeo vt ſuffocandus crederetur, nec vllum ſuppetebat remedium: nam digito in os inſerto tantum abeſt vt educi malum poſſet, quin potius ſenſim reſpirandi vis magis minuebatur, & viam anhelitui præcludebat. Ergo ad extremũ Illuſtriſsima Domina Anna de Reneſſe mater eius, magna de Virgine Deipara fide concepta, donaria decreuit Seruiam per famulum deferenda, quæ antequam traderet, puero oſculanda præbebat. Et (mirum dictu) extemplo funeſtam illam orichalci partem eijcit, clamores comprimit, itaque ſe habet, quaſi nihil ei inſoliti cõtigiſſet. Non immemor beneficij parens vterque cum auia paulò pòſt ad ſacram ædem puerũ adduxerunt, magna animi demiſſione Deo, ac miſericordiæ Matri gratias relaturi. *Ex miraculis ſelectis à Roberto Hautport. c. 42. à Reuerendiſsimo Archiepiſc. Cameracenſi approbatis.*

§. 18. *Infanti multis diebus ſepulto vita reſtituitur.*

Ex miraculis iiſdem.

ANno 1582. Elizabethæ, Ioannis Ferrin coniugis fœtus, quòd mortuus ex aluo materna prodijſſet, in remoto horti margine defoſſus fuerat: iamque dies ſeptimus ſupra decimum agebatur, cùm mater dolore mitigato id vnum noua ſpe concepta extorſit à marito, vt infantis corpuſculum effoderet, hac lege, vt ſi computruiſſet, relinqueretur, ſin perſtitiſſet integrum, aſſumeretur; fortè ſpe haud dubia, vt B.Virgo vitam ei reſtituat. Paret ille vxoris importunis precibus, incorruptum reperit, affertq; ad matrem. Hæc iter ad Diuam Seruienſem ingreditur, cui à fonte nomen eſt, à fonte, inquam, vitæ, qui enim eam inuenerit, inueniet vitam, & hauriet ſalutem à Domino. Vix ibi depoſitus infans iacuerat, cùm roſeo colore in genis tingi, calere, reſpirare, aliaq; vitæ ſigna præbere. baptizatur ergo ſumma cum omnium lætitia, perſtititque viuido colore formoſus, donec Seruienſi ex ditione efferretur: tum enim ſenſim palleſcere, prorſus vt quo longiùs à vitæ fonte abire, hoc propiùs à morte abeſſe videretur; tandem inter mortales eſſe deſijt Cœlitibus conuicturus.

§. 19. *Puer miraculosè per B.Virginem præſeruatur à periculo mortis.*

Idem c. 37.

ANno 1584. Martij die 25. in pago Seburcenſi, in quo requieſcit corpus Sancti Drogonis, Antonius Cordarius puer annos decem natus, vi torrentis inundantis abreptus eſt, ac per triplicem cataractam impetuosè deuolutus, matre interim tota gemebunda ſemper eum proſequente, quouſq; ipſa deuouens B. Virgini Seruienſi filium ſuum peregrinſi, eum vndoſis extraxit aquis verſus pagum Seburquianum. tum autẽ infans in hæc verba exclamare cœpit: Heu, quantus me timor inuaſit? affirmans nihilominus quandam Dominam vultu, habituque candidam ſem-

per

per inter medias vndas ſuum tenuiſſe, ac ſuſtentaſſe caput.

§. 20. *Heroinâ Royſiniâ calculo laborantem filium B. Virgini deuouente, ſubitò puerulus calculum eijcit.*

HErois Royſinia videns Chirurgum iam in eo eſſe, vt filio ſuo calculum exſcinderet, pietate mota, ſubducit illum è manibus Chirurgi, verita grauiores cruciatus, vel mortem chariſſimi filij, deuouetque illum B. Virgini Seruienſi peregrinum, fuſaq; precatione feruētiſſimâ puerulus calculum ſponte ſua eijcit, ad plenum conualeſcens. Viſuntur etiamnum Matris, & filij ſtatuæ in ædicula. Idem c. 5.

DIVA VIRGO CAMBERONENSIS.

§. 21. *Puer ex medijs vndarum vorticibus eripitur.*

CIrca annum 1326. vir quidam ab encœnijs cum alio quopiam amico ſuo domum rediens, vbi ad pontem Boſſutenſem peruentum fuit, lubens alteri roganti permiſit infantem ſuum geſtare, quòd equo meliore inſtructus, fidentior ſibi videretur. Verùm paulò pòſt equus velut effrenis, furenſque in medios ſe dat vortices, quà torrens ferebatur rapidiùs: ſorbetur vir ille gurgite, & ſubmerſum videns alter, filiolumque ſuum videns inuolutum, incurrit in alueum fluminis qua potuit, implorat auxilium D. Virginis Camberonenſis, cuius opem aliquando ipſe in ſimili caſu fuiſſet expertus: & ſtatim infans ſummo ſecurus incubuit æquori, & ad ripam leni agmine appellitur: verùm reſtabat in medijs hærens fluctibus pater, qui victus aqua torrente; ignarus conſilij mortem certam expectabat: iterum tamen ad Matrem miſericordiæ conuertit preces; & ecce eques ignotus, rapidos fluctus ſecat, eumque ſaluum ex præſenti mortis periculo liberauit. Robert. de Haultport. c. 16. miraculorum.

§. 22. *Aliud de reuocato ad vitam.*

Idem c.15. IOannis Huetij vxor Cameronenſis, dum obſtetrix accerſitur, infantem peperit mortuum : congeminant vicinæ preces, obſecrant Virginem Camberonenſem, infelici vt infanti vitam reſtituat. Nec vanæ fuere preces: ſiquidem in membra redijt animus ſacri lauacri latice mundandus. Inſuper reuerſa obſtetrice, alterum edidit puerpera felice partu, qui ſumma cum cæremoniarum pompa, & gratiarum actione eſt baptizatus.

§. 23. *Ob tranſmiſſum ad guttur lapillum perſicum periclitans liberatur.*

Idem c.20. ANno ſupra milleſimum quadringenteſimo duodecimo, filius Ioannis Fenaij, Camberonæ S. Vincentij agens, lapillum perſicum ad guttur vſq; tranſmiſerat, quem cùm per quinque horarum ſpatiũ, nec extrahere; nec violento ſpiritu reijcere poſſet, nihil magis imminebat quàm præſens mortis periculum, vt ſcilicet ſuffocaretur. Parentes illum deuouerunt Virg. Matri peregrinum, cum eoque Camberonam venerunt; ſed vt terram ditionis & iuriſdictionis Abbatiæ attigerunt, puer & lapillum ſuaptè ſponte reiecit, & ad plenum conualuit.

§. 24. *Puella veneficijs infeſtata ab ijſdem miraculo ſtupendo eximitur.*

Idem c.50. ANno 1520. Puella quædam annorum 14. ex vrbe Atho, dum pedibus terit inuolutos quoſdam capillos humi iacentes, veneficij vim ſenſit. Parentes ignari vnde hoc filiæ accidiſſet, ad ſupremam cæleſtemq; medicinam confugerunt, veneruntq; penultimo die Aprilis (qui proximus proceſſionem ſequebatur) ſupplicatum B. Virgini in ſua ædicula Camberonenſi, pro illius ſalute : inde reuerſi deprehendunt puellam ex ore eieciſſe tres aut quatuor (vt fert regeſtum) floccellos crinium, qui amoris nodis (ſic vulgò dicitur) obſtricti erant: tandem ad numerum 27. euomuit.

Digitized by Google

mit. Dumq́; poſtremum emittit, brachiorum & tibiarum vſũ deſtituitur; atque adeo omnium membrorũ. inde factum eſt, vt parentes Camberonam rurſum venirent, magna pietate & feruore, Virginis miſericordiam implorantes; nec vanæ fuerunt preces. nam puella membrorum vſum recuperauit, ab omni veneficio libera: quæ & ipſa ſumma cum alacritate ad B. Virg. ædiculam profecta gratias egit, ſeque ob ſanitatẽ redditam quotannis peregrinam deuouit. quod autem eiecerat, coram venerabili D. Virginis imagine ſuſpendit, vbi etiamnum hodie conſpicitur.

DIVA VIRGO CARNOTENSIS.

§. 25. *Infans tetri ſpiritus infeſtatione liberatur.*

Sebaſtian. Rouillard in Parthenica hiſt. Virg. Carnotenſis l. p. c. 9.

IN pago Bercherenſi, altero ab orbe Carnotenſi lapide, mulieri cuidam erant filiæ duæ: grandiuſculæ commiſerat alteram in cunis adhuc iacentem, vixq́; foras extulerat pedem, cùm ecce ſiſtit ſe in medio domus terrificum humana ſpecie monſtrũ, oculorum orbes rotans, erigens hirtam cæſariem, & toto ore geſtuque iras ſpirans immanes. Sibi penè excidit hoc viſo puella: qua potuit tamen, & genibus tremore fatiſcentibus, ægrè prodijt in plateam, accurrunt properi vicini, anhelam mirantur, mutam quippe reddiderat timor. ſed matre reuerſa prorupit in vocem pauoris indicem. Mater rata maligni ſpiritus eſſe terricula; O, inclamat, *Virgo Carnotenſis*, ſerua mihi filiolam: Ingredienſque pauido licet inceſſu denſum videt fumum, cunas ſemi-vſtas; cum faſcijs, infantem verò intactam. O gaudium! ô potens inuocatæ MARIAE ſubſidium! meritò tibi *Diua Carnotenſis* filiolam lætabunda mater adduxit, tibi has ipſas in anathema cunas ſuſpendit.

DIVA VIRGO EXHILARATRIX, VVLGO DE LIESSE.

§. 26. *Puer mortuus antequam natus, vita donatur, ac baptizatur.*

F. Iacobus Boſius §. 5. miraculorum.

ANno ſupra milleſimum quingenteſimo quinquageſimo quarto, inſigne hoc quod ſequitur miraculum Landvvi cõtigit. Siquidem mulier quædam vterum geſtans, cùm partus tempore adueniente quatuor dierum ſpatio fœtum in lucem edere non poſſet, omnibus medijs, ac remedijs humanis vndequaque diligenter à ſe exploratis, cùm nullum ſui mali leuamen experiretur, proptereaque maximis premeretur anguſtijs, ac doloribus, confeſtim poſtea ad ſacratiſſimam Virginem *Mariam Exhilaratricem*, tanquam extremum mali ſui perfugium, recurrit, ſeque ſacratæ eius ædiculæ peregrinam deuouit. Quo facto mulier ſubitò à puerperij acutiſſimis doloribus, & preſſuris euaſit libera: Verùm puero in hunc modum nato nullum vitæ veſtigium elucebat, ſicque exanimis quatuor horarum ſpatio infans permanſit. Quod mater conſpiciens, flexis genibus, iunctiſque manibus, ac eiſdem in cælum ſubleuatis, Dei matrem orauit, quatenus precibus ſuis filio ſuo vitam, & baptiſmi gratiam impetrare dignaretur, & in tanti beneficij gratam memoriam, ſacrum ſolennem coram imagine *B. Mariæ Exhilaratricis* decantari curaret, ſimulque in honorem SS. Trinitatis cereum [illegible] pondo offerret. Hac ſua oratione completa (o miſericordia, & potentia Dei ac Matris eius immenſa!) puer motibus corporis incœpit vitæ ſigna certa præbere, ſicque poſtmodum meruit baptiſmi gratiam ſalutariter recipere.

§. 27. *Mu-*

§. 27. *Mulier ſterilis parit prolem, eaq́ue mortua reuocatur ad vitam.*

Mercator quidam in Burgundiæ partibus erat, qui nullam ex vxore prolem ſuſceperat, nec ſuſcipere poterat: ex quo factum eſt, vt ſe ipſum B. Virgini *Exhilaratrici* deuouerit peregrinum, ædiculam eius ſe viſitaturum promittens, caſu quo precibus eius, voti ſui compos efficeretur. Voto facto, vxor eius, anno nondum euoluto, geſtauit vterum. Puerperij autem tempore imminente, vno ſcilicet menſe circiter ante dictus mercator dictum votum implere geſtiens, ad iter peregrinationis ergo verſus ſacram ædem B. M. *Exhilaratricis* ſe accinxit. Verùm latronibus ac prædonibus ex inopinato impetum in ipſum facientibus, eundem in via ſpoliauerunt, omniaque ei diripuerunt, ad arborem eum poſtea alligantes, qui duobus aut tribus diebus fixus adhæſit, à qua tandem per quandam iuuenculam liberatus eſt pijs à ſe Beatæ Mariæ *Exhilaratrici* effuſis precibus. Interea temporis, vxor eius filium ſpecie formaque decorum enixa eſt: ſed diebus quindecim poſt, à pueri in mundum hunc natiuitate, matre balneum, vt ſe lauaret, ingreſſa, ibidemque ipſa obdormiſcente, puer, quem manibus tenebat, ipſius incuria inter aquas collapſus eſt, & exinde etiam aquis præfoçatus. Huiuſce lamentabilis euentus Prætor commonefactus, mortis capitalem ſententiam in ipſam protulit. Verùm maritus ſoluto peregrinationis voto, ad propria rediẽs, quarto die à morte pueri, qui iam ſepulturæ beneficio, terræ viſceribus erat demandatus; cùm ſubintellexiſſet contra vxorem ſuam mortis latam eſſe ſententiam, quam & illo ipſo tempore executioni mandari conſpiciebat, feſtinus ad Prætorem tranſuolauit, dixitque ei ſe vxorem conuentam cupere: quod & illi permiſſum eſt. Cumque ex eadem intellexiſſet puerum eximiæ fuiſſe pulchritudinis, Prætorem rogauit, vt in eius præſentia cõſpiciendus ſiſteretur. *Idem §. 3.*

Quamuis autem (vt dictum eſt) à quatuor nunc diebus inhumatus foret, adeo nihilominus importunis precibus apud Prætorem egit, vt eum è terra effodi, ac in Prætoris præſentia deportari impetrauerit. Quo facto (mirabile dictu) corpus emortuum pueri, balſami odorem ſpirare videbatur. Tunc pater videns filium mortuum, adeo venuſta facie eſſe ac rubicũda, in genua piè corruens, adeo inſtanter ac ſenſibiliter *B. Mariam exhilaratricem* inuocauit, vt ab omnib[9] quid diceret, intelligeretur, factaque ardenti prece, extemplo puer, qui antea iacuerat exanimis, complures voces & ſuſpiria edidit in Prætoris, ac totius magiſtratus, præſentia, quod iudicem permouit, vt mulierem cum marito ſuo libertate donaret.

DIVA VIRGO MOLISMENSIS.

§. 28. *Infans cunis incendio crematis, ludibundus inuenitur.*

Surius 29. April. in vita S. Roberti.

EXtruxerat ædem ſacram Robertus Abbas Moliſmenſis in honorem B. V. MARIAE (cui à primæua ætate ſe totum dediderat, imo quem ipſa ſibi deſponſauerat dum adhuc vteri materni clauderetur anguſtijs) in qua poſt mortem eſt honorifice tumulatus. Hic plurima edidit Deus miracula, precibus ſuæ Matris & B. Roberti meritis, adeo vt *Diua Virgo Moliſmenſis* miraculorum fama celebris admodum eſſet. Duo ad rem noſtram commemorabo. Vir quidam in villa, quæ Nouallames dicitur, cum vxore ſua negotijs externis occupatus, domo ſua obſerata, ſolum reliquit infantulum in cunis dormientem. Interea ignis correpta materia paulatim increſcens, in flammas ſeſe iam foras diffundit: cumque in tecti iam ſuperficie debaccharetur, accurrit populus illi periculo remedium allaturus; ſed fruſtra id fuit, flammis aditum in ædes prohibentibus. accurrunt etiam parentes

rentes, pueri nomen crebrò appellantes, tundunt pectora, lacerāt capillos, præ amore chari pignoris non ſentiunt conflagrantes ædes, quarum diſpendium eius ſaluti poſthabebant. Mater hæc ſæpius iterat: *Eſto clypeus à facie ignis deuorantis Domina Moliſmenſis.* Demum aduolat ad puerum vterque parens: rogant Deum, vt vel cineres flammis abſumpti pueri liceat inuenire. O rem planè ſtupendam! inueniunt infantulum flammis arridentem, & cunabulis ſimul cum pannis in cineres redactis, in ſolum puerum ſæuire neſcit incendium. Miretur totus orbis miraculum fornacis Babylonicæ renouatum.

§. 29. *Infantem abreptum lupus referre cogitur.*

INter eos, qui miraculorum fama vndique exciti confluebant ad D. Virginem Moliſmenſem, quædam paupercula mulier morbo laborans caduco venire conſtituit, auxilium à Matre Domini & B. Roberto eius famulo quæſitura. aſſumptis igitur duobus puerulis, quorum alter pendebat ad eius vbera, alter verò greſſu debili matris veſtigia ſequebatur, iter proſequitur deſtinatum. Inclinante autem iam die venit ad Monaſterium Quinceij, hoſpitium mendicans à monachis. Sed quia illorum canon intra fines Monaſterij ſexum muliebrem non admittit, compulſa eſt miſera mulier, inde recedens, in nemore pernoctare. Vbi ſanè caſu fortuito focum reperit, quem è ſopitis cineribus rurſus excitans, cum duobus puerulis illic manſit: media autem nocte lupus aduenit, & cum mulier ex vna parte ignis ſederet, crudelis beſtia in altera recubauit. Quo viſo mulier, fronti ſuæ ſignum crucis imprimens, ſe, & pueros ſuos Deo & B. V. MARIAE & B. Roberto deuotiſsimè commendauit. Interea illam ſuus inuaſit morbus, & dum corpus ceu exanime palpitat, lupus quaſi de induſtria expectaſſet, minorem puerum abripiens aufugit. Morbo autem illo ſe remittente, femina tanquam à morte reſurgens, *Ibidem.*

Digitized by Google

ſurgẽs, inter brachia ſuum quærit infantulum, quem paulò antè tenuerat, nec alibi ſe reliquiſſe ſciebat. Lætabatur ſe illo morbi dolore liberatàm, ſed ecce ſuccedit dolor illi acerbior, quando maiorem filium interrogans de minori, caſum planè miſerabilem cognoſcit. Quid faceret miſera mulier, aut quo ſe verteret, neſciebat. ſed inter lacrymas, & eiulatus hæc ſubinde repetebat, Redde, redde depoſitum beatiſsima MARIA, redde depoſitum Pater Moliſmenſis. Mira res, ecce bellua, cùi proprium eſt non parcere, ſed vorare, ex ſylua deferens puerum ore innoxio, eum matri ſuæ reddit incolumem. Tunc illa conceptum mœrorem ſubſequenti lætitia profligans, cœptæ peregrinationis iter proſequitur, & in multorũ præſentia rei ſeriem enarrat. Porrò in dorſo pueri dentium relicta veſtigia, eius verbis fidem conciliabant.

DIVA VIRGO ASPRICOLLIS.

§. 30. *Puella claudicans, correcta.*

Lipſius c. 6. de Diua Aſpricol.

ARſchoti erat MARIA Leukena Franciſci & Catharinæ filia, decem admodum annos nata. Contractio huic in tibia, & pede facta eſt dextro, & vel tres digitos minuit ab altero. Minuit etiam craſſitie, cœpitque marceſſere & tabere. Tres annos ita fuit difficili, aut nullo inceſſu: nec medicina ſubuenit. Mater excita miraculis ad Diuam eam ducit, & in equo ventum ad Demeram propinquum colli flumen. Sed ibi ſalebræ, lamæ, & vligines erant infida equiti: & filia deſcendit pedibus innixa, & identidem lapſabunda, ægrè quidem tamen eò peruenit: funduntur preces, ſtatim malum mitius, & vigor tibiæ redditur, pedibuſque ſuis domum ex facili redit. Ipſa mox tibia par, & æqualis vndique concinnatur craſſa longa, vt ante noxam illam fuit. Verbo, nullum eius vltra veſtigium.

§. 31. *Stru-*

Digitized by Google

§. 31. Strumoſa & vlceroſa mirificè puella ſanatur.

LOuanij VValterus Gillonius agit, qui vitreas ex opificio concinnat, vir ſanè bonus, & mihi quoq; ab hac opera notus. Is filiam tredecennem habebat, quæ triennio ante infeſtari ſtrumis multiſque vlceribus cœpit, nec in vna corporis parte: caput, brachia, manus, femora, tibiæ, pedes infici: ſed caput maximè. atque ibi genæ, oculi, os ipſum & aures obſideri, intumeſcere, ſic vt non palpebras diducere, vix labia aperire, & ſpiritum emittere poſſet. Interim & diſrūpi alibi vlcera, & tetro odore adſtantes fugare. Anxius angor parentum, atque eius: & remedia doctè & ſolicitè applicita non iuuant. Tres vt dixi, ſic annos affecta iacuit: Verè iacuit; nam ingredi inualida iam erat. Ecce audit de benefica iſta Diua: & parentes rogat, permittere illuc iter, &, ſi commodum eſſet, comitari. Annuunt, & pater vir validus: vel humeris te meis filia, inquit, geſtabo. Hoc illa per pietatem deprecari, &, Quinimmò pedes, pater, ibo, & Diua conantem iuuabit. Certè iuuit: iuerunt enim cum eis & alij vicini, filiam miſerantes: quæ feſſa & languida, tardo gradu ad votiuum tum locum venit. Precantur ibi oēs calidè, domum redeunt, & in via puella animo alacrior eſſe, & corpore agilior, cantare etiam, quaſi veterum malorū ſana, aut certè oblita. cœnat domi, dormit: mane ignara matre ſurgit, ipſa ſe ornat, & veſtit (diu non factum) deſcendit & interulam linteam parentibus oſtendit mundam, & nullo pure attaminatam: addit, dolorem omnem ſibi deterſum. Mirari parentes, & nōdum credere. explorant linteam, conſpiciunt corpuſculum, vident omnia vlcera coiuiſſe, immo vix cicatrices aut veſtigia comparere. tum ſeriò læti grates Diuæ acclamant: atque adeo mater eodem veſpere, certa ſanitatis, inter ſanas proles eam in loco deponit.

Idem. c. 17.

DIVA

DIVA VIRGO SALVTIFERA,

VVLGO NOSTRE DAME de Guariſon.

§. 32. *Mutus ab ortu infans linguæ vſum recipit.*

Ex lib. miraculorum iſthic factorum. vide huius loci originem p. 2.c.33. §.10.

INter alia quæ eo in loco contigerunt miracula; Puerum quendam Hortenſem (locus eſt Tarbio vicinus) mutum à primo ortu, ſtatim ac parentes nuncupatō voto B.Virgini Salutiferæ deuouerunt,& pater coram præpotentis Virginis imagine, cereum infantem ſuo,tum mole,tum pondere ęqualem obtulit, puer redeuntē à ſuſcepta peregrinatione patrem prior compellauit,& deinceps nullo linguæ impedimento laborauit.

§. 33. *Puella longo fluminis allapſu iucundiſſimè ad ripam defertur.*

Ex eodem.

ANno milleſimo ſexcenteſimo quinto Petrina Tayan d'Aruenſis,decem aut duodecim annos nata, cùm fortè Gerſium fluuium, tum multis pluuiarum cataclyſmis exundantem furentemque traijceret,vi tempeſtatis acta in medios abripitur vndarum vortices, fuiſſetque haud dubiè de eius vita conclamatum,niſi hos inter fluctus, Salutiferam Virginem iterumque, iterumque inclamaſſet: adfuit illa (vt nuſquam abeſt) eiuſque ope puella,poſtquam quingentorum ferè paſſuum aquas tranaſſet, ripam attigit incolumis. Ea ipſa deinde adijciebat, volupe ſibi fuiſſe tam iucundum fluminis allapſum experiri.

DIVA

Digitized by Google

DIVA VIRGO IN ARENA PROPE DITTELBACH.

§. 34. *Raptúm puerum lupus intactum dimittit.*

IN villa Bibergavve fuit homo ruricola, nomine Richard. Schilder, qui habebat inter alios puerulum annorum fermè quinque. is anno Dominicæ Natiuit. 1506. menſis Iulij 23. quæ fuit in feſto S. Martyris Chriſti Apollinaris, villam egreſſus, puerili ſimplicitate cum falce, vt viderat ab alijs gramina geſtiebat euellere. & ecce lupus inter ſepes latitans cum puerulum in agro conſpiceret ſolum, ex inſidijs prorumpens, famelicus illum rapuit, & cum prǽda, ad remotiora currere cœpit. Res patri nunciata innotuit confeſtim, quia domus agello proxima fuit, qui domicilium egreſſus, lupum cum puero currentem à longè conſpicere quidem potuit, ſed reuocare prædam in eius arbitrio non fuit. Vnde nimium turbatus animo, cùm omne auxilium deficeret humanum, ſe totum conuertit ad Diuinum. Flexis igitur in terram genibus, ſanctam Dei Matrem cum lacrymis inuocauit dicens: O ſancta MARIA Mater Domini, redde mihi puerum illæſum, & ego ſanctam imaginem tuam in Arena propè Dittelbach, qua potero deuotione, adibo, & memoriam tuam precibus ſimul, & oblationibus honorabo. Mira res! Mox vt preces homo compleuit, puerum lupus dimittens ab ore in terram, procul inde aufugit. Pater autem videns à remoto lupum fugientem, acceſſit ad puerum, & inueniens eum ſanum, & incolumem, Dominæ noſtræ gratias egit, & votum ſuum lætus impleuit. *Io. Tritbemius lib. 2. miracul. 2.*

§. 35. *Puer cultro transfixus à morte præſeruatur.*

ANno inſequenti fuit homo quidam in villa Leymach, cui nomen Leornardus Spor. Hic puerum habebat annorũ quinque, more puerorum die quadam *Ibidem miraculo 2.*

dam cultellum in manu tenentem, & cum eo neſcio quid geſtientem. Verùm vbi cultrum incautiùs manu ferebat, puer ipſe in terrã cecidit, & ſemetipſum circa orificium grauiter, & nimis profunde vulnerauit: quod vbi mater ventre iam grauida vidiſſet, clamare cœpit in tantum, quod tota vicinitas territa conuenit, qui puerum miſerabiliter iacẽtem intuentes, Matrem Domini ſumma cum deuotione inuocabant, & pro eius ſalute peregrinationem cum oblatione in Dittelbach promiſerunt. Mater verò pueri mœrore ſimul, & perturbatione plena, quid vicini loquerentur non aduertens, ad iacentem puerum acceſsit, & cultrum de eius corpore cum impetu extraxit, ſubitoque præ multitudine triſtitiæ deficiens, in amentiam cecidit. Puer autem mox extracto cultello ſurrexit, & liberè diſcurrens, ſicut priùs, quaſi nihil paſſus, omninò ſanus euaſit, & quod valde mirũ fuit, cùm vulnus, & patens eſſet, & valde profundum, nullam tamen ſanguinis guttulam penitus emiſit. Sanus itaque puer incolumis euadens, & vulnus oſtendit apertum, & vulneris nullum ſenſit dolorem.

DIVA VIRGO IN VRTICETO.

§. 36. *Puer ſub onerato lignis carro grauiter colliſus ſanatur.*

Trithemius de miraculis ibi factis.

ANno Domini 1442. indictione Romanorum quinta concurſus ad memoriam ſanctæ Dei Genitricis in Vrticis propè Heylpronnam, iuxta Neccarum, ſumpſit exordium, vbi ex collatione fidelium inſigne Cœnobium poſtea conſtructum cernitur ordinis Fratrum Carmelitarum. Hic inter ſtupenda miracula quæ acciderunt, Puer quidam in pago cum ſuis coæuis, pueriles in platea exercebat ludos, quem carrus lignis oneratus negligentia ruſticani vectoris opprimens, tam forti colliſione quaſſauit, vt vi-

by Google

vt viuere ad horam poſſe minimè ſperaretur. Cuius parentes villani Henricus cognomento Singer, & Agnes, patrocinium B. Virginis cum lacrymis inuocantes, votum ad eius memoriam in Vrticeto fecerunt, ipſumque puerum, ſi conualeſceret, perpetuo cenſu Dominæ noſtræ tradiderunt, volentes obnoxium. Exaudiuit preces pauperum illico Regina miſericordiæ, & puer meritis patronæ, ſtatim miraculosè conualuit, parentum ſancta deuotio ſacrum Vrticetum cum ſanato viſitans votum impleuit, cenſum octo denariorum quotannis, quamdiu vixit, ſanitatis beneficium conſecutus perſoluit.

§. 37. Puer in thermis Badenſibus ſubmerſus, vitæ reſtitutus eſt.

EOdem anno, homo quidam ex inferiori Baden, vbi reſidentia eſt Marchionis, oriundus, & incola loci, cum duobus filijs ſuis lauandi gratia, thermas, quæ aquas in eodem oppido calidas emanant, ingreſſus eſt. quo dormiente, calefacto iam corpore, puerorum alter in aquam cecidit, & ſub vnda iacens immobilis, mortuo ſimilis fuit. Quod cernens alter, flere mox incepit, & clamore ſuo parentem è ſomno excitauit. Euigilans autem homo, & circumgyrans hinc inde oculos, puerum vidit in aqua ſubmerſum, nimioque pauore turbatus iacentem aquâ iam plenum extraxit, & non erat in eo neque vox, neque ſenſus, neque ſpiraculum anhelitus, ſed mortuo ſimilis per omnia iacebat. Tunc pater ad memoriam reuocans miracula, quæ facta in Vrticeto per Dominam noſtram audierat, flexis in terram genibus, auxilium Reginæ cælorum petijt: votum ad eius memoriam in Vrticeto cum lacrymis emiſit, & vitam ſuo filio impetrauit: mox enim vt voti ſermonem compleuit, puer, qui mortuus videbatur, reuixit, & ſanus per merita viuificantis Dei parentis intactæ ſurrexit.

Idem de D. Virgine in Vrticeto c. 9.

DIVA

DIVA VIRGO AD S. PETRVM LOVANII.

§. 38. *Puer bimulus ſubmerſus ad viuos redit.*

Ex lib. miraculorū in D. Petro quod ad me miſit P. Coſterus cum ſeq.

PAgus eſt Louanio propinquus Haeght vocant incolę. Hic anno 1545. 5. Septembris, infans erat duorum annorum Ioannis Stremin & Elizabethæ filius, quibus ad conſueta opera profectis, ipſe domi relictus eſt cum ſorore ſex annorū puellula; & hæc eum ludendi cauſa (vt fit) deſeruit. Erat domi puteus etiam vicinis communis: in hunc infans vaſculo quaſi hauſturus aquam deuoluitur. Redit mox filiola, veſtigat fratrem; nuſquam inuentum reperit in puteo. currit celer ad matrem: hæc aduolat infantem erepturа, eripitque, ſed aquis, non morti, & carbonis inſtar nigrum. vna vicinorum omnium vox erat, fruſtra iam explorari per ſeſqui-horam ſi quid ſuperſit vitæ: ſed non ita abſiſtit pia mater, quin potiùs ſpem ſuam omnem in D. Virgine, quæ in D. Petri apud Louanienſes colitur, ponit, vouet ei filiolum, conceptoque voto de itinere arripiendo (mirum dictu) ſuſpirare primum puer, omnis nigredo fugere, redire floridus decor. Parentes promiſſo ſe liberaturi ad D. Virginem cum puerulo geſtiente ac lætabundo proficiſcuntur; rem ſtupendam propalant.

§. 39. *B. Virgo puellam in puteo tutatur.*

Ex eodem.

ACcidit anno 1548. menſe Auguſto, quod modo dicturus ſum. Quo tempore (inquit R. P. Franciſcus Coſterus, à quo etiam hoc, cum ſequenti accepi) Louanij ſtudijs nauabam operam, puellà iſthic annorum duodecim, aut paulò maior, Anna nomine (quod modo Collegium S. Annæ dicitur, Nicolao Levviller, & Margaretæ Lompré parentibus eius, erat pro domo) ad aquam ex puteo hauriendam profecta, recidiuo aquæ pondere ſublimis in præceps ruit; exciti ſono vicini, concurrunt, miſerando viſo ſpecta-

culo

culo horrent, cõſilij expertes nequicquam trepidant. Sed ipſa ex alto puteo clara voce: *Nulla*, inquit, *mentes veſtras occupet turbatio; adeſt enim mihi Domina candidiſſima, hæc capite deorſum ruentem conuertit, hæc aquas procul arcet*. Demittunt ergo rudentem, quo ſe mediam cingat: educta, rei ſeriem inquirentibus, hoc vnum reſpondet: In ipſo caſu medio Virginis opem ſe inclamaſſe in hæc verba: *O ſacra Virgo, quæ in S. Petro coleris, ades periclitanti mihi*. Nec plura. Diuiditur illico fama vniuerſam per vrbem, & poſtero die *Magnæ Virgini* feſto ritu litatum eſt. Prima verò Septembris Dominica, vidi (inquit Coſterus) puellam lineis indutam cum cereo ardenti, duobus hinc, atque hinc ſtipatam ſacerdotibus, ſolẽnem ſupplicationis pompam proſequentem. quod ipſum deinceps annis multis beneficij memor factitauit.

DIVA VIRGO HANSVVYKENSIS.

§. 40. *Infans ſepultus effoditur, baptizatur.*

MEchliniæ mulier infantem ſpecioſiſsimum, ſed vita carentem infelici effuderat partu. pediſſequa heræ ſuæ miſeram ſortem; adeoque ipſius infantis potiori iure, vt qui conditoris ſui æternùm priuaretur aſpectu, miſerata, ſurgit nocte media, infantem in extremo horti receſſu defoſſum effodit, eumque circa horam quartam antelucanam ad D. Virginem Hanſvvykenſem (erat tum Monachorum Cœnobium, Mechliniæ adiacens) defert, ſpe plena, imponit aræ coram imagine D. Virginis, & totam ſe effundit in preces & lacrymas, nec ſurgit, donec poſt quatuor horas voti damnatur. Salutaribus ergo lymphis infans extemplo tingitur, & breui interpoſita mora, conceſſam relinquit lucem meliori fruiturus. *Idem.*

R CAPVT

CAPVT VI.

ANGELICVM IN PVEROS officium.

AD ea, quæ diximus ſubſidia, accedit quoque miniſterium Angelorum, qui ſic nuncupantur, quod à Deo velut diuinę mentis internuncij ad nos tranſmittantur. Duo verò hic præcipuè attingam (nam pro meritis loqui de Angelis, non niſi Angelus poteſt) primùm ſummi beneficij loco ducendum eſſe, quod tutelares nobis ſpiritus ſint aſſignati: deinde quid à nobis ea Cœlitum diligentia, ſuo iure poſcere videatur. Conſideranti mihi ſæpenumero vtilem adeo mortalibus Angelorum operam, non parua mentem ſubijt admiratio diuinæ in nos benignitatis atque munificentiæ, dum cœleſtes hoſce genios nobis attribuit: ſi enim vnicuique infanti è cæcis vteri materni latebris in lucem recens effuſo Rex è primoribus regni ſui vnũ ſubmitteret, qui eius curã gereret, eum tueretur, eius pædagogus eſſet, nonnè iure miraremur? nonnè meritò obſtupeſceremus? ſed accipe quid maius: *Angelis ſuis Deus mandauit de te, vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis.* nec obſtupeſcis? exclamabit pro te D. Hieronymus: *Magna dignitas animarum, vt vnaquæqúe habeat ab ortu natiuitatis in ſui cuſtodiam Angelum delegatum!* Audi hæc animarum zelator, & animas iuſta lance æſtima. Nemo ſe de cætero rebus terrenis degeneri conuerſatione abijciat, nemo quenquam, licet ſqualore obſitum, licet pannoſum, licet purulentum, habeat deſpicatui: meminerit verò quo loco fuerit is apud Deum à primo ſuo ortu, cùm actionum ſuarum à Deo ductorem accepit, à quo per omnem vitam dirigatur, doceatur, contra hoſtium protegatur incurſus, illuſtretur, ac demum

Pſalm. 90.

D Hieron. li. 3. in Matt.

demum ad æternæ beatitudinis portum eius ductu pertingat.

Ex hac tanti beneficij magnitudine facilè apparet, quid ad alterum, quod propoſueramus, dicendum ſit. In more fuit poſitùm apud antiquos, vt prouinciales, & ſocij populi Romani in clientelam ſe darent proceribus Romanis, quos paternos ſibi adoptabant, non modò publicè, ſed & priuatim, ijque vt clientes eorum dicerentur, inter ſe verò hoſpites. ferebat autem eiuſmodi conſuetudo, vt clientes perpetuò patronorum ſuorum patrocinio caput, ac fortunas ſuas tuerentur; viciſſimq́; ipſi eos omni obſeruantia, obſequioque venerarentur. Quod ſi adeò patronos illi ſuos, à quibus externa tantum commoda, & vitæ, fortunarumq́; ſubſidia, incolumitatemq́; expectarẽt, obſeruabant, reuerebanturque, quibus ſtudijs, qua diligentia, memoriſque animi ſignificatione Angelos tutelares à nobis coli oportebit, à quibus non penates tantùm noſtri defenduntur, non facultates tantùm propugnantur, non corpora tantùm ex infinitis propè periculis eripiuntur, ſed à quibus animi quoque ſana conſilia, lucemq́; in tanta rerum humanarum caligine accipiunt, ac demum ad res diuinas capeſſendas, atq; adeò cælum ipſum, erudiuntur? Speculum vultis intueri, in quo qui hactenꝰ ignorarit, quid ab Angelo cuſtode beneficij quotidie accipiat, quidve ei grati animi cauſa rependendũ ſit, contẽpletur? Illud vobis proponit Tobiæ filius, cùm ait: *Pater*, inquit, *quam mercedem dabimus ei? aut quid dignum poterit eſſe beneficijs eius? me duxit, & reduxit ſanum: Pecuniam à Gabelo ipſe recepit: Vxorem ipſe me habere fecit; & dæmoniũ ab ea ipſe cõpeſcuit. Gaudiũ parentibus eius fecit. Me ipſum à deuoratione piſcis eripuit: Te quoq; videre fecit lumen cæli: & bonis omnibus per eum repleti ſumus. Quid illi ad hoc poterimus dignum dare?* Ea res eſt de qua meritò cõſultatio inſtituatur, & à nobis iure fortè potiori inſtituenda eſſet. Sequamur D. Bernardi Tob. 12.

conſilium, ſimus deuoti, ſimus grati tantis cuſtodibus, redamemus eos quantùm poſſumus: ipſi enim amant nos, quia Chriſtus nos amauit: Angelo autem noſtro debemus, inquit, *reuerentiam pro præſentia, deuotionem pro beneuolentia, fiduciam pro cuſtodia.* Multi nihilominus vix ſemel in anno, aut ne vix quidem Angeli ſui præſidis implorant auxilium: immò ne quidem recordantur per omnem vitam, aut etiam ſciunt, ſe tantum à Deo præſidij accepiſſe. quod certè negligentiæ genus vehementer periculoſum eſt, in tam moroſa vitæ huius militia, & malitia hoſtium inſatiabili. Ideo monet ibidem Bernard. *Cautè ambula, vt videlicet cui adſunt Angeli (ſicut eis mandatum eſt) in omnibus vijs tuis. In quouis diuerſorio, in quouis angulo, Angelo tuo reuerentiam habe. túne audeas illo præſente, quod vidente me nõ auderes?* Quàm iucundum erit circa vltimam vitæ periodum, Angeli tutelaris ductu omnia feciſſe! quàm graue tacitis eius monitis non acquieuiſſe, immò reſtitiſſe! idcirco nos præmonere debent, quæ de Angelo Iſraelis duce, Moyſi dicebat Deus: *Obſerua,* inquit, *eum, & audi vocem eius, nec contemnendum putes: quia non dimittet, cùm peccaueris.* certè qui parebunt Angelis ductoribus in via, eos habebunt corregnantes in patria: ſin minùs, dæmones in inferno cruciantes.

S. Bernard. ſuper Pſal. Qui habitat. vbi vide multa pulchra in hanc rem.

Exod. 23.

§. 1. Angelus Iſmaëli ſiti laboranti ſubuenit.

Geneſ. 21.

SVrrexit Abraham manè, *& tollens panem & vtrem aquæ, impoſuit ſcapulæ Agar, tradiditq́; puerum & dimiſit eum. quæ cùm abijſſet, errabat in ſolitudine Berſabee. Cumq́; conſumpta eſſet aqua in vtre, abiecit puerum ſubter vnam arborem, quæ ibi erat, & abijt, ſeditq́ue è regione procul, quantum poteſt arcus iacere. Dixit enim, Non videbo morientem puerum; & ſedens contra leuauit vocem ſuam, & fleuit. Exaudiuit autẽ Deus vocem pueri, vocauitq́ue Angelus Dei Agar de cælo, dicens: Quid agis*

Agar?

Digitized by Google

Agar? noli timere: exaudiuit enim Deus vocem pueri de loco in quo eſt, ſurge, tolle puerum, & tene manum illius: quia in gentem magnam faciam eum; aperuitq; oculos eius Deus. Quæ videns puteum aquæ, abijt, & impleuit vtrem, deditque puero bibere.

§. 2. *Tobiæ ducem ſe præbet Angelus.*

TObias Tobiæ filius, vt paternæ cęcitati remedium quæreret, puer adhuc, omniumq; rerum ignarus, domo peregre profectus, cęleſtem meruit ducem ſortiri, cuius ductu felix itu puer, felicior reditu, præſentiſſimum attulit patri remedium. *Ex Tob. c. 5 Sabell. lib. 3. Exempl. c. 6.*

§. 3. Chriſtus IESVS Angeli monitu, communi infantium cædi ſubducitur.

A*Ngelus Domini apparuit in ſomnis Ioſeph, dicens: Surge, & accipe puerum & matrem eius, & fuge in AEgyptum, & eſto ibi vſque dum dicam tibi: futurum eſt enim, vt Herodes quærat puerum ad perdendum eum. Qui conſurgens accepit puerum & matrem eius nocte, & ſeceßit in AEgyptum. Defuncto autem Herode, ecce Angelus Domini apparuit in ſomnis Ioſeph in AEgypto, dicens: Surge, & accipe puerum & matrem eius, & vade in terram Iſrael: defuncti ſunt enim, qui quærebant animam pueri. Qui conſurgens accepit puerum & matrem eius, & venit in terram Iſrael.* *Matth. 2.* *In ipſa Magorum abitione, inquit Nicephorus.*

§. 4. *Ab Angelo MARIA nutritur.*

CEdrenus & Gregorius Nicomedienſis affirmant MARIAM in templo ab Angelo ſancto nutritam fuiſſe, qui frequenter inuſitatam ſpeciem pręſeferens puellam inuiſerit, quod indicat etiam Ambroſius. Ad cuius rei confirmationem ſcribit idem Gregorius: *Tu autem ô homo*, inquit, *admirabilem in templo & nouam viuendi rationem audiens Virginis, noli de eo dubitare, noli examinare ratione ea, quæ capere non poteſt cogitatio: vides ipſum Dei Verbum modo ineffabili habitaſſe* *Cedren in Compend. hiſt. Greg. hom. de oblatione V. in templo. Ambroſ. lib. 2. de Virg.*

bitaſſe

Digitized by Google

bitaſſe in eius vtero, & contendes fueritnè alimentum, quo nempe M A R I A *veſceretur, materiale an expers materiæ? vides paterno conſilio ſpiritus in ea adumbrationem, & de miniſterio Angelorum dubitas?* Certè Palladius, qui ſub Theodoſio maiore vixit, Angelum ad Abbatem Apollo ſolitum fuiſſe alimenta deferre ait, tum Abbatem Anuph, inde commendat, quod Angelus illi cæleſtem cibum ſuppeditaret: quemadmodum Ioannis patrem Zachariam vidiſſe confirmat Pantaleon apud Metaphraſten: & id, ſi MARIAE factum ſit, in dubium reuocabimus?

In hiſt. Sanctorum.

§. 5. *Angelus Ioannis Baptiſtæ cuſtos.*

Niceph. lib. 1. c. 14.

SAluator quidem, ita vt dictum eſt, in Ægypto exulabat, filius autem Zachariæ Ioannes, in cuius Natiuitate patris vox ſoluta eſt, cùm priùs ab illo Ioannis nomen in tabula fuiſſet exaratum, alterum cum dimidio annum agebat, & vnà cum matre Elizabetha in ſpelunca quadam ad regionem montanam ſaluus conſeruabatur, fortaſſe Herodis ſanguinariam effugiens manum. Atque inde in ſolis locis libenter verſari ſolitus, Angeloque duce vſus, in remotiores ſyluarum receſſus ſeceſsit. Addit Cedrenus Elizabetham poſt dies 40. in eadem ſpelunca diem obijſſe, Ioãnis verò ab Angelo curam eſſe ſuſceptam. S. Chryſoſtomus & S. Petrus martyr, dicunt ideo Zachariam neci datum, quod filium ſuum occultaſſet, nec prodere voluiſſet.

Cedren. in Compend. hiſt Chryſ. de natiu. S. Ioannis. S. Petrus in reg eccl. c. 3.

§. 6. *Angelus cuſtos paruuli nouitij dormientis loco miniſtrat ſacro.*

In hiſtor. Franciſ. lib. 8. pag 180.

COnſueuerat F. Ioannes Parmenſis, ſextus Generalis Minorum, quotidie Miſſam in aurora dicere, cui Nouitius inſeruiebat. Nouitius poſt matutinas horas ſemel cùm obdormiuiſſet profundius, vt inſeruiret hora conſueta non aderat, adfuit expectanti Fratri Ioanni Angelus, qui ei cooperatus eſt in miſſa in ha-

Digitized by Google

in habitu Nouitij: Miſſa ergo abſoluta viſum eſt Nouitio tertiò vocari, qui ſurgens, & audiens Fratrem Ioannem Generalem, rogauit num vellet miſſam celebrare, quo audito F. Ioannes cognouit Angelum in forma illius iuuenis ſibi facienti miniſtraſſe.

§. 7. *Angelus cuſtos infantis animam Dæmonibus eripit.*

MVlieri cuidam natus fuit filius, cuius labia & non alia membra moueri videbantur, & cùm baptizaretur, animam nequaquam potuerunt perpendere: plorat ergo mater; Heu, inquiens, miſera, quæ filium genui, cuius anima damnata eſt. Cogitur vir ſanctus Nicolaus Tolentinus viſitare dolentem, vt quod viderat in nocte de filij anima, ad matris conſolationem recitaret. Eram, inquit, in meo lecto dormiens, & ecce filij anima in manibus meis deponitur, circumcirca autem dæmones terribiles adſtiterunt, tractantes inter ſe, & dicentes. Quia huius anima, noſtra eſt. nondum enim baptiſmum perfectè ſuſceperat, cum deceſsit. ego autem quamuis fragilem me cognoſcerem, pro anima meis manibus commendata, Deo ſupplicaui, vt Angelum ſalutis ab alto mitteret ad defenſionem animæ pereuntis, cuius immenſæ pietati placuit Angelum dirigere fortiorem, qui dæmonibus illis eiectis, de manibus meis ſuſcepit animam cæleſtibus ſedibus collocandam. Conſolare ergo, conſolare, & de Dei iudicijs non turberis; melius eſt enim, quod filium genueris cælo altiſsimo, quàm huic infimo mundo

F. Iordan. de Saxonia ord. Erem. S. Auguſt. in vitas FF.

§. 8. *Angeli cuſtodis monitu & ope Oſytha tertio ſubmerſionis die ex flumine emergit.*

OSytha cùm tenera adhuc ætate ad Moduuennam Antiſtitem ſuam, vt Edithæ virginum matri (cui tradita erat moribus informanda) pareret, libellum quendam pium deferret, Oſytha vi ventorum ex ligneo quem traijciebat ponte in flumen præceps

Sur. 7. Oct.

corruit, atque eius impetu rapta, momento temporis abſorpta eſt. Elapſis autem tribus diebus, Angelus Domini Moduuennæ in cella oranti apparẽs monuit eam, vt feſtina ad flumen pergeret, remq́ue apprimè neceſſariam expediret. Illa voci Angelicæ obtemperans, inuenit Editham, puellam Oſytham anxiè quæritantem, tandem Moduuenna, deprecemur, ait, ſoror chariſsima Dominum, vt ſanctorum omnium meritis perditam nobis puellam reſtituat, eiuſq́ue potẽtiam, ac miſericordiam perpetuò collaudemus. poſt lacrymas igitur multas ab oratione ſurgens, inclamat: Oſytha, Oſytha, Oſytha, in nomine SS. & indiuiduæ Trinitatis, incolumis ex hoc flumine emerge. Et ecce puella è flumine cũ codice illæſo prodiens: ecce ego, ecce ego, ecce ego, Domina mea. Obſtupuerunt viſa puella, & præ gaudio fluentibus lacrymis immenſam Dei & Angeli tutelaris opem extollentes, domum vnà redierunt.

§. 9. *Angeli cuſtodis cum S. Franciſca familiaritas.*

Andreas Valladerius in eius vita.

ADerat S. Franciſcæ Romanæ à pueritia Archangelus perpetuus comes & protector caſtitatis, alba indutus, nonnunquam cærulea; ſtaturâ puerum non excedebat.

§. 10. *Præſentia tutelaris Angeli magicas artes diſsipat.*

Delrio l. 6. de Magia c. 2. ſeq. 3. q. 3.

DE ope Angeli cuſtodis ſatis clara, etſi non petita, capio (inquit Delrio) miram narrationem Saliſberienſis lib. 2. polycra. c. 11. his verbis. Dum puer, vt pſalmos addiſcerem, Sacerdoti traditus eſſem, qui fortè ſpeculariam Magicam exercebat, contigit vt me, & alium paulò grandiuſculum puerum, præmiſſis quibuſdam maleficijs, pro pedibus ſuis ſedentes ad ſpeculariæ ſacrilegium applicaret, vt in vnguibus ſacro, neſcio, oleo an chriſmate delibutis, vel in exterſo & leuigato corpore peluis, quod quærebat, noſtro

ſtro manifeſtaretur indicio. Cùm itaque prædictis nominibus, quæ ipſo horrore, licet puerulus eſſem, dæmonum videbantur, & præmiſsis adiurationibus, quas quo authore neſcio ſocius meus ſe, neſcio quas imagines, tenues tamen & nebuloſas videre indicaſſet: ego quidem ad illud ita cæcus exſtiti, vt nihil mihi appareret, niſi vnguis & peluis, & cætera quæ antea noueram. Exinde ergo ad huiuſmodi inutilis iudicatus ſum, & quaſi qui ſacrilegia hæc impedirem, ne ad talia accederem condemnatus, & quoties rem hanc exercere decreuerant, ego quaſi totius diuinitatis impedimentum arcebar: ſic mihi in ea ætate propitiatus eſt Dominus. Vtique arbitror (inquit Delrio) per Angelum cuſtodem: ſed addit author. Cùm verò paululum proceſsiſſem, flagitium hoc magis ac magis exhorrui, & eò fortiùs confirmatus eſt horror meus, quod cùm multos tunc nouerim, omnes antequam deficerent, aut defectu naturæ, aut manu hoſtili, beneficio luminis orbatos vidi, vt cætera incommoda taceam, quibus in conſpectu meo à Domino aut proſtrati, aut perturbati ſunt, exceptis duobus, Sacerdote videlicet, & diacono quodam, qui ſpeculariorum videntes plagam effugerũt, alter in ſinum Canonicæ, alter ad portum cellulæ Cluniacenſis, ſacris veſtibus inſigniti. Eoſdem tamen præ cæteris, in congregationibus ſuis, aduerſa plurima poſtmodum perpeſſos eſſe miſertus ſum.

§. II. *S. Neophytus ab Angelo nutritur, inſtituitur.*

MIrabiliter alebatur S. Neophytus: nam cùm eſſet annorum circiter decem, columba deuolans ipſius cubile complectebatur, humanamque fundebat vocem: cùm verò metu correpta exanimis corruiſſet, hanc oratione peracta excitauit. Vbi verò mõtem Olympum attigiſſet, ſpecum ſubijt, quam vt ingrederetur, columba viæ dux oſtendit, feraque inde *Ex Meneis 21. Ianua.*

abacta illic tuguriolum exſtruxit: ab Angelo verò nutriebatur. Decimoquinto autem ætatis anno ſe Decio Præſidi ſtitit, auxilio Angelorum hunc ad illum deſcenſum inſtituens.

§. 12. Ioanna Virgo Angelum tutelarem pro parentibus habet, ab eoq́ue docetur.

Serap Razins in hiſt. FF. Præd.

IOanna quædam, vrbiuetana virgo tertij ordinis D. Dominici, tametſi trimula, matreq́ue orbata fuiſſet, & quinquennis patre, conſeruauit tamen innocentiam baptiſmalem ad vltimum vſque vitæ diem, beneficio Angeli cuſtodis, vt ex proprio ipſius facto colligitur. Cùm enim nonnulla ex ſodalibus ſuis ipſi diceret: Ioanna, an neſcis te carere matre? hæc ad eccleſiam eam ducens, & demonſtrans imaginem Angeli in muro pictam, Scito, reſpondit, hunc Angelum mihi in matrem eſſe, à quo adhuc paruula omnia pietatis, ac fidei documenta percepi.

§. 13. Ioannis Carera pueri, cum Angelo præſide familiaritas.

Ex hiſtor. Socie. anno 1551. lib. 13.

COncionabatur Burgis P. Strada: venit ad eum annorum circiter 14. puer Ioannes Carera, petijt in Societatem admitti. ille cùm ob teneram adhuc ætatem eius admiſsionem differendam exiſtimaret, vt ſe ab eo expediret, dixit ſe hac conditione eum in Societatem admiſſurum, ſi totam cócionem, quam certo die habiturus erat, fideliter referre poſſet. Secundum concionem venit puer ad patrem, omnia dicta fideliſsimè retulit; miratus pater, idq́ue diuinitus agi ratus, effecit vt admitteretur. Compos voti factus, totum ſe contulit ad exercitia, diſciplinamq́ue virtutum: multus erat in adhibendo Deo precibus, multus in colendis tum pænitentiæ, tum pietatis officijs, præcipuè vero erga ſanctiſsimam Dei matrem, tutelaremq́ue Angelum ſuum inflammato ſtudio rapiebatur, qui cum tanto erat, & tam familiari coniunctus vſu, vt velut cum intimo amico ſua conſilia ſermoneſ-

Digitized by Google

moneſque conferret, ſæpe ad eum de ſuis rebus dubijs, arduiſque referret, ſæpe interrogaret, exquireret conſilium, vicisſimque ei Angelus ad omnia notis, vſitatiſque vocibus reſpõderet. Denique in eam ſancti Angeli familiaritatem venerat, vt ab eo quotidie horis ante-lucanis ad orationem excitaretur è ſomno; quanquam hanc aliquando conſuetudinem Angelus intermiſit, quod excitatus ab ſe manè Ioan. languore, ac laſſitudine victus non è cubili protinus ſurrexiſſet: ſed ſi hæc culpa fuit, certè per dies plurimos occultante ſe Angelo pœnas dedit. Cuius præſentiæ deſiderio multis ad Deum placandum precibus, ac ieiunijs adhibitis vix tandem aliquando quod amiſerat recuperauit. Namque eum Deus multò pòſt pro ſua eximia ſuauitate quamplurimis cæleſtium voluptatum blanditijs, atque inuſitatis inter precandum iucunditatibus delinitum ita eſt conſolatus, vt quod abſtulerat etiam redderet, excitatorem ſuum Angelum cuſtodem, qui quotidianæ precationis, vt antea conſueuerat, matutinis temporibus admoneret, & cum quo ſimul agere, & ſermocinari liceret, receptũ in priſtinam familiaritatem Angelus monuit, idcircò ſuam ſe occultaſſe præſentiam, quod ad orationem ſe ſuſcitantem non protinus audijſſet; Deumque ab eo venas voluiſſe repetere, vt documentum ei eſſet in poſterum, ne in ſurgendo moras necteret. His ab initijs profecta viri virtus, eos habuit cum ætate progreſſus, vt vltimis etiam nationibus profutura redderetur, miſſus ad occidentis ſolis Indos, multis in Mexicana regione laboribus, magno Societatis, & eccleſiæ illius commodo functus ſit.

§. 14. *Adoleſcentulus à ſubmerſione liberatur ab Angelo cuſtode.*

Ex literis Societ. anni 1598. Molſhemij in prouinc. Rhenan.

ACceperat ex Sodalitio Angelorum Adoleſcentulus quidam verſiculos quoſdam abſque mora memoriæ imprimendos, quos breui poſt Angeli

cuſtodis

cuſtodis officiũ repræſentans eſſet recitaturus. Cumque ad cataractam molæ, inter diſcendum, aliud agit (vt pueris mos eſt) inque rotas molares fortè oculos intendit, pede fallente, fermè eſt ipſis rotis interceptus. Iam ſupinus ſecundo flumine ad eas ferebatur, cùm ipſi ſimul Angelus cuſtos in mentem indidit, vt pariter neſcio quod vimen malefidum arripiat, pariter vocem auxilio petendo intendat. Molitoris ergo accurſu aquis extractus, periculũ euaſit tenens mordicus chartam, cui verſiculi inſcripti erant.

§. 15. *Plurimis ſubmerſis, infantes duo enatant.*

Simon Maiolus VValtuarenſis Epiſc. Colloq.13.

IN vrbe Aſtenſi, cùm ingens fluuius Tamarus à multitudine nauigio traijceretur, anno 1564. demerſa in medio naui, omnes etiam nautas ac reliquos qui natandi peritia valerent, fuiſſe aquis obrutos, nobis veridicorum virórũ teſtimonio compertum eſt. Erat verò multitudini admixta mulier inops, quæ in nauigio illo poſita puerum triennem dextra tenebat, lactentem alium in ſinu fouebat; demerſa naue, ipſa cum vtroq; filio trans flumen deuecta eſt incolumis, nec illi fuêre adiumẽto brachia, quibus filiolos complectebatur, ſed haud dubiè fauor Angelicus.

Vide aliud 1.*p.cap*.3.§.7. & 3.*p. cap*.11.§.1.& *cap*.14. §.4.

CAPVT VII.

SANCTORVM IN PVEROS miracula.

MVLTA equidem homini, & imprimis infirmæ puerorum ætati inſidiãtur pericula, verùm diuina prouidentia, de qua ſuperiùs egimus, non pauciora nobis ſuppeditauit auxilia: inter quæ eſt, vbique terrarum, vbique gentium, tot Thaumaturgo-

turgorum præſens ſubſidium, quorum dignitas, & rerum olim benè geſtarum recordatio, plurimùm apud præpotentem illum Deum habeat authoritatis. Hinc miraculorum multitudo, quæ non parum Dei omnipotentiam extollit, Sanctorum gloriam commendat, puſillorum timiditatem prouocat, redditque audentiorem: nam principiò, quid eſt, quod Dei potentiam reddat magis ſtupendam, quàm quod non ſolùm per ſe & in ſuo nomine, quod natura ſanctum eſt atque terribile, verùm etiam per Sanctos ſuos, & in eorum nomine, multa ſupra vires mortales & naturæ leges perpetret? imò verò (quod magis mirere) nunquid per eorum reliquias, ſudaria, ſemicinctia, imagines, immò vmbras, miracula ſtupẽda edit Deus? Iam verò quot ſunt per Sanctos patrata à Deo prodigia, tot ſunt diuinæ virtutis illuſtres quædam patefactiones, tot ſplendoris illius æterni beatis communicati obſignationes, ac velut ſigilla, tot denique teſtimonia, quibus Sanctos ſuos mundo conſpicuos facit Deus, vt eorum fidem, iuſtitiam, gloriam æmulemur. Tertiò deniq; non parum eriguntur abiectorum animi, ſi quẽ fortè Dei maieſtas terreat, vel vitæ malè actæ conſcientia, ſi patris nimium afficiat reuerentia; cùm non rectà ad Deum, ſed quaſi ponè accedamus, per dilectiſſimos Dei amicos, noſtroſque apud ipſum patronos: fitque hac via non raro, vt quod non fueramus accepturi, accipiamus; & verò cumulatiſſimè. Age ergo, exempla, quibus non modò piorum in Sanctis inuocandis ſtudium, & ardor comprobetur; ſed eiuſdem etiã inuocationis, diuinis miraculis in pueris conſignatæ, certa & euidentia teſtimonia fulgeant, in medium adducamus.

§. 1. Elias ſuſcitat filium Sareptanæ viduæ.

ÆGrotauit filius mulieris matris-familias, & erat languor fortiſſimus, ita vt non remaneret in eo halitus. Dixit ergo ad Eliam: Quid mihi & tibi vir Dei? regreſſus 3.Reg.17.

regreſſus es ad me, vt rememorarentur iniquitates meæ, & interficeres filium meum? Et ait ad eam Elias: Da mihi filium tuum; tulitq́; de ſinu eius, & portauit in cœnaculum, vbi ipſe manebat, & poſuit ſupra lectulum ſuum. & clamauit ad Dominum, & dixit: Domine Deus meus, etiamne viduam, apud quam ego vtcunque ſuſtentor, afflixiſti, vt interficeres filium eius? Et expandit ſe, atque menſus eſt ſuper puerum tribus vicibus, & clamauit ad Dominum, & ait: Domine Deus meus, reuertatur obſecro anima pueri huius in viſcera eius. Et exaudiuit Dominus vocem Eliæ, & reuerſa eſt anima pueri intra eum, & reuixit. Tulitque Elias puerum, & depoſuit eum de cœnaculo in inferiorem domum, & tradidit matri ſuæ, & ait illi: En viuit filius tuus.

§. 2. *Ruſticus filium ſuum ſuſcitandum offert.*

Æneas Gazæus, ex quo Baron. to. 6. anno 464.

NEc fabulæ ſunt quod dicimus, nec è longà vetuſtatis memoria repetitum, ſed hac tempeſtate factum miraculum. Ego ipſe vidi ſenem, & egregiè bonum, & Deo cõprimis charum. Ei familiaris erat quidam agricola, vir ſimplicis ingenij, & pater vnius tantum puerili, cum quo puero vir ille ruſticus ſenem illum frequenter adibat, volens aliquid boni facere, & diſcere; illucque ſuarum frugum primitias tanquam ad fanum quoddam afferebat. Accidit haud ita multò pòſt, vt puer graui morbo correptus, vitam cum morte commutaret; eum iam defunctum pater non (vti lex mandat) ſepulcro condit; ſed ſportæ impoſitum, folijs obtectum, atque in humeros ſublatum, ad ſenem illum intrat: deinceps autem, depoſito onere, ſenem (vti conſueuerat) affatus, cum ei, intentis oculis ad eum, aſſediſſet, paucaque dixiſſet, & audiſſet, puero (vt habebat) ceu vuarum primitijs, illic relicto, diſceſſit. at vbi iam ſol occidiſſet, facta ſolita precatione, ſenex fructꝰ illos attrectaturus, folijs remotis, non vuas, ſed mortuum inuenit; & quantam pater ſpem fidemq; habuiſſet, eſt admiratus.

Ergo

Digitized by Google

Ergo cum animo ad Deum intento ſuper puerum incubuiſſet, priùs non ſurrexit, quàm puerum reſuſcitaſſet; atque ſic eum reſuſcitatũ ad patrem miſit. ipſe verò in exiliũ iuit, ne admiratione eius homines perciti, nimis moleſti deinceps eſſent. Hæc author, ex tanto miraculo probans Theophraſto Catholicam fidem, de Reſurrectione mortuorum, in Eccleſia prædicatam.

§. 3. *S. Nicetius puer curatur à Sancto Martino.*

ORta erat puero puſtula in facie virulenta, prorſus vt ſerpente in dies malo, breui moriturus crederetur: mater tamen opem S. Martini implorat impenſiùs. Iam per biduum clauſis oculis, ſine voce iacuerat: adeoque de funere cogitabatur, cùm oculos aperiens; Quò iuit, inquit, mater mea? & illa: Ecce adſum, quid vis fili? Ne timeas, inquit, mater, B. enim Martinus ſuper me crucem Chriſti formans, ſurgere me iuſſit incolumem, ſtatimque ſurrexit, memorem accepti beneficij ſeruans cicatricem. *Ex Gregor. Turon. Sur. 2. April.*

§. 4. *S. Andreas puerum dæmoniacum ſanat.*

CVm multa admiratione digna apud Patras per Beatum Apoſtolum Andream agerentur, aduenit ex Italia Statocles frater Proconſulis. Huic erat puer Alcmana nomine, quem in precio ſingulariter habebat. Euenit autem, vt ab impulſu Dæmonis percuſſus tunc iaceret ſpumanſque in atrio tumultum magnum excitaret; quæ videns Stratocles nimis molliter caſum dilectiſſimi pueri ferebat. Et ecce Maximilla & Ephidama conſolantes virum, dicunt: Noli contriſtari frater, mox puer recuperabitur: eſt enim hic vir quiſpiam, qui viam ſalutis oſtendens, multos reuocat ab infirmitate ad integram ſanitatem: mittamus ad illum, & ſtatim reddet tibi puerum ſanum. Haud mora, accerſitur Apoſtolus, qui rogatus à matronis, apprehẽſa manu eius, ait: Surge puer in nomine IESV Chriſti, Dei mei, quem *Abdias, diſcipulus Apoſtolorum in eorum hiſt. lib. 3.* Maximilla Proconſulis AEgeæ vxor, Ephidama huius ancilla.

quem prædico. Et ſtatim ſurrexit incolumis. Stratocles verò credidit exinde in Dominum, & ita cõfortatus eſt in fide, vt ex illa hora non diſcederet ab Apoſtolo, ſed quotidie adhærens lateri eius, audiebat verbum ſalutis.

§. 5. *S. Hilarion tres pueros depoſitos ſanitati reddit.*

D Hieron. in vitis SS. Pat. 1. p. de S. Hilarione.

ARiſtene Elpidij (qui poſtea Præfectus Prætorij fuit) vxor valde nobilis inter ſuos, & inter Chriſtianos nobilior, reuertens cum marito & tribus liberis à B. Antonio; Gazæ, propter infirmitatem eorum, remorata eſt: ibi enim ſiue ob corruptum aerem, ſiue (vt poſtea claruit) propter gloriam Hilarionis ſerui Dei enutrita; pariter arrepti omnes à medicis deſperati ſunt. iacebat vlulans mater, & quaſi inter tria filiorum diſcurrens cadauera, quem primùm plangeret, neſciebat. Agnito autem, quod eſſet quidam Monachus in vicina ſolitudine, oblita matronalis pompæ, quoniam ſe matrem nouerat, vadit comitata ancillulis & eunuchis; vixque ei à viro ſuo ſuaſum eſt, vt aſello ſedens pergeret; ad quem cùm veniſſet: Per IESVM, te, ait, clementiſsimum Dominum noſtrum obteſtor, per Crucem eius & ſanguinem, vt reddas mihi tres filios, vt glorificetur in vrbe gentilium nomen Domini Saluatoris. ingrediatur ſeruus eius Gazam & Marnas corruat. Renuente illo, & dicente, nunquam ſe egreſſum de cellula, nec habere conſuetudinem, vt non modò ingrederetur ciuitates, ſed nec villas; proſtrauit ſe humi crebrò clamitans: Hilarion, ſerue Chriſti, redde mihi filios meos; quos Anthonius tenuit in Ægypto, à te ſeruentur in Syria. Flebant cuncti, qui aderant, ſed & ipſe negans lacrymabatur: quid multa? non priùs mulier receſsit, quàm ille pollicitus eſt ſe poſt ſolis occaſum Gazam introiturum. qui poſtquam venit, ſingulorum lectulos & arentia membra conſiderans, inuocauit IESVM, & (ô mira virtus) ſtatim quaſi de tribus fontibus;

Digitized by Google

tibus, ſudor pariter erupit, eadem hora acceperunt cibos, lugentem matrem cognoſcentes, & benedicentes Deum Sancti manus deoſculati ſunt.

§. 6. *Curatur puer paralyticus.*

HAbebat quidam homo filium paralyticum in AEgypto, & adduxit eum ad cellam Abbatis Macarij, & relicto eo ad oſtium receſſit longius. Reſpiciens autem ſenex vidit puerum plorantem, & dixit ei: Quis te adduxit huc? qui dixit: Pater meus proiecit me huc, & abijt, & dixit ei ſenex: Surge, & apprehende eum, qui ſtatim ſanus factus eſt, & ſurgens apprehendit patrem ſuum, & ſic abierunt domum.

Idem lib. de Sanctis Senioribus qui ſigna faciebant.

§. 7. *S. Libertinus Abbas puerum ſuſcitat.*

LIbertinus Abbas monaſterij Fundenſis in prouincia Samnij diſcipulus fuit S. Honorati, Abbatis & fundatoris ipſius loci. Claruit autem tempore Totilæ Regis Gottorum, & miraculis effulſit: nam cùm eſſet Monachus, ex Abbatis iuſſu, qui Honorato ſucceſſerat, quodam tempore Rauennam pergebat, pro amore verò Honorati olim eius magiſtri, quocunque Libertinus ibat, caligulam eius in ſinu deferebat. Dum ergo pergeret, accidit, vt mulier extincti filij corpuſculum fleret: quæ ſeruum Dei intuita, iumentum illius per frenum tenuit, atque iurando aſſeruit, quod illum inde abire non permitteret, niſi filium eius ſuſcitaret. Ille verò inuſitatum miraculum expauit, & declinare mulierem voluit, ſed omnino nequiuit. In eius quoque pectore pugnabant inuicem humilitas conuerſationis, & pietas matris; timor, ne inuſitata præſumeret; dolor, ne orbatæ non ſubueniret. Vicit tamen in eius corde pietas, quæque vicit, affuit, & humilitas deſcendit: orauit, caligulam de ſinu protulit, eamque ſupra corpus extincti pueri poſuit: moxque defunctus ſurrexit, quem flenti matri reddidit, & iter inceptum peregit.

Petrus de Natal. lib. 11. cap. 95.

§. 8. *S. Vincentius infantem ſectum, coctum, elixum, reſtituit.*

Sur. 5. Apr. IN villa, quam Morellam vocant, non multùm diſtante à Valentia, mulier quædam per interualla quaſi furore corripiebatur, non ſine magno & ſuo, & aliorum periculo, cum alioqui ſibi reddita, ſingulari prudentia & manſuetudine polleret. Ad ædes eius inuitante marito venit B. Vincentius (Ferrarienſem vocant) moxque oblatæ ipſi mulieri benè precatus eſt, impoſuitque illi manum, & quamdiu quidem illic moratus eſt, nullam mulier moleſtiam paſſa eſt, ita vt ab omnibus iam planè curata putaretur. Abeunte autem marito cum familia ad concionem Sancti Vincentij, illa ſola cum alia familiari femina remanſit, cibos neceſſarios præparatura, ſed cum illa femina alijs intenderet, hanc rurſus amentia corripuit, & ecce infantem ſuum in fruſta ſecat, partemque coquit ad ignem, reliquam in cœnam reſeruat, abſoluta concione maritus domum lætus redit, ab occurrente coniuge perquirit, num ſit apparatum prandium? illa reſpondet parata eſſe omnia. rurſus ſciſcitante marito, an piſces commodè cocti ſint, ait, cum piſcibus etiam egregias ſe coxiſſe carnes; id verò ille moleſtè ferens, obiurgauit eam, ſciēs Beatum Vincentium à carnibus abſtinere. Tandem aduertit illam, more ſolito, furijs agitatam, proprium mactaſſe filium. Tum verò ingens omnium exiſtit luctus, & clamor mariti inprimis, qui eam calamitatem ferebat acerbiſſime. Res geſta ad B. Vincentium perfertur, ille mox accurrit, extenta manu iubet omnes ceſſare à clamore & eiulatu; porrò infantis membra diſſecta ſibi afferri: quibus allatis, flectit genua, paucis obſecrat Deum, inde crucem imprimit in cadauer infantis ita dicens: IESVS MARIAE *filius, mundi ſalus & dominus, qui huius infantis animam ex nihilo fecit, eam in hoc corpus reſtituat, ad laudem & gloriam nominis*

nis ſui. Hæc vbi dixit, cunctis adſpectantibus membra inter ſe coniungebantur, & infans reuixit. Ex tanto verò tamque reuera ſtupendo miraculo, quanta illic omnium admiratio, quantum gaudium, quanta ad priorem erga S. virum venerationem acceſſio extiterit, facilè ex ſe quiuis poteſt intelligere.

§. 9. *Theodatus infans, poſtea ſanctus Monachus, S. Iudoci votis inter prunas illæſus.*

HVius infantis pater quotannis S. Iudoci ædem ſacram adire venerabundus conſueuerat. accidit verò ea tempeſtate caſtrum flammis conflagrare, cunctiſque ad res ſuas incendio eripiendas occupatis, ipſe quoque ſuarum rerum ſatagens, cunas, in quibus iacebat Theodatus, in templi quodam angulo collocauit, B. Iudoco depoſitum commendans. Conflagratis omnibus, & templi faſtigijs, parietibuſque igne ſolutis, infantis ſui memor, tota mente conſternatus, reuiſit templi ruinas, & cum S. Iudoco grauiter expoſtulans de morte infantis, quaſi eum occiderit, ab eo depoſitum repoſcit, aliàs non ſuſcepturum ſe ad ipſius ſacra limina de cætero peregrinationem. Et ecce inuentus eſt in carbonum congerie, prunis ardentibus manu tenella colludens, eius procul dubio virtute ſeruatus, qui tres pueros Hebræos in ardenti fornace intactos conſeruauit. Exportato extra incendij locum infante, dum ex cunis eum eleuat, panni, cunæ, faſciæ, omnia attonitis cunctis in cineres redeunt; ſolus ipſe perſeuerauit incolumis. *Sur. 13. Decembr.*

§. 10. *S. Gregorius Turonenſis adhuc puer à febre liberatur.*

AGitabatur febre valida Gregorius, eiuſque nimia ſtomachus pituita redundabat: inceſſit tamen puerum libido, vt ad B. Illidij Baſilicam deportaretur, illatuſq; manibus puerorum poſt orationem ad eius tumulum fuſam, cùm lacrymis remitti non *Surius in vita S. Illidij 7. Iulij ex Greg. Turõ.*

parum vim morbi ſenſit: ſed reuerſus domum, rurſus febre corripitur. Quadam verò die cum grauius vexari cœpiſſet, & diſcrimen aditurus videretur, accedens mater: Mœſtum hodie, inquit, dulcis nate, ſum habitura diem, cùm te talis exerceat febris. Nihil, inquit ille, prorſus, ò mater ſuauiſſima contriſteris obſecro, ſed ad ſepulchrum cura me remitti B. Illidij, credo enim firmiter, fore, vt virtus eius, & tibi lætitiam, & mihi tribuat incolumitatem. Deportatus igitur ad eum locum orationem fundit proſtratus, votum concipit, ſi eum Antiſtitis ſui virtus ab hac ægritudine liberet, Clericum ſe illicò futurum. Voto nũcupato, ſenſit protinus diſcedere febrim, domumque reportatus, cùm in recubitu, vbi tunc ſui epulabantur fuiſſet illatus, erumpente è naribus ſanguinis copia, febris ſimul omnis cum cruore tabido defluxit.

§. II. *S. Clemens puerum prodigioſè in medio mari per anni ſpatium ſeruat.*

S. Ephræm Martyr.

AD tria milliaria fertur retroceſſiſſe mare, cum in illud coniectus fuit S. Clemens, populoque liberum ad ipſius vſque reliquias ſiccis pedibus aditum præbuiſſe. Inuentum verò eſt velut exiguum quoddam ſacellũ à Deo ex marmore cõſtructum, in quo ſacratiſſimũ Pontificis corpus honeſtè quieſcebat: nec procul inde anchora, cum qua demerſus fuerat, Diuinoq; oraculo cautum eſt, ne corpus inde tolleretur: ceſſurum namq; venientibus mare anniuerſario miraculo, idque ſeptem diebus continuis. Huc inter cæteram turbam confluxerant ad miraculi magnitudinem conſiderandam parentes pueri, de quo agimus, quem ibi votis ſuis ritè peractis, non tam obliuione, quàm Deo ita volente, redeũtes domum relinquunt, cumque longiùs progreſſi eſſent, & mare iam denuò templum fluctibus operuiſſet, filio non inuento, ſuſpicati, quod erat, remanſiſſe eum in quodam templi angulo, toti lacrymis & luctu deformati domum reuerte-

uerterunt. Anno redeunte filij memores, ad anniuerſarium miraculum redeunt, ſi fortè oſſium eius reliquias inueniant. at verò vt primi omnium mari paulatim recedente templum ſubeunt, filium (res poſt homines natos inaudita) incolumem, & lætitia geſtientem conſpicantur; quo ſpectaculo iure merito conſternati, concidunt in facies ſuas, & Deum in Sancto ſuo mirabilem collaudant, filiumq; Martyris patrocinio à tam euidenti morte toto anno ſeruatũ lætitia iuxta & admiratione pleni domum reducunt.

§. 12. *Sanctus Bernardus puero membra diſtinguit.*

AD S. Bernardum, præſentibus Reuerendiſſimis DD. Gerardo Lemouicenſi Epiſcopo, & Lamberto Aginnenſi item Epiſcopo, illatus eſt puer informis ab vtero matris; erat enim globi inſtar rotundus, vtroque cubito circa vmbilicum conſtricto, & pedibus ad nates applicitis. Huic cùm membra ſingula vir Deo plenus, ſalutifera primum cruce conſignaſſet, deinde extendiſſet, erectum iam in pedes, & exultabundum domum remiſit. *D'Aſſ gniet Annalium Ciſtert. ſect. 21.*

§. 13. *Geminatum S. Adelheidis miraculum.*

FEminæ cuiuſdam filius octennis, totidem annis membrorum omnium, præterquam linguę & oculorum, officio deſtitutus fuit: ei verò S. Virgo Adelheidis, quadam nocte, in ſomnis viſa eſt omnes ipſius neruos relaxaſſe: itaque alta voce eo exclamante, excitati ſunt omnes qui in domo erant, & ad eius lectulum properantes, viderunt eum ſanatis membris omnibus, ceu exanimem, iacere. ſed poſt horæ interuallum ad ſe reuerſus, narrauit viſionem, petijtque multa inſtantia à parentibus ſe deduci, cum oblatione, ad ſepulcrum Virginis. Mox ergo iumento imponitur, ſed in ipſo itinere, vt maior Dei virtus appareret, cum per pontem cuiuſdam fluminis tranſirent, *Sur. 5. Febr.*

Digitized by Google

iumentum cum puero in aquas decidit, & tota ferè hora ab omnium conſpectu ſubductum fuit. eo caſu vltra modum afflicti parentes pueri, præ nimio dolore, S. Adelheidem non ſolùm nullius apud Deum meriti, ſed etiam crudelem & inhumanam appellabant, cùm ecce ſubitò vident iumentum cum puero illæſum ad littus perueniſſe.

§. 14. *Simili importunitate victus S. Anthelmus ſubmerſum puerum ſuſcitat.*

Sur. 26. Iun. FIſciliacum rus eſt, ſex à Bellicenſi oppido miliaribus diſtans. hic mulier quædam cùm rebus aliis diſtenta eſſet, puerulum iam trimum negligentiùs agens, miſeranda reperit morte peremptum. nam cùm infantulus ad ripam præterlabentis fluminis incautus luderet, caſu lapſus, ab aquis voracibus interceptus, & præfocatus eſt. Tum mater ferò ſui nati ſolicita, cùm vndique illum anxia quæreret, reperit immerſum fluctibus, & extinctum. quem vt rigidum aquis extraxit, Sancte, inquit, Anthelme; redde mihi filium, quem rapuiſti: illum enim noſceris occidiſſe, quem cuſtodiſſe potueras, & hæc dicens, magnis clamoribus omnia complebat, pectora tundens, & genas vnguibus lacerans: accurrit mœſtiſſimus genitor, & vicinia tota plorans Suaſum eſt matri ad tumbam ſancti Præſulis deferre puerulum: iungit ſe plurima multitudo. at illa non minoris fidei, quàm mulier fuerat Chananæa, lacrymis egit & votis apud benigniſſimum Patrem, & quem mortuum detulit, viuum recepit; iacens namque humi emortuum cadauer infantuli repentè ſurrexit, & arripiens bacillum, qui iuxta ſe erat, vertit ſe ad S. Præſulis tumbam, & illic ſanus, lætus, floriduſque reſedit. tum accurrenti, & plurimùm lætanti matri arridens infans, & vt potuit, alloquens, medium ſe amplexantis vlnis & oſculis parentis iniecit.

§. 15. *Surdi quatuor ac muti dicunt, Aue MARIA.*

Sanctæ memoriæ Fratri Saluatori Hortano quatuor pueri ſurdi à natiuitate iuxtà ac muti oblati ſunt; quibuſ ille viſis extemplo, ait: pronunciate Salutationem Angelicam: verùm cùm ne mutirent quidem, benedictione eis impertita, *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus S.* Agite ergo nunc, inquit, Salutationem Angelicam pronũciate, & ſtatim apertis aurium ambagibus, ſolutiſq; linguæ vinculis, in hanc concordes vocem prorumpunt: *Aue Maria, &c.* **Ex Chron. 5. Franc. to. 4. p. 1. lib. 5. ca. 44.**

§. 16. *S. Georgij mirè ſolicita circa S. Theodorum puerum cura.*

CVm ſextum ageret ætatis annum S. Theodorus, cupiebat mater eius, vt in regia ciuitate ad militiam educaretur. Itaque cùm zonam illi auream, & veſtes precioſas, & res alias neceſſarias paraſſet, de itinere cogitabat. Verùm qua nocte profectura erat, Sanctus Dei martyr Georgius ei apparuit: Et quodnam, inquit, mulier, de puero conſilium cepiſti? ne fruſtra laborem ſuſcipias; Rex enim qui in cælis eſt, ipſum ſibi requirit puerum. Ex ſomno manè mulier excitata, ſomnium ſuum cum lacrymis enarrauit. Appropinquat, inquiens, mors filij mei: atque ita labore itineris ſuperſedit; octennem magiſtro litteris imbuendum tradidit. Verùm ipſe abſtinentiæ ſtudijs non minùs quàm litterarum ſe dabat: quam quidem conſuetudinem ne domeſticorum importunitate cogeretur abrumpere, ampliùs hora prandij non reuertebatur, ſed ad veſperam vſque ieiunus in ludo litterario manebat, vel cùm è ſcholis diſcederet, in aſperum montem vicinum ſe conferebat, vbi S. Georgij templum erat, quo cùm acceſpiſſet mater eum ſeſe contuliſſe, miſit quoſdam è ſeruis ſuis, qui eum inde abſtraherent. illi puerũ ad matrem adducunt, quæ grauiter illi comminata eſt: ſed **Metaphr. ex quo Sur. 22. April.**

Digitized by Google

ab ea conſuetudine nullis minis, vel verberibus, potuit vnquam auocari. Porrò cum ad latus dormientis matris iaceret in lecto, accedẽs Chriſti martyr Georgius puerum excitauit, primum quidem ſub alius cuiuſdam viri pij ſpecie, deinde ſub propria perſona. Surge, inquiẽs, puer Theodore, illuxit aurora: ad precandum in S. Georgij Oratorium ingrediamur. Surgentem autem cum lætitia & alacritate, cùm eſſent adhuc tenebræ, domo deduxit ad ſanctũ Oratorium, ac multis quidẽ in via dęmonum dolis terrebatur, qui ſub luporum, aliarumq; ferarum forma puerum territantes, & vndique eum inuadentes vt deuoraturi, à bono propoſito abducere conabãtur. Verùm Chriſti Martyr illũ educto gladio defendebat, vt ab ipſis feris lædi non poſſet, alacriuſq; deinceps reuerteretur. Hoc cum puer quotidie frequentaret, nec eũ mater in lecto manè cerneret, mirabatur quò, ſe nõ ſentiente, à latere ſuo diſcederet. metuens ergo, ne à feris (quę tũ fame ſtimulante circumquaq; graſſabãtur) deuoraretur ipſum territabat, ne ad Oratorium iret, præſertim ante ſolis exortum, quòd locus ille deſertus, & periculoſus eſſet; ſed his ipſe conſilijs non acquieſcens, præfinita hora à Martyre excitatus ad Oratorium ſe contulit. Mater euigilans cùm puerum non inueniret ira commota eò tendit, capillis eum inde abſtrahit, verberatum ad lecti ſpondam alligat, cibos ei denegat. Verùm nocte illa S. Georgius feminæ apparuit, ſtrictoque gladio irruit aduerſus illam minabundus, &, Abſcindam, inquit, tibi caput, quia puerum cædis, & ad me ire prohibes. Iurante illa ſe id amplius non impedituram, remiſit minas, atque diſceſsit. E ſomno igitur excitata, ſoluit puerum, blandis eum verbis orans, ne ſibi ſuccenſeat quòd vapulaſſet: & ex ipſo quæſiuit, cuius fretus auxilio ſic ante lucem prodiret: ex cuius reſponſo agnouit eum eſſe S. martyrem Georgium quem in quiete conſpexerat.

Dæmones terrent euntem ad templum.

§. 17. Idem

Digitized by Google

§. 17. *Idem eundem inſidijs eripit.*

QVodam die Gerontij condiſcipuli ipſius perſonam induit diabolus, & ſuper aſperam quandam rupem eum adducit, & cùm in locum excelſum conſcendiſſet, Saluatoris illi tentationem obijciens; Si vis, inquit, optime Theodore, virtutis tuæ ſpecimen dare, deorſum deſili. at ille loci altitudinem intuitus, reſpondit: Loci me terret altitudo. Atqui, inquit diabolus, tu ſolus inter omnes pueros me fortior iam eras, vincebaſque me: nunc autem hoc ego non metuo, ſed me deorſum proijciam. Caue, reſpondit Theodorus, ne id facias, ne præceps labaris, & pereas. Illo autem confirmante ſe id ſine periculo facturum: Si tu, inquit Theodorus, id feceris, ego item faciam, Stans igitur diabolus ſuper petram, deſilijt, & rectus ad Theodorum clamauit. Ecce, inquiens, ego ſaltaui; ſi vales, & tu idem effice, vt videam, vtrum hac item in re, quemadmodum in cæteris ſis generoſus. Puer autem ſaltus magnitudine territus, conſiderabat Gerontium nunquam antea tam audacem fuiſſe. Præſto interim fuit Chriſti martyr Georgius, apprehenſaque pueri manu, illinc eum abduxit; Veni, inquiens, ſequere me, & ne audias tentatorem illum, qui animam tuam quærit; neque enim Gerontius eſt, ſed noſtri generis inimicus. atque ſanctus Martyr in oratorio ſuo puerum conſtituit. *Ibidem.*

Rurſus poſt multas aſceticas exercitationes fecerat dæmon, vt in morbum incideret, nec iam moueri poſſet. Verùm ei dormienti S. Georgius aſtitit, & dixit ei: Quis cauſa fuit, fili, vt in morbum incideres? at illæ conſiderans immundum coram ſe ſtantem dæmonem: Iſte, inquit, impurus ac deteſtandus me in morbum coniecit. Martyr verò vehementer dæmonem torquens in fugam conuertit, & apprehenſa Theodori manu: Surge, inquit, & conualeſce, neque enim ampliùs execrandus iſte dæmon apparebit in

conſpectu tuo. Statim igitur puer excitatus, ſurrexit ſanus.

§. 18. Puerum duodennem cæcum ſanat S. Petrus Archiepiſcopus.

D'Aßignies in Chronicis Ciſtert.

CONuenerant in Normanniæ & Galliæ finibus S. Petrus, & Ludouicus Rex Galliæ, cùm iuniore Anglorum Rege, Comite Flandriæ, alijſque pluribus, ſanciendi inter ſe fœderis cauſa. Et iam de ſumma rei agebatur, cùm arceri ab ingreſſu, miniſtrorum tumultu, mulierem obſeruauit vir Dei, lacrymis perfuſam, & pro filio ſuo duodenni, ab annis iam ſeptem oculis orbato ſupplicaturam. Quibus ad ſe accitis, rogat ecquidnam velint? Reſpondit puer, quod euangelicus ille cæcus: *Domine vt videam*. S. Petrus nummum ei in manus dat, & ſaliua ſua digitos illius illinit, in verticem atq; oculos crucem exprimit, dehinc Deo preces offert ſuas. Aſtabant reges attoniti non cum exigua procerum corona, nec ſatis; ſerione an ioco res ageretur, ſciebant, cùm ecce puer; Mater, inquit, quid hoc? videre videor: homines contueor; nummum in manu video. Mater Sancti virtutem agnoſcens, ad eius genua accidit, velut ad Dei ſacrariū. Rex quoque Galliæ, re penitus explorata atque perſpecta, poſitis genibus, vim diuinam in puero declaratam venerabundus adorauit, & poſtquam ei verticem atque oculos fuiſſet demiſſo animo exoſculatus, non indonatum abire permiſit.

§. 19. Dagobertus adhuc puer. ceruæ doctus exemplo, ad aſylum ſanctorum Dionyſij, Ruſtici, & Eleutherij confugit.

Gaguinus de Francorum Regum geſtis lib. 3.

DAgobertus, poſtquam ſibi per ætatem licuit, feras indagare & venari (vt Gallis mos eſt) pergit. Excitato ceruo cùm longo iam curſu laſſus, quietis locum quærit, in vicum quem Catulianum vocāt, profugit. In eo vico ſacellum erat, vbi condita humo & lapi-

& lapide inſtrata corpora Beatorum Dionyſij, Ruſtici, & Eleutherij, à ſuſcepto pro Chriſti fide martyrio, per annos triginta ſupra quingentos, religiosè colebantur: eò (cum patens ſacellum eſſet) ſe ceruus proripit, ſoloque decumbens, quieti ſe mandat, inſequentibus crebris latratibus ceruum canibus: cùm ad ſacellum veniſſent, ceruo conſpecto frequentiore latratu perſtrepentes, nulla eis, ſed nec ipſis venatoribus, in ſacellum irrumpendi facultas fuit, ſuam ædem tuentibus viris ſanctitate ſpectatiſſimis. ea res per vicina loca perlata, locũ veneratiorẽ fecit, & Dagoberto admirationem ſimul & pietatem cumulauit. Mortua per id tẽpus Bergedruda Clotharius Sichildem accepit, vnde proceſsit Haibertus. at Dagobertus cum Præceptorem, qui eum ſæcularibus ornatum redderet inſtitutis, à patre accepiſſet, quem Aquitaniæ ducatu pater donauerat, intellexit nõ rudis adoleſcens quantũ Sadrageſillus (id enim nomen erat Pædagogo) propter acceptam à patre dignitatem ſuperbiret, ita vt eum neq; ſatis reuereretur, neq; obſeruaret, vocatum ad conuiuiũ Sadrageſillum, cùm è regione Dagoberti, velut par illi aſſediſſet, poculumque tanquam ex æqualis manu deſumpſiſſet, iubet eum virgis cædi. Qua accepta iniuria ad Clotharium Sadrageſillus ferè lacrymans procurrit; eam rem pater furẽte animo excepit. Dagobertumq; protinus ad ſe venire iubet. Exaſperatum patrem quia adoleſcens pertimeſceret, non alium fugæ locum quàm ſacellum, quò à canibus tutus fuerat ceruus, ſecum reputans, eò ſe confert: non minùs præſidij ſibi à Sanctis conferri arbitratus, quàm belluæ contuliſſent. Cognito filij perfugio Clotharius Dagobertum inde extrudi, & ad ſe deduci ferociter imperat: id vt facerẽt adeuntibus ſeruis, cùm propè ad ſacellũ minùs milliari cõſtitiſſent, tam fixi ſtupenteſq; hæſerũt, vt vltra procedere minimè poſſent, quanquam progredi maximè conarentur. Igitur reuerſi quid illis obti-

obtigiſſet, patri renunciant, credidit Clotharius fabulamentum eſſe quod narrarent ſerui, veriti ne Dagobertum offenderent; ſecundis, qui præceptum exequerentur miſsis, par accidit. Nec ſic ab ira potuit temperare ferox pater, niſi & ipſe miraculum experiretur. In ſacello dum ſopori ſe mandaſſet Dagobertus, vidit per quietem tres Reuerendiſsimos viros ſeſe affari; Adoleſcens, inquiunt hi, martyres ſumus, quos multò ſuprà tempore pro fidei veritate mactatos, hoc loco catula ſepeliuit: qui locus quandoquidem non ſatis cultus, decoratuſque eſt, minore nos dignatione populus colit: quare ſi in te receperis digniore apparatu tumulos nobis extruere, tum ſecuritatem tibi, tum placatum patrem reſtituemus: & ne ſomnio te illudi exiſtimes, ſi terram vbi deliteſcimus effodies, optimis characteribus ſuo quemque nomine comperies eſſe ſignatum. Huiuſmodi viſione confidentior factus adoleſcens, ſe quæ Diui Martyres petijſſent impleturum religiosè promittit. Ad filium pater cum indignabundus contenderet, eodem, quo ſerui, ſtupore, & miraculo percul ſus, filio parcit, eumque non multò pòſt regni conſortio donatum, Auſtraſiæ præfecit, præter ea quæ citra Arduennam ſyluam ad Rhemos ſpectant. Poſtea pacatis vndique rebus Dagobertus voti non immemor Catulicum vicum petit: & ſacroſancta corpora inde exhumari iubet: inſcripti erant tituli cuique Mauſolæo, quibus alter ab altero ſine controuerſia erat deſignatus. ea in conditorio (quod fabrefieri Rex mandauerat) reponi ad tempus imperat, tandem magno ſumptu cum templum exædificaſſet (quod & ſolido argento tectum erat) eò transferri corpora, aureo feretro gemmiſque ornato inſtituit: annuis inſuper prouentibus ad ſacerdotum & miniſtrorum templi alimoniam deſignatis. Et ne minus ornamenti interiùs locus haberet, tapetes quoque vnionibus & gemmis varijs intextos, quibus interior paries tegeretur, attribuit; adeo gratiſ-

Reuelatio Sanctorum Dionyſij & ſociorũ facta Dagoberto.

Voto ſe ex ſoluit religioſus Princeps.

Digitized by Google

gratiſsimus Diuis Martyribus patronis ſuis Dagobertus fuit. inopum præterea curam non omittens reconditorium proximè aram maiorem templi argenteum apponit, vbi quæ Diuis donaria martyribus offerrentur, repoſita ſacerdotes egenis impartirent.

§. 20. *Puer Damaſi Papæ precibus ex baptiſmali fonte, in quem deciderat, educitur.*

SAbbatho Paſchalis feſtiuitatis, cum compreſsio magna eſſet, baptiſmi tempore puerulus è manibus geſtantis hominis lapſus, ad imaque fontis, quem ipſe Damaſus extruxerat, delatus, ab omnibus deploratus eſt, vt mortuus: cum autem Damaſus oculos ad cælum eleuaſſet, ac pro ipſo oraſſet, poſt horæ ſpatium puerulus, iuſſu Damaſi, ex profundo aquarum vix eductus, inuentus eſt præter ſpem & expectationem omnium viuus ſanuſque, vt antea erat. *Hæc in actis Damaſi narrantur, accepta ex ſermone habito in eiuſdem depoſitione.* *Baron. to. 1. ann. 38.*

§. 21. *Sanctus Nicolaus Theodatum puerum ex ſeruitute liberat.*

QVidam vir diues, meritis B. Nicolai, filium habuit quem Theodatum vocauit: hic Sancto Dei capellam in domo ſua conſtruens, omni anno feſtum eius ſolenniter celebrauit. erat autem locus ille ſitus iuxta terram Agarenorum. Theodatus ergo quadam vice ab Agarenis capitur, & in ſeruitutem regis eorum deputatur. Sequenti anno, dum feſtum S. Nicolai pater eius deuotè celebraret, & puer ſcyphum precioſum tenens Regi aſſiſteret, recolit ſuam captionem, parentum dolorem, & gaudium, quod in domo ſua ea die fiebat, cœpitque altius ſuſpirare: quorum ſuſpiriorum cauſam dum Rex minis extorſiſſet, ait Rex: quidquid tuus Nicolaus agat, tu hic nobiſcum manebis: & ſubitò facto vehementi vento to- *Ex legenda aurea.*

tamque

tamque domum concutiente, puer cum ſcypho rapitur, & ante fores Eccleſiæ, vbi parentes agebant ſolennia, collocatur, & magnum gaudium omnibus generatur.

§. 22. *S. VVinvvalocus puer, ſororculæ effoſſum ab anſere oculum mirificè reponit.*

Surius 3. Martij.

ERat S. VVinvvaloco ſoror vnica, domi patris, puella tenerrima: huic die quodam cum puellis coëtaneis puerili ſe ludo oblectanti repentè anſer vnus è domeſticis excuſſit oculum, & deglutiuit. Mox autem dolor ingens puellam obtinuit, parentes triſtitia: quorum miſertus Deus, per Angelum ſuum, rem geſtam VVinvvaloco indicauit, iuſſitque eum ire ad paternas ædes, & ſorori oculum, parentibus verò animi iucunditatem reſtituere. Eadem nocte ſurgit, veniénſque inuenit valde perturbatos, iubetque (vt ab Angelo edoctus erat) anſeres coram ſe adduci, ex iiſq; vnum apprehendit, eiuſq; ventrem ferro ſecans, oculum ſororis integrum inde extraxit, reſtituitque in locum priſtinum. Porrò anſerem ſanum abſcedere iuſſit ad gregem ſuum.

§. 23. *Eleutherius Abbas dæmoniacum ſanat.*

Petrus de Natal. in Catal. lib. 8. cap. 45.

QVadam die, cùm iter caperet Eleutherius, facto veſpere ad Monaſterium Virginum declinauit, in quo puer paruulus erat, quem malignus ſpiritus omni nocte occupare conſueuerat. quem ea nocte Sanctimoniales ad iacendum cum Eleutherio poſuerunt: factoque manè, cùm illæ Moniales requiſiiſſent Abbatem, an aliquid iſta nocte puero contigiſſet, illeq; de tali interrogatione miratus, nihil ei contigiſſe reſponderet, cauſam viro Dei aperuerunt, rogantes eum, vt puerulum ſecum ad monaſterium tolleret, quia iam de cætero vexationem eius ipſe videre non poſſet. Ductus ergo ad Abbatis cœnobiũ, cùm dudum ibi fuiſſet, nec dæmon ad eum accedere præſump-

Digitized by Google

ſumpſiſſet, animus viri Dei de pueri ſalute immoderatiùs per lætitiam tactus eſt. & die quodam coram fratribus dixit, quod diabolus cum illis ſororibus iocabatur. Vbi verò ad ſeruos Dei ventum eſt, ad puerum accedere vlteriùs non præſumpſit. Poſt hæc verba, hora eadem ac momento, coram multis fratribus puer à Dæmone vexari cępit, ſtatimq; vir Dei ſe in lacrymas dedit, fratribusque, vt orarent, præcepit; proteſtans, quod nullus ea die panem guſtaret, niſi priùs Dominus puerum liberaret, & eo vſq; oratum eſt donec puer à vexatione ſanaretur. Ad quem de cætero malignus ſpiritus accedere non præſumpſit.

§. 24. *Puerulum ruina parietis contritum ſanat S. Benedictus.*

DVm fratres parietem, quia res ita exigebat, paulò altiùs erigerent, vir Dei Benedictus in orationis ſtudio intra cellæ ſuæ clauſtra morabatur, cui antiquus hoſtis inſultans apparuit, & ei, quod ad laborantes fratres pergeret, indicauit. quod vir Dei per nuncium celerrimè fratribus indicauit, dicens: Fratres, cautè vos agite, quia ad vos hac hora malignus ſpiritus venit. is qui mandatum detulit vix verba compleuerat, & malignus ſpiritus eundem parietem qui ædificabatur, euertit, atque vnum puerulum monachum, cuiuſdam curialis filium, ruina contriuit. Contriſtati omnes, ac vehementer afflicti, non damno parietis, ſed contritione fratris; venerabili Patri Benedicto celeriter cum graui luctu nunciarunt. Tunc idem Pater Benedictus dilaceratum puerum ad ſe deferri iubet, quem portare non niſi ſacco potuerunt, quia collapſi ſaxa parietis non ſolùm eius membra, ſed etiam oſſa contriuerant: præcepitq; vir Dei ſtatim eum in cella ſua, in pſyacio, quo orare conſueuerat, proijci, miſſisque foras fratribus, cellā clauſit, qui orationi inſtantiùs, quā ſolebat incubuit. Mira res, eadem hora hunc incolumem, atque vt priùs

D. Greg. l. 2. Dial. cap. 11.

prius valentem, ad eundem iterum laborem miſit, vt ipſe quoque parietem cum fratribus perficeret, de cuius ſe interitu antiquus hoſtis Benedicto inſultare credidiſſet.

§. 25. *Eutychius puerum aridum ſanat, Eucharistia, oleo, & pane benedicto porrecto.*

Baron. to. 7. an. 564.

EST oppidum quoddam nomine Zala, ipſi metropoli Amaſeæ propinquum. Quidam inde profecti quadrimulum puerum ad ſanctum virum Eutychium adduxerunt. Hic nihil aliud niſi ex matris vbere nutrimenti paulum capiebat, erat autem propè carnis & corporis expers, neque calorem vllum habebat: ſed tanquam ſpica vento corrupta, quæ nondum creuerit, exilem quandam & inanem granorum & ariſtarum ſpeciem habet, ſic & ille puer videbatur. Potuiſſes autem omnes illius coſtas, & neruos, & oſſa numerare. Hunc vir Dei magnus cum adſpexiſſet ſic exſiccatum & parentes illi⁹ dolore tabeſcentes: Dei, qui ea quæ non ſunt, facit vt ſint, implorans auxilium, totũ pueri corpus inunxit oleo precioſo, & ſanctam communionem impertiuit; cumque panem communem benedixiſſet, parentibus dedit, præcepitque, vt mero panem illum intingerent, pueroque præberent. Quod illi cùm feciſſent, voti compotes facti ſunt.

§. 26. *S. Hugo præacutam laminæ ferreæ partem, è pueri gutture excutit.*

Dorlandus in Chron. Carth. lib. 3. c. 9.

SAncto Hugoni Præſuli Diœceſim ſuam peragranti in vna villarum occurrit mulier mœſta & lacrymoſa, infantem vlnis complexum tenens: & procidens ad pedes almi Pontificis: Tu inquit, ille es, quem meus frater, Domino reuelante in ſomnis vidit, huc hodie venturum, & puerum hunc meum ocyus curaturum! Nunc igitur miſerere pereuntis paruuli, miſerere morituræ matris. Cumque Epiſcopus peteret

quid

Digitized by Google

quid mali contigiſſet infantulo, illa reſpondit: Vide Domine mi, quantum guttur omne huius intumuit; ante hos paucos dies hic meus infantulus partem laminæ candentis cùm reperiſſet neſciens quid eſſet, ori immiſit, quæ in guttur deſcendens nulla poteſt arte extrahi. Miſſus igitur huc à Deo tuo, reſtitue matri filium in ſupremo iam funere conſtitutum. Tum ille, vt erat clementiſsimus, manu ſua ſancta guttur leuiter attrectauit, & inſufflans ori eius, benedictionem impreſsit, & ſanum alacremque reſtituit: repente enim puer ferrum cum ſanguine euomuit, & ſumpto cibo refocillatus eſt.

§. 27. *S. Placidus puer fluctibus eripitur.*

HAuſturus aquam Placidus ceciderat in lacum, & iam procul vndis auehebatur, cùm S. Benedictus Deo reueláte admonitus, Curre, ait, citò Frater Maure, nam puer Placidus in lacum cecidit eumque longius vnda trahit. Ille benedictione accepta dicto audiens (res mira, & poſt Petrum inaudita!) pergit fide plenus, terram vndaſque calcat ſine diſcrimine, & puerum capillis apprehenſum reducit. Tum velut ſomno diſcuſſo factum obſtupuit, totumque in S. Patris benedicti virtutem coniecit, ille in cæcam eius obedientiam.

Ex S. Greg. l. 2. Dial. c. 7. Su. 5 Oct.

§. 28. *Puer S. Franciſci inuocatione ſaluus eripitur.*

IN burgo Celano latebat vetuſtiſsimus puteus vepribus obtectus: in illum puer incautè ludens cùm decidiſſet, quamquam aquæ ad cubita octo aſcenderent, in ſuperficie reſedit incolumis, perinde ac ſolo: ob id quod illabens in caſum dixerat: *Adiuua me S. Franciſce.* erga quem iam parentum ſtudio probè fuerat pietate imbutus: acceſsit miraculo aliud: nulli fuerat agnitus pueri caſus, & iam alibi à ſuis quærebatur: præterlapſo tandem temporis interuallo, ad maiorem miraculi fidem, incidit cuidam in mentem,

D. Bonau. in vita S. Franciſci c. 25.

T forte

forte in puteum puerum decidiſſe: eò itum eſt: inuentus ibi ſedens in aquæ ſuperficie incolumis.

§. 29. *Puer in prærupta valle repertus eſt incolumis.*

D Gregor. lib. 3. Dial. cap. 16.

DVm multi ad Marium religioſa deuotione concurrerent, atque arcta eſſet ſemita, quæ in deuexo montis latere ad eius cellulam properantes ducebat, puer paruulus incautè gradiens, ex eodem monte cecidit, & vſque ad vallem corruit, quæ ſub monte eodem ſita quaſi in profundo conſpicitur. In loco quippè eodem tanta mons ipſe altitudine excreuit, vt arbuſta ingentia, quæ ex eadem valle prodeunt, ex monte aſpicientibus quaſi fruteta eſſe videantur. Perturbati itaque ſunt cuncti qui veniebant, ſummaque cura quæſitum eſt, ſicubi corpus elapſi pueri potuiſſet inueniri: quis enim aliud niſi extinctum crederet? quis vel corpus ad terram integrum perueniſſe ſuſpicaretur, dum interpoſitis vbique ſcopulis in partes diſcerpi potuiſſet? Sed requiſitus puer in valle inuẽtus eſt non ſolum viuus, ſed etiam incolumis. Tunc cunctis patenter innotuit, quod ideo lædi non potuit, quia hunc in caſu ſuo Marij oratio portauit.

§. 30. *Sidonius Abbas puerum quem defunctum ignorabat, data benedictione dimiſit à ſe viuum.*

Ex vitis Patrum 2. p. §. 113.

ABbas Sidonius cum habitaret in monte, in quo erat S. Antonius recluſus, quidam ſæcularis ad eum cum filio proprio, percipiendæ benedictionis gratia, properabat: contigit autem vt infans moreretur in via; quem pater ſine vlla perturbatione mentis ſublatum, cum fide portauit ad Senem, ingreſſuſque cellulam, tam ſe quàm infantem proiecit in terram, vt eſt moris poſtulantium benedictionem. Oratione autem expleta, exurgens pater, egreſſus eſt, filij corpuſculo derelicto ante pedes Abbatis: quem cùm adhuc Senex orandi cauſa iacere ſperaret; *Surge*, inquit,

Digitized by Google

quit, *fili, & egredere*; defunctum enim eſſe neſciebat: confeſtimque puer exurgens egreſſus eſt. Cumque vidiſſet pater eius, obſtupuit, regreſſuſque in cellulam, adorato Sene, tam cauſam filij, quàm luctum cum fide narrauit. ſed Senex valde mœſtus effectus eſt: non enim à ſe quicquam tale volebat audiri factum; ſed per diſcipulum ſuum homini illi, ne cuiquam, vſque ad tranſitum ſuum, hæc diceret, imperauit.

§. 31. *Puer dæmoniacus ſanatur.*

Contigit puerum quendam in territorio Lindiſfarnenſium atrociſſimo dæmone vexari, ita vt ſenſu rationis amiſſo clamaret, eiularet, & vel ſua membra, vel quidquid attingere poſſet, morſibus dilaniare niteretur. Miſſus eſt ad energumenum Preſbyter de monaſterio, qui cùm ſolitus fuiſſet per exorciſmi gratiam immundos fugare ſpiritus, huic tamen obſeſſo nihil prorſus prodeſſe valebat: vnde dedit conſilium Patri illius, vt impoſitum carro puerum ad monaſterium deferret, atque ad reliquias Beatorum Martyrum, quæ ibi ſunt, Dominum pro illo precaretur. fecit vt monuerat, ſed noluere ſancti Dei Martyres ei petitam reddere ſanitatem, vt quàm celſum inter ſe locum Cuthbertus haberet, oſtenderent. Cùm ergo inſanus vlulando, ingemiſcendo, & frendendo dentibus nimio cunctorum viſus & auditus horrore concuteret, nec eſſet qui aliquod remedij genus excogitare quiuiſſet, tum ecce quidam de Presbyteris edoctus in ſpiritu per opitulationem B. Patris Cuthberti illum poſſe ſanari, venit clanculum ad locum, vbi nouerat fuſam fuiſſe aquã, qua corpus eius defunctum fuerat lotum: tollenſque modicam humi particulam, immiſit in aquam, quam deferens ad patientem, infundit in ore eius. Quo horribiliter hiante, voces diras ac flebiles emittebat, ſtatim aũt vt attigit aquam, continuit clamorem, clauſit *Beda in vita S. Cuthberti cap. 41.*

os, clauſit & oculos, qui ſanguinei & furibundi patebant: caput & corpus totum reclinauit in requiem. qui etiam placido ſopore noctem tranſegit, & mane de ſomno ſimul & veſania conſurgens, liberatum ſe à dæmonio quo premebatur, B. Cuthberti meritis & interceſsione, cognouit.

§. 32. *Puer ſubmerſus, ad ſepulcrum S. Suiberti, reuixit.*

Ludgerus in epiſt. ad Rixfridum Traiectin. Epiſc. cap. 0. Sur. tom. 2.

GOcellinus nobilis Arhiepiſcopi Colonienſis ex ſorore nepos, puerulus adhuc, dum Rhenum traijceret incautius, nauigio elapſus, demerſus eſt, nec vlterius viſus: ac poſt decimum quintum diem ex aquis eductus, oblatuſque ſepulchro S. Suiberti, repertus eſt viuere.

§. 33. *Comitis Addi filiolus morti eripitur.*

Beda Anglicanæ hiſt. lib. 5. c. 5.

VIr ſanctus, Ioannes Haguſtaldenſis Eccleſiæ Præſul vocatus ad dedicandam eccleſiam Comitis vocabulo Addi, cùm poſtulatum compleſſet miniſterium, rogatus eſt ab eodem comite intrare ad vnum de pueris eius, qui acerrima ægritudine premebatur, ità vt deficiente penitus omnium membrorum officio, iam iamque moriturus eſſe videretur. Cui etiam loculus iam tunc erat præparatus, in quo defunctus condi deberet. Addidit autem vir etiam lacrymas precibus, diligenter obſecrans, vt intraret oraturus pro illo, quia multum neceſſaria ſibi eſſet vita ipſius. crederet verò, quia ſi ille ei manum imponeret, atque eum benedicere voluiſſet, ſtatim melius haberet: intrauit ergo illò Epiſcopus, & vidit eum, mœſtis omnibus, iam morti proximum, poſitumque loculum iam iuxta eum, in quo ſepeliendus poni deberet. Dixitque orationem, ac benedixit eum, & egrediens, dixit ſolito ſolantium ſermone: *Benè conualeſcas, & citò.* Cumque poſt hæc ſederent ad menſam, miſit puer ad Dominum ſuum rogans ſibi poculum vini mittere,

tere, quia ſitiret. Gauiſus ille multùm, quod bibere poſſet, miſit ei calicem vini, benedictum ab Epiſcopo; quem vt bibit ſurrexit continuò, & veterno infirmitatis diſcuſſo, induit ſe ipſe veſtimentis ſuis, & egreſſus inde, intrauit & ſalutauit Epiſcopum & conuiuas, dicens quod ipſe quoque delectaretur manducare & bibere cum eis. Iuſſerunt eum ſecum ſedere ad epulas, multùm gaudentes de ſoſpitate illius. reſidebat, veſcebatur, bibebat, lætabatur, quaſi vnus è conuiuis.

§. 34. *Cheremonem, Cratonis filium, ſanat S. Valentinus.*

ORator vtriuſque linguæ Craton filium habuit Cheremonem, quem contigit in grauem incurrere ægritudinem, vt omnes medici qui Romæ erant ſuccurrere ſe ei poſſe negarent. Audiens autem S. Valentinum Epiſcopum miraculis celebrem, eius opem cœpit implorare. Cui Valentinus dixit: Tu ſi vis, curabitur; hoc eſt, ſi credideris in Deum meum. Tunc Craton vocauit coniugem ſuam cum omni familia, & proſtratus pedibus eius, promiſit, ſi ille ſaluus foret, omnes credituros in Chriſtum. Tunc S. Valentinus iuſsit ſibi cubiculum præparari, & vnius diei atq; noctis ſilentiũ fieri, & clauſit oſtium ſuper ſe, & puerum Cheremonem, qui iam triennio, ita toto corpore incuruus, complicatus atque glomeratus iacebat, vt caput inter genua defixum haberet, nec vlla pars corporis ſua libertate frueretur; erant enim eius brachia ſimul & crura contorta, nec vllus medicorum ſcire potuit, quo nomine is morbus appellaretur. Porrò S. Valentinus, vir Dei, fide plenus, clauſo, vt diximus, oſtio ſtratoque humi cilicio tulit puerum Cheremonem de lecto, & repoſuit ſeminecem in eo cilicio, in quo ipſe orare conſueuerat, & per totam noctem in Dei laudibus & oratione manenti lumen circa mediam horam noctis tantum apparuit, vt hi qui in ſpe-

Sur 14. Feb. Beda & aliſ.

ſtaculis erant circa cubiculum, putarent intus flammam accendi. Sed ſpatio horæ vnius tranſacto, ſurgens ſaniſſimus puer, ſimul cœpit voce clara in Dei laudibus incolumis concrepare. Audientes autem parentes illum Domino canere, cuius per tres annos ſolùm gemitum audierant, mugitumque reddentem, omnes ſimul gaudentes, fores vt reſeraret eis, S. Valentinum exorant. At ille dixit: Niſi compleuero ſtatutum orationis numerum, & hymnorum, non vobis aperiam. Sed cùm iam aurora finem nocti imponeret, S. Valentinus reſerat clauſtra cubiculi, & Cheremonem parentibus, ac ſi nihil perpeſſus fuiſſet ab omni ægritudine liberum aſſignat. Tunc Craton cum coniuge, & omni domo ſua credidit, & baptizatus eſt, Cheremon, vt veſtigia S. Valentini relinqueret, nulla potuit ratione adduci.

§. 35. *Sanatur puer ob parentum furtum punitus.*

Hiſt. Trip. lib. 1, c. 11.

INiuſti parentes quidam à cane rabido percuſſum filium, & penè moriturum obtulerunt viro Dei Ammoni Ægyptio, & eiulantes deprecabantur, vt curaretur. Tum ille ad eos: Non eget, inquit, mea curatione; ſed vos, ſi vultis reddere bouem, quem rapuiſtis dominis ſuis, ægrotus repentè ſanabitur, quod etiam contigit: nam vt reſtitutus eſt bos, paſſio mox receſſit à puero.

§. 36. *Puer Adam à ſanctis viſitatus, conualeſcit.*

Cæſarius l. 8. cap. 47.

ADam monachus de Lucka in quadam conuentuali Eccleſia Saxoniæ, quæ Bucka dicitur, ſcholas frequentauit, cumque in cæmiterio multi lateres eſſent repoſiti ad fabricam oratorij, ipſe ſicut puer, vnum ex eis tulit, & in eo ſculpere cœpit; quod cùm magiſter eius vidiſſet, terruit eum, dicens; Depone laterem, quia excõmunicatus es. Ad quod verbum puer territus, mox cœpit infirmari: cumque inualeſcente

cente morbo ad extrema deueniſſet, & iam morituro data candela fuiſſet in manum, duos Pontifices, ſcilicet B.Nicolaum & S.Paternianum præfatæ Eccleſię patronum coram ſe aſtare vidit & agnouit. Stabant autem in habitu Pontificali, & in claritate magna, dixitque ad S.Paternianum S.Nicolaus: Vis vt tollamus puerum nobiſcum? reſpondit ille: Non, quia in alio ordine morietur. Sicque diſparuerunt: eadem hora puer conualeſcens ſurrexit, & magiſtro eius, qui præſens fuerat tunc temporis, miraculum diuulgante, in Eccleſia eſt compulſatum, & ad honorem tantorum Pontificum, *Te Deum laudamus* decantatum.

§. 37. *S. Huberti patrocinio Lindanus adhuc puer à Cane rabido ſeruatur.*

VNum illud ingratæ obliuioni tradere mihi foret religio, quod ex religioſa parentum meorum pietate mihi puero ex ſingulari B. Huberti patrocinio & certo præſidio accidiſſe, vicini noſtri meminerunt non pauci. Rabidum agitabant canem ciues Dordraceni qui per compita obuios ſuo venenato morſu momorderat. ille perſecutorum plagas, lapides, & clauas fugiens, ædes paternas tranſcurrebat. Quotquot illum accurſitantem, turbamque inſequentem videbant, aufugerunt; ergo in platea publica meis cum æqualibus ludens, periculi ignarus perſtiti, pueriliter admirans tantam hominum turmam accurrere armatam, acclamant, diſcedam de via. Verùm priuſquam ego me ſubtrahere potui, ille ore rabido frendens, capite in terram pendulo, flammantibus inſtar lampadum oculis, exertâ linguâ ſpumans, caput agitans iuxta me innoxius tranſijt, tota ſpectantium corona obſtupeſcente, quod me obuium, & tam vicinum, intactum prætercurreret, cum alijs aliquot occurrentibus ſuum virus venenato morſu infudiſſet. Domum reuerſus audiui

VVilielmus Lindanus Epiſcop Ruremundenſis lib. 2. c. 2 de fugiendis idolis.

Arnoldus Hauenſis lib. 2. c. 2 comment rerum à ſac. Præſulibus in Belgio geſtarum, qui etiam duo alia de eodem refert.

audiui parentes immortales Deo gratias agentes, quòd me D. Huberti tutela & precibus malo tam præſenti eripuiſſent: nam ob ſimilia pericula euitanda, quæ tunc temporis non erant infrequentia; curarat pia mater nos, totamque noſtram familiam fraternitati B. Huberti inſcribendos. Vnde quotannis cum ſacræ eius reliquiæ illuc de more adferebantur, ſolebat oblationem facere, atque imaginem eius depictam, contactu ſanctarum reliquiarum ſanctificatam, honeſto loco per ædes colore, &c.

§. 38. *Sanctus Mauritius puerum miraculosè ſeruat.*

Petrus de Iarric. in hiſt. Indiæ Orient. tom. 2 cap. 30. ann. 1589.

IN ea vrbe Braſiliæ, quæ à S. Spiritu nomen habet, quo die maxima feſtiuitatis ſigna publico ritu edebantur in honorem ſancti Mauritij (cuius reliquiæ in templo Societatis IESV aſſeruantur) puer qui ſublimè conſcenderat ſpectandi gratia, repentino caſu deuoluitur in ſubiectam ſaxorum congeriem: accurrunt non pauci contritum autumantes, ſed mirum dictu! prorſus illæſum reperiunt, adeo ne colideretur, manus ſuas ruenti ſuppoſuerat B. Mauritius, quē in ipſo caſu puer inuocarat. Cuius quidem beneficij vt aliquod extaret ſignum, rubicunda quædam linea in ſumma cute relicta eſt, quæ corpus perpetuò circumcingeret, ac veluti circinaret.

§. 39. *B. P. Xauerius puerum reſuſcitat.*

Horatius Turcellin. lib. 2. cap. 7. vita eius.

PVnicale oppidum eſt in ora Commorinenſi, haud ſanè ignobile. Hic Chriſtiana mulier Beatum Frāciſcum adijt; & flens, & ſuam orbitatem deplorans, ſuppliciter obſecrabat, vt ad paruum filiū ſuum nuper in puteo extinctum accedere ne grauaretur. Tum ille negans puerum eſſe mortuum, bono eſſe animo mulierem iubet, eique protinus morem gerit. Ad eius tecta vbi ventum eſt, procumbit in genua Deum aliquamdiu precatus, exanime pueri corpus ſignat cruce. Extemplo exilit puer è feretro non viuus modò,

ſed

Digitized by Google

ſed etiam valens. Enimuerò circumſtantes Chriſtiani obſtupuere, & miraculum clamitare. At Xauerius enixè eos obteſtatus, vt rem omni ope tacerent, repentè inde ſe proripuit.

§. 40. *Puer reliquijs B. Aloyſij Gonzagæ à morbo incurabili bis curatur.*

IOanni Baptiſtæ Philippino Romano filius erat admodum puer, cui nomen Ioanni Franciſco. is tum febri hectica, qua annum propè laborarat, miſeris modis conſumptus, atque afflictus, tum verò altero etiam morbo, elephantiaſi, ſeu lepræ perſimili, qui nocte dieq; eum inquietabat, in vltimum diſcrimen adductus erat. Nullo, præter quam lacte, vtebatur cibo, neque vllum medicamentum ex omnibus, quæ medici complura ſunt experti, vnquam reſpondit. Acceſſit ad hæc diarrhoëa adeo infeſta, vt Medicus abiecta omni ſpe noxę, quam illa attuliſſet, reſarciendæ, ratus mortem effugere non poſſe, ad eum venire deſineret. Pueri pater in tanta præſidiorum naturalium inopia, ad diuina confugit: ergò cum præ manu illi eſſet dens B. Aloyſij, eum puero de collo ſuſpendit: ille eodem die pultem eſitare, morbus inclinare, pectus detumeſcere cœpit, ac deniq; febri, cæteraque omnia aduerſa valetudine ſoluta, mirantibus medicis, integritas conſecuta eſt.

Virgilius Ceparius vitæ B. Aloyſij lib. 3. c. 5.

Porrò quo hoc eſſet illuſtrius, placitum eſt Deo, vt eidem puero aliud præterea miraculum contingeret: etenim altero poſt hæc menſe, in malignam febrim relabitur, collum turgeſcit, exanthematis obſeritur, in tibia duo carbunculi enaſcuntur vſque eò peſtilentes, vt eos conſpicatus Medicus confeſtim puerum pro depoſito duxerit, matremq; eum quàm longiſſimè ab ſe habere iuſſerit. eam enim in ijs contagionis vim eſſe, vt quamlibet valentem hominem intra quatuor & viginti horarum ſpatium de vita exturbare præſentes ſint. Pueri pater iterum ad eum,

quo volenti propitio iam vſus erat, ſe recipit, atque voto vnà cum coniuge pro filij ſalute concepto, reliquias ſacras iterum adhibet. Poſtero die redit medicus, exquirit iamne vixerit: parentes videre, viſitat puerum; comperitur febrim omninò diſceſſiſſe, cæterique morbi ſæuitiam diſcuſſam eſſe. Rei nouitate attonitus, cùm in crucis modum ſe ſignaſſet, ita diſceſſit, vt negaret eſſe quod præterea curandi cauſa reuerteretur. Pharmacopola item experiens, qui pridie vnà cum Medico ægrum inſpexerat, admiratione perculſus, cùm manum ad frontem extuliſſet, ad terram vſque ſubmiſit, nimirum quod aiebat, vt crucis nota miraculi magnitudini reſponderet. At poſtquam de voto facto cognitum eſt, nemini obſcurum fuit, quin tantæ rei gloria B. Aloyſio tribuenda eſſet, puer ad eius tumulum deductus, tabella ex voto poſita eſt. Quibus de rebus inſtrumentum factum, cui ſuum teſtimonium duo Medici & Pharmacopola ille adſcripſerunt.

§. 41. *Item alius à dæmone obſeſſus.*

Ibidem. BEnedictus Rudolphus Nobilis Florentinus, cùm eſſet ſeptemdecim menſium, faſcinatus (vt veriſimile eſt) à malo genio obſideri cœpit, fuitque in eius poteſtate ad annum vſque ætatis vndecimum. Itaque cùm antea bellè habitus, venuſtus, nitidus eſſet, poſtea corpore pallido, macilento, manco, gibboſo, contracto; adhæc moroſus, & ſuprà quàm credibile ſit iracundus fuit. Quoties a Patre vapulabat, oculis horribilem in modum ardere, ſe ipſe crebrò cædere, caput muro impingere, in terra volutari: matrem vt ſe enecaret, orare: in aquam præcipitem ſe dare, alijſq; modis vitam ſibi adimere conari: docili quamuis eſſet ingenio, doctrinæ tamen Chriſtianæ capita ægerrimè diſcere: prætereunte ſupplicantium pompa, in qua Diuorum reliquiæ ferrentur, ad feneſtram contineri non poſſe, vociferari, turbari, & iam grandiuſcu-

diuſculus ſe proripere : nòn raròſupra ætatis captum dicere : nonnunquam etiam à dæmone tantillus puer ad ſermonis, geſtuumque obſcœnitatem impelli. Principio, ignota adhuc vi mali, Medicis curandus erat traditus, ſed nihil profectum eſt. Comperto dæmonis furijs agitari, ſacræ preces ad eum expiandum crebrò adhibitæ, & deductus ad ædē D. Virginis Matris, quæ Montis humani haud procul à Piſtoria, magno energumenorum concurſu celebratur: fruſtra vtrumq; fuit. Anno M. DCV. menſe Decemb. cum ab importuno genio ſolito grauius vexatus eſſet, cōmemorauit matri, manifeſto obiectam ſibi Chriſti Crucifixi ſpeciem, duobus Sacerdotibus latera ſtipantibus, quæ bono animo eſſe iuberet, in breui liberatum iri. Mater duos illos Sacerdotes, Beatos è Societate IESV viros, Ignatium & Xauerium interpretata, eorum reliquias quærit, nec reperit. Vbi verò didicit Violanti Mediceæ lectiſſimę feminæ nōnihil eſſe de reliquijs B. Aloyſij, eas impetrat, puerique collo alligat. Vix admotæ erant, cùm ille vehementi motu concuti, ingentique clamore, vti eas auferrent, flagitare, quòd earum contactu vndiq; vri ſe diceret. at qui aderant, vi retinere adigunt, dum Sacerdos deuouendi gnarus accerſeretur, quem inter execrationes reliquijs item illis vti iuſſerunt, quare in libertatem vindicatus eſt: nam cùm Sacerdos inter expiationis ritus Beati reliquijs alias atque alias pueri corporis partes contigiſſet, neque vſquam dæmonem comprehenderet, tandem exceſſiſſe ſuſpicabatur; ad extremum in ſiniſtro brachio propè manum, latitantem cum oſtendiſſet, ſuperimpoſitis reliquijs abire compulit, puero ſemianimi relicto. ſingularis tamen eius quies, & tranquillitas fuit, cui item poſtea ſemper conſtitit, ac dum hæc mandamus litteris, etiamnum conſtat. Puero mirifica in B. Aloyſium pietas hæſit, matremq; orauit, vti ſe ſtudijs tradat atq; educet, vt aliquando Societati aggregatus B. Aloyſio in le-

Digitized by Google

in loco filij eſſe poſſit. Hiſce de rebus omnibus, authoritate Archiepiſcopi Florentini fide publica litteræ conſignatæ ſunt.

§. 42. *S. Catharinæ ope rupta roſarij fidicula puero colligatur.*

Ex litteris Soc. Prou. Germ ſup. an. 1596.

INſtituta fuerat 40. horarum ſupplicatio, & magnus populi ad noſtrum templum vndiq; confluentis erat concurſus; quo tempore accidit puero Nobili res plena quidem feſtiuitatis, ſed miraculi euidentia relatu nõ indigna. is tenera ętate infimæ ſcholæ diſcipulus cum æqualibus & maioribus per vicem ſuam in templo precationi dabat operam. precando iam tertium roſarium percurrerat, cùm ecce tibi, minùs aduertenti roſarij fidicula dirupta, globuli precatorij diſſiliunt, diſſipantur: omnes tamen in tanta hominum multitudine, præter ſuperiùs fruſtulum crucis, colliguntur; cõduntur in peram. Non ita multò pòſt, puero venit in mentem in honorem ſanctæ Catharinæ, Studioſorum patronæ, quartum addere roſarium. ſed priore caſu triſtis alias precationes è libello precatorio recitare conſtituit, quem cùm detrahit de pera, vnà roſarium cum globulis omnibus ordine inſertis extrahit, vt ſumma tantùm Crucis pars quæ reperta non eſt, deſideraretur. ipſa fidicula, qua parte rupta erat, concinno colligata nodo apparuit. Credibile eſt gratam fuiſſe Cœlicolis, imprimiſq; D. Catharinæ innocentis pueri pietatem; incitamentum illi ad maiora: & cùm de totius rei veritate dubitarent nonnulli, facta à multis accuratiſſima diſquiſitione, nullus eſt planè ſuſpicioni locus relictus.

Vide huiuſmodi alia tria in vita S. Hermanni apud Sur. 7. Apr. in fine. Vide etiã aliud p. 3. c. 1. §. 2. & 4. aliud p. 3. c. 2. §. 11. Infanti bis à Medicis depoſito bis quoq; ſanitatem confert B. Aloyſius Gonzaga vitæ lib. 3. c. 7.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT VIII.

PVERORVM HONESTA educatio.

QVANDO de ijs obſequijs egimus, quæ pueris exhibẽt Cælites, ſequitur vt quid eis ab hominibus quoq; accedat auxilij diſpiciamus: Imprimis verò eſt educatio, quam accuratam eſſe, atque honeſtã oportet, vt etiam cum lacte nutricis virtutem ſuxiſſe, & probos ab ipſis incunabulis mores per omnem poſtea ætatem retinendos, priùs quàm balbutire ſcirent, didiciſſe videantur. Rectè diuinus Plato admonet, ne ineptis atque anilibus nutricum fabulis inficiatur puerorum ætas adhuc tenera, & quæ celeriter imbibit cuncta teſtæ recentis in morem, retinetque tenaciter. Ideo Iuuenalis ait:

Plato l. 2. de repub.

Maxima debetur puero reuerentia: ſi quid
Turpe paras, nec tu pueri contempſeris annos;
Sed peccaturo obſiſtat tibi filius infans.

Iuuen. Saty. 14.

Et Xenocrates aurium munimẽta pueris potius, quàm Athletis applicari iubebat, quod horum aures verberibus; illorum mores verbis peruerterentur. Nec verò mirum videri debet, ſi infantulorum animis ſolicite proſpiciendum ſit: nam ſi corporis membra (vt obſeruat Plutarchus) ſtatim ab ipſis natalibus infantis finguntur ab obſtetricibus, vt recta adoleſcãt, nec diſtorqueãtur; an non etiã inde ab initio ipſa indoles informanda diligenter erit? Certè nulla eſt natio tam remota, nulla gens tam barbara, quin tritum illud nouerit, obſeruetque: *A teneris aſſueſcere multùm eſt.* Quod ſpectaſſe videtur Pſammeticus Rex, quem ſcribit Athenæus pueros educari curaſſe alios ſine potu, qui Libiæ deſerta aliquando penetrarent; alios ſolis piſcibus, qui Nili fontes ſcrutarentur. Hinc eſt etiam quod

Plut. lib de Educat.

Athenæus l. 8, c. 6.

in loco filij eſſe poſſit. Hiſce de rebus omnibus, authoritate Archiepiſcopi Florentini fide publica litteræ conſignatæ ſunt.

§. 42. *S. Catharinæ ope rupta roſarij fidicula puero colligatur.*

Ex litteris Soc. Prou. Germ ſup. an. 1596.

INſtituta fuerat 40. horarum ſupplicatio, & magnus populi ad noſtrum templum vndiq; confluentis erat concurſus; quo tempore accidit puero Nobili res plena quidem feſtiuitatis, ſed miraculi euidentia relatu nō indigna. is tenera ętate infimæ ſcholæ diſcipulus cum æqualibus & maioribus per vicem ſuam in templo precationi dabat operam. precando iam tertium roſarium percurrerat, cùm ecce tibi, minùs aduertenti roſarij fidicula dirupta, globuli precatorij diſſiliunt, diſſipantur: omnes tamen in tanta hominum multitudine, præter ſuperiùs fruſtulum crucis, colliguntur; cōduntur in peram. Non ita multò pòſt, puero venit in mentem in honorem ſanctæ Catharinæ, Studioſorum patronæ, quartum addere roſarium. ſed priore caſu triſtis alias precationes è libello precatorio recitare conſtituit, quem cùm detrahit de pera, vnà roſarium cum globulis omnibus ordine inſertis extrahit, vt ſumma tantùm Crucis pars quæ reperta non eſt, deſideraretur. ipſa fidicula, qua parte rupta erat, concinno colligata nodo apparuit. Credibile eſt gratam fuiſſe Cœlicolis, imprimiſq; D. Catharinæ innocentis pueri pietatem; incitamentum illi ad maiora: & cùm de totius rei veritate dubitarent nonnulli, facta à multis accuratiſſima diſquiſitione, nullus eſt planè ſuſpicioni locus relictus.

Vide huiuſmodi alia tria in vita S. Hermanni apud Sur. 7. Apr. in fine. Vide etiã aliud p. 3. c. 1. §. 2. & 4. aliud p. 3. c. 2. §. 11. Infanti bis à Medicis depoſito bis quoq; ſanitatem confert B. Aloyſius Gonzaga vita lib. 3. c. 7.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT VIII.

PVERORVM HONESTA educatio.

QVANDO de ijs obſequijs egimus, quæ pueris exhibẽt Cælites, ſequitur vt quid eis ab hominibus quoq; accedat auxilij diſpiciamus: Imprimis verò eſt educatio, quam accuratam eſſe, atque honeſtã oportet, vt etiam cum lacte nutricis virtutem ſuxiſſe, & probos ab ipſis iucunabulis mores per omnem poſtea ætatem retinendos, priùs quàm balbutire ſcirent, didiciſſe videantur. Rectè diuinus Plato admonet, ne ineptis atque anilibus nutricum fabulis inficiatur puerorum ætas adhuc tenera, & quæ celeriter imbibit cuncta teſtæ recentis in morem, retinetque tenaciter. Ideo Iuuenalis ait: *Plato l. 2. de repub.*

Maximа debetur puero reuerentia: ſi quid
Turpe paras, nec tu pueri contempſeris annos;
Sed peccaturo obſiſtat tibi filius infans. *Iuuen. Saty. 14.*

Et Xenocrates aurium munimẽta pueris potius, quàm Athletis applicari iubebat, quod horum aures verberibus; illorum mores verbis peruerterentur. Nec verò mirum videri debet, ſi infantulorum animis ſolicite proſpiciendum ſit: nam ſi corporis membra (vt obſeruat Plutarchus) ſtatim ab ipſis natalibus infantis finguntur ab obſtetricibus, vt recta adoleſcãt, nec diſtorqueãtur; an non etiã inde ab initio ipſa indoles informanda diligenter erit? Certè nulla eſt natio tam remota, nulla gens tam barbara, quin tritum illud nouerit, obſeruetque: *A teneris aſſueſcere multùm eſt.* Quod ſpectaſſe videtur Pſammeticus Rex, quem ſcribit Athenæus pueros educari curaſſe alios ſine potu, qui Libiæ deſerta aliquando penetrarent; alios ſolis piſcibus, qui Nili fontes ſcrutarentur. Hinc eſt etiam quod *Plut. lib de Educat.* *Athenæus l. 8. c. 6.*

quod Iapones in lucem editi, vel hyeme ſumma protinus lauandi ad flumina deferuntur: ab vbere quaſi auulſi venatu exercentur, & procul à matre & nutrice locis habentur aſperis, ne molli educatione infringantur animi. Malabares quoque Naiares, penes quos rei militaris eſt cura, vt ſeptimum circiter ætatis annum attigêre, teneri corpuſculi neruis diu multumque diſtentis, laxatiſque compagibus, adhibita frequenti vnctione ſeſamini olei, per aliptas peritiſſimos ad agilitatem penè incredibilem perducuntur: itaque velut exoſſes artus omnem in partem arbitratu ſuo extorquere, ſaltus retrorſum æquiè atque in aduerſum edere longiſſimos, & in lucta varios nexus pariter implicare, atque explicare condiſcunt. Sed exercitationes hi bellicas ſpectant, quibus tanto digniores ſunt Lacedæmonij, quanto animi præſtant corporibus: apud hos enim quiſquis ex ciuibus liberorum inſtitutionem negligeret, ciuitatis iurium expers erat. apud eoſdem puer caſtigatus, ſi querelam ad patrem detuliſſet, turpe erat patri, ſi non iterum in filium animaduertiſſet. Indi pueri cibum ſumpturi, adibant Gymnoſophiſtas, & referebant eo die quæ benè feciſſent; qui nihil habebat quod diceret, impranſus ad opus mittebatur. arbitrio tollunt aluntve, ſed eorum quibus ſpectandi infantium habitum cura eſt demandata qui ſi ſegnes. Quid cæteros commemorem? Apud Aquilonares populos in ciuitatibus ac pagis maioribus præſertim, in ſacris cœmeterijs legali vſu cautum eſt, atque diligenter obſeruatum, vt quotieſcumque pueri chartis, taxillis, aut alia quauis arte pecunia depoſita ludunt, hos illicò miniſtri Præſidis per vim captos & catenatos alligent ſtatuis publicis, ad eorum inſolentiam corrigendam fabricatis. Nequeo tamen hic præterire Perſas, quorum inſtituta Xenophonte auctore, Zonaras diſertiſſimis verbis ſcribit, ex quibus præter cætera colligimus pueros

Maffeius hiſt. indic. lib. 1.

Poſſelius in Apophteg.

Alexander Sardus de morib. gentium.

Olaus Magn. li. 14. c. 6.

Zonaras to. 1. annal.

pueros ventitantes ad ſcholas iuſtitiæ diſcendæ dare operam apud eos, non minùs quàm noſtrates literis capeſſendis ſolent inſudare. An non ergo hæc puerorum cura noſtris Catholicorum vrbibus meritò ſuſpicienda videatur? qua quidem quid parentibus magis conueniat, non video, ac patri imprimis, cuius eſt præcipuè teneros prolis mores fingere. ita ſentit Ariſtotel. *Filium erudire patris eſt, ſicut nutrire matris.* & rectè quidem; vt enim communis omnium mater, ſapphiros gremio ſuo, amethyſtos, carbunculos, topazios, ſmaragdos, ſardios, chryſolytos, adamantes producit, ſed obſcuros ac rudes, quos longa deinde expolit artificis manus, & ardentes reddit; ſic proles rudis adhuc in lucem à matre effuſa, nitore virtutum eſt à patre expolienda, qui quidem nitor nõ filijs magis, quàm parentibus ipſis afferet ornamẽtum. Idcircò Cornelia Gracchorum mater, cùm Campana quædam matrona ei ornamenta ſua pulcherrima ſæculi illius oſtenderet, traxit eam ſermone, quouſque è ſchola redirent pueri, &, *Hac*, inquit, *mea ſunt ornamenta.* Magno ſcilicet benè educati liberi ſunt parentibus ornamento. Hæc cauſa fuit cur D. Hieronymus ſiue vltro, ſiue parentum rogatu, de prolis inſtitutione ſcripſerit nõ rarò lectu digniſſima, & imprimis in ea Epiſtola, quam de educatione Pacatulæ infantis ſenex ſcribere non dubitauit. Miraretur virum quaſi grauitatis ſuæ oblitum, qui ignoraret non eſſe contemnenda quaſi parua, ſine quibus magna conſiſtere non poſſunt. Lubet eius hic verba, quandoquidem tam appoſitè ad infantulam ſint directa, commemorare; ſic enim exorditur:

Ariſt. Oecõ. lib. 1. cap. 3.

Val. Max. l. 4. c. 4.

Cauſa difficilis, paruulæ ſcribere, quæ non intelligit quid loquaris, cuius animũ neſcias, de cuius voluntate periculosè promittas, vt ſecundum præclari oratoris exordium ſpes in ea magis laudanda ſit, quam res. Quid enim horteris ad continentiam, quæ placentas deſiderat, quæ in ſinu matris garrula voce balbutit, cui dulciora

D. Hieron.

ſunt

ſunt mella quàm verba: audiat profunda Apoſtoli, quæ anilibus magis fabulis delectatur: Prophetarum ænigmata ſentiat, quam triſtior gerula vultus exagitat: Euangelij intelligat maieſtatem, ad cuius fulgura omnis mortalium ſenſus hebetatur: vt parenti ſubijciatur hortor, quæ manu tenera ridentem verberat matrem? Itaque Pacacula noſtra hoc epiſtolium poſt lecturam ſuſcipiat, interim, modo literarum elementa cognoſcat, iungat ſyllabas, diſcat nomina, verba cõſociet. Atque vt voce tremula iſta meditetur, proponantur ei cruſtula, mulſa, præmia, & quicquid guſtu ſuaue eſt, quod vernat in floribus, quod rutilat in gemmis, quod blanditur in puppis, acceptura feſtinet; interim & tenero tentet pollice fila ducere, rumpat ſæpè ſtamina, vt aliquando non rumpat, poſt laborem luſibus geſtiat, de matris pendeat collo, rapiat oſcula propinquarum, pſalmos mercede decantet, amet quod cogitur diſcere, vt non opus ſit, ſed delectatio, non neceßitas, ſed voluntas.

Et infra:

Sexus femineus ſuo iungatur ſexui: neſciat, immò timeat cum pueris ludere. Nullum impudicum verbum nouerit: & ſi fortè in tumultu familiæ diſcurrentis aliquid audiat, non intelligat. Matris nutum pro verbis, ac monitis, & pro imperio habeat. Amet vt parentem, ſubijciatur vt dominæ, timeat vt magiſtram. Cùm autem virgunculam rudem, & edentulam ſeptimus ætatis annus exceperit, & cœperit erubeſcere, ſcire quid taceat, dubitare quid dicat, diſcat memoriter pſalterium, &c.

Ad Lætam verò de inſtitutione Paulæ filiolæ:

D. Hieron. epiſt. ad Lætam.

Sic erudienda eſt anima, quæ futura eſt templum Dei. Nihil aliud diſcat audire, nihil loqui, niſi quod ad timorem Dei pertinet. Turpia verba non intelligat, cantica mundi ignoret, adhuc tenera lingua pſalmis dulcibus imbuatur: procul ſit ætas laſciua puerorum: ipſæ puellæ & pediſſequæ à ſecularibus conſortijs arceantur, ne quod malè didicerint, peius doceant. Fiant ei literæ vel buxeæ, vel eburneæ, & ſuis nominibus appellentur; ludat in eis, vt

& luſus

& luſus ipſe eruditio ſit, & non ſolùm ordinem teneat literarum, vt memoria nominum in canticum tranſeat, ſed & ipſe inter ſe crebrò ordo turbetur, & medijs vltima, primis media miſceantur, & eas non ſono tantùm, ſed & vſu nouerit. Cùm verò cœperit trementi manu ſtylum in cera ducere, vel alterius ſuperpoſita manu teneri, regantur articuli, vel in tabula ſculpantur elementa, vt per eoſdem ſulcos incluſa marginibus trahantur veſtigia, vt foras non queant euagari. Syllabas iungat ad præmium, & quibus illa ætas deliniri poteſt, munuſculis inuitetur: Habeat & in diſcendo ſocias, quibus inuideat, quarum laudibus mordeatur. Non obiurganda eſt, ſi tardior ſit: ſed laudibus excitandum eſt ingenium, vt & viciſſe gaudeat, & victa doleat, &c.

Et infra:

Procliuis eſt malorum æmulatio, & quorum virtutes aſſequi nequeas, cito imiteris vitia. Nutrix ipſa non ſit temulenta, non laſciua, non garrula, habeat modeſtam gerulam, nutricium grauem. Cùm autem viderit, in pectus eius inſiliat, de collo pendeat, nolenti Alleluia decantet: rapiat auia, patrem riſibus agnoſcat, ſit omnibus amabilis, & vniuerſa propinquitas roſam ex ſe natam gaudeat.

Tandem concludit: *Ipſe ſi Paulam miſeris* (ſcilicet in Bethlêem, ad auiam Paulam, & Euſtochium amitam) *& magiſtrum me, & nutriciũ ſpondeo, geſtabo humeris, balbutientia ſenex verba formabo, multo glorioſior mundi Philoſopho, qui non regem Macedonum, Babylonio periturum veneno, ſed ancillam & ſponſam Chriſti erudiam, regnis cœleſtibus inferendam.*

Hactenus Hieronymus: quibus verbis diligentiſſima prolis educatio imprimis exprimitur, & quanti ea ſit à parentibus facienda, tanti viri authoritate facilè comprobatur.

§. 1. *De filijs Iſrael.*

PRæcepit Dominus per Moyſen, vt filij Iſrael docerent filios ſuos ea quæ ipſi viderant. *Deuter. 4.*

V §. 2. De

§. 2. De Samuele.

1. Reg. 2. & 3. S*Amuel adhuc puer, erat miniſter in conſpectu Domini, vbi erat arca Dei.* Item, *proficiebat, atque creſcebat, & placebat tam Deo, quàm hominibus.*

§. 3. *De Ioa.*

QVanti referat probo ſubditum fuiſſe Pædagogo, Iudaici Princeps populi Ioas apertè indicat, qui
2. Par. c. 24. filius Ioram Regis Iuda, *Puer ſeptem annorum, cùm regnare cœpiſſet, fecit quod bonum erat coram Domino cunctis diebus Ioiadæ ſacerdotis.* Verùm mortuo Ioiada, morumq́ optimo formatore, tantum à priſtina virtute degenerauit, vt poſt nefandum Idolorum cultum, ſe etiam Zachariæ ſui inſtitutoris filij parricidio inquinauerit.

§. 4. De Ioſia.

4. Reg. c. 22. O*Cto annorum erat Ioſias, cùm regnare cœpiſſet, fecitq́, quod placitum erat coram Domino, & ambulauit per omnes vias Dauid patris ſui, non declinauit ad dexteram, ſiue ad ſiniſtram.*

§. 5. De Tobia.

Tobiæ 1. T*Obias cùm eſſet iunior omnibus in tribu Nephthali, nil tamen puerile geſſit in opere;* & idem cùm poſtea filium genuiſſet, ipſum ab infantia timere Deum docuit, & abſtinere ab omni peccato. ſimiliter cùm ſe ſciret breui moriturum, piè & ſalubriter inſtruxit eum.

§. 6. *De pueris Hebrais.*

Daniel. 1. SIne Propheta, ſine Sacerdote, ſine magiſtro, Daniel, Ananias, Azarias, & Miſael legem Dei obſeruantes ſobriè, & iuſtè, & piè vixerunt inter pueros Gentiles. haud dubiè, quia à primis annis benè fuiſſent in timore Dei inſtituti.

§. 7. *De Suſanna.*

Daniel. 13. PArentes Suſannæ cùm eſſent iuſti, erudierũt filiam ſuam ſecundum legem Moyſi.

§. 8. *De*

§. 8. *De Deipara Virgine.*

Sed quo te ore referam ingens cęli decus, ſpes labentium, Virgo Deipara? cuius vitam nullus vnquam ſatis laudare poterit. Ferunt, te poſtea quam ad templum tenera adhuc ætate ducta es, à prima luce ad horam tertiã diei precari ſolitam, inde ad meridiem honeſtè & ingenuè puellare aliquod opus obire, atque id ſerium & conducibile; mox reliquum diei diuinarum literarum lectioni ſedulò impendiſſe, ita vt cùm rite ſanctęque cęleſtia curares, humana non omninò deſpiceres: Marthæ & ſororis vtrumque munus complexa. *Sabell. lib. 2. exempl.*

§. 9. *De S. Baſilio.*

Sanctiſſimo iuxta ac doctiſſimo Baſilio ad illud tum doctrinæ tum ſanctitatis faſtigium non paruum fecit gradum ſua nutrix Macrina; quæ Gregorij Neocæſarenſis diſcipula cùm fuiſſet, eius conciones puero identidem repetebat, præceptis eum ſanis erudiebat, tenerumque eius animum ad omnes pietatis, morum, ac diſciplinarum leges fingebat. Quod quidem ipſe Baſilius lubens fatetur, cùm ſe tam ſedulæ nutricis ſuę haud immemorem eſſe dicit; cuique plurimum per omnem vitam ſe debere non ignorat. *Baſilius in Epiſtol. ad Neocæſareẽſes. & in Epiſt. ad Euſtac. Sebaſtiæ Epiſcop.*

§. 10. *De S. Frederico Epiſcopo Traiectenſi, & Mart.*

Hic in teneris annis Angelicam potiùs, quàm humanam in terris viſus eſt vitam gerere. Libenter enim ſe adiungebat ad viros Deum timentes, & ludos pueriles prorſus reſpuebat: ad Eccleſiam prompta animi alacritate properabat, & quicquid ibi lectum, aut cantatum fuiſſet, intentis auribus accipiebat, domumque reuerſus matri ſuæ, ſi quid intellexiſſet, referebat. Ea res lætitiam matri attulit, adeo vt inuito patre, eum patribus quibuſdam cõmendarit literis imbuendũ, quos etiam tùm muneribus, *Surius 18. Iulij.*

tum precibus ſolicitans obſecrabat, vt eum ſanctæ religionis ſemitam, & peccati deuitandi rationem docerent. Interea nocturna quadam, eaque cæleſti viſione ſibi admoneri viſa eſt, vt puerum inde ablatum S.Ricfrido Traiectenſis Eccleſiæ Epiſcopo commendaret, & mox ingenti perfuſa gaudio, quòd Deo puerum curę eſſe videret, licet reluctante patre, eum Traiectum adduxit, & memorato Præſuli commendauit. is verò ſpiritu proſpiciens illum ſe poſt deceſſum ſuũ habiturum in Cathedra ſucceſſorem, ceu filium & hæredem liberalibus pariter, & Eccleſiaſticis curauit diſciplinis accuratè inſtituendum, vbi Fridericus ſemper in virtutum ſcala ad gradus ſublimiores contendebat.

§. 11. De Arcadio & Honorio, Theodoſij Imp. filijs.

Ex Simeone Metaphr. P. Ioannes Boniſacius.

CHriſtianæ pietatis mirabilem fautorem Theodoſium minimè latuit, quantùm ponderis & momẽti in educatione ſitum eſſet. quocirca duos filios, Arcadium & Honorium Arſenio viro ætatis illius integerrimo, literiſque inſtructiſſimo erudiendos tradidit: ſolitumque ferunt bonum Principem explicationibus intereſſe nonnunquam, & Arſenium grauiter increpare, ſi quid ab eo vel mitiùs, vel timidiùs cum generoſiſſimis illis ſuis diſcipulis ageretur, quos adſtare volebat religioſus Imperator, ſedere præceptorem. Quę autem inſtitutionis vires ſint, apertè cognoſci poteſt exemplo eiuſdẽ Arſenij. nam cùm is è duobus alterum cecidiſſet, tantùm illius contra ſe iram commouit, vt fuga ſaluti conſulere oportuerit. Mortuo tum Theodoſio, qui plagas pertulerat, Arcadius tantum abfuit, vt vindictam moliretur, vt etiam honorifica ad Arſenium legationẽ miſſa, bono eum animo eſſe iuſſerit, præceptorem ſuum pleno ore nuncuparit, & ſe cuncta eius conſilio eſſe facturum promiſerit.

§. 12. De

Digitized by Google

§. 11. *De Theodoſio minore, & Pulcheria, Auguſtis.*

SAncta Pulcheria Arcadij Auguſti filia, Theodoſij Maioris neptis, Iunioris ſoror, Marciani Imperatoris cõiux, ſed nouo more iurata ſimul Deo virgo, fratre biẽnio maior, nouennis erat cùm Arcadius Imperium Theodoſio reliquit: qui Theodoſius animaduerſa ſororis prudentia, pietate, caſtimonia, multò certiùs ſe res Romanas adminiſtraturum putauit, ſi in partem Imperij & conſilium tantam ſororis ſapientiam adhiberet. Quare Auguſtam nominauit. Pulcheria. vt fratri Imperium firmaret, & ipſa à nuptijs abſtinuit, & ad idem votum trigeminas ſorores induxit, eiuſque rei teſtem aram ex auro gemmiſq; viſendam in æde Conſtantinopolitana pro ſe & fratris Imperio poſuit. Theodoſij pueritiam diuinis planè ad Imperium formauit præceptis, ipſa priùs Latinas, Græcaſq; literas egregiè docta, fratris nomine & authoritate Imperium cum Anthemio vrbis Præfecto, & Proimperatore ſapiẽtiſſimè tractauit, optimè conſulebat, conſulta feliciter expediebat. Fratrem ſimul ad rem equeſtrem literas ſacras ac ciuiles, rerum diuinarum cultum, modeſtam grauitatem, morumque elegantiam per idoneos magiſtros erudiri curauit. priuatis verò ſtudijs, & domeſtica conſuetudine, quæ magnum in omnem partem habet momentum, ipſa per ſe germanum ad ſingularem innocentiæ clementiæque laudem deducebat; vt preces frequentaret, ſacras ædes obiret, donis & votis eaſdem coleret, benignus eſſet in miſeros, ſacros & religioſos viros omni veneratione proſequeretur: opere verò maximo laborabat, vti ſinceriſſimam Catholicæ diſciplinæ fidem & doctrinam intimis ſenſibus imbiberet, eandemque per omnem vitam (ſi ſe & Imperium ſanum vellet) conſtantiſſimè tueretur ac propugnaret. Quibus rebus effecit, vt Romana reſpubl. neque mitiorem

Niceph. lib. 14. cap. 2. ex quo Raderus in aula S. Theodoſij.

rem vnquam, neque ſanctiorem fere Imperatorem, ſi vnam alteramue labem ſcelere nequiſsimi Chryſaphij contractam excipias, experta ſit.

§. 13. *De S. Ludouico IX. Francorum rege tertij ordinis S. Franciſci.*

F. Henricus Sedulius in Serap. hiſt. vitæ eiꝰ c. 8. Sapi. 8.

PVer ſanctæ indolis Ludouicus, & velut alter Salomon *ingenioſus & bonam ſortitus animã*, ſtrenuiſſimo patre orbatus ſub tutela matris Blanchæ regis Caſtellæ filiæ permanſit, quæ illum tenerrimè diligens, admodum ſalutaribus inſtruxit monitis, inter quæ illud imprimis fuit: Mallem, inquit, fili, te mortuum cernere, quàm creatorem tuum mortali crimine offendentem. Quæ verba adeo illius animo inhæſere, vt diuina ipſum gratia protegente nunquam in ſe eiuſmodi crimen admiſerit.

Nunquam peccatum mortale admiſit.

§. 14. *De Franciſco Borgia.*

Petr Ribadenir vitæ lib. 1. c. 1.

SVmma cura diligentiaq; Franciſcus eſt ab vtroque parente educatus, vt à prima ætate ea cum lacte virtutis ſemina imbiberet, quæ in omnem ætatem adhæreſcerent. Orationibus pro captu ætatis Deum frequenter precabatur etiam ſua ſponte, quod indolis optimę erat argumentum, D. Iacobum, inter ceteros, à parentibus eſt edoctus colere, aras domi erigere, imaginibus Sanctorum placari, ſi vel (vt in tenera ætate) excandeſceret, vel lacrymas funderet. Erat & ſolenne familiæ Borgiæ vetere inſtituto, vt è diuorum numero aliquem quotannis ſorte educeret. Seruabat religiosè hunc morem puer etiam tum Franciſcus (quem etiam in Societatem induxit, priuſquam familiam ducere cœpit) Diui nomen cui obueniſſet, is profeſto die duos mendicos vicatim collectos alebat; feſto verò bini binis mares, feminis feminæ ad menſam miniſtrabant.

Decimum agebat annum cùm verbi Dei præcones in templis libenter audiret: qui ſi forte vt diſerti homines actione placuiſſent, eorum venuſtè geſtus exprimebat,

primebat, ſententias memoriter recitabat. Concionari ab auia & amita puer iuſſus, ea tum de Chriſti aſſertoris noſtri cruciatibus verba fecit, ſupra quam ab ea ætate expectari poſſet; vt non pueri, ſed Spiritus ſancti vocem audiſſe ſe, qui aderant, affirmarent.

§. 15. *De puerorum Indorum educatione.*

ORthodoxam fidem in Indiam prorogaturus Chriſtianiſsimus Luſitanorum rex Ioannes III. cùm non ignoraret quantum ad eam rem firmandam momentum habeat puerorum inſtitutio, ſumptus haud ſanè exiguos ad hoc contulit, vt Goæ domus erigeretur quæ ſeminarij inſtar haberet: vnde ibi è diuerſis oriundi regionibus pueri amplius ſexcēti inſtituuntur, qui quòd præclara ferè indole ſunt, & eorum contubernio præſident certi homines è Societate, magna ſpes eſt fore, vt in terras quiſque ſuas dimiſſi, Euangelium longè latèque diſſeminent. Neque ſpes Patrum votis non reſpondent: nam cum ad ceteras exercitationes, modulandi fidibuſque canendi rationem adiunxiſſent (quod inculta illa gens, quam ad humanitatem traducere aggrederentur, valde concentibus caperetur) haud difficile fuit etiam ad regiones abditiſsimas aditū ſibi patefacere. Quantum enim putatis valuiſſe ad eorum feritatem expugnandam, quod pueros noſtros per plateas & compita ſanctæ legis præcepta, & Chriſtiani nominis regulas nunc blandiente auribus voce recinentes, nunc lyris, vel viciſsim, vel ſimul, concrepantibus vitandi tædij cauſa audirent? quid quod æſtu feruentiſsimo orationem Dominicam plateatim decantantes oculis in terram flexis cernerent, quibus tota facies ſudore manaret? cui mirum videri debet, ſi tanta puerorum animaduerſa conſtantia barbari nonnihil de ſua feritate remittendum putarent? ſi euangelicæ doctrinæ nouos promulgatores inciperent ſuſpicere, & iam non tantùm admirari? Certè filia Mealis

Ex cōmentario de rebus Indicis.

Digitized by Google

Regis, natione, ac moribus Mauri (qui vt in Idalcanis regnum reſtitueretur, ex quo fuerat exactus, Goam ad Luſitanos opis implorãdæ cauſa confugerat) pueros decantantes per vrbem Societatis inſtituto, cùm è feneſtra non ſemel audiſſet inuitis parentibus, matre præſertim, quæ præ furore bacchata eſt, Chriſti ſe lauacro tingi efflagitauit; triumphalemque illum diem Goa egit ciuitas, quo ad cæleſtis ſponſi thalamum noua nupta ducebatur.

§. 16. *De pueris Germanis.*

Ex litteris Soc P. Bonifacius.

DIctu profectò eſt mirabile, quo animo in Germania, quamque medullis totis auitam fidem puſilli tueantur. Certant officijs inter ſe, cum hominibus deprauatis de religione dimicant; contingitque ſæpe, vt Goliam prodigioſè celſum, & Coloſſæa mole metuendum puſillus Dauid & ſaxo tundat, & gladio trucidet. Quoties ipſe pater filij carnifex fuit? quoties filius patrem quaſi regenerauit, & ad ſanam mentem reduxit? vapulaſſe ſe commemorat alius, quòd carnibus tum vetitis veſci nollet: narrat alius imaginem ſanctam impia flamma à ſe ereptam fuiſſe: eſt qui dicat precatorios calculos in honorem Sanctiſsimæ Virginis & Matris Dei cingulo admotos circumferre ſe quoquo iuerit, idque parentibus inuitis, quorum minas non magnopere pertimeſcat. Monachij ingens erat adoleſcentum numerus, qui religioſam ſcholam frequentabant, quibus ea lex inter cæteras præſcripta fuit, vt ſingulis diebus rei diuinæ velut auſpicatiſsimo rerum gerendarum initio intereſſent: & cùm manè die quodam omnes ſacrum audirent, vt eo peracto literarum ſtudijs nauarent operam, vir non infimæ ſortis, vt exteriori quidem æſtimatione videbatur (re autem vera erat hæreticus) diuino inſtinctu religioſorum ſacellum ingreditur, & puerorum tum concurſum, tum maximè pietatem & mentis attentionem, quam ipſo vultu teſtificabantur, admirans,

ſecum

ſecum tacitus reputare cœpit, quanto in errore verſaretur ipſe, qui rem deſpiceret, cuius veneratio ne pueros quidem lateret. Ponderat acuto vir ingenio tantam illam mentis attentionem nulla humana vi arteue excitari in pueris potuiſſe, qui rem nullam ſeriam diligenter attendere ſoleant, & fixis oculis intueri. Concludit tandẽ & raciocinatur, Dei opus eſſe illud, qui ex ore infantium perfectam ſui laudem ſæpe depromit. Quid multa? Sãctiſsimam Euchariſtiam totis viſceribus complectendam eſſe cenſet, tremendumque illud Miſſæ ſacrificium conſtantiſsimo ſaniſſimoque animo colendum, ſuſpiciendum, venerandum arbitratur. Poſt quæ palinodiam canit in omnibus, quæ à noſtra fide diſſentiunt, emergenſque ex Lutheranis tenebris in matris Eccleſiæ fulgore verſari cœpit.

§. 17. *Indi pueri præceptorem ſuum lapidibus defendunt.*

CVm F. Vincentius, magnus è Franciſcana familia catechiſta, cum Ioanne Albucquercio Epiſcopo in Indiam ex Luſitania deuect⁹ operam ſuam omnem doctrinæ Chriſtianæ pueris tradendæ impenderet, res contigit non minus iucunda, quàm memoratu digna: nam cùm aliquos fortè minus attentos ſiue etiam deſides cecidiſſet, parentes rei indignitate commoti, ſummum ſibi dedecus illatum, antiquo patriæ more putarunt, adeoque vt acceptis armis furibundi in hominem irruerent iniuriam vindicaturi. At illi ipſi pueri qui pœnas dederant, cùm à parentibus ſuis præceptorem quæri ad necem viderent, indignatione in amorem verſa; inſtitutionem naturæ anteponunt, præceptorem ſuum circumcingunt, laterum ſuorum oppoſitu defendunt, immo arreptis lapidibus parentes ſuos à nefaria vi deterrent, quo filiorum ſuorum facto attoniti domũm infecta cæde rediere.

Petrus de Iarric. l. 1. hiſt. Ind. c. 4.

Digitized by Google

CAPVT IX.

LITERARVM STVDIA, ERVditio, ſpecimen ingenÿ.

MIRAMVR Chriſtianæ religionis hodierno die obfuſcatum ſplendorem, frequentes errorum labyrinthos obſtupeſcimus, veritati mendacium, ſapientiæ ſtultitiam, pietati impietatem ſucceſſiſſe dolemus: eam miſeram rerum cataſtrophen mecum pariter omnes quorundam hominum amentiæ tribuent, qui inani quadam inflati exiſtimatione ſapientiæ, cùm nihil illis eſſet inſipientius, neglecto virtutis ſtudio ſeſe rerum omnium vanarum ſcientiæ tradiderunt. Cuius quidem amentiæ vitio, atque ſcelere magnam fecit Eccleſia Chriſti iacturam. tantum humanis mentibus exitiũ adfert deſtituta virtute ſcientia: quidni verò ita accidat? quippè cuius eſſet turbulentos animi motus comprimere, compreſſos excitet; veritatem propugnare, inexplicabilibus errorum fallacijs oppugnet. Aduerterunt puerorum non pauci hoc virtutis, & ſcientiæ neceſſarium vinculum, nec minus ſtudioſè vtrumque maritarunt: ſic enim à teneris vnguiculis literarum ſtudia ſectati ſunt, vt virtutis amorem non negligerent; ſic virtutibus animum informarunt, vt doctrina rerumque omnium cognitione apprime adornarent, hac in re communi parœmiæ refragantes, qui duos ſectarentur lepores, & vtrumque aſſequerentur.

§. I. Alta pueri IESV ſapientia.

Lucæ 2. POſt *triduum inuenerunt illum in templo ſedentem in medio Doctorum audientem illos, & interrogantem eos.*

eos. Stupebant autem omnes qui eum audiebant, ſuper prudentia & reſponſis eius.

§. 2. *MARIAE Virginis exercitationes literariæ.*

QVo tempore inter virgines egit MARIA, literas Hebraicas perdidicit, & tanto ſtudio diuinarum literarum lectioni vacauit, vt totam legem libroſq; Prophetarum menti omninò inſculpſerit. *Andreas Cret. de dormition. Mariæ.*

§. 3. *Præmatura in pueris ſanctis memoria, & ſcientia.*

1. STupenda fuit D. Antonini pueri memoria. hic enim cùm annum ageret decimumquintũ, vnico anno totum Decretum memoriæ mandauit. *Granat de Symb fidei lib. 1. c. 29.*

2. S. Athanaſia ſeptennis puellula breui tempore totum Pſalterium edidicit. *Surius 14. Auguſt.*

3. S. Beatrix ordinis Ciſtert. Abbatiſſa adeo in literis primò ætatis ſuæ exordio profecit, vt quinto ætatis ſuæ anno, abſque vllo errore totum pſalterium ordine ex memoria redderet. Verum quod miramur, tam prolixa eam verba memoriæ mandare potuiſſe, cùm ijs quoque abdita myſteria non ſine magno magiſtrorum ſtupore diuinitus edocta penetrarit? *D'Aßignies tom. 2. ann. in eius vita ſect. 1.*

4. S. Ioannes Calibita adeo felicis erat ingenij, vt ante duodecimum ætatis annum Rhetoricis, Philoſophicisque & alijs diſciplinis apprimè inſtructus eſſet, ad aliorum ſtuporem. *Ex Metaph. Sur. 15. Ian.*

5. Trium erat annorum & ſemis S. Margareta Hungarica, cùm in monaſterium ingreſſa eſt: dimidio verò anno pòſt memoriter preces horarias Beatæ Virginis perfectè cecinit, quas ab alijs ſæpè cani audiuerat. *Sur. 28 Ian.*

6. S. Ephræm Syrus tanta diuinorum conceptuum vbertate redundauit ab infantia, vt quamuis eſſet eloquentiſſimus, eos tamen nunquam poſſet explicare, non quòd eſſet impeditioris linguæ, ſed propter *Ribaden. 1. Febru.*

rerum

rerum abundantiam ſummamque ingenij prompti-
tudinem.

Ex Chron. S. Franciſ. to. 4. p. 2. lib. 10. cap. 17.

7. F. Angelus du Pas, Perpinianus ita à prima ætate literis fuit deditus, itaque profecit, vt anno ætatis 15. non modò in literis humanioribus eſſet apprimè verſatus, ſed etiam Philoſophicis ſtudijs adeo excultus, vt ab omnibus idoneus, qui ea doceret alios, iudicaretur.

Petrus de Natal. li. 2. cap. 28. & in vitis Patrũ lib. 1. in vita S. Baſil.

8. S. Baſilius ſeptem tantum erat annorum, cùm ſtudijs literarum à parentibus eſt traditus, 12. cùm Philoſophiç & Mathematicæ ſtuduit apud Athenas cum Gregorio Nazianz. Iuliano & Libanio in doctrinis Græcis, cumque in ſcripturis illis ad ſenſum ſuum creatorem inuenire non poſſet, eidem nocte oranti quidam ſplendor illuxit, & induxit eum ad perluſtrandam totius religionis ſcripturam.

§. 4. *Quam fuerit S. Thomas Aquinas literis à prima ætate affectus, vtque in ijs profecerit.*

Surius 7. Martij.

SAnctus Thomas quoties infans librum aliquem conſpexiſſet, eum arripiebat auidiſſimè, & chartas voluendo mirè ſe oblectabat. hinc lacrymanti ſi libellum obtuliſſent, ſtatim fletum omnem comprimebat. Natus verò annos quinque à magiſtro (cuius diſciplinæ traditus erat) importunis precibus extorquere ſolebat vt diceret, quid ſit Deus; audita auidiſſimè retinebat. Deinde pòſt paucos annos Albertum Magnum Præceptorem habuit, quem vt attentiùs audiret, ita ſilentium quaſi Pythagoricum ſibi indixit, vt condiſcipulis eo nomine propemodum in contemptum veniret, qui eum bouem mutum appellabant. Sed cùm Albertus eius in quadam diſputatione reſponſiones admiratus fuiſſet; Vos, inquit, hunc, bouem mutum vocatis, ſed ille certè tales quandoq; docendo mugitus dabit, vt totus poſſit orbis audire. Et hos quidem in literis progreſſus, ſiue quos deinde fecit

Digitized by Google

cit tantos, vt anno 30. ſacræ Theologiæ Doctor factus ſit, oratione magis quam ſtudio, ſe feciſſe confeſſus eſt.

§ 5. *Sanctus Theodorus diſcendi facilitatem à Deo impetrat.*

THeodorus cùm vellet Dauidem in Canticis imitari, cœpit pſalterium ediſcere: magno autẽ cum labore vſque ad 16. pſalmum edidicit: ſed decimumſeptimum nullo modo percipere poterat. Quamobrem cùm in Oratorio propinquo S. Chriſtophori meditando commoraretur, & non poſſet ediſcere, humi proſtratus Deum obſecrabat, vt ſe ad pſalmos facilè memoriæ commendandos idoneum redderet. Clemens autem Deus, qui dixit: *Petite & dabitur vobis*, id illi conceſſit quod flagitabat: cùm enim ſurrexiſſet, & Saluatoris imagini ſupplicaret, dulcedinem melle ſuauiorem ſenſit in ore ſuo, & Dei munus agnoſcens, dulcedinemq; deguſtans, deinceps facilè paucis diebus totum pſalterium memoriæ commendauit.

Sur. 22. April. Erat tunc annorũ 12 inquit Petrus in Catal. lib. 10. cap. 44.

Matth. 7.

§. 6. *S. Patroclus relictis ouibus ludum literarium petit.*

PAtroclus decem annos natus paſtor ouium à parente deſtinatur, Antonio fratre ſtudijs literarum applicito. cumque circa meridiem aliquando domum paternam rediſſent, hic à ſcholis, ille à pecudibus, dixit Antonius fratri: Diſcede longiùs ruſtice, tuum eſt pecudes paſcere, meum literis humanioribus operam dare. Quod probrum non ſine Dei nutu ſibi obiectum ratus, ouibus in medio camporum æquore dimiſſis, ad literarium ludum toto curſu contendit, prima rudis Mineruæ elementa deuorat, & breui tantos progreſſus facit ingenij bonitate, conatu, cœleſtique auxilio, vt fratrem longè poſt ſe relinqueret.

Gregor. Turon. de vita Patrum cap. 19.

§. 7. S. VVal-

Digitized by Google

§. 7. *S. VValerici deſiderium diſcendi.*

Sur. 7 Apr.

VValericus à prima ætate oues patris agebat, cùm audito nobilium pueros ad ſcholas erudiendos duci ſolere, ſibi tabellam efficit, & ludi-magiſtro ſupplicat in ea ſibi alphabetum pingi, literarumque audita expoſitione geſtiens regreſſus eſt ad gregem, quem licet aſsidue paſceret, adeo aſsidua meditatione profecit, etiam inuito patre, vt non alphabetum modò, ſed & totum perdiſceret pſalterium.

§. 8. *Sanctus Hermannus fabulas Poeticas deteſtatur.*

Sur. 7. Apr.

QVoties puerorum more fabulas Poetarum ediſcere iubebatur Hermannus, vel legeret, non ferebat: immo & ipſos ludi-magiſtros ſuos, à quibus ob indolis ſanctitatem ſuſpiciebatur reprehendebat, Deo contumeliam inferri falſorum deorum nominibus ex libro recitatis, Iouem omnipotentem nominando, Iunoni nomen diuinitatis attribuendo, per Caſtorem, vel Herculem iurando: mirari ſe, qui poſſent religioſi Poetarum fabulis delectari, cùm tanta ſit librorum veritate ſubnixorum copia, per quos poſſit ad Dei notitiam deueniri: neminem adeo ſtultum eſſe, qui lilium inter ſpinas quærat, ſi idem per amœna hortorum ſpatia ſine læſione poſſit decerpere.

§. 9. *Cauendum ne pueris à præceptore vel leuiſsimum detur offendiculum*

D. Bernar. in eius vita.

LIterarum à prima ætate amantiſsimus fuit S. Malachias, verum ita vt eas pietatis ac virtutum ornamentis coniungēdas arbitraretur. Excitus aliquando magna cuiuſdam magiſtri doctrinæ exiſtimatione, diſcendi cupiditate adijt. Ingreſſus verò domum vidit virum ſubula ludentem, crebriſque ſulcātem tractibus parietem. qua ſola re animaduerſa puer ſerius, adeo hac leuitate offenſus fuit, vt eum frequentandi animum ſimul cum pede reuocarit.

§. 10. *Quàm*

§. 10. *Quàm bene faciant qui filios ſtudijs applicant, docetur exemplo S. Petri Cæleſtini.*

REſtabant Petro ex fratribus duodecim, ſuperſtites ſeptem, patre defuncto, ipſe matri futurus vnicum præ cæteris ſolamen; cui illud identidem ſolebat occinere puer ſex annorum: *Mater mea, volo eſſe bonus ſeruus Dei.* idq; haud ſine diuino auſpicio pueri voce toties iteratum putauit mater. eum igitur ſtudijs literarum tradere decreuit; & quo die tradidit, nocte inſequenti pater feminæ cuidam ſibi familiari apparuit, & ad eum hæc verba habuit: Conſtituit vxor mea filium noſtrum Petrum liberalibus tradere ſtudijs, ô quam bene mihi, ſibique & alijs multis? Dic ergo ei, vt ſi vnquam me verè dilexit, conſtanter perficiendo quod incœpit, oſtendat. Et diuino hoc accidit conſilio, vt dęmoni tam proſperis inuidenti principijs occurreretur. tentabat ille imprimis puerum, ne ſtudio ætatem conſumeret: tentabat etiam de inuidia fratres eius, vt olim fratres Ioſeph, improperabantque matri, quod illis laborantibus ipſe otio vacaret. tentabat rurſus quendam illius regionis diuitem, qui puero blandiens aiebat, eum ſe bonorum ſuorum hæredem facturum, quo ſæcularibus deſiderijs animum ab amore religionis abduceret. tentabat denique animum matris, per diuinum quendam vel verius diabolicum virum, qui ſuadebat ei alium filium ſtudijs applicare, quia hic breui moriturus eſſet, nec fieret, vt ipſa ſperabat, ſeruus Dei: ſed quę de puero ſiue ante, ſiue poſt eius ortum, diuinitus acceperat, non ſinebant animum ipſius in diuerſa mutari. *Surius 19. Maij.*

§. 11. *S. Euergisli diligentia.*

EVergiſlus (poſtea Colonienſis Epiſcopus) lectioni & ſtudiorum profectui tanta animi contentione incumbebat, vt prandiolum quanquam non ſine aliqua parentum offenſione, in horam veſpertinam differret. *Surius 24. Octob.*

§. 12. *Qua-*

§. 12. *Qualem Frumentij & Edeſij finem habuerit aſsidua diligentia.*

Ruffin. lib. 10 Eccleſ. hiſt c 9. Euſeb. tom. 2.

MEropius Philoſophus ex Tyro, rerum nouarum cupiditate permotus, cum duob. puerulis, quos ſibi propinquos non minùs honeſtis moribus, quàm liberalibus diſciplinis imbuendos ſuſceperat, in Indiam vſque penetrauit. Cùm verò eas cæli plagas perluſtraſſet, vrbeſque obiuiſſet, quarum præcipuè viſendarum tenebatur deſiderio, & iam domum lætus rediret, nauis qua vehebatur, appulſa eſt ad littus barbarorum ſæuitia fœcundum. Vnde ab ipſis facto impetu, & Meropius, & plurimi ex vectoribus alijſq; fœdam cladem acceperunt. Pueros ſub arboris cuiuſdam vmbra, velut præſcripta à Præceptore ſuo de more recolentes barbari repererunt: ſed victi tanta teneræ ætatis in re tam trepida diligentia, & inſolito lucubrationis affectu, ad manſuetudinem adducti, eos Regi ſiſtunt: Viſa indole Princeps mirè captus, AEdeſium à poculis; Frumentium à ſecretis ſibi eſſe voluit. Verùm paulò pòſt moriturus filiũ regni hæredem relinquit, & vtriſq; facit poteſtatem ſuos reuiſendi. Regina cùm exploratam haberet adoleſcentulorũ probitatem, rogat vti velint remanere, & in aliquam adminiſtrandi regni partem veniant. Hic in eorum animis pia quædam erat lucta, cùm hinc gloria Dei maior, illinc amor patriæ deſiderium ad ſe pelliceret: ſed vicit amorem patriæ ſpes maioris boni. Igitur etſi munere ſibi delato modeſtè vtendum ſint arbitrati, minime tamen occaſionem prætermiſerunt plurimos ad Chriſtiana ſacra adiungẽdi, Creuerunt interea regis manus ſceptri capaces & Reginæ incaſſum renitenti, vale facientes, natale ſolum reuiſunt. Repetit Tyrum AEdeſius, Alexandriam Frumentius contendit, Athanaſio nouo vrbis Epiſcopo rem ordine, reique felicem ſucceſſum expoſiturus: vrget deinde preſsius de Præſule eò mittendo, qui ia-

ctam

ctam fidei ſementem excolat, antequam lolijs ſuc-creſcentibus ſuffocetur. Sed cùm huic muneri aptior non inueniretur, Antiſtes ad Athanaſio creatus Frumentius eodem redire compellitur: quo in munere non ſine ingenti Chriſtianæ pietatis incremento, diem clauſit extremum. Atque ecce quàm feliciter duorum tantùm puerorum labore ac induſtria regnum tam inuium, tamque remotum Chriſti fidem accepit.

§. 13. *S. Idæ diligentia.*

RArum omnino in Ida ſeptenni virguncula Leevvenſi ſcientiæ ſtudium eluxit: quippe quam nec imbrium importuna vis, nec lutulentæ viæ, nec copioſæ niues vnquam à ſcholis adeundis auocarint, adeo vt ſubinde, ſi per cœli inclementiam ſola incedere vetaretur: ſeſe per famulum deferendam curaret: nonnunquam ad ludum literarium tam maturè ventitaret, vt pro ſcholæ foribus nondùm reſeratis ingreſſum opèriri cogeretur. Hæc & alia eiuſcemodi cùm in puellula obſeruaſſet parens, Idam hoc nomine præ ceteris liberis amore quodam ſingulari proſequebatur, nec ſanè immeritò, cùm per omnia amore dignam ſeſe præberet, elucebat in virgine morum grauitas, vltrà ſortem pueritiæ omnium, ſingularis: iam futiles adoleſcentulorum luſus, nucibus & crepundijs abiectis deuitare: feſtis diebus in ſecreta ſeſe loca recipere, flagris tenellum corpus afflictare, in omnibus denique ita ſe gerere, vt meritò virtutis exemplar proponeretur, cùm nihil in illa leue aut puerile à quoquam deprehendi poſſet.

D' Aſſigvies tom 2. c. 18. annalium.

§. 14. *S. Rupertus à B. Virgine docile ingenium, diuinorumque intelligentiam impetrauit.*

CVm à prima adoleſcentiæ ætate Rupertus, Abbas poſtea Tuitienſis, ingenio eſſet admodum tardo, ideoque valdè affligeretur, opem tandem D. Virgi-

Ex Trith. Platus l. 2. de bono ſtat. rel. c. 32. & Caniſius l. 5. de Maria Virg. c. 20.

nis ſingulari ſtudio implorauit, vt hanc naturæ difficultatem ſuperare, ac felices in literis progreſſus facere poſſet. Cui Virgo Mater nocte apparens promittit & præſtat, quod ille tantopere cupiebat: nam tam inſigni gratia eſt, ac deinde ſcientia illuſtratus, vt inter Germanos Theologos eminuerit, ac ſimilem ætas illa non tulerit.

§. 15. S. Friderico auxilia perficiendis ſtudijs miraculo panduntur.

Molanus 7. Martij.

HIc nobilibus natus parentibus, ſed tenuibus, à teneris annis pietatem adamauit: puer enim ouibus paſcendis deſtinatus, aut Dominicam orationem ruminabat, aut de argilloſa terra baſilicas, vel altaria conſtruebat: qua indole animaduerſa ſtudijs applicatus fuit. Verùm cùm mater ob inopiam rei familiaris, de ſumptibus diffideret, reperit in collo reptilis annulum, quem omnibus ſui pagi die Dominico exhibuit, ſi fortè alicui excidiſſet. ſed cùm à nemine agnoſceretur, intellexit plena fide in ſumptus filij deſtinatum eſſe; à quo tempore nunquam ei neceſſaria defuerunt, liberalibus, vel diuinis literis incumbenti, in quibus magnos progreſſus faciebat, cùm pietatem labori coniungeret: colebat enim præcipuè ob caſtimoniæ puritatem B. MARIAM, Ioan. Euangeliſtam, & Cæciliam.

§. 16. Præcox duorum ſcientia.

Bonifac. de pueritia l. 2. c. 6.

FVit rara ingenij vis in duobus pueris, quorum alter humaniores literas non didiciſſe, ſed ex materno vtero ſecum attuliſſe videbatur. Orationem Latinam eò vſque familiarem ſenſit, vt in propria vernaculaque lingua velociſſimi qui eſſent, conferri cum illo non deberent. Dicebat ex tempore annos natus 12. tam grauiter & copiosè, vt ſi longo tempore ſermonem meditatus fuiſſet: hortorum amœnitatem, formoſæ virginis ornatum, inſtructæ aciei copias, vrbis celeberrimæ plateas, muros, turres, propugna-

pugnacula, magiſtratus, officia, vicos, templa, mercatus, opificia, ludos, & alia quæ ſunt explicatu difficillima, cùm literam ſcripſiſſet nullam, ac ne præuidiſſet quidem, facundè id ætatis deſcribebat. Alter ſeueriſſima diuinæ Theologiæ ſtudia feliciſſimè didicit, quem & acutiſſimè & celerrimè quæſtiones difficillimas explicantem mirabantur omnes. iucundum erat Theologiæ magiſtris cum illo diſceptare, quem ſenibus anteire videbant. Vir minimè imperitus mihi narrabat in literaria pugna, quæ ipſi cum adoleſcentulo fuerat, viſam ſibi eſſe teſtudinem cum aquila certare: tanta erat hominis etiam acuti tarditas cum pueri velocitate comparata. Erat quod præcoci vtriuſque ingenio naturalem quandam in ætate prouectiore, vel laſſitudinem vel diminutionem timeremus. ſed in hoc etiam legibus ſoluti ſunt: cum ætate enim incrementa capiebat.

§. 17. *De puero Tragico.*

IN tenerrima ætate puer mihi benè cognitus Præceptorem egit, dicendique artem publicè docuit. Tragœdiam eo tempore compoſuit, quam viri doctiſſimi ſic probarunt, vt dicerent, ad veterum ſcriptorum laudem perueniſſe. Huius ciuis etiam puer concionibus auditores tenere eſt ſolitus, in quo illud eſt præcipuum, viros & graues, & quam plurimos dicente eo, lacrymaſſe. *Ibidem.*

§. 18. *De alio item puero Carpentano.*

NOuem menſibus, quæ ad latinitatem ſpectant, Carpentanus quidam puer optimè calluit, & linguæ Romanæ facilem vſum acquiſiuit: varia etiam carminum genera compoſuit. *Ibidem.*

CAPVT X.

PVERI AD MAGNA euecti.

QVAMVIS, ſi dignitatis acquiſitio ſpectetur, ad bona fortuita videatur referri debere honorum conſecutio, atque adeo nullos ſolidæ laudis ſibi titulos iure ſuo vendicare; tamen quia non rarò diuina deſtinatione fieri videmus, vt admodum pueri ad res valdè ſublimes deputentur, & exitus quandoq; eximios ſortiantur, nō erit abs re quædam eiuſmodi exempla in medium producere.

§. 1. *De Samuele Propheta.*

1. *Reg.* 2. SAmuel puer prophetauit, & Heli filiorum ſuorum interitum prænunciauit.

§. 2. *De Dauide Rege.*

1. *Reg. c.*16. ADhuc erat paruulus Dauid, & inter fratres octo minimus natu, cùm patris grege relicto, quē paſcebat, aſſumptus eſt à Domino, & à Samuele Prophetà vnctus in Regem.

§. 3. *De Salomone Rege.*

S. Ignatius epiſt 6. *ad Magneſianos.* SAlomon anno ætatis 12. regni gubernaculis admotus eſt, inquit S. Ignatius, epiſt. 6. ad Magneſianos.

§. 4. De Ioa Rege.

2. *Paralip. cap.*24. S*Eptem annorum erat Ioas, cùm regnare cœpiſſet, & quadraginta annis regnauit in Hieruſalem: fecitque quod bonum eſt coram Domino cunctis diebus Ioiadæ ſacerdotis.*

§. 5. De Ioſia Rege.

4 *Reg c.*24 O*cto annorum erat Ioſias, cùm regnare cœpiſſet, & triginta vni anno regnauit in Hieruſalem: fecitque quod*

quod placitum erat coram Domino, & ambulauit per omnes vias Dauid patris ſui: non declinauit ad dexteram, ſiue ad ſiniſtram.

§. 6. *De Hieremia Propheta.*

Hieremias in prophetam à Deo priùs electus eſt quàm natus: ſic enim ille: *Factum eſt verbum Domini ad me dicens: Antequam exires de vulua, ſanctificaui te, & in Prophetam in gentibus dedi te, & dixi a a a Domine Deus, ecce neſcio loqui, quia puer ego ſum. & dixit Dominus ad me: Noli dicere: puer ego ſum, quoniam ad omnia quæ mittam te ibis, & vniuerſa quæcunque mandauero tibi, loqueris. Ecce conſtitui te ſuper gentes, & ſuper regna.* *Hierem. 1.*

Cùm autem munus ei prophetandi à Deo imponeretur, erat annorum 14. aut 15. vt probat Chriſtophorus à Caſtro, noſter ſcribens in hunc locum.

§. 7. *De Daniele Propheta.*

Daniel ſpiritu prophetico etiã puer afflatus fuit; nam 12. tantum erat annorum teſte S. Ignatio, quando diuinitus edoctus, occultam illam ſenum inueteratorum calumniam coarguit. *S. Ignatius ad Magneſianos epiſt. 6.*

§. 8. *De S. Ioan. Bapt. Chriſti prodromo & Propheta.*

Ioannes Baptiſta adhuc vtero materno concluſus Chriſti prodromus eſt effectus: de quo pater eius Zacharias vaticinans ait: *Et tu puer propheta altiſſimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini parare vias eius.* Cuius quidem nondum natus non obſcura dedit argumenta: ſic ait D. Chryſoſt. *Nondum paritur, & properat præcurrere; non fert enim præſente Domino contineri, non ſuſtinet naturæ expectare terminos, ſed cõtendit rumpere carcerem ventris, & ſtudet præſignificare venientem Saluatorem: Acceſſit, inquit, qui ſoluit vincula; & quid ego ſedeo vinctus, & retineor vt maneã?* *Lucæ 1.*

Digitized by Google

Venit Verbum vt omnia conſtituat, & ego adhuc maneo detentus? Exibo, præcurram, & prædicabo omnibus: Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.

§. 9. De MARIA Matre Dei.

MARIA 14. erat annorum aut eò paulò maior, cùm ad maximam eſt euecta dignitatem, vt eſſet Mater Dei, ita enim Euodius diuinus ille vir (vt Nicephorus) vel beatiſſimus (vt Ignatius loquitur) idemque primus Eccleſiæ Antiochenæ, poſt Apoſtolum Petrum, Epiſcopus; epiſtolam ſcribens: *MARIA trimula cùm eſſet, in templo eſt præſentata, & ibi in Sanctis Sanctorum traduxit annos vndecim. Deinde Sacerdotum manibus Ioſepho ad cuſtodiam eſt tradita, apud quem cùm menſes exegiſſet quatuor, ab Angelo Gabriele lætum illum accepit nuncium.*

Niceph. lib. 2 hiſt. c. 3. Ignatius in epiſt. ad Antiochenos.

§. 10. De Chriſto IESV.

CHriſtus licet in vtero matris concluſus, vel in cunis vagiens, tamen vir perfectus fuit: ita dictum illud Hieremiæ: *femina circundabit virum,* interpretantur Cyprianus, & Hierony. Ideoque non verè, ſed apparentur IESVS ſapientia & gratia profecit, qui ob gratiæ plenitudinem puer adhuc puero Ioanni, præcurſori ſuo nondum nato, & iterum Simeoni iuſto ſeni dotes mirificas liberaliter cõmunicauit. Hinc vetus illud Eccleſiæ canticum extat: *Senex puerum portabat; puer autem ſenem regebat.* Ac regebat planè Simeonem IESVS paruulus, qui velut optimus Præceptor grandæuum illum diuina virtute ac ſapientia ſic mirabiliter inſtruebat, vt idem ex miniſtro legis, Euangelicus Doctor & Chriſtianus Pſaltes, eximiuſque Propheta in tẽplo ſubitò euaſerit. Infans IESVS quoque Rex fuit (& vt Regi aurum obtulere Reges) de quo Eſaias; *Paruulus natus eſt nobis, & filius datus eſt nobis, & factus eſt principatus ſuper humerum eius, & vocabitur nomen eius admirabilis, conſiliarius, Deus, fortis, pa-*

Hierem 31. Cypr. ſer. de Natiuit. Hierony lib. 6 comment in Hierem.

Eſaias c. 9.

tis, pater futuri ſæculi, princeps pacis. Fuit etiam Doctor anno 12.

§. 11. *De Theodoſio Iuniore Imp.*

THeodoſius iunior ex Arcadio & Eudoxia natus, mox Imper. renunciatus eſt, vt recolit Marius Gazenſis Diaconus; nam & decreta Imperatoria exoraſſe ab illo Epiſcopos teſtatur, & fusè narrauimus. *1.part.cap.12.§.8.* *Raderus in aula Sancta.*

§. 12. *De Pulcheria Augusta.*

PVlcheria Auguſta ſecundum Sozomenum quatuordecim tantùm erat annorum, cùm habenas capeſſiuit Imperij, ſuper ætatem ſapientiſſima, & diuino ſpiritu afflata. Baronius tamen duobus annis facit eam maiorem. *Sozomen. lib. 9 c. 1.* *Baron. to. 5.*

§. 13. *De S. Eduardo Rege.*

CVm Rex Ethelredus ex filia Comitis Thoreti filium ſuſcepiſſet Edmundum, ex Regina verò Emma Alfredum, B. Eduardus tamen intra materna adhuc concluſus viſcera, diuina prouidentia vtrique præfertur: nam futurorum præſcius Deus, prioris vitam breuiſſimam, alterius mortem immaturam proſpiciens, in puerum necdum natum vniuerſorū vota conuertit. Vix natus erat Eduardus, cùm Canuto Danorum Rege irruente, maxima Angliæ pars vaſtata eſt, belloque ciuili fœdata, occiſis Edmundo & Alfredo. ſic regnum venit ad Canutum. Vbi verò ſe Eduardus Apoſtolorum limina viſitaturum Deo vouiſſet, ac tandem Canutus cum liberis vniuerſis è viuis exemptus eſſet, Angli Danico iugo liberati Eduardo debitum fauſtis acclamationibus ſceptrum paternum reſtituerunt. *Sur. 5 Ianu.*

§. 14. *De S. Ludouico.*

SAnctus Ludouicus IX. Rex Francorum liliatum ſceptrum anno duodecimo geſtare cœpit. *Sedulius in Seraph. hiſt.*

§. 15. *De Rege Anglorum Henrico.*

Polyd. l. 16. MOrtuo Ioanne Anglorum Rege, quem Ludouicus Gallorum Regis frater à proceribus euocatus regno priuarat, proceres Angli Gallos ampliùs non ferentes, Henricum Ioannis F. optimæ ſpei puerum nouennem Regem crearunt.

§. 16. *De Vladislao Rege.*

Sabell. Ænead. 10. VLadiſlaus Alberti filius, cùm quatuor menſes vix attigiſſet, Rex Hungariæ diademate coronatus eſt.

§. 17. *De Stephano Rege.*

Iou. hiſtor. lib. 38. QVin & Stephano Ioannis Sepulſij filio adhuc vagienti corona eiuſdem Hungarici regni impoſita eſt; qui viſi ſunt præſignaſſe infirmum futurum propediem regnum, poſtea enim ablatum Chriſtianis Turcæ ſeruiuit.

§. 18. *De B. Petro Luxemburgenſi.*

Ex eius vita quæ Auenione reperitur. BEatus Petrus à Luxemburgo ad Epiſcopatum Metenſem, annum agens ſolùm decimumquintum, euectus Diœceſanos ſuos omnibus pietatis, & charitatis officijs, mirum in modum ædificauit, ita vt pauperes non eleemoſynis tantùm iuuaret, ſed etiam ægrotos & moribundos præſens inuiſeret. Paulò pòſt Auenione Cardinalis creatus eſt: obijt anno ætat. 23. à partu Virginis 1387.

§. 19. *De Ioanne Cardinale.*

Garimbert. lib. 4. de vitis Pontificum. IOannes Ferdinandi Regis Neapolitani F. puer adhuc Tarentinæ Eccleſiæ præfectus à Sixto IV. eius liberalitate obtinuit, vt etiam ante promulgationem habitu Cardinalitio vteretur, id quod nulli ante vel poſt conceſſum legitur.

§. 20. *De B. Agnete Abbatiſſa.*

Seraph. Razzius. POrcenenſes ciues nouum ſacris Virginibus cœnobium condiderunt, cui Agnes Montis Politiani annos

annos nata quindecim præfuit Romano Pontifice (Hoſtienſis Præſulis oratu, cui cognita Agnetis ſanctitas erat) annorum paucitatem legibus eximente.

CAPVT XI.

CONVERSIO PVERORVM AD fidem, vel meliorem frugem.

MAGNA eſt, fateor, puerorum ad omnem inſtitutionem facilitas ac propenſio, Proteique alicuius inſtar in varias ſe formas poſſunt induere: ideoque ceræ molli, ac teneris arbuſculis comparãtur, quarum illa ſigilli figuras omnes facilis admittit, hæ ad gyrum omnem flexumque lenteſcunt. Non ineſt tamen difficultatis parum, vt quod ſemel materno cum lacte ſuxerunt, omnino deſerant; dediſcunt ſerò quæ didicere diu. Ea eſt enim vitij ac erroris natura, vt quem ſemel vel à primo limine ſalutauit, difficulter deſtituat, & quo irrepſit miſſis radicibus, inde non niſi ægrè admodum extirpetur infelix lolium. Horum puerorum altiùs aſſurrexit animus, quos nec conceptus à teneris vnguiculis vanę religionis error à vera fide abduxit, nec vitiorum paulatim irrepentium frequens concurſus à meliore fruge reuocauit.

§. 1. *Celſus puer ad fidem conuertitur.*

D. Anton. 1. p. ti. VIII. de pluribus Martyr. paſſis c. n. de S. Iuliano & Baſiliſſa §. 10.

CVm Sanctus Iulianus ad contumeliam maiorem ferreis vinculis oneratus, iuſſus eſſet circuire ciuitatem, venerunt ad locum, vbi Celſus, filius Præſidis vnicus ſtudebat, qui ait ad condiſcipulos ſuos: Rem inauditam video, illum ſcilicet reum Chriſtianum, quem milites ducunt, & multitudinem albato-

rum cum illo loquẽtem, & ſuper caput eius coronam ex gemmis & auro fulgentem, cuius fulgor obcæcat aeris huius lucẽ; & alios tres viros albeſcentibus comis aureoq; vultu in ſimilitudinem aquilarum, ſuper eum excubias celebrantes; & hoc mihi videtur, quia dignum eſt tali Deo credere, qui ſuos ſic tuetur & tali circundat decore. Hæc audientes condiſcipuli, & magiſtri eius turbati ſunt, & blande corripiẽtes eum ab intentione conati ſunt reuocare. Timebant enim quia vnicus erat patri. Et adiecit puer: Verè magnus eſt Deus, qui credentes in ſe non deſerit. Quæ eſt enim gloria huius vitæ? Sicut vter vento diſtentus, plenus apparet oculis, & intus eſt vacuus: ita & huius ſæculi gloria, in qua nos temporalem habemus lætitiam, & æternam Dei vitam non agnoſcimus. hæc eſt vera gloria & nobilitas generis, pro eo pati, quem cùm torqueor, non amitto, quem cùm confiteor, nunquam derelinquo: hæc dicens filius Præſidis Doctorum volumina proiecit, & veſtes, quibus indutus erat, ab ſe abiecit, dicens: Polluta veſtimenta mea ad Dei hominem properantem neceſſe eſt abijcere. Nudum me Pater fudit hoc ſæculo, ideoque quod mũdi eſt, mundo relinquam. Hæc dicens per plateas ciuitatis iter arripuit, donec eò veniens, vbi Chriſti Sanctus Iulianus torquebatur, cuius pedibus proſtratus, ait: Te ſecundæ natiuitatis, quam mihi Chriſtus oſtendit, patrem agnoſco. Martianum verò genitorem meum, veritatis inimicum abnego, tibique adhærens ſimilia pro Chriſto pati exopto. Hæc videntes pœnarum miniſtri, præ ſtupore tacebant. Doctores verò atq; magiſtri fugam meditabantur, de tota verò ciuitate ad tale ſpectaculum omnes confluebant, & Præſidis filium ſic martyri adhærẽtem, & vulnera eius exoſculantem obſtupeſcebant. Hæc audientes parentes eius tabeſcebant, filiumque ſuum à Iuliano ſegregatum ſibi reſtitui præceperunt. At Dei miſericordia Martyris precibus affuit, vt ſi quis eum vellet ab eius complexu ſe-

xti ſeparare, ſtatim manus eorum & brachia contraherentur. Tunc iuſsit Præſes eos ſimul ad ſe adduci. Quo facto, ait Præſes Iuliano, ſpei meæ fructum auferre Magicis artibus contendis, & tenerum pectus illicitis carminibus genitorum affectum negare compellis. Hæc eo dicente, aduenit mater cum innumera familia crine ſoluto, & nudatis vberibus clamans. Quod videns Præſes ſciſſis veſtibus, & lacerata facie clamabat: Iuliane crudelis, aſpice dolorem patris & matris, & planctum tantæ familiæ, & Magicis artibus innocentem ſolue, vt ego pro te Imperatoribus ſuggeram, vt culpa tua neglecta ſanus abſcedas. Cui ille reſpondit: Suffragijs tuis opus non habeo, nec ab Imperatoribus tuis dimitti deſidero; ſed hoc Dominum meum IESVM Chriſtum rogo, vt cum agno iſto de luporum viſceribus nato ſuſcipiar in Sanctorum Martyrum numero. Ecce adeſt qui ex te natus eſt, modò mecum credendo renatus eſt, vt tibi, & matri reſponſum exhibeat ſuum. Ad hæc puer reſpondit: Roſæ de ſpinis naſcuntur, neque roſa nata de ſpinis odorem ſuauiſsimum, neque frutex, quæ roſam genuit, amittit aculeos ſpinarum ſuarum: vt ergo cõſueuiſtis pungite; & me odorem ſuauitatis credentibus propinare permittite. Vobis obediant qui perire parati ſunt: me imitentur qui de tenebris ad lucem tranſire contendunt. Ego pro Chriſto IESV Domino meo vos parentes nego, & per temporalem mortem vitam æternam acquiro. Non poſſum in vos pius eſſe, & in me crudelis exiſtere. Quid moraris manibus tuis velut Abraham apprehendere gladium, & victimam filium offerre? vani ſunt luctus veſtri, falſæ lacrymæ. Me verò ab hac confeſsione pietatis nullus valebit diſiungere. Diſcedite ergo à me, quia paternum nomen & maternum Chriſti nomini poſthabeo. Martianus ergo iuſsit eos in carceris ima detrudi, *&c. Martyrium vide 3. p.*

§. 2. Her-

§. 2. *Herluca nimium corporis ornatum cogitur cæcitate percuſſa deſerere.*

Ex Menæis Rader. 3.p. Viridar. c.3.

SAnctam Herlucam quoque in Boica vel natam, vel educatam, hic pono: quæ adoleſcentula ſtudioſior erat corporis ornandi, quàm animi virtutibus excolendi. Sed cùm illam ſibi Chriſtus in ſponſam legiſſet, non eſt paſſus eam vlterius progredi, ne iacturam faceret innocentiæ. morbo ergo ſibi, alijſque placere ſtudentem emendauit: quæ tum quidem meliora, vt amat fieri, cùm premimur, vota concepit ſi conualeſceret; reualuit; ſed oblita ſui, & Dei, redijt ad ingenium. Redijt & morbus, & refractariam grauiùs afflixit, promittentem vitam ſanctiorem à morbo denuo recreauit, atque promiſſa non exequentem luminibus exuit. Hic vltimam verita calamitatem, ſeria cœpit conſilia, quæ & perſeuerauit. Monita deinde diuinitus vt orbem cereum ad S. Cyriaci M. tumulum pro altero oculorum recuperando votum mitteret; miſit, recepit, & tam acutùm ad vltima vitæ tempora vidit, vt aquilas & lynces ſuperaret, nec vlla vi lacrymarum, quas vberrimas frequenter profundebat, corrumperet, neque minutiſsimis telæ acu pingendæ ſtudijs hebetaret. Altero tamen caruit ſemper, vti ne cauſam vtriuſque olim amiſſi ex animo deleret.

§. 3. *Quanta puer Ioſaphat ſolicitudine educatus eſt, ne ad Chriſtianam fidem perduceretur.*

Petrus de Natal. l. 10. c. 114. & D. Damaſcenus in vita Barlaam & Ioſaphat.

REgi cuidam apud Indiam natus erat puer pulcherrimus, & Ioſaphat appellatus. pro cuius natiuitate Rex cum omni populo dijs immolauit, & 55. Aſtrologos quid futurum eſſet de puero interrogauit. Qui omnes magnum ipſum in potentià & diuitijs futurum prædixerunt, tamen Chriſtianam religionem, quam pater oderat, culturum. Quod Rex plurimum expaueſcens in ciuitàte ſeorſum palatium ſpecio-

cioſiſsimum conſtrui fecit, & ibi puerum ad habitandum poſuit. Ibi ſecum iuuenes pulcherrimos collocauit, mandans illis vt nec mortem, nec infirmitatem, nec ſenectutem, nec paupertatem, vel aliquid aliud quod poſſet afferre triſtitiam nominarent ei, ſed omnia iucunda illi proponerent, quatenus nihil de futuris cogitare poſſet: & ſi quis ex miniſtris infirmabatur, continuò ipſo amoto alius ſubrogabatur, nec Chriſtus ab aliquo nominari præſumebatur. Cùm autem adoleuiſſet, in omni ſapientia edoctus, admirans cur pater eum taliter recluſiſſet, quendã de conſeruis ſibi familiariorem de hoc interrogauit, dicens ſe in multa triſtitia poſitum, eo quòd ſibi foras egredi non liceret. Quod pater audiens & dolens, equos parari fecit, & choros plaudentes ante eum mittere, & ne quid ei fœdum occurreret, diligenter prohibuit. Ipſo ergo aliquando procedente, vnum cæcum & vnum leproſum obuios habuit: quos videns & ſtupens, quid hoc eſſet inquiſiuit, & à miniſtris didicit, quod paſsiones ſunt quæ hominibus accidunt. Alio die ſenem rugoſum & incuruatum inuenit, quem didicit ad talem ſtatum eum perueniſſe propter annorum multitudinem, cuius finis eſt mors, quam omnes vel in iſta ætate, vel in minori experiri oporteret. Quæ omnia iuuenis notãs, in magna erat triſtitia, ſed coram patre prætendebat lætitiam, deſiderans in via ſalutis edoceri.

Cùm autem hæc omnia Monachus quidam nomine Barlaam habitans in deſerto terræ Sennaar per ſpiritum agnouiſſet, admonitione diuina mercatoris habitum aſſumpſit, & ad ciuitatem illam deuenit, locutuſque eſt Pædagogo Ioſaphat, dicens ſe lapidem precioſum venalem habere, qui ſua virtute quaſcunque infirmitates ſanabat. Ille autem cùm ſibi primò lapidem oſtendi petiuiſſet, reſpondit Barlaam, quod lapis ipſe talem virtutem haberet, vt ſi quis qui corpore non eſſet integer eum aſpiceret, continuò lumen

men oculorum amitteret, & quia filius Regis virgo erat, vt ipſe audierat, ideo ipſi ſoli lapidem oſtendere intendebat. Igitur Pædagogus hoc Ioſaphat nuncians, ipſum ad eũ in conclaue quantocyus perduxit; quem Rex humaniſsimè excepit. Vnde Barlaam incipiens eum alloqui quibuſdam exemplis prædicauit ei de mundi creatione, hominis præuaricatione, ac filij Dei incarnatione, paſsione & reſurrectione; nec non de die iudicij, bonorum & malorum retributione longum ſermonem contexuit: ſeruienteſque idolis plurimum exprobrauit, & de illorum fatuitate exempla propoſuit. Cœpit etiam contra vanam & falſam mundi delectationem multa diſputare, & finem omnium mortem comprobare, & plura ad hoc in modum fabularum exempla inducere.

Cùm autem Rex interrogaſſet, quot annorum eſſet, & vbi habitaret, ille reſpondit ſeſe eſſe annorum quadraginta quinque & in deſerto Sennaar degere. Ioſaphat autem illum pluſquam ſeptuaginta annorum ex apparentia iudicabat. Cui Barlaam ait, quod ſi à natiuitate ſua omnes eius annos quærebat, rectè exiſtimabat: ſi verò à tempore, quo relicto ſæculo Chriſto viuere cœperat, non pluſquam 45. annos habebat, quos in eremo exegerat. Cùm autem Ioſaphat eum ad eremum ſequi vellet, noluit Barlaam, eo quòd ex hoc Rex indignatus mortem omnibus Chriſtianis inferret, ſed tempore opportuno ad ipſum in poſterum veniret. Barlaam igitur filium Regis optime inſtructum de fide baptizauit, eumque exoſculatus ad locum ſuum reuerſus eſt.

§. 4. *Qua occaſione S. Pontius ad fidem Catholicam fuerit adiunctus.*

Sur 14. Maij to. 7. PONTIUS ex patre Senatore Romano, ſed pagano ortus, cùm ludum literarium fortè repeteret, audiuit Christianos, quibus Pontianus Romanus Pontifex præerat, pſallentes, dicenteſque: *Deus autem noſter*

Pſa. m. 113.

ſter

ſter in cælo, omnia quæcunque voluit fecit: Simulacra gentium argentum & aurum, opera manuum hominum. Ad quas voces de cælo tactus fleuit ſuſpirans, ſublatiſque manibus in cælum: Deus inquit, cuius laudes iſti concelebrant, fac me quæſo ad tui notitiam venire: & ſimul fores pulſat; ſanctus verò Pontifex à Spiritu ſancto quis eſſet edoctus; Ite, inquit, & foribus reſeratis ſinite huc intrare paruulum, *Talium enim eſt regnum cælorum*. Ingreſſus eſt igitur puer cum Valerio condiſcipulo ſuo, poſthabitiſque magiſtris ſuis, ſciſcitatuſq; de carmine quod audierat, & quid myſterij cõtineret edoctus à Pontifice, de fide vterque inſtruitur. Reuertentem interrogat parens, ecquidnam è ſuis præceptoribus didiciſſet, reſpondet puer; Nunquam tam bene inſtitutus fui à magiſtris meis quàm hoc biduo, cumque varia de vero Deo retuliſſet, eò progreſſus eſt, vt parenti ſuo demonſtraret dæmonum idola nihil eſſe. Introducto deinde ad illum Pontiano Pontifice, ad Chriſti religionem eum traduxit, idque adeo vt ipſe vnà cum illis confringeret omnia ſimulacra ſua, & cum filio totaque domo baptizaretur.

§. 5. *Serapion ſuffurandi conſuetudinem ſuam patefacit, & ſimul dæmonem expellit.*

CVm adhuc eſſem puerulus (inquit Serapion Abbas) & cum Abbate Theona commanerem, hæc mihi fuerat inimici impugnatione conſuetudo feralis ingeſta, vt poſtquam refeciſſem hora nona cum ſene, vnum paxamacium quotidie in ſinu meo latenter abſconderem, quod ſerò, illo ignorante, occultè comederem: quod furtum, licet conniuentia cogitationis, & inoliti ſemel deſiderij incontinentia ſine ceſſatione committerem, expleta tamen cõcupiſcentia fraudulenta, ad memetipſum reuertens, ſuper admiſſo furti crimine grauius cruciabar, quàm ſuper eſu eius fueram iucundatus. Cumque illud moleſtiſsimũ opus velut ab exactoribus Pharaonis indictum mihi vice

Caſſianus Coll. 2. ca. 11. ex vitis Pa. 3. par. c. 6.

Paxamaciũ panis bis coctus ſex vnciarum erat.

vice laterum ſingulis diebus explere non ſine cordis mei dolore compellerer, nec tamē eruere me poſſem ab hac eorum ſæuiſsima tyrannide, & clandeſtinum furtum Seni manifeſtare confunderer, contigit Dei nutu de hoc me captiuitatis iugo volentis eripere, vt quidam fratres cellam Senis obtentu ædificationis expeterent. Cumque refectione tranſacta, collatio ſpiritalis agitari cœpiſſet, reſpondenſque Senex propoſitis interrogationibus eorum, de gaſtrimargiæ vitio, & occultarum cogitationum dominatione diſſereret, earumque naturam & atrociſsimam vim, quam haberent, donec celarentur, exponeret: Ego collationis huius virtute compunctus, & conſcientia redarguente perterritus, velut qui crederem ob hoc ea fuiſſe prolata, quòd Seni Dominus ſecreta mei pectoris reuelaſſet, in occultos primum gemitus excitatus, deinde cordis mei compunctione creſcente, in apertos ſingultus lacrymaſque prorumpens, paxamacium quod conſuetudine vitioſa ſubtraxeram clanculum comedendum, de ſinu furti mei conſcio, & ſuſceptore, produxi, illudque in medium proferens, quemadmodum quotidie latenter ederem, proſtratus in terram cum veniæ poſtulatione confeſſus ſum, & vbertim profuſis lacrymis, vt abſolutionem duriſſimæ captiuitatis à Domino poſcerent, implorauí. Tunc Senex: Confide, ait, ô puer, abſoluit te ab hac captiuitate, etiam me tacente, confeſſio tua: victorem namque aduerſarium tuum hodie triumphaſti, validius eum confeſſione tua proſternens, quàm ipſe fueras ab eo tua taciturnitate deiectus, quem vtique nequaquam vel tua vel alterius reſponſione confutans, in te nunc vſque permiſeras dominari. & idcirco iam te poſt hanc publicationem ſuam nequiſsimus ſpiritus iſte nullatenus inquietabit vlterius, nec in te latibulum ſibi teterrimus ſerpens vſurpabit deinceps, de tenebris cordis tui ſalutari confeſſione protractus ad lucem. Necdum Senex hæc verba compleuerat, & ecce

lampas

lampas accenſa de meo ſinu procedens, ita cellam repleuit odore ſulphureo, vt vehementia fœtoris ipſius vix in ea nos reſidere permitteret. Reſumenſque Senex admonitionem: Ecce, inquit, Dominus tibi ſermonum meorum veritatem viſibiliter approbauit, vt paſsionis incentorem de corde tuo ſalubri confeſsione depulſum oculis peruideres, patefactumque hoſtem nequaquam locum in te vlterius habiturum aperta eius expulſione cognoſceres. Itaque ſecundum ſentẽtiam Senis: Ita eſt, inquit, in me confeſsionis huius virtute dominatio diabolicæ illius tyrannidis extincta atque in perpetuum conſopita, vt nunquam mihi ne memoriam quidem concupiſcentiæ huius vlterius tentauerit inimicus ingerere, nec me poſt hæc aliquando pulſatum furtiui illius deſiderij inſtigatione perſenſerim.

§. 6. *Puer furti admonetur.*

Vir quidam duos flaſcones vini per quendam puerum ad Beatum benedictum miſit, ſed ille vnum in via abſcondit, & alium detulit: vir autem Dei cum gratiarum actione accepit vnum; & diſcedentem puerum admonuit, dicens: Fili, vide ne de illo flaſcone, quem abſcondiſti, bibas, ſed inclina eum cautè & inuenies quid intus habeat. Qui confuſus valde, ab eo exiuit, & reuerſus volens adhuc probare quod audierat, cùm flaſconem inclinaſſet, protinus ſerpens de eo egreſſus eſt. ***Ex legenda aurea.***

§. 7. *Quidam prima lectione in ſcholis audita conuertitur.*

Legitur in Scala cæli, quod fuit quidam ſcholaris Pariſijs, qui de terra longinqua veniens, ingreſſus eſt ſcholas Theologiæ cuiuſdam Magiſtri, qui legebat Matthæum, cumque prima die, qua eius ſcholas intrauit, legeretur: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &c.* Ille ſubitò ſurrexit, & dum inciperet recedere, cunctis admirantibus, & interrogaretur à Ma-

Ioannes Iunior Dominicanus, ex quo ſpeculum d. 9. §. 45. Math. 12.

à Magiſtro quid eſſet ſibi dictum vel factum, quare dimitteret ſcholas ſuas, ille reſpondit: Nihil; ſed antequam plus audiam; iſtud volo opere complere. Et egreſſus religionẽm intrauit.

§. 8. *Simeonem Timotheus Abbas conuertit.*

Ex vitis Patrum in vita S. Simeonis Stylitæ.

SImeon cùm factus eſſet annorum tredecim, paſcebat oues patris ſui, & videns Eccleſiam, relictis pecoribus, ingreſſus eſt, audiuitque Apoſtolum ibi legi, interrogauſque vnum ſeniorem, ait: Domine quid eſt iſtud quod legitur? Senex reſpondit ei pro ſubſtantia animæ, vt diſcat homo timere Deum ex toto corde, & ex tota mente ſua. Dixit B. Simeon: Quid eſt timere Deum? Dicit ei Senior: Quare me flagitas fili? & ille: Quaſi Deum, inquit, interrogo te: iſta enim quæ à te audio, diſcere volo, quia ignarus ſum, & ſtultus. reſpondet ei Senior: Fili, ſi quis renunciauerit iugiter, & obſeruationes fecerit per momenta, & humiliauerit ſeipſum omni homini, & non dilexerit aurum, neque parentes, neque veſtimenta, neque poſſeſſiones, & honorat patrem & matrem, & ſacerdotes Dei honore proſequitur, hic hæreditabit regnum æternum: & qui è contrario iſta non cuſtodit, hic hæreditabit tenebras exteriores, quas parauit Deus diabolo & angelis eius. Iſta omnia fili in monaſterio exaggerantur. Audiens hæc Beatus Simeon cecidit ad pedes eius, dicẽs: Tu es pater meus, & mater mea, & doctor operum bonorum, & dux ad regna cælorum: tu enim acquiſiuiſti animã meam, quæ iam mergebatur in perditionem. Ego autem iam nunc vadam, ſicut docuiſti, in monaſterium: fiat Dei voluntas in me.

§. 9. *Ex lupo in agnum mutatur Andreas Feſulanus.*

Sur. 6. Ianu.

CVm eſſet annorum quatuordecim Andreas (fuit is poſtea Epiſcopus Feſulanus, Ordinis Carmelitarum) cœpit canes alere, equos mercari, ſocios aſſume-

aſſumere, tractare arma, lites gerere, parentibus reluctari, humana ſimul & diuina pariter contemnere; eum tamen vt ſæpè aliàs ad ſe acciri iubent parentes, reprehendunt: ſed fruſtra; adeo ſemper imparatum monitioni pectus gerit, immò contumelioſa verba obijcit peruicax, & ex eorum abit conſpectu: hic mater non ferens: Tu profectò lupus es, quem in ſomnis viſa ſum mihi peperiſſe. Perterritus Andreas refert pedem, rogat quid iſthæc ſibi velint, ediſſerat; voti rationem exponit mater: narrat portentum, quod nimium hactenus compertum heu ingemiſceret! monetque, ſi lupinos mores geſſerit, nunc tempus eſſe agninos induat, parentumque fidem Virgini MARIAE datam liberet. Qua matris oratione ita permotus eſt, vt conſcientia victus ſtatim D. Virginem rogarit, ſuorum peccatorum ne meminiſſet, ſed eorum ſibi à filio veniam impetraret: quod quidē feciſſe haud dubium eſt: nam poſtridie velut ex lupo in agnum conuerſus, Carmelitarum templum ingreſſus, diu ante aram D. Matris proſtratus cum lacrymis orauit, & cùm ab oratione ſurgens admitti in religionem inſtanter petijſſet, ſumma cum parentum eum D. MARIAE offerentium lætitia receptus eſt.

§. 10. *Theodorus, prauus initio puer, poſtea fugato precibus fratrum Cacodæmone conuerſus, Deo meliorem reddit animam.*

THeodoro, inquieto valdè puero, graue erat, ſi quis pro ſalute ſua aliquid loqueretur: bona enim non ſolùm facere, ſed etiam audire non poterat; nunquam ſe ad ſanctæ conuerſationis habitum venire, iurando, iraſcendo, deridendo, teſtabatur. Peſtilentia verò tum graſſante percuſſus in inguine, eſt perductus ad mortē. Cumque extremū ſpiritum ageret, conuenerunt Fratres, vt egreſſum illius orando protegerent. Iam corpus eius ab extrema parte fuerat præ- *D. Greg. lib. 4 Dialog. cap 37.*

 mor-

mortuum, in ſolo tantùm pectore vitalis adhuc calor anhelabat: cuncti autem fratres tanto pro eo cœperunt enixius orare, quanto eum iam videbant ſub celeritate diſcedere. Tunc repente cœpit eiſdem Fratribus aſſiſtentibus clamare, atque cum magnis vocibus orationes eorum interrumpere, dicens: Recedite, recedite; ecce draconi ad deuorandum datus ſum, qui propter veſtram præſentiam deuorare me non poteſt: caput meum iam ſuo ore abſorbuit, date locum, vt non me ampliùs cruciet, ſed faciat quod facturus eſt. Si ei ad deuorandum datus ſum, quare propter vos moras patior? Tunc Fratres cœperunt ei dicere: Quid eſt quod loqueris frater? ſignum tibi ſanctæ crucis imprime. reſpondit ille dicens: Volo me ſignare, ſed non poſſum, quia ſquamis huius draconis premor. Cumque hoc fratres audirent, proſtrati in terram cum lacrymis cœperunt pro ereptione illius vehementius orare. Et ecce ſubitò cœpit æger clamare dicens: Gratias Deo. ecce draco qui me deuorandum acceperat, fugit: orationibus veſtris expulſus ſtare non potuit. Pro peccatis meis modò intercedite, quia conuerti paratus ſum, & ſecularem vitam funditus relinquere. Homo ergo, qui, ſicut iam dictum eſt, ab extrema corporis parte fuerat præmortuus, reſeruatus ad vitam, toto corde ad Deum conuerſus eſt. Et poſtquam mutatus mente diu eſt flagellis adſtrictus, tunc eius anima carne ſoluta eſt.

§. II. *Sancta Herina de fide ab Angelo inſtruitur.*

Petrus de Natal. l. 4. c. 122.

SAncta Herina virgo & martyr, filia fuit Licinij Imperat. qui turrim ei nobiliſsimam extruxit, & muro circumcinxit, ac viridarium plantauit, ipſumque locum cunctis delicijs repleuit, ſtatuaſque nonaginta octo deorum appoſuit, vbi filiam ſuam annorum ſex propter eius elegantiam vſque ad tempus nuptiarum incluſit, datis ei ancillis tredecim ad miniſterium,

rium, & Apeliano magiſtro ad literas edocẽdas. Cùm eſſet annorum duodecim die quadam columba per feneſtram turris orientalem ſuper menſam paratam detulit oliuam; & per aliam feneſtram occidentalem coruus in eadem mẽſa depoſuit viperam. Quod cùm magiſtro retuliſſet, expoſuit coruum Regem impiorum; viperam tribulationem ſibi inferẽdam: columbam Regem cælorum, oliuam verò pacem cælicam ſibi dandam! Pater verò eius volens illam nuptui tradere ipſius animum requiſiuit: puella dierum ſeptem acceptis inducijs deos patris ſuper hac re conſuluit, ſed ab eis nullo reſponſo habito, Deum Chriſtianorum, de quo audierat, inuocauit. Cui ſtatim Angelus Domini apparens, eam in fide docuit, mutatoque nomine (nam Penelope antè nuncupabatur) Herinam vocauit. Sequenti verò die Theotimus quidam Presbyter ab Angelo in turrim intromiſſus eam baptizauit: moxque illa patris idola de turri proiecit. Pater verò poſt dies 7. reuerſus, cùm idola confracta vidiſſet, ipſamque Chriſtianam didiciſſet, eam ad ciuitatem duci fecit: quæ iuxta vrbis portam diabolum ſibi apparentem, & eidem comminantem ſigno crucis fugauit. Cùm autem Chriſtum confiteretur, iuſſu patris vincta vngulis indomitorum equorum terenda ſubijcitur, ſed ipſa Angelo aſſiſtente nil læſa, pater morſu vnius ex equis occiditur, quem virgo à mortuis ſuſcitauit, & conuerſum vnà cum matre ſua in turri recluſit, donec pœnitentiam ageret, *&c.*

§. 12. *Eskillus patrocinio D. Virginis reſipiſcit.*

VIR magnificus & cum omni reuerentia nominandus Eskillus quondam Dacorum Archiepiſcopus, poſtea verò humilis Ciſtercienſis ordinis Monachus, cùm adhuc eſſet annorum 12. tranſmiſſus eſt à parentibus, cauſa ſtudij, in Saxoniæ nobiliſsimam ciuitatem Hildenſemenſem, vbi tandem in grauiſsi- *D' Aſsignies in ann. I. Ciſt. c. 40. Sp. c. d. 3. §. 32.*

mam incidit valetudinem. Cumque diu lecto decumberet, tandem omnium membrorum & ſenſuum officio deſtitutus eſt, ita vt ferè mortuus putaretur. Exemptus ergo carnis ſenſibus, ductus eſt in ſpiritu ad quandam manſionem, totam interiùs, quaſi clibanum, ardentem: ad quam cùm propiùs accedens curioſiùs inſpicere vellet, ſubitò erumpens vapor incendij, apprehendit incautum, moxque in illam fornacem flammiuomam traxit inuitum. Qui dum protinus ardere cœpiſſet, iamque nihil niſi mortem & ignem æternum ſibi ſupereſſe cogitaret, ecce miſerante Deo apparuit ei in vno diuerſorij latere meatus quidam quaſi tramitis anguſti, de oſtio ad oſtium ducens, qui etiam flammis vacuus videbatur, quem cernens, & ſpe euadendi animatus, conatu quo potuit reptans ad locum illum refrigerij peruenit, & per illum ad oſtium tendens, celeriter exijt & fugit palpitans & tremens; moxque quoddam regale & amplum reperiens, & illud ingrediens, vidit Reginam cælorum in throno gloriæ reſidentem: ad quam pauidus accedēs, flagitabat obnixè, vt ſui miſereretur. Quem protinus illa dedignanter aſpiciens, atque minaciter alloquens, quòd auſus fuiſſet in conſpectu eius apparere, mandat quantocyus egredi, & cruciandum ad ignem reuerti. Porrò inter alios Matri miſericordiæ aſſiſtentes, apparebant hi tres viri venerabiles, Sanctus Epiſcopus Hildenſemenſis, Decanus, & alius quidam neſcio quid gerens officij in eadem Eccleſia. Hos itaque intuens & recognoſcens, lacrymabiliter deprecabatur, quatenus pijſſimæ Dominæ pro ipſo ſupplicare dignarentur. Quod cùm deuotiſſimè facerent, Miſericordiſſima diſſimulatrix reſpondit eis, dicēs: Quid eſt quod rogare præſumitis pro illo adoleſcente vaniſſimo? hic enim peruerſus & lubricus nunquam honorauit me, nunquā ſalutationem mihi meam vel vnica vice repræſentauit. Cumque inſtarēt vt delicta iuuentutis, & ignorantias eius ſolita pie-
tate

tate dimitteret, & ipſe de cætero emendaturum ſe promitteret, acceſſit iterum tremebundus adoleſcens eam, dicens: Miſerere mei, piiſſima Domina, quia paratus ſum amodò tibi vſque in ſempiternum ſeruire, & te ſuper omnia poſt Deum venerari: quòd ſi genitor meus iſtam calamitatem meam agnoſceret, maxima auri pondera pro mea liberatione libenter impenderet. Talia cùm lamentabili voce depromeret, Mater miſericordiæ ſerenata facie reſpiciens eum, dixit: Quid igitur? putaſnè quia valeas teipſum apud me condigno precio redimere? In hoc enim fortaſſe me placare poſſes, ſi congruum mihi precium pro tua redemptione perſolueres. Tum ille non modicè exhilaratus in verbo iſto, fiducialius acceſſit, dicens: Etiam atque etiam clementiſſima Domina, ego me optimè redimam, & quicquid mihi dignatio tua præceperit, libentiſſimè faciam, tantummodò eſto mihi propitia, nec in ignem ampliùs cruciandum remittas. Cui Virgo beata reſpondit: Volo igitur, vt de quinque generibus annonæ quinq; modios mihi nõ negligas reddere. Quo ille audito, gratanter accepit, reſpondenſque alacriter dixit: Charum eſt mihi, ô Domina, quod imponis, & ego menſuram bonam, & confertam, & coagitatam, & ſupereffluentem dabo in horreum tuum, quod cum in fide ſua firmiter promiſiſſet, datis fideiuſſoribus prædictis interceſſoribus, dimiſſus eſt, atque interceſſione B. MARIAE ab igne eſt ereptus, & ad pœnitentiam agendam vitæ amiſſæ reſtitutus. Redditus itaque ſibi, confeſtim aperuit oculos, ſurrexit, & ſedit in lectulo: moxque in iubilum erumpens, clamauit cum gaudio magno dicẽs: Benedictus Deus, ego liberatus ſum, & ampliùs non ardebo: gratias ago tibi S. MARIA, quia de incẽdio liberaſti me, & amplius non ardebo. Videntes itaq; eum, qui aderant, de mortis ianua reuocatum, cum gaudio geſtientem, & clamantem, ſciſcitabantur ab eo tantæ

lætitiæ cauſam, ipſe verò per multum temporis ſpacium dicere nil valebat niſi tantum; *Deo gratias, amplius nõ ardebo.* & cùm ſępius illud repetijſſet, conuerſus tandem ad adſtãtes, quid vidiſſet per ordinẽ indicauit. Porrò in prædicta viſione indicatum eſt ei, quia prædicti tres venerabiles viri, quos interceſſores habuit, eodem eſſent anno de corpore migraturi; quod & factum eſt. Proceſſu verò temporis cùm præfatus adoleſcens ætate pariter & ſapientia creſcens aſſumptus eſt ad regimen Lundunenſis Eccleſiæ, quæ eſt Metropolis Daciæ, non immemor voti ſui, nactus opportunitatem, de remotis Galliarum partibus, vbi fontem regionis eſſe cognouerat, non ſolùm quinque, ſed etiam plures ſpiritalis profeſsionis conuentus euocare curauit, & totidem monaſteria erigi fecit, dotauitque.

§. 13. *Einolphus propter obolum acceptum in puteo igneo poſt mortem cruciatur, & iuſſus redire ad corpus ſanctius viuit, religionem ingreditur.*

Cæſarius l. 12. c. 57.

CIrca hoc biennium Sacerdos mortuus eſt in villa Diœceſis Colonienſis de ordine Templariorum, nomine Einolphus, vir ſatis religioſus: quæ de illo dicturus ſum, ipſe mihi ore ſuo non ſemel, ſed ſæpius recitauit. Cùm adhuc eſſet puer, in domo materteræ ſuæ infirmatus, ſacram communionem ſuſcepit: & cùm ſe inũgi peteret, quibuſdam diſſuadentibus, dilatum eſt, ſicque ſine eodem ſacramento expirauit. Adfuit & Angelus Domini, qui ſibi dixit: Malè actum eſt cum puero iſto, eo quòd ſine ſacra vnctione obierit, & inunxit eum, anima tamen iam egrediente. Egreſſam verò diuino vultui præſentauit. quem puer quaſi per velamen contemplabatur, eique ſeuerus valde videbatur. Et ecce mox diabolus adfuit, qui cùm puerum accuſare vellet, nec cauſam vllã inueniret, ait ad eum: Domine, puer iſte obolũ germano ſuo furabatur, nec vnquam inde egit pœnitentiã: iuſtus

es, &

Digitized by Google

es, & iuſtè iudicare debes. Non dimittes reatum, quia non reſtituit ablatum. Cui Dominus reſpondit: Velles vt pro tantillo puerum hunc damnarem? mea iuſtitia non eſt abſque miſericordia. Supplicantibus pro anima viginti quatuor ſenioribus qui in circuitu ſedis erant, culpa remittitur; moxque ad præceptum Dei deducta, in puteum igneum proiecta eſt, in quo tantam pœnam pertulit; vt poſtea verbis explicare nequiret. Poſt horam ab Angelo, à quo miſſa fuerat, extracta, iudici præſentata eſt: cuius faciem tunc amoto velamine perſpicuè vidit, tantam familiaritatem, iucunditatem, atque dulcedinem puero exhibens, vt eam deoſculari potuiſſet, ſi voluiſſet. Et cùm ante culpam humana forma Chriſtum vidiſſet, poſt purgatorium in diuinitate eundem meruit contemplari; iuxta quem vidit glorioſam eius Genitricem, in ſolio ſplendido reſidentem, & in circuitu eorum, multitudinē Angelorum, Patriarcharum, Prophetarū, Apoſtolorum, Martyrum, Confeſſorum, Virginum, aliorumque iuſtorum. Diabolus verò timens animam perdere, ait ad eum: Bonum eſt, vt reducatur ad corpus, vt amplius adhuc tibi ſeruiat. Cui Dominus reſpondit: Hoc non dicis propter eius ſalutem, ſed propter tuam nequitiam: ſperas enim quod per corpus peccando, cedere poſſit in partem tuam. Data tamen ſententia anima corpori reſtituitur, mirantibus cunctis qui aderant, quia per ſigna quæ in puero viderunt, verbis eius credere cōpulſi ſunt. Puer verò tum amore gloriæ, tum timore pœnæ patriam ſuam deſerens, conuerſionis gratia ad quandam domum Ordinis noſtri venit. Cuius deſiderium cùm Conuerſus, homo nequam ac ſuperbus, qui hoſpitio præerat, cognouiſſet, eo audiente, ſic ait: Videte, quando tales garciones monachi fuerint effecti, ſtatim volunt eſſe domini noſtri. In quibus verbis puer adeo eſt ſcandalizatus, vt à propoſito reſiliret, & ad ordinem Templariorum ſe transferret.

 §. 14. S. Ca-

§. 14. S. *Catharina ludos pueriles à dæmone flagellata deſerit.*

Surius 22. Martij

SAncta Catharina virgo & viduæ S. Birgittæ filia cùm ſeptimum ætatis annum ageret, cum coætaneis cœpit puparum ludo operam dare: ſed quia ad maiora à Domino parabatur, illam tantillæ ætatis puerilem vanitatem non paſſus eſt abire impunitam. Permiſit igitur vt proxima nocte valde infeſtos ſentiret dæmones: videbat enim in ſomnis impuros ſpiritus in puparum ſpecie ad ſuum venire cubiculum, à quibus extracta eſt ex lectulo, & atrociter flagellata, vt toto corpore liuida cerneretur. Mox igitur eiuſmodi ludis & vanitatibus longùm valere iuſſis, deinceps ſe nullis ludentibus prorſus miſcuit; immo miram deinceps morum præ ſe tulit maturitatem.

§. 15. *Aloyſius Gonzaga prima ſæcularium exercitationum deſerit ſtudia.*

Virg. Ceparius l. 1. c. 1. eius vitæ.

DElectabat matrem vehementer Aloyſij gliſcens in dies in Deum, reſq; cæleſtes amor ac ſtudium: at pater vir armis deditus, qui ſub rege Catholico multa belli negotia ſuſtinuerat, ſuis potius illum artibus imbui cupiebat. quocirca quartum necdum annum egreſſo, ſclopulos, bombardulas, aliaque minuta arma ad illius ætatis vſum appoſita propria comparat. Ad hæc cùm eiuſdem Regis auſpicijs, tria peditum Italorum millia ſub ſignis ad Tunetium ducturus in agro Cremonenſi, apud Caſale maius, quod oppidum eſt ditionis Mediolanenſis, delectum haberet, puerum quatuor aut quinq; dumtaxat annos natum, è mulierum manibus & poteſtate matris ereptum ſecum eo perducit: ibi quibus diebus copiæ cenſebantur, leui tectum lorica, ac puſillam haſtulam præferẽtem humeris, militari more anteire ordines iubet, ac recreabatur mirificè, cùm hoc exercitij genus puero volenti eſſe proſpiceret. Menſes ibi aliquot moratus, vt eſt illa ætas omniũ, quæ geri videt, æmula, dum

ludos

ludos ſermoneſque cum militibus miſcet aſsiduò, ſenſim militares ſumpſit animos, neque leuibus ſignis oſtendere viſus eſt ad eam ſe gloriam ferri à ſtudio, ad quam patris vocibus exemploque vocaretur. Itaque non ſemel vſu venit, vt cùm alia tela, tum fiſtulas æneas præcipuè verſans, in magnum veniret diſcrimen ſalutis, niſi Deus, qui ad ſanctius vitæ genus reſeruabat, illud prope ſupra naturæ modum ab eius capite depuliſſet. Certè fuit cùm minutiore fiſtula exploranda vultum ſibi totum pulueris ardore fœdaret. Iterum cùm per æſtatem, ſecundum meridiem quieti indulgeret Marchio, atque ipſe (quod in tantilla ætate obſtupeſcas) nullius ope adiutus, collectum è meridiātium militum thecis puluerem in tormentum curule minus, quod erat pro arcis mœnibus, indidiſſet, igneḿque ſubieciſſet, prope abfuit, quin aduerſis retrocedentis carri impetu rotis obtereretur. Excitus ſono Marchio, veritus ne qua eſſet inter milites coorta ſeditio, miſit qui exploraret, quæ tandem eſſet hæc inſolentia. re comperta, ad pœnam ſcilicet filium vocauiſſet, niſi milites; quibus non mediocrem voluptatem afferebant tam ingentes pueri ſpiritus, eam eſſent deprecati.

Porrò vt eſt plerumque militum vulgus ad verborum licentiā turpitudinemque proiectum; ipſe quoque ex eorum conſortio nonnullas eiuſmodi voces hauſerat, quas (ignarus quænam eſſet earum notio) interdum iactare cœpit: id cùm aliquando Petrus Franciſcus Turcius audiſſet, qui pueritiæ eius moderator fuit, tanta vi in eum inuectus eſt, vt ipſe mihi moderator confirmarit, nullum vnquam ei deinde niſi honeſtum decenſque verbum effluxiſſe. Inter religioſos etiam cùm ageret, necdum illi penitꝰ exempta erat religio de modico illo puluere militibus ſub lecto, niſi ꝙ eam illa cogitatione minuebat, haud grauate daturos fuiſſe, ſi popoſciſſet. Cęterum in omni ætate nihil peccatū eſſe cōperio, in quo plus ſit culpæ

quàm

quàm in his verbis ab admodum puero, reique ſignificatæ ignaro profuſis: idque ex eo manifeſtum eſt, quod quatuor Sacerdotes, qui diuerſis locis atq; temporibus confeſſionum ipſius, etiam earum quæ vniuerſam ætatem complectebantur ante & poſt initam Societatem fuerunt arbitri, atque inter hos Robertus Bellarminus, Cardinalis Illuſtriſſ. qui ſub eius obitum, totum vitæ tẽpus recenſenti operam dedit; omnes quamuis alter alterius teſtificationis, ignari, vno conſenſu ſcriptum fecerunt, nunquam eum vel lethiferam noxam concepiſſe, vel hauſtam in baptiſmo Dei gratiam effudiſſe.

Licet verò ad eum, quem diximus, modum ſe geſſerit à prima ætate, tamen vbi ſeptimum annum attigit, (quam ætatem inter Ariſtotelem, ſanctoſque Doctores, ad ratiocinandum, atque adeo ad virtutem & vitium maturam eſſe conuenit) tanto ſe ardore ad Deum colendum conuertit, ſeq; ita penitus illi conſecrauit, vt illud poſtea ſuæ conuerſionis tempus appellare ſit ſolitus. Suis itaque melioris vitæ parentibus, quibus arcana ſua credebat, inter præcipua Dei in ſe beneficia hoc ſe ponere narrabat, quod ſeptennis à ſæculi amore ad Deum traductus eſſet.

§. 16. *Michael puer Sinenſis fulgure ictus vocem Dei audit.*

Nicolaus Trigautius in Chriſtiana expeditione apud Sinas lib. 5. cap. 7.

IN Pechinenſi ſede Ludimagiſter quidam pueros ſibi in diſciplinam traditos non Chriſtiana pietatate minus, quàm literis imbuebat: Chriſti Seruatoris imaginem in ludo propoſitam omnes venerabantur, ac tametſi non omnes legi nouæ acquieſcerent, omnes tamen eius legis capita audiebant. Michaelem quendam, ita deinde vocatum, rudioris ingenij non permittebat de Chriſti fide ſuſcipienda tractare, ſiue vt eius deſiderium incenderet, ſiue quòd arbitraretur, eum ad res diuinas nondum per annos aptum eſſe. Verùm veſpertinis horis domo puer egreſſus

egreſſus die quadam fulgure ictus aut territus, ſemianimis in terram lapſus eſt: eo in lapſu narrat ſe vidiſſe Deum ſpiritibus plurimis cinctum, ex eoque hæc verba audiuiſſe: *Ego illi vitam nunc quidem condono.* Domum relatus eſt, & collectis tantiſper viribus, Magiſtrum inclamat. venit ille, ac recitata oratione ſemel Dominica & Angelica ſalutatione, Michael repente conualuit, & hæc quæ dixi, Magiſtro narrauit. qua ex cauſa mater eum Deo obtulit, & Chriſto iuſsit volentem aggregari. ipſa deinde ſecuta eſt, hodieque Chriſtianæ pietatis retinet inſtitutum.

§. 17. *Puer ad fidem conuertitur.*

PVero Symphoniaco Saxoniæ Ducis in Auſtriam proficiſcenti parens interdixerat, ne Pragam diuerteret, veritus ne à Catholicis cognatis, qui illic eſſent, ad Romanam & Orthodoxam fidem induceretur. is commodè quatuor millia paſſuum aberat à Praga, cùm in latrones incurrit, à quibus ſpoliatus pene veſtibus omnibus, Pragam ſe conferre coactus eſt, atque ad noſtros perductus à ſuis, tandem cum Eccleſia Catholica reconciliatus eſt.

Ex lit. Soc. ann 1581. Coll. Pragenſis Prou. Auſtriæ.

§. 18. *Puer conuerſus relictis parentibus Patribus ſocietatis adhæret.*

FVit in Miſſione ex vrbe Aſſumptionis, inter pueros vnus inſignis, pupillus ille quidem, ſed Caciquio, Præfectoque ſui populi fratris filius, aliorumq; primariorum, & Caciquiorum propinquus. Hunc P. Marcellus Laurentiana Catechiſmo inſtruxerat & baptizarat, eique à S. Ioanne nomen dederat, quem Hiſpanica flexione Ioannicum nunc appellant. Hic noſtrorum cognito diſceſſu ſtatuit & ipſe illorum iter comitari. apparebat eius propinquos id ægrè laturos: noſtri puero blandè ſatiſfacere initio conati ſunt, eumque ab ea mente auocare; cùm nihil proficerent, iuſſerunt eum quieto animo eſſe in patria, & ibi ſtudiosè pietatem colere, nunquam omnino ſe paſſuros

Ex lit Soc. ann 1596. prou. Peruuij Miſsionis Aſſumptionenſis.

paſſuros, vt ſecum iret, patruis inuitis; peteret ipſe veniam, tunc ſe illius ſtudio non defuturos. Refragati ſunt pueri precibus propinqui, cumque ne ille quidem ſic quieſceret, & animum in ſententia ſua obfirmaſſet, noſtri ne cuiuſpiam animum offenderent, Caciquiorum præſertim, adhibito puero, propinquos alloquuntur, ſtatuiſſe ſe omnino puerum relinquere, ne quem eorum offenderent, & (quanta maxima poſſunt efficacia) puerum iterum monent, in poteſtate patruorum, aliorumque ſuam regentium ætatem eſſe velit: poſſe ipſum in patria, & in ſuorum obedientia placere Deo: & quoniam optimè teneret Catechiſmum, agere magiſtrum aliorum inter ſuos.

Puer magno animo Patrem intuitus, ſenſu propè virili: Quos tu mihi patruos, inquit, quos propinquos narras? populares iſtos neſcio. Cumque illi interpellarent; An nos patruos tuos non agnoſcis? Nullos ego patruos, reſpondit, nullos propinquos, niſi hos ſacros Patres noui, qui me baptiſmo expiarunt, ad Dei cognitionem adduxerunt, & iter mihi aperiunt ad cælum: vos me in terra, & in diaboli ditione vultis retinere. Hæc aliaq; in eandem ſententiam tanto ſpiritu tantaque mente proſequutus eſt, vt admirati teneræ ætatis conſtantiam propinqui repentè mutata voluntate perhumaniter & magna cum voluptate illius voluntati acquieuerint. ita cum alijs Caciquiorum filijs noſtros Aſſumptionem vſque ſecutus eſt, & cùm ceteri eius comites, benè myſteria edocti in patriam redierint, ipſe à noſtrorum conſuetudine abire noluit, ideoque ianitoris munus in noſtra domo ei demandarunt.

§. 19. *Patrocinio B. Virginis puer ad mentem redit meliorem.*

Ex lit. Soc. an. 1598. prou. Mediolan. de Coll. Mediolanenſi.

ADoleſcentulus quidam contemptis ſæcularibus Magiſtrorum monitis à via virtutis deflexerat, ſed admirabili quadam ratione ad meliorem frugem reuocatus

reuocatus eſt. Incidit in grauem ac periculoſum morbum, & dum in eum medicorum induſtria conuerſa eſt, ſibi per viſum ſiſti ſe viſus ante tribunal Chriſti iudicis; qui ante actæ vitæ rationem omnem exigeret. Hæret hic puer, timet, tremit, conſilij expers; objjcitur illi vno aſpectu præteritorum flagitiorum vniuerſa colluuies; cumque ad eos ſacerdotes, qui aures cõfitenti benignè antea præbere ſolerent, tanquã ad patronos confugeret, ſcelerum ſuorũ teſtes & accuſatores oſtendebat. Ab his repulſus, ad Cælites ſe cõuertens, Beatorum quemq; inuocabat, ac poſcebat in patronum: at diu orans neminem mortaliũ neminemq; immortalium exorauit, quare ſe miſerrimum omnium hominum exiſtimabat. Ceterum hanc ſuam calamitatem intimis ſenſibus verſanti ac formidanti vehementius, terra de repente hiſcere, atque in duas partes abire viſa eſt, tum aſelli è fouea erumpentis calcibus peti ſe frequentibus ſenſit, & magno impetu in apertam illam vaſtamque voraginem deturbari. Iamque de ſe actum exiſtimabat, cùm illi affuit clementiſſima Dei Mater, inſperatam miſero ferens opem: nam vt corpori reddatur, à Chriſto filio ſuo impetrat, vt ſaluti ſuæ conſulat melius, monetque vt matri ſuæ beneficium hoc referat acceptum, quæ (vt poſtea puer cognouit) eodem tempore pro filij incolumitate Vota B. *MARIAE montis Regalis* nuncupauerat. Eo viſo (ſiue res geſta eſt, ſiue adumbrata cogitatione) ita permotus eſt adoleſcentis animus, ac mutatus, vt ſeſe ad ſeueriſſimam illam D. Franciſci familiam, quæ Capuccinorum dicitur, ſpe & cogitatione conuerterit.

§. 20. *Puer ab effrena vitæ libertate reuocatus Sodalitati B. Virginis adſcribitur.*

Bencius de hiſt. Coll. Doland prouin. Lugdunenſ.

VIro cuidam pio erat filius diſſimilis patri; etſi enim ventitaret ad noſtras ſcholas, tamen difficile erat vincere naturam. Cùm humana remedia

Digitized by Google

Tympius de præmijs Sodalium B. Virginis.

irrita eſſent, vt diuinum experiretur, patri ſedit. ſanctè expiatus, perceptaque Euchariſtia, rem multis precibus Deo commendat. auditus eſt: eo ipſo die puer Chriſtum Dominum videre viſus increpantem, ac ni patri ſtatim pareat mutata viuēdi ratione, atrocia minitantem. Illico correptus eſt grauiſſima febri, quæ annum durauit. ea vtcumque releuatus, cùm Dolam & literarum ſtudia repetiſſet, oblitus Dei minarum, neſcio quomodo à Congregationis Præfecto oratus eſt, vt exſcriberet Sodalium nomina, non ſine diuino nutu, cùm ipſe è delecto numero non eſſet. Hoc dum facit attentè (audite mirum, quod noſtri audiſſe ſe de eodem puero affirmante perſcribunt) offert ſe ei ſpectandam Beatiſſima Virgo. Hoc age, inquit, rem mihi gratam facis; nec ego vſquam tibi abero. Hoc viſo territus lætatuſq; auidè adſcribi in Sodalitium petit, nec niſi poſt longam probationem admiſſus. Non vanam fuiſſe obiectam ſpeciem, vocemque rebus oſtendit.

§. 21. *De varijs ad fidem conuerſis.*

Ex lit. Soc. ann. 1597. Prou. India ſemin. S. Fidei.

ADoleſcentuli aliquot ex ſeminario S. Fidei Goano in puerum inciderunt, qui è proximis terris Goam venerat eleemoſynas quæſitum ad Pagodum cultum: erat hic ethnicis natus parentibus, patre idolorum ſacerdote, qui in execrandis cæremonijs periſſimè adminiſtrabat, eratque in ijs tam exercitatus, vt Goam ſæpè ad eas exequendas tanquam bonus magiſter mitteretur, præſertim in ortu liberorum ethnicorum. Hunc pueri adorti ita ſuæ religionis vanitatem docuerunt, vt è veſtigio, inani abiecta ſuperſtitione, ſe velle fieri Chriſtianum profeſſus, eos ad ſeminarium ſequeretur. vbi dum inſtituitur, tertio quartove menſe mater eò ſe confert, filij conueniendi cauſa. Puer, cognito eius aduentu, dici non poteſt, quanto ſtudio exarſerit eam ad Chriſtum traducendi, neque ante deſtitit, quàm illi perſuaſit, vt Chriſtiana

eſſe vellet; ita & in Catechumenorum numerum relata, ſacro Pentecoſtes die cum filiola baptizata eſt, patre in ſuis tenebris & inani ſacerdotio hærente.

Alij per vrbem ambulantes in puerum alterum inciderunt, quem orphanum eſſe ſuſpicati, rogant an Chriſtianus eſſe velit: ſe orphanum negauit eſſe puer; Chriſtianum tamen eſſe velle affirmauit; eoſque ad ſeminarium euntes ſequi cœpit. Pater qui non longè aberat rem conſpicatus, cõfeſtim accurrit fremebundus, pueriſque increpitis, filium abducere conatur: tum illi circumfuſi, amplexu puerum pertinaciter defendunt, donec Luſitanorum concurſu iniuria prohibiti, domum ſalua præda reuerterunt. Pater filij perſpecta voluntate poſtero die cum cõiuge pueri matre, venêre ad Collegium, petitum vt ſe quoque in Catechumenorum numerum referrent; ſtataque die vnà cum filio baptizati ſunt.

Ethnicus in famulatu erat Regij ſupremi Auditoris: hic duos paruos natos ex inſula in continentem traijcere anxiè cõtendebat, metu ne ad Chriſtianam religionem adigerentur; cumque ea de re ſæpius herum compellaſſet, iuſſus eſt ſecuro eſſe animo: ſcire Patres ipſum ſupremo Auditori famulari, nec licere iniuriam facere cuiquam ex eius familia. Quo reſpõſo barbarus quieuit. Duo interim ex his pueris, impetrata venia parocho cuidam indicarunt, certa eius parœciæ in domo orphanos duos cuſtodiri: miſſi ad eos extrahendos pueri, cum apparitore, ab domo aberrarunt, domumque eius, qui famulabatur Auditori, intrarunt, petiere orphanos ſibi exhiberi: perculſus ille rei ſubitæ nouitate, negauit eſſe domi ſuæ orphanos, ſuſpicatus apparitor ipſum eos nolle prodere, perſcrutatus eſt domum, duos eius liberos deprehendit, pueriſque ad ſeminarium deducendos tradit. Ethnici pueri ſubitò exhilarati, magna animi alacritate ſe duci paſſi ſunt, profeſſi Chriſtianos eſſe velle: Pater demum re cognita, ſuaſu præſertim Auditoris,

& ipſe vnà cum coniuge Chriſto nomen dedit, vnaque omnes baptizati ſunt,& ab ipſo Auditore è ſacro fonte ſuſcepti.

Vide p. 2. c. 17. §. 13, item de conuerſis ad fidem vide aliqua 1. p c. 9.

CAPVT XII.

AFFECTVS IN RELIGIONEM *primis annis innatus.*

SVNT inter eos, qui diuino cultui conſecrantur non pauci, qui ad religioſum ſtatum nati etiam meritò dici poſſint, quique illud Chriſto Domino dicant: *De ventre matris meæ tu es ſuſceptor meus*: eo quòd mundum non prius aſpexiſſe quàm cõtempſiſſe, non prius lac nutricis faſtidijſſe, quàm lac religionis concupijſſe videantur: & quamuis eiuſmodi impares iugo Dominico poſſent à quibuſdam exiſtimari: ſi tamen æqui ſimus rerum æſtimatores, nullos adeo ſeruituti diuinæ idoneos eſſe reperiemus, atque eos, qui à puero religionis iugo tenera colla ſubmiſerunt. Dum tenera eſt arbor, quamuis in partem explorantis & fingentis manu ducitur; annoſam quercum frangas citiùs quàm inflexeris. Et eius quidem, quod dixi, alia quoque ratio afferri poteſt, quòd hæc ætas quicquid ſeſe obtulerit, arripiat auidiùs, teſtæ recentis in modum, & ſerò dediſcat, quæ didicit primùm. Ideo docet Ariſtoteles omnia prima capere, & præoccupare animum: & eam ob cauſam iubet in bene inſtituta republica omnia turpia procul à pueris remoueri, vt ne pictum quidem aliquid eiuſmodi videant; aut etiam ne Comœdias Tragœdiaſue ſpectent: quæ cuſtodia in ſæculo nec ſeruari, nec ſperari poteſt, in regione perpetua, & certa eſt. Atque illud

Pſalm. 70.

Ariſt 7. Polit. vlt.

eſt

igitized by Google

eſt quod D. Ambroſium de S. Acholio exclamare coëgit: *Benedictus Dominus, & benedicta adoleſcentia eius, quam exegit in tabernaculis Dei Iacob, poſitus in monaſterijs.* Et verè benedicta talis adoleſcentia; qui enim ab ineunte ætate iugo iſti aſſueuerint, mirum, quantum habeant præſidij, vt ſe ſupra ſe, ac naturæ pondus attollant, vitamque traducant omnis vafritiei expertem, innocentiſsimam, qualemque ij degebant, de quibus Pachomius apud Metaph. *Cœnobium*, ait, *habet multos qui recentes aduenerunt, quorum ſunt diuerſi mores, & nondum ſciunt nec ipſum Monachi habitum. inter quos ſunt etiam pueri adeo ſimplices, vt ne ſuam quidem norint dextram vel ſiniſtram.* Hæc ille: Ex quibus colligitur, quantus candor in ijs etiam diu remaneat, quanta ſimplicitas, qui à primis annis relicto ſæculo à Domino aſſumpti ſunt. Quod cùm animaduertiſſet D. Anſelmus, non dubitauit eos qui à pueritia in Monaſterijs nutriti ſunt, Angelis; qui verò in prouectiori ætate religioſum ſtatum amplexi ſunt, hominibus comparare.

D. Ambroſ. epiſt. 59.

D. Anſelm. l. de ſimil.

§. 1. *De S. Maria Oegniacenſi.*

SAncta Maria Oegniacenſis ſumma monaſticum ordinem ſuſcipiebat reuerentia: vt ſi quando Fratres Ciſtertienſis ordinis domum paternam præterire contigiſſet, religioſum habitum ſuſpiciens, clam illos ſequeretur, & quando nihil poſſet aliud, ſuos pedes in illorum veſtigijs præ ſequendi deſiderio defigeret; cùm autem parentes more ſecularium veſtibus eam delicatis ornare voluiſſent, ipſa cõtriſtata reſpuebat.

Iacob de Vitriaco Epiſcopo & Cardin. in eius vita.

Anto. 3. p. tit. 19. c. 12.

§. 2. *De S. Euphraxia.*

VNa dierũ Euphraxiæ infanti Abbatiſſa (ad quam forte cum matre conuenerat) dixit tentando: Diligis monaſterium, Euphraxia, & omnes ſorores? illa reſpondit: Etiam Domina, Diligo vos, Dixit Abbatiſſa ei rurſum cum ioco: Si diligis nos, eſto nobiſcum

In vitis Patrum 1 p. de S. Euphr.

Digitized by Google

in noſtro ſchemate. cui infantula dixit: Verè ſi non contriſtatur mater mea, vlteriùs non egrediar de loco iſto. Cui Abbatiſſa dixit: Inter nos eſt ſponſus tuus, quem plus amas. puella dixit: Neque illum noui, neque ille me; vos autem noui & vos amo. Dicite mihi: Vos quem diligitis, me an illum? Illæ verò dixerunt: Nos te diligimus & Chriſtum noſtrúm, puella verò reſpondet: Ego verò vos diligo & Chriſtum veſtrum. Sedebat verò Euphraxia mater eius, & fluminum lacrymarum eius non erat modus: libenter enim audiebat verba puellæ cum Abbatiſſa, quia cùm eſſet ætate infantula, talia loquebatur. Nondum enim ſeptem annos impleuerat. Tunc ingemiſcens mater ad filiam ſuam dixit: Filia mea veni, pergamus domũ, quia iam veſpera eſt. cui puella dixit: Ego hic maneo cum Domina Abbatiſſa. Dixit Abbatiſſa puellæ: Vade domum tuam, nemo poteſt manere hic, niſi ſe deuouerit Chriſto. Cui puella: Vbi eſt Chriſtus? Illa gratanter ei Dominicam imaginem demonſtrauit. Pergens autem Euphraxia, oſculata eſt Dominicam figuram, & conuerſa dixit ei Abbatiſſa: Filia non habes vbi maneas, & non potes hic manere. puella dixit: Vbi vos manetis, & ego maneo. Et cùm iam veſpera eſſet, & multum mater eius coëgiſſet, atque Abbatiſſa, vt ambularet, nequaquam potuerunt eam tollere de monaſterio. Multum ergo crebris diebus mater eius atque Abbatiſſa ei blandiebantur, & perſuadere nequierunt, vt de monaſterio potuiſſent eam expellere: nouiſſimè verò dixit Abbatiſſæ: Verè & ego voueo me Chriſto meo, & vlteriùs cum Domina mea non vado. Dixit ei Abbatiſſa: Filia, ſi vis hic permanere, literas habes diſcere & pſalterium, & vſque ad veſperam habes ieiunium ducere, ſicut vniuerſæ ſorores. puella dixit ei: Ego ieiunium & omnia diſco, ſolùm me dimitte hic eſſe. Dixit ergo Abbatiſſæ mater eius: Domina mea matrona, dimitte hanc puellam hic; video enim quia gratia Dei illuxit in ea, & iuſti-

iuſtitia patris,& honeſtas tua,& orationes vtrorum-
que veſtrum æternam vitam prouidere ei noſcuntur. Surgens igitur Euphraxia, & aſſumens filiam ſuam ad Dominicam eam imaginē adduxit, & extendens manus ad cælum,cum magno clamore & fletu clamauit, dicens: Domine IESV Chriſte, habe curam huius infantulæ,quia te concupiuit,& tibi ſe commendauit: & cōuerſa,dixit ad filiam ſuam: Euphraxia filia mea, Deus qui fundauit immobiles montes, & te quoq; in ſuo timore confirmet. Et hæc cùm dixiſſet,in manibus eam tradidit Abbatiſſæ, & deflens pectuſque ſuum tundens ita receſſit à monaſterio, vt omnis congregatio cum ea ploraret.

§. 3. *De puero Achas.*

CLaruit Thorolti in oppido Flandriæ puer Achas annorum quinque, honeſtis admodum parētibus ortus.Hic viſis primùm Fratribus Minoribus, multis lacrymis obtinuit,vt ipſorum habitu veſtiretur : ſed illi hoc quaſi puerile cōtemnunt,cùm illius rei(quod pueris euenire ſolet) memoriam putarent obliuione abolendam. Verùm ita cœpit puer ordinis religioſi conſuetudines obſeruare, nudipes incedere, nodoſa chorda præcingi,pecuniæ contactum perhorreſcere, ita ad reliquas pietatis leges animum adijcere, vt parentes & vicini omnes habitum ab eo non fuiſſe pueriliter expetitum faterentur : voti ergo compos effectus,mirum quanta morum geſtuumq; eius fuerit dignitas,quanta oculorum grauitas, quanta incedentis ſub attrito cucullo demiſſio.Et hæc quidem veſtis religioſa,quam deinde biennio ſolùm,quo vixit, geſtauit,cùm ſuper morituri lectulum iaceret extenta, eo defuncto,ſimul ex omnium oculis diſparuit, nec vnquam poſtea eſt viſa.

Thomas à Cantiprat. Meyerus in annal. Fland. Molanus de Natal. Belgij 11. Iunij.

§. 4. *De S. Catharina Senenſi.*

HAEc annorum circiter octo puellula, maximo animarum zelo ardebat, ideo illos peculiariter ama-

Surius 29. April.

amabat ſanctos, qui animabus lucrandis operam nauaſſent, & quod diuinitus intellexiſſet S. Dominicum zelo fidei & ſalutis animarum ordinem Prædicatorum inſtituiſſe, tanta animi demiſsione totum ordinem illum reuerebatur, vt ſi quos eius religioſos vidiſſet domum ſuam prætereuntes, illorum obſeruaret veſtigia, & deinde venerabunda exoſcularetur. Porrò creuit in dies iſta proximi iuuandi cupiditas, & in ordinem Dominicanum affectus, adeoque vt quod natura negaſſet, hoc deſiderium & induſtria datura videretur: cogitabat enim ſanctã Euphroſynam imitari, & ementito ſexu in remota orbis regione Fratribus Dominicanis ſe adiungere. Sed hoc deſiderare permiſit Deus non exequi.

§. 5. *De S. Bonifacio.*

S. VVillibaldus.

DE S. Bonifacio ſic S. VVillibaldus: Qui iam labentia cuncta animo ſubiecerat, & æterna magis quàm præſentia cogitare diſpoſuerat, cùm eſſet annorum circiter quatuor ſeu quinque, Dei ſe ſeruitio ſubiugare ſtuduit: multoque mentis conamine, de monaſteriali iugiter vita inſudare, & ad ea mentis quotidie niſibus anhelare. Quamuis verò non tunc, ſed poſtea monaſterium adierit (vt apparet) vix tamen alios quatuor aut quinque annos ſanctus puerulus expectauit.

§. 6. *De S. Clara de Monte-falco.*

Ex Chron. S. Franc. l. 5. c. 40. & Rib. 17. Aug.

SAncta Clara de Monte-Falco nondum quinquennis erat, cùm ſorori ſuæ (quæ virginum Cænobium incolebat) ad omnem pietatem fingenda traderetur. Non tulit hoc antiquus ſerpens, ſed tam lætis inuidens initijs ei non rarò adfuit, ſororis eius perſona aſſumpta; & minas graues, immo mortem eſt interminatus, ſi Religionis iugo libera colla ſubmitteret: ſed puellula retectis inſidijs, Tuas ego minas, inquit, ne pili facio, nocere mihi nõ potes, cùm ſim vnita ſponſo meo Chriſto, cuius amore mundum calcare animo meo certum eſt. Porrò de profligato hoſte triumphãti Cla-

Digitized by Google

ti Claræ ſe videndum præbuit ſpecioſus forma præ filijs hominum, totiuſque vitæ eius ambagibus ob oculos ſubiectis, ad crucem magno animo ferendam animauit. Illa vix ſextum annum attigerat, & Monaſterium inijt tanta cum animi voluptate, ac ſi ad Elyſios paradiſi campos aditum ſibi patefactum intellexiſſet.

§. 7. *Qui modo geniti infantes lac Religionis concupierunt.*

1. TRimula erat MARIA Virgo, quando Deo eſt à parentibus oblata, vbi vixit inter virgines Deo dicatas (quod fuit velut religionis prototypon) vbi & ipſa omnium prima virginitatis voto ſeſe Deo in perpetuum conſecrauit.

2. Triennis erat S. Ioannes Baptiſta, quando antra deſerti incolere cœpit, & vitam aſperam traducere.

3. S. Febronia duorum dumtaxat annorum erat, cùm monaſterium eſt ingreſſa. *Metaphr. apud Sur. 15. Iunij.*

4. S. Heliodorus puer trium annorum monaſterium intrauit, vbi annos 62. vixit adeo rerum omnium expers, vt diceret ſe nec porcos, nec gallos, nec aliud eiuſmodi vidiſſe vnquam. *Sur. 5. Ian.*

5. Daniel ſecundus Stylita quinquennis à parentibus ad aſceterium Monachorum deductus in religioſæ vitæ diſciplina magnos fecit progreſſus. *Raderus in Viridario.*

6. Lullus apud Anglo-ſaxones in Britannia natus à primis annis Chriſtum cum literis imbibit: nam adhuc ſeptennis, cuiuſdam monaſterij Patribus commendatus nihil omiſit, quod ad promerendam Dei gratiam pertinere poſſet. *In Breuiario Moguntino ita legitur.*

7. Bela 4. eius nominis Rex Hungariæ Margaretam filiam precibus à Deo impetratam, memor cõcepti voti, tradidit monaſterio Veſprimienſi, cùm eſſet trium annorum & ſemis. cùm autem attigiſſet annum decimum tranſlata eſt ad monaſterium inſulæ *Sur. 28. Ian.*

Danubij, ab eius parentibus Chriſti amore fundatum, quod hodie à S. MARIA nomen retinuit. ipſa anno duodecimo profeſsionem emiſit.

8. S. Godefridus Ambianenſis Epiſcopus in monaſterium S. Quintini aſſumptus eſt cùm eſſet quinquennis.

Martyrol. Roman 16. Septemb. 9. S. Editha virgo, Anglorum Regis filia, in monaſterio à teneris annis Deo dicata, ſæculum hoc ignorauit potiùs quàm reliquit.

D'Aßignies in annal. Ciſtert. 10. S. Franciſca Italiæ Abbatiſſa ordinem Ciſtercienſium ingredi ſe velle parentibus clara voce dixit, cùm necdum ſeptimum ætatis annum attigiſſet. Placentiæ ergo etiam tunc admiſſa eſt; cumque anno 15. de emittenda profeſsione ageretur, eſſetque ab Epiſcopo velanda, viſus eſt Angelus ſupra verticem illius ſacrum velum demittere.

Lignum vitæ 13. Febru. 11. Euſtochia Monialis Deo fuit oblata anno ætatis 7. veſtita anno 10. profeſſa 20. mortua 25. qui erat Chriſti 1469.

In vitis Patrum lib. 1. 12. S. Marina admodum etiam parua monaſterium virorum eſt ingreſſa, de qua hæc leguntur. Fuit frater quidam ſæcularis, habens vnicam filiam paruulam: ipſe verò conuerti cupiens, commendauit eam cuidam parenti ſuo, & in monaſterium (quod longè erat à ciuitate per milliaria 32.) ingreſſus, perficiebat opus monaſterij, ita vt Abbas eius plus quàm cæteros eum diligeret, eo quòd fidelis eſſet, & obediens. Contigit autem poſt aliquod tempus, vt recordaretur charitatis filiæ ſuæ, & cœpit contriſtari atque affligi intra ſe, & cùm per multos dies hoc faceret, vidit eum Abbas eius tribulatum, & dixit ei: Quid habes frater, quod ſic triſtis ambulas? Dic mihi, & Deus, qui conſolatur omnes, dabit tibi auxilium. Tunc ille procidens cum lacrymis ad pedes eius, ait: Habeo vnum filium in ciuitate, quem reliqui paruulum, & recordatus affligor propter eũ. & noluit Abbati indicare quod puella eſſet. Abbas verò eius hæc

igno-

ignorans,& nolens eum amittere, quia neceſſarius erat in monaſterio, dixit ei:Si diligis eum,vade,& adduc eum huc,& ſit tecum. & abiens adduxit eam,dicebatur autem Marina,& mutauit ei nomen,& vocauit eam Marinum; & dedit eam ad diſcendas literas intra monaſterium,& erat cum ea.Et nullus cognouit de Fratribus, quod Puella eſſet, ſed vocabant eam omnes Marinum. Et dum eſſet annorum 14. cœpit eam docere pater ſuus viam Domini, & dicebat ei: Vide filia vt nullus cognoſcat myſterium, vſque in finem tuum,& ſolicita ſis ab inſidijs diaboli,& ne ſeducaris ab eo, & iſtud ſanctum Monaſterium per nos ſolui videatur, & in conſpectu Chriſti, & coram ſanctis Angelis eius, cum impijs æternam damnationem accipiamus. Cùm autem facta eſſet annorum 17. defunctus eſt pater eius.

Lege plura loco citato. Quomodo à quadam puella accuſata quod eam imprægnaſſet; eiecta ſit, & ante fores monaſterij filium illum alienum nutrierit quinque annorum ſpatio: rurſuſque in monaſterium recepta grauiſſimam ſubierit pœnitentiam, tanquam facinoris conſcia, donec è viuis exceßit. tum primùm patuit ſexum fuiſſe mentitam, monachis longam in tanta calumnia patientiam meritò ſtupentibus.

§. 8. *Puer quidam à D. Virgine correptus pium in religioſos affectum reſumit.*

COloniæ ſcholaris eſt, pene qnatuordecim annorum cuiuſdam ciuis filius, & Eccleſiæ S. MARIAE in Capitolio Canonicus, iſte miro modo ordinem noſtrum (inquit author) diligebat. Hoc anno cùm naues ordinis per Zelandiam timore prædonum tranſire non auderent, rumor venit Coloniam, quod omnes eſſent deprædatæ; & dixerunt quidam; Iuſte actum eſt cum eis; Monachi auari ſunt, mercatores ſunt, Deus illorum auaritiam ſuſtinere non poteſt. Huiuſmodi verbis prædictus puer in tantum iratus eſt, vt odio *Cæſarius lib. 7. c. 42.*

 aduer-

aduerſus ordinem concepto, religioni detraheret, nec æquo oculo Monachum, ſiue Conuerſum reſpicere poſſet. Nocte quadam in ſomnis ante imaginem Dei Genitricis ſibi ſtare videbatur, quem cùm illa ſeuerius intueretur, & puer tremeret, faciẽ ab eo auertit, ſic dicens: Male puer, optimis amicis meis quos habeo in toto mundo, maledicis & detrahis. Quod verbum ille benè intelligens, & ex terrore euigilans, amorem extinctum gratia B. Virginis in eius corde reaccendit.

CAPVT XIIII.

PVERI AD RELIGIONEM VOcati diuerſimodè.

SVAVISSIMVM erat ſpectaculum, cum agens inter mortales Chriſtus & ipſe tum mortalis, puerorũ conſortio atq; adeo cõplexu tantoperè
Matt. 19. recrearetur; Sinite, inquiens, paruulos venire ad me, & nolite eos prohibere venire ad me, hos amplexabatur, hos gremio excipiebat, his benedictionem ſuam humaniſſimè impertiebatur, hos cælorum hęredes renunciabat. Atque hunc amorem non ſolùm teſtatus eſt, dum hic in terris ageret, verùm etiam in cælo non modò confirmaſſe, ſed (ſi ita loqui liceat) magis ac magis auxiſſe videtur. Quod maius amoris indicium deſideramus, quàm ſit adeo diuerſimoda ad Religioſorum caſtra vocatio? quibus non vſus eſt vijs, vel ambagibus, vt quos amoris ſui ſcrinio exceperat, in Religionis tutiſſimo aſylo collocaret? Non tanta diligentia videtur auceps ad prædam anhelare,
Eccl. 6. pedicas diſponere, circuire, expectare. *Injce*, Adoleſcens; quiſquis es, *pedem tuum in compedes illius, & in torques illius collum tuum.*

§. 1. *S. Eu-*

§. 1. *S. Eugendus Abbas.*

EVgendus ſex annorum puer duobus religioſis (quos Romanum & Lupicinum ſanctos Abbates fuiſſe conſtat) vltra paternæ domus veſtibulum ſiſti ſibi per ſomnum viſus eſt: cùm continuò adſunt varij vndiq; & vndique, vt multitudo circumſtantiũ conconflaretur innumera; & ecce apertis cælis delabuntur cœleſtium ſpirituum chori, manus terrigenis copulant, præcinunt, choreas ducunt, ac deinde in cælum ſeſe recipiunt: quo viſo puer perculſus euigilat, rem patri refert, ſatis inde colligẽti filiolum religioni dicandum. Ergo primis literarum elementis eruditus traditur vix ſeptennis S. Romano, qui eum in ſpiritu de incolatu terreſtri eduxerat. Cumque poſt annũ inter miſſarum ſolennia hæc forte verba legerentur: *Ego ſum via, veritas & vita*: illa eſſe verba faſſus eſt, quæ reciproca modulatione Angeli concinebant. *Sur. 1. Iann.* *Ioan. 14.*

§. 2. *S. Hermannus.*

ACcidit Coloniæ aliquot ædes conflagrare; concurrentibus vndique, vt fit, adiunxit ſe puer Hermannus (erat tum annorum 12.) & ecce, mirum dictu! baſilica quædam ſtabat flammis cincta, ſed illæſa. Cunctis rem mirantibus cùm & ipſe miraretur, intuenti videndum ſe præbuit Chriſtus crucifixus ſupra baſilicæ cacumen. Agnouit ergo eam baſilicæ partem ob crucifixi præſentiam, intactam. ſed permiſſus eſt pueriliter dubitare cur in alias templi partes non poſſet flamma graſſari; & cùm omnes templi partes curioſiùs circumiret, quocumq; ſe vertebat eandem Crucifixi effigiem in cunctis partibus contra ſe ſtare perſpexit, domum ſuam ab ignibus defenſantem. Didicit itaque ſapiens puer totum mundum cupiditatum flammis conflagrare, & ſolos illos ab ignibus perſtare immunes, qui ſub ſalutares alas confugerent Crucifixi. Ex quo ſtatuit fugere de medio Babylonis, & religionem ingredi, fecitque. *Sur. 7. Apr.*

§. 3. S. An-

§. 3. *S. Antonius.*

Ex Breui. Rom.17. Ianuarij.

ANtonius AEgyptius nobilibus & Chriſtianis parentibus natus, quibus adoleſcẽs orbatus eſt, cùm ingreſſus eccleſiam ex euangelio audiuiſſet: *Si vis perfectus eſſe, vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus*; tanquam ea ſibi dicta eſſent, ſic Chriſto Domino obtemperandum exiſtimauit. Itaque vendita re familiari pecuniam omnem pauperibus diſtribuit. Quibus ſolutus impedimentis, cæleſtis vitæ genus in terris colere inſtituit.

Matth.19.

§. 4. *S. Hilarius Abbas.*

Petrus de Natal.l.4. c.163.

HIlarius Abbas, tempore Theodorici regis Longobardorum claruit. Hic de Tuſcia oriundus dum puerulus Epiſtolas Pauli legeret, diuino ſpiritu inſpiratus, & à ſeniore de vita ſolitaria informatus, annorum tredecim relicto ſæculo Deum orauit, vt eum ad locum duceret, vbi ſolitarius Deo ſeruire poſſet. Cui Angelus Domini apparuit, ipſumque de vrbe Roma, in qua habitabat, eduxit, & vſque ad montem Emiliæ ei ductor extitit; vbi in ſanctitate vitæ Deo ſoli vacare cœpit.

§. 5. *Niuardus S. Bernardi frater.*

Sur. in vita S. Bernardi.

BErnardus complendi ſui deſiderij cupidus, cùm domo Guidonis primogeniti egrederetur, videretq; Guido Niuardum fratrem ſuum minimũ in platea puerum cum pueris alijs, Eia, inquit, frater Niuarde, ad te ſolum reſpicit omnis terra poſſeſsionis noſtræ. Ad quod puer non puerilitet motus; Vobis ergo, inquit, cælum, & mihi terra? non ex æquo diuiſio hæc facta eſt. Quo dicto, abeuntibus illis, tunc quidem domi cum patre remanſit, ſed modico pòſt euoluto tempore fratres ſequutus, nec à patre, nec à propinquis potuit detineri.

§. 6. *Fran-*

§. 6. *Franciſcus de Gata.*

CVm iret fortè hic adhuc puer, vt ingruentem ab alto nimbum effugeret, in caui montis ſpeluncam ſucceſsit, vbi latitans vocem audiuit eiuſmodi: *Franciſce, Franciſce ſpeluncam hanc egredere.* Egreſſus ille vt diſpiceret à quonam euocaretur; Quis me, inquit: & dicto citius moles terrea fatiſcit ſuo pondere, antrum omne complet. Agnouit ille Deum, quem non videbat, & in genua lapſus, præſens adorat Numen. Nec diu moratus, periculum in omen conuertens, ruituram huius mundi ſpeluncam ſibi deſerendam ratus, ad Franciſcanam familiam ſe adiunxit.

In Chron. S. Franciſc. lib. 9. c. 42.

§. 7. *Senex quidam AEgyptius.*

DIcebat quidam de Thebaidis Senibus, quod ipſe eſſet filius ſacerdotis idolorum, & cùm paruulus ſederet in templo, & vidiſſet patrem ſuum frequenter ingredi, & ſacrificia offerre idolo, quod ſemel occultè poſt ipſum intrauerit, & viderit ſathanam ſedentem, & omnem militiam eius adſtantem ei. Et ecce vnus de principibus veniens adorauit eum. Cui diabolus ait: Vnde venis tu? & ille reſpondit: In illa prouincia eram, & ſuſcitaui illic bella, & perturbationes plurimas, effuſionem ſanguinis faciens, & veni nunciare tibi. & ſathanas interrogauit eum: In quanto tempore hoc feciſti? ille reſpondit: in triginta diebus. & ſathanas iuſſit eum flagellari dicens: Tãto tempore hoc feciſti? & ecce alius veniens adorauit eum, & illi dixit: Vnde venis tu? & reſpondit dæmon: In mari eram, ſuſcitaui commotiones; demerſi naues, multos homines occidens; veni nunciare tibi, & dixit ei ſathanas: quanto tempore hoc feciſti? at ille reſpondit: ſunt dies 20. & hunc ſimiliter iuſſit flagellari, dicens: Quare in tantis diebus hoc ſolùm feciſti? & tertius venit & adorauit eum; cui ſimiliter: Tu vnde venis? & reſpondit: In illa ciuitate fui, &

Ex vitis Patrum 2. p. lib. de Fornicatione.

Digitized by Google

dum ibi fierent nuptiæ, excitaui lites, & multas effuſiones ſanguinis feci, inſuper & ipſum ſponſum occidi, & veni nunciare tibi. & dixit: In quantis diebus hoc feciſti? & reſpondit; decem. iuſſit autem & hunc flagellari, tanquam qui moras fecerit. Venit autem & quartus dæmon adorare eum, & dixit ei: vnde venis? qui reſpondit: In eremo eram: ecce quadraginta anni ſunt quod impugnaui Monachum quendam, & vix nocte iſta præualui, vt facerem eum fornicari. Quod diabolus audiens ſurrexit, & oſculatus eſt eũ, & tollens coronam quam ipſe habebat, poſuit in capite illius, & fecit eum in vna ſede conſidere ſecum, dicens: Magnam rem fortiter egiſti. Hoc ego, inquit, cùm audiſſem, & vidiſſem, dixi intra meipſum: Verè magnus eſt ordo Monachorum: & egreſſus, factus ſum Monachus.

§. 8. *Simeon Stylites Stylitarum auctor.*

In vitis Patrum lib. 9. cap. 26. Raderus 3 p. Virid. c 4. Sententiam euangelicã audiens cõuertitur.

HAc prima pueritia vſque ad tertium decimum annum ouilia ſecutus, patris gregem cuſtodiuit: à tam humili ſtirpe tam altum molitus eſt ædificium. Quo tempore fortè ad templum delatus audiuit à præcone Euangelij, beatos qui in præſens lugerent, eoſdem olim in cælo ſempiterna conſolatione permulcendos, puraſque mentes beato numinis aſpectu perpetuò fruituras. Edoctus poſtea à religioſo viro, quem percunctatus erat, qua via ad ſalutem tenderet, extra ſtrepitus vrbanos & populi turbas ad cœnobia fugiendum; ibi reperturum optimos vitæ cęleſtis doctores & ductores. In hac vitæ mutandæ cogitatione dum verſatur, gratus membra ſopor cubantis occupat, quo preſſus viſus eſt ſibi terram effodere loco fabricæ colendæ, & propter aſſiſtentem audire, qui iuberet altiùs moliri: cumque mandata exhauſiſſet imperantis, rurſum oculos in quietem declinaſſe, ſed identidem vocem exaudiſſe iubentis, altiorem foſſam duceret: qua tandem ſatis alta, tum demum iuſſum fabricam de cætero ſine labore educere, quoad faſti-

Viſio Simeonis.

gium

gium imponeret. quaſi tantùm in principijs ſudandum foret, cætera victis naturæ vitijs ſpontè conſecutura eſſe, quod & Vatis dictum affirmat, cùm ait: *Dimidium facti qui benè cœpit habet*. Simeon ergo recta properauit ad aſceterium Heliodori viri innocentiſſimi.

§. 9. Puer quidam fratris precibus conuerſus.

IN domo noſtra (inquit Cæſarius) quidam Monachus eſt, qui ad ordinem veniens, germanum ſuum, quem vnicum habuit, adhuc conuerſioni propter ætatem minùs habilem, in ſæculo reliquit: timens eum impedimentis ſæculi irretiri, eiuſq; per hoc conuerſionem impediri, quotidie Dominum orauit, maximè tamen beatam eius Genitricem, vt illius ſuis precibus accelerare dignaretur conuerſionem, cuius in ſęculo periculoſam eſſe cõſiderauit habitationem. Attendens pius Dominus pium Monachi circa germanum ſtudium, cordi Abbatis immiſit, vt puerum ſuſciperet, quem infra annos, ſine officij ſui periculo, ſuſcipere non potuit. Ea nocte, qua habitum induit, quidam ex Sacerdotibus eiuſmodi viſionem de illo vidit. videbatur ei quod matrona pulcherrima ante oſtium monaſterij ſtaret, & puerum pulchrum in brachijs teneret, à quo interrogata, cuius eſſet puer ille, reſpondit: Filius illius monachi eſt, fratem eius nomine deſignans, ſimulque nomen nouitij intrantis exprimens: & ſicut ipſe intellexit, qui hanc viſionem vidit, ipſa matrona pulcherrima, Beata Dei genitrix fuit: ſecundùm Apoſtolum, Qui alium verbo vel exemplo ad benè viuendum informat, hunc profectò tanquã proprium filium Chriſto generat. Quod autem eundem nouitium venerabilis Virgo MARIA ad oſtium monaſterij, quaſi mater filium, dignata eſt præſentare, dedit patenter intelligere, eius conuerſionem prædictum monachum ſuis orationibus, per eius magna merita obtinuiſſe.

Cæſarius lib. 1. c. 20.

1. Cor. 4. & ad Philem.

§. 10. S. Lu-

§. 10. *S. Lutgardis.*

Ex eius vita auctore Thoma Cantipratenſi Dominicano apud Surium 16. Iulij.

LVtgardis ex illa quondam Tungrorum celeberrima ciuitate patre ciue, matre nobili, traxit originem. Pater eam tenerrimè diligens, ſecundum ſæculi faſtum cupiens eam florere & proſperos habere ſucceſſus, cuidam mercatori, dum adhuc iuuencula eſſet, viginti marcas argenti dedit, vt ex ijs, donec ea adoleſceret, multiplicatis copijs, lucriſque paratis, dos nupturæ filiæ augeretur. Creſcens interim puella, & quid eius cauſa fieret animaduertens, quantum illa ætas patiebatur, ad nuptias inhiabat. Sed Deus fruſtrato patris eius conſilio, de Lutgarde ſibi potiùs deſpõſanda aliter diſponebat. Ille enim qui Lutgardi deſtinatam pecuniam augmẽtandam ſuſceperat, crebrò in Britanniam traijciens, & per multos aduerſos caſus diffluens, ad vnam marcam redegit viginti, alijs planè diſſipatis. Sed neque ſic tamen aut patris propoſitum aut effrontem filiæ impudentiam ea res retardaſſet, niſi matris inſtantia mentem filiæ, modò minis, modò blandimentis emollijſſet, ita illi dicentis: Si Chriſto nubere volueris, monaſterium quodcumque volueris honeſtiſsimum conciliabo: ſin autem mortalem ſponſum malueris, non niſi bubulcum habebis. cuius verbis, & mariti votum, & filiæ voluntatem ad ſalubrius propoſitum inclinauit. Vbi igitur annos 12. exceſsit, in monaſterio S. Catharinæ, quod eſt prope S. Trudonis in Hasbania, diuino ſeruitio mancipatur. Cumque iuuenis quidam illam egregius procaret, animum illius interdum verbis nonnihil permouere cœpit, obſeruâſque tempus & locum, clam nocte quadam domum in qua virgo iacebat, adire tentauit: ſed cùm acceſsiſſet, repentino terrore correptus aufugit. Inſtitit verò miris modis diabolus vt ad conſenſum animum puellæ inclinaret: ſed non permittente Deo, eius conatus irriti fuere. Sedentẽ autem quandoque ſimplice puella, & cum iuuene illo colloquente apparuit ei Chriſtus ea forma, qua olim

olim inter homines verſatus fuerat, pectoriquе veſtem ſuam detrahens, qua tectus videbatur, vulnus lateris ei oſtendit, quaſi recens cruentatum; dixitque ei: Blanditias inepti amoris poſthac vide ne requiras; hic iugiter contemplare quid diligas, & quam ob rem diligas. Hic ego totius puritatis delicias tibi polliceor obtinendas. hac illa viſione & oraculo pauefacta, ſtatim oculis cordis inhæſit illi, quem viderat, & vt eum acciperet, meditabatur vt columba: moxque ſuperno illuſtrata ſplendore, totius vanitatis à ſe ſenſit abſterſam caliginem. Cumque eam vidiſſet die quodam matrona nobilis & deuota, ſpiritu prophetico dixit: Tu, vt video, bona es Agnes, & renera altera Agnes eris. ſubitò verò adeſt iuuenis ſupradictus, & cœpit ſuos replicare ſermones. Cui illa, vt quondam Agnes beatiſſima, hianti ore reſpondit: Diſcede à me pabulum mortis, nutrimentum facinoris, quia iam ab alio amatore præuenta ſum.

§. II. *Theodorus in medÿs epulis conuertitur.*

Theodorus annorum ferme quatuordecim Chriſtianis ortus parentibus, & ſecundum ſæculum valde claris, hoc modo conuerſus eſt. Ad octauum Idus Ianuarij quædam apud Ægyptum ex more celebrabatur feſtiuitas. Cernens itaque domum ſuam nimis amplam & ſplendidam, ac bonis omnibus abundantem, per Dei gratiam corde compunctus, alia ſecum cœpit voluere. Quid tibi proderit infelix Theodore, ſi totum mundum lucratus fueris, & temporalibus vtens vſquequaque diuitijs, ſi ab illis æternis bonis, & immortalibus excludaris? nullus enim poteſt præſentib. bonis perfrui & perennis gloriæ præmia promereri. Super his ergo fortiter ingemiſcens, penetralia ſuę domus ingreſſus eſt, & procidens in faciem ſuam cum lacrymis ait: Omnipotens Deus, qui occultorum es cognitor, tu ſcis quia nihil horum quæ ſunt in hoc ſæculo amori tuo præpono, propter quod

D. Hieron. in vitis Patrum p. 1. de Theodori conuerſione.

Aa obſe-

obſecro te miſericors, vt voluntatem meam dirigas, illuminans animam meam miſeram, ne æterna morte contenebrata peccatis obdormiat, ſed redempta tuo munere per omnia te collaudet atque glorificet. Hęc eo orante, venit mater illius, & inuenit oculos eius plenos lacrymis, & ait: Quis te contriſtauit, chariſſime fili, vt ſequeſtreris à nobis? nam ſoliciti ac dolentes vbique te quærebamus, vt nobiſcum pariter epuleris. Qui reſpondit: Perge quæſo mater, & cibum ſume, quia ego nunc manducare non poſſum. Nec acquieuit precibus eius, vt cum ea comederet. Et cùm ad ſcholam ambularet, & literas diſceret, ieiunabat vſque ad veſperam; frequenter autem & biduana ieiunia tranſigebat, per duos annos omnibus precioſis & delicatioribus cibis abſtinens, ſeque ad perfectam continentiam (quantum ætas illa patiebatur) extendens. Cœpit itaque ſecum tractare, quatenus monaſterium expeteret, ſanctæque regulæ ſe manciparet, & deſerens omnia quæ habebat, quoſdam religioſos viros reperit optima inſtitutione viuentes, habitauitque cum eis, Domini in timore proficiens.

§. 12. *B. Aloyſius Gonzaga.*

Virgil. Ceparius vit. eius l. 1. c. 5.

MOntis-ferrati amplius dimidiatum annum cùm verſaretur Aloyſius, modò in Patrum Capuccinorum, modo in Barnabitarum cœnobium ſe recipiebat, vt de pietatis inſtitutis cum vtriſque colloqueretur, à quibus cùm miram in ijs ſententiarum conſenſionem animaduerteret, vix auelli poſſe videbatur. Admirabatur imprimis illam quam in pleriſque omnibus cernebat vultus hilaritatem, illum mortalium rerum contemptum, illa ſtata precandi, & canendi tempora, illam totis ædibus quietem omni ſtrepitu vacuam, illam animi, ſiue viuendum, ſiue moriendum ſit, æquitatem. Hæc reputans, animum ad ſimile vitæ genus ſenſim adiungebat. Verùm quod nondũ exacto tertio decimo ætatis anno

anno factis cogitata perſequi non liceat, neque vllam familiam deſignauit, neque quid haberet in animo expoſuit, niſi quod crebris ſermonibus, quos cum matre habuit, confidentiùs negauit ſe ſatis mirari poſſe, neque augurari quid cauſæ mortales poſſint dicere, quin religioſi omnes fiant, ſiquidem luce meridiana illuſtriora eſſe emolumenta, quæ non illi tantùm futuræ, ſed huic etiam inſtanti vitæ mortalium afferat Religio. Non ita diu poſt etiam, inter marinos illos ſcopulos lapillum offendit, notis quibuſdam diſtinctum, quæ ſacratiſſimas Chriſti Saluatoris noſtri plagas referret. Ille verò, cuius tota mens ſemper erat in pietate, ratus eum ſibi diuinitus obiectum eſſe, quo intelligeret ſimiles ſibi, ac Chriſto pœnas patiendas eſſe, ad matrem conuerſus: Aſpice, Domina, inquit, quid mihi Deus obtulit: & tamen pater adhuc me vetabit religioſum fieri? eum deinde lapidem, quippe Chriſti patientiæ monumentum, diu in honore habuit.

§.13. *Catharina Illuſtriſſimi Sancij Roderiquez filia.*

ADmiranda fuit Catharinę primogenitę ad Deum conuerſio anno ætatis 14. quo tempore cùm ab humili Chriſti cultu atque obſequio longiſsimè abeſſet, & quicquid illi parentes coniugij nomine referrent, opinione ſua minus eſſe videretur; contigit vt in Chriſti cruci affixi effigiem incideret, in cubiculo quodam appenſam, in quam coniectis oculis, legere cœpit eiuſdem crucis titulum, *Ieſus Nazarenus Rex Iudæorum*, cuius ſingula verba ſic eius animum peruaſerunt, vt eodem momento, cæleſtique lumine igneque afflata, in aliam planè mutata ſit. Hauſit illico incredibilem abiectionis ſuæ, & humanæ miſeriæ cognitionem. Inflammata deinde ardentiſſimo Dei cauſa patiendi deſiderio, humilitatis Chriſtianæ altiſſima fundamenta ponit; feruentiſſimo odij proprij ac pœnitentiæ agendæ ardore ſuccenſa. His iactis

Io. Crombecius de ſtudio perfectionis l.2. c.10 ex Ribera in vita Matris Thereſiæ lib. 3. c.3.

fundamentis, antequam ſe loco moueret, caſtitatis voto obſtrinxit ſeſe, ac paupertatis concepto ſimul inæſtimabili deſiderio, ſubijciendi ſe alterius imperio; in tantum vt parata eſſet hanc ob cauſam in Maurorum regionem commigrare. Incredibilia ſunt quæ nobiliſſima hæc virgo à die illo fecerit, quæque illi acciderint; ſanitate ei diuinitus reſtituta, viſione item mirabili oſtenſa ei religione quam ingrederetur, reguliſque eiuſdem inſtituti propoſitis, viginti annis antequam monaſterium fundaret cum ſorore ſua MARIA; cui omnia bona ſua contulerunt priuſquam ingrederentur, nulla tamen deſuper ingreſſus ſui facta mentione.

Vide p.2.c.11. §. 14. & c.20.§.6. de pueris Apameenſibus. & 2.par.cap.11. §.8. & part.2.cap.3.§.7. de Ephram puero.

CAPVT XIV.

FLAGRANS RELIGIONIS DEſiderium.

NON eſt adeo mirum vehementi religionis amore eos teneri, qui per huius vitæ ambages varijs terra mariq; caſibus iactati ſunt, & tranquillam vitæ religioſę malaciam intuentur, quique hac loto ſuauiſſima inеſcati ſub religionis vexillo militantes, felicem ſuſceptæ vitæ ſortem experiuntur: omnibus enim ratio ſuggerit; vt quod vtilitatis ac dignitatis comperimus noſtræ, auidè expetamus, & vehementi amore proſequamur. Hoc admiratione dignius, tanto animi deſiderio pueros, quos nulla mundi procella exercuerat, nulla religionis illecebra ſanctè pellexerat, eam tamen ita expetijſſe, vt ſolam religionem reſpirare, moribus & pia vitæ ratione exprimere

Digitized by Google

primere viderentur; cùm interim in Religioſo ſtatu nil quod puerorũ animos ineſcare poſſit inueniatur. apparatus exterioris ſunt illi appetentes, hic inter religioſos non inuenitur. crepundijs nugiſque puerilibus recreantur, monaſterij clauſtris procul hæc arcentur. libertatis deſiderio tenentur, hæc in cœnobijs, clauſtris repaguliſq; coercita eſt. Quid ergo? fateamur omnino neceſſe eſt, quos hic ſubijciemus, ętate quidem & corporis mole paruulos fuiſſe, ſed plus quàm paruulos ſapuiſſe.

§. 1. *Vere flagrans religionis deſiderium in S. Hermanno.*

CVm in monaſterio Steinueldenſi, Coloniẽſis Diœceſis ordinis Præmonſtratenſis ageret Hermannus, antequam habitu monaſtico veſtiretur; adeſt dedicatio S. Michaëlis, cuius ſacellum viſitur ſupra templi teſtudinem ad occidentem ſitam, eiuſque occidentalis murus per id tempus inſtar oſtij patefactus erat. Hic igitur adſtans puer, vidit per illud muri oſtium ingentem erumpere flammam, tanta vi, vt totum monaſterium intrinſecus iam comburi videretur: iamque opem inclamaturus erat, ſed puerili pudore præpeditus, vocem continuit. rei exitum præſtolans cum ceteris, quos vel id non videre, vel diſſimulare demirabatur. Verùm non alius patuit incendij illius effectus, quàm quod ipſemet nouo ad religionis habitum aſſumendum deſiderio incendebatur, eoque tam valido, vt præ vi illius flammæ medullitus conceptæ, vix ſe contineret. Iam enim & ipſe totus in diuinum quendam ignem conuerſus erat, vt illi in habitu Angelico miniſtraret, *Qui facit Angelos ſuos ſpiritus, & miniſtros ſuos ignem vrentem.*

Sur 7. Apr.

Pſal 103

§. 2. *Simeonis, ingreſſum efflagitantis, importunitas obfirmata.*

Marulus l. 5 cap 8. ex vitis Patrũ in vita S. Simeonis Stylitæ.

SImeonem Suſocionis filium tredecim annos natum, adijſſe Timothei Abbatis monaſterium ferũt,

& monachum ſe profiteri velle dixiſſe: cumq́ue non eſſet admiſſus, quòd ea ætas leuitati propior videretur, ante oſtium procidiſſe, & ita dies quinque ſine cibo, ac potu perſeueraſſe, ibi mori paratū, niſi quinta demum die voti ſui compos factus fuiſſet, obſtupente Abbate tantam in puero conſtantiam, quanta vix vnquam in ſenibus reperiretur. Hoc ille ſtabilitatis dato initio ſic reliquam ætatem exegit, vt in omnibus mirabilis euaderet: & ſi cuncta vera ſunt quæ de illo produntur, nemo vnquam corpus ſuum acerbiùs afflixit.

§. 3. *Stupenda S. Antonini in diſcendo diligentia, vt in Dominicanam familiam adſciſceretur.*

S. Vincentius Mainard. apud Sur. 2. Maij.

AD Ioandominicum, ordinis S. Dominici virum integerrimum, ad radices Fęſulanæ ciuitatis, quę iam funditus interijt, cœnobium à fundamentis excitantem profectus eſt, vt in contubernium fratrum diuinum quiddam iam ſpirans, admitteretur. Sed Ioandominicus quanquam adoleſcentis indolem, acutumq́ę ac viuax ingenium perſpexiſſet, teneram tamen ætatulam cauſatus (annos enim tantum natus erat quindecim) præſertim cùm gracili eſſet corpuſculo, & magis neruis & oſſibus quàm carne ſuffulto, iubet expectare dum adoleſceret, & regularibus inſtitutis, quæ ſupra ætatem illam videbantur eſſe, ſufficere valeret. Fando autem, vt fit, num literarum ſtudijs operam daret, & quænam illa eſſent, cùm ex eo quæreret, audiretque Pontificis ſanctionibus (quas in volumen digeſtas, Decretum vocitant) maximè delectari: Heus, inquit, fili, reuertere ad patrios lares, mox inter noſtros admittendus, cùm decretum totum ita excuſſeris, vt planè videaris imbibiſſe. Putauit enim ſe pater pueri petentis vehementiam tantiſper temperaſſe, quòd non tam properè tot canonum poſſet immenſitatem & volumina deuorare. Sed pueriliſ ardor

Digitized by Google

dor Ioandominici cogitatus ſi non eluſit, ſuperauit. Receſſit Antoninus, atque ita ſe totum ad ſtudia contulit, diurna Decretum ac nocturna manu verſans, vt elapſo ſtatim anno propoſiti ſui tenax, Fæſulas reuerſus, quacumque voluminis parte quæſitus, promptè ac memoriter ad omnia ſumma facilitate reſponderet. Tum verò iam non excluſus, ſed iniecto regulari habitu attonſus, & admiſſus eſt.

§. 4. *S. Albertus quantopere religioſum ſtatum expetierit.*

IAm annum attigerat octauum Albertus, & quidam præcipuæ nobilitatis viri eum (per verba de futuro, vt vocant) puellæ cuidam, quæ regio ſtemmate orta videretur, ſponſum poſcebant. Pater eius illorum tandem precibus flexus, rem ad vxorem refert, quæ voti haud immemor, tacta religione, modeſtis maritum verbis increpuit, remque diſiecit; & Alberto filio in cubiculum accito, omnia ei per ordinem expoſuit, & conceptionis modum, & viſionem parentis, & poſtremò votum, quo Deo obſtricti tenebantur. Ille verò cùm verba matris probè cepiſſet, reſponſum dedit humilitatis & prudentiæ pleniſſimum, dicens; ſe quidem ſui iuris non eſſe, ſed ſalutari parentum iugo ſubiectum, ex eorum etiam conſilio & auctoritate vitæ curſum moderari debere; neque velle ab eorum præſcriptis vel latum vnguem aberrare. Tum mater: Equidem mi fili, inquit, votum quod nuncupauimus, nolim eſſe irritum: quin potiùs toto pectore oratum velim, vt promiſſa exequamur. Ait illi Albertus puer: Faciam, mea mater, quod hortaris, meque in ſacra Religione perpetuum Chriſto famulum conſecrabo. Cumque die quodam pius puer cum parentibus menſæ ſimul accumberet, ait ad illos: Parentes optimi, equidem neque cibum, neque potum ſumam, niſi mihi bene precemini: Tum illi pro animi affectu dixerunt: Benedicat tibi Deus, & *Surius 7. Aug.*

dirigat greſſus tuos. Ea parentum ſuorum benedi-ctione percepta abijt ad Monaſterium Drepanenſe fratrum Carmelitici inſtituti, à Caſtro montis Drepani duobus plus minùs diſtans milliaribus. Quò vt peruenit, templum ingreſſus, peracta ibidem oratione, petijt ab ipſo Prioré eiuſdem inſtituti habitum, ordinemque, vt omne vitæ tempus in diuinis laudibus deinceps cum fratribus tranſigeret. At Prior, acceptis non ſine multa admiratione pueri ſermonibus, cùm generis nobilitatem non ignoraret, veritus ne ea res parentibus offenſionem commoueret, poſtulatum reiecit. Itaque pius puer inſigni mœrore tabeſcens ad parentum ſe ædes recepit. Interim nocte proxima parentibus in quiete apparuit Virgo vultu minimè blando, ſed ſanè ſeuero, monens vt promiſſi memores filium ad perpetuum numinis Diuini cultum tendentem non retinerent. Illi hac Virginis correptione conſternati, è ſtrato conſurgunt, ac confeſtim cum filio ad monaſterium properant, Priori ac Fratribus viſa auditaq; exponunt, & filium votiuum vltro illis exhibent, orant, obſecrantque vt habitu eum monaſtico donent. Nihil à Priore & Fratribus recuſatum eſt, ſed ſumma quadam eximiæ beneuolentiæ ſignificatione Albertum exceperunt, & in caſtra ſpiritalis militiæ receptum, internis, externiſque armis & ornamentis decorarunt.

At verò humani generis hoſtis, viſa pueri ad confligendum alacritate, ſtimulis inuidiæ grauiter concitatus, inſidias moliri cœpit, ſumptaque elegantiſſimæ mulieris forma; vultu pietatem mentiens, precibus inhærentem non ſine gemitu ita compellat: O decus omnis pulchritudinis, & flos ætatis, quid inſano & ſtulto labore pondus humeris tuis longè impar tollere conaris? Quid aſperum hoc & acerbum vitæ genus ſubire, & in ſordibus perpetuò permanere decreuiſti, quæ in fine, & inſignem ignominiam, & ſalutis ruinam, dum reſilire cogeris, parient? An non

ſatius

ſatius eſſe exiſtimas vnà mecum, quæ tui amore tota occupata ſum, ſacro matrimonij fœdere copulari, & procreandis inſtituendiſq; liberis operam dare? Redi igitur ad paternos lares, & bonis mecũ ſumma cum ſecuritate & felicitate perfruere. Has voces fraudis & inſidiarium plenas illico ſentiens Chriſti ſeruus, ſigno S. Crucis ſe communit, & tortuoſum ſerpentem, humanam ſpeciem mentientem, in flammas abire præcepit, atque ita fugato dæmone, multò ſe alacrior ad ſubeundos pœnitentiæ labores accinxit, & euoluto anno ſe profeſſione obligauit.

§. 5. *Quid Zacharias S. Carionis filiolus egerit, ne à religione dimitteretur.*

CArioni, poſtea monacho, olim erant gemini liberi, quibus cum vxore relictis, ipſe in Scetanam ſolitudinem ſeceſſit. Graſſante pòſt in ÆEgypto dira fame vxor in vltima deprehenſa victus & inopiæ neceſſitate, cum liberis ad virum in Scetam profecta eſt. Erat ex natis alter puer Zacharias, altera puella; mulier ex certo interuallo à viro propter vliginem reſidens (palus enim ad Scetam ſita eſt, vbi & ædes ſacræ conditæ ſunt, & fontium ſcaturigines prorumpunt) maritum cognôrat. (obtinet enim in Sceta conſuetudo, vt ſi qua femina aduenienſ fratrem, aut propinquum reuiſere velit, ex interuallo ſe alloquantur) coniunx appellato Carione; En, inquit, tu monachus es, fames vrget prouinciam, quis alet tuos hoſce liberos? Mitte, inquit pater, illos ad me, & mater: Ite liberi ad parentem veſtrum. eunt ambo, ſed puella in itu conuerſa recurrit ad matrem, puer ad patrem peruenit. Tum Cario, Rectè, inquit, ecce tuam tibi ſerua filiam, ego filium retinebo. Eduxit ergo infantem in Sceta pater, cunctis filium Carionis agnoſcentibus. Sed cùm adoleuiſſet puer paulatim cæteri obloqui, & ægrè ferre, profanum inter religioſos verſari. Cario, re notata, Zacharia, inquit, diſ- *Ex Menæis Rader 3 p. Virid. c. 6.*

cedamus hinc, ne Patribus iam indignantibus moleſti ſimus. Pater, inquit adoleſcens, hic nemo ignorat me ex te natum, ſi [illegible]iò nos conferemus, negabunt me tuum eſſe filium. Recedamus, inquit pater. Profecti in Thebaidem, cùm paucis ibi diebus in cellis conſediſſent, cœpere & illic obmurmurare propter puerum. Pater ergo, Reuertamur, inquit, Zacharia in Scetam. Sed necdum communitate fratrum muſſitandi finem faciente, adoleſcentulus abijt, exutuſque deſcendit in nitroſum lacum, corpuſque narium tenus merſit, tinxitq; ad integram penè horam, quoad omnem corporis florentis elegantiam corrumperet, formamque penitus deleret, atque in ſenilem ſpeciem degeneraret. Regreſſus inde ad patrem nudus, veſte præ ſe lata ægrè agnitus eſt à Carione. Pro conſuetudine verò ad ſacram ſynaxin accedente, diuinitus ſignificatum eſt Sancto Iſidoro, Scetani conuentus Presbytero, quid Zacharias feciſſet. Intuitus ergo illum Iſidorus, & admirabundus; Præterita, inquit, Dominica Zacharias venit, & nobiſcum, vt homo communicauit, nunc autem in Angelum verſus eſt. Ita fit nonnunquam, vt qui aliò fine cœnobia ingrediuntur, tandem religioſam vitam ſtudioſiſſimè complectantur; vti ſementis non conſilio ſparſa, ſed caſu in terram decidens ſæpè vberem affert fructum.

De nitroſæ aquæ vi & acrimonia, vide Plin. lib. 13. c. 10.

§. 6. *S. Ioannes Calybita monaſterium magno animi deſiderio ingreditur.*

Ex Metaph. Sur. 15 Ianu.

CONtigit aliquando Abbatem ex venerabili eorum monaſterio, quos Acæmetos vocant (eò quod nunquam cubare ſoleant) ad eam domum, in qua Ioannes docebatur literas, diuertere. A quo ille, mox vt monaſticæ huius vitæ rationem perſpexit, in eandem ſocietatem ardentibus votis admitti flagitauit. Audi, inquit, mi pater, & rebus meis commiſerans conſule: Parentes enim me ſibi multo chariſſimum, & literis

literis benè imbutum magno dignitatis faſtigio deſtinant, tandemque coniugio ſociabunt. Aſt ego ſacris exhortationibus ac literis, propriaque conſideratione de omnium rerum vanitate edoctus, hunc ſolum, qui huius vitæ rebus abdicatis conſtanter in habitu veſtro Deo deſeruit, ſaluum duco. quare abs te ſupplex oro Domine, vt me illuc deductum tam ſanctæ congretationi accenſere non grauueris. Adſtipulatur itaque puerilibus votis Monachus, ſeque rogata, poſtquam peregrinationem ſuſceptam abſoluiſſet, facturum ſpopondit. Interea Ioãnes librum Euangeliorum, ex quo Chriſti doctrinam, vitæque ad pietatem formandæ methodum hauriat, à parentibus impetrare contendit. Qui tantam filij alacritatem fouere cupientes, librum illi longè pulcherrimum, cuius inuolucrum auro & gemmis radiabat, propediem tradunt. Ergo pijſſimus puer acceptum volumen cupidiùs lectitans, Monachi reditum ex profectione Hieroſolymitana præſtolabatur.

Reuertentem verò haud multò poſt magna animi voluptate excepit, eumque his verbis eſt affatus: Noui, inquit, nimium vtriuſque parentis erga me amorem, quare ne maternis lacrymis à propoſiti mei curſu præpediar, tacitè hinc diſcedendum autumo. Tum Abbas; Faciamus, ait, fili quod vis, te enim voti tui compotem faciet Deus. Acceptis igitur Ioannes centum nummis, quos à matre pro conuiuio ſuis condiſcipulis, à quibus frequenter inuitatus fuerat, exhibẽdo, impetrarat, nauem conducit, itaque ad monaſterium Acæmetorum clam proficiſcitur. Cumque Abbas inſignem pueri fidem & totius rei ſeriem narraſſet, Archimandrita puerum contuens, Nimium, inquit, adoleſcens es ô fili: enimuero mos nobis eſt, vt qui monaſticã vitam apud nos cogitat profiteri, quadraginta dieb. hic demoretur, & conſiderata noſtræ exercitationis regula, tandem tondeatur. Ad hæc Ioannes: Obteſtor te, ait, per ſanctiſſimam Trinitatem,

vt me

vt me hodie tondeas. iſto enim Angelico habitu indui nimium quantum deſidero. Tunc Archimandrita puerum benedictione impertiens totondit, & veſte religioſa donauit.

§. 7. *Daniel Stylita duodennis auidè init Religionem.*

Ex Metaph. Sur. tom. 6.

SAnctus Daniel, matre infœcunda genitus, Deoque ex voto promiſſus, cùm à primis annis pietate, & innocentia vitæ præclarum ſpecimen virtutis edidiſſet, anno ſtatim ætatis duodecimo tactus Monaſticæ vitæ deſiderio, relictis parentibus, ſpretiſque delicatioris vitæ blandimentis, clàm ad aſylum religionis confugit. Veniens enim ad cœnobium quoddam, duodecim à patrio vico diſſitum ſtadijs, atque ad pedes Præfecti ſacri gregis procidens, eius ſe conſortio ſociari, & monaſtico amictu veſtiri optabat. Cùm autem ille & corporis imbecillitatem, & teneram ætatem obijciens, negaſſet eum monaſticis laboribus ſufficere, qui ipſis adeo viris perdifficiles ſint, ſuaderetque vt aliquanto adhuc tempore apud parentes moraretur: ille vehementiùs exoraret: Ego, inquiens, ea huc mente acceſſi, vt ſic quidem Christo viuam, moriar autem carni. Quod ſi inter hoſce pulchros labores morte conſumar, optatius eſſe duco ſic emori, quàm abire vacuum, & miſſa iam ad aratrum manu retrorſum conuerti. Multis verò habitis vtrimque ſermonibus, cùm Præfectus ſacræ mandræ puerilis deſiderij impetum ſuſtinere non poſſet, fratres adhibet in conſilium, num puerum ſuſcipere expediat. Illis verò pueri ingentem mirantibus conſtantiam, totumque Dei nutu geri exiſtimantibus, communi conſenſu receptus eſt.

CAPVT

CAPVT XV.

PVERORVM CVM PARENTIbus, ante Religionis ingreſſum, certamen.

BENE habet, pueri, viros vos præſtitiſtis, cùm parentibus non iam parentibus, ſed hoſtibus viriliter reſtitiſtis. Et verò quid eſt quod parentibus tantoperè adhæreſcamus, ſi præſertim Deus aliò vocet? Sic enim animo quiſque ſuo repræſentare debet quaſi duo ſint, quí nos vtrimque ad ſe vocent, hinc Chriſtus, hinc pater; vterque amorem ſuum, vterque ſua merita commemorat: ſed longè diſpari cauſa: pater corpus hoc miſerum ſuppeditauit; at verius hoc ipſum Deus, inſuper & animam cæteraq; omnia: promittit pater bona terrena; Deus æterna: breuiter tam ſunt exigua quæ accepimus à parentibus, tamque eximia quæ à Deo, vt horum reſpectu illa propemodum dici poſſint nihil. Ideo non ſolùm licebit, ſed & decebit vnumquemque religioſum ea dicere, quæ Helias ille apud Bernardum ad parentes ſuos ſibi infeſtos dicit: *Quid à vobis habeo niſi peccatum, & miſeriã?* *Epiſt. 111.* *hoc ſolum corruptibile corpus de veſtro me habere fateor, & agnoſco: nõ ſufficit vobis quod me in hanc ſæculi miſeriam miſeri miſerum induxiſtis; quod in peccato & peccatorem peccatores genuiſtis; quod in peccato natum de peccato nutriſtis, niſi etiam inuidendo mihi miſericordiam, quam conſecutus ſum ab eo qui non vult mortem peccatoris, filium inſuper gehennæ faciatis?* Quare caue quiſquis es, ne teneriori in parentes affectu te vinci patiaris: quem quidem affectũ Hieronym. arietem pietatis appellat, quia duobus quaſi cornibus ad hanc ſalutis munitionem quatiendam inſtructus eſt: *Hieronym. epiſt. 11.* alte-

alterum enim eſt amor ille naturalis, qui iure parentibus deberi exiſtimatur: alterum omnia complectitur, quæ à propinquis ad hanc voluntatem labefactandã adhiberi ſolent, preces, lacrymæ, argumenta etiam ex domeſticis rationibus deprõpta, & reliqua id genus. Quæ omnia vt contemnas, Hieronymum ita exhortantem audi: *Licet paruulus ex collo pendeat nepos, licet ſparſo crine, & ſciſſis veſtib. vbera, quibus te nutrierat mater, oſtendat, licet in limine pater iaceat; per calcatum perge patrem, ſiccis oculis ad vexillum crucis euola: ſolum pietatis genus eſt, in hac re eſſe crudelem.*

Epiſt. 1. ad Heliodor.

§. 1. S. VValerici Abbatis cum parentibus alijſquè certamen.

Sur. 1. Apr.

AGebat à prima ætate VValericus oues paternas, cùm audito degere auunculum ſuum in monaſterio vicino, eò ſe, vt eius inſiſteret veſtigijs, contulit. quod vt reſciuit parens, eum reuocat, ſed reſpondet ſanctus puer, ſe deinceps ad paternas ædes nunquam rediturũ. Stupore iuxta ac mœrore plenus, omnia molitur pater, adhibitis etiam Abbatis ac fratrum conſilijs, vt eum è monaſterio educerent: Et fratres quidem eum hortari cœperunt, patris deſiderio ſatisfaceret, ad cœnobium deinde rediturum: addebant blanditijs minas, & aliquot dierum ieiunia, ſed perſtitit infractus, nec à ſententia potuit dimoueri, donec Abbas cedens pietati, ait fratribus: Non abijciamus quod nobis à Deo donatum videmus.

§. 2. S. Thomæ Aquinatis.

Sur. 7. Mart.

COntigit F. Ioannem de S. Iuliano (cuius erat admodum celebris opinio) in colloquium S. Thomæ tunc fortaſſis incidere, Dei vtiq; ſpiritu id agente. Is eum hortari cœpit, vt contempta mundi vanitate ad Dominicani inſtituti, cuius ipſe quoq; ex profeſſo erat monachus, complexum ſe conferret. Erat hoc nihil aliud niſi currenti calcar addere. Iam enim

ille

ille venerabilis puer ſecum ſtatuerat ad illud ſe vitæ genus transferre. Itaque quod mente deliberauerat, confert in opus, & annos natus tredecim contempta tam illuſtri generis dignitate, poſthabitis ampliſſimis opibus, omnique faſtu & pompa mundi huius proculcata induit habitum S. Dominici, magis eligens abiectus videri in domo Dei, quàm habitare in tabernaculis peccatorũ, & omnibus mundi huius falſis, & commentitijs bonis circumfluere. Eius verò ſacri ordinis habitum ei contulit vir eximius & Deo deuotus F. Thomas Agni de Lentino, tunc quidem Prior Neapolitanus, ſed poſtea ex Meſſanenſi Epiſcopo Hieroſolymitanus Patriarcha. Permouit autem animos omnium, quod nobiliſſimus puer rem tantam eſſet aggreſſus, & ex opulento ſponte elegiſſet fieri inops & pauper, nihilque huius mundi poſſidere. Solent enim in hominibus pijs & Deo deuotis id ſummoperè admirari, nonnunquam etiam irridere, & contemnere illi qui magnam felicitatem ponunt in honoribus & diuitijs, atque alijs id genus vitæ huius vanitatibus, & tamen de ipſo filio Dei dicit Apoſtolus: *Qui cùm eſſet diues, propter vos egenus factus eſt*: imò verò ipſe dicit de ſeipſo: *Vulpes foueas habent, & volucres cæli nidos, filius autem hominis non habet vbi caput ſuum reclinet.* Exemplum igitur dedit nobis, vt ſi velimus ad perfectionẽ adſpirare, rebus omnibus nuncium remittamus. Fecerunt hoc vtriuſque ſexus ſanctiſſimi homines, atque in ijs etiam Imperatores, Reges & Principes: fecit etiam S. Thomas; ſed mater eius (vt eſt matronarum in filios vehemens affectus) valde id acerbè tulit, nolens priuari filio ſuo. Itaque multis ſtipata matronis venit Neapolim, & in hac quidem re cõmemoranda nonnihil variant ſcriptores. Alij enim dicunt gauiſam fuiſſe matrem, cùm recordata eſſet olim id prędictum fuiſſe, fore vt Thomas ſe conferret ad monaſticum vitæ genus: atque ea cauſa iuiſſe Neapolim, vt filium in eo propoſito con-

S. Thom. 13 erat annorum.

2. Cor. 8.

Matt. 8.

Digitized by Google

confirmaret, ac tandem tamē animo fuiſſe cōmotam, cùm non daretur ei facultas filium alloquendi. Verebantur enim Patres Dominicani, ne mater filium ſuis blandis colloquijs ab inſtituto reuocaret, dederuntque operam, vt primùm Romam, inde in Tuſciam, mox Pariſios Thomas perduceretur. Nec ceſſabat mater abeuntem, Romam vſque inſequi; ſed ibi eum non inueniens, perturbari cœpit, maximè quòd non crederetur ipſi, affirmanti ſe non niſi confirmandi filij cauſa eius colloquium expetere. Eo tempore fratres S. Thomæ Landulphus & Arnoldus, viri ſtrenui & prudentes, in caſtris Frederici II. Imperatoris militabant, ad illos ſcribit mater, dent operam, ne Thomas poſſit ex Italia tranſire in Gallias. Illi, lectis literis, non mediocriter commoti, aſſentiente Imperatore, locis oportunis fortiſſimos collocant viros, qui eum intercipiāt. Nec defuit illorum conatibus proſper ſucceſſus: cùm enim Thomas ſanctus puer cum quatuor ſocijs eiuſdem profeſſionis iter capeſſeret, & labore feſſus ad puteum ſederet, à militibus comprehenſus eſt: qui eum habitu monaſtico vi ſpoliare volentes, cùm eum cernerent modis omnibus obniti, ne quid incommodi accideret, eum ad fratres illius adduxerunt. Illi porrò ad matrem eum ducendum curarunt. Dolebant interea fratres Dominicani, quòd ea vi conſpicerent abduci tantæ ſpei puerum. Porrò mater viſo Thoma, ingenti gaudio affecta eſt, ſed vincente muliebri affectu, perſuadere ei conatur, vt habitum religionis deponat: *ſed fruſtra iacitur rete ante oculos pennatorum*; erat eius optimi pueri mens longè firmior & robuſtior in Chriſto, quam quæ maternis poſſet blandimentis auerti. Cumque nihil proficeret tradidit militibus cuſtodiendum in caſtro quodam, donec eius propinqui & cognati aduentarent. Nec ſibi tamen ferendam putabant Fratres Dominicani illam vim allatam ſuæ profeſſionis Fratri, querelaſque deferebant ad Innocentium IV. Romanæ ſedis Pontificem

Fratres S. Thomæ.

Prou.1.

tificem. Pontifex non immeritò rei indignitate commotus, ad Fredericum Imperatorem nuncios cum literis miſit, adhortans eum, vt in eius iniuriæ adminiſtros inquiri iuberet. Fredericus Imperator non id negligendum ratus; quod Pontifex admonuiſſet, milites comprehendi iuſſit, & duci in cuſtodiam, nec diu poſt Fratres Dominicanos hortatus eſt, vt ſuas preces ei offerrent. Illi verò cùm in ſpem bonam veniſſent recuperandi Thomæ, per vim & iniuriam ablati, nolebât querelas apud Imperatorem deponere, ne ſi quid grauius in milites ſtatuiſſet, ſcandalum inde naſceretur, & ſcrupulus quidam conſcientijs inijceretur.

Iam fratres S. Thomæ, Landulphus & Arnoldus ad matrem proficiſcebantur: ſed omittendum hoc loco non eſt, quod cùm illi ad Thomam veniſſent, eiuſque inſuperabilem conſtantiam cognouiſſent, ſorores ſuas hortati ſunt, vt ad eum ſe conferrent, eumque à ſententia deducerent. Non recuſarunt illæ quod iuſſæ erant: ſed vbi in eius congreſſum colloquiumque venerunt, ita ab illo iam diuinitus valde illuſtrato puero inſtitutæ ſunt, vt altera earum, poſthabitis mundi pompis, ſacris virginibus in monaſterio ſe coniunxerit, ac demum ijs præfecta in ſancta profeſſione ſanctè obierit. Ea res etiam magis fratrum iracundiam concitauit, ita vt ad carcerem, quo Thomas continebatur, accederent, & iniurijs atque conuitijs eum exagitarent, denique habitum monaſticum diſcerperent, vt ille pudore affectus ipſis aſſentiret. Sed S. puer cedens furori, & fragmenta veſtium colligens ijs ſe, vt potuit, rurſus induit; ex iniurijs, conuitijs, & contumelijs pulchras ſibi contexens patientiæ coronas. Non potuit autem irritatus furor quieſcere: ad atrociora ſe eius fratres arma conuertunt: reuera *inimici hominis domeſtici eius.* Erat mulier venuſta ſpecie, quæ non ita pridem nupta, corpus ſuum omnibus proſtituebat; hanc inuitant, vt quibus poſſit blandi- *Matth. 10.*

tijs & lenocinijs, pudiciſſimum adoleſcentem ad turpitudinem impellat. Ingreditur illa cultu & animo meretricio ad Sanctum Thomam in carcerem, verbiſque laſciuis & tactibus cœpit eius animum ſolicitare de re nefaria. Vt autem ſenſit caſtiſſimus adoleſcens ſe illius impuris illecebris, & peſtiferis ſuggeſtionibus nonnihil moueri: Ne quæſo ſinas, inquit, Domine IESV, & tu ſanctiſſima Chriſti mater & Virgo MARIA, vt tam immani me ſcelere obſtringam: moxque à foco arrepto titione illam procacem & impudentem feminam procul à ſe abegit, deinde clauſo oſtio, in quodam cuſtodiæ angulo crucis figuram illo titione pinxit in pariete, ſeque proſternens in orationem, cum lacrymis Deum rogauit, vt ipſi largiretur perpetuæ continentiæ & integritatis donum.

Apparent ei Angeli.

Inter orandum autem cùm eſſet ſomno correptus, duo ei dormienti apparuere Angeli, qui ei dixerunt, preces ipſius à Domino exauditas, ſimulque cingulo eius ſtrinxerunt renes, ita dicentes: Nos à Domino iuſſi Zona caſtitatis te cingim⁹, nulla poſthac ratione diſſoluenda. Interim verò ille ex ea conſtrictione dolorem ſentiens, exclamauit: accurrebant autem cuſtodes, volentes ſcire, qua ex cauſa eos clamores ediſſet. At ille prorſus indicare noluit, quoad ſuperuixit; vbi autem ſe ſenſit moriturum, indicauit Fratri Reginaldo ſocio ſuo, quem etiam aliorum ſecretorum ſuorum conſcium eſſe voluit. Fertur vir S. ab eo tempore, quo hæc illi accidit tentatio, vſque adeo vitaſſe feminarum colloquia, præterquam vbi vel vtilitas, vel neceſſitas aliud poſtularet, vt ſolent homines ſibi à ſerpentibus & ſcorpionibus cauere. Tandem verò mater eius cùm iam biennio fere in cuſtodia eum detinuiſſet, verita ne Dei in ſe iram concitaret, Fratribus Dominicanis copiam fecit eum ad ſe reuocandi. Eo autem tempore, quo ſic aſſeruabatur velut in carcere quodam, crebrò illũ viſebat F. Ioannes de Sancto Iuliano, cuius ſupra meminimus, quippe qui

pe qui eum non mediocriter in Domino amaret, afferebatque illi veſtes neceſſarias, idque tam occultè, vt ijs ſeſe quidem indueret, ſed rurſus apud eum exuens, illi eas relinqueret. Et multa ſanè admiratione dignum eſt quod quidam annotarunt. S. Thomam in eo carcere multa in literis tam egregiè calluiſſe, ac ſi ea ab eximijs præceptoribus didiciſſet. Portò autem matre conniuente, ſubtractiſque cuſtodibus, per feneſtram Thomas è caſtro deponitur, & à Fratrib⁹ Dominicanis, qui iam eò aduenerant, excipitur, & cum multo gaudio Neapolim reducitur, indeque Romam miſſus eſt.

§. 3. *S. Aichardi Abbatis Gemmeticenſis, prope Vallencenas.*

AIchardum pater rei militaris laude celeberrimus cùm militiæ ſtudijs adhuc puerum fortè nouem annorum applicare cogitaret, cœpit reluctari mater, aſſerens illum in magno partus diſcrimine diuino cultui per votum à ſe deſtinatum: ille verò pertinaci contentione votum improbare, velle ſe filium per ampliſſimos honorum gradus deducere; cùm ecce medius interuenit Aichardus ad litem dirimendam, & patri. Ego, inquit, mi pater, Chriſti miles eſſe decreui, à Chriſti militia me nihil, niſi mors, ſeparabit. Euicto igitur parentis animo, religionem ingreſſus eſt duodennis. *Surius 17. Sept.*

§. 4. *Pueri cuiuſdam Anachoretæ.*

FVit puer ſummæ expectationis, quem pater bellicæ virtutis & rerum geſtarum gloria maximè inſignis, militiæ potius deſtinare volebat; mater verò pietati dedita, & ab omni faſtu abhorrens, cum filium vellet religioni addicere, artē excogitauit maximè idoneam, quà & filio prodeſſet, & moroſo difficilique viro nihil inſuaue moleſtumque facere videretur. Re igitur diu multumque deliberata, eruditum quendam Anachoretam domum accerſit à ſolitudine, quem mirificè hortatur ad ſuſcipiendam *Chryſoſt l. 3 aduerſus vituperatores vitæ Monaſticæ.*

pueri cuſtodiam, propoſitis identidem certiſſimis emolumentis, quæ ex ſancta illa in virtute & literis inſtitutione ſequutura eſſe videbantur; cùm præſertim auſterus pater facilè pateretur ſcientiarum ſtudio filium erudiri: ſapientia enim ad omnia ſe extendit, nec bellicam ætatis degendæ rationem patitur eſſe expertem ſui. feminæ pietas doctum illum Eremitam vincit, fitque pueri inſtitutor. Veruntamen adoleſcens literarum occaſione, quas pater in puero deſiderabat, veram etiam docetur philoſophiam, quæ docet humana contemnere, deque diuinis feriò cogitare. Præceptoris matriſque deſiderio puer ſatisfacit, pietatem & literas feliciter addiſcendo, ſolitariamque vitam amando; quam quidem voluntatem temperabat inſtitutor, quouſque matura ſatis ad conſtantiam, firmaque ad patris iracundiam & minas perferendas redderetur. Fit interim ex magna illa domo cœnobium, ex aula gymnaſium, quod & plurimi adoleſcẽtes ex coæuis frequentabant; qui non multò pòſt ſimilem vitæ rationem ſequi voluerunt. ergo domi ita vixit adoleſcens, quamdiu mutare habitum non licuit, vt religionis clauſtra minimè deſiderari poſſent, & qui facie amictuque communem vitam ſequi videbatur, moribus, & vitæ aſperitate, vel ipſos ſolitudinis incolas ſuperabat. multos enim dies ſine cibo perdurare ſolitus fuit, inter diuinarum lectionum pernoctabat libros, ſub veſte non vili, qualem eſſe decebat qui patrem habebat prædiuitem, ſcabrũ cilicium carni applicitum occultabat; ſed cùm pater adoleſcentem militiæ vellet adſcribere, tam conſtantem illum in monaſticæ vitæ propoſito reperit, vt nec minis, nec promiſſis, nec ſupplicijs illum à ſententia depulerit: altas enim cùm egiſſet planta radices, ventorum impetu conuelli qui poterat? tandem iuuenis in ſolitudinem ſecedit, & Chriſti militiam ſequitur, in duciſque ſacramento perſiſtens, glorioſam palmam poſt mortem fuit aſſecutus.

§. 5. Ca-

Digitized by Google

§. 5. *Catharina ſeptennis puella.*

POſt eluſos arte diuina parentes, Catharina monaſterium ingreſſa, non diu hac eam voluptate perfrui patris ac matris ſinit inuidia, qui quòd gratioſi pecunioſique eſſent, contra magiſtrum Reinerum & diſcipulam Catharinam muneribus & largitate pugnabant. cumque viri primarij intercurriſſent; quorum & fidem & potentiam puellæ pater appellarat, & à Brabantiæ regulo, & ab Epiſcopo Leodienſi, vt ad annum ætatis duodecimum filia libera relinqueretur, obtinuit; quæ ætas ad deligendum vitæ genus & legitima eſt, & tempeſtiua: quid quod ab Honorio ſummo Pontifice datæ ad Epiſcopum literæ ſunt (adeo rem vrgebat turbulentus ille Iudæus) ne qua vis parentibus fieret, Chriſtianis moribus, & Pontificum aduerſa decretis; redderetur proinde parentibus filia, factum ſe probaturos affirmantibus, ſi modò ad annum ætatis duodecimum in propoſito permaneret: quæ quidem callīdè & aſtutè à perfidis excogitata eſſe Iudæis, haud ſerus monſtrauit euētus; quin & puella paternorum promiſſorum commenta præuidit, quibus id erat propoſiti, vt medio illo temporis ſpatio puellare pectus emollirent.

Ex Apolario & Bonifacio in hiſtoria Virginalis.

Fuit hæc monialis in Parco iuxta Louanium, & ante baptiſmū Rachel dicebatur.

Ergo Catharina de iudicio conqueritur, magiſtrum alloquitur, parentum quo ſpectant conſilia, demonſtrat, artes artibus eludi oportere, & iudicium iudicio corrigere: cauſam de integro ſe velle cogitare, ac iudicum ſubire conſpectum, Deiparam fore aduocatam: cuius auſpicijs ex Iudaicæ ſuperſtitionis tenebris & vmbris emerſiſſet, pedemque ex laqueis explicaſſet, parentum machinationes nihil contra veritatem valituras. Quarè cū ſuo pædagogo Reinero progreſſa Leodium, ſtat ante tribunal Antiſtitis, adſunt viri ex vtroque foro facile principes; ſuam ipſa cauſam agit puella ſeptennis, reuocari priorem ſententiam, reſcindique acta illa debere demonſtrat.

eſſe periniquum, vt tenerrima puella patri reddatur infideli, moroſo, aſtuto, cui vel Chriſtiani gratificari ſtudeant propter hominis opes atque fortunas, nummorumque reſpectum, quos Iudæi nullo diuinæ vltionis metu fœnerari conſueſſent, præſtare in cœnobio liberam relinqui, dum annus duodecimus quaſi criticus impleatur. Equidem ſi de prudentia illa certamen eſt, quæ verum à falſo, & honeſtum ſecernit à turpi, rationis iam ipſa ſum compos, & ante annos iudicium ſenſuſque maturuit; ſed ſi firmitatis ergo annorum ille expectandus eſt numerus, non patitur æquitas, vt ante litis finem cauſam litigator pater obtineat. Quid enim non poſſit in filia, qui alienos, qui potentes, qui diuerſæ legis ac ſectæ viros ad ſuam traxit voluntatem? duplices mihi tenduntur inſidiæ, nuptiarum, & ſectæ paternæ. vtraque res contagionis eſt plena, mea ætas flexibilis, cognationis magna vis eſt; hinc patris minas, hinc matris blandimenta reformido: quamdiu in dubio res eſt, vtrique litigatori ius eſſe oportet. Pater ſi me iam habet, non expectare iubetur, ſed optato potiri. Quærendum eſt tertium; mihi ſi creditur, monaſterij fidelis eſt, & tuta cuſtodia, depoſitum tecta illa ſeruabunt, & Chriſto, cuius agitur cauſa, reſtituent: illic ſancte Pontifex tuo permiſſu de re tanta deliberabo ſecurius, ſi fortè ea ſum, quæ inter ſiniſtram & dextram nondum per ætatem diiudicare queam.

Peroranti applauſum eſt ab vniuerſo conſeſſu, & in cœnobium, vnde exierat, retrudi iubetur ad annos pubertatis; quibus expletis, cùm de religionis religioſæque vitæ in Ciſtertienſi familia à ſententia dimoueri non poſſet, parentes deſperata victoria, tandem nouas artes adhuc machinantur. Iudæus adoleſcens pulcher & diues ad virginum cœnobium vadit, petitque baptiſmum, idque eo animo vt Antiſtita Neophytum cum Catharina loqui ſinat, admiſſuſque deceptam reſtituat parentibus, quorum agebat

agebat inſtinctu. Hoc vſus commento baptizari ſe ſinit, ſeque puellæ conſanguineum mentitus conueniendæ Catharinæ veniam ſibi dari poſcebat. Sed virgo doli præſaga, fictum illum Chriſtianum vt alloquatur, adduci non poteſt. Ille repulſus fidem abiurat, laruaque poſita ſe retulit ad Iudæos, quos nunquam ex mẽte poſuiſſet: Egomet eam vidi (inquit Hiſtoricus homo vt apparet minimè leuis) & ſæpe cum hac Catharina ſum locutus, nihilque ea admirabilius me nouiſſe commemini. Magna erat vitæ integritas, & ſincera religio: quo tempore ceteræ virgines ab opere reſpirabant, vel cum propinquis familiares ſermones in locutionis podio conferebant, noſtra hæc nouitia ad Deiparæ itabat imaginem, & cum illa, tanquam ſi viua eſſet, loquebatur. non quòd viuam putaret, ſed quod in huius pectore Virginis ſanctæ Matris memoria viueret: quam aſpectus imaginis maximè renouabat, atque illa ſuauiter: Diuina parens, ſorores ſuorum colloquijs recreantur, ego ad te venio curas releuatura: tu mihi inſtar es omnium, tu meum ſolatium & dulcedo, in te vna conquieſco.

§. 6. *Alberti Comitis.*

Thomas à Cantiprato l. 2. c. 28.

IN Teutoniæ partibus puer fuit nobiliſſimus annorum 13. hic filius comitis de Flankenberg à matre miſſus eſt ad regem Franciæ cognatum ſuum, cum eius filijs educandus. At quoniam mos eſt in alienis maximè partibus, compatriotas ſibi inuicem congaudere, accidit, vt dictus puer, Albertus nomine, beatiſſimæ memoriæ fratrem Iordanum, magiſtrum ordinis Prædicatorum natione Teutonicum eo tempore Pariſijs commorantem, & alios fratres Teutonicos viſitaret. Cumque id ſæpius & diutius faceret, ex alloquutione ſancti viri, puero cœperũt terrena vileſcere, & placere cœleſtia, concepitq; intrare ordinem & apud magiſtrum Iordanum occultè pro ordine petere. Erat autem puer parumper imbutus lite-

ris,ſed magiſter inconſtantem ducens affectum pueri,eum ad regimen Comitatus ſui,cuius ſolus puer legitimus hæres erat,vt manſuetudine ſubditos gubernaret,potiùs hortabatur. factus ergo puer annorum ſexdecim,per ſolennes nuncios à matre mandatus eſt, quaſi ducturus vxorem nobiliſſimam, & Comitatus gubernacula ſuſcepturus: pater enim eius iam longa ætate ſenuerat: Dicit ergo puer militibus & ſeruis ſuis; Eamus videre compatriotas noſtros fratres ordinis Prædicatorum, Pariſijs antequam recedamus. Veniens ergo cum ſuis omnibus ad domum fratrum; in conclaui ſeorſum magiſtrum vocauit,& fratres,quorum pedibus prouolutus,dixit: Conteſtor Deum coram vobis, quod hodie paratus ſum mundum deſerere, & vobiſcum in ordine Chriſto Domino deſeruire; quod ſi volentem reſpuitis, videat & iudicet ipſe Deus;& non inultum ire à vobis meum ſanguinem patiatur. Hæc vt dixit puer, magiſter fleuit, & Fratres,& attoniti in verbis eius arctati ſunt ſpiritu, & ſoli Domino negotium commiſerunt: Conuocato itaque conuentu,& cauſam & verba pueri diligenter expoſuerunt, & receptum ſtatim habitu ordinis induerunt. quod vbi ſuis innotuit,planxerunt valde,& reuerſi ad patriam rumores triſtiſſimos parentibus detulerunt. Cuius pater ſenex aſſumpta copioſa familia, Pariſios venit,& cum filium violenter extrahere conaretur, à nouitijs fratribus membratim ferè laceratus, ad patriam infecto negotio eſt reuerſus.

Erat autem ea tempeſtate Pariſijs Archidiaconus quidam Teutoniæ, ſpecioſus forma præ omnibus Clericis ciuitatis Theodoricus nomine, nec abs re Pulcher Teutonicus cognomento. hic quidem ex matre dicti adoleſcentis Auunculus erat, & turbatus grauiter conſobrino, illum diu videre diſtulit. tandem autem cùm repatriare deberet, mandauit ei per clericum ſuum,quod ad videndum eum ſequenti die

veni-

veniret. quod vt audiuit puer Frater Albertus, cucurrit ad magiſtrum, cucurrit etiam ad Fratres magis ſpiritales, ſupplicat omnibus, vt pro Auunculi ſalute quem ſinceriùs diligebat, Dominum exorarent. quo facto venit Archidiaconus Auunculus eius, & in capella ad colloquium conſederunt, & mox obortis lacrymis dixit puero; Quomodo hoc, chariſſime, facere potuiſti, vt matrem tuam ſororem meam; quæ te ſolum in filijs ſuperſtitem habuit, & me auunculum tuum, qui te præ omnibus diligo, deſereres? & nunc, vt audio, mater tua præ triſtitia moritur. Sed & ego poſt ingreſſum tuum fere moriturus elangui, nec vnquam vllo releuabor ſolatio, niſi te videam infra annum probationis licitè ad ſæculum redeuntem. cui puer cum mira oris gratia reſpondens, quærit: Ecce trium imaginum figuræ pictæ in feneſtra vitrea coram nobis, quinam ſunt illi, Chariſſime, quorum memoriam repræſentant? nonne Chriſti & matris ſuæ: & Ioannis eius conſobrini inter ceteros prædilecti? Ex his verè conijcias, quod etſi Chriſtus matrem multùm dilexerat, & in tantum ex paſſione ſua cerneret cruciari, vt animam eius doloris gladius pertranſiret: conſobrinum verò dilectum Euangeliſtam Ioannem grauatum, vltra quam credi poteſt, doloris anxietate videret; tamen cùm potens eſſet de cruce deſcendere, noluit propter illos; ſed in cruce perſtitit moriturus. A ſimili me ſcias, chariſſime, Religionis huius ſanctæ crucem cum Chriſto, & pro ipſo Chriſto Domino conſcendiſſe, & licet matrem mori videam præ dolore, & te chariſſime periclitari: in cruce tamen vſque ad mortem immobilis permanebo, & hanc quidem, ſi credis mihi, aſcendes & tu: ne te mundi huius, vt cœpit, damnabilis labyrinthus inuoluat. Quid plura? reſolutus Archidiaconus in maximas lacrymas, corde compungitur, conſcientiæ ſtimulis agitatur, & non valebat reſiſtere ſpiritui, qui in puero loquebatur. Super hoc igitur inſtitit orationibus iuuenis, &

tandem in paucis diebus Archidiaconum flexit ad ordinem, mirante Clero & populo ciuitatis, quòd tam ſubitò leoninum animum ad tantam humilitatem verba pueri domuiſſent.

§. 7. *S. Illephonſi.*

Ioan. Mariana lib. 6. hiſt. Hiſpan. cap. 10.

CVm ſumma omnia polliceretur Illephōſus, ſpretis honoribus, ad quos generis nobilitas, & vitæ merita vocabant, vitam principalem cum priuata, atque adeo monaſtica mutare certus, in Agalienſi monaſterio cucullum induit, multùm quamuis reluctāte patre, vſque eo dum omnes monaſterij latebras filij veſtigijs inſiſtens perſcrutaretur: cuius ille diligentiam eluſerat, è via declinans, & tantiſper retro vicinam ſepem ſe continens, dum pater rediret vano conatu. Cùm ergo videret puerum ab ea mente non poſſe deduci, conſenſit tandem, licet ægrè, vxoris potiſſimum hortatu; poſt longam ſterilitatem affirmantis precibus à diuino numine impetratum; Virginis Matris obſequio deberi, qua ſe religione implicaſſet, ſi voti compos eſſet facta, datam Superis fidē haud quaquam impunè violari, reddenda Deo beneficia, præſtare filio ad tempus carere, quàm perpetuis conſcientiæ cruciatibus viuos mortuoſque macerari, filio retrorſum reuocato.

§. 8. *S. Caſarij Arelatenſis Epiſc.*

Cyprian. quidam eius diſcipul. apud Suriū 27. Auguſt.

CAEſarius cùm octo vel nouem annorum eſſet, ignorante familia & parentibus, ſe illius temporis Pōtificis S. Syluestri veſtigijs, præmiſſa ſupplicatione proſtrauit, petens vt ablatis ſibi capillis, mutatoque habitu, diuino ipſum antiſtes ſeruitio manciparet. Agente ergo Pontifice gratias Chriſto, nulla iniecta eſt votis optimis mora, cumque ibi biennio, aut eo ampliùs ſub hac inchoatione ſeruiſſet, diuinæ gratiæ inſtinctu permotus, deliberat ſeſe arctiùs diuino tradere cultui, & regni cœleſtis amore, non ſolū parētibus, ſed etiam patriæ ſe extraneum exhibere. Arrepta itaque

Digitized by Google

itaque ſalubriter fugiendi de ſæculi compedibus libertate, Lyrinenſe monaſterium tyro ſanctus expetijt: cumque iter cum vno tantum famulo ſocio ageret,& coram inquiſitoribus, ab eius matre miſſis, flumen tranſiret, viſus ab eis non eſt. Diabolus verò in quẽdam miſerum ingreſſus,& eius iter inſequens ſinè ceſſatione à tergo illius clamabat, Cæſari non vadas. Quem ille, porrecto ei bibenti poculo benedicto, ſtatim curauit.

§. 9. *Adoleſcentuli cuiuſdam.*

ADoleſcentulus erat, immò puer, nobili loco natus, qui relicto patre, cuius vnicus filius erat, ad nos ſe contulit, ſed ita, vt prius de tota re parentem faceret certiorem, nec tamen reſponſum expectarat, vt ſi qua pugna inſtaret, pugnaret ex tuto. Nec ſua illum fefellit opinio. Confeſtim parens Aronam aduolat, cumque impetraſſet vt cum ſolo ageret, multis ei rationibus perſuadere conatur, vt domum tantiſper redeat dum ægram tam triſti nuncio parẽtem conſoletur; & ſatis appareat hanc illi mentem diuinitus iniectam. Cùm nihil verbis proficeret, paternam authoritatem interponit. Hærebat puer, neque quomodo paternum imperium eluderet, videbat. Denique diuina lux oborta, quæ & ipſum moleſtia,& parentem maiore pœna liberauit. Quo tandem, inquit, veſtitu domum redeam? vtrum hoc, quem modò indui, an illo, quem exui? hunc vt exuam, neque mea voluntas fert, nec noſtrę dignitatis ratio patitur. hoc verò indutus qui poſſum inter domeſticos, & notos honeſtè verſari, qui nondum, quemadmodum hiſce veſtibus vtar, didicerim? Ne multa, ſenem puer hác ratione conuictum eò deduxit, vt ſe ipſe aliquando reſpiceret, ſalutaribusq; monitis ita inſtituit ad ſtudium pietatis, æternæq; beatitudinis, vt eum ad opes, quas vnico filio parauerat, in pauperes erogandas incenſum dimitteret.

Ex lit. Soc. ann. 1593. Prou. Mediol.

§. 10. *Item*

§. 10. *Item alterius.*

Ibidem. PVer quidam Taurinenſis cùm ſibi aditum in Societatem vndique clauſum videret, quod & vnicus eſſet, & patris confecta iam ætate filius, facinus edidit memorabile. Religioſiſſima oppidi Taurini templa adire, Deum, Deique parentem, diuoſque omnes enixè orare inſtitit, vt alterum parentibus ſuis filium darent, quò ſibi liber & expeditus in Societatem pateret ingreſſus. Nec ſua illum pietas ac ſpes fefellit. Haud ita multò pòſt, pater ſexagenarius ex coniuge filium genuit. vbi puer ſe voti compotem factum comperit, mirè lætus inſtare parentibus, vt quando eis Deus nouum hæredem dediſſet, priorem filium Deo conſecrarent. At illi nihilominus pro filij conſilio obſtabant, & aliàs Mediolanum, aliàs Papiam per ſtudiorum cauſam ablegabant, vt ibi per certos homines ille à mente deduceretur. Sed tandem omnes parentum conatus ad nihilum reciderunt. Puer vbicunque eſſet, per literas ſummoperè noſtros vrgebat, vt quemadmodum à Deo impetraſſet, vt vnicus non eſſet, impetraret ab eis, vt impedimento quod vnum erat ſublato, in Societatem adſcriberetur, & per idem tempus pater eſt mortuus. Itaque puer matrem omni artificio aggreditur, vt ſe Chriſti vocantis ſigna ſequi patiatur. Contrà illa lacrymis materniſque blanditijs filij animum attentare, nuptijs pellicere, honorum illecebris irretire, idemque vt facerent cognatos, & propinquos magnoperè rogare inſtitit. Puer omnium certaminum victor, ad extremum cùm ſatis pietati feciſſe videretur, ad ſalutis perfugium relicta matre profugit.

CAPVT

CAPVT XVI.

DIVINA IN REVOCANTES A Religione animaduerſio.

ÆGYPTII olim quoniam crocodilum pro Deo venerabantur, ſi ita contigiſſet, vt liberorum quiſpiam à crocodilo deuoraretur, nefas eſſe putabant lacrymam mittere, quin etiam magno gaudio efferri cōſueuerant, eumque diem feſtum agere, tanquam in eo magnum beneficium accepiſſent. Quàm potiori iure Chriſtiani non modò non lugeant, ſed etiam ſumma lætitia afficiantur, eumque diem albo ſignent lapillo, quo die filiorum ſuorum aliquem ad Dei obſequium adſciſci, immò ab ipſo Deo vero aſſumi contigerit? præſertim cùm non ad mortem, & mortem adeo miſeram, ſed ad vitã, & iucundiorem vitam euocetur? Et tamen reperias nonnullos (ô cæcitatem maximam!) tanto non dicam amore, ſed odio (ita enim præpoſteram illam charitatem appello) filios proſequentes, vt eos religioſum ſtatum amplecti ægerrimè ferant, nec ferant omninò, ſed quãtum poſſunt impediant, ne vocantis ſe Dei vocem ſequantur; & dum maximè ſe eis hac ratione cōſulere arbitrantur, non vident ita ſe eis nocere, vt etiã parricidium committant tanto grauius ac ſceleratius, quanto melior eſt animi vita, quàm vita corporis. Et ſi hoc ad eos ab hac re deterrendos non ſufficiat, quid afferri poſſet maius, quàm quod eiuſmodi diuinũ conſilium impugnent, idque deſtruant quod Deus ædificarit, ſpargant quod ille congregarit? milites quos ad ſuum Deus vexillum vocarat, dum diſſipant, quid aliud quàm cum dæmone conſpirant, & contra Deum bellum ſuſcipiunt, bellum impium, bellum ijs ipſis fu-

neſtiſſi-

§. 10. *Item alterius.*

Ibidem. PVer quidam Taurinenſis cùm ſibi aditum in Societatem vndique clauſum videret, quod & vnicus eſſet, & patris confecta iam ætate filius, facinus edidit memorabile. Religioſiſſima oppidi Taurini templa adire, Deum, Deique parentem, diuoſque omnes enixè orare inſtitit, vt alterum parentibus ſuis filium darent, quò ſibi liber & expeditus in Societatem pateret ingreſſus. Nec ſua illum pietas ac ſpes fefellit. Haud ita multò pòſt, pater ſexagenarius ex coniuge filium genuit. vbi puer ſe voti compotem factum comperit, mirè lætus inſtare parentibus, vt quando eis Deus nouum hæredem dediſſet, priorem filium Deo conſecrarent. At illi nihilominus pro filij conſilio obſtabant, & aliàs Mediolanum, aliàs Papiam per ſtudiorum cauſam ablegabant, vt ibi per certos homines ille à mente deduceretur. Sed tandem omnes parentum conatus ad nihilum reciderunt. Puer vbicunque eſſet, per literas ſummoperè noſtros vrgebat, vt quemadmodum à Deo impetraſſet, vt vnicus non eſſet, impetraret ab eis, vt impedimento quod vnum erat ſublato, in Societatem adſcriberetur, & per idem tempus pater eſt mortuus. Itaque puer matrem omni artificio aggreditur, vt ſe Chriſti vocantis ſigna ſequi patiatur. Contrà illa lacrymis materniſque blanditijs filij animum attentare, nuptijs pellicere, honorum illecebris irretire, idemque vt facerent cognatos, & propinquos magnoperè rogare inſtitit. Puer omnium certaminum victor, ad extremum cùm ſatis pietati feciſſe videretur, ad ſalutis perfugium relicta matre profugit.

CAPVT

CAPVT XVI.

DIVINA IN REVOCANTES A Religione animaduerſio.

ÆGYPTII olim quoniam crocodilum pro Deo venerabantur, ſi ita contigiſſet, vt liberorum quiſpiam à crocodilo deuoraretur, nefas eſſe putabant lacrymam mittere, quin etiam magno gaudio efferri cõſueuerant, eumque diem feſtum agere, tanquam in eo magnum beneficium accepiſſent. Quàm potiori iure Chriſtiani non modò non lugeant, ſed etiam ſumma lætitia afficiantur, eumque diem albo ſignent lapillo, quo die filiorum ſuorum aliquem ad Dei obſequium adſciſci, immò ab ipſo Deo vero aſſumi contigerit? præſertim cùm non ad mortem, & mortem adeo miſeram, ſed ad vitã, & iucundiorem vitam euocetur? Et tamen reperias nonnullos (ô cæcitatem maximam!) tanto non dicam amore, ſed odio (ita enim præpoſteram illam charitatem appello) filios proſequentes, vt eos religioſum ſtatum amplecti ægerrimè ferant, nec ferant omninò, ſed quãtum poſſunt impediant, ne vocantis ſe Dei vocem ſequantur; & dum maximè ſe eis hac ratione cõſulere arbitrantur, non vident ita ſe eis nocere, vt etiã parricidium committant tanto grauius ac ſceleratius, quanto melior eſt animi vita, quàm vita corporis. Et ſi hoc ad eos ab hac re deterrendos non ſufficiat, quid afferri poſſet maius, quàm quod eiuſmodi diuinũ conſilium impugnent, idque deſtruant quod Deus ædificarit, ſpargant quod ille congregarit? milites quos ad ſuum Deus vexillum vocarat, dum diſſipant, quid aliud quàm cum dæmone conſpirant, & contra Deum bellum ſuſcipiunt, bellum impium, bellum ijs ipſis funeſtiſſi-

Bern. epiſt. 111.

neſtiſſimum? Quare meritò exclamat Bernardus: *O durum parentem, ô ſæuam matrem, ô parentes crudeles & impios, immo non parentes, ſed peremptores, quorum dolor, ſalus pignoris; quorum conſolatio, mors filij eſt; qui me malunt perire cum eis, quàm regnare ſine eis! Mira abuſio: domus ardet, ignis inſtat à tergo, & fugienti prohibetur egredi, euadenti ſuadetur regredi. & hæc ab ijs, qui in incendio poſiti ſunt, & obſtinatiſſima dementia & dementiſſima obſtinatione fugere periculum nolunt. Proh furor! ſi vos contemnitis mortem veſtram, cur etiam appetitis meam? Si, inquam, negligitis ſalutem veſtram, quid iuuat etiam proſequi meam? Quare vos non potius ſequimini me fugietem, vt non ardeatis? An hoc eſt veſtri cruciatus leuamen, ſi me etiam perimatis, & hoc ſolum timetis, ne ſoli pereatis? Ardens ardentibus quod ſolatium præſtare poterit? Quæ, inquam, conſolatio damnatis, ſocios habere ſuæ damnationis? quodue remedium morientibus alios videre morientes?*

§. 1. *Genoueſæ mater oculis orbatur.*

Surius 3. Ian.

SAnctiſſimæ puellæ Genoueſæ virtutem Deo reuelante præſentiens S. Germanus, eam blandis verbis ad complectendum vitæ religioſæ propoſitum adhortabatur. Cui illa id vnum in votis ſe habere non iam infantili ſenſu reſpondit. admiratur Dei donum in tantilla ætate Epiſcopus, & dum hæret defixo in terram obtutu, videt nummum æreum cruce ſignatum humi fortè iacentem, ſublatumque virgunculæ velut pignus religioſi muneris donat, monetque vti perforatum ex collo geſtet, nec alijs deinceps monilibus ornari ſe patiatur, quo cæleſtis gratiæ margaritis poſſit decorari. Porrò diebus aliquot interiectis, cùm mater eius die feſto templum aditura, filiolam domi manere, & ſomno vacare iuberet, nec acquieſceret, identidem repetens ſe profeſſionis ſuæ memorem, templum orationis ſtudio adire velle, alapam ab irata matre accepit; ſed non impunè tulit mater: nam

nam repentè oculorum priuata lumine, biennio ferè cœca permanſit; ſed Deo inſpirante reminiſcens eorum quæ prædixiſſet Germanus, ad ſe vocatam, iubet aquam cæcæ matri afferre: paret illa dicto citiùs, & afferenti imperat plena fide mater, vt ſignum crucis ſuper eam exprimat, eaque deinde oculos abluens viſum ſentit reſtitui; iterum ergo ac tertiò idem cùm feciſſet, priſtinam oculorum aciem eſt ope filiæ conſecuta.

§. 2. *S. VVinvvaloci pater tonitruis territus cogitur filio libertatem permittere.*

VVinvvalocus in ipſis primæ ætatis initijs deſiderio rerum cæleſtium cœpit ardere. orabat itaque importune opportunè parentes, vt literarum ſtudijs imbuendus cuidam viro Dei traderetur. pater id renuebat, cupiens eum ad ea quæ mundi ſunt, promouere. At pius puer dolens ſe ſuo fruſtrari voto, ad Deum ſe conuertit, eiuſque opem precibus ardentiſſimis implorat. Nec defuit eius religioſis deſiderijs Deus. Cùm enim die quodam pater eius proficiſceretur ad greges ſuos viſẽdos, ſubitò extitere ſuper eum horrenda cæli tonitrua, & ſic eũ ruentia cœlitus fulgura cõplexa ſunt, vt nimio horrore proſtratus pene exanimis in terrã decideret. In has igitur de improuiſo redactus anguſtias, animaduertit diuinitꝰ id fieri, Deumque ab ipſo repoſcere filium, quem ille mũdi nexibus vellet implicari. Itaque mox in has prorupit voces; Domine Deus, cuius ſanctiſſimæ voluntati par eſt neminẽ obluctari, ſcio quod cauſa filij mei, quem tibi deuotum ego ijs quæ mundi ſunt, volui applicare, iſthæc patior. Sed ecce eum tibi deuoueo, tuum ego tibi reſtituo, quin & ambos eius germanos natu maiores tuæ militiæ lubens tranſcribo. Igitur poſt ſeptem dies cum VVinvvaloco ad quendam virum Dei, qui tum Eccleſiæ columna videbatur, profectus eſt; in ipſo autem itinere ingens orta tempeſtas *Surius 3. Martij.*

diem

diem ſerenum in obſcuram noctem repentè mutare viſa eſt: pauebat pater, ſed religioſus puer; Noli, inquit, timere pater: num cenſes difficile ei qui ex nihilo creauit omnia, hãc tempeſtatem in placidiſſimam tranquillitatem cõuertere? cùm ſint verò omnia poſſibilia credenti, fideles ei preces offeramus. Vix ab oratione ſurgunt, cùm horrida illa nox adeo depulſa eſt, vt ne tenuis quidem nubecula relinqueretur. Sereno igitur cælo peragunt iter, & tandem ad virum ſanctũ deueniunt, quem vt primùm conſpexit VVinvvalocus, totum ſe humi proſternit, & Deum in ſancti viri pectore habitantem adorat. At ille gratiam Dei in puero contemplans, patri dixit: Hic filius tuus ætatem moribus tranſcendens permultis erit cauſa ſalutis æternæ; & tu quidem eum ætate puerum conſpicis, ego verò animo eum iam cerno virum perfectum. Pater accepta à viro ſancto benedictione, filium ſub ſuaui Chriſti iugo reliquit.

§. 3. *Petrus Trauandanus oculorum acie priuatur.*

Ex Chron. S. Franciſc. tom. 3. lib. 7 cap. 18.

BEatus Petrus S. Franciſci habitum induit octennis; quod cùm pater ægerrimè ferret, immò nec omninò ferret, inde abductus domum puer ſtatim oculorum viſum omnem amiſit, nec eum priùs recepit, quàm voto à parente nuncupato, eidem monaſterio eſt reſtitutus.

§. 4. *S. Bonifacij pater morbo corripitur.*

Ex V. Beda B. Nicolaus Serarius. de rebus Mogũtiacis lib. 3. cap. 3.

AVdiens filij voluntatem pater, nunc minis, nunc blandimentis ad ſæcularis vitæ curam impellere ſtuduit: & vt tenerum eius animum à concepti perfectione propoſiti faciliùs declinaret, promiſit ſe poſt vitæ ſuæ tempora, eum & prædiorũ, & omnium rerum ſuarum hæredem facturum: præterea proteſtatus eſt lubricæ ætati humanæque fragilitati tolerabiliorem eſſe vitã actiuam quàm contemplatiuam; meliuſque eſſe inter mediocres, vel extremos regni

cœle-

cœleſtis ciues quemlibet ſtudijs facilioribus contubernium quærere, quàm per maxima & pene impoſſibilia perfectionis certamina incipere, deinde verò dũ ea nequit percurrere, in via deficere. Sed puer ſanctus virtute diuina iam plenus, quanto magis eum pater reuocare ad ſæcularia ſtudebat, tanto conſtantiùs in inceptis perdurare, & ad ſacrarum literarum notitiam pertingere anhelabat. Vnde miro diſpenſationis diuinæ iudicio factum eſt, vt pater, qui ſolus erat impedimento, repentina infirmitate correptus priſtinam mentis pertinaciam deponeret, puerumque per legatos idoneos ad monaſterium dirigeret.

CAPVT XVII.

CVLTVS B. MARIAE VIRginis.

MVLTIS ſanè nominibus ad B. Virginem MARIAM ſummo honore cultuque proſequendam nos obſtringi fatendum eſt: ſi enim dignitatem eius attendamus, quid dignius MATRE DEI vel eſſe vel concipi poteſt? & matre prolis de toto orbe adeo bene meritæ? præter quod ipſa res omnes creatas gratia, virtutibus, doniſque ſupernaturalibus, quin & naturalibus præcellit, & quod tantis ornamentis pro coronide eſt, quò altius potuit caput extuliſſe, eò depreſſiùs oculos abiecit ſuos; adeo vt cùm ab Angelo MATER DEI ſalutaretur, ipſa ſe Dei ancillam nominaret. qua quidem animi demiſſione merita eſt (etſi nulla alia adeſſet cauſa) ab omnibus coli, exaltarique: ſed non deſunt aliæ inſuper cauſæ; quarum vna eſt, quod omnis gratia cæleſtis ad nos per
1 ipſam deriuatur: ita aſſerit Diuus Hieronymus: *Om-*

nis gratia, inquit, *quæ eſt in Chriſto, eſt in Maria; in Chriſto tanquam in capite influente, in Maria tanquam in canali*, & bene collum dicitur in canticis, ipſa enim Chriſtum (qui caput eſt) Eccleſiæ coniunxit: & ſicuti omnis influxus capitis in corpus per collum deriuatur, ſic omnis influxus Chriſti in Eccleſiam per Mariam. *Decreuit*, inquit D. Bernard. *nihil dare, niſi per Mariam*: idque ita videtur eius dignitati congruere: ſi enim cœlum, quod eſt peculiaris Dei ſedes, hanc habet in corporalibus eminentiam, vt omnis generatio & motus inferiorum ab eo pendeat; an non meritò Deus omnia ſpiritualia dona hominibus per Mariam, quæ aureus Dei thronus eſt, largiatur? Alia cultus exhibendi cauſa eſt; obfirmata illa matris cum filio patiente perſeuerandi conſtantia: quo enim tempore reliqui omnes magiſtro ſuo amantiſsimo relicto diffugerant, ſtabat illa & perſtabat dolorum ſocia, vt quicquid Chriſtus in corpore, hoc totum in corde Maria cumulatiſsimè perſentiſceret. Eſt ergo cur tanti doloris perpeſſi memores ipſam præcipua quadam veneratione colamus; & verò quid ni faciamus, cum eius curæ ſimus tam ſingulari ratione à filio è vita diſcedente concrediti, vt ei dictum ſit de D. Ioanne, atque adeo de ſingulis noſtrûm: *Ecce filius tuus.* Igitur ô Maria mater mea, mater & Dei, memento mei: Soror etiam noſtra es: ergo dum cœleſtis throno Patris aſſides, *Dic, obſecro te, quod ſoror mea ſis, vt bene ſit mihi propter te, & viuat anima mea ob gratiam tui.*

Sermon. de Aſſump. — *Cant 4.* — *Bern. ſer. in Natiuit. B. Mariæ de aquæ ductu.* — *Geneſ. 12.*

Illud ad extremum non parum B. Virginis amorem in nobis excitare debet, quod eius ſingularem affectum in animo ſuo ſentire ſignum ſit maximum æternæ prædeſtinationis, quo ſi cares, time quiſquis es, & eum ſuſcita in te ocyus. Audi quid dicat in hanc ſententiam ipſe Eccleſiæ perduellis Oecolampadius: *Erga Mariam*, ait, *minus bene affici reprobatæ mentis certum exiſtimo indicium eſſe.* Credo hæreticum vera dixiſſe

Serm. de Laud. Mariæ.

Digitized by Google

xiſſe iubente Deo, ad eum forte modum, quo dæmonia Chriſtum coacta ſunt confiteri. Vin' probatiorem tibi producam huius rei teſtem? Guilielmus Pariſienſis ita ait: *Non præſumat aliquis Deum, vel Dei filiũ ſe poſſe habere propitium, qui benedictam matrem offenſam habuerit.* Sed id ſatis eſt in confeſſo; conſonatq; D. Bonauenturæ ſententia, poſt Anſelmum ita dicentis: *Sicut ô Beatiſsima omnis à te auerſus, & à te deſpectus neceſſe eſt vt intereat, ita omnis ad te conuerſus, & à te reſpectus, impoſsibile eſt vt pereat.* Quid præclariùs de felicitate patrocinij ac tutelæ B. Virginis dici poſſit? Addam tamen aliquid maius: Guerr. Abb. audet in hunc modũ aſſerere. *Nullatenus crediderıs maioris eſſe felicitatis & gloriæ habitare in ſinu Abrahæ, quàm in ſinu Mariæ; cum thronum ſuum in ea poſuerit rex gloriæ: Veni,* inquit, *electa mea, & ponam in te thronum meũ.* Quàm multi ob ſcelera ſua non effugiſſent dirã mortem, & nefanda ſupplicia, niſi ad hoc aſylum confugiſſent? teſtis mihi eris vnus è millibus Theophile, cui dixiſſe potuit Chriſtus, quod ait Salomon ad Abiathan: *Mortem quidem merebaris* (fuerat enim cum Adonia) *ſed quia portaſti arcam fœderis coram patre meo Dauid, non morieris.* ita multi in inferni barathrum iam eſſent detruſi, niſi hanc Domini arcam in corde ſuo portaſſent, niſi Mariam tanto amore fuiſſent complexi. Ex quibus omnibus efficitur, quod ante dicebamus, huic diuinæ Matris cultui ſignum ineſſe prædeſtinationis euidentiſsimum, vt mirum non ſit, ſi pueri quoque noſtri tam impenſis eam ſtudijs fuerint proſecuti.

Lib. de Rhet. diuina.

Bonau. ex Anſel ſpecu li B.V. c. 3.

Guerr. Abb. ſerm. 1. Aſſumpt.

3. Reg. 2.

§. 1. *Quid in honorem* B. MARIAE *factitare ſolitus ſit S. Bernardinus Senenſis.*

SAnct. Bernardinus, etſi puerulus & annis tener, tamen in honorem Beatæ Virginis diebus Sabba-

Surius 20. Maij.

thinis ieiunare cõſueuit,& quamdiu laicus fuit,eum morem nunquam intermiſit. Adoleſcens factus B. Virginis ſtatuam, quæ ſupra portam vrbis affabrè picta erat, quotidie ſalutatum ibat, ſciſcitantibuſque reſpondebat,ab amica ſua ſe redire:perſeuerauitque in hac imaginis viſitatione multis annis. Qui vitam eius ſcripſit,ita ait: Certè ego ipſe,concionem illo habente Senis de B. Virgine, anno 1427. in die Natiuitatis eius ita audiui eum dicentem: Ego frater Bernardinus ſemper fui deuotus B. Virgini:in die enim Natiuitatis eius ego natus ſum, eodẽ die baptizatus ſum, illo ipſo die monaſticum habitum indui, itemque profeſſus ſum monachum, & primum ſacrificium feci;eodem die cupio exire ex hac vita.

§. 2. *Quid S. Catharina Senenſis.*

Surius 29. Apr.

QVinque non amplius annos nata Angelicam ſalutationem edocta; illam crebrò repetébat, cùm deinde cœlitus permota cœpit gradus aſcendendo, ac deſcendendo, ad ſingulos ſingulas flexis geniculis Virg. Matri ſalutationes promere.

§. 3. *Quid S. Clara.*

Sur. Aug. 12. in eius vita c.2.

SAncta Clara,cùm ſignacula illa, quæ *Roſaria* nuncupamus,ad manum non haberet,velletque ſeriem conſuetarum ſalutationum B. V. MARIAE annumerare, congerie lapillorum orationum numerum ſignare conſueuerat.

§. 4. *Quid Margareta Hungarica.*

Surius 28. Ian.

A Prima ætate Dei Matrem Margareta præcipuo venerabatur affectu, & vbicunque eius videbat imaginẽ,flexis genibus *ſalutationem Angelicam* proferebat. In vigilijs Natiuitatis Chriſti,& quatuor ſolennitatum B. Virginis, dum in loco Capitulari pronunciabatur diei ſequentis ſolennitas, deuotionem mirabilem præ ſe ferebat, ſe proſternens, & cum lacrymis orans, gratias agens Deo. In iiſdem vigilijs

non

non niſi pane & aqua veſcebatur. In ſingulis quoque feſtiuitatibus B. Virginis, ac intra octauas, offerebat eidem Sanctiſſimæ Virgini mille *ſalutationes Angelicas*, ad ſingulas quaſque humi ſe proſternens.

§. 5. *Quid Thereſia mater.*

PVellula ſeptem annorum Thereſia, vt poterat, ſolitudinem quærebat, quò B. Virgini *Roſarium*, cuius cultui addictiſſima ſemper fuit, perſolueret: Et duodecimum deinde agens annum, cùm dolore afficeretur, quòd matre eſſet orbata, ante D. V. MARIAE imaginem profuſis lacrymis orauit, vt ipſa matris ſuę vicem gerere dignaretur. quam quidem orationem benignæ Matri acceptiſſimam fuiſſe comprobauit ſingulare eius in illam patrocinium. *Ribera in eius vita.*

§. 6. *S. Lydvvina erga imaginem B. V. M. deuotio.*

CVm eſſet S. Lydvvina virgo ſeptem vel octo annorum, inſpirante Deo magnam cœpit habere deuotionem ad imaginem B. V. MARIAE, quæ ſtabat in eccleſia Schiedamenſi. Hanc ferunt ciues illius ciuitatis miraculosè ſatis procuratam, & à quodam eiuſdem imaginis opifice, dato precio exiguo emptam: is enim ad nundinas Antuerpiam cupiens pergere, & imaginem ibidem cariùs vẽdere, cùm nauem ſumpta ſecum imagine intraſſet, tantæ ponderoſitatis imago efficitur, vt viginti aut plures viri nauiculam à littore non poſſent remouere. His viſis ſtupefacti nautæ, perpenderunt ex præſentia imaginis difficultatem abducendæ nauis accidiſſe, & locum manſionis ibidem velle habere. Conſilio igitur breui inito, artifex imaginem ciuibus vendidit, qui Chorum ei ſpecialem pro reuerentia in Eccleſia deputarunt. Poſtea verò quãdam colligationem fraternitatis in memoriam B. & glorioſæ MARIAE ſemper V. multi vtriuſque ſexus oppidani confœderati inſtituerunt. Erat autem hæc imago lignea, & tantæ leuitatis, quod vir vnus eam de facili portare potuiſſet. *Thomas à Kempis p. 1. vit. eius c. 2.*

Hanc igitur imaginem virgo iuuencula fratribus ſuis duobus frequentantibus prandium ad ſcholas deferens, antequam domum rediret, eccleſiam deſideranter intrans, viſitauit, & eandem per Angelicam ſalutationem prout poterat, deuotè ſtuduit honorare. Et hoc quidem bonũ & laudabile initium in puerili ætate lucebat, quod maioris gratiæ futuræ, ab annis adoleſcentiæ eius, vſque ad terminum vitæ, præſagium erat. Cùm ergo de moroſo reditu à matre corriperetur, reſpondit columba ſine felle, Eccleſiam ad ſalutandam B. Virginem ſe intraſſe, illamque ſibi viciſſim arriſiſſe. Quo audito, mater eius ſatiſfactionem accepit, & benigne contenta ab ea quieuit. Dilecta enim & vnica filia erat, & in opere Dei, & laude B. Virginis decenter eſt inuenta, nec ob id à ſua deuotione reprimenda.

§. 7. *S. Edmundus B.* MARIAM *ſibi ſponſam aſſumit.*

Surius 16. nouemb.

HIc præcipuè puritatis ſtudioſus, vt eius per omnem vitam ſeruandæ ſibi legem ſtatueret, coram imagine virginis Deiparæ caſtitatis votum emiſit, & ſe commendans impensè patrocinio Virginis, eam ſibi in ſponſam delegit. Vtque fœdus initum ſtabile fore declararet, annulo (cui inſcripta erat Angelica ſalutatio) in ſtatuæ digitum inſito eam ſibi deſponſauit. Nec fruſtra, ex eo enim tempore (vt ipſe ante obitum confeſſus eſt) quoties clemẽtiſſimæ Matris opem implorauit, toties eam expertus eſt. Habuit verò & ipſe in digito annulum, cum quo terræ mandari ſolent Pontifices: huic itidem Angelica ſalutatio non ſine ſtupore omnium inſculpta fuit, vt eum Beatiſſima Virgo ſponſum ſuum & habere, & agnoſcere viciſſim fateretur.

§. 8. *S. Elzearius B.* MARIAE V. *ſua omnia commendat.*

Sur. 10. 5.

GARſenda Elzearij Comitis ſanctiſsimi nutrix, dum noctu in templo pro Elzeario ſuo preces ſolicita

licita fundit. Chriſtum ita loquētem audit: *Iſti, quem mihi tam auidè commēdas, meam ego matrem dedi magiſtram.* Garſenda his vocibus obſtupefacta, Deo enixè ſupplicauit, vt ſi fortè antiqui veteratoris ſemper illudentis verba illa fuiſſent, re ipſa detegeret, ſin aūt ex diuino oraculo profecta vox eſſet, ipſa veritas ſeſe magis ac magis aperiret. Garſendæ iuſta poſcenti Chriſtus exemit ſcrupulum: ſacrum enim intentis animi viribus audienti illapſa cælitus vox eſt, ſuperiora confirmans. Rem totam Garſenda ad ſuum refert Confeſſarium virum ſapientem, & religionis fama conſpicuum. Ille de Elzeario, remotis arbitris, quærit, quemadmodum ſe gerat in precibus, exercitationibuſque diuinis, quemue ex cæleſtibus patronum adſciuerit? Elzearius ſanctiſſimam virginem ſuam eſſe magiſtram patronamque reſpondet: cùm enim, inquit ille, ad precandum meditandumque me comparo, propriæ indignitatis memor, Matri gratiæ totum me regendum permitto: eam obſecro obteſtorque ſuppliciter, vt quæ Filio ſunt grata ſuggerat; ſalutares opiniones animo inſerat, inſitaſque cuſtodiat. Deinde qua poſſum religione Angelicam ſalutationem in MARIAE laudem vſurpo, qua oblata nunquam mihi deeſt ſeges & materia contemplandi. Ex his Elzearij dictis bonus ille ſacerdos vera eſſe comperit, quæ Garſenda narrauit.

§. 9. *Rachel Hebræa Virgo Deiparam colit impenſius, ob idq; ad baptiſmum perducitur*

IN ea Belgij parte quam Brabantiam vulgò appellamus, quædam ſacra virgo Ciſtertienſis ordinis fuit, cuius ad Chriſtum adductæ hiſtoriam ex ipſiuſmet ore Appiarij author anonymus ſe audiuiſſe confirmat. Hæc quinquennis adhuc, in parentum ſuorum domo, qui Iudæi erant, & antiquæ legis cultores, *Ex lib qui Appiarium dicitur. agit etiam de ea Thom à Cantipr. l. 2. c 29. & P. Boniſac in hiſt. Virginali.*

educabatur. id ætatis tacita ſecum puella dubitabat, cur alij Iudæi, alij Chriſtiani dicerentur, diuerſaque eorum nomina eſſent, qui colore & lingua conſentirent. Quin etiam de ſacroſancta MARIA virgine colloquentes ſæpe Chriſticolas libenter audiebat, & ijs, quæ de ſanctiſſima Dei Genitrice ferebantur, præcipuam quandam attentionem alacritatemque præſtabat, eamque à noſtris ad rem quamlibet obtinendam patronam atque adiutricem adhiberi haud incallidè conſiderabat. Quare in puellulæ pectus cæleſtes igniculos Deiparæ commemoratio illa iaciebat, quæ de ſuis clientibus bene mereri conſueuiſſet, erātque nominis MARIAE vſurpatio recordatioque ſuauis. Ergo vt talem tantamque Reginam demereri poſſet, ex paterna menſa quod poterat, ſuffurabatur, vt mendicis, oſtiatim Deiparæ nomine ſtipem corrogantibus, ſubueniret. Per idem tempus puellæ tam bene moratæ animatæq; parentibus ex vrbe Colonia, vbi erant, Louanium (ignotum qua de cauſa) migrandum fuit: eò vt venere, & domicilium quæſiere, puella dum vrbem curioſa perluſtrat, ſacerdotis (cui nomen Rainerio fuit) foribus appropinquat. Erat Rainerius Louaniēſium puerorum ſtrenuus Catechiſta, eum vbi prima noſtræ legis rudimenta docentem audiuit, eandem illa domum cum gaudio reuiſere, ad ſcholam ventitare, & vitæ Chriſtianæ ſancta illa præcepta deguſtare. Id cùm bonus ille magiſter animaduerteret, quærit ex ea quæ cauſa toties veniendi, quo nomine appelletur, vnde genus, & patria? illa: Iudæam, Iudæiſque natam eſſe parentibus, Rachelem ſe nominari, Chriſtianæque legis diſcendæ percupidam. Rainerius gaudij plenus admiſſam puellam, & ceteris aggregatam diligenter inſtituit. Illa annum agens ſeſqui-ſextum, quæ à magiſtro tradebantur, celeriter arripiebat, vt retractare opus non eſſet; quod ſemel Catechiſta docuiſſet. Satiari audiendo diſcendoque puella non poterat. Ipſa ætas opportuna erat huic rei, nam

paren-

parentes Iudæi cum æqualibus eam ludere arbitrati, vbi eſſet, vnde veniret, non magnopere laborabant. Iam ſeſqui-annum in Chriſtiano illo ludo poſuerat, & ad baptiſmum anhelabat, cùm parentes tandem aliquando rem odorati, quæ poſſunt impedimenta moliuntur, & re cum ſuæ gentis ſectæque hominibus communicata, præclaram illam Catechumenam trans Rhenum amandare conſtituunt, & ſponſalium vinculis irretire. Non latuit parentum machinatio Rachelem; quæ ſibi metuens clam nuncium ad Rainerium mittit, ſi ſaluam ſuam diſcipulam velit, det operam, vt nocte inſequenti ex parentum ædibus abducatur, baptiſmumque ſuſcipiat. Renunciat ſecretò Rainerius, vti ſummo mane tacita exeat, ad ſe veniat curaturum cetera. Illa ergo cum matre agit, vt ſolam nocte illa dormire ſinat; negat parens, ſuſpicata quod erat; inſtat filiola, blandeque contendit: vrgenti dat mater, vt ad pedes iaceat, inque lectuli ima parte quieſcat. Orta iam luce, quam ab Rainerio monita præuenire debuiſſet, Rachellula ſomno victa imprudentiùs obdormiſcit. Sed tamen opportunæ viſionis admonitu (creditum Dei Matris, cui ſe caſta puellula deuouerat) à ſomno excitata, vocē audiuit, *Catharina ſurge, & quod habes iter arripito.* Præ timore Rachel è lecto excuſſa humi ſe ſternit, & matrem expergefacit ſtrepitu; ſed Dei beneficio rurſus conſopita filiolæ clandeſtinum exitum expediuit. Vadit ergo ad Rainerium pulchra illa Rachel: eam ille in monaſterium Ciſtertienſe perduxit, quod *Pratum Virginum* dicebatur quinque milliaribus Louanio diſiunctum. ibi baptizata eſt, & cæleſtis admonitu vocis, quam diximus, Catharina nuncupata, Diuique Bernardi initiata miniſterijs, de ſuis parentibus lætiſſimum triumphum reportauit.

§. 10. *Puer quidam B. V. MARIAE Roſarium quotidie offerre ſolitus fluctibus eripitur.*

Ex Chron. S. Franciſ. to. 3 c. 37.

QVo tempore Sanctus Bernardinus Patauij concionabatur, nobilis quædam matrona prolibus ſuis eum indiderat morem, vt quotidie antequam literarum peterent ludum, flexo in terram poplite, & complicatis manibus, coronam precatoriam in honorem Virginis Matris euoluerent. Cùm ergo penſo abſoluto de more ſcholas pariter reuiſerent, eorum vnus ex ponte præceps delabitur: quo audito pia mater, non ad filium pereuntem, ſed ad commune pereuntium perfugium MARIAM confugit: Mater Dei, inquit, tu mihi ſolamen vnicum ſemper fuiſti, ſubueni etiamnum afflictæ, & filiolum, ſi placet, fluctibus eripe. His dictis orationem Dominicam & ſalutationem Angelicam ſubiungit, ad fluuium properat, offendit ſus deque curſitantes, vt puerum eripiant. Vixque adfuit ipſa, cùm ſuper aquæ faſtigium fluitat puer matrem compellans. ad ripam ergo facili agmine deductus, matri reſtituitur incolumis. & illa: O fili, inquit, Virginis MARIAE ope tot caſibus erepte! O mater, (ſubdit ille) ſcito venerandam illam Dominam, ante cuius imaginem Coronam globulis precatorijs diſtinctam quotidie percurro, ex vndarum vorticibus me eripuiſſe. Quo quidem miraculo factum eſt, vt non parum creuerit ardor apud multos recitandi ad eum modum Roſarij.

§. 11. *Alius item dum recitat Aue MARIA.*

Pelbartus de B. V. l. 12. p. vlt.

SCribitur in l. qui intitulatur Scala cæli, & etiam in Mariali magno, quod cùm quædam mulier docuiſſet puerum ſuum ſalutationem B. Virginis, & quod quandocumque timeret, vel in aliqua neceſſitate fore contingeret, eam diceret. Quadam vice dum cum alijs pueris iuxta flumen luderet, ſubitò à flumine rapiuntur incidentes, & cùm alij clamarent, iſte Salutationem

tionem Virgins, prout fuerat edoctus, dicebat. Tunc vna pulcherrima domina ad eum acceſſit, & in flumine eum confortauit, & fouit, aquiſque iam tranſactis puer ſaluus & incolumis apparuit. Et dum ceteræ matres natos ſuos requirerent, inuenerunt ſubmerſos. Iſte verò narrauit quomodo protegente pulcherrima Domina, i. B. MARIA fuerit protectus, & liberatus, & ſic in laudem Virginis omnes proruperunt.

§. 12. *Puer præ pecunia Dei matrem eligit, ideoque ditatur.*

AVdiens aliquando Ioannes cuiuſdam eleemoſynatoris puerum orphanum derelictum, parentibus ſuis morientibus, & in multa paupertate conuerſari hunc: dicebant enim hi, qui in teſtamento patris eius inuenti ſunt teſtes: Quia non dimiſit ei, domine, pater eius moriens vſque ad vnum numiſma: ſed habens decem libras auri, adducit eum ipſa hora quando teſtamentum ſcribebat; & dicit ei: Has decem libras habe fili mi. Quid vis dimittam tibi iſtas, an vis Dominam meam Dei Genitricem curatorem & prouiſorem? Puero verò eligente ſanctam Dei genitricem, præcepit dare cuncta pauperibus. Et ecce, inquiunt, ſanctiſſimè in multa inopia conſiſtit, nocte ac die domum Dominæ noſtræ non deſerens. Cùm ergo hæc audiſſet à ſcientibus ſanctus hic, nemini aliquid dicens, adducit quendam tabellionem; & narrat ei rem, dans ei terminum, vt nulli crederet quam præcepit ei facere rem, dicens ei: Vade, & in veteribus chartulis ſcribe teſtamentum cuiuſdam nomine Theopeuti, & fac in eadem charta me & patrem pueri conſobrinos fratres, & vade & dic iuueni: Scis frater, quod genus exiſtens Patriarchæ; non debueras ita in paupertate verſari? & oſtende ei chartam, & dic: Quoniam ſi erubeſcis, ego ordino cauſam tuam apud Patriarcham, & vide quid tibi dicet.

Leontius Neapoleos Cyprorum Epiſc. in Petrum l. 1. in vita S Ioan. eleemoſ.

Cùm

Digitized by Google

Cum ergo omnia quæ iuſſa ſunt ei à Patriarcha, tabellio feciſſet, venit ad eum dicens: Quia pactus eſt puer mihi, vt ego loquar cauſam ſuam Domino, & magnas gratiarum actiones referat mihi. Dixit itaque ſanctus: Vade & dic ei, quia locutus ſum Patriarchæ, & dixi: Quoniam & ego ſcio, quia habuit conſobrinus meus filium, ſed ex vultu hunc non recognoſco. Bene ergo facis adducens hunc ad me. Adducens ergo eum, porta & chartam tecum. Cùm verò perueniſſent, tulit eum ſecretò ille iuſtus, & cœpit deoſculari eum, & dicere: Bene venit filius conſobrini mei. Ditauit igitur eum, & vxori tradidit in Alexandria; & domum & omnia quibus opus habuit, donauit ei: demonſtrare feſtinans, quoniam non derelinquet Dominus ſperantes in ſe.

Eum mira induſtria S. Ioannes ditat.

Iudith 6.

§. 13. *Thomas à Kempis ob intermiſſa deuotionis exercitia à B. Virg. corripitur.*

IN monaſterio Regularium prope Svvollas (vulgari nomine mons S. Agnetis nominatur) erat quidam monachus dictus Thomas à Kempis, quem nō tantum ſanctiſsima atque innocentiſsima vita religioſum, verùm etiam deuotiſsima ſcripta reddidere famoſum. Is cum iuuenis eſſet, & Dauentriæ ſcholas frequentaret, deuoti viri M. Florentij, qui congregationi, quæ illic eſt, nomen impoſuit, regimini ſe ſubiecit, atque eam deuotionem, quam in prouectiori ætate copioſè abundeque ſcribens effudit, puer imbibit. Habuit enim deuotus puer inter cetera piæ ſuæ deuotionis exercitia, etiam illam conſuetudinem, vt dietim captâ horâ certas orationes atque ſuffragia de B. V. MARIA quaſi diurnam penſionem exſolueret: nam diligebat eam, & vehementer amore ſibi iungebatur. Verùm quia inſtabilis & mutabunda eſt puerilis deuotio, cœpit & in eo laxioribus velis pia hæc conſuetudo nauigare. Pedetentim igitur ſolitas orationes atque ſuffragia, primò ad vnum diem, dehinc ad duos aut tres, demū ad quatuor, tandem

Spec exēpl. d. 10. §. 7.

Digitized by Google

dem ad integram ſeptimanam neglexit, & quod magis dolendum eſt, poſtremò vniuerſa poſtpoſuit. Quod dum ageret, viſum eſt ſibi in viſione nocturna quaſi ſtaret in atrio prædicti magiſtri Florentij, vbi dum vnà cum alijs ſcholaribus, qui illuc confluebant ad audiendum diuinum verbum, auidas aures ad ea quæ dicebantur inclinaret, conſpexit in nubibus cœli deſuper venientem Dominam mundi, quæ dum facie decora, & fulgenti habitu ad prædictum atrium deſcendiſſet, circuiuit fratres, qui illic verbum Dei audientibus loquebantur; & modò hunc, modò illum amoroſiſsimè complexata gratias videbatur ei refundere, quod tam pijs admonitionib. ſatagere viderentur, ne precium ſanguinis dulciſsimi filij ſui in illis iuuenibus deperiret. At adoleſcens hæc intuens, & videns Virginem in mulieribus benedictam ruere in amplexus fratrum, ardens & æſtuans, liqueſcens & ſperans ſtabat, & in ipſam amoroſum lumen firmiùs detorquens intra ſemetipſum dicebat: Paululùm exſpectabo, & cùm felix Virgo charitatis inſignia ceteris ſufficienter oſtenderit, tunc etiam & mihi, qui eam, etſi non digno, ſaltem poſsibili amore proſecutus ſum, habebit amplexum charitatis offerre. Sed heu quia ſæpe in contrarium vadunt ſpes firmæ mortalium, iuuenis oſculum ſperabat, dulce pignus amoris, ſed verbum aſperæ increpationis accepit. Siquidem Virgo beata poſtea quàm ſingulos, qui pijs admonitionibus florentem confluētium ſcholarium ætatem ad meliora proueħebant, dulcibus amplexibus demulſiſſet, venit tandem ad prædictum adoleſcentem, & ſeuerioribus luminibus eum adſpiciens. Fruſtra, inquit, amplexum petis ſancti amoris hoſtis acerbe, qui exoſà amicitiæ negligentià malo conſule fretus, debitam atque ſolitam mihi penſionem flammātium precum non ſoluis: ſiquidem vbi nunc ſunt cōſuetæ preces tuæ? Quo ſolitæ orationes auolarunt? vbi mixta ſuſpirijs pia ſuffragia? Nonne refriguit in

te charitas, torpuit amor, deuotio quondam habita vacillauit? Et nunc tu quaſi nihil peccatum ſit, ſtas, & audaci fronte amplexum manes, qui argui magis meruiſti. Et indignabundè vultum auertens. Abi, inquit, abi à me, quia amplexibus meis indignus cenſeberis, qui tam facilem precem amatæ ſoluere neglexiſti, atque ſic iuſtis increpationibus laceratum relinquens, cœlis refuſa diſparuit. Ceterum iuuenis poſt viſionem euigilans diſcutit conſcientiam, inuenit culpam, proponit emendationem. Et ne de cetero Virginis beatæ fruſtraretur amplexibus, neglecta dimiſſaque ſuffragia ita legenda rearripuit, vt vſque in finem vitæ ſuæ nullo ea die auſerit poſt-tergare. O felix reprehenſio, quæ correxit errorem, quæ amoris fœdera paululum dirupta reſarcijt, quæ negligentiæ neruum excuſsit.

§. 14. *Pueri in cultu B. Virginis conſtantia.*

Ioan. Hayus in hiſt. Indica.

PVer duodennis in Sodalitatem B. Virginis adſcriptus morem habebat recitandi quotidie Roſariũ. Is cùm Omura reuocatus à conſanguineis gentilibus in aliam ditionem, à vitæ Chriſtianæ moribus, licet à ſuis ſtimulatus, diſcedere nollet; illi tandem grauiſſimè ei minàti ſunt, niſi pareret, ſe illi victum quotidianum ſubtracturos. Puer eligens potiùs penuriam pati in Omura, quàm rebus omnibus inter infideles tales abundare, ſe in viam dedit. Sed conſanguinei conſtantiam admirati, mox à fuga eum retraxere, promittentes ſe omnia Chriſtianæ religionis exercitia ei libera relicturos. Itaque pàlam cum confuſione ſuorum pergit Roſario precationes iterare, & nonnunquam Omuram confeſsionis cauſâ, ac vt Patribus vitæ ſuæ rationem reddat, proficiſcitur.

§. 15. *Puer è Sodalitio B. MARIAE gratiam rite confitendi impetrat.*

Bencius de rebus Colle-

SOdalis quidam cùm in ſe inquirendi quid cogitaſſet, dixiſſet, egiſſet, omiſiſſet, adhibito ſtudio recognoſce-

cognoſceret, obſecraretque Reginam Angelorum, vt omnia ſibi fas eſſet peccata confiteri, ne vno quidem prætermiſſo; ecce tibi è ſublimi ante faciem orantis pagella decidit, candore eximio, quæ minutis quidem literis, ſed elaboratis quoddam illius peccatum expreſſerant; hoc addito: ſi illud aperiret, pieque roſarium recitaret in honorem Deiparæ, bene ſecum actum iri. Auxit miraculum, quod cùm Sodalis alter eius æqualis, parens, Parochus, aliјque conarentur, nunquam chirographum illud intelligere potuerunt. *gij Monachi-n an. 1588.*

Vide p. 2. c. 28. §. 20. & p. 3. c. 1. §. 9. de Salaun.

CAPVT XVIII.

PVERORVM IN CHRISTI PASſionem & crucem affectus.

NOn immerito Chriſti Paſſio arbori à quibuſdam comparata legitur: vt enim varij ſe rami ab eadem arbore quaqua verſum porrigunt, ſed alij alijs ſublimiores; demiſsiores alij poma oſtentant ſua, & ad ea decerpenda manum etiam puſillorum inuitant: ita ſedula cruciatuum Chriſti ac certaminis eius extremi cogitatio, non eos modò qui perfectionis culmen attigerunt, ſublimi mentis exceſſu rapit; ſed & primos Deo ſe deuouentium conatus ſolet allicere, ac ſuauitate detinere. Ecce tibi hos inter, Puſiones noſtros, ſub arbore ſalutifera circumſpectantes, ſi quæ fortè decidua legant poma, alij ramos laborantes adducunt, alij in palmam tentant aſcenſum; palmam, cuius rami quo premuntur magis, eo ſe ſurrigunt excelſius: palmam cortice aſperam, ſed fructu iucundiſsimam. Tu Chriſte, fructus excute; habet ſuum nux putamen, echinatum caſtanea: hæc frange, vt eſſe queant Paruuli.

§. 1. *De*

§. 1. *De S. Elzeario.*

Surius 28. Sep.

DVxit Elzearius, cùm decennis tantùm eſſet, mandato Caroli II. Ieruſalem & Siciliæ Regis, Delphinam vxorem egregiam & nobilitate & virtutis ſplendore, duodennem: cum qua Angelicè virginitatem coluit. Hæc quodam die miſit ad eum literas per famulum, cupiens ſcire cur moram in monte Peſſulano traheret: cui ille ſic reſpondit: Sanus corpore ſum, & ſoſpes, quod ſi verò videre me cupis, quære me in vulnere lateris Chriſti, illic enim habito, & ibi me poteris inuenire, fruſtra alibi quæſitura.

§. 2. *De S. Edburga.*

Petrus de Natal. lib. II. c. 69.

EDburga filia Eduardi regis ſenioris in Anglia claruit; hæc adhuc trima ſic à patre probatur. Poſuerat ille in triclinio diuerſa ornamenta mulierum, naturaliter allectiua, & ſeorſum crucem & Euangeliũ, iuſſaque vt quod vellet horum eligeret, toruo aſpectu ſæcularia deſpiciens; manibus iunctis Crucem & Euangelium adorauit, ipſaque poſtmodum in manibus ſumpſit, & oſculata eſt. Quod pater conſiderans, & virginis puellulæ auſpicium notans, eam adhuc infantem in monaſterio virginum in vrbe Viconia dedicauit.

§. 3. *De S. Edmundo.*

Surius 16. Nouemb.

S. Edmundus ex quo pueri IESV puer ſuaui fruitus eſt colloquio, adeo ſacratiſsimis paſsionis Chriſti myſterijs cœpit delectari, vt ſuauiſsima eorum recordatione diu noctuque mirè paſceretur. Et hunc eius in myſteria paſsionis affectum portendebat viſio illa matri eius ſecundum quietem oblata: vidit enim in capite ſpineam coronam geſtantem illum, quæ vehementer accenſa flammas ad ſydera vibrabat.

§. 4. *De*

§. 4. *Dæmon maximè horret crucis ſignum, & Paſsionem Chriſti.*

CVm die quodam feſto alijs occupationibus diſtentus ſolitæ pietatis exercitia prætериuiſſet Edmundus, & quieti ſe dediſſet, ſub auroram horrendus ei ſe viſendum præbuit dæmon, qui vtraque eius manu præpedita frontem ſalutiferæ crucis ſigno de more armare prohiberet. Sed mente Deum precante Edmundo, dæmon inter lectum & parietem decidit, quem ille horrido gutture apprehenſum adiurauit per virtutem paſſionis Chriſti, & aſperſionem ſãguinis eius, vt diceret, quibus rebus vel maximè ab ipſo infeſtando arceri poſſet. reſpõdet: Ijs videlicet, quas tu modò nominaſti. *Ibidem.*

§. 5. *De S. Elizabetha.*

ELizabetha Regis Hungariæ filia templum ingreſſa, coronam confeſtim deponebat, & tam diu inglorium verticem oſtendere perſeuerabat, quoad ritu ſacrorum completo, domum eſſet redeundum. Res iſta quibuſdam aulicis non probabatur; & cauſam percunctantibus: Abſit, inquit, à me tanta impietas, vt ibi caput meum turrito faſtu micantis coronæ ſuperbiat, vbi caput Saluatoris mei ſpinis coronatum acerbè compungitur. *Surius 19. Nouemb.*

§. 6. *De S. Agnete montis Politiani.*

NOno ætatis anno Agnes montis Politiani ciuis, in monaſterium Sacci ſe contulit, ita appellatum propter veſtis aſperitatem, qua ſe virgines induebant. In eo ita vixit, vt non puellam nouem annorum, ſed nonagenariam; immo vt non iam puellã, ſed Angelum ſe in ea conſpexiſſe faterentur. Aliquando viſa eſt ab ipſis ſororibus ante Chriſti imaginem in cruce confixi in altum precabunda ſuſtolli, & pedes imaginis oſculari, quæ in altum ſublata pendebat. Aliàs cùm paulò grandior eſſet, & ei ſe Regina cæli cum fi- *Seraphin. Razzius.*

Digitized by Google

liolo videndam præbuiſſet, immo puerum Ieſum vlnis excepiſſet, mirum quanta dulcedine amantiſſimos inter amplexus abſorbebatur: reſtituit ergo matri tandem pignus acceptum, ita tamen vt aliquid ſibi tanto de munere reſeruaret: Crucem enim ex Chriſti collo ſerico filo appenſam ademit, ac manu præhenſam retinuit, quæ Crux hodie eò adeuntibus primâ die Maij demonſtratur.

§. 7. *De Ioanne de Firmo, ſiue de Aluerna.*

Author libri Conformitatum l. 1. p. 2 Sedulius l. 3. Apolog. Gretſerus l. 1. de diſciplinis c. 14.

IOannes de Firmo, factus annorum ſeptem, ſe à pueris abſcondendo ad agrum patris ibat ad meditandum Domini paſſionem, & in tantis lacrymis ſe cruciabat, vt cor eius videretur deficere, & ibi duris per totum corpus ſe diſciplinis mactabat, quod de carne eius candidiſſima riuuli ſanguinis defluebant: & priuſquam domum reuerteretur conſuebat circa collum & corpus ſuum vrticas, quas poſtea cooperiebat ſuperioribus indumentis.

§. 8. *De S. Margareta Hungarica.*

Surius.

CVm adhuc quartum ætatis annum ageret Margareta Regis Hungarici filia (in Cœnobio iam tum Veſprimienſi) conſpiciens Crucem quandam, ſciſcitabatur ex ſororibus quid rei eſſet. reſpondentibus illis ſignum eſſe Crucis, in qua Deus Dei filius noſtræ ſalutis cauſa ſuum fudiſſet preciosiſſimum ſanguinem; illa ſtatim Crucem amplexari, & oſculari cœpit, & coram illa ſe proſternens, & adorans Crucifixum, alta voce dixit: *Domine me tibi committo.* Ex eo autem tempore tanta deuotione erga ſanctam Crucem ferebatur, vt vbicunque Crucem videret, quocunque etiam detineretur impedimento, ſeſe proſterneret, eamque adoraret. Quandam etiam Crucem paruulam de ligno S. Crucis habens, ſemper ſecum portabat, & die ac nocte ſæpius deuote oſculabatur. Alijs euntibus ad locum refectionis illa ſæpe orabat

Digitized by Google

orabat coram imagine Chriſti Crucifixi, quæ erat in domo (vt vocant) Capitulari: & aliquando tam diu manebat in oratione, vt vſque ad alteram refectionem non comederet. Orabat vt plurimum ante altare ſanctæ Crucis, vel coram imagine Crucifixi.

§. 9. De S. Catharina Genuenſi.

S. Catharina Genuenſis octo annorum puellula piam patientis Chriſti habebat effigiem, ad quam quoties ingrederetur cubiculum, memores oculos conuertebat, ingentes verò in pectore ſuo cruciatus perſentiſcebat, quoties, quæ & quàm acerba ille noſtri cauſa perpeſſus ſit, animo reuolueret. *Anthonius Flaminius in eius Vita.*

§. 10. De S. Birgitta Vidua.

CVm decennis eſſet hæc, nec eo maior, audiſſetque in templo de Chriſti cruciatibus concionantem, nocte ſequente vidit in ſomnis Chriſtum quaſi eadem hora crucifixum, ſibique dicentem: En vt cruciatus ſum: illa exiſtimans eadem hora recens id factum: Ecquis, ait, iſthuc tibi fecit Domine? Chriſtus reſpondit: Qui me contemnunt, & charitatem meã negligunt. tum illa ad ſe reuerſa, vſque adeo fuit affecta erga Chriſti paſſionem, vt eius myſteria raro ſine lacrymis in memoriam potuerit deinceps reuocare. *Surius 23. Iulij D. Antoninus 3. p. Chron. tit. 24. c. 11. in corp.*

Nocte quadam matertera in eius cubiculũ latenter ingreſſa, inuenit eam cæteris dormientibus ante lectũ ſuũ nudam adorare cum ſilentio & lacrymis Crucifixũ. Suſpicata aũt leuitate quadã puellari id fieri, virga eã percuſſit, ſed ea in minutiſſimas partes deſilijt: admirãs igitur: quid, inquit, egiſti Birgitta? num te docuerunt fœminæ preces quaſdã fallaces? illa cũ lacrymis reſpondit: Non Domina mea, ſed ſurrexi è lectulo, vt laudarem eum, qui me ſemper ſolet adiuuare. ſciſcitanti quis ille eſſet, reſpondit: Crucifixus

eſt, quem pridem confixi. Cœpit ergo deinceps matertera impenſius eam amare, & venerari.

Ludens quodam die cum pellis coætaneis, vidit diabolum tanquam centimanum & cẽtipedem, horrida ſpecie deformem. perterrita igitur cucurrit ad lectum, de more ſe Chriſto, ante imaginem crucifixi, commendans. vbi rurſus ei teter ille ſpiritus apparens, Nihil poſſum, inquit, niſi permittat Crucifixus, eamque deſerens, fugit.

CAPVT XIX.

EVCHARISTIAE IN PVERIS deſiderium, effectusq́.

TENVIT hæc à primis incunabilis Eccleſiæ naſcentis cõſuetudo, vt infantibus à baptiſmo redeuntibus, licèt adhuc brachijs gerularum deferrentur, ſanctiſſimum altaris Sacramentum quoque miniſtrarent: ita teſtatur Hugo Victorinus, idque legimus apud S. Cyprianum. Quod quidem non ſine magna eorum vtilitate obtigiſſe certum eſt: nam quamuis eò maiorem conferant Sacramenta ſanctitudinem, quò maiori cum pietatis ſenſu ac feruore percipiuntur; nemo tamen inficias ineat, quin maximam ex ſe ipſis, nulla ſuſcipientis conſiderata præparatione, gratiam ſecum deferant, modò nullo mortiferæ culpæ impedimento (quale in pueris illis non erat inueniri) prohibeantur. Fuit tamen ea ſublata conſuetudo, ſiue quòd indecens eſſet aliquo modo, tanta myſteria ab ijs ſumi, qui nullo rationis vſu adhuc eſſent præditi; ſiue quòd ob copioſos, quibus infantes diffluere ſolent, humores, ſynaxis minus reuerenter ac commodè ſumeretur, & ad ima pectoris penetraret. Hinc apud Græcos adhuc aliquamdiu fuit in more poſitum, vt poſtquam omnes hoc cæleſti cibo eſſent recreati, pueros è ſcholis, quos

l. 1. de Eccl. offic. c. 20. Serm. 5 de Lapſis.

Digitized by Google

lis, quos maximè puros nouerant, euocarent, eiſque ſacratiſſimas haſce reliquias diuiderent. Hoc de ſuo ipſius tempore Nicephorus, id eſt, ab anno reparationis humanæ milleſimo treceenteſimo, teſtatur: neque ſine diuini Numinis comprobatione factitatum fuiſſe ſcimus ex ijs, quæ tum apud Euagrium, tum apud Gregorium Turonenſem leguntur. & quamuis Eccleſiæ iam nō ſinat cōſuetudo, vt adeo pueri ad myſteria tremenda admittantur, liquet tamen quàm illa priſcorum diligentia noſtri temporis hac in re damnet tarditatem, parentibus maximè malo futuram, cùm vix anno iam decimo ſexto ad communionem inducantur adoleſcentes, & nihilo forte aptiores euadant, licet in annum abeant vigeſimum, quàm ſi à puero ſanctè imbuerentur. Diſcant ergo hinc pueri ſanctiſſimis hiſce dapibꝰ atque cupedijs inhiare; diſcant maturè cæleſti hoc epulo frui: meminerintque paruuli IESV Puerorum omnium Anteſignani, qui anno ætatis duodecimo iam tum rebus ſe diuinis intereſſe debere pronunciauit.

l. 17 c. 25.

l. 4. c. 25.

De glor Mart. c. 10.

§. 1. *Achaz puer quanto Euchariſtiam expetierit deſiderio.*

APpropinquans morti Achaz, puer annorum ſeptem, poſt peccatorum expiationem à ſacerdote ſacramentum corporis Chriſti poſtulauit: quod cùm ſibi ob teneram ætatem (vetante id concilio generali) denegari intellexiſſet, puer mira oris gratia extenſis in cælum manibus: Tu noſti, inquit, Domine IESV, quod ſumma votorum meorum fuit hæc, vt te reciperem; petiui te, feci quod potui, ſpero confidentiùs quod tua præſentia non fruſtrabor: & dum parentes conſolatur, & ad meliora prouocat, verba exhortationis inter, & laudis animam efflat innocentem.

Thomas à Kempis l 2. c. 28.

§. 2. *S. Clara de Monte Falco communionem diuinitus percipit.*

Ex Chron. S. Franſciſ. l. 5. c. 41.

IN ecſtaſin quondam rapta S. Clara, vt cæteris virginibus ad SS. Euchariſtiam de more accedentibus ſe adiungeret, auocata, ſurgit ocyus vixdum ſibi reſtituta, & parendi deſiderio dum feſtinat, pallam in oratorio relinquit. Quod animaduertens ſoror eius, cuius curæ à prima ætate commiſſa fuerat, ei communionem interdixit. Ad oratorium ergo reuerſa, tota prorumpit in lacrymas doloris, (quòd communione ſe priuari cerneret) & ardentis ſui deſiderij teſtes. Sed ecce deſiderio æſtuanti ſuus ſponſus affuit, qui ſuis ei manibus ſacram ſynaxim porrexit.

§. 3. *S. Margaretæ Hungaricæ ad communionem præparatio.*

Surius 28. Januar.

COrpus Chriſti Margareta adhuc puellula in Sacramento altaris deuotiſſimè venerabatur, & ſub eleuatione illius in Miſſa flebat vberrimè: frequenter ab eleuatione vſque ad ſacram communionem ſic præ deuotione manebat abſtracta à corporis ſenſibus, vt quaſi mortua videretur. Quando verò ſacram erat communionem perceptura, die præcedenti non ſumebat niſi panem & aquam, & tota nocte in orationibus permanebat. Sumebat autem ipſum Sacramentum cum magna deuotione, & multo lacrymarum imbre; atque interdum adeo rapiebatur à ſpiritu, vt ceu mortua videretur. Poſt communionem tenebat ab vna parte mappulam ante facies ad communionem accedentium, hoc fine vt videret identidem corpus Chriſti. Ipſa quoque die qua communicârat perſiſtebat continenter in precibus vſque ad noctem, & tunc cibo valde modico vtebatur.

§. 4. *B. Aloyſij ſedula ante communionem præparatio.*

Vita Cæpar. lib. 1. c. 4.

PEr omnes dies, qui condictum cœleſti epulo antecibant, eius vnius memoriam animo & ſermone vſur-

Digitized by Google

vſurpabat. Quis verò eius intimi animi fuerit pietatis ardor, cùm primum diuino conuiuio exceptus eſt (quod anno duodecimo contigit) quàm inflammatæ amore voluntates, Deo vni, qui cordis arcana nouit, compertum eſt; illud dicere poſſumus, ab hoc tempore tam impensè Euchariſtiam eſt veneratus, vt quotidie cùm rei diuinæ intereſſet, poſtquam ſacerdos conceptis verbis Chriſti corpus confecerat, ingenti pietatis vi, in effuſos fletus ſolutus terram ipſam humectaret.

§. 5. *Auguſtini pueri Iaponij rara deuotio ante Synaxim, & piæ lacrymæ.*

PEtijt aliquando Auguſtinus puer tredecim annorum à Patre Coſma Turræo, de regione illa bene merito, vt ſanctiſſimam hoſtiam ſibi porrigeret. Pater verò Coſmas puero reſpondit, futurum Dei conuiuam, quando ſe optimè ad hoc compararit. Non multò poſt expiationis modum Patre explicante, diemq́ue cæleſtis epuli decimam-quintam Auguſti præſtituente, quam meritò Parthenij omnes adoleſcentes, adeoque totus orbis celebret, ob glorioſum MARIAE Matris Deiparæ triumphum, lætitia geſtiens puer interrogationibus quous Theologo dignis, quanto ingenio eſſet patefecit. Quæſiuit enim à Patre Coſma (non quaſi in fide ambiguus, ſed quaſi firma ſcire, alioſq́ue eadem illa docere cupiens) qui ſe haberet illa panis in carnem, viniq́ue in ſanguinem admiranda conuerſio, verumq́ue eſſe didicit, vnum idemq́ue corpus eodem tempore in plurimis diſiunctiſſimiſq́ue locis poſſe conſiſtere, multaque alia acutiſſimè rogando cognouit. Sed pietatis ſpecimen quàm ingenij non fuit minus. Priuſquam diuinam menſam adiret, vitæ ſordes, ſi quæ fuerint, generali confeſ-

Ex lit. Soc. P. Bonifac.

confeſſione deterſit, quam ita diſpoſuit ordinauitq́;, vt ſenex Pater dixerit, innumeris ſe hominibus penè fuiſſe ab auribus, nullius tamen præclariorem in fatendo modum audiuiſſe. Patre rem Diuinam faciente, iam inde ab ipſo ſacri primordio, tam pias tamque vberes lacrymas fundere Auguſtin⁹ cœpit, vt ferreos animos, & adamantina præcordia mitigare poſſent. Et cùm ſacrificio toto plorauiſſet, multò tamen acriores plenioreſque lacrymæ fuerunt ipsâ Euchariſtiæ percipiēdæ horâ, nec ſola cōploratio Auguſtino fuit ſatis; ſublatis enim manibus, immenſas Deo gratias egit, multaq́; exclamādo dixit de beneficentia & liberalitate Chriſti Opt. Max. à quo non ſolùm Chriſtianus factus eſſet ex barbaro & infideli, ſed & præco Diuinæ legis, ſanctique Spiritus inſtrumentum. Hæc autem pueri cum Deo collocutio tam grauis, tamque ſeria fuit, vt templi concionem pleniſſimam ad lacrymarum vim ingentem effundendam mouerit; nec enim aliter omnes fleuerunt, atque ſi parentum ſuorū funus exequiaſque facerent.

AEdituus, & rerum ſacrarum cuſtos à noſtris Patribus illa in vrbe degentibus bonus hic puer lectus factuſque eſt: Eam verò curam ponit in ijs rebus, quibus præficitur, vt non puerum annorum tredecim, ſed virum prudentem ac maturum ſe vbiq; præbeat.

§. 6. *Puer opportunè deſideratam Euchariſtiam recipit.*

Ex lit Soc. 1593. in Bettia.

INter pueros Chriſtianæ fidei elementarios vni accidit exitus memoriâ dignus; hic puer tredecim annos natus pietate ac prudentia præcurrebat ætatem. Prædicare erat ſolitus aduentum, operamq́; noſtrorum, per quos tantum eis diuinæ lucis affulſiſſet. Inde cùm ſuaſu noſtri Sacerdotis primùm ſacra myſteria guſtaſſet, illico cœleſti gratia perfuſus geſtire efferrique gaudio cœpit: vbi in matris conſpectum venit, exclamat: O mater quàm libenter ego nunc

moriar!

Digitized by Google

moriar! prorſus erat quamuis imbecilla ætate maturus cœlo. Nec Deus irritam eius vocem eſſe voluit; eo ipſo die, fortuito ictu lethale vulnus accepit, ex quo non ita magno ſpatio intermiſſo eſt mortuus.

§. 7. *Puer per deſiderium Euchariſtiæ meretur prophetiæ donum.*

INfantulus quidam cùm infirmaretur, ſpiritu S. afflatus corpus Chriſti ſibi dari petiuit, cumque eum parentes compeſcerent, ille fortiter clamauit: Date mihi Corpus Domini. Delatum eſt verbum ad Sacerdotem, qui cùm diceret, non eſſe ſecurum tali puero, qui non intelligit quid ſit, dare corpus Domini: hoſtiam ei detulit non benedictam, quam cùm ei porrigere vellet, & diceret: Ecce hic eſt corpus Domini, vt Dominus ex ore infantis perficeret laudem, & deſtrueret perfidiam multorum, qui de eodem Sacramento malè ſentiunt, inſpirauit puero, vt reſponderet: Quare me vultis decipere? non eſt corpus Domini quod mihi offertis. Ad quod verbum ſacerdos admirans, ſacram ei communionem attulit, quam ille deuotè ſatis ſuſcepit.

Cæſarius l. 9. c. 44.

§. 8. *Puella cuiuſdam diuturna poſt communionem abſtinentia.*

IN territorio Tullenſi iuxta Commerciacum villam, puella duodeñis, poſt ſacram communionem, quam in Paſcha à Sacerdote ſuſceperat, primò pane, deinde alijs communibus cibis & potibus ita abſtinuit, vt nulla penitus corporis alimenta percipiens plenum triennium ſine omni victus deſiderio compleuerit. Cœpit autem ieiunare anno Incarnationis Dominicæ 1323. & in hoc anno 1325. circa Nouembris menſis initium eſcam ſumere, ac more cæterorum mortalium manducando viuere cœpit.

P. Pithœus I. C. in hiſt. Francorum, Genebrard. & Sigeb. in Chron. Fulgoſius l. 1. Cornelius Cornipolitā. in ſua Chronol.

§. 9. Puer Iudæus Conſtantinopoli poſt ſumptas Euchariſtiæ particulas in fornacis ardore illæſus inuenitur.

Nicephor. l. 17. c. 25.

COnſuetudo à multo tempore imperãti vrbi fuit, vt cùm pluſculum de partibus immaculati diuinique corporis Domini Dei & ſeruatoris noſtri reliquum eſſet, Sacerdotes pueros incorruptos ex eis qui ad præceptores in ludum literarium eunt, accerſorent, qui ieiuni eas reliquias ederẽt. quod quidem mihi quoque ſæpenumero, cùm puer admodum eſſem, & maximè prima ætate in ſacris ædibus verſari ſtudio haberem, contigit. Cum pueris ergo ad id aliquando delectis, puer quoque viri religione Iudæi, vitro conficiendo vitam tolerantis, aggregatus eſt. Puer is vbi diutius vltra ſolitam horam moratus domum venit, cauſam tardioris reditus parentibus diligentius eam inquirentibus, quòd ſcilicet cum alijs in æde ſacra diuinas partes ediſſet, renunciauit. Pater re noua audita, furore percitus, fornacem, vbi vitrum conflabat, ſuccendit, & puerum arreptum, in eam prunis flamma ſuffocata candentem coniecit. Porrò mater vbi puerum diutius non comparentem quæſiuiſſet, & non inueniſſet, vrbem omnem circumijt, perqu[illegible]m acerbè plorans atque lugens; & die tertio ad officinam conſiſtens ingenti planctu ſeipſam lanians prolixiuſque ingemiſcens filium vocauit. Atque ille materna voce agnita reſponſum è furno reddidit. Tum mater oſtio furni fracto, cum miraculo maximo in medijs prunis puerum ſtantem vidit, ita prorſus incolumem, vt ne capillum quidem flamma læſerit. Et vbi cauſam incolumitatis quæſiuit, mulierem quandam illuſtrem, purpurea amictam ſtola, frequentius ad eum veniſſe, aquam ſibi infudiſſe & flammam ea appropinquantem extinxiſſe, cibum etiam cùm eſurijſſet præbuiſſe dixit. Illam ſcilicet mulierem, vt addit Cedrenus, quæ in ſacello, quo panem ſanctum ipſe guſtauerat, in regio throno cerni-

cernitur fouens infantem. Hæc cùm Iuſtinianus cognouit, puerum cum matre diuino regenerationis lauacro adhibuit, Deoque dicauit. Patrem autem, qui Chriſtianorum ſacra ſuſcipere non ſuſtinuit, veluti parricidam in ficum arborem, perinde atque in crucem egit. Alij dicunt in eandem fornacem iniectum fuiſſe, adeoque prorſus abſumptum, nihil vt de eius oſſibus relinqueretur. *In addition. ad Zonarã annal. l. 3.*

§. 10. *Mutus Euchariſtia ſumpta loquitur.*

REfert Surius S. Theodorum Ancyranum Epiſcopum, cùm quadam die ſacroſãctam Euchariſtiam cuidam puero muto miniſtraret, illumque iuxta morem ceterorum non audiuiſſet reſpondentem *Amen*, & mutum eſſe ignoraret, dixiſſe ad puerũ, dic *Amen*. Qui ſtatim virtute ſacramenti ſuſcepti lingua ſoluta, & facultate loquendi recepta, non modò clara voce pronunciauit *Amen*, ſed etiam perfectè omnes animi ſui conceptus eloqui cœpit. Pater pueri qui præſens aderat, cùm audiret filium loquentem, præ gaudio exclamauit: Miraculum! Miraculum! Fuit ibi tum Diaconus quidam nomine Domitianus, qui incredulus verum eſſe miraculum ſibi perſuadere non poterat; Sed ille, Deo virtutem ſuam manifeſtius declarante, ſtatim humi velut exanimis, grauiſſimis oppreſſus doloribus concidit. Quamobrem Clerici quidam accurrentes, trementes eum leuauerunt, quidque illi contigiſſet, percũctati ſunt: quibus ille reſpondit: Cùm puer ille pronũciaret *Amen*, & pater exclamaret, quod ſoluta eſſet lingua eius, ego non credebam eſſe verum, ſed fictum gloriæ cauſa exiſtimabam: & vidi quaſi flammam ignis ex ore pueri contra me egredientem, quæ mihi horum dolorum cauſa extitit. Acceſſit deinde ad S. Theodorum, atque ab eo popoſcit, vt pro ſe Deum obſecraret, quem benignè redarguens, hæc ei propter incredulitatem ſuam eueniſſe affirmauit. Quam & ille confeſſus, accepta ab eo benedictione, ab horrore ac metu liberatus eſt. *Sur. 22. Ap.*

§. 11. *Puer*

§. 11. *Puer ante Baptiſmum ſumpta Euchariſtia, cruciatur: idem cum matre in accenſo rogo perſiſtit illæſus.*

V. Beda in Collectaneis.

REfert V. Beda, Bonifacio Pontifice populum communicante, inter alios etiam puerum quendam Iudæum occultè venerandis myſterijs ſe ingeſſiſſe, qui percepto ſacro-ſancto Chriſti corpore, ſtatim elata voce clamare cœpit: Bonifaci, feſtina ad me baptizandum, panis enim, quem ſumpſi, horrendum in modum me cruciat: & niſi me baptizaueris, ardore ſuo conſumet. Ad hanc vocem plurimi ex Iudæis accurrunt, ac ita tumultuari cœperunt, vt pater eius ſtruem lignorum, quam in domo ſua habebat, ſuccenderit, filiumque flammis iniecerit. Quod cernens mater, clamare, & orbitatem ſuam deplorare, ſimulque B. V. Mariam, vt filio opitularetur, inuocare cœpit. Iudæi autem furore atque inuidia ſtimulati, matrem ſimul in ignem coniecerunt. Huius rei fama cùm ad Pontificis Bonifacij aures mox perlata eſſet, è veſtigio, vt erat ornamentis ſacerdotalibus indutus, (ſacrum enim Miſſæ officium tum primùm finierat) ad ignem acceſſit, & ingreſſus matrem & filium beneficio ſanctiſſimi huius Sacramenti ſaluos & incolumes ab incendio eduxit.

§. 12. *Infans Sacramentum euomit, quod indignè ſumpſerat.*

S. Cyprian. l. de lapſis.

PArentes cuiuſdam infantis fugientes (ſæuiente perſecutione) dum fortè trepidi minùs ſibi conſulunt, ſub nutricis alimento paruulam filiam reliquerunt, relictam nutrix detulit ad magiſtratum, illi ei apud Idolum, quò populus confluebat, quòd carnem necdum poſſet edere per ætatem, panem mero mixtum, quod tamen & ipſum de immolatione pereuntium ſupererat, tradiderunt. Recepit filiam poſtmodum mater, ſed facinus puella commiſſum tam loqui & indicare non potuit, quàm nec intelligere

prius

Digitized by Google

prius potuit nec, arcere. Ignoratione igitur obreptum eſt; vt ſacrificantibus eam ſecum mater inferret: Sed enim puella mixta cum Sanctis precis noſtræ & orationis impatiens, nunc ploratu concuti, nunc mentis æſtu cœpit fluctuabunda iactari. Vbi verò ſolennibus adimpletis calicem Diaconus offerre præſentibus cœpit, & accipientibus cæteris locus eius aduenit, faciem ſuam paruula inſtinctu Diuinæ maieſtatis auertere, os labijs obturantibus premere, calicem recuſare: perſtitit tamen Diaconus, & reluctanti licet de Sacramento calicis infudit. Tunc ſequitur ſingultus & vomitus. In corpore atque ore violato Euchariſtia permanere non potuit, ſanctificatus in Domini ſanguine potus de pollutis viſceribus erupit: tanta eſt poteſtas Domini, tanta maieſtas.

§. 13. *Quidam temere communicans velut aduritur.*

PVer cùm videret condiſcipulos aliquot ſuos ad ſacram menſam accedere, ſimiliter ratus licere omnibus, etiam ipſe acceſſit, & panem hauſit Angelorum. Quod vt eius pater, qui erat Catholicus, reſciuit, ſimplicitatem pueri cauſatus, illum clam matre hæreticâ, vt confiteretur, adduxit. Narrabat porrò puer, vt magnum illud argumentum accepit Diuinæ charitatis, non aliter atque intraſſet flamma, os ſibi viſum aduri.

Bencius in Annal. de rebus Collegij noſtri Auguſtan.

Vide p. 3. cap. 2. §. 6. & p. 3. cap. 1. §. 14.

CAPVT

CAPVT XX.

PVERI SACRA ECCLESIAſticarum cærimoniarum inſtrumētarituſq; adhibent, & eorū vim experiuntur.

CVM duabus homo conſtet partibus; animo ſcilicet, & corpore, non interno eum dumtaxat cultu decebat, ſed externis quoque ſignis Deum venerari. Hinc eſt quod Eccleſia non ſolum voce vtitur ad Deum laudandum, ſed etiam externis cerimonijs; quarum quædam ſunt naturales & à natura ſuggeſtæ, v. g. in cælum reſpicere, iungere manus &c. quædam diuinæ ſeu à Deo inſtitutæ, vt erant omnes illæ in veteri teſtamento, & in nouo ſeptem ſacramenta: quædam Eccleſiaſticæ: Eſt verò cærimonia quiuis actus externus à virtute religionis imperatus ad hoc, vt per eum Deus colatur, & honoretur: & quamuis nullum opus externum efficiat, adhibetur tamen ad effectus ſpiritales, eoſque multiplices. Nam primò proteſtamur fidem noſtram, dum frontem ſigno S. Crucis armamus, ſphærulas precatorias euoluimus, Agni Dei ceream imaginem ex collo geſtamus. adhæc ſigna externa nos in eorum deducunt notitiam, quæ latenter efficiuntur in animo: cur enim infanti corpus abluitur aqua baptiſmi? an non vt diſcamus animam ab omni ſorde expiari? Admonemur item eorum, quæ nobis ex officio incumbunt; vt qui orat, dum pectus tundit, manuſue ſublimè tollit, dum procumbit humi, quo animo in oratione eſſe debeat, nempe contrito, in Deū collecto, demiſſo ac humili, recordatur. quartò, non magis tuba milites excitat ad pugnam, quàm cærimoniæ eccleſiaſticæ ad pietatis exercitationes. quis enim, niſi à fide ſit alienus, quis, inquam, non excitetur, quando feſtis ſolennioribus audit æra campana

pana vndique feſto pulſu perſonantia? refractos Muſicæ concentus, & concordia diſcordi blandientes auribus? cùm videt templum periſtromatis vndique ornatum, accenſis cereis illuſtre, tapetibus, picturis, aurea ſupellectili collucens? cùm Miſſæ cerimonias contemplatur, miniſtrorum grauitatem, ornatum, deuotionem? *Meritò exiſtimare poteſt homo eo tempore cælum aperiri* (ait Chryſoſtomus) *& ſe cum cæleſtibus conuerſari.* Denique ſi rite, & eo quo par eſt adhibeantur cultu hi ritus ſacri, magna ſiue corporibus ſiue etiam animis præſtant auxilia, eaque expertos pueros hic oſtendemus.

Chryſ. hom. 61 ad pop. Antioch.

§. 1. *Puer à puero per ludum baptizatus.*

QVale accidiſſe ſub Athanaſio Magno hiſtoriæ trâdunt, ſimile æuo etiam noſtro (inquit Niceph.) factum nouimus. Chriſtianorum pueris Hebræus puer familiaris erat, & cùm eis ad mare colentibus natandi inceſſiſſet cupiditas, conſecutus eſt Iudæus. hũc per ludum pueri nudum ad mare ſtantem baptizarũt, principio ſtatim non inuitum, poſteaquam verò & tertiam diuini numinis appellationem nominarunt, & ſimul tertiam merſionem peregerunt, extrema lineæ veſtis textura diſciſſa, & qui circa hæc frequentatur, imaginario amictu facto, in capite eius arcanam myſticamque galeam adumbrarunt, deinde pro cereo dextram ligno tenui armantes, quæ eius ſacri & ritus ſunt, myſteria omnia abſoluerunt. Poſtremò & circum vicinum templum pſallentes obambularunt. Vt verò etiam templum ingreſſi ſunt, diuinam receperunt remunerationem. Idem porrò ex æquo qui ita baptiſmo initiatus erat, fecit. Quam rem per diligentem inquiſitionem cognitam, qui ibi ſacris præfuit, ad Eccleſiam Conſtantinopolitanam renunciauit: eo puer etiam eſt accitus; cum quidam Iudæi, ne id fieret, multa molirentur, atq; ibi quoq; decretum, vt etiã in illo quod deeſſet, iuxta myſterij executionem cõpleretur. Atq; ita factum eſt. Qui puer

Niceph. lib. 3. c. 37. de S. Athan.

Vide ſuprà 1 p. c. 16.

vbi

vbi ad iuſtam ætatem peruenit, in ſacerdotij ordinem eſt allectus, & Aedituus ſeu cuſtos maximi templi factus, etiamnum ibi viuit.

§. 2. *Infantem baptizat infans iam iam moriturum.*

Alanus contra Impug. imag. c. 9.

REfert Alanus Copus dialogo ſexto, quod puerulus quidam, domi abſentibus parentibus relictus vt infanti fraterculo nondum baptizato adeſſet præſto, cùm eum angi grauiter animaduerteret, & haud prope à morte abeſſe, acceptâ aquâ, & potentibus verbis diſtinctè pronuntiatis, eum baptizauerit? vixque myſteria compleuerat, cùm infans animam inſontem exhalauit.

§. 3. *Parthenij Sodalis induſtria & zelus in puero baptizando.*

P. Nicol. Trigautius in liter. Sinenſ. anni 1610. in Reſidentia Namquinenſi.

PArthenius puer cùm infantulum propinquum ſuũ morti vicinum videret, neque impetraret ab Ethnico parente, vti eum ſacro fonte ſineret ablui, ad Patres Societatis Ieſu cucurrit ſciſcitaturus ecqua infanti ſupereſſet ad ſalutem via. Edoctus, imbutum aqua ſudarium in moribundum rite pronunciatis ſacræ formulæ verbis expreſſit, idque tanta diſſimulatione, vt parens minimè animaduerteret: quam rem cùm faceret, narrabat poſtea ſe inſolito quodam gaudio perfuſum animo exultaſſe: diceres de infantuli felicitate radium aliquem ad beneficij authorem Deo volente dimanaſſe.

§. 4. *Puer baptiſmi virtute ſanatus, ob ingratitudinem parentum moritur.*

Nicol. Trigautius in lit. Sinenſib. anni 1611. de Reſidentia Namquinenſi.

AGebat iam propè animam infantulus quidam variolis, puerili ferè morbo, fœdè infectus: exorauit è Sodalibus Deiparæ V. vnus parentes, vti moriturum ſinerent ritu noſtro lauari, potentē eſſe Deũ etiam illi deſperatam iam ſalutem ad integritatem

reuocare:

reuocare: hac ſpe ſupra ſpem lactati (ſummus enim dolor nihil non arripit) minimè abnuerunt: mira res, elutus iam ſalutis, remittente ſe multum vi morbi, ſpem certam dabat. Parentes primò ſtupere: ſed vt erant mirè gentilicijs ritibus addicti, datam ſalutem ingrati, non ſine graui datoris iniuria, aliò deriuabãt. Itaque multa mentitis dijs gratulantes grati animi ſigna profanis ritibus exoluebant. hoc ad Patrem noſtrum relatum mœrorem attulit, clareque prædixit fore, vt eam contumeliam iuſtus Dei furor minimè pateretur. Nec defuit dictis euentus; ſubitò ſalus à ſuo fonte aliò deriuata aruit (eiuſmodi de S. Baſilio & Galate Valentis Imp. filio Eccleſiaſtica refert hiſtoria) & puer in peius momẽtis ſingulis ruens biduo interijt. hic tamen diuina bonitas puerum excipiens cum iuſtitia parentem puniente mirabiliter eluxit. *Socrates l. 4 c. 21.*

§. 5. *Confirmatione ſacra puer fit compos mentis.*

S. Bernard. in vita S. Malach.

S. Malachias Hybernus Epiſcopus puerum mente captum, ex his, quos lunaticos vocant, inter confirmandum ſacra vnctione curauit.

§. 6. *Miraculum, quod pueris Apameenſibus contigit, qui ioco verba ſanctæ conſecrationis protulerunt.*

Ioan Moſochus in Prato ſpirituali c. 196.

NArrauit nobis Gregorius Africanæ prouinciæ præfectus, fidelis vir, & Monachorum ac pauperum amator, boniſque omnibus ſemper congaudens: In prouincia, inquit, mea (erat autem Apameenſis ſecundæ Syrorum prouinciæ, ex oppido, quod dicitur Thorax) ager eſt ab vrbe quaſi quadraginta milliaribus diſtans, qui Gonagus dicitur: in hoc, ſiue in eius finibus pueri paſcebant pecora, & vti ſolet pueris contingere, puerili conſuetudine voluerunt ludere: Cumque luderent, dixerunt ad inuicem: Venite, celebremus miſſam, & offeramus ſacrificium,

Ee & com-

& communicemus, ſicuti ſemper in ſancta eccleſia presbyter facit. Quod cùm placuiſſet omnibus, conſtituunt ex eis vnum in ordine presbyteri, duoſque alios pueros in miniſtrorum officio, veniuntque ad ſaxum quoddam (erant enim in planitie) ac ſupra ſaxum in morem altaris apponunt panem, & vas teſteum cum vino: aſſiſtuntque vnus quidem coram altari, qui fungebatur officio presbyteri, medius, duo verò alij hinc atque hinc veluti miniſtri. Et ille quidem ſanctę oblationis verba dicebat; illi verò faſciolis, quæ ferebantur, pro flabellis vtentes, auram faciebant. Qui verò presbyteri fungebatur officio, ideo verba ſanctę oblationis ſciebat, quia conſuetudo fuit in Eccleſia, vt pueri in Miſſis ante ſacrarium aſſiſterent, primique cum clericis communicarent ſanctis Chriſti Dei noſtri venerandiſque myſterijs. Quoniam verò quibuſdam in locis alta voce conſueuerunt presbyteri ſancti ſacrificij orationes pronunciare, pueri vt propiùs adſtantes ſæpius eas audiendo didicerant.

Pueri verba oblationis ſuper panē protulerunt.

Cùm igitur omnia ſecundum eccleſiaſticam conſuetudinem feciſſent, priuſquam panes frangerent ac cōmunicarent, ignis cælitus delapſus, quæ propoſita erant, conſumpſit omnia, ſaxumque totum combuſſit, ita vt nihil omnino neque ſaxi, neque eorum quæ fuerant ſuperpoſita, relinqueretur. Hoc repentè factum cùm pueri vidiſſent, in terram omnes præ timore corruerunt, ac diutiùs ſemiuiui permanſerunt, neque erumpere vocem, neque de terra ſurgere valētes. Cùm verò non redirent domum hora qua conſueuerant reuerti, ſed pauidi in pauimento iacerent, exierunt parentes eorum, vt viderent cuius rei gratia conſueto legitimo tempore non reuertiſſent. Egreſſi autem pueros omnes humi iacentes inuenerunt, neque agnoſcentes aliquos, neque loqui ſe alloquentibus valentes. Parentes itaque ſemiuiuos eos aſpicientes, vnuſquiſq; filium ſuum aſſumentes, domū retulerunt, videnteſque pueros in huiuſmodi exceſſu

diutius

diutius durantes, mirabantur nimium, cauſam ſtuporis eorum omnino ignorantes, donec dies illa & nox tota præterijt. Tunc enim pueri paulatim in ſe ipſos reuerſi cuncta ipſis retulerunt quæ geſta fuerant. Aſſumentes verò parentes ſuos, & omnes loci ipſius habitatores, egreſſi ſunt, & locum eis oſtenderunt, veſtigia quædam elapſi ignis indicantes.

Audientes verò quæ facta fuerant, & ipſis indicijs rerum admoniti, in ciuitatem cucurrerunt, cunctaque Epiſcopo narrauerunt; qui perculſus magnitudine & nouitate miraculi, cum omni clero feſtinus accurrit, videnſque pueros, & rurſus ab eis quæ euenerant audiens, & cæleſtis ignis veſtigia intuens, pueros quidem omnes cõtinuò in monaſterium immiſit, locum verò monaſterium fecit latiſſimum, ſupra locum autem ignis eccleſiam conſtruxit, & ſanctum erexit altare. Dicebat autem ipſe Dominus Gregorius fideliſſimus vir, vnum ſe iſtorum puerorum aſpexiſſe, eiuſque monaſterij vbi miraculum acciderat, Monachum ipſum cognouiſſe.

Fugiunt Religioſi.

DE AGNO DEI.

§. 7. *Puer ex dæmonis poteſtate Agno Dei eripitur.*

IN Treuirenſi ditione circa annum 1585. vt ſunt plurimæ illic ſagæ, quædam puerum octo circiter annos natum ſuis præſtigijs ac carminibus circumuentum in eas ſedes ſolita erat abducere, vbi per licentiam noctis ac tenebrarum nefarijs luſibus indulgerent: hic ſuæ quoque puero partes dabantur, vt dum illæ choreas conſertis manibus inter ſe ducerent, is earum ſaltationẽ tympano proſequeretur: nec modò ludorum erat chorique ſpectator, ſed ſæpe præſtigiarum, quibus illæ humanis corporibus vitiiſq; nocent. Hunc Archiepiſcopus deductum in aulam cuſtodiri iuſſit,

Delrio l. 6. Mag. c. 2. ſ. 3. q. 3.

vt Catechiſmo, cuius erat planè rudis, imbueretur: cui cùm Sacerdos noſter effigiem cæleſtis Agni de ceruicibus ſuſpendiſſet, noctu adfuit dæmon, grauiterque puerum increpans, quòd tam facilè ſe decipi paſſus eſſet, iuſſit ceram illam, ni vapulare vellet, abijcere. territus puer imperata facit, continuoque dæmon eo quod metuebat amoto, ad muros vrbis eum abripit, nigroque impoſitum hirco, ad impuriſſimas ſagarum regiones momento transfert. Qui cùm aliquamdiu inter veneficas latitaſſet, reſtituitur iterum in palatium fracta implicitaque nodis reſticula, vnde cera illa pendebat. Is puer Archiepiſcopi & Ciuitatis petitione in Collegio noſtro incluſus, ſeruatuſque, donec doceretur quæ ad diſciplinam Chriſtianam neceſſaria, vt cùm poſtea rediſſet in aulam, ſacramentis religiosè munitus à dæmonum laqueis eriperetur, quod & denique factum.

§. 8. *De alio, eiuſdem argumenti.*

Ibidem.

ANno ſubſequente in eadem ditione fuit adoleſcens ruſticus, ſed peracri ingenio intra quintum decimum annum. Hic non ſemel acceſſerat ad feralem locum, vbi permiſti feminis mares, & ætatis teneræ maioribus, dæmone magiſtro epulabantur; noctis licentia diſcrimine pudoris extincto. Ipſe tamen nondum Deo Deiparæque renunciarat, execrandas nondum precationes fecerat dæmone præeunte: felis tantum cerebrum cùm ſumpſiſſet in cibum, decreſcente luna ſentiebat ſibi mentem imminui. Vbi Treuirenſem ingreſſus eſt vrbem, quam nunquam antea viderat, eo nimirum ducente ad ſupplicium qui duxerat ad maleficium, vti fanaticus deductus eſt ad ædes Principis, vt ſeorſim ab alijs certa in domus parte curatus à noſtris dæmonem excuteret. Sed cùm ei nulla à dæmone nocte daretur quies: coniuratiſque à quibus diuerberabatur, vel cerea effigie ſacri *Agni*, quam ad collum habebat, auulſa, Archiepiſcopo placuit

cuit mitti in Collegium Societatis: nec hic quidem fuit miſero pax, niſi ſolenni ritu cubiculo expiato. Precium erit quædam ex eis memorare, quæ ab ipſo narrabantur; ita enim ipſimet Antiſtiti ille: Cùm exerceretur noſtra comeſſatio, fuit vnus è tua cohorte, qui gloriatus eſt quadam nocte (indicabat enim eam, quæ fuiſſet) dormienti tibi potionem peſtiferam ingeſſiſſe, reperto ad te aditu ex occaſione *Agni Dei*, quem iturus cubitum reliqueras imprudenter in menſa; quod ſi paulò capacior fuiſſet calix, mortem non effugiſſes. Certè ipſe Archiepiſcopus dixit, ſe poſt illam noctem ita infirma fuiſſe valetudine, vt per aliquot dies decumbere cogeretur. Cùm hæc dicens in magna nobilium corona non faceret fidem, ad Præfectum vrbis; Quin & te, inquit, noſtræ Lamiæ bis inuaſerunt, ſed ab ea pixidula, quam fers continenter, vbi ſunt imagines binæ, & neſcio quid conſecratum (*Agnum Dei* intelligebat) ſunt à conatu repulſæ. De harum geſtatione confeſſus eſt Præfectus.

§. 9. *Puer dæmonis infeſtatione liberatur.*

IN Aquitania puerulum malus dæmon turpiſſimè felis ſpecie illudebat, interdumque ei prope in faciem inſiliebat. hic ſacri *Agni* aſſumpta cera, ea infeſtatione eſt liberatus. *Ex literis Soc. anni 1594 Col. Toloſano.*

§ 10. *Puer à febribus non ſemel conualeſcit.*

FRater domeſtici adiutor operis, dum per vrbem, quæ ſui muneris ſunt, obiret, quadrimum puerum videt diuturna febre iam propè ad extremam tabem adactum. Miſeratus fœdam teneri corpuſculi vexationem ſacram ei *Agni* bullam appendit è collo: eo cæleſti amuleto ita depulſa febris eſt, vt nullam ei, quamdiu illud retinuit, moleſtiam exhiberet. Verùm cùm non multò pòſt in paterna villa eſſet, quidam è familiaribus dum puero blanditur, ſacram ei bullam, vt ſibi applicaret, è collo detraxit; ſtatim febris redit. *Ex lit Soc. prou. Aquitaniæ domus Prob. Toloſanæ ann. 1596.*

Perculſa mater nutricis accuſat negligentiam, quaſi ipſius culpa puer in morbum recidiſſet. Mirata nutrix quid id eſſet, dum puerum amanter fouet, animaduertit bullam abeſſe morbi expultricem, qua reſtituta, reſtituta eſt etiam puero valetudo.

§. 11. *Puer ſacro Agni Dei amuleto à raptu vindicatur.*

Franciſcus Bencius in literis Soc. prou. Siciliensi, Coll. Calagurritanensi. ann. 1589.

PVer quidam per ſingulas noctes auferebatur è latere patris, raptuſque per gradus, ad limen ianuæ parentem eiulatu excitabat; & multa quidem fiebant dicebanturque maleficio auertendo: ſed tamen ad ſolitam prædam nocturnus latro aduentabat. Ad Patres Societ. poſtremò itum eſt, qui cùm ſacratam in cera effigiem *Agni* cæleſtis, orbiculoſque piaculares ad pueri collum adalligaſſent, & vexatione illum, & patrem ſolicitudine liberarunt.

§. 12. *Alius erratico furore.*

Idem eodem anno prou. Germaniæ ſuperioris, Coll. Oenipontano.

FVriæ neſcio quæ ſic puerum inuaſerant, vt deſertos per locos, ſyluaſque deerraret Lymphatico diſcurſu. is cùm vi adductus ad noſtros eſſet, animaduerſum eſt habere ſchedulas, in quibus notæ non intellectæ, & monſtroſa nomina deſcripta: illis ſublatis, ſacer *Agnus* collo appenſus puerum furore liberauit.

§. 13. *Alijs alij liberati moleſtijs.*

Ex lit. Soc. an. 1586. de Reſidentia Aulæ Regiæ prou. Lugdunenſ. Coll. Camberienſ. ann. 1587.

IN Polonia puer deteſtabili morbo caducus, ſanatus eſt conſecrata cera, cum *Agni* cæleſtis imagine ad collum appenſa.

Matri alius ægrotanti, nullamque partem quietis nocte capienti ſacrum Dei *Agnum* è cera, quem quaſi ſoporiferum obtulerat, cùm videret ſperni, clàm ſubiecit capiti, bono dolo; nam & ſequenti nocte ſucceſſit ſomnus, & paucis poſt diebus ægrotæ melius factum eſt.

DE

DE AQVA LVSTRALI.

§. 14. *Aqua benedicta S. Ioan. Chryſoſtomus reddit ſanum matri filium.*

ILLuſtri cuidam mulieri Antiochiæ nomen erat Buclia, ei verò erat dilectus filius, qui ardenti febre laborabat, & veniebat in mortis periculum. Quid igitur? mater imitatur Chananæam & non minus quàm filius ſuis inflammata viſceribus accedit ad beatum, emittẽs voces illi ſimiles, & non ſimiliter, vt illa in filia, ſed in filio, miſerabiliter rogans, vt conſequeretur miſericordiam. Sed oportet conſiderare quemadmodum egregio illi viro erat animus animas etiam curare, illaſque multò magis *&c.* Habebat maximam lamentandi occaſionem, vt quæ poſt quatuor filios iam mortuos ipſum quoque viſura eſſet mori: ille verò cum ſpiritu in eo habitante vidiſſet ea quæ latebant, & cognouiſſet quod peccata parentum filijs mortem conciliauerant, cùm ea publicè accuſaſſet: Hunc quoque, inquit, quintum, niſi eorum, quæ feciſtis, vos ſubierit pœnitentia, videbitis è veſtigio mortuum & exanimem. Cùm autem parentes his auditis, veram & ſinceram promiſiſſent pœnitentiam, ille miſertus calamitatis aquam iubet afferri, quam cùm ter quidem ſignaſſet in nomine S. Trinitatis, & ter ea aſperſiſſet illum qui ægrotabat, ſanum & à morbo liberum reddidit ei quæ genuerat. *Metaphr. in vita S. Chryſ. 13. Nou. anno Dom. 390.*

§. 15. *Aqua benedicta præmuniendi infantes aduerſus maleficarum nocumenta.*

IN ciuitate Spirenſi anno Domini circiter 148[illegible], cum quædam deuota mulier cum quadam ſuſpecta malefica verba habuiſſet (iuxta morem mulierculorum, mutuò rixantium) rixoſa, de nocte cum paruulum lactentem cunis imponere voluiſſet, & mente reuol-nens ea quæ de die cum ſuſpecta malefica peregiſſet, *Ex Iacobo Sprengero Dominic. [illegible] Inquiſ. in malleo malefic. p. 2.*

Ee 4 timens

timens de periculo pueri, herbas benedictas puero ſuppoſuit, aqua ſimili aſperſit, ſal exorcizatum ori parum immiſit, eumque ſigno Crucis muniuit, & cunabulum diligenter alligauit. Et ecce circa medium noctis vagientem puerum audiuit, & dum iuxta morem, puerum contrectare, & cunabulum in altum prope lectum poſitum mouere voluiſſet, cunabulum quidem mouit, ſed puerum contrectare, quia aberat, non potuit: tremens paupercula, & de pueri amiſſione vehementer dolens, lumine acceuſo, paruulum vagientem ſub lecto, & in angulo ſine læſione reperit.

§.16. *Aqua luſtrali puer raptu nocturno liberatur.*

Del Rio de Mag. l 6. c. 2. ſec. 3. q. 3.

IN Mexicana Prouincia ſedes etiam Paſcuaræ Societas noſtra poſuit, ibi circa annum 1587. (vt literis Prouinciæ illius accepimus) erat Indæ fœminæ puer, quem cunctis noctibus, cùm cubaret, eripi ſibi à latere ſentiebat, deinde reponi, quò raperetur ignara: ipſe puer interea vitali ſpiritu in dies egeſto, lenta tabe properabat ad finem. Huic puero ſalutare fuit in ædem ſacram deduci & luſtrali aqua, adhibitis comprecationibus ſacris adſpergi.

§. 17. *Puer depoſitus aqua luſtrali epota conualeſcit.*

Ex literis Soc. prou. Germaniæ ſup. Coll. Dilingano.

HAEretici filiolus pertinaci, & ardenti febre grauabatur. Medici iam eum ſuo auxilio deſtituerant. Audierat à Catholicis pater magnam ineſſe vim in eius aquæ ſanctificatione. Venit ad templum noſtrum, haurit è ſacra concha quantum ſatis eſt, eam ingerit in pultem, quæ adoleſcenti parabatur: qua epota adoleſcens ita meliùs habere cœpit, vt paucis diebus conualuerit. Quod beneficium vni noſtræ aquæ conſecratæ acceptum referens pater deprædicare non deſtitit.

§. 18. *Aqua*

Digitized by Google

§. 18. *Aquæ luſtralis vis.*

PVer cùm in proſequenda ſupplicatione preces recitaret intentior, quàm vt pedem vbi poneret, inſpiceret ſatis, pronus cadens faciem ad terram afflixit. ex eo caſu ſanguis è naribus, atque in vultu tumor; verùm hic reſedit, ille conſtitit, vno vterque remedio aquæ luſtralis.

De Colleg. Camberienſ. pro Lugd. an. 1587.

§. 19. *A puero dæmon profligatur aqua luſtrali.*

AD S. Bernardum puer triennio grauiſſimè ab obſidente dæmone tortus, adducitur ſpe libertatis conſequendæ, iubet vir ſanctus in os obſeſſi aquam conſecratam infundi. Hic primùm contrà niti dæmon, tum labia comprimere, poſt frendere dentibus: ſed poſtquam in os vi apertum aqua infuſa eſt, mox vis maligna erupit, & vomitu ſordidiſſimo cum ingenti contumelia dæmon egreſſus.

Bernard Bonaual. in vita S. Bern.

DE SIGNO CRVCIS.

§. 20. *Pollex Eggythæ puellulæ, quo crucem formauerat, non putreſcit.*

EGgytha filia Edgari Regis Anglorum, virgo ſancta in Viltimenſi cœnobio iacet, & miracula oſtendit. Dum S. Dunſtanus conſecraret Eccleſiam S. Dionyſij, quam ædificauerat Rex, vidit hanc puellulam pollice dextro frequenter ſignum crucis fronti imprimere, & ait: *Nunquam putreſcat ille digitus:* & continuò flens, floridam illam roſam citò marcentem futuram prædixit, auemq́ue Deo dilectam euolaturam. Quod poſt modicum contigit, puella de ſæculo iſto ſubtracta, de qua S. Dunſtanus per viſionem vidit, quod S. Dionyſius illam per manum tenebat, & Dunſtanum admonebat, vt ipſa virgo à famulis Chriſti ſic honoraretur in terris, ſicut à ſponſo hono-

Petrus de Natal lib. 11. c. 70.

CAPVT XX.

PVERI SACRA ECCLESIAſticarum cærimoniarum inſtrumētarituſq́; adhibent, & eorũ vim experiuntur.

CVM duabus homo conſtet partibus; animo ſcilicet, & corpore, non interno eum dumtaxat cultu decebat, ſed externis quoque ſignis Deum venerari. Hinc eſt quod Eccleſia nō ſolum voce vtitur ad Deum laudandum, ſed etiam externis cerimonijs; quarum quædam ſunt naturales & à natura ſuggeſtæ, v. g. in cælum reſpicere, iungere manus &c. quædam diuinæ ſeu à Deo inſtitutæ, vt erant omnes illæ in veteri teſtamento, & in nouo ſeptem ſacramenta: quædam Eccleſiaſticæ: Eſt verò cærimonia quiuis actus externus à virtute religionis imperatus ad hoc, vt per eum Deus colatur, & honoretur: & quamuis nullum opus externum efficiat, adhibetur tamen ad effectus ſpiritales, eoſque multiplices. Nam primò proteſtamur fidem noſtram, dum frontem ſigno S. Crucis armamus, ſphærulas precatorias euoluimus, Agni Dei ceream imaginem ex collo geſtamus, ad hæc ſigna externa nos in eorum deducunt notitiam, quæ latenter efficiuntur in animo: cur enim infanti corpus abluitur aqua baptiſmi? an non vt diſcamus animam ab omni ſorde expiari? Admonemur item eorum, quæ nobis ex officio incumbunt; vt qui orat, dum pectus tundit, manuſue ſublimè tollit, dum procumbit humi, quo animo in oratione eſſe debeat, nempe contrito, in Deũ collecto, demiſſo ac humili, recordatur. quartò, non magis tuba milites excitat ad pugnam, quàm cærimoniæ eccleſiaſticæ ad pietatis exercitationes: quis enim, niſi à fide ſit alienus, quis, inquam, non excitetur, quando feſtis ſolennioribus audit æra cam-

pana

pana vndique feſto pulſu perſonantia? refractos Muſicæ concentus, & concordia diſcordi blandientes auribus? cùm videt templum periſtromatis vndique ornatum, accenſis cereis illuſtre, tapetibus, picturis, aurea ſupellectili collucens? cùm Miſſæ cerimonias contemplatur, miniſtrorum grauitatem, ornatum, deuotionem? *Meritò exiſtimare poteſt homo eo tempore cælum aperiri* (ait Chryſoſtomus) *& ſe cum cæleſtibus conuerſari.* Denique ſi rite, & eo quo par eſt adhibeantur cultu hi ritus ſacri, magna ſiue corporibus ſiue etiam animis præſtant auxilia, eaque expertos pueros hic oſtendemus.

Chryſ. hom. 61 ad pop. Antioch.

§. 1. *Puer à puero per ludum baptizatus.*

QVale accidiſſe ſub Athanaſio Magno hiſtoriæ trãdunt, ſimile æuo etiam noſtro (inquit Niceph.) factum nouimus. Chriſtianorum pueris Hebræus puer familiaris erat, & cùm eis ad mare colentibus natandi inceſſiſſet cupiditas, conſecutus eſt Iudæus. hũc per ludum pueri nudum ad mare ſtantem baptizarũt, principio ſtatim non inuitum, poſteaquam verò & tertiam diuini numinis appellationem nominarunt, & ſimul tertiam merſionem peregerunt, extrema lineæ veſtis textura diſciſſa, & qui circa hæc frequentatur, imaginario amictu facto, in capite eius arcanam myſticamq́ue galeam adumbrarunt, deinde pro cereo dextram ligno tenui armantes, quæ eius ſacri & ritus ſunt, myſteria omnia abſoluerunt. Poſtremò & circum vicinum templum pſallentes obambularunt. Vt verò etiam templum ingreſſi ſunt, diuinam receperunt remunerationem. Idem porrò ex æquo qui ita baptiſmo initiatus erat, fecit. Quam rem per diligentem inquiſitionem cognitam, qui ibi ſacris præfuit, ad Eccleſiam Conſtantinopolitanam renunciauit: eo puer etiam eſt accitus; cum quidam Iudæi, ne id fieret, multa molirentur, atq; ibi quoq; decretum, vt etiã in illo quod deeſſet, iuxta myſterij executionem cõpleretur. Atq; ita factum eſt. Qui puer

Niceph. lib. 3. c. 37. de S. Athan.

Vide ſuprà 1 p. c. 16.

vbi

vbi ad iuſtam ætatem peruenit, in ſacerdotij ordinem eſt allectus, & Aedituus ſeu cuſtos maximi templi factus, etiamnum ibi viuit.

§. 2. *Infantem baptizat infans iam iam moriturum.*

Alanus contra Impug. imag. c. 9.

REfert Alanus Copus dialogo ſexto, quod puerulus quidam, domi abſentibus parentibus relictus, vt infanti fraterculo nondum baptizato adeſſet præſto, cùm eum angi grauiter animaduerteret, & haud prope à morte abeſſe, acceptâ aquâ, & potentibus verbis diſtinctè pronuntiatis, eum baptizauerit? vixque myſteria compleuerat, cùm infans animam inſontem exhalauit.

§. 3. *Partheniȷ Sodalis induſtria & zelus in puero baptizando.*

P. Nicol. Trigautius in liter. Sinenſ. anni 1610. in Reſidentia Namquinenſi.

PArthenius puer cùm infantulum propinquum ſuũ morti vicinum videret, neque impetraret ab Ethnico parente, vti eum ſacro fonte ſineret ablui, ad Patres Societatis Ieſu cucurrit ſciſcitaturus ecqua infanti ſupereſſet ad ſalutem via. Edoctus, imbutum aqua ſudarium in moribundum rite pronunciatis ſacræ formulæ verbis expreſſit, idque tanta diſſimulatione, vt parens minimè animaduerteret: quam rem cùm faceret, narrabat poſtea ſe inſolito quodam gaudio perfuſum animo exultaſſe: diceres de infantuli felicitate radium aliquem ad beneficij authorem Deo volente dimanaſſe.

§. 4. *Puer baptiſmi virtute ſanatus, ob ingratitudinem parentum moritur.*

Nicol. Trigautius in lit. Sinenſib. anni 1611. de Reſidentia Namquinenſi.

AGebat iam propè animam infantulus quidam variolis, puerili ferè morbo, fœdè infectus: exorauit è Sodalibus Deiparæ V. vnus parentes, vti moriturum ſinerent ritu noſtro lauari, potentẽ eſſe Deũ etiam illi deſperatam iam ſalutem ad integritatem

reuocare:

reuocare: hac ſpe ſupra ſpem lactati (ſummus enim dolor nihil non arripit) minimè abnuerunt: mira res, elutus iam ſalutis, remittente ſe multum vi morbi, ſpem certam dabat. Parentes primò ſtupere: ſed vt erant mirè gentilicijs ritibus addicti, datam ſalutem ingrati, non ſine graui datoris iniuria, aliò deriuabãt. Itaque multa mentitis dijs gratulantes grati animi ſigna profanis ritibus exoluebant. hoc ad Patrem noſtrum relatum mœrorem attulit, clareque prædixit fore, vt eam contumeliam iuſtus Dei furor minimè pateretur. Nec defuit dictis euentus; ſubitò ſalus à ſuo fonte aliò deriuata aruit (eiuſmodi de S. Baſilio & Galate Valentis Imp. filio Eccleſiaſtica refert hiſtoria) & puer in peius momẽtis ſingulis ruens biduo interijt. hic tamen diuina bonitas puerum excipiens cum iuſtitia parentem puniente mirabiliter eluxit. *Socrates l. 4. c. 21.*

§. 5. *Confirmatione ſacra puer ſit compos mentis.*

S. Malachias Hybernus Epiſcopus puerum mente captum, ex his, quos lunaticos vocant, inter confirmandum ſacra vnctione curauit. *S. Bernard. in vita S. Malach.*

§. 6. *Miraculum, quod pueris Apameenſibus contigit, qui ioco verba ſanctæ conſecrationis protulerunt.*

Ioan Moſchus in Prato ſpirituali c. 196.

NArrauit nobis Gregorius Africanæ prouinciæ præfectus, fidelis vir, & Monachorum ac pauperum amator, boniſque omnibus ſemper congaudens: In prouincia, inquit, mea (erat autem Apameenſis ſecundæ Syrorum prouinciæ, ex oppido, quod dicitur Thorax) ager eſt ab vrbe quaſi quadraginta milliaribus diſtans, qui Gonagus dicitur: in hoc, ſiue in eius finibus pueri paſcebant pecora, & vti ſolet pueris contingere, puerili conſuetudine voluerunt ludere: Cumque luderent, dixerunt ad inuicem: Venite, celebremus miſſam, & offeramus ſacrificium;

& communicemus, ſicuti ſemper in ſancta eccleſia presbyter facit. Quod cùm placuiſſet omnibus, conſtituunt ex eis vnum in ordine presbyteri, duoſque alios pueros in miniſtrorum officio, veniuntque ad ſaxum quoddam (erant enim in planitie) ac ſupra ſaxum in morem altaris apponunt panem, & vas teſteum cum vino: aſſiſtuntque vnus quidem coram altari, qui fungebatur officio presbyteri, medius, duo verò alij hinc atque hinc veluti miniſtri. Et ille quidem ſanctę oblationis verba dicebat; illi verò faſciolis, quæ ferebantur, pro flabellis vtentes, auram faciebant. Qui verò presbyteri fungebatur officio, ideo verba ſanctę oblationis ſciebat, quia conſuetudo fuit in Eccleſia, vt pueri in Miſsis ante ſacrarium aſſiſterent, primique cum clericis communicarent ſanctis Chriſti Dei noſtri venerandiſque myſterijs. Quoniam verò quibuſdam in locis alta voce conſueuerunt presbyteri ſancti ſacrificij orationes pronunciare, pueri vt propiùs adſtantes ſæpius eas audiendo didicerant.

Pueri verba oblationis ſuper panē protulerunt.

Cùm igitur omnia ſecundum eccleſiaſticam conſuetudinem feciſſent, priuſquam panes frangerent ac cōmunicarent, ignis cælitus delapſus, quæ propoſita erant, conſumpſit omnia, ſaxumque totum combuſſit, ita vt nihil omnino neque ſaxi, neque eorum quæ fuerant ſuperpoſita, relinqueretur. Hoc repentè factum cùm pueri vidiſſent, in terram omnes præ timore corruerunt, ac diutiùs ſemiuiui permanſerunt, neque erumpere vocem, neque de terra ſurgere valētes. Cùm verò non redirent domum hora qua conſueuerant reuerti, ſed pauidi in pauimento iacerent, exierunt parentes eorum, vt viderent cuius rei gratia conſueto legitimo tempore non reuertiſſent. Egreſſi autem pueros omnes humi iacentes inuenerunt, neque agnoſcentes aliquos, neque loqui ſe alloquentibus valentes. Parentes itaque ſemiuiuos eos aſpicientes, vnuſquiſq; filium ſuum aſſumentes, domū retulerunt, videnteſque pueros in huiuſmodi exceſſu

diutius

diutius durantes, mirabantur nimium, cauſam ſtuporis eorum omnino ignorantes, donec dies illa & nox tota præterijt. Tunc enim pueri paulatim in ſe ipſos reuerſi cuncta ipſis retulerunt quæ geſta fuerant. Aſſumentes verò parentes ſuos, & omnes loci ipſius habitatores, egreſſi ſunt, & locum eis oſtenderunt, veſtigia quædam elapſi ignis indicantes.

Audientes verò quæ facta fuerant, & ipſis indicijs rerum admoniti, in ciuitatem cucurrerunt, cunctaque Epiſcopo narrauerunt; qui perculſus magnitudine & nouitate miraculi, cum omni clero feſtinus accurrit, videnſque pueros, & rurſus ab eis quæ euenerant audiens, & cæleſtis ignis veſtigia intuens, pueros quidem omnes cõtinuò in monaſterium immiſit, locum verò monaſterium fecit latiſſimum, ſupra locum autem ignis eccleſiam conſtruxit, & ſanctum erexit altare. Dicebat autem ipſe Dominus Gregorius fideliſſimus vir, vnum ſe iſtorum puerorum aſpexiſſe, eiuſque monaſterij vbi miraculum acciderat, Monachum ipſum cognouiſſe. **Fugiunt Religioſi.**

DE AGNO DEI.

§. 7. *Puer ex dæmonis poteſtate Agno Dei eripitur.*

IN Treuirenſi ditione circa annum 1585. vt ſunt plurimæ illic ſagæ, quædam puerum octo circiter annos natum ſuis præſtigijs ac carminibus circumuentum in eas ſedes ſolita erat abducere, vbi per licentiam noctis ac tenebrarum nefarijs luſibus indulgerent: hic ſuæ quoque puero partes dabantur, vt dum illæ choreas conſertis manibus inter ſe ducerent, is earum ſaltationẽ tympano proſequeretur: nec modò ludorum erat chorique ſpectator, ſed ſæpe præſtigiarum, quibus illæ humanis corporibus vitiiſq; nocent. Hunc Archiepiſcopus deductum in aulam cuſtodiri iuſſit, *Delrio l. 6. Mag. c. 2. ſ. 3. q. 3.*

vt Catechiſmo, cuius erat planè rudis, imbueretur: cui cùm Sacerdos noſter effigiem cæleſtis Agni de ceruicibus ſuſpendiſſet, noctu adfuit dæmon, grauiterque puerum increpans, quòd tam facilè ſe decipi paſſus eſſet, iuſſit ceram illam, ni vapulare vellet, abijcere. territus puer imperata facit, continuoque dæmon eo quod metuebat amoto, ad muros vrbis eum abripit, nigroque impoſitum hirco, ad impuriſſimas ſagarum regiones momento transfert. Qui cùm aliquamdiu inter veneficas latitaſſet, reſtituitur iterum in palatium fracta implicitaque nodis reſticula, vnde cera illa pendebat. Is puer Archiepiſcopi & Ciuitatis petitione in Collegio noſtro incluſus, ſeruatuſque, donec doceretur quæ ad diſciplinam Chriſtianam neceſſaria, vt cùm poſtea rediſſet in aulam, ſacramentis religioſè munitus à dæmonum laqueis eriperetur, quod & denique factum.

§. 8. *De alio, eiuſdem argumenti.*

Ibidem.

ANno ſubſequente in eadem ditione fuit adoleſcens ruſticus, ſed peracri ingenio intra quintum decimum annum. Hic non ſemel acceſſerat ad feralem locum, vbi permiſti feminis mares, & ætatis teneræ maioribus, dæmone magiſtro epulabantur, noctis licentia diſcrimine pudoris extincto. Ipſe tamen nondum Deo Deiparæque renunciarat, execrandas nondum precationes fecerat dæmone præeunte: felis tantum cerebrum cùm ſumpſiſſet in cibum, decreſcente luna ſentiebat ſibi mentem imminui. Vbi Treuirenſem ingreſſus eſt vrbem, quam nunquam antea viderat, eo nimirum ducente ad ſupplicium qui duxerat ad maleficium, vti fanaticus deductus eſt ad ædes Principis, vt ſeorſim ab alijs certa in domus parte curat⁹ à noſtris dæmonem excuteret. Sed cùm ei nulla à dæmone nocte daretur quies: coniuratiſque à quibus diuerberabatur, vel cerea effigie ſacri *Agni*, quam ad collum habebat, auulſa, Archiepiſcopo placuit

cuit mitti in Collegium Societatis: nec hic quidem fuit miſero pax, niſi ſolenni ritu cubiculo expiato. Precium erit quædam ex eis memorare, quæ ab ipſo narrabantur; ita enim ipſimet Antiſtiti ille: Cùm exerceretur noſtra comeſſatio, fuit vnus è tua cohorte, qui gloriatus eſt quadam noćte (indicabat enim eam, quæ fuiſſet) dormienti tibi potionem peſtiferam ingeſſiſſe, reperto ad te aditu ex occaſione *Agni* Dei, quem iturus cubitum reliqueras imprudenter in menſa; quod ſi paulò capacior fuiſſet calix, mortem non effugiſſes. Certè ipſe Archiepiſcopus dixit, ſe poſt illam noćtem ita infirma fuiſſe valetudine, vt per aliquot dies decumbere cogeretur. Cùm hæc dicens in magna nobilium corona non faceret fidem, ad Pręfećtum vrbis; Quin & te, inquit, noſtræ Lamiæ bis innaſerunt, ſed ab ea pixidula, quam fers continenter, vbi ſunt imagines binæ, & neſcio quid conſocratum (*Agnum Dei* intelligebat) ſunt à conatu repulſæ. De harum geſtatione confeſſus eſt Præfećtus.

§. 9. *Puer dæmonis infeſtatione liberatur.*

IN Aquitania puerulum malus dæmon turpiſſimè felis ſpecie illudebat, interdumque ei prope in faciem inſiliebat. hic ſacri *Agni* aſſumpta cera, ea infeſtatione eſt liberatus. *Ex literis Soc. anni 1594 Col. Toloſano.*

§ 10. *Puer à febribus non ſemel conualeſcit.*

FRater domeſtici adiutor operis, dum per vrbem, quæ ſui muneris ſunt, obiret, quadrimum puerum videt diuturna febre iam propè ad extremam tabem adaćtum. Miſeratus fœdam teneri corpuſculi vexationem ſacram ei *Agni* bullam appendit è collo: eo cæleſti amuleto ita depulſa febris eſt, vt nullam ei, quamdiu illud retinuit, moleſtiam exhiberet. Verùm cùm non multò pòſt in paterna villa eſſet, quidam è familiaribus dum puero blanditur, ſacram ei bullam, vt ſibi applicaret, è collo detraxit; ſtatim febris redit. *Ex lit. Soc. prou. Aquitaniæ domus Prob. Toloſanæ ann. 1596.*

 percul-

Perculſa mater nutricis accuſat negligentiam, quaſi ipſius culpa puer in morbum recidiſſet. Mirata nutrix quid id eſſet, dum puerum amanter fouet, animaduertit bullam abeſſe morbi expultricem, qua reſtituta, reſtituta eſt etiam puero valetudo.

§. 11. *Puer ſacro Agni Dei amuleto à raptu vindicatur.*

Franciſcus Bencius in literis Soc. prou. Sicilienſi, Coll. Calatae ronenſi. ann. 1589.

PVer quidam per ſingulas noctes auferebatur è latere patris, raptuſque per gradus, ad limen ianuæ parentem eiulatu excitabat; & multa quidem fiebant dicebanturque maleficio auertendo: ſed tamen ad ſolitam prædam nocturnus latro aduentabat. Ad Patres Societ. poſtremò itum eſt, qui cùm ſacratam in cera effigiem *Agni* cæleſtis, orbiculoſque piaculares ad pueri collum adalligaſſent, & vexatione illum, & patrem ſolicitudine liberarunt.

§. 12. *Alius erratico furore.*

Idem eodem anno prou. Germaniæ ſuperioris, Coll. Oenipontano.

FVriæ neſcio quæ ſic puerum inuaſerant, vt deſertos per locos, ſyluaſque deerraret Lymphatico diſcurſu. is cùm vi adductus ad noſtros eſſet, animaduerſum eſt habere ſchedulas, in quibus notæ non intellectæ, & monſtroſa nomina deſcripta: illis ſublatis, ſacer *Agnus* collo appenſus puerum furore liberauit.

§. 13. *Alijs alij liberati moleſtijs.*

Ex lit Soc. an. 1586 de Reſidentia Aulæ Regiæ prou. Lugdunenſ. Coll. Camberienſ ann. 1587.

IN Polonia puer deteſtabili morbo caducus, ſanatus eſt conſecrata cera, cum *Agni* cæleſtis imagine ad collum appenſa.

Matri alius ægrotanti, nullamque partem quietis nocte capienti ſacrum Dei *Agnum* è cera, quem quaſi ſoporiferum obtulerat, cùm videret ſperni, clàm ſubiecit capiti, bono dolo; nam & ſequenti nocte ſucceſſit ſomnus, & paucis poſt diebus ægrotæ melius factum eſt.

DE

Digitized by Google

DE AQVA LVSTRALI.

§. 14. *Aqua benedicta S. Ioan. Chryſoſtomus reddit ſanum matri filium.*

ILluſtri cuidam mulieri Antiochiæ nomen erat Euclia, ei verò erat dilectus filius, qui ardenti febre laborabat, & veniebat in mortis periculum. Quid igitur? mater imitatur Chananæam & non minus quàm filius ſuis inflammata viſceribus accedit ad beatum, emittēs voces illi ſimiles, & non ſimiliter, vt illa in filia, ſed in filio, miſerabiliter rogans, vt conſequeretur miſericordiam. Sed oportet conſiderare quemadmodùm egregio illi viro erat animus animas etiam curare, illaſque multò magis *&c.* Habebat maximam lamentandi occaſionem, vt quæ poſt quatuor filios iam mortuos ipſum quoque viſura eſſet mori: ille verò cum ſpiritu in eo habitante vidiſſet ea quæ latebant, & cognouiſſet quod peccata parentum filijs mortem conciliauerant, cùm ea publicè accuſaſſet: Hunc quoque, inquit, quintum, niſi eorum, quæ feciſtis, vos ſubierit pœnitentia, videbitis è veſtigio mortuum & exanimem. Cùm autem parentes his auditis, veram & ſinceram promiſiſſent pœnitentiam, ille miſertus calamitatis aquam iubet afferri, quam cùm ter quidem ſignaſſet in nomine S. Trinitatis, & ter eà aſperſiſſet illum qui ægrotabat, ſanum & à morbo liberum reddidit ei quæ genuerat.

Metaphr. in vita S. Chryſ. 14. Nou. anno Dom. 390.

§. 15. *Aqua benedicta præmuniendi infantes aduerſus maleficarum nocumenta.*

IN ciuitate Spirenſi anno Domini circiter 148[illegible] quædam deuota mulier cum quadam ſuſpecta maleſica verba habuiſſet (iuxta morem muliercularum, mutuò rixantium) rixoſa, de nocte cum paruulum lactentem cunis imponere voluiſſet, & mente reuolnens ea quæ de die cum ſuſpecta maleſica peregiſſet,

Ex Iacobo Sprengero Dominic. [illegible] Inquiſ. in Malleo malefic. p. 2.

§. 18. *Aquæ luſtralis vis.*

PVer cùm in proſequenda ſupplicatione preces recitaret intentior, quàm vt pedem vbi poneret, inſpiceret ſatis, pronus cadens faciem ad terram afflixit. ex eo caſu ſanguis è naribus, atque in vultu tumor; verùm hic reſedit, ille conſtitit, vno vterque remedio aquæ luſtralis. *De Colleg. Camberienſ. pro. Lugd. an. 1587.*

§. 19. *A puero dæmon profligatur aqua luſtrali.*

AD S. Bernardum puer triennio grauiſſimè ab obſidente dæmone tortus, adducitur ſpe libertatis conſequendæ, iubet vir ſanctus in os obſeſſi aquam conſecratam infundi. Hic primùm contrà niti dæmon, tum labia comprimere, poſt frendere dentibus: ſed poſtquam in os vi apertum aqua infuſa eſt, mox vis maligna erupit, & vomitu ſordidiſſimo cum ingenti contumelia dæmon egreſſus. *Bernard Bonaual. in vita S. Bern.*

DE SIGNO CRVCIS.

§. 20. *Pollex Eggythæ puellulæ, quo crucem formauerat, non putreſcit.*

EGgytha filia Edgari Regis Anglorum, virgo ſancta in Viltimenſi cœnobio iacet, & miracula oſtendit. Dum S. Dunſtanus conſecraret Eccleſiam S. Dionyſij, quam ædificauerat Rex, vidit hanc puellulam pollice dextro frequenter ſignum crucis fronti imprimere, & ait: *Nunquam putreſcat ille digitus:* & continuò flens, floridam illam roſam citò marcentem futuram prædixit, auemq́ue Deo dilectam euolaturam. Quod poſt modicum contigit, puella de ſæculo iſto ſubtracta, de qua S. Dunſtanus per viſionem vidit, quod S. Dionyſius illam per manum tenebat, & Dunſtanum admonebat, vt ipſa virgo à famulis Chriſti ſic honoraretur in terris, ſicut à ſponſo hono- *Petrus de Natal lib. 11. c. 70.*

Digitized by Google

norabatur in cælis. Eius corpus virgineum in terra ſepultum, dum poſt aliquot menſes altiùs leuaretur, totum in cinerem ſolutum inuentum eſt, præter dexterum pollicem, de quo S. Dunſtanus prædixerat quod nunquam marceret.

§. 21. *S. Conſtantinus ex Iudæo Chriſtianus ſe cruce munit, nec fruſtra.*

Raderus in Viridario ſanctorum.

HVic Synnada patria fuit, cuius parentes vmbram legis coluere, ſiquidem Iudæi erant religione. Puer vidit fortè hominem Chriſtianum, qui dum in quandem terræ ſcrobem prolaberetur, ſigno crucis ſe muniebat: cuius puer ſequutus exemplum, & ipſe deinceps crucem ſubinde efformabat, ſacraque tandem Chriſtiana amplexus, ardenti fide proſecutus eſt; vnde vultus illi mirum in modum radiare, & ipſe diuinitus myſteria religionis edoceri cœpit, multoſque dies abſque alimento corporis vllo traduxit. Cũ puella illum Hebræa pudoris extorquendi cauſa inuaderet, illam ſigno crucis repentè exanimauit, rurſumque poſtea ad vitam reuocauit; nube porrò quadam diuina quaſi ducente ad Cœnobium venit: hic cùm præfecto monaſterij ſtatum vitæ exponeret, iubet ille proferri crucem, & ab eo ſalutari: cuius cùm beatus iſte pedem oſculo libaret, tota fronte & brachijs veneranda crux ſeſe in ſanctum pueri verticem ſubmittens, characterem crucis capiti indelebilem impreſſit, quem per omnem poſtea vitam ſeruauit. Dignus ergo bapiiſmatis gratia iudicatus, ſacris Chriſtianis eſt initiatus, & Conſtantinus dictus.

§. 22. *S. Amandus ſigno Crucis ſerpentem fugat.*

Surius. 6. Februar.

S. Amando cùm imperatum fuiſſet à Fratribus, vt obedientiæ cauſa per inſulam deambularet, fit ei repentè obuiam miræ magnitudinis ſerpens; quo viſo perterritus puer ad orationum confugit auxilia: cùm ergo humi proſtratus aliquantiſper orationi incubuiſſet,

cubuiſſet, ſignum Crucis immani opponit ſerpenti, potentique virtute verborum, vt latebras repetat, imperat, qui dicto obediens, abijt, nec deinde eſt ab vllo viſus.

§. 23. *Puer ſagarum Synagogam diſſipat.*

INter ſtriges Auenionenſes puer captus fuit, qui iudicibus narrabat ſe à Patre in Synagogam (ſic conuentum vocant) deductum, & ibi vidiſſe patrari multa nefaria & horrenda, itaque conterritum, muniuiſſe ſe ſignaculo crucis, & dixiſſe, IESV, quid iſtuc rei? ſimulque cum dicto totam turbam diſparuiſſe: & ipſum ſe ſolum ibi deprehendiſſe: poſtridie domum redijſſe, quæ tribus à Synagoga miliaribus aberat, & patrem ad iudices detuliſſe, idque accidit circa annum Chriſti 1581.

Michael pneumal. ſchol. 6. ex quo Delrio. de Magia l. 2. q. 16.

§. 24. *Alius cruce formata dæmonem tentatorem detegit, abigitq́;.*

CIrca annum 1591. Pontimuſſi puer erat nobili magis pollens genere, quàm domo opulenta: compingitur in aulam, parentum iuſſu, à Gymnaſio abſtractus; ſed mobilitate ingenij, cùm recuſaret deſideriũ vitæ prioris, ſtatuit inter lixas caloneſque verſari potiùs in caſtris: iter ingreſſo atra viri ſpecies occurrit in ſerica veſte, qui interrogans cauſam triſtitiæ pollicetur remedium; Verùm vbi te adiuuero, ecquid erit præmij? At puer vt totum (inquit) me excutias, ne teruntium quidem reperias: ſubijcit alter: Da te mihi modo, nulla tibi cupiditas fruſtra erit. Exiſtimauit ſe puer in ſeruitiũ expeti, poſtulatq́; tẽpus deliberandi. ille cõtra onerare promiſſis ingentibus, vt vel puero tanta iam vaniloquẽtia mira eſſet. ſuſpectare cœpit, nũ in figura hominis lateret cacodæmõ mox cùm tacitus totum eius corpus emetitur oculis, ſiniſtrum pedem animaduertit cum bifida vngula ac deformi, ſtatim cohorruit, & (qui mos rectè inſtitutis

Delrio de Magia l. 6 c. 2. ſec. 3 q. 3.

in

in metu repentino) Ieſum ingeminans Crucis ſigno armat frontem, eodemque puncto ſæua ſpecies euanuit. Tertio poſt die ad ſuos reuertenti, eadem imago ſe offert, & proditur pedis eâdem notâ: Quærenti vtrum captum eſſet conſilium, reſpondit puer, ſibi domino opus non eſſe: rogatus quò iret, vrbem nominauit. tum dæmon ante eius pedes crumenam iacit ſonantem, in qua triginta, quadragintâve Flandrici nummi: ex his reperti poſtea inaurati duodecim, recentes diceres & aſperos, veluti ab adulterantibus monetam; nam æreos fuiſſe ignis oſtendit: tum puluerem in linteo pernicialem tradit, cuicumque ſubita morte tollendo, addit conſilia ad turpes libidines & admonita, ab piacularis vſu aquæ, & ab adoratione conſecratæ hoſtiæ (quam contemptim placentulam appellabat) abſtinendi: eam blaſphemiam dum auerſatur puer animo pio, ſimulque veretur ne obtorto collo ſträguletur à monſtro, ſalutarem Crucem imprimit pectori, ſtatimque magno impetu alliditur ad terram: nec niſi poſt ſemi-horam exurgit: mox matri redditus, ſcholæque, & ſacra confeſſione expiatus, è laqueo venantium metuque ereptum ſe eſſe diuina ope gratulatur.

§. 25. *Saga parentum benedictione munitum puerum, nequidquam faſcinare tentat.*

Petr. Binſfeldius ſuffraganeus Treuirenſis tract. un de confeſſion. maleficarum ex Bartholomæo Spineo q. de ſtrigibus, c. 18.

PVella quædam cũ matre Bergomi morabatur, quæ inuenta eſt Venetijs de nocte in thalamo ſui affinis: quam manè repertam nudam agnitamque, quia conſobrina erat, cùm interrogaſſent, quomodo illuc veniſſet: plorans illa, poſtquàm veſtita ab illis fuit, hæc narrauit. Hac nocte cum in lecto vigilarem, vidi matrem meam, quæ me dormire putabat, ſurgentem de lecto, exutamque camiſia ſe quodam vnguento, quod ex vaſculo aſſumpſit de lateribus extracto, perungentem corpus, & ſtatim aſſumpto baculo quodam ibi præparato in modum equitantis aſcendens,

cendens extra feneſtram deportata eſt, & à me non amplius viſa: cumque ego quoque de lecto ſurgens meum, vt mater fecerat, perunxiſſem corpus, extra feneſtram educta, ſtatim in hunc locum deportata ſum, vbi matrem huic puero inſidiantem vidi: ex quo ego territa cùm matrem etiam ob meum aduentum conturbatam vidiſſem, nomen Domini Ieſu & B. virginis inuocaui, & ex tunc amplius matrem non vidi, & ego hic ſola nudaque remanſi. Hæc omnia cum audiſſet à puella affinis, ſcripſit ad Inquiſitorem Bergomenſem, à quo mater capta, & tormentis expoſita, confeſſa eſt, & addidit ſe à dæmone pluſquam quinquageſies deportatam, vt puerum illum prædicti affinis occideret; ſed tamen non potuiſſe, eò quòd ſemper puerum ſigno crucis & ſanctis orationibus parentum munitum inuenerit.

§. 26. *S. Dunſtanus puer dæmonis terriculamenta fugat.*

DVnſtanus cùm ad reddendas Deo gratias pro valetudine ſibi diuinitus reſtituta ad templum impiger tenderet, eius pietati dæmon inuidens, eum vt à propoſito auerteret, ſimulato teterrimo canum globo, immani latratu & terrifico impetu in eum irruit. Ille ratus id quod erat, nihil eiuſmodi terriculamentis motus inuocato nomine Ieſu, ſigno ſanctæ Crucis armatus, virgulam, quæ fortè iacebat in via, contra malignorum canum incurſus vibrat, & ſicut ventus fumum, omnes à facie ſua fugat. *Surius 19. Maij.*

§. 27. *Crucis ſignum Lycanthropi inſidias arcet.*

VNus è Leodienſibus illis Lycanthropis (de quibus ſuprà) tres ipſos annos cuidam puero inſidias poſuerat, ſed Crucis ſigno, quod pia mater filio mane quotidie impreſſerat, arcebatur: cum aliquando per obliuionem eam conſuetudinẽ prætermiſiſſet ma- *Vide 1. parte c. 17.*

ter,

cà vmbilicum per tumorem ſe eſſe monſtrauit, dictus puer Crucem cum pollice in contrarium fixit, & ſic paulatim per Crucem verſus os aſcendere compulit, donec eum in ſpeciem hirſuti vermis omnis populus intra hiatum oris hærentem vidit. Quo, mirò conatu, ad inferiora redire volente, clamauit populus; puer autem inſtanter ſignum ſalutis oppoſuit, & cum maxima violentia dæmonem exire coëgit. Eiectum ergo, vt diximus, in modum hirſuti vermis, puer audaciter dextera comprehendit, & in foſſam paruulam, vbi pluuialis vnda conſederat, mox proiecit. Qui ſtatim in oculis totius plebis diſparens, lætitiæ & laudis omnibus materiam dereliquit. Proinde manus pueri à contactu vermis nigredine infecta remanſit: ſed protinus aquæ benedictæ leuamento diſceſſit.

§. 30. *Antonius puer Neophytus impoſtorum artes Crucis ſigno ſuperat.*

APud Sinenſes, anni redeuntis initio, omne genus profanorum ſacerdotum id conabatur, vt varijs artibus aliquam prodigij ſpeciē adumbrarent: nam vniuerſi per eos dies, immo noctes, per idolorum templa vel religionis vel nouitatis cauſa ſolent curſitare. In Cœnobio neſcio quo lucernam eo artificio concinnarunt, vt extingui vix poſſet, ſed ita tamen extinguebatur, vt ipſa nullius adminiculo recens conciperet incendium. Ad eam rem viſendam inter cæteros acceſſit Neophytus cū ſuis coætaneis ſtudiorū Sinenſium diſcipulis, Antonius is dicebatur: coætanei eius Ethnici erant, qui eum in hunc modū cōpellarunt: Age verò videndum eſt hodie nobis, num in ea quam profiteris lege, præſidij ſit ſatis ad hanc lucernam extinguendam: prouocatus puer nō abnuit certamen. Ergo ſigno Crucis ſeſe munit, & nullo propè conatu eam extinguebat, ſed quòd iterum ſua ſponte

Ecce quid mirum in fidei confirmation.

ſponte arderet, riſu excipiebatur. Fidem igitur ſuam excitans, & denuo ſignum Crucis exprimens eam ita extinguit, vt nullius ope poſtea accendi potuerit; quod omnes prodigij loco habuere.

§. 31. *Nouitius omiſſa benedictione, caulis folium comedens dæmonem deglutit.*

Ioan. Nider l. 3. Formicarij, c. 1.

VEnerabilis Fratris Henrici Baltyſenſis Profeſſoris ſacræ paginæ, noſtri ordinis, & Inquiſitoris relatione percepi; & alterius Fratris Arnoldi noſtri præfati ordinis, qui infrà ſcriptis interfuit, quod nuper in Buſcoducenſi Conuentu iuuenis, habens tredecim annos circiter, fuit, qui per eiuſdem ordinis habitum & doctrinam ad profitendum ſuo tempore diſponebatur per parentes. Hic, vt poſtmodum retulit, hortum Conuentus intrauit, in folio caulium albedinem quandam vidit, & nulla benedictione præmiſſa, delectatione victus folium abſcidit, auideque comedit, ac dæmonem quendam peſſimum ignoranter deglutiuit. Poſſeſſus igitur, geſtus quoſdam cœpit habere deuotos in orationibus, rapi cum fratres videbant, & priuari omnibus exterioribus ſenſibus corporis, quibus reſtitutis, loquebatur tamen bonum latinum, quòd priùs neſciuit. Corde tenus proferebat multos bibliæ paſſus, qui eum priùs latebant: Gallicam linguam expreſſit, quam nunquam didicit: ſe in cælo mirabilia vidiſſe aſſeruit, reuelationeſque quaſdam exprimendo, mirabilia dicere præſumpſit, *&c.* Allatum ei fuit diuiniſſimum Euchariſtiæ ſacramentum, & in horrore, quem obſeſſus habuit, manifeſtam dæmonis agnouerunt præſentiam. Dum autem eum exorcizauit bonæ memoriæ vir frater Arnoldus, dæmonem loqui arctauit, cauſas ingreſſ⁹ dicere, & corpus miſeri dimittere coegit; & manifeſtiſſimo dato ſigno tandem exiuit.

DE

Digitized by Google

DE ALIIS RITIBVS ET rebus ſacris.

§. 32. Infans lecto S. Ioannis Euangelio itemi conualeſcit.

INfans languidus à matre delatus ad Eccleſiam, repente exanimari viſus eſt; ad opem ferendam aduocatur curio: hæret ille, & commodum Societatis noſtræ Sacerdos ex Miſſione ibi verſabatur, qui ſtatim accurrens, collo iniecta ſtola infantem luſtrali aſpergit aqua; ac ſuper illo S. Ioannis recitat Euangelium, ſtatimque ſumma cum omnium admiratione priſtino recepto vigore, conualuit. Eo facto & alij multi diuinam laudauere bonitatẽ, & mulier hæreſi, ac vitæ turpitudine famoſa reſipuit, factaque totius vitæ confeſſione ſe & ad Catholicam fidem, & ad honeſtius retulit vitæ genus.

Sebaſtianus Beretarius in lit. Soc. an. 1594. prou. Lugdun. Coll. Turonenſi.

§. 33. Puella dæmoni deuota exorciſmis ſanatur.

PVella erat in vrbe Monaſterienſi octennis, cui panem poſcenti bilioſa mater, contra Euangelicum paradigma, pro pane diabolum imprecata eſt. obſequitur deuotioni mal⁹: confeſtim puellam occupat: eique læuum crus intolerando comprimit dolore, vt illo niti ſine acerbiſſimo cruciatu non poſſet. res erat in oculis totius ciuitatis. quare rogauit nos quidam è Cleri primoribus, tentaremus ſi qua ratione eo malo puella liberari poſſet. defertur ipſa ad templum: offertur eius rei cauſa ſalutare ſacrificium, ſanctorum preces inuocantur, adhibentur exorciſmi: haud ita multo interiecto tempore malo Sathana puella liberatur, & quæ cum ſuo cruciatu per alienas manus ad templum allata erat, omnis doloris expers, Dei beneficio ſuis pedibus domum regreditur.

Sebaſt. Beretarius in lit. Soc. an. 1596 prou. Rhenan. Coll. Monaſter.

Digitized by Google

§. 34. *Puella cruce ex collo appenſa ſanatur.*

Ex lit. Soc. prou. Germ. ſub ann. 1586.

IN pago quodam prope Ingolſtadium, puella quædam in Catechiſmi certamine victrix æqualium paruulam cum accepiſſet ex ære crucem præmij loco, eamque ſibi quaſi Niceterium appendiſſet ad collum, trimeſtri febre dicitur liberata.

§. 35. *Sacræ reliquiæ puerum ex graui caſu reſtituunt.*

Bozius de ſignis Eccl. l. 5. c. 2.

IN Cuſu contigit, vt quidam puer annorum circiter 12. è templi culmine deiectus ab alio, ſex dies abſque vllo ſenſu permanſerit: Sacerdos è Societate Ieſu eò concedens reliquias quaſdam Sanctorum ad collum pueri appendit, & continuò reuixit: id euenit anno 1583.

§. 36. *De puero vi panis benedicti à dæmone liberato.*

CVm fama in omnem partem peruaſiſſet, Pachomium Abbatem multa in nomine Chriſti agere miracula, quidam filium ſuum, qui immanem habebat dæmonem, quotidie lugens, cùm eum non poſſet ad Sanctum deducere, venit ipſe genu flectens, & rogans, vt panem benediceret, vt tempore veſcendi eum comedendum præberet laboranti. Ei itaq; eſurienti panem pater obtulit. Dæmon autem id ſentiẽs, non permiſit ei, vt ipſum guſtaret, nec vt tangeret, ſed cùm multa alia accepiſſet, expleuit appetitum. Rurſus ergo pater eius cùm hunc panem accepiſſet, & minutatim fregiſſet, cum minutiſſimis partibus caſei iniecit fragmenta in medium dactylorum, eaq; ſola ei appoſuit, vt actum ignorans acciperet benedictionem. Ipſe autem rurſus ea aperiens, & humi iecit fragmenta, & dactylos abhorrens reliquit, volens nihil omnino guſtare. Cùm ergo pater eum multis

tis diebus reliquiſſet ieiunum, nihil aliud præter hunc panem reliquit in eius poteſtate. Is verò fame oppreſſus ex eo ſumpſit; & cùm primùm fuiſſet refectus, dormijt, & receſſit ab eo malus ſpiritus.

§. 37. *Puer oleo, & pane benedicto, addita inſuper Euchariſtia ſanatur.*

EST oppidum quoddam nomine Zala, ipſi metropoli Amaſeæ propinquum. Quidam inde profecti quadrimum puerum ad ſanctum virum Eutychium adduxerunt. Hic nihil aliud niſi ex matris vbere nutrimenti paululum capiebat: erat autem prope carnis & corporis expers, neque calorem vllum habebat; ſed tanquam ſpica vento corrupta, quæ nondum creuerit, exilem quandam, & inanem granorum & ariſtarum ſpeciem habet: ſic & ille puer videbatur, potuiſſes autem omnes ipſius coſtas, neruos, & oſſa numerare. Hunc vir Dei magnus cùm adſpexiſſet ſic exſiccatum, & parentes ipſius dolore tabeſcentes, Dei (qui ea quæ non ſunt, facit vt ſint) implorans auxilium, totum pueri corpus inunxit oleo pretioſo, & ſanctam Communionem impertiuit: cumque panem communem benedixiſſet, parentibus dedit, præcepitque, vt mero panem illum intingerent, pueroque præberent. Quod illi cùm feciſſent, voti compotes facti ſunt. *Baron. to 7. anno Chriſti 564.*

De pueris Euchariſtiam adeuntibus vide cap. 19.

Vide de ſigno Crucis p. 3. cap. 14. §. 4. S. Iulianus crucem facit naſcens. p. 1. cap. 5. §. 19.

CAPVT XXI.
MONITA PVERORVM SALVbria. Item de ijs qui parentes conuerterunt.

INVSITATVM omnino ac planè nouũ videatur, vt qui recta morum inſtitutione propter ætatem indigere maximè videantur, ij virtutũ magiſtri, morum, vitæque ſanctioris auctores ſint: quibus nulla vel exigua rerum exercitatio annorum penuriâ acceſſit, ſalutis animorumque medici proponantur, & quos doceri melius decuiſſet, docere; quos ſubſequi, præire; quos præſentibus parentibus tacere, loqui, hortari, ſuadere ac perſuadere etiam conſpiciamus. Verùm *Digitus Dei eſt hic:* nõ eget corporis mole, non canitie calor ille cæleſtis, vt ſenes prudentiam doceat. *Exod. 8.*

§. 1. De Samuele.

SAmuel puer paruulus Heli nonagenarium reprehendit, quòd ſuos filios pluſquam Deum honoraret. *1. Reg. 3.*

§. 2. De Hieremia.

HIeremias populum Iudaicum puer liberè corripiens, ſapientiſſimi cuiuſdam ſenis munus exercuit. Erat verò, cum id muneris à Deo accepit, annorum 14. vel 15 vt teſtatur Chriſtoph. à Caſtro noſter.

§. 3. Danielis de ſenibus iudicium.

Dan c 13. Erat tum Daniel annorum 12. tantum, vt inquit S. Ignat. infra.

C*Vm duceretur ad mortem (Suſanna) ſuſcitauit Dominus ſpiritum ſanctum pueri iunioris, cuius nomen Daniel, & exclamauit voce magna: Mundus ego ſum à ſanguine huius. Et conuerſus omnis populus ad eum dixit: Quis eſt iſte ſermo quem tu locutus es? Qui cùm ſtaret in medio eorum, ait: Sic fatui filij Iſrael, non iudicantes, neq; quod verum eſt cognoſcentes, condemnaſtis*

ſtis filiam Iſrael? reuertimini ad iudicium, quia ſalſum teſtimonium locuti ſunt aduerſus eam. Reuerſus eſt ergo populus cum feſtinatione, & dixerunt ei ſenes: Veni & ſede in medio noſtrum, & indica nobis, quia tibi Deus dedit honorem ſenectutis: & dixit ad eos Daniel: Separate illos ab inuicem procul, & diiudicabo eos. Cùm ergo diuiſi eſſent alter ab altero, vocauit vnum de eis, & dixit ad eum: Inueterate dierum malorum, nunc venerunt peccata tua quæ operabaris prius, iudicans iudicia iniuſta, innocentes opprimens & dimittens noxios, dicente Domino: Innocentem & iuſtum non interficies. Nunc ergo ſi vidiſti eam, dic ſub qua arbore videris eos colloquentes ſibi? qui ait, ſub Schyno. Dixit autem Daniel: Rectè mentitus es in caput tuum. ecce enim Angelus Dei accepta ſententia ab eo, ſcindet te medium: & amoto eo iuſsit venire alium, & dixit ei: Semen Chanaam & non Iuda, ſpecies decepit te, & concupiſcentia ſubuertit cor tuum. Sic faciebatis filiabus Iſrael, & illæ timentes loquebantur vobis: ſed non filia Iuda ſuſtinuit iniquitatem veſtram. Nunc ergo dic mihi, ſub qua arbore comprehenderis eos loquentes ſibi? qui ait: Sub pruno. Dixit autem ei Daniel: Rectè mentitus es & tu in caput tuum, manet enim Angelus Domini, gladium habens, vt ſecet te medium, & interficiat vos. Exclamauit itaque omnis cœtus voce magna, & benedixerunt Deum, qui ſaluat ſperantes in ſe. Et conſurrexerunt aduerſus duos Presbyteros (conuicerat enim eos Daniel ex ore ſuo falſum dixiſſe teſtimonium) feceruntq́; eis ſicut malè egerant aduerſus proximam, vt facerent ſecundum legem Moyſi, & interfecerunt eos.

Non omnes annoſi (inquit S. Ignatius) ſapientes continuò ſunt, nec ſenes intelligentiam poſſidẽt, ſed ſpiritus qui in hominibus eſt. Daniel enim ille ſapiens, cùm duodecim eſſet annorum, ſpiritu Dei afflatus erat, & ſenes fruſtra canos ferentes, calumniatores, & alienæ formæ appetentes eſſe coarguit. *S. Ignat ep. 6 ad Magneſ. mos. & Seuerus Sulpitius l. 2.*

§. 4. *De puero IESV.*

Luc. 1.

INuentus tandem à parentibus inter doctores Ieſus, pie ſollicitis reſpondit: *Quid eſt quod me quærebatis? neſciebatis quia in his quæ Patris mei ſunt, oportet me eſſe?* Quo quidem vocis oraculo docet vnumquemque, pluris faciendum eſſe Deum quam parentes. *Amandus eſt genitor; ſed præponẽdus eſt Creator.*

§. 5. *S. Catharina Senen. matrem increpantem prudenter inſtruit.*

Surius 29. April.

DEcem erat annorum Catharina, cùm mater illam miſit ad parochum, vt miſſæ ſacrificium Deo in honorem S. Antonij offerret, deditque ei nummos & cereos, quos in altari collocaret. Paruit Catharina, eoque libentiùs, quod hæc Dei honorem attingerent, nec ante domum redijt, quàm peractum eſſet ſacrificium. Verùm longa mora matri diſplicuit, quam vt corrigeret, Maledictæ ſint, inquit linguæ (is enim erat iſthic loquendi mos) quæ te nunquam redituram aſſerebant. Conticuit puella ſapiens; & pauló poſt, illã ſeorſum ducens, cum multa maturitate & modeſtia: Domina mater, inquit, ſi me quandoque videris tua iuſſa negligentem, cædas me virgis, quantum viſum erit: id enim æquum; ſed quæſo ne propter meas culpas cuiquam vnquam maledixeris; id enim tuam dedecet grandæuitatem, & me ſummo mœrore afficit. Demirans mater filiolæ ſapientis admonitionem, rem marito, Deo gratias retulit.

§. 6. *Achas parentes grauiter admonet.*

Thom à Cātip. l. 2. c. 18 & alij.

PAtrem iurantem Achas, vel leuem in geſtibus, vel ebrioſum, ſi quando videret, eum non ſine lacrymis arguebat in hunc ferè modum: Pater cariſſime, nunquid Presbyter noſter pro concione dixit, quod, *Qui talia agunt, regnum Dei non poßidebunt?* Matrem

Ad Gal. 5.

quoque, cùm ſolenni die rubicundis & ſcarleticis veſtibus vteretur, cum graui mœrore coram omnibus in templo corripuit, digitoque imaginem pietatis deſignans, Intuere mater, intuere, inquit, & vide Domi-

Digitized by Google

Dominum ac Seruatorem noſtrum, nudum in cruce pendentem, ſanguine rubricatum, & tu te in contumeliam eius, veſtibus ſcarleticis adornaſti? caue mater, caue cariſſima, ne pro rubore veſtium pœnas ignis incurras ſempiterni. Nec mora: mater verba filij non parum exhorreſcens, veſtes depoſuit, nec eis vt deinceps vteretur, potuit vnquam adduci. Tantum denique pueri, non iam pueri, apud Parentes valuit oratio; tantum in tenero corpuſculo ſenilis effecit maturitas; vt eo poſt biennium defuncto, poſtquam de ſæculo deſerendo ſeriò ſecum cogitaſſent, vterq; religioſum ordinem ſint ingreſſi; ille Prædicatorum, hæc Ciſtertienſem.

§ 7. *Puer Achas pueros inſtruit, exhortatur.*

Thomas à Cantiprat. l. 2. c. 18. & alij.

IN platea puer Achas ſedens pueros vicinorum diebus ſolennibus conuocabat, & eos, ſi diſiuncti eſſent in moribus, ſi ſuperbi, ſi ornati veſtibus, arguebat; pœnas inferni ſceleribus proponebat: ingenuis verò cœlorum gloriam promittebat. Interdum docebat eos orationem Dominicam, & ſalutationem Angelicam, & ad has pueri exhortationes ſenes etiã ipſi cum iunioribus concurrebant, & eius diſcendi ſuauitate ac prudentia mirificè paſcebantur.

§. 8. *Pueri cuiuſdam zelus animarum.*

Ludouicus Froës epiſt. 24. Indica ann. 1560.

PVerum hic Goæ baptizauimus octo, vel (vt ſummum) nouem annorum, cuius acrimoniam ingenij fratres conſiderantes, hortati ſunt, vt vicinos pueros ad baptiſma induceret, quæ res vſque adeo illi cordi fuit, vt ex ædibus ſedulò obſeruaret, ſi quis puer ethnicus eſſet præteriturus, cuius in complexũ ſtatim occurrens, quibus potuit verborũ blanditijs affatus, fidem conabatur perſuadere Chriſtianam: ac non ita multo interiecto tempore, lætos acquieſcentes ad nos deduxit. Meliori inde deſiderio flagrans, & ſuarum virium iam oblitus, non circa pueros tantùm laborabat, verùm & adoleſcentes ſollicitabat, &

eis quàm poterat artificioſſimè perſuadere conabatur, vt Chriſtianam religionem ſequerentur; quos, ſi benignis verbis non acquieſcerent, multa manu aliorumque implorato auxilio, vi quadam moliebatur efficere Chriſtianos. Duo treſve alij pueri conſobrini plus minuſve vndecim annorum, apud nos operam nauantes, hoc ſuſceperant negotij, vt alios pueros ethnicos ad fidem traducerent, quos ex parte perſuaſos in paternas domos ſecum abducunt, & cibos Chriſtianorum offerunt, ac tam diu de Diuinis rebus apud illos verba faciunt, donec perſuadeant; & iam ad triginta in noſtrum Collegium deduxerunt baptizandos.

§. 9. B. *Ioannes pueros puer ſibi inuicem conciliat.*

F. Geor. Maigret Doctor Louan. in eius vita c. 3. Fuit B. Ioã. ord. eremit. S. Auguſt.

B. Ioannes Sahagonius, ſi quando intereſſet puerilibus coëtaneorum luſibus, quibus alioquin rarò ſe admiſcebat) vbi diſſidij alicuius aut rixarum ſuboriri quippiam cerneret, interponebat ſe quamprimùm, efficiebatque verborum lenitate, atque adeò authoritate, vt dextram dextræ implicarent in amicitiæ reſtauratæ ſymbolum, cauerentque de cetero, ne ad lites vnquam venirent. Qua quidem admonendi ratione maximã ſui apud pueros cõcitauit exiſtimationem, adeoque vt ſæpiſſime ex tumulo, tranſuerſo innixum fulcro, non ingenioſè minùs quam grauiter, velut è ſuggeſtu dicentem audirent.

§. 10. B. *Aloyſij ad filium Regis apophthegma.*

Virgil Ceparius l. 1. c. 7. vitæ ...

ALoyſius ad Ephebum honorarium allectus, Iacobo Principi Regis Catholici Philippi II. filio, Philippi III. qui hodie regnat, fratri natu maiori miniſtrabat annorum quatuordecim, cùm Iacobum Principem etiam tum paruulum è feneſtra proſpectantem ventus vehementiori flatu inceſſebet. cui ille pueriliter indignabundus: *Heus vente*, inquit, *im-*

impero tibi, vt moleſtiam mihi exhibere deſinas. Tum Aloyſius, qui proximus adſtabat, opportunitate vſus, Potes, inquit, domine homines tuis dictis obedientes nanciſci, in elementa autem ſolius Dei imperium eſt; cui & te parere oportet. Rex vti de omnibus filij rebus ſolebat, ita de hoc quoque apophthegmate certior factus, in loco & prudenter dictum eſſe iudicauit.

§. 11. *Pueri admonitio ſalutaris.*

Ex literis P. Franciſ. Vaez ex Inſulis Phil. ann. 1501. miſſis.

PVer Eccleſiæ cantor, cùm ab Hiſpano quodam ſollicitaretur ad deſignandum facinus parum honeſtum, reſpondit: Domine, probè noui quo remedio tentationem illam tuam pellere debeas: Recitemus vnà Roſarium in honorem Beatiſſimæ Virginis MARIAE, & extemplo omnes prauæ cogitationes in fumum euaneſcent. Sic à recenti Chriſtiano inſtitutus eſt is, qui iure aliorum debebat eſſe magiſter & doctor.

§. 12. *Puer peierantem compeſcit.*

Ex lit. Soc. ann. 1598.

EX Conimbricenſibus pueris Chriſtiana rudimenta doctis, incidit vnus, abiens à Gymnaſio, in ſatellitem vociferantem, & ſecuri ſua terribilem: is dum rixatur temere peierando diuos vſurpat: memor puer diſciplinæ genua flectit, & continens armatum: Cur tu, inquit, ita iurabis? ſatius eſt nominis IESV meminiſſe te, & linguam à peierando coercebis. Contuitus puerum primò ferox, mox ſedente bile, nummum expromit, & ſuo gratias agit monitori. Ille pietatem, inquit, non vendo pecunia, nec tu emeris: arripe conſilium non iurandi, & probe ſatiſfeceris. Vtrumque laude dignum quis negauerit? puer certabat cum ſatellite armato, & armatus faſces & ſecurim ante bene monentis pueri pedes deponebat.

§. 13 *Præcedenti non abſimile.*

Ex lit. Soc. ann. 1584. pro Luſit.

OLyſippone Catechiſmus in maximo puerorum virorumque grege, non in templis tantùm, ſed in

ſed in vicis triuijſque traditur: quanta cum vtilitate, vel puerorum educatio teſtatur. Ex his vnus, cùm audiſſet virum iam ætate prouectum iuſiurandum temere vſurpantem, properè accurrit, flexiſque genibus, Per Deum, inquit, ne poſthac iurato, nec enim illud leue peccatum eſt. Vir rubore ſuffuſus abeuntem reuocat puerum, & quod ei nomen eſſet, & quibus natus parentibus ſciſcitatus, cùm ea puer nihil referre dixiſſet, Non tu, inquit, puer es, ſed Dei Angelus, qui tam ſalutare dediſti conſilium: atque ſic habeto, me non commiſſurum in poſterum, vt mihi excidat iuſiurandum.

§. 14. *Puer furibundum demulcet.*

Ex lit. Soc. P. Bonifac.

FVit in Bœtica puer ex illorum numero, qui alphabetica diſcunt elementa. Is fortè rixæ interfuit; quam grauiſsimam inter duos licentioſæ vitæ homines, leuiſſima (vt fieri ſolet) cauſa ſuſcitarat. Et quidem alter alterum, diſtricto enſe, faciendæ cædis animo perſequebantur. At bene conſtitutus puer flectit genua coram amente illo gladiatore, verbiſque huiuſmodi lenire tentat: Cur te amice pernicioſâ iſtâ perdis iracundiâ? Cur vltionem paras tibi quàm aduerſario peiorem? Etenim qui virum interficit, proprium animum morte miſerabiliore mulctat. Age ergo Chriſtianè, & à tanto ſcelere pedem retrahe, manuſque contine, cuius te è veſtigio pœnitebit. Pueruli verbis placatus homo reſtitit, fugienti parcit inimico, cœlitus miſſum puerum exiſtimat, quem homo tollens oſculatur, agnitoque errore, quò ſe bilis inſana præcipitem ferret, & in quas dæmonum fauces inciderat, niſi diuina illum pueri vox retardauiſſet, ingenuè confitetur.

§. 15. *Pueri paßim errata reprehendunt.*

Nicol. Trigautius in vita Gaſparis l. 2. c. 5.

DIci non poteſt quanto vel Gaſparis Belgæ gaudio, vel ciuium Armuzianorum approbatione, vel

Dei

Dei gloria parentes à filijs ſuis ad ſaniora ſalutis cõſilia adducebantur. Nam Gaſpar, quæ ab omnib. damnari vellet, artificiosè puerili ſuffragio, calculoque damnabat, quæ cuperet emendari, pueris, vt admonerent, vel deferrent, imperabat. Itaque ne domus quidem ipſa ſatis patrifamilias tuta erat ad peccandum, qui filium haberet vel admonitorem, vel etiam delatorem: cuius rei acerbitatem ipſa puerilis ætas, patriſque facilitas molliebat.

§. 16. *Infans hæreticæ matri Miſſam inclamat.*

IN Biturica infantulus erat tenerrimus in matris hæreticæ brachijs vbera ſugens, qui clara voce clamauit: *Miſſam, Miſſam*: eamque rem admirata mater hæretica puerum ad Catholicorum templum detulit, & concioni, quæ habebatur, interfuit, & mox reiecta hæreſi fidem Catholicam ſuſcepit. Verè, *Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem.*

Oſorius to. 4 concio de Miſſæ ſacrificio ex lit. Societ. prou. Franc anni 1582.

Pſal. 8.

§. 17. *Puer matrem baptizari curat, eiusq́; funus lætus proſequitur.*

PVer quidam annos natus quatuordecim in Collegio Goenſi olim noſtrorum diſciplinâ inſtitutus, ad matrem ſeruitute eximendam clam omnibus in Maurorum regionem profectus, paucis pòſt diebus eam in patriam perduxit: vbi cùm anus in granem morbum incidiſſet, filius Chriſtianis præceptionibus (gentilis enim erat) inſtituit, vnumque de noſtris accerſiuit, qui eam baptizaret; quæ baptiſmo ſuſcepto, poſtero die vita functa eſt, matriſque funus ſecutus eſt non lacrymans, vt ceteri, ſed Dei Optim. Maxim. in matrem miſericordiam pietatemque prædicans.

Ex lit Soc. prou. Indiæ Orient Colleg. Salſet.

§. 18. *Puer parentes ad baptiſmum adducit.*

PVerulus quidam nondum ad cœtum Chriſtianorum adiunctus adijt Gaſparem Vilela baptiſmum magno-

Maffeius l. 1. epiſ. Ind.

Digitized by Google

magnopere efflagitans; quem Gaſpar id ætatis puerulum patre Ethnico, cùm priùs perdiſcere iuberet doctrinæ Christianæ capita; reſpondit ille, nequaquam ſe inde abiturum, quoad baptiſmo luſtratus eſſet. Denique domum ad ſuos regreſſus, ita efficacibus apud parentes monitis egit, vt patrem matremque, fratres ac ſorores ad baptiſmum adduxerit.

§. 19. *Puer decennis parentes conuertit.*

Ioan. Haym. de Resident. Voiana.

CVm iter haberem (inquit Pater quidam) idque circiter annum 1596. ab vno propugnaculo ad aliud multi Chriſtiani ad excipiendum me obuiam prodiere, & inter eos puer decennis, eques eleganti veſtitu, ſic vt ſuſpicarer eſſe filium Præfecti propugnaculi; cumque propiùs mei ſalutandi cauſa acceſſiſſet, dixit ſe eſſe gentilem, veniſſe autem rogatum vt poſſit fieri Chriſtianus. Vt ventum eſt ad propugnaculum, cognoui parentes eius eſſe Ethnicos & colendis dijs Chami & Fotochi impensè addictos; itaque diſſimulanter puero reſpondi. quod ille aduertens, mox primarios quoſque propugnaculi Chriſtianos ſibi adſciuit interceſſores. ſed ego reſpondi illis; quandoquidem parentes ſint gentiles, facilè ex eorum indignatione puerum adigi poſſe ad palinodiam. Itaque puer magno cum dolore à me receſſit: verùm ille non conquieuit, ſed adiunxit ſibi aduocatum filium Toni, eiuſque matrem & alios, omniumque tot fuere preces, & ſigillatim vxoris Præfecti, ipſiuſque Toni, qui in ſe recipiebant noxam dubij euentus, vt neceſſe fuerit poſt breuem aliquam fidei doctrinam eum admittere ad baptiſmum. A baptiſmo petijt à me *Agnum Dei*, ſed veritus ne in parentum manus veniret, negaui; ille ſua arte & induſtria poſtea ab alio Chriſtiano quendam extorſit, & inde ſe contulit ad oppidum, vbi parentes eius habebant ſuos redditus; ipſiſque inſcijs fana Chami exuſſit, & ſtatuas Fotochi comminui mandauit, & in ignem conijci.

conijci. Parentes rei nouitate vehementer obſtupefacti, in puero decenni, percunctati ſunt ab eo, ſciretne quid egiſſet, & quàm grauiter deliquiſſet in Chami & Fotochi. Puer animo admodum tranquillo iuſſit eos omni vacuos eſſe metu, nihil à ſe mali factum: Fotochi, quos adorarant, eſſe dæmones, & pro talibus habendos, rogare ſe, vt aurem præbeant Euangelicæ veritati, & baptiſmum ſuſcipiant. Hæc filioli concio tam efficax fuit, vt reſponderint, ſe euangelium audituros: cumque puer illis oſtenderet *Agnum Dei* obtectum, & è collo ſuſpenſum, valde admirati ſunt, & ambo ſubiecerunt: Cauſa filij hactenus pepercimus noſtris facultatibus: & Bonzijs, vt ſuos Chami & Fotochi precarentur pro illo, annuos redditus attribuimus: Verùm cùm ille nunc ſit factus Chriſtianus, cura illa opus nòn erit. Itaque Bonzijs illico mercedem illam ademêre, magno deinceps deſiderio anhelantes ad baptiſmum, quem paulò poſt ſunt conſecuti.

§. 20. *Pueri quadrimi reſponſio prudens, & parentibus ſalutaris.*

PVer quidam annum ætatis vix quartum attigerat, cùm inuitatis à Bonzo quodã parentibus alioquin Chriſtianis familiari, non pro puero ſe geſſit in ea domo, ſed ſenilem quãdam præ ſe tulit prudentiam: oblatam enim orizam à Bõzo cùm repudiaſſet, quòd eam idolis paulò ante dicatam obſeruaſſet, adiecit: Neſcio, inquit, Domine, an perſpectum tibi ſit me eſſe Chriſtianum, cui nefas ſit veſci dapibus immundis, quæque dijs tuis fuerint oblatæ? Quæ reſponſio & Bonzum confudit, & parentes ſanctè pupugit, qui paulò antè eas eſſe ſibi non duxerant religioni. *Ioan. Rodriguez Girano in liter. Iapon. Soc. anni 1609.*

§. 21 *Puer parentibus eſt ſalutis author.*

SPiræ puer vnus puerili quadam moroſitate, vt parentes hæretici toto Quadrageſimæ tempore carni- *Ex lit Soc. prou Rhenanæ ann. 1561.*

§. 23. *Pueri duo multos ad fidem adducunt.*

PVer quidam gentilis, dum cum alijs pueris Chriſtianis perdiſcendæ artis ſcribendi & legendi causâ ad templum, in quo erat Pater, accedit, ita ad Chriſtianam religionem affici cœpit, vt domum regreſſus, à parentibus ſuis peteret, vt liceret ſibi eſſe Chriſtianum: quod non ſolùm impetrauit, ſed baptizatus author fuit vtrique parenti, vt idem facerent; quorũ partim exemplo, partim colloquio permoti duo, conſanguineus alter, alter vicinus, tandem 30. & eo plures, illius pueri beneficio, deſertis idolis, ad verum Deum baptiſmo ſuſcepto conuerſi ſunt.

Ludouicus Froës in liter. Iapon. ann. 1592.

§. 24. *Puer Quadrimus patri baptiſmum ſuadet.*

PVer in Inſula Ogmus (eſt ex Philippinis vna) viri primarij filius, non plus quatuor natus annos, tam viuido fuit ingenio, tamq́ue in puerili importunitate feſtiuus, vt tantula ætate & infans parenti baptiſmum ſuaſerit.

Ex lit. Soc. de Philipp. inſulis anno 1596.

§. 25. *Cæmentarius à pueris, quibus ſcholas conſtruxerat, conuertitur.*

CAEmentarius aliquot quà Goanis, quà Salſetanis erexerat ædes ſacras, cuius ſalutem plurimi ſpectabant vnicè, tum Prorex Indiæ, tum Salſetæ Tribunus, Patresq́ue noſtri; ſed irrita hactenus vota; non procerum aliorumve ſedulâ quamuis operâ, ſed puerorum ſcilicet monitis conuertendum præuiderat Deus. Poſtquam enim extruxiſſet ſcholas iunioribus erudiendis, pueri, quòd pecuniæ ad ſoluendum deeſſent, Societatis Patres adeunt, enixè rogant, vt virum illum in mercedem ſalutaribus verbis adiungant Chriſto: Aſſenſere Patres candida ſinceraque puerorum voluntate recreati, iniungere tamen, ne quo modo moleſtiùs agant. Accedunt ad Cęmentariũ, quibus ſacris, quibuſve ritibus vtatur (vel abutatur potiùs Ethni-

P. du Iarric hiſt. Indiæ Orient. l. 5. c. 2.

Ethnicorum idololatria) ex illo ſciſcitantur : varias deinde annectunt quæſtiones; hæret ſtupetq; Cæmentarius, nec à ſe reſponſum impetrat, ſed annuit ſubinde, & ad Orthodoxam fidem ſeſe pronum aperit. Hi lætabundi parẽtes ſuos accerſere, inſtare quò Ethnico iteratis ſermonibus fidei Catholicæ ardorem ingerant: Probant id puerorum parentes, eò concedunt, virum ad capeſſendam fidem hortantur, donec victas dederit manus. ſub hæc vocatur vnus è noſtris: (Curionem vel templi moderatorem nuncupant.) Patrem vt conſpexit ille; Quonam impellar, inquit, Numine, vix capio; Primores Indiæ crebriùs mihi auctores fuerunt, vt Gentiliſmum exuerem, nec obſecrantibus acquieui, primis autem iuniorum iſtorum congreſſibus ita commotus ſum, vt non aſſentiri non poſſim. Itaque faxo poſthac intelligant omnes, me magis tuendæ Religionis Chriſtianæ, quàm fuerim hactenus paganiſmi, fore ſtudioſum.

Celſus matrem conuertit p.3.c.4.§.5. Vide etiam p.3. c.13.§.9.

CAPVT XXII.

PVERORVM IN HAERETIcos odium; & cum eis certamen.

CELEBRE omnibus ſatis innotuit Hannibalis adhuc pueri, Parentis Amilcaris iuſſu in Romanorum maius odium initum ante aras ſacramẽtum, quo velut præſtitæ religionis ſtimulo excitatus perenni odio Romanos laceſſeret, & terra marique continua bellorum dimicatione infeſtaret. cuius initi ſacramenti vim Thraſymenus lacus multis Romanorum millibus cæſis teſtatur; Cãnæ Italorum ſanguine

ſanguine redundantes meminerunt; Italia ſuorum ciuium internecione obruta ſæpius perhorruit. Puerorum, quos hic referam, in hæreticos odium, me facile adduceret, vt non niſi ex præuio quodam in cunis inito ſacramento enatum, & magis magiſque cum ætate inueteratum arbitrarer: ea enim animi conſtantia eos commoueri videas in Eccleſiæ perduelles, qui mendaciorum præſtigijs à Chriſto æternæ vitæ ſemina emiſſa vel ex mentibus humanis eruere ac diſſipare, vel contrarijs ſeminibus occultè diſperſis adulterare conarentur, vt non niſi ex inito primis ab annis ſacramento tantum odium oriri potuiſſe videatur. Quorum quidem mens fide firmata longè maiorem meretur laudem, quàm Hannibali decreuit vnquam antiquitas: non enim (vt ille) ad alienorum bonorum expilationem prædamue excitarunt; ſed ad auitæ religionis ſplendorem retinendum induxerunt: non ad infernale barathrum iter maturarunt; ſed in cælos rectum iter adaperuerunt: non humanæ ſocietatis iura violarunt; ſed Diuina humanaque impiorum hominum mendacijs ventilata conſeruarunt.

§. 1. *Puerorum Samoſatenſium in Arianos odium.*

Theodor. hiſt l. 4. c. 15.
Niceph. l. 11 c 21.
Baron to. 4. anno Chriſti 370.

LVdebant pila in foro pueri, delectationis gratia; per forum autem Lucio Vrbis Samoſatæ Epiſcopo Ariano iter faciente, accidit, vt vni elapſa pila per aſini illius pedes pelleretur: tum exclamauerunt pueri, contaminatam eſſe pilam arbitrantes. Arripiè re animaduerſa iubet vnum ex ſequente numero reſiſtere, & recognoſcere quid facerent; ibi pueri igne accenſo, traiecere per flammas pilam, ita credentes luſtrari: nec me fugit factum hoc cùm puerile eſſe, tum de reliquijs rituum priſcorum; facilè tamẽ hinc coniectura fieri poterit de odio, quo ciuitas illa Arianam factionem proſecuta fuit.

Digitized by Google

§. 2. *S. Petri Martyris cum patruo hæretico congreſſus.*

Antoninus 3. p hiſtor. tit. 23. c. 6. § 2. Thom Lentinus Patriarcha Hier. in eius vita apud Sur.

VErona Petrus fuit oriundus ex parentibus hæreticis, qui hæreſim Manichæorum ſectabantur, ponentium duo principia rerum creatarum; vnum, creatorem inuiſibilium, alterum creatorem viſibilium, ſcil. Diabolum; neſcientes diſtinguere malum culpæ (cuius Deus non eſt author, ſed diabolus ſuggeſtor, & homo vel Angelus patrator) à malo pœnæ; quod in quantum pœna eſt, & iuſta eſt & bona, & Deus eſt eius mali auctor. Cùm autem adhuc puer eſſet ſeptem annorum, & vna dierum à ſcholis rediret, à Patruo, qui hæreſim ſapiebat, quidnam in ſcholis didicerit, percunctatur. Qui reſpondit ſe didiciſſe: *Credo in vnum Deum, Patrem Omnipotentem, Creatorem cæli & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium.* Et patruus; Noli, inquit, fili, dicere: *Creatorem cæli & terræ*, quia ipſe iſta viſibilia, vbi ſunt tot defectus, nõ creauit, ſed diabolus. Et puerulus, ſe potiùs velle dicere ſicut didicerat in ſcholis, & ſe potiùs quod ſcriptum erat, continuare, aſſeruit. Tunc ille Patruus cœpit per rationes hoc ei ſuadere, prout poterat, quas omnes puer Spiritu ſancto plenus, ſic contra eũ conuertit, vt eum proprio gladio rationum intereremerit, errore mque eius confutârit, ita vt ille quò diuerteret, non haberet. Qui indignè ferens ſe à puero confuſum, quæ geſta erant inter eum & puerum, patri ſignificauit, & vt Petrum omnino à ſcholis remoueret, ſuaſit: Timeo enim, ait, ne Petrus, quando fuerit eruditus, ad meretricem illam ſe conferat, & ſic fidem noſtram deſtruat, & confundat. Qui neſciens (vt alter Caiphas) verum dixit, dum Petrum deſtructurum perfidiam hæreticorum prænunciauit. Sed quia res à Deo fiebat, pater fratris monitis aſſenſum non dedit, ſperans quod per aliquem hæreſiarcham ad ſuam ſectam eum trahi faceret, cùm fuerit in Gram-

Digitized by Google

Grammaticalibus eruditus. Martyrio coronatus eſt anno 1252. & anno inſequenti relatus in numerum Sanctorum ab Innocentio IV.

§. 3. *Duæ apud Hollandos puellæ.*

VXori cuiuſdam ſectarij acerrimi fixum ratumque cum prolibus potiùs mendicato viuere, viro, parentibus, amicis in ſe bacchantibus, quàm Dei religioniſve iura violare, aut à promouenda pietate deſiſtere. Paruulæ ei ſunt filiæ duæ; tertia viro data eſt: hæc in aduerſis forti animo pro religione perferẽdis, ſi matrem non vincit, certè exæquat. Maior è paruulis ornatum corporis docta ſpernere, Cur, inquit, multis vtar, cùm Chriſtus vno habitu contentus ſit? Iuſſa à patre hæretico templum adire, Ibo, inquit, dũ is concionabitur, cuius vſibus templum extructum eſt. Minor verò, quæ ſexennis eſt, ſi ad templum trahatur, Non ſum, inquit, non ſum hæretica.

Ex literis Soc. 1598.

§. 4. *Puer miniſtros hæreticorum, diſputatione ſuperat.*

PVerum è longinquo oppido ad noſtrum gymnaſium miſerat hæreticus pater: ſed ea interminatione, ne ſe ſineret à Ieſuitis papiſmo infatuari. Hic diſcipulorum conſuetudine ita ſenſim profecit, vt & ad fidem Catholicam, & ſacramentorum vſum traduceretur, demum in Sodalitium etiam B. Virginis admitteretur. Non fefellit ea res parentem: Mittit qui filium domum reducat. Data ſunt homini verba; & cum literis ſine puero remiſſus eſt ad patrem. Pater (quod tunc erat in promptu) negat filio ſe in ſumptum ſuppeditaturum. Interim puer qua erat conſtantia, accuratè ſcriptis literis omnem conſilij ſui à Luthero diſcedẽdi rationẽ exponit. Pater, qui conceptã opinionẽ mordicus tenuerat, rationes verò altẽ nõ cõſiderauerat, percepto ſenſu filij ex literis, quod

Ex lit. Soc. ann. 1594. Prou. Rhenana.

nunquam anteà fecerat, dubitare cœpit, verane eſſent quæ de Luthero à filio ſcriberentur. Rem igitur defert ad miniſtros, nempe Veſpertiliones: orat vt ſibi ſcrupulum eximant ex animo, & literis ſtudeant filium reducere. Illi rem ſuſcipiunt ſanè cõfidenter: ſed nec Patri dubitationem planè abſterſerunt, & ipſorum literas filius copioſè confutauit. Cœpit igitur Pater filium laceſſere, ſæpius ea de re vt ſcriberet. is è libris Coſteri & Eckij petitis argumentis, egregiè paterno ſtudio ſatiſfecit. Euocat tandem filium pater, nec detrectat iam imperium puer, fretus bonitate cauſæ, & patris iam ex literis cognita propenſione. Pater porrò veritus, ne ſi ſolus cum filio, iam noſtrorum conſuetudine exercitato, congrederetur, facilè diſputationum pedicis irretiretur, quatuor hæreſeos doctores adhibet ad conuiuium, & ex arce vicina virum nobilem Catholicum, qui puero præſidio ſit, inuitat, ne authoritate quatuor Sophorum tenera pueri ætas obteratur. Illi poſtquam vino caluerunt, animoſiùs quàm ſapientius rem adoriuntur: Quæſtiones puero proponunt: ille admirabili promptitudine ita reſpondet, vt omnem exhauſerit difficultatem, viciſſimque illos de numero Sacramẽtorum interrogat. reſpondent tanquam ex adyto prolatum oraculum, eſſe duo tantum. Tum ille prolato in medium Lutheri Catechiſmo, eorum doctrina oſtendit eſſe tria. Ita prima pueri velitatione aduerſarij proſtrati. Rurſus paulò poſt vrget eandem quæſtionẽ. illi, cùm iã de priori ſententia conclamatum eſſet, ad quem ſcopulum tempeſtate delati erant, ad eum adhæreſcunt; reſpondent confidenter illud eſſe tuendum; tria eſſe ſacramenta. Atqui, puer inquit, hic Lutheri liber (& profert librum alterum) duo tantum eſſe aſſeuerat. Hic proclamatores egregij inconſtantia victi, & rerum ſuarum inſcitia deprehenſi, quamquàm alioqui verbis abundantes, & audacia, ſtatua taciturniores hæſerunt. Pueri pater

ter & Nobilis ille aduocatus, qui huc vſque quieti ſpectatores certaminis ſteterant, continere ſe non potuerunt, quin vaniſſimos nugatores, tam facilè à puero conuictos, exploſos, irriſoſque domo exigerent. Ita victor certaminis puer non modò de aduerſarijs proſtratis, ſed & de patris ad fidem Catholicam adiuncti ſalute triumphauit.

§. 5. *Pueri Germani multa ſuſtinent; hæreticum ſua modeſtia ad fidem Catholicam reducunt.*

Dictu profectò eſt mirabile, quo animo in Germania, quamque medullis totis auitam fidem puſilli tueantur: certant officijs inter ſe, cum deprauatis hominibus de religione dimicant, contingitque ſæpe vt Goliam prodigioſè celſum, & Coloſſæa mole metuendum puſillus Dauid & ſaxo tundat, & gladio trucidet. Quoties parens ipſe filij carnifex fuit? quoties filius patrem quaſi regenerauit, & ad ſuam mentem reduxit? Vapulaſſe ſe commemorat alius, quòd carnibus tùm vetitis veſci nollet. Narrat alius imaginem ſanctam impia flamma à ſe ereptam fuiſſe: Eſt qui dicat precatorios calculos in honorem Sanctiſſimæ Virginis & Matris Dei, cingulo admotos circũferre ſe quoquo iuerit, idque parentibus inuitis, quorum minas non magnopere pertimeſcat. *Ex l't Soc. P. Boniſac. de pueritia.*

Monachij ingens erat adoleſcentũ numerus, qui religioſam ſcholam frequentabant, quibus ea lex inter cæteras præſcripta fuit, vt ſingulis diebus rei diuinæ velut auſpicatiſſimo rerum gerendarum initio intereſſent; & cum mane die quodam omnes ſacrum audirent, vt eo peracto literarum ſtudijs nauarent operam, vir non infimæ ſortis, vt exteriori quidem æſtimatione videbatur (re autem vera erat hæreticus) diuino inſtinctu religioſorum ſacellum ingreditur, & puerorum tum concurſum, tum maximè pietatem & mentis attẽtionem, quam ipſo vultu teſtificaban-

tur,admirans,ſecum tacitus reputare cœpit, quanto in errore verſaretur ipſe, qui rem deſpiceret, cuius veneratione pueros quidem lateret.ponderat acuto vir ingenio,tantam illam mentis attentionem nulla humana arte excitari in pueris potuiſſe,qui rem nullam ſeriam diligenter attendere ſoleant, & fixis oculis intueri.Concludit tandem,& ratiocinatur,Dei opus eſſe illud, qui ex ore infantium perfectam ſibi laudem depromit. quid multa?Sanctiſſimam Euchariſtiam totis viſceribus complectendam eſſe cenſet, tremendumque illud Miſſæ ſacrificium conſtantiſſimo ſuauiſſimoque animo colendum, ſuſcipiendum, venerandum, arbitratur. Poſt quæ palinodiam canit in omnibus quæ à noſtra fide diſſentiunt, emergenſque ex Lutheranis tenebris,in matris Eccleſiæ fulgore verſari cœpit.

§. 6. *Hæreticum conuertit puer.*

Ex litteris Soc. Coll. Monach. pro Germ. ſup. anno 1590.

PVer ciuem ſuum iam adultum, multos annos in hæreſi hærentem, precibus adhortationibuſque adortus multa de virtutibus B. Virginis, deque eius erga ſuos clientes patrocinio,multa de miſero ſtatu hæreticorum,multa de pœnis inferorum ediſſerens, eò adduxit, vt ipſius victus perſuaſionibus in viam rediret, & abiurata hæreſi totius vitæ noxas pœnitentiæ ſacramento perpurgaret.

§. 7. *Alius hæreticorum eludit argumenta.*

Ex literis Societ anni 1596. prou. Rhenanæ, Reſid. Embric.

PVer feriarum tempore in patriam reuerſus, ſextâ feriâ illatis menſæ carnibus abſtinebat; cùm ad eas inuitaretur; Minimè,inquit ille;non enim à meis hoc didici magiſtris.Atqui ſubijciunt,Caro res mala non eſt. Certè reſpondet puer, ſed neque pomum malum erat, quod Adamo totique hominum generi mortem attulit.quo reſponſo victi tacuerunt.

Alius ſimili argumento non modò ancillæ ad idem genus epularum inuitantis procacitatem fregit,ſed eam quoque ad Catholicam religionem conuertit. Vnum non præteribo. Angli milites aliqui noſtrum tem-

templum ingreſſi pueros vident precationi operam dantes: fortè vnum ex eis iubent orationem Dominicam pronunciare; cùm ille dixiſſet, *Pater noſter qui es in cælis*, interpellãt illi: Cur ergo eum adoras in altari, ſi fateris in cælo eſſe? Et tu (ſubijcit feſtinè puer) pronuncia mihi viciſſim ſymbolum Apoſtolorum. Dicente, *Credo in Deum patrem omnipotentem*, ſubiungit puer: Tu quoque ſi fateris Deum eſſe Omnipotentem, cur negas eodem tẽpore & in cælis eſſe, & in altari? Hoc inopinato reſponſo attoniti, abiere.

Vide etiam p. 3. c. 15. §. 7.

CAPVT XXIII.

AVSTERITAS VITAE, ieiunia, diſciplinæ.

QVò laudabilior eorum puerorũ eſt virtus, qui nulla peccati labe inquinati, tot interim ieiunijs teneram ætatem confecerunt, totque cilicijs & flagellis carnem fatigarunt; eò maiori pœna dignos eos cenſeo, qui poſt longam ſcelerum commiſſorum ſeriem nullo auſterioris vitæ deſiderio tenentur. Videor mihi eos pueros à mortuis excitatos præſentes intueri, flagella, verberaque intentare, hiſque vel ſimilibus verbis hominẽ delicatũ, & mollem alloqui: Quo vſque tandem infelix obdormiſcis? quo vſque licet acediæ volutabro immerſus plenis alis in cælũ adſpirabis? itane oblitus originis tuę, oblitus beneficiorũ, propter fluxã voluptatis illecebrã, propter leuẽ auſterioris vitæ metũ è tanto te dignitatis faſtigio in tantã miſeriã cõijcies? itane noſtro etiam exemplo excitatus diutius langueſces? itane tam nobili indignus patre molli & delicata vita diuinos natales obfuſcabis? fierine poteſt, vt huius vitæ lux ſit tibi iucunda in vano epularum appara-

tu, in fragili deliciarum luxu? cùm ipſe Dei filius ex auguſtiſſimo cæli throno in hâc calamitatum aream deſcendens, ſummis ſe doloribus expoſuerit, infinitis cruciatibus fregerit? teſtantur manus expanſæ; loquuntur transfixi pedes, clamant transfoſſa latera, ex quibus ceu riuis quinque flumina(ſanguinisne dicam, an amoris?) deriuauit, & abluendis ſceleribus tuis piſcinam præparauit. Ergo, age, Chriſti, & tot Sanctorum, immo puerorum prouocatus exemplo, Quid ni dicas tibimetipſi cum Auguſtino: *Tu non poteris quod iſti, & iſtæ? an verò iſti, & iſtæ in ſemetipſis poſſunt, ac non in Domino Deo ſuo?* Hæc eſſet, vel ſimilis omnino eorum puerorum oratio: quam ſi fortè ceruicis durioris homines non attendunt, vitam ſaltem eorum auſtero calle tranſactam animaduertant.

S. Aug. Confeſ. l. 8. c. 11.

§. 1. Pueri quatuor tenui cibo contenti, formoſiores.

Daniel. 1.

CONſtituit Rex annonam per ſingulos dies de cibis ſuis, & de vino vnde bibebat ipſe, vt enutriti tribus annis poſtea ſtarent in conſpectu Regis. Fuerunt ergo inter eos Daniel, Ananias, Miſael, & Azarias. Propoſuit autem Daniel in corde ſuo ne pollueretur de menſa Regis, & de vino potus eius, & rogauit Eunuchorum Præpoſitum, ne contaminaretur. Dedit autem Deus Danieli gratiam & miſericordiam in conſpectu Principis Eunuchorum: & ait Princeps Eunuchorum ad Danielem: Timeo ego Dominum meum Regem, qui conſtituit vobis cibum & potum, qui ſi viderit vultus veſtros macilentiores præ cæteris adoleſcentibus coæuis veſtris, condemnabitis caput meum Regi. & dixit Daniel ad Malaſar, quem conſtituerat Princeps Eunuchorum ſuper Danielem, Ananiam, Miſaelem, & Azariam: Tenta nos obſecro ſeruos tuos diebus decem, & dentur nobis legumina ad veſcendum, & aqua ad bibendum; & contemplare vultus noſtros, & vultus puerorum qui veſcuntur cibo regio,

Digitized by Google

regio, & ſicut videris, facies cum ſeruis tuis. Poſt dies autem decem apparuerunt vultus eorum meliores & corpulentiores præ omnibus qui veſcebantur cibo regio.

§. 2. *Ioannes Baptiſt. ſpelæum infans petit.*

ALterum cum dimidio annum agebat Ioannes, cùm vnà cum matre Elizabetha in ſpelunca quadam ad religionem montanam ſaluus conſeruabatur, fortaſsè Herodis ſanguinariam effugiēs manum, atque inde in ſolis locis libenter verſari ſolitus, Angeloque duce vſus, in remotiores ſyluarum receſſus ſeceſſit, ibi tenerioribus arborum frondiumque ſummitatibus pro cibo; cameli pilis pro tegumento; pelliceaque inſuper zona vtebatur: quoad vſque inde progreſſus Iſraeli ſe exhibuit. *Niceph. l. 1. c. 14.*

§. 3. *Catharinæ Senenſis exercitationes aſceticæ.*

HAEc annorum ſex puellula quærebat latibula, & clam corpuſculum chordula quadam cædebat, precibus ac meditationibus perpetuò vacabat, in dies magis operam dabat ſilentio cōtra morem puerorum, & cùm ea ætas increſcens multo egeat alimento, illa ſibi potiùs aliquid detrahebat. Septennis vouit virginitatem, petijt deſertum, à carnibus abſtinuit. Multæ puellæ ad eam confluebant, vt ſalutiferis eius ſermonibus fruerentur, & pia ſtudia imitarentur; à quibus cùm vellet, nunc orationem Dominicam, nunc ſalutationem Angelicam exigebat. Cumque in ſecretum domus conueniſſent, in corpuſcula funiculis ſæuiebant. *Surius. 29. April.*

§. 4. *Cilicio vtitur S. Clara.*

S.Clara ſub veſtibus pretioſis ac mollibus cilicio-lum geſtabat abſconditū, & dum mundo exteriùs florere videbatur, Chriſtum induiſſe videri poterat. *Surius in eius vita.*

§. 5. *De S. Simeone ſtylita.*

SImeon ſexto ætatis anno, quo tempore propter imbecillitatem pueritia adhuc à ſerijs negotijs vacat, *Menæa 24. Maij. Rade-*

 & te-

rus in Viridario.

& temere obuia conſectatur; hic tamen omnib. præſentib. ac humanis rebus contẽptis montem conſcendit, & breui tempore ad vitæ aſperitatẽ, & omnia incommoda aſſueuit; vnde frequentibus, dignatus Dei cælitumq; aſpectu & conſuetudine, à quibus propoſitis, quæ ſequenda eſſent, ſtudijs, quid agendum foret, docebatur. Hinc quod ſupra naturæ conditionem eſt, non amplius humanis viuebat alimentis, ſed cœleſti paſcebatur ambroſia, quoad vitæ modum faceret, atque ad Chriſtum abiret.

§. 6. *S. Edmundus carnis petulantiam coercere à pia matre docetur.*

Sur. 16. Nouemb.

MAbilia Edmundi mater, vt ei ſalutaris parcimoniæ ſtudium à teneris vnguiculis inſtillaret, quibus munuſculis puerilem ætatem facilè capi, ea promittere & largiri ſolebat pia mater, vt his inuitatus, ſextas ferias pane & aqua contentus ſponte tranſigeret: Cùm autem ſtudiorum cauſa Pariſios eũ cum fratre mitteret, verita ne per abrupta inſanarũ libidinum præcipitia agerentur, duo ei cilicia dedit, mandauitque vt bis terue quot hebdomadis ijs carnis petulantiam coërcerent; nominatim verò Edmundo, quem præ cæteris impenſiùs amabat, ſatis virtutum eius conſcia: nunquam deinceps linea mittebat indumenta, quin ſetaceam veſtem adiungeret.

§. 7. *S. Margaretæ Rauennatis dura viuendi ratio.*

Hieron. Rubeus apud Sur. to. 7. 23. Ianuar.

S. Margareta ſeptem annos vix expleuerat, cùm carne & ouis abſtinens extra dies Dominicos & feſtos in die ſemel comedebat, quem viuendi modum per totum vitæ ſpatium non modò ſeruauit, ſed & maximam partem confecit, ſolo pane & aqua contenta; quod eò durius videri poteſt, cùm nudis ſemper inceſſerit pedibus, & nunquam in lecto, ſed vel humi, aut in ſarmentorum faſcibus cubuerit.

§. 8. *S. Stu-*

§. 8. *Stupendus Ioannis de Firmo aliàs de Aluerna in ſe ſæuiendi modus.*

IOannes de Firmo factus annorum ſeptem, duris per totum corpus ſe diſciplinis mactabat, quod de carne eius mundiſſima & candidiſſima riuuli ſanguinis defluebant: & priuſquam domum reuerteretur, cōſuebat circa collum, & corpus ſuum, vrticas; & poſtea cooperiebat ſuperioribus indumentis. Factus verò annorum decem, cùm eſſet Canonicus Eccleſiæ maioris terræ ſuæ, loricam triginta librarum ad carnem nudam portauit, cuius manicarum longitudinem de nocte decurtauit: ſed hanc quidam homo ſpiritualis ſibi deuotus, aliam corpori ſuo congruam procurauit, cuius annuli velut in ceram liquefactam, ſic in eius carnem teneram intrauerunt: Tunc temporis ſe abſtinentia ſic ſtringebat, vt in die vna, quarta parte panis eſſet contentus. Fuit homo maximæ rigiditatis in corpore ſuo: aliquando enim portauit loricam, aliquando corium porcinum, aliquando tunicam de pilis equinis nodoſam, & aliquando habuit ad carnem circulum ferreum, quem prolixitate temporis carni ſic habuit inſertum, quod in amotione & depoſitione eius, caro circumcirca à corpore eſt euulſa.

Author libr Conformit. l. 1. p. 1. Sedulius l. 3. Apologetic. c. & Gretſ. de diſcipli. l. 1. c. 14.

§. 9. *Admiranda vitæ auſteritas in S. Margareta Hungarica.*

A Quarto anno ætatis Margareta ſemper in die Paraſceues ieiunauit, toto verò triduo ante Paſcha ſingulis annis non ſe reponebat in lectum, nec dormiebat, nec comedebat, vel bibebat; ſed continuò vel ſtans erecta, oculis eleuatis in cœlum, vel ante altare S. Crucis iacens proſtrata, niſi quando Diuinum perſoluebatur officium, orabat: legebat pſalterium, flebat, & corpus diutius ſolito, vſq; ad largam effuſionem ſanguinis verberabat; & quidem corpuſculum eius propter abſtinentias, vigilias & afflictiones alias adeo fuit macilentum & pallidum, vt intuentibus admirationem adferret. Circa

Surius 28. Ianuar. Vide duritiē vitæ ſub paſcha.

Circa ſeptimum ætatis annum aſperum cilicium ad carnem ferre cœpit, & deinceps per totam vitam in Aduentu Domini, & Quadrageſima, ieiunijs Quatuor temporum, Vigilijs Chriſti, & B. Virginis, Apoſtolorum & præcipuorum Sanctorum: alijs verò temporibus à die Iouis, vſque ad Completorium Sabbathi ſequentis, eo vtebatur. A duodecimo verò anno, in quo profeſſionem expreſſam fecit, Confeſſarius ei occultè tradidit cilicium aſperrimum, è pilis equorum, & ſetis porcorum, cum multis intextum nodis, inſtar retis; occultabat verò virgo, quantum poterat, cilicium ſuum, & vt à nullo videretur, manicas de panno veteri aſſuebat cilicio à cubito vſque ad manus. Hortabatur etiam ſocias ſorores ſecretè induere cilicium ad nudam carnem. Præter hoc habebat ſub cilicio circulum ferreum, quo caro eius nuda fortiter ſtringebatur, & ad iacendum nocte habebat cingulum è pellibus hericij, ſpinis horridum. Crebrò etiam voluit ligari brachia ſua nuda funibus cannabinis, & in tantum ſtringi, vt funes carni inhærentes eam rumperent & lacerarent. Habebat etiam in calceis ſuis clauiculos quoſdam ferreos, quorum acumina ita erant diſpoſita, vt quandocunque ambularet, vel ſubſiſteret, plantas pedum eius pungerent, atque cruentarent. Corpus quoque ſuum multis ictibus flagellabat: nocte qualibet, poſt diſciplinam (vt vocant communiter) acceptam, ſecedentibus ceteris rurſus ipſa ſe cædebat virgis, vel virgultis ſpinoſis, vel cum virgulis circumpoſitis pellibus aculeatis hericij iubebat ſe ab alijs verberari, vſque ad ſanguinis effuſionem: quæ licet horrerent, attamen contradicere non audentes, obediebant inuitæ, & inter cædendum plorabant. Ducebat autem eas ad loca ſecreta, vt clam verberarent, ne ab alijs poſſet animaduerti. Tantum verò fatigabantur quædam verberando eam, vt vix poſſent reſpirare. & quamuis eiuſmodi verbera quotidie perferret, ſpecialiter tamen die S. Cœnæ,

Humilitas.

Cingulo ferreo ſe ſtringit.

Clauiculi in calceis.

S. Cœnæ, & duobus alijs ante Paſcha, ſingulis horis diurnis & nocturnis tantis ſe afficiebat verberibus & flagellis, vt ſanguis ex eius corpore vbertim emanaret. Quadam nocte cùm eſſent denſiſſimæ tenebræ, duxit quandam ſororem ad locum admodum ſecretè, vt ibi manibus eius verberaretur: vbi verò, cùm ſe ſpoliaſſet, & carnem nudam expoſuiſſet, lux copioſa de cœlo ſuper eam deſcendit, & totam illuſtrans domum, tam diu durauit, donec completâ verberatione veſtes reſumpſit. Quibus vt ſe induit, lux euanuit, & duæ ſorores, quæ hoc viderant, accurrerunt; & ſe precibus eius commendarunt. obijt anno 1270. ætatis ſuæ 28.

§. 10. *Aſperitas vitæ mira in S. Clara de Monte-Falco.*

STupenda in primis eſt S. Claræ virgunculæ ſeptennis in edomando corpuſculo feueritas: nodoſa chorda circa renes nudos cingebatur, flagello ſic in tergum ſuum ſæuiebat, vt ſanguis copioſus emanaret: cibi erat parciſſimi, ſolo pane & aqua contenta, niſi fortè ad recreationem ſubinde vel feſti ſolemnitatem, crudas herbas præterea adiungeret. humus illi nuda lectum ſternebat, licet non rarò ſtramen ſubijcere ob ægritudinem cogeretur. *Ex Chron. S. Franc l. 5. c. 41.*

§. 11. *S. Honorati abſtinentia miraculo decoratur.*

HOnoratus in Samnij partibus claruit, coloni cuiuſdam in villa Venantij patricij filius. Hic ab annis puerilibus Deo deditus, etiam ab otioſo ſermone abſtinebat, carnemque ieiunijs macerabat. Cùm verò die quadam parentes eius conuiuium feciſſent, & carnes ad prandium paraſſent, ipſeque ieiunans, à carnibus abſtinere vellet, irriſus eſt à parentibus & diſcumbentibus cunctis, interrogantibus an vellet ſibi de montibus piſces afferri; qui in loco ipſo audiri poterant, non videri. Poſt modicum, *Petrus de Natalibus l. 2. c. 88. & D. Greg. l. 1. dial. c. 1.*

aquâ

aquâ in conuiuio deficiente, acceſſit miniſter ad fontem, vt hauriret, & dum aqua de ſitula lignea coram diſcumbentibus effunderetur, piſcem, qui diuinitus aquam intrauerat, ſimul effudit, qui victu vnius diei Honorato ſufficere potuit; propter quod in veneratione haberi cœpit.

§. 12. De S. Catharina Genuenſi.

Anton. Flaminius in eius vita.

CAtharina Genuenſis licet Vice-regis Neapolitani filia, iam annorum duntaxat octo, diuinitus edocta vitæ aſperitatem conſectari, ſtramine pro cubili vtebatur, duroque trunco pro ceruicali.

§. 13. De S. Luca.

Ex Menæis 7. Febr.

S. Lucas à puero non tantùm carne, ſed etiam ouis, & caſeo abſtinuit: panis verò hordeaceus, aqua & legumen, in cibum & potum ſatis fuit: omnis generis vexatione & aſperitate corpus ſuum macerabat.

§. 14. Horridis modis carnem domat S. Beatrix.

D Aßignies to. 2. Annal. Ciſtert. in eius vita, ſec. 3.

IMmane quantum Beatrix in ſuum ipſa corpuſculum ſæuiret. Nam plerumque ramis agrifolij ſiue echinatis ſylueſtris lauri folijs carnem flagellare, ijſque lectum ſuum vniuerſum perſpergere conſueuerat. Vltra nocturnos illos cruciatus, ne dies à pœna immunis excurreret, ſpinoſiora folia cuti admota, in ſinum abdebat, quæ diurno motu corporis agitata cutem continuò cruentarent: Non hiſce terminis ſtetit virtus: ſeque funiculis quibuſdam nodatim intextis cingebat, lineis induſijs procul amandatis. Puluillum ei præbebat truncus ligneus, aut ſilex, reiecta, vt plurimùm, culcitra. Auctis poſt annum ætatis 15. viribus, pœnas auxit: ſpinis velut triplicato fune implexis carnem præcingere aggreſſa eſt, quæ renes vndique aculeato dente penetrarent.

§. 15. *S. Mariæ Oegniacenſis rigor.*

FAElicibus Mariæ actibus parentes inuidentes ipſam, cùm eſſet annorum 14. cuidam inueni, Ioanni nomine, matrimonio coniunxerant. Tunc verò à parentibus remota in tantum feruoris exceſſum accenſa eſt, tantaque pugna corpus ſuum caſtigabat, quod frequenter, cùm magna parte noctis proprijs manibus laboraſſet, poſt laborem diutiſſimè orabat, reſiduum verò noctis, quoties ei licebat, ſuper furtiuos aſſeres, quos in extremitate lecti abſconderat, cum modico ſomno tranſigebat, & quia poteſtatẽ corporis proprij non habebat apertè, chordam aſperrimam, qua vehementer ſtringebatur, ſub camiſia clam portabat, nec hoc dixerim, vt exceſſum cõmendem, ſed vt feruorem oſtendam. *D. Anton. 3. p. t. 19. c. 11*

§. 16. *S. Theodori mira vitæ ſeueritas.*

S Theodorus exemplo viri cuiuſdam pij (Stephano nomen erat) permotus, miram abſtinentiæ rationem inijt; cuius ignara primùm mater cùm è ludo literario domum hora prandij rediret, cogebat eum vt ſecum ederet: at ille ampliùs non reuertebatur, ſed ad veſperam vſque ieiunans, in ludo literario manebat, & veſperi cùm eſſet domi ſuæ, nihil aliud niſi parua panis fruſtula, & aquam ſumebat: orauit autem mater magiſtrum ipſius, vt hora prandij puerum dimitteret, volebat enim illi perſuadere, vt ſaltem exiguum leguminum cibum ſumeret, quoniam propter inediam nimium gracilis euadebat: ipſe verò cum è ſcholis dimitteretur, in aſperum montem vicinum ſe conferebat, vbi S. Martyris Georgij templum erat, & in oratorium ingreſſus, diuinarum ſcripturarum lectioni vacabat: Veſperi à matre rogatus, cur hora prandij ad ſe non veniſſet, ipſe ſe excuſans reſpondebat, coactum eſſe in ſcholis manere, quoniam quæ oportebat, non didiciſſet, & quia languente *Surius 22. April.*

ſpondebat, coactum eſſe in ſcholis manere, quoniam quæ oportebat, non didiciſſet, & quia languente ſtomacho ita fuiſſet, vt nulla edendi cupiditate teneretur. Porrò cœleſti quadam viſione à Deo colluſtratus, cœpit ad præſtantiora, ſalutique coniunctiora contendere, ſeque in vna domus ſuæ cellula continere. Ab Epiphania vſque ad ramos oliuarum (agebat tum annum ætatis 12.) & duabus quadrageſimæ hebdomadibus, prima nimirum & media, neminem prorſus alloquebatur, ſed ſoli Deo vacabat, abſtinentia autem priſtina vtebatur.

Sed decimumquartum iam agens ætatis annum decreuit omnino matri ſuæ renunciare, & in oratorio viuere. Verùm mater eius, cæteræque mulieres cùm beatam eius inſtitutæ vitæ rationem ignorarent, à qua ille, quamuis opus adhuc eſſet, nullo modo recedebat, ei panes duros & varias volucrum carnes tum elixas, tum aſſas offerebant: quæ ipſe quidem omnia ſuſcipiebat, ne pium ipſarum animum videretur aſpernari: ſed quia ieiunium eius erat in abſcondito, eis non veſcebatur, ſed illis diſcedentibus, omnia foris ſuper petram collocabat: veniebant autem aues, & feræ, atque etiam homines iter facientes, & comedebant: cibus verò pueri ex ijs, quæ in oratorio offerebantur, conſtabat, quod ſi nihil offerretur, panis illi ſolus ſatis erat.

Cùm autem audiſſet locum aliquem octo inde paſſuum millibus diſtantem, qui dicitur area, ſic à Diana & multis dæmonibus occupari, vt nemo illuc præſertim meridie ſine certo mortis periculo poſſet accedere: Ipſe Iulij Auguſtique diebus, poſteaquam horæ tertiæ preces abſoluerat, ad eum locum celeriter contendebat, & toto meridie illic morabatur; vbi Dianæ domicilium eſſe dicebant: ſed cum auxilio Dei nihil aduerſi reperiret, ad oratorium redibat, vbi ſub altaris gradu ſpecum ſibi defodit. Ea verò nocte, qua Chriſti ortus celebratur, cùm ad eum

eum Clerici quidam & laici conueniſſent, cum illis ab Oratorio ad flumen tranſeundum deſcendit; ipſe autem ſolus in aquam ingreſſus, tamdiu in ea ſtetit, quoad omnis Prophetica, Apoſtolica & Euangelica lectio cum toto ſacrificio fuit abſoluta. Poſt autem vix poterat pedes extrahere, ſic erant cum luto glacieque compacti; atque ita pſalmos concinens ad oratorium redijt, & cùm dies adueniſſet, celebritatem peregit, & in ſpecum deſcendit, ibique ad Ramos vſque palmarum conquieuit.

Mater eius Elpidia vehementer eius miſerabatur; itaque veniens ad oratorium, ei, dum quietem ſilentiumque ſeruaret, cibum miniſtrabat, fructus nimirum aut olera, idque Sabbatho & die Dominica: nam reliquis diebus nihil omnino guſtabat. Chriſti quoque Præcurſorem & Baptiſtam Ioannem in hoc imitatus eſt; ſuperiorem montis partem aſcendit, & petram intuitus ad ſe tegendum idoneam, ſuffodiens ſibi ſpeluncam amplam fecit, obſtructoque aditu in ea latitabat. Mater pueri cum alijs mulieribus cùm eum non inuenirent in Oratorio diu quæſitum, putant eum à militibus, qui illac tum fortè tranſierant, ablatum eſſe; commouerunt ergo principem, vt milites comprehendendos curaret, quo puerum reſtituerent: verùm cùm nec ſic quidem inuentus eſſet, à feris deuoratum eſſe exiſtimauit, & luxit eum cum propinquis, vti iam mortuum. Duos in ea ſpelunca Chriſti puer Theodorus annos tranſegit, & clericus quidam religioſus Diaconus ſolus rem nouerat, qui & proprium illi veſtimentum aſperum dedit (nam antea veſtibus lineis vtebatur) & paululum cibi ex oleribus, & aquæ puſillum (ſic enim inter illos conuenerat) ſubminiſtrabat. Promiſerat autem eum ſe nemini indicaturum. ſed cùm propinquæ ipſius mulieres animaduertiſſent pium diaconum ſuper montem frequentiùs aſcendere, ſuſpicatæ id quod erat; eum domi ſuæ iureiurando obteſtatæ ſunt, vt quic-

quid de puero ſciret, ſibi ſignificaret: ille verò tum iureiurando coactus, tum aſpero pueri vitæ inſtituto commotus, & metuens ne moreretur, rem aperit, & locum vbi morabatur, indicat. Tum lætitia plenæ accedentes reperiunt illum pene mortuum, & ad S. Georgij oratorium deducunt, qui aëre conſpecto, ſine voce diu manſit: caput autem eius ſordibus ſcatebat, & oſſa eius erant nuda, & coma vincta, nec ad eum quiſpiam præ fœtore, vermibuſque ſcatentibus poterat appropinquare, & aſpectus eius erat tanquam mortui. Quòd cùm Anaſtaſiopolis Epiſcopus Theodoſius eius certior factus coram conſpexiſſet, contremuit, & cùm illum ſalutaſſet, Lectorem declarauit

§. 17. *S. Dominicus infans humi cubat.*

Antoninus p. 3. tit. 23. Surius 4. Aug & Pet. de Natal.

CVm eſſet infans Dominicus, deprehenſus eſt ſæpe lectulum dimittere, quaſi carnis iam delicias abhorreret, & elegit potius ſuper terram accumbere quàm in lectulo corporali quodammodo quiete reſolutus iacere; & ex tunc duxit in conſuetudinem declinare ſtrati mollitiem, & frequentiſſimè ſuper terram dormire.

§. 18. *Simile quid de S. Ludouico Caroli II. Regis Siciliæ filio ex ordine Minorum, Epiſcopo Toloſano.*

F Henricus Sedulius in eius vita c. 1.

MIrum ſanè eſt, quòd à Sereniſſima matre eius Regina MARIA accepi (inquit author) & quibus erat illum cura educandi: nempe ſeptenni, cùm adhuc delicatè ac molliter veluti Regis filius haberetur, inuētum eſſe ſæpius ſpreto lecto humi cubuiſſe in tapetibus.

§. 19. *S. Iuliani ieiunia.*

Ribad in eius vita.

IVlianus Epiſcopus corpus ſuum ab infantia domare cœpit; ter quot hebdomadis ieiunabat, multaſque precationes in ſingulos dies aſſignarat.

§. 20. *Fran-*

§. 20. *Franciſcus de Paula adit deſertum.*

FRanciſcus de Paula cùm eſſet annorum tredecim ſeceſſit in deſertum, vbi ſex annos tranſegit maximas ſubeundo auſteritates. *Ribad. in eius vita.*

§. 21. *De S. Colletta.*

HAEc in ætate admodum tenerâ corpuſculum magna auſteritate iam tum edomabat. ſarmenta vitium ei lectum præbebant: vix corpus, per hyemis aſperitatem, trito ſtragulo contegebat, renes nudos chorda nodis duriſſimis implexa cingebat, *Ex Chron. S. Franc to. 3. l. 2. c. 3.*

§. 22. *De B. Archippo.*

ARchippus Puer Hieropolitanus, cùm pij ſeminis & verè bonæ radicis eſſet bonum germen, tanquam quoddam lilium in medio hæreſum ſpirans pietatis ſuauitatem, decimo anno ætatis venit ad ædem D. Michaelis, vt qui à diuina duceretur prouidentia; factuſque eius templi ædituus, diuina gratia inuētus eſt dignus: carnis enim voluptatem tam pulchrè ſuperauit, & tam pulchra fuerunt eius vitæ procemia, vt neque pane veſceretur, neque aliquo eorũ, quibus homines neceſſariò veſcuntur. Non vtebatur balneis, neque corporis ſui vllam curam gerebat, ſed ſemper ſpirituali viuendi rationi vacabat, idque cùm puer eſſet, & necdum perfectiorem attigiſſet ætatem. Quod quidem pene eſſet incredibile, niſi magnitudo virtutis, & ſpectaculorum, quibus dignus eſt habitus, iſthoc redderent probabile: nam herbas quidem coquens comedebat, eaſque agreſtes, & quæ ne tantillo quidem ſalis aſperſæ erant. Id verò cibi genus ſemel quothebdomadis capiebat. Indumentum autem erant duo ſacci; vnus quidem pro tegumento corporis, alter verò pro ſtragulo, quos per vices annorũ commutabat, ſtragulo eũ deſtinans, quo per annum fuerat ante amictus. Et ſi quando eum neceſſarius ſomnus opprimeret, cubili acutis lapidib. ſtrato, *Habetur in narratione miraculi facti in regione Chonenſi à B. Michaele Archangelo, apud Metaphr. 5. Sept. apud Sur. 29 Sept.*

Digitized by Google

ſuppoſitiſque capiti ſentibus ſacco obductis vtebatur. Ad hanc verò laborioſam aſperamque vitam inceſſanter tuendam hiſce ſemet vocibus excitabat. Ne bona huius vitæ oculos meos irretiant, neue mens præſenti implicetur vanitati, imple Domine oculos meos lacrymis ſpiritualibus. Contere cor meum, & dirige greſſus meos.

§. 23. *Robertus Malateſta cibis abſtinet.*

Ex Chron. S. Franc to. 3.l.1.c.53.

SOlenni quodam ritu Carolus Roberti auunculus S. Martini Quadrageſimam (vt vocant) ſacris Chriſti natalibus ieiunando præmittebat, & Roberto, ne hic vitæ modus ob ætatem imbecillam noceret (erat enim tum annorum decem, nec ampliùs) carnes apponi mandarat: ſed illas ipſe tam ingenioſè ex intuentium oculis ſuffurabatur, & ſub menſam abijciebat; prorſus vt nemine animaduertente aſſumptum ieiunij tempus cum alijs auſterè tranſigeret, ſolo pane & aqua contentus; & ne vel ſic corpus inſoleſceret, cilicio non rarò induebatur.

§. 24. *Ioannæ à Cruce ieiunia, diſciplinæ, cilicia.*

Ex iiſdem to. 4.l.2.c. 28.

VIdens Ioanna, annorum ſeptem puellula vtroque ſe orbatam parente, monaſterium communi omnium parenti Deo ſeruiendi cauſa ingreditur, vbi non mediocria dedit ea ætate auſteritatis exempla: ſemel dumtaxat per diem capiebat cibum, & quidem ſolo pane & aqua non rarò contenta, quibus ſibi diebus ieiunium indixerat. immo totos aliquando dies tres, nihil prorſus admittebat alimenti. Ieiunijs adijciebat diſciplinas, quibus corpuſculum cædebat frequentiſſimè, non ſine copioſo ſanguine, & aſperrimum veſtis ſetaceæ vſum, quam ipſa ſibi manibus ſuis contexuerat, eaque quòd crebriùs vteretur, & vltro duros labores, qui cilicij memoriam refricarent, ſuſciperet, tergum habebat vlceribus plenum; ſed mentem voluptate pleniorem.

§. 25. *Pe-*

Digitized by Google

§. 25. *Petrus Nicolai frequenter ieiunat.*

BEatus Petrus Nicolai (natus eſt anno 1520.) vix quartum attigerat annum, cùm ter quot hebdomadis tanto ardore ieiunare cœpit, vt aliquis à parentibus modus adhiberi debuerit. perexigua appoſita cœnula, quam vt attingeret ſabbatho, vti & feria ſecunda, & quarta, nulla vnquam via potuit induci. *Ex iiſdem to 4. p. 2. l. 1. c. 1.*

§. 26. *Pia S. Aiberti exercitia.*

NOn litera, ſed Spiritu ſancto docente S. Aibertus ſolitus erat clam noctibus è lecto ſurgere, flexis genibus & membris humi proſtratis orare, terramque innumeris exoſculando vicibus, tenerum corpuſculum fatigare; verùm cùm deprehenſum ſe à famulis (quod maximè metuebat) animaduertiſſet, in ouile ſeceſſit, ſed hic quoque inuentus eſt, cùm præ nimia genuum curuatione proſtratus humi iaceret. Alia ergo quærit rurſus diuerticula, & opportunos ſuis ſtudijs receſſus ſapiens puer, ne quid ſcilicet popularis auræ fauor de immarceſſibili illa corona, quam contexere cœperat, decerperet. quoties verò ſibi ieiunium indixiſſet (quod non rarò accidebat) de pomo aliquid deguſtare ſolitus erat, vt patri ſciſcitanti citra mendacium reſpondere poſſet, cibum ſe ſumpſiſſe. *Sur. 7. Apr.*

§. 27. *S. Mederici auſteritas.*

MEdericus Abbas apud Euenſem ciuitatem claruit: hic cùm eſſet annorum tredecim, inuitis parentibus ad monaſterium ipſius vrbis fugit, & Monachus effectus, pœnitentiæ mirabili operam dedit: nam vix in hebdomada ſolùm cibum ſumebat & cilicio aſperrimo carnem domabat. *Petrus de Natalibus l. 8. c 25.*

§. 28. *S. Nicolai Tolentinatis ieiunia.*

NIcolaus cùm ad ſeptennium perueniſſet, ter in hebdomada cœpit ieiunare. *Ibidem.*

§. 29. *S. Luciani abſtinentia.*

Surius 7. Iunij.

LVcianus religionem puer ingreſſus ſtatuit à vino & obſoniorum eſu prorſus abſtinere, aſſumpſitque firmam conſuetudinem ſemel tantùm in die veſcendi, ſilentio, meditationi, lacrymis valde deditus.

§. 30. *S. Bernardini abſtinentia.*

Surius 20. Maij.

BErnardinus etſi puerulus eſſet tener, in honorem B. Virginis diebus ſabbathinis ieiunabat; & quādiu laicus fuit, nunquam ieiunium illud intermiſit.

§. 13. *B. Petri Luxemburgenſis auſteritas & vita reliqua.*

Excerpta ex eius vita, à R. P. Ludou. Delingende Rectore Col. Auenionen ad me tranſmiſſa.

B. Petrus valde teneræ erat ætatis, cùm mortificationis fuit amantiſſimus: nam vel leuiſſima peccata non ſolùm confeſſionis ſacramento, ſed lacrymis, maceratione corporis, ieiunijs, verberibus, & cilicio expiare non deſiſtebat. Singulis autem diebus priuatim ſe verberibus rigidè excipiebat, ciliciumq; geſtabat aſperrimum, & funiculum inſuper nodis duriſſimis contortum corpori circumdabat, adeoq; arctè carnem ſtringebat, vt ſanguis emanaret.

Plura de eodem vide in indice; adiungam tamē hic quæ de eius vita ac morte accepi, licet annis planè puerilibus non contineantur. Ad Epiſcopatum Metenſem, annū agens 15. euectus eſt, immo & ad Cardinalatum paulo poſt, Auenione, quo tempore eandē vitæ ſuperioris auſteritatē non retinuit modò ſed etiam auxit. Toto enim Aduentus tēpore abſtinebat à carnibus, & ter hebdomadis ſingulis ieiunabat, die Mercurij ſc. quòd eo die Iudas Chriſtum Iudæis prodidiſſet, die Veneris in memoriā Paſ. Chriſti, & die Sabbathi in honorem B. Mariæ V. Totam vero Quadrageſimam cæteraq; ieiunia per annum ab Eccleſia indicta, inuiolata ſeruabat. Aetatis ſuæ anno 17. cum dimidio ſub initium Aduentus Domini, in morbum incidit, cū quo ſex integris menſibus cōflictatus, diē deniq; clauſit extremum 2. Iul. 1387. Atque in hoc extremo vitæ articulo humilitatem, quam ſemper vnicè adamabat, oſtendit; præcepit enim, vt ſi extra ditionem Auenionenſem morere-

reretur, deferretur eius corpus Pariſios, & in cæmiterio pauperum (quod vulgò S. Innocentij dicitur) viliſſimis pannis contectum ſepeliretur: ſi verò mori contingeret intra ditionem Aueniononenſem, in cæmiterio quod iuxta hoſpitale S. Michaelis tunc erat. Prohibuit inſuper ne plures quàm tres cerei in funere accenderentur: victus tandem ſuorum precibus duodecim dumtaxat adhiberi permiſit. Factus eſt magnus concurſus hominum in eius funere, ita vt quiſque vel ex eius veſtibus, vel ex alijs rebus quibus corpus tegebatur aliquid ſecum auferre conaretur. Facta ſunt etiã, & fiunt quotidie, ad eius reliquias innumera & vota, & miracula, quorum extant apud Cæleſtinos Auenione præclara monumenta. hactenus ibi.

Addit M. Guil. Gazæus D. Magdalenæ apud Atrebatenſes Paſtor, Sacellum extructum in oppidulo Eſpinoy in honorem S. Drogonis & B. Petri à Luxemburgo, qui etiam ibi colitur 2. Iulij. fuiſſe item Guidonis à Luxemburgo, Comitis Paulipolitani filium, Pariſiis à prima pueritia ſtuduiſſe, à Clemente VII. creatum Canonicum Pariſienſem, deinde Archidiaconum Carnotenſem, & ante annum 20. Epiſcopum Metenſem, poſtea Cardinalem tituli S. Georgij, obijſſe anno ætatis circiter 23. ſepultum in cæmiterio S. Michaelis Auenione, ibique fundatum ab eo Monaſterium Cæleſtinorum Luxemburgenſium: & facta duobus dumtaxat poſt mortem annis 964. miracula: Præclarum de ipſo extare teſtimonium in actis Concilij Baſileenſis, à quo Bruxellis petierit inſtanter Philippus Burgundiæ, & Brabãtiæ Dux; canonizationẽ B. P. à Luxẽburgo Cardinalis & affinis ſui, id eius ſatis exigere ſanctitatẽ & nota miracula. Eius effigies peruetuſta viſitur in æde Cathedrali B. V. Cameraci. In hiſt. Eccl. Belgij.

§. 32. *B. Margaretæ de Ipris diſciplinæ.*

NEcdum Margareta ſeptennem ætatem attigerat, & manum ſuam miſit ad fortia, punctionemque Chriſti ſedulò recordata, vrticas & aculeos foliculorum ſeminis lini in ſinu ſuo ponebat ad car- *Ex M. S. vbi Thom à Cãtic. eius vitæ eſt author reperto in bibliotheca d' Au-*

Digitized by Google

berti Myræi Canonici Antuerp. ad carnem. Annorum poſtea decem animaduertit in Eccleſia, Chriſtum in figura imaginis crucifixum, & dixit: O vere ſalutis noſtræ author Ieſu Chriſte, pro te nihil in rependenda vice hactenus feci; & hoc dicens plorauit vberrime, & ſtatim ſola ſyluam intrauit, exutiſque veſtibus admodum ſeſe hulſo ſpiniſque vſque ad effuſionem ſanguinis verberauit. Nec hoc ſemel aut bis, ſed ſæpiſſime in recordationem vulnerum Chriſti cum lacrymis faciebat. Quod cum aliquando animaduerterent nutriores & dicerent. Quid te ipſam affligis cùm ſis puellula, ac tenera? reſpondit: Iam parata ſum omne genus tormentorum pro Chriſto pati, ſi ſe tempus, vel locus offerret.

§. 33. *Felicis Virginis durus viuendi modus.*

R. P. Cacciaguerre in Catechiſmo vitæ ſpiritalis de eius vita.

HAEc annorum erat vix amplius quinque, cùm ex aſſiduo orandi ſtudio genua haberet camelorũ inſtar (quod de B. Iacobo legitur) indurata. annorum verò vndecim facta, duro renes fune præcingebat, ſacco vili ac rigido induebatur: ſed funis ille lenior viſus eſt: ferrea catena eius in vicem ſubijt: triennio toto nonniſi veſtibus induta ſomnum cœpit, ſaxo ceruical præbente.

§. 34. *Franciſcus Borgias pro matre defuncta ſe flagellis cædit.*

Petrus Ribadeneir l. 1. vitæ c. 1.

MAtrem decennio maior Franciſcus morte amiſit, ægrotantis ſalutem à Deo (ſi ita placitum eſſet) poſtulare, lacrymas fundere, obteſtari: ad hæc in cubiculum ſine arbitris ſecedere, flagellis in ſe ipſe ſæuire; ſuanè ſponte, an à pijs hominibus edoctus, non habeo dicere: illud tantùm, præclarè iam tum ieciſſe fundamenta, initiumque feciſſe auſterioris viæ, quam deinde ad exitum perduxit.

§. 35. *Mira B. Aloyſij abſtinentia.*

Virgil. Ceparius vitæ l. 1. c. 6.

QVot hebdomadibus Aloyſius anno decimo tertio minimum tria ſeruabat ſtatuta ieiunia, nempe ſab-

ſabbatho honori B. M. Virginis, feriā ſexta, neci Chriſti ſeruatoris noſtri recolendæ, quo die ſolo pane & aqua contentus, manè tribus panis ſegmentis in aquam intinctis; nulla re præterea: Veſperi autem in eſurialem cœnam vno item panis modicè toſti & aqua macerati ſegmento victitabat. Feria denique quarta interdum cæteris præter panem & aquam ſibi interdicebat. interdum præceptum in Eccleſia ieiunij morem tenebat: accedebant alia extraordinaria ieiunia, quæ ſpontè ſibi imperabat, quoties vel tempus admoneret, vel ad ea diuini amoris & pietatis ardore raperetur. præterea cibi adeo erat modici, vt nonnulli è patris cohorte mirati quinam vitam tueri poſſet, decreuerint ipſo inſciente quantum cibi vnâ mensâ caperet, appendere; poſtquam panem vnà cũ obſonio ſtaterā examinarunt, iureiurãdo cõfirmant, quod ille prandere ſoleret vel cœnare, vnciam totã non pependiſſe, quod pondus adeo non ſuppeditat conſuetæ naturæ neceſſitati, vt fateri neceſſe ſit, quod de alijs Diuis accepimus, vitam illi quadam vi diuina eſſe ſuſtentatam.

§. 36. *Eiuſdem corporis afflictationes horridæ.*

TAm ſeueræ abſtinentiæ, qualem ſupra commemoraui aliàs, adiungebat Aloyſius inflictas corpori pœnarum acerbitates. Singulis hebdomadis minimum ter ſe flagris excipiebat: pauco poſt tempore quotidie ac tandem intra noctis & diei ſpatiũ, vſq; eo dum ſuo ſe ſanguine perfunderet. quia verò principio contexto in hunc vſum flagello carebat, loris quibus canes alligari ſolent, quæ fortè domi receperat, aut funium fruſtis, aut (vt nonnulli aſſeuerant) catena ferrea vapulabat, qui obſequij cauſa præ foribus eius excubabant, ſæpe ſe illum nixum genibus, ſeque ipſum cædentem offendiſſe, teſtantur, tem dum lectum ſternerent, reperiebant ſub ceruicali *Ibidem.*

cali abſtruſa flagella funiculis contexta, quibus in ſe animaduertebat. Matri etiam non ſemel oſtenſa ſunt eius induſia, ſanguine, flagrorum ictibus expreſſo, penitus imbuta. Horum certior factus Marchio tum aliàs frequenter, vehementer in eum inuectus eſt, tum aliquando ad coniugem conuerſus, hoc etiam mœſtus adiecit. Hic puer manus ſibi ipſi violentas videtur inferre velle.

Faciebat & illud crebrò, vt fragmen aliquod tabulæ, aut alterius ligni, linteis lecticarijs tegeret, quo ipſe ſibi dormienti moleſtiam faceſſeret, ne verò interdiu perpetuo dolore corpus vacaret, pro cilicio, quod illi deerat, calcaria (ô rem nouam & inauditam!) ad fodienda equorum latera comparata, nudo corpori admota geſtabat, & in mollem ſuam carnem ferreos illorum radiolos ſic defigebat, vt acerbo eam cruciatu torquerent. Hæc ipſe annorum tredecim & dimidiati, in tam florente & delicata fortuna natus, nullo præceptore.

§. 37. *Germanorum puerorum ieiunium.*

Ex literis Societa ſup. Germ. Coll. Monachienſi anno 1596.

NOnnulli adoleſcentuli in Germania ex eo die, quo ſupremam Chriſti cum Diſcipulis initam cœnam annua memoria recolimus, adeo ſeuerum indixere ſibi ieiunium, vt quod in adultis ac grandibus mirere, nihil omnino deguſtarint, donec optatiſſima lux aduenit, quam Chriſti excœpit reſurgentis gratulatio.

CAPVT XXIV.

ORATIONIS ET PIETATIS ſtudium.

CVm inter omnium armorum genera, quibus contra communem humani generis hoſtem quotidie nobis confligendum, nullus ſit aries ad tentationum aggeres diruendos oratione fortior, nulla ad eminus iaculandum catapulta vehementior, nullus ad ſui defenſionem, telorumque propulſationem clypeus tutior, nullus ad terrorem enſis ſplendidior, iure optimo Chriſtianæ militiæ tyrones (triariosne potiùs dicam?) hoc armorum genus ſuo ὁπλοφυλακείῳ paratum ſemper aſſeruarunt, & ſiue tentationum aggerem exſtrueret hoſtis impijſſimus, exſtructum hoc ariete deſtruebant; ſiue furtiuis inſidiarum cuniculis viam moliretur, latentes dolos hac machina facilè deprehendebant? ſiue aperto Marte, irruentem velut tutiſſimo clypeo propulſabant. Quid enim oratione fortius? hac armatus carnis illecebras retundis, periculoſas mundi Charybdes euitas, dæmonis infeſtiſſimi inſultus propulſas; quam ego ſi Herculis clauæ comparauero, cuius robore tot leones occubuerunt, tot feræ domitæ iacuerunt, tot vrbes dirutæ ac proſtratæ ceciderunt, non tam illuſtraſſe orationis vim hac comparatione, quam eleuaſſe videbor. Vtantur hoc nobili telo adoleſcentes, puerorum, quos mox ſubijciam, imitatione, ad ſui defenſionem, vtantur grandiores ad hoſtis propulſationem, vtantur ſenes ad initæ virtutis confirmationem.

§. 1. De-

§. 1. Deuotio Samuelis.

1. Reg. 2. & 3.

SAmuel adhuc puer erat, miniſter in conſpectu Domini, & dormiebat in templo Domini, vbi erat arca Dei.

§. 2. *S. Bernardini propenſus in Religionem animus.*

Surius 20. Maij.

ARas ſibi Bernardinus in teneriori ætate ſolitus erat domi extruere, & qua poterat exornare: ſingulis item diebus ſabbathinis in honorem D. Virginis, cui erat addictiſſimus, ieiunabat.

§. 3. *Orationis ſtudium in S. Guidone.*

Surius 27. Sep. Molanus de Natal SS. Belgij.

SVffurabatur adhuc puerulus parentum oculis certas horas, quibus templum oraturus adiret, & infirmis, quicquid ex facultatibus ſuis habere poterat, impertiebat, nec eum hilarem vlla vidit dies, qua non priùs aut in preces incubuiſſet, aut eleemoſynam fuiſſet elargitus.

§. 4. *S. Thomas quinquennis duas orat horas.*

Surius. 7. Mart.

PVer quinque annorum S. Thomas, cùm in Monaſterio Caſſinenſi traditus eſſet magiſtro imbuendus, ab eo importunis precibus extorquere ſolebat, vt ipſi diceret, quid ſit Deus? quæ verò ab illo dicebantur, auidiſſimè arripiebat: & licet ea eſſet ætate, iam tum duas & amplius horas quotidie orationi incumbebat.

§. 5. *Pſalmis noctes traducit Emericus.*

Surius 4. Nemb.

EMericus ſomni parciſſimus, alijs dormientibus, à ſecunda ferè noctis vigilia ad lucem vſque Dauidicos pſalmos ſolebat lectitare, lucernis tenebras vincentibus, vt regiam decebat prolem, & ad finem cuiuſque pſalmi, corde contrito veniam à Deo poſtulare: quod ſanctus eius parens per rimam parietis ſæpius obſeruauit, non ſine ingenti de filio ſpe concepta.

§. 6. *Longa S. Edmundi oratio.*

Surius 6. Nouemb.

S. Edmundus Dominicis & feſtis diebus, ante ſumptum cibum, vt erat à matre edoctus, totum puer legebat pſalterium.

§. 7. S.

Digitized by Google

§. 7. *S. Clarę pietas innata.*

S. Clara 4. annos nata nec ampliùs, iam tum non parua pietatis in Deum ſigna præbebat, nudis genibus coram Chriſti imagine cruci affixi in preces diurnas profuſa. *Ex Chron. S. Franc. l. 5. c. 40.*

§. 8. *S. Robertus Malateſta primis ab annis orationi addictiſſimus.*

QVinquennis erat B. Robertus Malateſta, cùm partem noctis maiorem oratione Dominica percurrenda tranſigeret, alijſque precatiunculis, quas haud dubiè Spiritu ſancto docente didicerat: quam quidem orandi aſſiduitatem, nec ſomnus ipſe interrumpebat: non raro enim nutrix dormienti labella moueri cum animaduertiſſet, orationem Dominicam eũ repetere audiuit, manibus ad pectuſculum in crucis formam applicitis; iuxta illud: *Ego dormio, & cor meum vigilat.* *Ex ijſdem to. 3. l. 1. c. 53.* *Cant. 5.*

§. 9. *Item S. Malachias.*

HIc, quod templum per diem frequentiùs adire non poſſet, ſiue propter aſſiduam ſtudiorum occupationem, ſiue ad vulgi laudes vitandas (vanam enim gloriam vt virtutum virus iam tum deteſtabatur) ſtatim atque in loco ab arbitris remoto eſſet, expanſis brachijs, in genua ſe, Deum precaturus, conijciebat. Vicus eſt, ad quem non raro præceptori ſuo comes ire ſolitus, inter eundum ſiſtebat gradum, & expanſis in cœlum manibus, furtim orationem velut eiaculatoriam emittebat, ac deinde magiſtrum nihil aduertentem aſſequebatur. *S. Bernard. apud Suriũ 5. Nouemb.*

§. 10. *S. Martinus, adhuc Ethnicus licèt, pietati deditus.*

ETſi parentes habuit dæmonolatras Martinus, à primis tamen annis inſitam diuinitus ſpirabat pietatem. Decem erat annorum, cùm parentibus inuitis ad Catholicorum cœtum confugit, & catechumenus fieri poſtulauit. Mox mirum in modũ cæleſti amore ſuccenſus eremum concupiuit; feciſſet- *Sulpitius eius diſcipulus 11. Nouemb.*

que

que ſuis deſiderijs ſatis, niſi ætatis imbecillitas obſtitiſſet: animo interim aut circa templa aut monaſteria occupatus, meditabatur in ætate puerili, quod robuſta ætate vir egregiè adimpleuit. Sed cùm edicto Regum iuberentur veteranorum militum filij militiæ nomen dare, prodente patre, qui tribunitia poteſtate auctus erat, quique felicibus eius actibus inuidebat, rapitur annum agens 15. & Sacramento militari adſtringitur, vno tantùm ſeruo comite contentus, cui tamen verſa vice Dominus ſeruiebat, adeo vt plerumque ei calceamenta ipſe detraheret, ipſeque detergeret, cibum vnà caperent; hic ſæpius miniſtraret.

§. 11. *S. Elizabetha Regis Hungariæ filia S. Ioannem Euangeliſtam patronum deligit, colitq́;.*

Surius 19. Nouemb. HAec baſilicas Sanctorum ingreſſa, ante quodlibet altare nunc genua flectere, nunc puellari decentia proſterni ſolebat, nunc oculos manuſque attollere; & ſi quando inter ludendum (vt fert ætas illa) proximè clauſas templi fores acceſſiſſet, humi procumbere, & ſacra limina crebriùs oſculari. Diuum Ioannem Apoſtolum præ cæteris charum ſibi patroni loco delegerat: Ne tamen electionis euentu vt aſſolet, incerto, quia ſorte agebatur, alium quam Ioannem nanciſceretur, præmiſſa ad Deum prece effecit, vt quem ſummopere volebat, ſemel iterumq; ac ter ſortiretur: cuius voti compos effecta adeo dilexit coluitque adeptum, vt nihil interpoſito ipſius nomine, autoritate, meritis, petenti denegandum putaret.

§. 12. *S. Margareta admodum pia infantia.*

Sur 28. Ian. MArgareta Regis Hungariæ Belæ, ac reginæ Mariæ filia, vbi annos tres & ſex menſes habuit, à parentibus in Monaſterium Veſprimienſe oblata eſt, eiuſque amore Domina Olympias Comes, quæ eius fuerat nutrix, monaſticum induit habitum in eodem

cœno-

cœnobio, vt & Deo ſeruiret, & puellam nobilem cuſtodiret. Margareta verò in tantilla ætate ſtatim ſe deuotioni dedit, & preces horarias B. Mariæ Virginis, intra annum dimidium perfectè didicit, & cum alijs perſoluit. Ludos verò pueriles, quibus illa ſolet gaudere ætas, reſpuens, alijs ludentibus orationi vacabat, immo etiam illas ludere volentes ad precandum pertrahebat. Cùm verò magiſtra illius à precibus retrahere illam vellet, ne corpuſculum grauaret, tamdiu permanſit in fletu, donec magiſtra lacrymis eius victa, liberam ei faceret in precibus perſeuerandi poteſtatem. à ſeptimo ætatis anno, vbicunque videbat ſorores orantes, accurrebat, & orabat cũ eis.

§. 13. *B. Petrus Damianus inuento nummo ſacrum fieri curat.*

PEtrus Damianus vtroque iam orbus parente ita malè à fratribus acceptus fuit, vt pane cibiſque corruptis aleretur, perpetuo nudatis pedibus, pannoſus incederet, multis exciperetur verberibus, alendis ſuibus præficeretur: quam quidem ſeruitutem ſanctus puer ſeruiens, cùm die quadam argenteum nummum reperiſſet, & perinde ac diues repentè factus gratulabundus ac geſtiens quid eo nummo poſſet aptiùs mercari, dulci appetitu puerilem animum ſuauium rerum omnium expertem, per mollia trahente, anceps cogitaret, tandem cœlitus afflatus, Quid hæc, inquit, mente reuoluo? horum certè voluptas nequaquam fuerit diuturna. hoc præſtabit tradere ſacerdoti, vt ſacra Deo faciat. *Ex l. 5. annal. Hyeron. Rub. hiſtor. Rauennatis.*

§. 14. *Beatricis longæ preces.*

BEatrix (fuit hæc olim Abbatiſſa) ſolebat quotidie annum agens octauum, roſarium integrum, id eſt, 150. Aue Maria, flexis genibus euoluere. Verùm id eius domina cum deprehendiſſet, verita ne ob corpuſculi debilitatem morbum ſibi adſciſceret, grauiter eam reprehendit, ſicq; quod ore & poſitis genibus factitare ei non licebat, mente tamen agitare non deſtitit. *D. Aſsigniel to. 2. in eius vita, ſec. 2.*

§. 15.

§. 15. B. *Thereſiæ pÿ gemitus, vota.*

Ribera in eius vita.

INgentem futuræ pietatis ſpem iam faciebat vix ſex annos nata B. Thereſia, æternitatem ſiue pœnarum, ſiue gloriæ proſpiciens, ſæpe repetere hæc verba cõſueuerat: *In æternum, In æternum, In æternum.* Diuæ Virgini fuit addictiſſima, Martyrij cupidiſſima, & annum deinde agens duodecimum, cùm imaginem Samaritanæ cum Chriſto colloquentis intueretur in paterna domo depictam, in qua ſcriptum viſebatur: *Dominè, da mihi hanc aquam*: vt Dominus ei viuam illam aquam ſpiritus & gratiæ præbere dignaretur crebro efflagitabat: quæ poſtea copioſè illi admodum eſt affuſa.

§. 16. *Pietatis ſtudium in Felice Virginè.*

R. P. Caccia guerre in Catechiſmo ſeu dialogo ſuper vita eius.

HAec cùm quinque eſſet annorum, delicias ſuas omnes in altariolis inſtruendis ponebat, nihilque priùs habebat, quàm in orationem incumbere, adeoque vt etſi infirma eſſet ætate, tamen iam tum genua haberet camelorum more (quod de D. Iacobo legitur) indurata. Annorum poſtea vndecim eo pietatis ſenſu afficiebatur, vt in auditione verbi Diuini per ſummam voluptatem acquieſceret, ſacros Euangelij codices, Sanctorumque hiſtorias lectitaret; vbi cum virgines obſeruaret procos omnes ſponſo ſuo Ieſu poſtpoſuiſſe, & ipſa imitandi ſtudio exarſit, pudoriſque florem Chriſto conſecrauit: voto nuncupato adeo impensè adamauit cœleſtem hunc ſponſum, vt inter comedendum, aut dormiendum, nihil animo niſi de eo volutaret.

§. 17. *Aſſiduæ orationis ſtudium in B. Aloyſio Gonzaga ſingulare.*

Virgil. Caparius vitæ l. 1. c. 1.

VIxdum fari poterat, cùm & ipſamet illum mater manus in ſpeciem Crucis ducere, ſanctiſſimum IESV & MARIAE nomen pronunciare, orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, aliaſque preces de memoria dicere condoceſaceret.

quibus

Digitized by Google

quibus piæ matris ſtudijs factum eſt, vt tantam aduerſus Deũ Sanctoſque reuerẽtiam metumque indueret, vt teſtatæ ſint ancillæ, quibus eum veſtire & exuere negotium erat, ſingularem ſe in eo etiam tum infante religionem, Deique timorem comperiſſe. neque deſunt qui iurati affirmant ſolo ſe eius amplexu perinde intimo pietatis ſẽſu affectos eſſe, quaſi cæleſtem Angelum aliquem brachijs ſuſtinerent: Duo in primis in moribus illi tum fuiſſe ad memoriam præclara referunt; Alterum quod pauperum egeſtate moueri ſe miſericordia, & ſicubi eos vidiſſet, benignè eis faciendi cupiditatem oſtendebat. Alterum quod vbi primùm ſolus domum perreptare potuit, non rarò abdebat ſe in latebras, ac diu quæſitus tandem in ſolo aliquo loco precibus intentus reperiebatur. quibus ex rebus futuram eius vitæ sãctimoniam iam tum percipiebant animis. Septennis cùm eſſet, adeo Iubebat ei humi inter precandum procumbere, vt puluinum, aut quid ſimile genibus ſubijci nunquam ſuſtinuerit, idq; deinde in omni vita ſolenne tenuit. Per idem tempus febri quartana octodecim ipſos menſes vehementer eſt exercitus: etſi cùm principio eſſet ardẽtior, poſtmodum minùs eum lecto attinuit: interea ſedatè ferebat eius dolorem, neque intermittebat vnquam, quin officium B. Virginis, pſalmos qui Graduales, quique Pœnitentiales dicuntur, & alias ſtatutas preces pronunciaret quotidie. Vbi tamen erat interdum ſolito imbecillior, acceſſebat è feminis matris adminiſtris quæ ſubleuaret legẽtem; vt autem omnino ceſſaret, adduci nunquam potuit.

Anno ætatis duodecimo poſt diuinorum myſteriorum commentationem, plerunque diem clauſus deliteſcebat, ne ſi quoquam prodiret, aut ſenſum illum pietatis amitteret, aut à quoquam ſtuiſſe compertus impediretur. id cùm animaduertiſſent, qui in eius erant famulatu, ſæpenumero per ianuarum rimas quid ageret arbitrabãtur: ſæpe enim illum vide-

bant, cùm ante Chriſti Cruci affixi ſimulachrum intentis in illud oculis plures continuaret horas procumbens, brachijs interdum expanſis, interdum in crucis ſpeciem ante pectus compoſitis tantam vim lacrymarum profundere, vt foris etiam ſingultus ac gemitus audirentur. ſubinde verò quaſi acquieſcentem ex abducto à ſenſibus animo, ad exemplum ſtatuæ ne deiectis quidem vnquam oculis, immotum perſtare cernebant. Quo tempore moderator cetetique cubicularij illum inibi tam alienum ab omni ſenſu fuiſſe confirmant, vt neque cubiculum tranſeuntes, neque perſtrepentes, eius animum poſſent aduertere. non rarò etiam domeſtici inter conſcendendum ſcalas, in ſingulis gradibus Angelicam ſalutationem iterantem audierunt. Iam verò tum domi tum in publico, ſiue rheda veheretur, ſiue pedibus ingrederetur, nuſquam animum à meditatione myſteriorum cæleſtium auocabat.

Cùm erat annorum tredecim & dimidiati, tantæ precandi deditus erat aſſiduitati, vt quidam eius aulæ muneribus functi apud acta ſanctè iurati negauerint vnquam ſe in eius conclauia veniſſe, quin orationi intentum occuparint, ac ſæpe priuſquam eius finem faceret, diu ſibi præ foribus manendum fuiſſe. Manè in meditationibus rerum cœleſtium horam ipſam conſumebat: ſub hæc, familiares ſuas preces recitabat, rei præterea diuinæ dabat operam quotidie, & ſæpenumero ſacerdoti miniſtrabat, qua re mirificè ducebatur; inſuper religioſorũ eius oppidi hominum cum inter eundum publicè Deum comprecarentur atque laudarent, ſingulari exemplo atque ipſorum fructu cœtibus ſe miſcebat, reliquum diem in libris ſacris volutandis, aut in ſacrorum arcanis conſiderandis, animoque penitus contuendis abditus latebat.

Appetente nocte, priuſquam ad quietem ſe conferret, vnam & alteram horam orationi impendebat

tanto

tanto ſenſu, nullum vt ei modum ſtatuere poſſe diceres. Cubicularios qui foris opperiebantur, dum cubitum concedenti ſeruirent, non modò non tædebat eius moræ, ſed plurimum etiam eius exemplo proficiebant ad virtutem. Igitur modò per ianuæ rimas introſpiciebant, quemadmodum ſe inter precandum gereret, modò Domini æmulatione & ipſi Deo ſupplices accidebant. Quid plura? tam multus erat in receſſu & rebus ſacris cogitandis, vt minimè vanus, ſit, qui eum continuò mentem in Deum intentam habuiſſe confirmarit. Idcirco ſæpe querebatur Marchio ægrè poſſe illum ab ſe è cubiculo protrahi, ac Patri Proſpero Malauoltæ memorauit, locum in quo ſe proſternebat ad precandum, ſæpius ſe lacrymis irrigatum vidiſſe. Quid quod non ſatis habebat interdiu, & ſero diei in orationem incumbere, ſed eius inſuper gratia, de multa nocte clam ſuis omnibus corripiebat è ſtrato corpus, illiſque dormientibus, ſolo induſio opertus, per tenebras & noctis ſilentiũ in medio cubiculi, procul ſemper ab omni fulcro, genua in nuda figebat humo, & cœleſtia mente pertractans, bonam noctis partem conficiebat: neque id ſolum æſtate, verùm etiam brumalibus menſibus, quæ anni tempeſtas in Gallia Ciſalpina frigoribus imprimis aſpera eſt, quibus ita toto corpore cohorreſcebat, vt paululùm ab inſtituta cogitatione auerteretur: id ille vitio ſibi vertens tã diu ſumma ſibi vi, vt intento in Deum animo eſſet, impetrare inſtitit, donec mente iam quodammodo à ſenſibus diſtracta, nullo ampliùs doloris frigore tangeretur. Veruntamen ſic interea omnibus membris calore vitali fugiente, obriguerat, torpebatque, vt corpus genibus vltra niti inualidum, cum neque ſedere, neque vſquam incumbere obſtinaſſet animo, ad nudum, rigidumque ſolum defluere ſineret; atque ita iacens cœptam meditationem proſequebatur. Quare mirum mihi videri ſolet, quomodo non in grauem

Ii 2 aliquem

Digitized by Google

aliquem morbum delapſus, aut vi frigoris ambuſtus extinctuſque ſit: Ex eo conatu, quo id egit; vt inter preces omnes ſemper animi partes collectas haberet, capitis dolor extitit, qui reliquam deinde illam ætatem vehementer exercuit: verùm ille grauia, ac præcipuè ſimilem atque Chriſtus ex conſertæ ſpinis coronæ aculeis cæpiſſet, dolorem perferendi ſtudio non modò nullum ei reſtinguendo remedium, ſed varias potius eius fouendi inflammandique vias quæſiuit, ratus eum ſibi ſalutarem eſſe, quando neque ab ſuis rebus gerendis quicquam ferè eum impediebat, & ſupplicia Chriſti redigebat in memoriam, & nonnullius in cælo præmij merendi cauſam dabat. Attamen vſu venit aliquando, vt illo dolore ſolito acerbiùs agitatus, citius quàm conſueſſet, in lectum ſe reciperet: pòſt vbi rediijt in memoriam, necdum ſe eo die pro eo ac ſoleret ſeptem Pſalmos Pœnitentiales recitaſſe, decreuit nonniſi eo penſo perſoluto oculos ad videndum ſomnum claudere. Igitur puerum à cubiculis, candelam pone lectum deſtituere, atque abire iuſſit, ſeptem illis pſalmis abſolutis cum dolore capitis tandem ſomno oppreſſus candelam oblitus extinguere: ea ergo tota abſumpta, ignis cùm vnum lecti latus corripuiſſet, citra flammam eo vſque perrepſit, ſeque diffudit, dum vela omnia quæ lecticæ prætenſa erant, vnam culcitram ſtramineam, ac tres laneas exureret. Dum hæc maximè ignis depaſcitur, experrectus Aloyſius, vbi tantum ſenſit ardorem, cùm præterea dolore illo capitis grauiter conflictaretur, in animum principiò induxit febri ſe laborare, ſed cùm cetera omnia nihilominùs æſtuare tactu exploraſſet, vnde illa vis caloris inuſitati orta eſſet coniectura aſſequi nequibat: & nihilo ſecius denuo tentat obdormiſcere, ſed fruſtra: quapropter cùm æſtu & fumo increbreſcente pene ſuffocaretur, deſilit è lecto, atque aperta ianua puerum inclamat. Vix pedem in limine poſuerat, cùm erumpens flamma re-

ma reliquum lecti hauſit. id ne tota domus igne conflagraret, exciti milites qui erant in arcis præſidio, in ſubiectas foſſas de feneſtra præcipitant: neque dubium eſt, quin ſi vel tantillum lecto egredi moratus eſſet, in anguſto præſertim (vt poſtea vidi) atque id temporis occluſo cubiculo, vel igne conſumptus, vel fumo præfocatus interijſſet. Sed quem æterna Dei prouidentia religioni deſignarat, pro eius capite excubias agens, vt ſæpe alias, ita nunc ab omni noxa vindicauit.

§. 18. *Pueri Firandini ad ſignum Angelicæ ſalutationis in genua procumbunt.*

Ex Epiſtola Iaponica P. Coſmæ de Torres anno 1561.

CVm æris ſonitu ſignum ad orationem datur, magna alacritate ad orandum in genua ſeſe prouoluunt etiam pueri qui per ætatem rationis vix dum capaces videri poſſunt, parentum ſtudium imitantes. Puella quædam Chriſti ſacramento imbuta, cùm ad vinum afferendum emiſſa eſſet, & dum vinum promptum, fortè ad ſalutationem Angelicam ſignum ære campano daretur, ſtatim humi deuolutis genibus preces fundere cœpit, nec ſeſe erexit, priuſquam quinque orationes Dominicas, & totidem ſalutationes Angelicas recitaſſet. quæ res circumſtantes gentiles vſque ad ſtuporem commouit: adeoque vt dixerint, non eſſe alium Deum Chriſtianorum ſimilem, quandoquidem quiſque Chriſtianorum vſque ad infantes ſuis moribus alijs exemplum præberet.

CAPVT XXV.

ORATIONIS PVERO-rum vis.

MAgnum fuit orationis ſemper apud omnes pondus, vis omnino magna; cuius ſuaui harmonia Deus illectus plura hominibus conceſſit, quàm quiſquam non dicam ſperare, ſed ne cogitare quidem potuiſſet. At quemadmodum in cythara vſu venire ſolet, vt quæ recentioribus adornata fidibus, nullas cœli humidi paſſa eſt iniurias, & peritioris magiſtri plectro tangitur, gratiores longè reddit ſonos, ſuauiorique harmonia blanditur auribus: ita orationis melos eò gratius Deo, quò à puriori cordis organo procedit, & caſtioris linguæ plectro pulſata reſonat: qualis puerorum eſſe ſolet, quorum cordis integritatem nulla macula violauit. Suauior Orphei Amphionisve modulamine, quamuis cantus ſuauitate flumina cohibuiſſe, ſyluas attraxiſſe, leones mitigaſſe dicantur. Sirenum cantu potentior, licet ad eius ſuauitatem nihil deſiderari potuiſſe Poëtæ fabulentur. Nihil oratione ad recreandum amœnius, nihil ad attrahendum fortius, nihil ad demulcendum ſuauius, hæc Deum ſuauitate afficit, concentu recreat; hæc iratum mitigat, & componit: hæc adeo diuinam bonitatem verſat, vt velut dignitatis ſuæ maieſtatiſque immemor, ſolis puerorum orantium votis ſeruire voluiſſe videatur.

§. 1. *Salomon ſapientiam precibus impetrat.*

3. Reg. c. 3. SAlomon cùm 12. eſſet annorum iubereturq; à Deo quicquid vellet, poſtulare; non opes, non victo-

riam,

riam, non vitam longæuam, ſed ſapientiam populis regendis petijt: dignus ob id, qui quod dormiens elegerat, vigilans conſequeretur.

§. 2. *S. Bonifacius oratione vulpem ad reſtitutionem cogit.*

CVm in veſtibulo domus puer Bonifacius fortè ſtaret, vulpes ex more venit, & gallinam abſtulit: ipſe autem concitus ad Eccleſiam intrauit, & ſe in orationem proſternens apertis vocibus dixit: placet tibi Domine, vt de nutrimentis matris meæ manducare non poſſim? ecce enim gallinas quas nutrit, vulpes comedit, qui ab oratione ſurgens Eccleſiam eſt egreſſus: mox autem vulpes redijt, gallinam quam ore tenebat, dimiſit, atque ipſa moriens, ante eius oculos in terram cecidit. exauditus verò eſt puer ſimplex & ſanctus in rebus vilibus, vt in paruis diſceret, quantum de Deo præſumere in magnis petitionibus deberet. *D Greg. l. 1. dial. c. 9.*

§. 3. *S. Patricius fuſa prece dura ſeruitute liberatur.*

SAnctus Patricius cum eſſet puer annorum tredecim, cum cæteris alijs multis captus, ad barbarorum inſulam deuectus eſt, & apud quendam immitem regem gentilem in ſeruitute detentus: quam captiuitatem ſanctus Patricius ſecundum Pſalmiſtæ præceptum, cum tremore & timore Domino ſeruiens, in vigilijs & orationibus multis exegit, centies enim in die & nocte ſimiliter orabat, libenter reddens quæ Dei ſunt, Deo; & quæ Cæſaris Cæſari, incipiebatque ſemper in melius timere & amare Dominum omnipotentem, vnde & Spiritus ſancti gratia feruebat in eo: quotidie autem paſcebat pecora cum cæteris ſeruis Regis, nec tamen quicquã minuit de opere diuino: frequẽter enim pſalmos & hymnos ruminabat, & ad venias faciendas ſurabatur horas, *Beda in vita S. Patric. l. 1.*

vnaquaque die laborabat ad opus Dei, & noctibus ſimiliter; proprio non parcens corpori:ita vt in ſyluis & montibus manens, ante lucem abſconsè ſurgeret ad orationem:per niuem enim & gelu, per pluuiam & pruinam laborans, nihil mali ſentiebat, neque vlla pigritia erat in eo. In tali ergo labore poſitus quadam nocte in ſomnis audiuit vocem dicẽtem ſibi: Bene ieiunas & oras; citò iturus es ad patriam tuam. Deinde poſt paruum tempus audiuit vocem dicentem ſibi: Ecce nauis tua parata eſt;& ita inuenit manè, vt dictum eſt ad eum: cucurrit igitur manè cõtra mare 200. millia paſſuum, vt veniret ad nauem; & venit vbi nunquam antea fuerat; nec vbi notum quemquam habebat, relinquens homines cum quibus fuerat captiuus ſeptem annis. Sic ergo currens in virtute Dei, qui viam eius dirigebat, nihil metuebat, donec veniret ad nauem ſibi à Deo præparatam. & ipſa die qua venit, profecta eſt nauis de loco ſuo.

§. 4. *Puer ad matris tumbam orans, eam ex purgatorio educit.*

Speculum ex diſt. 9. §. 143.

QVidam Epiſcopus deuotus vidit in ſomnis puerum piſcantem de puteo, cum hamo aureo, & linea argentea, & inde pertrahebat vnam pulchram mulierem. Et Epiſcopus euigilans, vidit eundem puerum in cæmiterio ſuper vnam tumbam orantem, & quæſiuit ab eo quid faceret. Reſpondit, Pro anima matris dicõ: *Pater noſter*, & *Miſerere*. Intellexit vir ſanctus quod anima illius mulieris liberata eſſet à purgatorio precibus illius pueri, & *Pater noſter*, eſſet hamus aureus, & *Miſerere*, eſſet linea argentea.

§. 5. *S. Margareta Hung. in tenebris ſolem lucentem efficit.*

Sur 28. Ian.

QVadam die cùm nonniſi decem eſſet annorum Margareta inueniens iuuenculas virgines ludentes in valetudinario, & propter obſcuritatem

tenebroſi

tenebroſi temporis parum aut nihil videntes, dixit eis: Vultis vt faciam vobis apparere ſolem? illis deſiderantibus, ſed impoſſibile putantibus, indicauit locum quendam digito ſatis propinquum, & dixit eis: Ibo vſque ad locum illum, & antequam reuertar à vobis videbitis ſolem clarè lucentem: iuit & orauit; & ſtatim ſol apparens, & clare lucens totam domum illuminauit. Quodam tempore cùm circa mediam noctem eſſet in ambulacro, quod eſt ante dormitorium ſororum, & de cœleſtibus cogitaret, apparuerunt ei ſol & luna, lucentes in medio cæli.

§. 6. S. VVinvvalocus oratione crus puero fractum reſtaurat.

CVm S. VVinvvaloci condiſcipuli (vt ſolet indomita puerorum ætas) per agros curſitantes ſeſe oblectarent, ecce vnus ex illis ſibi crus frangit: at pius puer VVinvvalocus hortatus eſt eos ne turbarentur, ſed toto pectore in preces ad Deum fundendas incumberent: non enim difficile eſt, inquit, illi crus fractum reformare, qui intra matris viſcera totum hominem formauit. Dant ſe precibus cuncti, & ſanctus Puer. Domine omnipotens, inquit, qui claudis greſſum reſtituiſti, audi preces quas tibi deferimus, & tua inuiſibili medicina huic fratri noſtro priſtinam reſtitue incolumitatem. Sic orauit, & ſalutari crucis ſigno plagæ locum vndique conſignans, dextram eius apprehendit, & dixit clara voce: In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti ſurge, & Deo gratias age. Ad hanc ille vocem tam ſurrexit incolumis, vt nec veſtigium vllum fracti cruris appareret. Rogabat quidem VVinvvalocus eos qui aderant, vt hanc rem apud ſe tacitam haberent: ſed Deo volente, producta eſt in publicum. *Sur. 16. 2.*

§. 7. Ventis mutatis rates Oceano demerſas S. Cuthbertus ad littus reuocat.

DEuotus Domino puer Cuthbertus ſicut ipſe familiaribus ſuis atteſtari ſolebat, in anguſtijs *Beda in e us vita. c. 3*

ſe vallantibus, orans Dominum Angelica meruit opitulatione defendi: necnon etiam pro alijs in periculo conſtitutis ſæpe exaudiebatur. Eſt monaſterium non longè ab oſtio fluminis Thini ad meridiem ſitum, tunc quidem virorum, nunc mutato (vt ſolet) per tempora, rerum ſtatu, virginum Chriſto ſeruientium nobili examine pollens; qui videlicet famuli Chriſti, dum ligna monaſterij vſibus per memorati alueum fluminis de longè ratibus veherent, iamque è religione eiuſdem monaſterij vehendo aduenirent; ac rates ad terram educere conarentur, ecce ventus ſubitò ab occaſu intempeſtiuus aſſurgens, abripuit rates, atque ad oſtium fluminis trahere cœpit; quod videntes è monaſterio fratres, emiſſis in fluuio nauiculis, eos qui in ratibus laborabant, adiuuare nitebantur; ſed vi fluminis ac ventorum violentia ſuperati, nequaquam valebant: vnde facta deſperatione humani adiutorij, confugerunt ad Diuinum, egreſſi namque de monaſterio, & labentibus in Oceanum ratibus, collecti in proxima abice flectebant genua, ſupplicantes domino pro his, quos in tantum mortis diſcrimen iam iamque irruere cernebant: ſed prouiſione diuina ſatis diu precantium vota ſunt dilata, vt videlicet quanta eſſet in Cuthberto virtus precandi, pateſceret: ſtabat enim in altera amnis ripa vulgaris turba non modica, in qua ſtabat & ipſe, quæ cùm à ſpectantibus cum triſtitia monachis raptas porrò cerneret rates, adeo vt quaſi quinque aues paruulæ (quinque enim erant rates) vndis inſidentes, apparerent, cœpit irridere vitam conuerſationis eorum, quaſi meritò talia paterentur, qui communia mortalium iura ſpernentes, noua & ignota darent ſtatuta viuendi. Prohibuit probra deridentium Cuthbertus; Quid agitis, inquiens, fratres, maledicentes his, quos in lethum iam trahi videtis? nonne melius eſſet & humanius Dominum pro eorum deprecari ſalute, quàm de illorum gaudere periculis? at illi ruſtico

ſtico & animo & ore ſtomachantes aduerſus eum, Nullus, inquiunt, hominum pro eis roget, nullus eorum miſereatur Deus, qui & veteres culturas hominibus tulere, & nouas qualiter obſeruare debeant nemo nouit: quo accepto reſponſo ipſe oraturus Dominum genua flexit, caput in terram declinauit, ſtatimque retorta vis ventorum rates cum his qui ducebant gaudentibus integras ad terram eiecit, & iuxta ipſum monaſterium in loco opportuno, erubeſcentibus de ſua infidelitate ruſticis, & Cuthberti virtutem deprædicantibus, depoſuit.

§. 8. *Procellam ingentem ſedat S. Clarus.*

CVm ſanctus Clarus adhuc puer, vltra Rhodanum matrem ſecutus fuiſſet, vt oſſa B. Ferreoli veneraretur, idque faceret impenſius ad plures horas: adeo interea creuit fluuius, vt nocte appetẽte domum redituris non leue immineret periculum: vix enim nauem conſcenderant, cùm adeo ſæuire tempeſtas cœpit, vt de omnium vita conclamatum eſſe ipſi nautæ faterentur. Sed puer ſanctiſſimus ad baſilicam B. Martyris conuerſis brachijs has cum lacrymis effudit voces: Deus pro cuius nomine Martyr Ferreolus mortem ſuſcepit, ſubueni nobis in periculo poſitis. Vix verba protulerat, & Rhodanus mitior nauim leui impulſu ad littus optatum tranſmiſit; quo periculo erepti, Deo gratias egerunt, pueri fidem mirantes. *Sur. 1. Ian.*

§. 9. B. *Aloyſii preces haud vnquam irritæ.*

Aloyſius Gonzaga cùm annorum eſſet 13. & dimidiati, tantum diuinæ voluntati confiſus eſt ſemper, vt ipſemet aliquando non ſit veritus profiteri (quod ſanè portento ſimile eſt) nihil ſe vnquam magnũ, nihil mediocre à Deo irritis precib. popoſciſſe, neq; vllum negotium quamuis implicatũ, aliorumq; opinione deſperatum atq; perditum, quod eius prouidentiæ *Virgil. Caparius vitæ l. 1. c. 6.*

Digitized by Google

uidentiæ commiſerit, non ex animi ſui ſententia confectum eſſe; adeo diuina benignitas ſemper eius orationi paruit.

Simile de S. Dominico legimus.

Vide p. 2. c. 32. §. 3. & §. 7. vide etiam p. 3. c. 9. §. 2. & p. 2. c. 1, §. 5.

CAPVT XXVI.

REVELATIONES, VISIONES, Ecſtaſes.

Negabat Philoſophorum princeps Ariſtoteles cum Dijs vllum eſſe poſſe hominibus commercium, Diuinæ naturæ dignitatem nobiliorem, quàm vt ſe abiecto vilique hominũ conſortio admiſceret: quod idem Poëtam indicare voluiſſe crediderim, cùm caneret, *Non vacat exiguis rebus adeſſe Ioui.* Sed quàm cœlo toto vterque aberrarit, diuinus in homines amor fidem facit, carnis humanæ onus à Deo aſſumptum teſtatur, innumera ſingularis bonitatis monumenta comprobant. Spectabat Philoſophus ſublimem Dei naturam, inſertum humilitatis prototypon neſciebat; intuebatur abiectam hominum conditionem, diuinum in homines amorem nõ aduertebat: qui ſi hodierno die ab inferis excitatus viueret, eo libentius palinodiam caneret, quo frequentioribus vel puerorum cum Deo conuerſantium exemplis conuinceretur. videret enim pueros in hac calamitatum valle, ſupremo ferè beatitudinis monte conſidere; inter homines commorantes, medijs Angelorum choris intereſſe, præuia futurorum cognitione donari, cœleſti conſpectu ac diuino amplexu quotidie honorari, nec tam terræ incolas, quàm cœli alumnos, ob frequentem cœleſtium conuerſationem, nuncupandos.

§. 1. S. Catharinæ Senen. raptus, reuelationes, ecſtaſes.

NEcdum ſextum ætatis annum expleuerat Catharina, cùm rediens ab ædibus ſororis ſuæ Bonauenturæ, ad quas à matre miſſa fuerat cum fratre ſuo Stephano, vidit in aëre ſuprà verticem templi fratrum S. Dominici thalamum elegantiſſimum, regio ſplendore compoſitum, & in illo Chriſtum in throno imperatorio ſedentem, indutum Pontificio habitu, & in capite ferentem thiaram, qualis eſt Pontificum Romanorum. Aderant illi Petrus, Paulus, & Ioannes Apoſtoli. Huc puella defigens oculos, Chriſtum amantiſſimè contemplabatur, viciſſimq; Chriſtus ſuæ maieſtatis oculis in eam defixis blandiſſimè ſubridens, extenta ſuper eam dextra, expreſſoque crucis ſigno illi benedixit: mox ipſa ſpiritu rapta, ſui itineris prorſus oblita eſt; immotaque permanſiſſet, non modò tunc, ſed & alias ſæpiſſime, in tantilla ætate, in via publica, niſi ab alio tracta fuiſſet, vt incurſantibus cederet: Stephanus autem puerulus aliquo vſque progreſſus, & ſororem non ſequi aduertens, regreſſus, hærentem vocat, inclamat, ſed fruſtra, donec manu trahentis abducta quaſi è graui ſomno euigilans, auocatis parumper oculis, ô ſi videres, inquit, quæ ego video; ab hac melliflua viſione neutiquam me reuocares: referenſque oculos ad cælum nihil deinde vidit eiuſmodi. *Surius 29. April.*

Per idem etiam tempus vitas SS. Patrum Aegyptiorum, quorundam item aliorum, præcipuè vero S. Dominici, didicit, non ab vllo homine, ſed ſola reuelatione diuina, tantuſque mentem eius cepit ardor illas imitandi, vt nihil aliud poſſet animo voluere.

Quid ecſtaſes eius commemorem? in ea ipſa tenerrima ætate, cum ſolitudinem magno Patres Aegyptios imitandi deſiderio valde expeteret, excedit tandem ex vrbe, vnicum tantum aſportans panem, & pau-

paululum progreſſa, vt nullas videt illic coniunctas ædes, putat ſe in deſerta receſſiſſe; ſub prominentem ergo rupem ſuccedit, non procul inde: mox orat feruentiſſimè, & ecce ſenſim à terra vſque ad ſpeluncæ fornicem attollitur, ſicque vſque ad horam nonam permanet: verita verò in hoc dæmonis artes & inſidias, impetrat à Deo terræ reſtitui, & ſimul cum corpuſculi imbecillitas itineri non ſufficeret conficiendo, Deo ſe commendans, breui temporis ſpatio in ipſam ciuitatis portam per aëra ſe delatam conſpicit.

Eleuatur à terra.

§. 2. *S. Petrus Cæleſtinus cælitum conſuetudine gaudet.*

Surius 19. Maij.

ERat puer iſte ſimpliciſſimus adhuc, & iam primùm breui in tempore pſalterium didicerat legere, cùm Beatiſſimam Virginem & Sanctum Ioannem Euangeliſtam ſtantes iuxta crucem IESV ſæpe videret. Viſus eſt ad ipſum deſcendere, eumque conſolando, pſalmos cum ipſo dulciſſimè cantare, Angelos quoque de cęlo lapſos velut Pædagogos ſuos eum inſtruendo, vidit in ſomnis ſibi aſſiſtere: & ſi quid fortè puerili more cum coëtaneis minùs decens facere cœpiſſet, ſuaui cum increpatione, piaque caſtigatione corripere.

§. 3. *S. Birgitta B. V. MARIAM habet ſibi familiarem.*

Surius 23. Iulij.

CVm ſeptennis ferè eſſet Birgitta, vidit quodam tempore euigilans, è regione lectuli ſui, altare, & ſuper illud Dominam indutam veſtibus ſplendidis, & in manu ferentem coronam magni pretij, ipſique dicentem: Birgitta, veni. ſurgenti illi, & ad aram properanti, dixit Domina: Viſne habere coronam hanc? illa annuente, impoſuit eam capiti eius, ita vt ſentiret puella caput ſuum tãquam circulo quodam ambiri: ſed cùm ad lectulum redijſſet, viſio illa diſparuit, cuius tamen nunquam potuit obliuiſci.

Cùm duodennis item eſſet, cum puellis coætaneis acu pingebat, animo autem anxia, ita vt operi intendere non poſſet, oculos mentis ad Deum referebat: ecce autem viſa eſt illi aſſidere virgo quædam ignota, eamque in opere adiuuare, interrogata deinde quænam ipſi aſſediſſet, reſpondit ſe neminem vidiſſe: at matertera eius, opus quod tum præ manibus habuerat, non ab illa tam tenera puella; ſed diuinitus potiùs elaboratum conſiderans, inter reliquias fideliter illud aſſeruauit.

§. 4. *Ingens de puero Conſtantinopolitano in cælum rapto prodigium.*

QVo tempore ſex totis menſibus aſſiduo laborauit motu irrequieta tellus, orbemque conuuſſit vniuerſum, adeoque vt Conſtantinopolis metu exanimata, & ſedibus propè ſuis conuulſa, Theodoſius Imperator priuato ſchemate, nudus pedes, Patriarcha, populuſque vniuerſus deſerta vrbe in campum egreſſi dies noctesque numini flectendo ſupplices ſternerent preces; ecce ſpectantibus cunctis puer occulta vi Numinis raptus; ſublimis abit: trepidant pauentque vniuerſi, ingeminantq; vnà omnes ſolenne illud *κύριε ἐλέησον*. Redditus è cælo poſt horam puer eadem quà aſcenderat via, audiſſe dixit à cæleſtibus muſicis hymnum triſagion: *Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis, miſerere nobis*. Præcepitque vt nihil adderetur. Proclus Patriarcha odarium auditum ſtatim ab vniuerſo populo reuocari iuſſit, firmauit ea vox trepidam terram. Puer hymno triſagij pronunciato mox defunctus; ſpiritu ad beatorum ſedes redijt. Corpuſculum in S. Irenes æde conditum. Theodoſ. & Pulcheria tanto attoniti miraculo, edicto ſanxere, vti ter Sancta hæc ode vbique terrarum caneretur. recepitque Eccleſia hymnum; ſicque Deus per puerum nos hymnum hunc docuit.

Nicephorus l. 14. c. 46. ex quo Rader. in Aula S. Theodoſ.

§. 5. S.

§. 5. *S. Clara de Monte-Falco Virginis Matris, & ſuauiſsimi Ieſu fruitur aſpectu.*

Ex Chron. S. Franc. l. 5. cap. 40.

CLara cùm ardētiſſimis orationum ſtudijs incumberet, vidit Virginem Matrem cum puerulo Ieſu, ridente & ludibundo vultu, qualis eſt infantium inter matrum brachia perreptantium. Tum cœli Regina ad filiolum: Amplectere fili ſponſam tuam. Puella ingenti amoris vi propè eum tenebat, ſed elapſus ſinuoſa ſe veſte matris contexit, & ſimul viſum abijt ex oculis; ſed nō ex corde Virginis amor cœleſtis, & ſanctioris vitæ deſiderium: aſſiduis enim inde ſe precibus dare cœpit, atque adeo, vt diebus noctes coniungeret, nunc genibus nudis aduoluta, nunc brachijs velut in crucem expanſis, nunc etiam ore ad terram applicito. Sexennis tum erat nec eo maior.

§. 6. *Pueris duobus facta viſio, de translatione corporum SS. Marcellini & Petri facienda.*

Ex Eginhardo Baron. to 9. anno 826.

CVm quidam puer Ratleici, iubente eo, officio veſpertino completo, ceteris exeuntibus ſolus in Eccleſia remanſiſſet, & clauſis ianuis iuxta illa ſacra corpora in parua cellula quaſi vigilaturus conſediſſet, ſubitaneo ſomno depreſſus vidit quaſi duas columbas, per dexteriorem abſidæ feneſtram intrare, & in culmine tecti ſupra ipſa Sanctorum corpora conſidere, quarum altera tota alba, altera cani & albi coloris permixta, varia videbatur. cumque in eodem culmine diutius deambularent, & conſuetum columbis gemitum viciſſim veluti colloquentes ederent, rurſus per eandem feneſtram egreſſæ non cōparuerunt, ſequutaque vox ſuper caput pueri ſonuit: Vade, inquit, & dic Ratleico, vt indicet Domino ſuo, quia iſti SS. Martyres nolunt, vt eorum corpora in hoc loco requieſcant: alium enim elegerunt, ad quem celeriter migrare diſpoſitum habent. Huius vocis author ab eo videri non potuit: qua tamen finita

nita euigilauit, ſomnoque excitus, reuerſo ad Baſilicam Ratleico, quid vidiſſet indicauit. Cuidam item [illegible] nomine Rudlando, per quietem viſi ſunt duo iuuenes, qui ei de transferendis Sanctorum corporibus multa Eginhardo dicenda mandarunt, & ad quem locum, vel qualiter id fieri deberet, oſtenderunt.

§. 7. *S. Aldegundis variæ viſiones.*

ALdegundi regali ex progenie procreatæ in puellari ætate multa ſunt oſtenſa, & patefacta diuinitus: nam Christum vidit formoſiſſimi figurâ pueri, candidam ſtolam, & palmam ſibi afferentem, atque amantiſſimè tribuentem: quin & vocem audiuit, ne alium ſibi quàm Dei vnigenam filium deſponderet, ſuauiter præmonentem: die quodam aſpexit, & agnouit Angelum ſe hortantem, vt in virginitate permaneret, eidem puellæ apparuit iter facientis habitu, quæ ſe à Deipara miſſam affirmauit, & illius nomine eorum quæ cuperet, dedit optionem. At virgo ſapiens, & de prudentibus vna, id ſe optare reſpondit, quod eſſet Chriſto gratiſſimum. Vidit aliquando Apoſtolorum Principem; vidit Angelos: & quo altiùs ſe euectam cernebat, tanto ſemper ſe gerebat ſancta virgo ſubmiſſiùs. *Ex hiſtoria Hualbaldi Elnonenſi, qui obijt anno 930.*

§. 8. *De pueri cuiuſdam vigilantis mirabili viſione.*

ANno quo hæc ſcripſi (inquit Petrus) vigilia natalis Domini, nocte ſcilicet, qua, *ſanctificamini hodie*, cantatur, iacebat puerulus quidam monachus ante ſacros matutinos in fratrum dormitorio, & neſcio quid meditans, dormire non poterat: & ecce poſt aliquantum proceſſum noctis, vidit venerabilis vitæ fratrem Aichardum nomine, qui eiuſdem Monaſterij Prior fuerat, & ante paucos annos vita exceſſerat, per gradus dormitorij aſcendentem, ſibi appropinquare; erat verò iam dictus puerulus fratris eius *Petr. Venerab. l. 2. c. 7.*

filius: venit ergo & in ſcamno ante lectum pueri cōſtituto reſedit: erat cum illo & venerandus ille Dominus Prior Guilielmus, & ipſe ſimiliter defunctus: neutrum tamen eorum dum viuerent, puer viderat: ſed ex his, quæ ab eis audiuit, abſque vlla eos, ac ſi vidiſſet, dubitatione cognouit. morati ſunt & collocuti ad inuicem aliquamdiu, puero audiente, quouſque Domino Guilielmo recedente, ſolus frater Aichardus ante illum, vt dictum eſt, ſedens remanſit, qui ad puerum conuerſus, hortatus eſt eum vt ſurgeret, & ad mira quædam videnda vſque ad fratrum cœmiterium cum eo procederet: reſpondit ille, timore, qui eum inuaſerat, Patris ſui familiari collocutione iam ex parte ſedato, nō poſſe fieri quod monebat; ſub cuſtode ſe eſſe, timere ne ſi eum aliquis præter morem egredientem videret, dira flagella ſubiret, nec ipſe inter multiplices plagas ſibi adeſſe valeret. Ad hæc illo dicente nihil ſibi eſſe timendum, credendum eſſe patruo, optimè ſe ne quid mali ei inde contingeret, prouiſurum, ſaluum & incolumem ducturum ac reducturum: adiunctus eſt puer in ſententiam: ſurgens ac ſe regulari more induens, præcedentem ſequutus eſt: duxit autem eum per clauſtrum maius in clauſtrum infirmorum, indeque ad cœmiterij oſtium; quo aperto, ſtatim vlterius proceſſerunt, & ecce conſpicit puer totum cœmiterij ambitum ſedibus innumeris refertum, ac ſupra ſedes illas viros ſchemate monaſtico indutos ſedere: dixerat autem illi patruus, & ſibi inter alias ſedem ſeruari, in qua ſtatim aliorum modo veniens reſideret. Indicauerat etiam querelam in conuentu illo de ſe futuram, propter quam neceſſe eſſet ſe exurgere, & ad vocantis iudicium properare. Monuerat inſuper, vt in illo examinis interuallo eandem ſedem puer occuparet, nihilque metuens ſibi vſque ad reditum conſeruaret; quod & ſic factum: ingreſſus namque frater Aichardus cum puero conuentum illum, mox

in

in ſede ſibi parata reſedit. Ortus eſt ſtatim clamor, & à quodam circumſedente querela depoſita, quod idem frater tardus illi ſuo conuentui occurriſſet: Surrexit ille confeſtim, & ad ſatisfaciendum more monaſtico in medium proceſſit, quo facto puer, vt monitus fuerat, ſurgens conſtanter in ſede eadem reſedit, obtinet autem medium cœmiterij locum ſtructura quædam lapidea, habens in ſummitate ſui quantitatem vnius lampadis capacem, quæ ob reuerentiam fidelium ibi quieſcentium, totis noctibus fulgore ſuo locum illum ſacrum illuſtrat. ſunt & gradus, per quos illuc aſcenditur, ſupraque ſpatium duobus vel tribus ad ſtandum vel ſedendum hominibus ſufficiens. ibi ſedem cuiuſdam magni & reuerendi iudicis, ſupraque ipſum ſedentem puer dum conſpiceret, vidit iam dictum fratrē Aichardum ante ipſum velut pro ſatisfactione proſtratum. Quid dixerit, quid ei reſponſum fuerit, intelligere, licet multum niſus, non potuit: Clare autem idcirco cuncta videre poterat, quia quædam maxima claritas abſq; ſubſidio humanorum luminum totum illud illius cœmiterij ſpatium illuſtrabat: modico temporis interuallo tranſacto, ſæpe nominatus Frater ad locū proprium rediit, & puero ſibi cedente, atque ad eius pedes reſidente, ſedem ſuam recipit. Parum interceſſerat, & ecce puer conſpicit totum conuentum illum de ſedibus ſuis exurgere, & non ad illam, per quam ingreſſus fuerat portam, ſed ad aliam quandam tendentem, ad exitum feſtinare. Antequam tamen egrederentur, conſpexit multum ignem proximè ante ipſam portam accenſum, per quem, vt referebant plurimi ex illo agmine tranſeuntes, alij diu in illo morabantur, alij citò tranſibant. Hæc tamdiu vidit, quouſque portam illam omnes exceſſerunt. Remanſit autem poſt tantum ſpectaculum ſolus puer cum patruo: quem patruus, vt promiſerat, per viā qua venerat, reducens, cū eo fratrū dormitoriū aſcēdit, eumq; vſq; ad lectū propriū proſecutus ſtatim diſparuit.

vnaquaque die laborabat ad opus Dei, & noctibus ſimiliter; proprio non parcens corpori: ita vt in ſyluis & montibus manens, ante lucem abſconsè ſurgeret ad orationem: per niuem enim & gelu, per pluuiam & pruinam laborans, nihil mali ſentiebat, neque vlla pigritia erat in eo. In tali ergo labore poſitus quadam nocte in ſomnis audiuit vocem dicentem ſibi: Bene ieiunas & oras; citò iturus es ad patriam tuam. Deinde poſt paruum tempus audiuit vocem dicentem ſibi: Ecce nauis tua parata eſt; & ita inuenit manè, vt dictum eſt ad eum: cucurrit igitur manè cōtra mare 200. millia paſſuum, vt veniret ad nauem; & venit vbi nunquam antea fuerat; nec vbi notum quemquam habebat, relinquens homines cum quibus fuerat captiuus ſeptem annis. Sic ergo currens in virtute Dei, qui viam eius dirigebat, nihil metuebat, donec veniret ad nauem ſibi à Deo præparatam. & ipſa die qua venit, profecta eſt nauis de loco ſuo.

§. 4. *Puer ad matris tumbam orans, eam ex purgatorio educit.*

Speculum ex diſt. 9. §. 143.

QVidam Epiſcopus deuotus vidit in ſomnis puerum piſcantem de puteo, cum hamo aureo, & linea argentea, & inde pertrahebat vnam pulchram mulierem. Et Epiſcopus euigilans, vidit eundem puerum in cæmiterio ſuper vnam tumbam orantem, & quæſiuit ab eo quid faceret. Reſpondit, Pro anima matris dicō: *Pater noſter*, & *Miſerere*. Intellexit vir ſanctus quod anima illius mulieris liberata eſſet à purgatorio precibus illius pueri, & *Pater noſter*, eſſet hamus aureus, & *Miſerere*, eſſet linea argentea.

§. 5. *S. Margareta Hung. in tenebris ſolem lucentem efficit.*

Sur 28. Ian.

QVadam die cùm nonniſi decem eſſet annorum Margareta inueniens iuuenculas virgines ludentes in valetudinario, & propter obſcuritatem

tenebroſi

tenebroſi temporis parum aut nihil videntes, dixit eis: Vultis vt faciam vobis apparere ſolem? illis deſiderantibus, ſed impoſſibile putantibus, indicauit locum quendam digito ſatis propinquum, & dixit eis: Ibo vſque ad locum illum, & antequam reuertar à vobis videbitis ſolem clarè lucentem: iuit & orauit; & ſtatim ſol apparens, & clare lucens totam domum illuminauit. Quodam tempore cùm circa mediam noctem eſſet in ambulacro, quod eſt ante dormitorium ſororum, & de cœleſtibus cogitaret, apparuerunt ei ſol & luna, lucentes in medio cæli.

§. 6. S. VVinvvalocus oratione crus puero fractum reſtaurat.

CVm S. VVinvvaloci condiſcipuli (vt ſolet indomita puerorum ætas) per agros curſitantes ſeſe oblectarent, ecce vnus ex illis ſibi crus frangit: at pius puer VVinvvalocus hortatus eſt eos ne turbarentur, ſed toto pectore in preces ad Deum fundendas incumberent: non enim difficile eſt, inquit, illi crus fractum reformare, qui intra matris viſcera totum hominem formauit. Dant ſe precibus cuncti, & ſanctus Puer. Domine omnipotens, inquit, qui claudis greſſum reſtituiſti, audi preces quas tibi deferimus, & tua inuiſibili medicina huic fratri noſtro priſtinam reſtitue incolumitatem. Sic orauit, & ſalutari crucis ſigno plagæ locum vndique conſignans, dextram eius apprehendit, & dixit clara voce: In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti ſurge, & Deo gratias age. Ad hanc ille vocem tam ſurrexit incolumis, vt nec veſtigium vllum fracti cruris appareret. Rogabat quidem VVinvvalocus eos qui aderant, vt hanc rem apud ſe tacitam haberent: ſed Deo volente, producta eſt in publicum. *Sur. to. 2.*

§. 7. Ventis mutatis rates Oceano demerſas S. Cuthbertus ad littus reuocat.

DEuotus Domino puer Cuthbertus ſicut ipſe familiaribus ſuis atteſtari ſolebat, in anguſtijs *Beda in e. in vita. c. 3*

ſe vallantibus, orans Dominum Angelica meruit opitulatione defendi: necnon etiam pro alijs in periculo conſtitutis ſæpe exaudiebatur. Eſt monaſterium non longè ab oſtio fluminis Thini ad meridiem ſitum, tunc quidem virorum, nunc mutato (vt ſolet) per tempora, rerum ſtatu, virginum Chriſto ſeruientium nobili examine pollens; qui videlicet famuli Chriſti, dum ligna monaſterij vſibus per memorati alueum fluminis de longè ratibus veherent, iamque è religione eiuſdem monaſterij vehendo aduenirent; ac rates ad terram educere conarentur, ecce ventus ſubitò ab occaſu intempeſtiuus aſſurgens, abripuit rates, atque ad oſtium fluminis trahere cœpit; quod videntes è monaſterio fratres, emiſſis in fluuio nauiculis, eos qui in ratibus laborabant, adiuuare nitebantur; ſed vi fluminis ac ventorum violentia ſuperati, nequaquam valebant: vnde facta deſperatione humani adiutorij, confugerunt ad Diuinum, egreſſi namque de monaſterio, & labentibus in Oceanum ratibus, collecti in proxima abice flectebant genua, ſupplicantes domino pro his, quos in tantum mortis diſcrimen iam iamque irruere cernebant: ſed prouiſione diuina ſatis diu precantium vota ſunt dilata, vt videlicet quanta eſſet in Cuthberto virtus precandi, pateſceret: ſtabat enim in altera amnis ripa vulgaris turba non modica, in qua ſtabat & ipſe, quæ cùm à ſpectantibus cum triſtitia monachis raptas porrò cerneret rates, adeo vt quaſi quinque aues paruulæ (quinque enim erant rates) vndis inſidentes, apparerent, cœpit irridere vitam conuerſationis eorum, quaſi meritò talia paterentur, qui communia mortalium iura ſpernentes, noua & ignota darent ſtatuta viuendi. Prohibuit probra deridentium Cuthbertus; Quid agitis, inquiens, fratres, maledicentes his, quos in lethum iam trahi videtis? nonne melius eſſet & humanius Dominum pro eorum deprecari ſalute, quàm de illorum gaudere periculis? at illi ruſtico

ſtico & animo & ore ſtomachantes aduerſus eum, Nullus, inquiunt, hominum pro eis roget, nullus eorum miſereatur Deus, qui & veteres culturas hominibus tulere, & nouas qualiter obſeruare debeant nemo nouit: quo accepto reſponſo ipſe oraturus Dominum genua flexit, caput in terram declinauit, ſtatimque retorta vis ventorum rates cum his qui ducebant gaudentibus integras ad terram eiecit, & iuxta ipſum monaſterium in loco opportuno, erubeſcentibus de ſua infidelitate ruſticis, & Cuthberti virtutem deprædicantibus, depoſuit.

§. 8. *Procellam ingentem ſedat S. Clarus.*

CVm ſanctus Clarus adhuc puer, vltra Rhodanum matrem ſecutus fuiſſet, vt oſſa B. Ferreoli veneraretur, idque faceret impenſius ad plures horas: adeo interea creuit fluuius, vt nocte appetẽte domum redituris non leue immineret periculum: vix enim nauem conſcenderant, cùm adeo ſæuire tempeſtas cœpit, vt de omnium vita conclamatum eſſe ipſi nautæ faterentur. Sed puer ſanctiſſimus ad baſilicam B. Martyris conuerſis brachijs has cum lacrymis effudit voces: Deus pro cuius nomine Martyr Ferreolus mortem ſuſcepit, ſubueni nobis in periculo poſitis. Vix verba protulerat, & Rhodanus mitior nauim leui impulſu ad littus optatum tranſmiſit; quo periculo erepti, Deo gratias egerunt, pueri fidem mirantes. *Sur. 1. Ian.*

§. 9. B. *Aloyſii preces haud vnquam irritæ.*

Aloyſius Gonzaga cùm annorum eſſet 13. & dimidiati, tantum diuinæ voluntati confiſus eſt ſemper, vt ipſemet aliquando non ſit veritus profiteri (quod ſanè portento ſimile eſt) nihil ſe vnquam magnũ, nihil mediocre à Deo irritis precib. popoſciſſe, neq; vllum negotium quamuis implicatũ, aliorumq; opinione deſperatum atq; perditum, quod eius pro- *Virgil. Cepari in vita l. 1. c. 6.*

uidentiæ

Digitized by Google

uidentiæ commiſerit, non ex animi ſui ſententia confectum eſſe; adeo diuina benignitas ſemper eius orationi paruit.

Simile de S. Dominico legimus.

Vide p. 2. c. 32. §. 3. & §. 7. vide etiam p. 3. c. 9. §. 2. & p. 2. c. 1, §. 5.

CAPVT XXVI.

REVELATIONES, VISIONES, Ecſtaſes.

NEgabat Philoſophorum princeps Ariſtoteles cum Dijs vllum eſſe poſſe hominibus commercium, Diuinæ naturæ dignitatem nobiliorem, quàm vt ſe abiecto viliq́ue hominũ conſortio admiſceret: quod idem Poëtam indicare voluiſſe crediderim, cùm caneret, *Non vacat exiguis rebus adeſſe Ioui.* Sed quàm cœlo toto vterque aberrarit, diuinus in homines amor fidem facit, carnis humanæ onus à Deo aſſumptum teſtatur, innumera ſingularis bonitatis monumenta comprobant. Spectabat Philoſophus ſublimem Dei naturam, inſertum humilitatis prototypon neſciebat; intuebatur abiectam hominum conditionem, diuinum in homines amorem nõ aduertebat: qui ſi hodierno die ab inferis excitatus viueret, eo libentius palinodiam caneret, quo frequentioribus vel puerorum cum Deo conuerſantium exemplis conuinceretur. videret enim pueros in hac calamitatum valle, ſupremo ferè beatitudinis monte conſidere; inter homines commorantes, medijs Angelorum choris intereſſe, præuia futurorum cognitione donari, cœleſti conſpectu ac diuino amplexu quotidie honorari, nec tam terræ incolas, quàm cœli alumnos, ob frequentem cœleſtium conuerſationem, nuncupandos.

§. I. S.

Digitized by Google

§ 1. S. Catharinæ Senen. raptus, reuelationes, ecſtaſes.

NEcdum ſextum ætatis annum expleuerat Catharina, cùm rediens ab ædibus ſororis ſuæ Bonauenturæ, ad quas à matre miſſa fuerat cum fratre ſuo Stephano, vidit in aëre ſuprà verticem templi fratrum S. Dominici thalamum elegantiſſimum, regio ſplendore compoſitum, & in illo Chriſtum in throno imperatorio ſedentem, indutum Pontificio habitu, & in capite ferentem thiaram, qualis eſt Pontificum Romanorum. Aderant illi Petrus, Paulus, & Ioannes Apoſtoli. Huc puella defigens oculos, Chriſtum amantiſſimè contemplabatur, viciſſimq; Chriſtus ſuæ maieſtatis oculis in eam defixis blandiſſimè ſubridens, extenta ſuper eam dextra, expreſſoque crucis ſigno illi benedixit: mox ipſa ſpiritu rapta, ſui itineris prorſus oblita eſt; immotaque permanſiſſet, non modò tunc, ſed & alias ſæpiſſime, in tantilla ætate, in via publica, niſi ab alio tracta fuiſſet, vt incurſantibus cederet: Stephanus autem puerulus aliquo vſque progreſſus, & ſororem non ſequi aduertens, regreſſus, hærentem vocat, inclamat, ſed fruſtra, donec manu trahentis abducta quaſi è graui ſomno euigilans, auocatis parumper oculis, ô ſi videres, inquit, quæ ego video; ab hac melliflua viſione neutiquam me reuocares: referenſque oculos ad cælum nihil deinde vidit eiuſmodi. *Surius 29. April.*

Per idem etiam tempus vitas SS. Patrum Aegyptiorum, quorundam item aliorum, præcipuè vero S. Dominici, didicit, non ab vllo homine, ſed ſola reuelatione diuina, tantuſque mentem eius cepit ardor illas imitandi, vt nihil aliud poſſet animo voluere.

Quid ecſtaſes eius commemorem? in ea ipſa tenerrima ætate, cum ſolitudinem magno Patres Aegyptios imitandi deſiderio valde expeteret, excedit tandem ex vrbe, vnicum tantum aſportans panem, &

pau-

paulùlum progreſſa, vt nullas videt illic coniunctas ædes, putat ſe in deſerta receſſiſſe; ſub prominentem ergo rupem ſuccedit, non procul inde: mox orat ferventiſſimè, & ecce ſenſim à terra vſque ad ſpeluncæ fornicem attollitur, ſicque vſque ad horam nonam permanet: verita verò in hoc dæmonis artes & inſidias, impetrat à Deo terræ reſtitui, & ſimul cum corpuſculi imbecillitas itineri non ſufficeret conficiendo, Deo ſe commendans, breui temporis ſpatio in ipſam ciuitatis portam per aëra ſe delatam conſpicit.

Eleuatur à terra.

§. 2. *S. Petrus Cœleſtinus cœlitum conſuetudine gaudet.*

Surius 19. Maij.

ERat puer iſte ſimpliciſſimus adhuc, & iam primùm breui in tempore pſalterium didicerat legere, cùm Beatiſſimam Virginem & Sanctum Ioannem Euangeliſtam ſtantes iuxta crucem IESV ſæpe videret. Viſus eſt ad ipſum deſcendere, eumque conſolando, pſalmos cum ipſo dulciſſimè cantare; Angelos quoque de cœlo lapſos velut Pædagogos ſuos eum inſtruendo, vidit in ſomnis ſibi aſſiſtere: & ſi quid fortè puerili more cum coëtaneis minùs decens facere cœpiſſet, ſuaui cum increpatione, piaque caſtigatione corripere.

§. 3. *S. Birgitta B. V. MARIAM habet ſibi familiarem.*

Surius 23. Iulij.

CVm ſeptennis ferè eſſet Birgitta, vidit quodam tempore euigilans, è regione lectuli ſui, altare, & ſuper illud Dominam indutam veſtibus ſplendidis, & in manu ferentem coronam magni pretij, ipſique dicentem: Birgitta, veni. ſurgenti illi, & ad aram properanti, dixit Domina: Viſne habere coronam hanc? illa annuente, impoſuit eam capiti eius, ita vt ſentiret puella caput ſuum tãquam circulo quodam ambiri: ſed cùm ad lectulum rediiſſet, viſio illa diſparuit, cuius tamen nunquam potuit obliuiſci.

Cùm

Digitized by Google

Cùm duodennis item eſſet, cum puellis coætaneis acu pingebat, animo autem anxia, ita vt operi intendere non poſſet, oculos mentis ad Deum referebat: ecce autem viſa eſt illi aſſidere virgo quædam ignota, eamque in opere adiuuare, interrogata deinde quænam ipſi aſſediſſet, reſpondit ſe neminem vidiſſe: at matertera eius, opus quod tum præ manibus habuerat, non ab illa tam tenera puella, ſed diuinitus potiùs elaboratum conſiderans, inter reliquias fideliter illud aſſeruauit.

§. 4. *Ingens de puero Conſtantinopolitano in cælum rapto prodigium.*

QVo tempore ſex totis menſibus aſſiduo laborauit motu irrequieta tellus, orbemque conuſſit vniuerſum, adeòque vt Conſtantinopolis metu exanimata, & ſedibus propè ſuis conuulſa, Theodoſius Imperator priuato ſchemate, nudus pedes, Patriarcha, populuſque vniuerſus deſerta vrbe in campum egreſſi dies noctéſque numini flectendo ſupplices ſternerent preces; ecce ſpectantibus cunctis puer occulta vi Numinis raptus; ſublimis abit: trepidant pauentque vniuerſi, ingeminantq; vnà omnes ſolenne illud κύριε ἐλέησον. Redditus è cælo poſt horam puer eadem quà aſcenderat via, audiſſe dixit à cæleſtibus muſicis hymnum triſagion: *Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis, miſerere nobis.* Præcepitque vt nihil adderetur. Proclus Patriarcha odarium auditum ſtatim ab vniuerſo populo reuocari iuſſit, firmauit ea vox trepidam terram. Puer hymno triſagij pronunciato mox defunctus; ſpiritu ad beatorum ſedes rediit. Corpuſculum in S. Irenes æde conditum. Theodoſ. & Pulcheria tanto attoniti miraculo, edicto ſanxere, vti ter Sancta hæc ode vbique terrarum caneretur. recepitque Eccleſia hymnum; ſicque Deus per puerum nos hymnum hunc docuit.

Nicephorus l. 14. c. 46. ex quo Rader. in Aulâ S. Theodoſ.

§. 5. S.

§. 5. S. Clara de Monte-Falco Virginis Matris, & ſuauiſſimi Ieſu fruitur aſpectu.

Ex Chron. S. Franc. l. 5. cap. 40.

CLara cùm ardétiſſimis orationum ſtudijs incumberet, vidit Virginem Matrem cum puerulo Ieſu, ridente & ludibundo vultu, qualis eſt infantium inter matrum brachia perreptantium. Tum cœli Regina ad filiolum: Amplectere fili ſponſam tuam. Puella ingenti amoris vi propè eum tenebat, ſed elapſus ſinuoſa ſe veſte matris contexit, & ſimul viſum abijt ex oculis; ſed nõ ex corde Virginis amor cœleſtis, & ſanctioris vitæ deſiderium: aſſiduis enim inde ſe precibus dare cœpit, atque adeo, vt diebus noctes coniungeret, nunc genibus nudis aduoluta, nunc brachijs velut in crucem expanſis, nunc etiam ore ad terram applicito. Sexennis tum erat nec eo maior.

§. 6. Pueris duobus facta viſio, de translatione corporum SS. Marcellini & Petri facienda.

Ex Eginhardo Baron. to 9. anno 826.

CVm quidam puer Ratleici, iubente eo, officio veſpertino completo, ceteris exeuntibus ſolus in Eccleſia remanſiſſet, & clauſis ianuis iuxta illa ſacra corpora in parua cellula quaſi vigilaturus conſediſſet, ſubitaneo ſomno depreſſus vidit quaſi duas columbas, per dexteriorem abſidæ feneſtram intrare, & in culmine tecti ſupra ipſa Sanctorum corpora conſidere, quarum altera tota alba, altera cani & albi coloris permixta, varia videbatur. cumque in eodem culmine diutius deambularent, & conſuetum columbis gemitum viciſſim veluti colloquentes ederent, rurſus per eandem feneſtram egreſſæ non cõparuerunt, ſequutaque vox ſuper caput pueri ſonuit: Vade, inquit, & dic Ratleico, vt indicet Domino ſuo, quia iſti SS. Martyres nolunt, vt eorum corpora in hoc loco requieſcant: alium enim elegerunt, ad quem celeriter migrare diſpoſitum habent. Huius vocis author ab eo videri non potuit: qua tamen finita

nita euigilauit, ſomnoque excitus, reuerſo ad Baſilicam Ratleico, quid vidiſſet indicauit. Cuidam item [illegible] nomine Rudlando, per quietem viſi ſunt duo iuuenes, qui ei de transferendis Sanctorum corporibus multa Eginhardo dicenda mandarunt, & ad quem locum, vel qualiter id fieri deberet, oſtenderunt.

§. 7. *S. Aldegundis variæ viſiones.*

ALdegundi regali ex progenie procreatæ in puellari ætate multa ſunt oſtenſa, & patefacta diuinitus: nam Chriſtum vidit formoſiſſimi figurâ pueri, candidam ſtolam, & palmam ſibi afferentem, atque amantiſſimè tribuentem: quin & vocem audiuit, ne alium ſibi quàm Dei vnigênam filium deſponderet, ſuauiter præmonentem: die quodam aſpexit, & agnouit Angelum ſe hortantem, vt in virginitate permaneret, eidem puellæ apparuit iter facientis habitu, quæ ſe à Deipara miſſam affirmauit, & illius nomine eorum quæ cuperet, dedit optionem. At virgo ſapiens, & de prudentibus vna, id ſe optare reſpondit, quod eſſet Chriſto gratiſſimum. Vidit aliquando Apoſtolorum Principem; vidit Angelos: & quo altiùs ſe euectam cernebat, tanto ſemper ſe gerebat ſancta virgo ſubmiſſiùs. *Ex hiſtoriâ Hualbaldi Elnonenſi, qui obijt anno 930.*

§. 8. *De pueri cuiuſdam vigilantis mirabili viſione.*

ANno quo hæc ſcripſi (inquit Petrus) vigilia natalis Domini, nocte ſcilicet, quâ, *ſanctificamini hodie*, cantatur, iacebat puerulus quidam monachus ante ſacros matutinos in fratrum dormitorio, & neſcio quid meditans, dormire non poterat: & ecce poſt aliquantum proceſſum noctis, vidit venerabilis vitæ fratrem Aichardum nomine, qui eiuſdem Monaſterij Prior fuerat, & ante paucos annos vita exceſſerat, per gradus dormitorij aſcendentem, ſibi appropinquare; erat verò iam dictus puerulus fratris eius *Petr. Venerab. l. 2. c. 17.*

vnaquaque die laborabat ad opus Dei, & noctibus ſimiliter; proprio non parcens corpori:ita vt in ſyluis & montibus manens, ante lucem abſconsè ſurgeret ad orationem: per niuem enim & gelu, per pluuiam & pruinam laborans, nihil mali ſentiebat, neque vlla pigritia erat in eo. In tali ergo labore poſitus quadam nocte in ſomnis audiuit vocem dicẽtem ſibi: Bene ieiunas & oras; citò iturus es ad patriam tuam. Deinde poſt paruum tempus audiuit vocem dicentem ſibi: Ecce nauis tua parata eſt; & ita inuenit manè, vt dictum eſt ad eum: cucurrit igitur manè cõtra mare 200. millia paſſuum, vt veniret ad nauem; & venit vbi nunquam antea fuerat; nec vbi notum quemquam habebat, relinquens homines cum quibus fuerat captiuus ſeptem annis. Sic ergo currens in virtute Dei, qui viam eius dirigebat, nihil metuebat, donec veniret ad nauem ſibi à Deo præparatam. & ipſa die qua venit, profecta eſt nauis de loco ſuo.

§. 4. *Puer ad matris tumbam orans, eam ex purgatorio educit.*

Speculum ex diſt. 9. §. 143.

QVidam Epiſcopus deuotus vidit in ſomnis puerum piſcantem de puteo, cum hamo aureo, & linea argentea, & inde pertrahebat vnam pulchram mulierem. Et Epiſcopus euigilans, vidit eundem puerum in cæmiterio ſuper vnam tumbam orantem, & quæſiuit ab eo quid faceret. Reſpondit, Pro anima matris dicõ: *Pater noſter*, & *Miſerere*. Intellexit vir ſanctus quod anima illius mulieris liberata eſſet à purgatorio precibus illius pueri, & *Pater noſter*, eſſet hamus aureus, & *Miſerere*, eſſet linea argentea.

§. 5. *S. Margareta Hung. in tenebris ſolem lucentem efficit.*

Sur 28. Ian.

QVadam die cùm nonniſi decem eſſet annorum Margareta inueniens iuuenculas virgines ludentes in valetudinario, & propter obſcuritatem

tenebroſi

tenebroſi temporis parum aut nihil videntes, dixit eis: Vultis vt faciam vobis apparere ſolem? illis deſiderantibus, ſed impoſſibile putantibus, indicauit locum quendam digito ſatis propinquum, & dixit eis: Ibo vſque ad locum illum, & antequam reuertar à vobis videbitis ſolem clarè lucentem: iuit & orauit; & ſtatim ſol apparens, & clare lucens totam domum illuminauit. Quodam tempore cùm circa mediam noctem eſſet in ambulacro, quod eſt ante dormitorium ſororum, & de cœleſtibus cogitaret, apparuerunt ei ſol & luna, lucentes in medio cæli.

§. 6. S. VVinvvalocus oratione crus puero fractum reſtaurat.

CVm S. VVinvvaloci condiſcipuli (vt ſolet indomita puerorum ætas) per agros curſitantes ſeſe oblectarent, ecce vnus ex illis ſibi crus frangit: at pius puer VVinvvalocus hortatus eſt eos ne turbarentur, ſed toto pectore in preces ad Deum fundendas incumberent: non enim difficile eſt, inquit, illi crus fractum reformare, qui intra matris viſcera totum hominem formauit. Dant ſe precibus cuncti, & ſanctus Puer. Domine omnipotens, inquit, qui claudis greſſum reſtituiſti, audi preces quas tibi deferimus, & tua inuiſibili medicina huic fratri noſtro priſtinam reſtitue incolumitatem. Sic orauit, & ſalutari crucis ſigno plagæ locum vndique conſignans, dextram eius apprehendit, & dixit clara voce: In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti ſurge, & Deo gratias age. Ad hanc ille vocem tam ſurrexit incolumis, vt nec veſtigium vllum fracti cruris appareret. Rogabat quidem VVinvvalocus eos qui aderant, vt hanc rem apud ſe tacitam haberent: ſed Deo volente, producta eſt in publicum. Sur. to. 2.

§. 7. Ventis mutatis rates Oceano demerſas S. Cuthbertus ad littus reuocat.

DEuotus Domino puer Cuthbertus ſicut ipſe familiaribus ſuis atteſtari ſolebat, in anguſtijs ſe Beda in e us vita.c.3

Digitized by Google

ſe vallantibus, orans Dominum Angelica meruit opitulatione defendi: necnon etiam pro alijs in periculo conſtitutis ſæpe exaudiebatur. Eſt monaſterium non longè ab oſtio fluminis Thini ad meridiem ſitum, tunc quidem virorum, nunc mutato (vt ſolet) per tempora, rerum ſtatu, virginum Chriſto ſeruientium nobili examine pollens; qui videlicet famuli Chriſti, dum ligna monaſterij vſibus per memorati alueum fluminis de longè ratibus veherent, iamque è religione eiuſdem monaſterij vehendo aduenirent; ac rates ad terram educere conarentur, ecce ventus ſubitò ab occaſu intempeſtiuus aſſurgens, abripuit rates, atque ad oſtium fluminis trahere cœpit; quod videntes è monaſterio fratres, emiſſis in fluuio nauiculis, eos qui in ratibus laborabant, adiuuare nitebantur; ſed vi fluminis ac ventorum violentia ſuperati, nequaquam valebant: vnde facta deſperatione humani adiutorij, confugerunt ad Diuinum, egreſſi namque de monaſterio, & labentibus in Oceanum ratibus, collecti in proxima abice flectebant genua, ſupplicantes domino pro his, quos in tantum mortis diſcrimen iam iamque irruere cernebant: ſed prouiſione diuina ſatis diu precantium vota ſunt dilata, vt videlicet quanta eſſet in Cuthberto virtus precandi, pateſceret: ſtabat enim in altera amnis ripa vulgaris turba non modica, in qua ſtabat & ipſe, quæ cùm à ſpectantibus cum triſtitia monachis raptas porrò cerneret rates, adeo vt quaſi quinque aues paruulæ (quinque enim erant rates) vndis inſidentes, apparerent, cœpit irridere vitam conuerſationis eorum, quaſi meritò talia paterentur, qui communia mortalium iura ſpernentes, noua & ignota darent ſtatuta viuendi. Prohibuit probra deridentium Cuthbertus: Quid agitis, inquiens, fratres, maledicentes his, quos in lethum iam trahi videtis? nonne melius eſſet & humanius Dominum pro eorum deprecari ſalute, quàm de illorum gaudere periculis? at illi ruſtico

ſtico & animo & ore ſtomachantes aduerſus eum, Nullus, inquiunt, hominum pro eis roget, nullus eorum miſereatur Deus, qui & veteres culturas hominibus tulere, & nouas qualiter obſeruare debeant nemo nouit: quo accepto reſponſo ipſe oraturus Dominum genua flexit, caput in terram declinauit, ſtatimque retorta vis ventorum rates cum his qui ducebant gaudentibus integras ad terram eiecit, & iuxta ipſum monaſterium in loco opportuno, erubeſcentibus de ſua infidelitate ruſticis, & Cuthberti virtutem deprædicantibus, depoſuit.

§. 8. *Procellam ingentem ſedat S. Clarus.*

CVm ſanctus Clarus adhuc puer, vltra Rhodanum matrem ſecutus fuiſſet, vt oſſa B. Ferreoli veneraretur, idque faceret impenſius ad plures horas: adeo interea creuit fluuius, vt nocte appetẽte domum redituris non leue immineret periculum: vix enim nauem conſcenderant, cùm adeo ſæuire tempeſtas cœpit, vt de omnium vita conclamatum eſſe ipſi nautæ faterentur. Sed puer ſanctiſſimus ad baſilicam B. Martyris conuerſis brachijs has cum lacrymis effudit voces: Deus pro cuius nomine Martyr Ferreolus mortem ſuſcepit, ſubueni nobis in periculo poſitis. Vix verba protulerat, & Rhodanus mitior nauim leui impulſu ad littus optatum tranſmiſit; quo periculo erepti, Deo gratias egerunt, pueri fidem mirantes. *Sur. 1. Ian.*

§. 9. B. *Aloyſii preces haud vnquam irritæ.*

ALoyſius Gonzaga cùm annorum eſſet 13. & dimidiati, tantum diuinæ voluntati confiſus eſt ſemper, vt ipſemet aliquando non ſit veritus profiteri (quod ſanè portento ſimile eſt) nihil ſe vnquam magnũ, nihil mediocre à Deo irritis precib. popoſciſſe, neq; vllum negotium quamuis implicatũ, aliorumq; opinione deſperatum atq; perditum, quod eius prouidentiæ *Virgil. Caparim vita l. 1. c. 6.*

Simile de S. Dominico legimus.

uidentiæ commiſerit, non ex animi ſui ſententia confectum eſſe; adeo diuina benignitas ſemper eius orationi paruit.

Vide p. 2. c. 32. §. 3. & §. 7. vide etiam p. 3. c. 9. §. 2. & p. 2. c. 1. §. 5.

CAPVT XXVI.

REVELATIONES, VISIONES, Ecſtaſes.

NEgabat Philoſophorum princeps Ariſtoteles cum Dijs vllum eſſe poſſe hominibus commercium, Diuinæ naturæ dignitatem nobiliorem, quàm vt ſe abiecto vilique hominū conſortio admiſceret: quod idem Poëtam indicare voluiſſe crediderim, cùm caneret, *Non vacat exiguis rebus adeſſe Ioui.* Sed quàm cœlo toto vterque aberrarit, diuinus in homines amor fidem facit, carnis humanæ onus à Deo aſſumptum teſtatur, innumera ſingularis bonitatis monumenta comprobant. Spectabat Philoſophus ſublimem Dei naturam, inſertum humilitatis prototypon neſciebat; intuebatur abiectam hominum conditionem, diuinum in homines amorem nō aduertebat: qui ſi hodierno die ab inferis excitatus viueret, eo libentius palinodiam caneret, quo frequentioribus vel puerorum cum Deo conuerſantium exemplis conuinceretur. videret enim pueros in hac calamitatum valle, ſupremo ferè beatitudinis monte conſidere; inter homines commorantes, medijs Angelorum choris intereſſe, præuia futurorum cognitione donari, cœleſti conſpectu ac diuino amplexu quotidie honorari, nec tam terræ incolas, quàm cœli alumnos, ob frequentem cœleſtium conuerſationem, nuncupandos.

§. 1. *S.*

Digitized by Google

§ 1. *S. Catharinæ Senen. raptus, reuelationes, ecſtaſes.*

NEcdum ſextum ætatis annum expleuerat Catharina, cùm rediens ab ædibus ſororis ſuæ Bonauenturæ, ad quas à matre miſſa fuerat cum fratre ſuo Stephano, vidit in aëre ſuprà verticem templi fratrum S. Dominici thalamum elegantiſſimum, regio ſplendore compoſitum, & in illo Chriſtum in throno imperatorio ſedentem, indutum Pontificio habitu, & in capite ferentem thiaram, qualis eſt Pontificum Romanorum. Aderant illi Petrus, Paulus, & Ioannes Apoſtoli. Huc puella defigens oculos, Chriſtum amantiſſimè contemplabatur, viciſſimq; Chriſtus ſuæ maieſtatis oculis in eam defixis blandiſſimè ſubridens, extenta ſuper eam dextra, expreſſoque crucis ſigno illi benedixit: mox ipſa ſpiritu rapta, ſui itineris prorſus oblita eſt; immotaque permanſiſſet, non modò tunc, ſed & alias ſæpiſſime, in tantilla ætate, in via publica, niſi ab alio tracta fuiſſet, vt incurſantibus cederet: Stephanus autem puerulus aliquo vſque progreſſus, & ſororem non ſequi aduertens, regreſſus, hærentem vocat, inclamat, ſed fruſtra, donec manu trahentis abducta quaſi è graui ſomno euigilans, auocatis paruumper oculis, ò ſi videres, inquit, quæ ego video; ab hac melliflua viſione neutiquam me reuocares: referenſque oculos ad cælum nihil deinde vidit eiuſmodi. *Surius 29. April.*

Per idem etiam tempus vitas SS. Patrum Aegyptiorum, quorundam item aliorum, præcipuè vero S. Dominici, didicit, non ab vllo homine, ſed ſola reuelatione diuina, tantuſque mentem eius cepit ardor illas imitandi, vt nihil aliud poſſet animo voluere.

Quid ecſtaſes eius commemorem? in ea ipſa tenerrima ætate, cum ſolitudinem magno Patres Aegyptios imitandi deſiderio valde expeteret, excedit tandem ex vrbe, vnicum tantum aſportans panem, & pau-

paululum progreſſa, vt nullas videt illic coniunctas ædes, putat ſe in deſerta receſſiſſe; ſub prominentem ergo rupem ſuccedit, non procul inde: mox orat ferventiſſimè, & ecce ſenſim à terra vſque ad ſpeluncæ fornicem attollitur; ſicque vſque ad horam nonam permanet: verita verò in hoc dæmonis artes & inſidias, impetrat à Deo terræ reſtitui, & ſimul cum corpuſculi imbecillitas itineri non ſufficeret conficiendo, Deo ſe commendans, breui temporis ſpatio in ipſam ciuitatis portam per aëra ſe delatam conſpicit.

Eleuatur à terra.

§. 2. *S. Petrus Cæleſtinus cælitum conſuetudine gaudet.*

ERat puer iſte ſimpliciſſimus adhuc, & iam primùm breui in tempore pſalterium didicerat legere, cùm Beatiſſimam Virginem & Sanctum Ioannem Euangeliſtam ſtantes iuxta crucem IESV ſæpe videret. Viſus eſt ad ipſum deſcendere, eumque conſolando, pſalmos cum ipſo dulciſſimè cantare; Angelos quoque de cælo lapſos velut Pædagogos ſuos eum inſtruendo, vidit in ſomnis ſibi aſſiſtere: & ſi quid fortè puerili more cum coëtaneis minùs decens facere cœpiſſet, ſuaui cum increpatione, piaque caſtigatione corripere:

Surius 19. Maij.

§. 3. *S. Birgitta B. V. MARIAM habet ſibi familiarem.*

CVm ſeptennis ferè eſſet Birgitta, vidit quodam tempore euigilans, è regione lectuli ſui, altare, & ſuper illud Dominam indutam veſtibus ſplendidis, & in manu ferentem coronam magni pretij, ipſique dicentem: Birgitta, veni. ſurgenti illi, & ad aram properanti, dixit Domina: Viſne habere coronam hanc? illa annuente, impoſuit eam capiti eius, ita vt ſentiret puella caput ſuum tãquam circulo quodam ambiri: ſed cùm ad lectulum rediiſſet, viſio illa diſparuit, cuius tamen nunquam potuit obliuiſci.

Surius 23. Iulij.

Cùm

Digitized by Google

Cùm duodennis item eſſet, cum puellis coætaneis acu pingebat, animo autem anxia, ita vt operi intendere non poſſet, oculos mentis ad Deum referebat: ecce autem viſa eſt illi aſſidere virgo quædam ignota, eamque in opere adiuuare, interrogata deinde quænam ipſi aſſediſſet, reſpondit ſe neminem vidiſſe: at matertera eius, opus quod tum præ manibus habuerat, non ab illa tam tenera puella, ſed diuinitus potiùs elaboratum conſiderans, inter reliquias fideliter illud aſſeruauit.

§. 4. *Ingens de puero Conſtantinopolitano in cælum rapto prodigium.*

QVo tempore ſex totis menſibus aſſiduo laborauit motu irrequieta tellus, orbemque conuſſit vniuerſum, adeoque vt Conſtantinopolis metu exanimata, & ſedibus propè ſuis conuulſa, Theodoſius Imperator priuato ſchemate, nudus pedes, Patriarcha, populuſque vniuerſus deſerta vrbe in campum egreſſi dies noctesque numini flectendo ſupplices ſternerent preces; ecce ſpectantibus cunctis puer occulta vi Numinis raptus; ſublimis abit: trepidant pauentque vniuerſi, ingeminantq; vnà omnes ſolenne illud κύριε ἐλέησον. Redditus è cælo poſt horam puer eadem quà aſcenderat via, audiſſe dixit à cæleſtibus muſicis hymnum triſagion: *Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis, miſerere nobis*. Præcepitque vt nihil adderetur. Proclus Patriarcha odarium auditum ſtatim ab vniuerſo populo reuocari iuſſit, firmauit ea vox trepidam terram. Puer hymno triſagij pronunciato mox defunctus; ſpiritu ad beatorum ſedes rediјt. Corpuſculum in S. Irenes æde conditum. Theodoſ. & Pulcheria tanto attoniti miraculo, edicto ſanxere, vti ter Sancta hæc ode vbique terrarum caneretur. recepitque Eccleſia hymnum; ſicque Deus per puerum nos hymnum hunc docuit.

Nicephorus l. 14. c. 46. ex quo Rader. in Aulâ S. Theodoſ.

Digitized by Google

§. 5. S. Clara de Monte-Falco Virginis Matris, & ſuauiſſimi Ieſu fruitur aſpectu.

Ex Chron. S. Franc. l. 5. cap. 40.

CLara cùm ardétiſſimis orationum ſtudijs incumberet, vidit Virginem Matrem cum puerulo Ieſu, ridente & ludibundo vultu, qualis eſt infantium inter matrum brachia perreptantium. Tum cœli Regina ad filiolum: Amplectere fili ſponſam tuam. Puella ingenti amoris vi propè eum tenebat, ſed elapſus ſinuoſa ſe veſte matris contexit, & ſimul viſum abijt ex oculis; ſed nō ex corde Virginis amor cœleſtis, & ſanctioris vitæ deſiderium: aſſiduis enim inde ſe precibus dare cœpit, atque adeo, vt diebus noctes coniungeret, nunc genibus nudis aduoluta, nunc brachijs velut in crucem expanſis, nunc etiam ore ad terram applicito. Sexennis tum erat nec eo maior.

§. 6. Pueris duobus facta viſio, de translatione corporum SS. Marcellini & Petri facienda.

Ex Eginhardo Baron. to 9. anno 826.

CVm quidam puer Ratleici, iubente eo, officio veſpertino completo, ceteris exeuntibus ſolus in Eccleſia remanſiſſet, & clauſis ianuis iuxta illa ſacra corpora in parua cellula quaſi vigilaturus conſediſſet, ſubitaneo ſomno depreſſus vidit quaſi duas columbas, per dexteriorem abſidæ feneſtram intrare, & in culmine tecti ſupra ipſa Sanctorum corpora conſidere, quarum altera tota alba, altera cani & albi coloris permixta, varia videbatur. cumque in eodem culmine diutius deambularent, & conſuetum columbis gemitum viciſſim veluti colloquentes ederent, rurſus per eandem feneſtram egreſſæ non cōparuerunt, ſequutaque vox ſuper caput pueri ſonuit: Vade, inquit, & dic Ratleico, vt indicet Domino ſuo, quia iſti SS. Martyres nolunt, vt eorum corpora in hoc loco requieſcant: alium enim elegerunt, ad quem celeriter migrare diſpoſitum habent. Huius vocis author ab eo videri non potuit: qua tamen finita

nita euigilauit, ſomnoque excitus, reuerſo ad Baſilicam Ratleico, quid vidiſſet indicauit. Cuidam item [illegible] nomine Rudlando, per quietem viſi ſunt duo iuuenes, qui ei de transferendis Sanctorum corporibus multa Eginhardo dicenda mandarunt, & ad quem locum, vel qualiter id fieri deberet, oſtenderunt.

§. 7. *S. Aldegundis variæ viſiones.*

Aldegundi regali ex progenie procreatæ in puellari ætate multa ſunt oſtenſa, & patefacta diuinitus: nam Chriſtum vidit formoſiſſimi figurâ pueri, candidam ſtolam, & palmam ſibi afferentem, atque amantiſſimè tribuentem: quin & vocem audiuit, ne alium ſibi quàm Dei vnigenam filium deſponderet, ſuauiter præmonentem: die quodam aſpexit, & agnouit Angelum ſe hortantem, vt in virginitate permaneret, eidem puellæ apparuit iter facientis habitu, quæ ſe à Deiparâ miſſam affirmauit, & illius nomine eorum quæ cuperet, dedit optionem. At virgo ſapiens, & de prudentibus vna, id ſe optare reſpondit, quod eſſet Chriſto gratiſſimum. Vidit aliquando Apoſtolorum Principem; vidit Angelos: & quo altiùs ſe euectam cernebat, tanto ſemper ſe gerebat ſancta virgo ſubmiſſiùs. *Ex hiſtoria Hualbaldi Elnonenſi, qui obijt anno 930.*

§. 8. De *pueri cuiuſdam vigilantis mirabili viſione.*

Anno quo hæc ſcripſi (inquit Petrus) vigilia natalis Domini, nocte ſcilicet, qua, *ſanctificamini hodie*, cantatur, iacebat puerulus quidam monachus ante ſacros matutinos in fratrum dormitorio, & neſcio quid meditans, dormire non poterat: & ecce poſt aliquantum proceſſum noctis, vidit venerabilis vitæ fratrem Aichardum nomine, qui eiuſdem Monaſterij Prior fuerat, & ante paucos annos vita exceſſerat, per gradus dormitorij aſcendentem, ſibi appropinquare; erat verò iam dictus puerulus fratris eius *Petr. Venerab. l. 2. c. 17.*

 filius

filius: venit ergo & in ſcamno ante lectum pueri cõſtituto reſedit: erat cum illo & venerandus ille Dominus Prior Guilielmus, & ipſe ſimiliter defunctus: neutrum tamen eorum dum viuerent, puer viderat: ſed ex his, quæ ab eis audiuit, abſque vlla eos, ac ſi vidiſſet, dubitatione cognouit. morati ſunt & collocuti ad inuicem aliquamdiu, puero audiente, quouſque Domino Guilielmo recedente, ſolus frater Aichardus ante illum, vt dictum eſt, ſedens remanſit, qui ad puerum conuerſus, hortatus eſt eum vt ſurgeret, & ad mira quædam videnda vſque ad fratrum cœmiterium cum eo procederet: reſpondit ille, timore, qui eum inuaſerat, Patris ſui familiari collocutione iam ex parte ſedato, nõ poſſe fieri quod monebat; ſub cuſtode ſe eſſe, timere ne ſi eum aliquis præter morem egredientem videret, dira flagella ſubiret, nec ipſe inter multiplices plagas ſibi adeſſe valeret. Ad hæc illo dicente nihil ſibi eſſe timendum, credendum eſſe patruo, optimè ſe ne quid mali ei inde contingeret, prouiſurum, ſaluum & incolumem ducturum ac reducturum: adiunctus eſt puer in ſententiam: ſurgens ac ſe regulari more induens, præcedentem ſequutus eſt: duxit autem eum per clauſtrum maius in clauſtrum infirmorum, indeque ad cœmiterij oſtium; quo aperto, ſtatim vlterius proceſſerunt, & ecce conſpicit puer totum cœmiterij ambitum ſedibus innumeris refertum, ac ſupra ſedes illas viros ſchemate monaſtico indutos ſedere: dixerat autem illi patruus, & ſibi inter alias ſedem ſeruari, in qua ſtatim aliorum modo veniens reſideret. Indicauerat etiam querelam in conuentu illo de ſe futuram, propter quam neceſſe eſſet ſe exurgere, & ad vocantis iudicium properare. Monuerat inſuper, vt in illo examinis interuallo eandem ſedem puer occuparet, nihilque metuens ſibi vſque ad reditum conſeruaret; quod & ſic factum: ingreſſus namque frater Aichardus cum puero conuentum illum, mox

in

in ſede ſibi parata reſedit. Ortus eſt ſtatim clamor, & à quodam circumſedente querela depoſita, quod idem frater tardus illi ſuo conuentui occurriſſet: Surrexit ille confeſtim, & ad ſatisfaciendum more monaſtico in medium proceſſit, quo facto puer, vt monitus fuerat, ſurgens conſtanter in ſede eadem reſedit, obtinet autem medium cœmiterij locum ſtructura quædam lapidea, habens in ſummitate ſui quantitatem vnius lampadis capacem, quæ ob reuerentiam fidelium ibi quieſcentium, totis noctibus fulgore ſuo locum illum ſacrum illuſtrat. ſunt & gradus, per quos illuc aſcenditur, ſupraque ſpatium duobus vel tribus ad ſtandum vel ſedendum hominibus ſufficiens. ibi ſedem cuiuſdam magni & reuerendi iudicis, ſupraque ipſum ſedentem puer dum conſpiceret, vidit iam dictum fratrē Aichardum ante ipſum velut pro ſatisfactione proſtratum. Quid dixerit, quid ei reſponſum fuerit, intelligere, licet multum niſus, non potuit: Clare autem idcirco cuncta videre poterat, quia quædam maxima claritas abſq; ſubſidio humanorum luminum totum illud illius cęmiterij ſpatium illuſtrabat: modico temporis interuallo tranſacto, ſæpe nominatus Frater ad locū proprium rediјt, & puero ſibi cedente, atque ad eius pedes reſidente, ſedem ſuam recipit. Parum interceſſerat, & ecce puer conſpicit totum conuentum illum de ſedibus ſuis exurgere, & non ad illam, per quam ingreſſus fuerat portam, ſed ad aliam quandam tendentem, ad exitum feſtinare. Antequam tamen egrederentur, conſpexit multum ignem proximè ante ipſam portam accenſum, per quem, vt referebant plurimi ex illo agmine tranſeuntes, alij diu in illo morabantur, alij citò tranſibant. Hæc tamdiu vidit, quouſque portam illam omnes exceſſerunt. Remanſit autem poſt tantum ſpectaculum ſolus puer cum patruo: quem patruus, vt promiſerat, per viā qua venerat, reducens, cū eo fratrū dormitoriū aſcēdit, eumq; vſq; ad lectū propriū proſecutus ſtatim diſparuit.

§. 9. *S. Theodori viſum.*

Surius 22. April.

NEcdum annorum erat 12. Theodorus, cùm in S. Martyris Gemelli templo domui ſuæ propinquo, noctem tranſigens vidit ſe quodammodo apud regem adſtare, cùm magna intereſſet militum copia, & mulier adeſſet purpura ornata: audiuit autem ipſum Regem ita ſe alloquentem. Strenuè pugna, Theodore, vt perfectam in cæleſti militia mercedem accipias. Ego inſuper in terra quoque te coram hominibus glorioſum & illuſtrem reddam. his auditis, ſomno ſolutus eſt, & Chriſti regis, quem viderat, adhortatione incitatus, cœpit ad præſtantiora ſalutique coniunctiora contendere.

§. 10. *Puellæ duodenni B. Virgo apparet, ſacellumque ſibi erigi iubet.*

Ex lib. miracul. D. V. Salutiferæ.

ANte annos circiter centum iacta fuere fundamenta ſacelli Diuæ Virginis Salutiferæ, & quæ à curatione nomen habet, vernaculè *de Garaſon*, corrupto Gaſconum (à quibus non longè diſtat) vocabulo, pro *Gueriſon*, ob multitudinem curationum, quæ iſthic contingunt. Originis hæc cauſa. Puella quædam duodennis agebat pecudes ſedens ad caput fontis, qui deinde fornice tectus eſt, ad pedem altaris eiuſdem ſacelli, & ecce virgo Maria Virgunculæ apparet, dicens: Adi patrem filia mea, eique meis edicito verbis, vt Conſules Montiſ-leonij admoneat de ſacello hic mihi extruendo, id mihi eſſe in votis. Territa licet puellula, reſpondit ituram ſe libentiſſime, rogare tamen, vti fruſtulum panis, quod lineo ſacco ad famem depellendam condiderat, aſſeruare dignetur, accepta vtrimque conditione patrem de re tota facit certiorem, & hic conſules adit, qui habeat exponit. ſed ei (quod puellulæ tantùm narrationem afferret) creditum non eſt; donec iterum à Diua Virgine miſſa puella, cùm rogaretur panem à patre, qui tum oppidò eſuriebat, ad fontem accurrit, de-

depoſitum receptura: vbi rurſus de patre ſuo mittendo, vt prius, admonetur: interea tamen ad marſupiũ accedens, loco fruſtuli panis atri panem ſimilagineum reperit; ſtupens ergo currit ad patrem, hic ad Conſules, qui vltra nil differendum rati, cruceque illic defixa, ſacellum condiderunt, vbi multa quotidie eduntur miracula.

§. II. *Edmundo Ieſus nomine ſuo in fronte inſignitus apparet.*

IBat apud Oxoniam per prati vernantis planitiem, ſodalium deſiderio vt ſe accommodaret Edmundus, verùm ne nugis puerilibus cordis puritatem vel leuiter inficeret, ab illis ſe ſubduxit, & ecce puer IESVS, *candidus & rubicundus*, qualem deſcribit ſponſa, ei ſe videndum præbet, eumque ſic prior alloquitur: Salue dilecte mi. Admiratus eſt ille ignoti pueri vocem. IESVS tremefactum cernens, rurſus compellat. ſciſcitatur num vel tenuem ſui habeat notitiam: reſpondet ille columbina ſimplicitate, neque ego vllam tui habeo notitiam, neque me tibi eſſe notum puto. Tum puer IESVS: Et quinam, inquit, fieri poteſt, vt tam ego tibi ignotus ſim, cùm in ſcholis ad latus tibi aſſideam, & vbicumque ſis, comes ſemper indiuiduus tibi præſto adſim? addiditque: Reſpice in faciem meam, & vide quid ibi ſcriptum ſit. Reſpexit ille, & vidit cœleſtibus exaratum literis, IESVS NAZARENVS REX IVDAEORVM. quod cùm puero IESV indicaſſet, ille reſpondit: Hoc eſt nomen meum, quod tu debes affigere animo tuo, eiuſque ardere deſiderio, ſemperq; imprimere fronti tuæ, quod tibi alijſque, qui idem fecerint, magno erit aduerſus mortem repentinam præſidio. His dictis abijt ex oculis, ſed non ex pectore, in quo non parum ſuauitatis reliquit.

Surius 16. Nouemb.

Cant 5.

Digitized by Google

§. 12. D. Virgo Ioannæ indicat ordinis fundationem.

Fr. N. Gazeus ord. S. Franſ. in eius vita.

IOanna filia Ludouici XI. & vxor Ludouici XII. ſoror Caroli VIII. Regum Franciæ, Duciſſa Bituriensis, cùm eſſet annorum tantum quinque, & valde addicta B. Virgini, orauit eam aliquando, vt ſibi dignaretur indicare, quid eius placito gratum facere poſſet: cumque hanc orationem iteraret, viſa eſt ſibi audire à matre Dei: Ante mortem tuam fundabis religionem vnam in mei honorem, nihilque eo gratius mihi poterit accidere. Quæ verba tantum in eius animo pondus habuere, vt nihil aliud deinceps agitaret animo, quàm de medijs inquirendis hoc tandem exequendi; atque ita fundatrix extitit ordinis B. virginis, quæ ab annunciatione nomen habet.

§. 13. *In altum eleuatur S. Lucas.*

Ex Mæneis 7. Februar.

S. Lucas quando preces ad Deum transmittebat, pedes eius cubitum vnum à terra diſſiti, nullique fulcro innixi videbantur.

§. 14. *Biſaria Guilielmi viſio, ſeu Tartarum, ſeu cœlum intuentis.*

Vincent. in Spec. hiſtor. l. 27. Ex Chron. Antonin. 2. p.

GVilielmus puer in Anglia crucifixus eſt à Iudæis in die Paraſceue, in vrbe Norvvico, de quo talis viſio legitur. Puer quidam nomine Guilielmus annorum 15. dormiens vidit virum ſplendidum, dicentem ſibi: Sequere me; & cœpit mox vmbram videre tetram à læua; ſed ex leui viſione ductoris ſui confortatus eſt: Dehinc vallem vidit tenebroſam, habentem, hinc ignem, illinc aquam frigidiſſimam, vbi animæ de vno in alium ſemper tranſibant: poſt deduxit ille ſenior ſplendidus puerum ad alia tormenta, vbi vidit ſedilia infinita ignea, & plebem innumeratam eiſdem ſedibus impleri; & dæmones monetam flammeam de ſacculis proferebant, & in ora ſingulorum proijciebant, quam illi per fauces & guttur eijciebant, ſed dæmones iterum in ora reingerebant;

poſtea

poſtea vidit à dæmonibus carnes, quæ perfecti hominis formam habere videbantur, in caldarias proijci, & ſub momento quaſi mox nati infantes, apparebãt. Hæ fuſcinulis ignitis à caldarijs extractæ, ſtatim in priorem ſtatum transformari videbantur, & ſic ſæpius in caldarijs retorquebantur. Ductus inde ad alium ignem vidit innumeros homines in eum proiectos, in ſingulis iuncturis diſſolui, & iterum eis de flamma ereptis, ad loca ſua reuerſæ ſunt iuncturæ. poſtea vidit multos ſuper rotas volubiles affigi, & omnes clamabant: Væ, Væ; poſt hæc vidit multos ſuper ſedes igneas quaſi fures in campo ſuſpenſos capitibus deorſum, quorum alij frigore morientes, veſtes ſubterpoſitas videbant, ſed tangere nõ valebant: Alij fame cruciati cibos delectabiles ſubterpoſitos tangere non poterant: Et in quacunque neceſſitate poſitis alijs non ſubuenerant, in eadem nullam conſolationem recipiebant. Poſtea vidit tartarum apertum, qui videbatur in deſcenſu profundior quàm ſit longitudo viæ à Dorobernia in Londoniam: ibi hoſtis antiquus ſedebat in medio flammæ in ſex partes diſtentus.

Cùm autem puer ſtaret iuxta oram putei tremens, teter ſpiritus, qui ſiniſtro lateri eius ſemper ab egreſſione domus adhærebat, cœpit eum accuſare dicens: Omnia praua huic puero ſemper ſuggeſſi. ea verò, quæ puer confeſſus fuerat ante Paſcha, (nam poſt paſcha accidit) omnino tacebat. tot tamen & tanta crimina illi obiecit, vt ad ęternam damnationem ſufficere crederentur. tunc ad admonitionem ductoris, cùm puer ſigno crucis ſe muniret, puteus non comparuit. Ductore verò illo recedente, puer diu in tenebris ſtetit tremens. Reuerſus autem ductor puerum ad lucidum ſplendorem duxit, & ſtatim apparuit murus infinitæ longitudinis & latitudinis, in quo null' patebat aditus. venientes illuc in momẽto vltra ſe raptos inuenerunt. In patria illa deſiderabili ap-

paruit domus rotunda, quæ duodecim portas habebat, ſicut in Apocalypſi eſt ſcriptum: Ab oriente portæ tres, ab Aquilone portę tres, & ab Auſtro portæ tres, & ab occaſu portæ tres. Hanc ingreſſi tam amplam viderunt, vt quotquot in mundo ſunt, decimam partem eius implere non poſſent, ibi multos in magna gloria videbat, ſed erant alij alijs glorioſiores. Tunc videt decem beatorum cateruas, veniens autem ad orientalem portam, circa medium oſtij vidit altare quoddam, circa quod viri ſplendidi ſedebant, qui omnes tanquam vni præſtantiſſimo famulabantur: ille coronam habebat in capite duodecim crucibus aureis inſignē. Puerum in hac viſione lætantem alloquitur ductor ſuus dicens: Hic tibi locus erit, ſi bene vixeris: ſciaſque hunc eſſe puerum Gulielmum, quem Iudæi apud Norvvicum crucifixerunt. recedente ductore mox ad corpus licet renitens ſpiritus reuerſus eſt. In ſecunda feria circa nonam dormire cœpit, in tertia feria circa tertiam in faciem ſe erigens ſignauit ſe, quando ſcilicet tartarum vidit apertum, & in quinta feria circa meridiem reuixit.

Apoc c.21.

§. 15. *Puer quidam ſanctorum ſplendorem vidit.*

D. Greg. l. 4. dial. c. 12.

PRobo Rheatinæ vrbis Epiſcopo morti iam vicino puerulus fortè ſolus adſtabat, cùm ecce ſubitò aſpexit intrantes ad virum Dei quoſdam viros ſtolis candidis amictos, qui eundem quoque candorem veſtium vultuum ſuorum luce vincebant. qua ſplendoris claritate perculſus, quinam illi eſſent, emiſſa voce cœpit clamare, qua voce etiam Probus Epiſcopus commotus intrantes eos aſpexit, & agnouit, atque eundem ſtridentem, vagientemque puerum conſolari cœpit dicens: Noli timere, quia ad me ſanctus Iuuenalis & ſanctus Eleutherius Martyres venerunt. ille autem tantæ viſionis nouitatem non ferens, curſu concito extra fores fugit, atque eos quos viderat,

rat, patri ac medicis nunciauit. Qui concitè deſcenderunt, ſed ægrum, quem reliquerant, iam defunctum inuenerunt, quia illi eum ſecum tulerunt, quorum viſionem ferre puer non potuit, qui hic remanſit.

§. 16. *Agnetis viſiones & raptus.*

AGnes montis Politiani ciuis, nono ætatis ſuæ anno monaſterium ingreſſa tanto virtutum omnium ſplendore enituit, vt non puellam ſed Angelum ſe videre omnes affirmarent. Aliquando viſa eſt ab ipſis ſororibus ante Chriſti imaginem in cruce confixi, in altum precabunda ſuſtolli, & pedes imaginis oſculari, quæ in altum ſublata pendebat: ipſaque Regina cælorum alio quodam die ſe oſtendit Agneti, treſque gemmas ſeruandas dedit; fore enim, inquit, vt non ſerò templum ædifices nomini meo, quod ſanctiſſimæ confeſſione Triadis, tanquam ſolido fundamento, conſtitues. *Ex hiſt. Fernādi Caſtellani de vita S. Dominici p. 2. l. 1. c. 72.*

Per idem tempus Porcenenſes ciues nouum ſacris virginibus cœnobium condiderunt, cui ipſamet Agnes annos nata 15. præfuit, Romano Pontifice Hoſtienſis oratu Præſulis (cui cognita Agnetis ſanctitas erat) annorum paucitatem legibus eximente. Oranti non ſemel cæleſti rore palla qua tegebatur immaduit, ipſeq; locus, vbi preces effuderat, roſis & violis coopertus apparuit. Peruigilio Aſſumptæ Virginis, talem Agnes ſēſit affectum, vt nihil aliud niſi cælum cæliq; gaudia, atque illius diei triumphum, Angelorumq; Deipara aſcendente, tripudia cogitaret. Ergo virginem enixè precatur, vt ſe filij æterni dignetur aſpectu. Hæc flagitanti Regina cæleſtis cum filio reſplenduit, ea ſpecie, qua tum fuit cum eum in Bethleemi porticu peperit. Viſo Agnetem defecit animus: ſed à cæli Regina confirmatur, ipſeq; puer IESVS in manus ei traditur, cuius in amplexu præ dulcedine Agnes, Agno potita cæleſti conſeneſcere voluiſſet; tandem quod acceperat reddidit, ita tamen, vt aliquid ſibi tanto de munere

reſeruaret, crucem enim ex Chriſti collo, ſerico filo appenſam ademit & manu prehenſam retinuit, quæ crux fidelibus hodie eo adeuntibus, prima die Maij demonſtratur. Cùm autem fama ſanctitatis terras multas peruagata eſſet Agnetis, ciues illam ad ſe inuitarunt, cunctantem & deliberantem Angelus per viſum templi illius admonuit, quod olim cæli Regina condi iuſsiſſet atque conſtitui; in quem finem ternos pretioſos lapides tribuiſſet: quin & Deiparæ nomine imperat, vt Patrium natiuumque montis Politiani ſolum reuiſat, & in Diuo, vbi erat lupanar fœdiſsimum, dæmonum diuerſorium, templum Deo eiuſq; Matri conſtituat, ſanctumq; Dominicum patronum adoptet. Agnes non recuſat imperium, tamq; ſe præbet morigeram, vt breui monaſterij pulchra moles extiterit, exturbatiſq; meretricibus, ſacræ virgines viciſsitudine admiranda ſucceſſerint.

§. 17. *S. Elzearij amor ecſtaticus.*

Surius 27. Sept. mb- Orombecius de ſtudio perfection. l.2.c.8.

ELzearius Comes è Narbonenſi Gallia oriundus, cùm ætatis annum ageret 15. ipſis ferijs Aſſumptæ Virginis Matris, ſuſcepta piè Euchariſtia, ſub prandij horam cùm ad menſam patruo ſuo ſeruire deberet, ieiunus id obſequij præſtare voluit. Accumbenti deinde viciſſim ſubitò ſuperuenit Spiritus gratiæ, cor eius vehementer inflammans, idque cum multa ſuauitate diuini amoris. Eius autem flammæ & ardoris tanta vis fuit, vt abſcondi non poſſet: totus enim extrinſecus mutatus fuit, & toto corpore calefactus, atque in vultu rubore perfuſus. Quod vt eius ſodales aduerterũt, de eius ſalute ſolliciti, quòd eum putarent febri correptum, à menſa in cubiculum abduxerunt, vt ille quieti ſe daret: at illis abſentibus humi proſtratus, in preces incubuit, quales ſpiritus ſuggerebat. Atque illic tantas diuini amoris perſenſit flammas, vt totus eius colliqueſceret animus, atque in Deum transformaretur. Tum verò oſtendit ei

Deus

Deus vitæ huius breuitatem, & vt totus hic mundus, bonorum cæleſtium comparatione, meritò ſit contemnendus: tantuſque inde in illo natus eſt rerum omnium mundi huius bonorumque labentium contemptus, vt ſi totus orbis terrarum, & quicquid in illo eſt rerum pretioſarum, ei oblatum eſſet, planè fuerit recuſaturus, nec alio quam vilis luti loco habiturus.

§. 18. *Viſio S. Idæ.*

AGebat annos adhuc pueriles B. Ida Louanienſis virguncula, cùm rem diuinam cum matre audiens, vidit ſub eleuationem tremendorum myſteriorum, lucidiſſimam quandam ſtellam ſupra altare irradiantem, quæ tandem fulguris inſtar ſubitò euanuit. Quod quidem viſum argumento fuit magnos aliquando Idam diuinæ gratiæ radios experturam, quibus per diuina myſteria ad perfectionis culmen ſubleuaretur. *D. Aſsigniei to. 2 annal. Ciſter. c. 17*

§. 19. *B. Petrus à Luxemburgo imaginem pietatis raptus contemplatur.*

CVm præcipua religione IESV Chriſti crucifixi imaginem venerari ſoleret B. Petrus à Luxemburgo valde teneræ adhuc ætatis, accidit aliquando, vt apud caſtrum nouum tertio ab Auenione milliario, Chriſtum cruci affixum erectis in cælum oculis cerneret: in cuius contemplatione immobilis & in ecſtaſin raptus, mediam ferm è horam permanſit. *Ex eius vita quæ Auenione reperiur.*

Vide, Prophetiæ dono pollet Iuſtus p. 3. c. 3. §. 4. & ſeq. vide etiam p. 3. c. 1. per totum, & p. 2. c. 13. §. 8. item 1. p. c. 8. §. 5. De S. Bernardo.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT XXVII.

HVMILITAS.

FACILE mihi perſuaſeram puerorum animos obſeruantiæ, ſimiliumque virtutum ſplendore pellectos in illarum ſtudio poſſe perfici, ac omnino confirmari. Sed vt humilitatis leges ſequerentur, hac gauderẽt, hanc elatis honorum faſtigijs præponerent, eò difficilius fieri poſſe exiſtimaueram quò huius virtutis dignitas grandior, & eorum ætas necdum iudicij, & rationis radijs planè illuſtrata videtur imbecillior. Nam humilitati aſſequendæ non tantum leuis quædam ſui cognitio deſideratur, qualem fortè ex leui vulnere olim acquiſiuit Alexander, cùm inſolentem animi impetum, quo diuinitatem affectarat, compreſſiſſe dicitur; vel qualem fictilium teſtarum gignat apparatus, Agathoclis in elatos animi motus præſens antidotum: accuratiori lõgè ſcrutinio opus, iudicij rationiſque trutina: corporis animique infirmitas, rerum terrenarum inanis gloria, meliùs examinanda, vt quam animi moderationem amore proſequeris, aliquando aſſequaris. Pueris verò quis huius virtutis aſſequẽdæ ſubſidia concedat? Perfectum rationis vſum deſiderabis? non habent annorum longorum ſpatia, quibus ſenſim vel rerum humanarum tædium irrepit, vel ſaltem vilitas innoteſcit? puerilis ætas paucos tantùm annos numerat. quæ ſingula quò magis humilitatis ſtudium promouent, in pueris deſiderata eò laude digniores reddunt, pari profectò cum Hercule gloria contendentes, ad cuius triumphos plus honoris & gloriæ reliquis laboribus draco in cunis interfectus dicitur attuliſſe.

§. 1. De

§. 1. *De Dauide.*

QVando Dauid debebat in Regem per Samuelem inungi, erat in agro paruulus, paſcebatque oues tanquam patri obediens, humilis, & abiectus. 1. Reg 16.

§. 2. *De Moyſe.*

MOyſes puer impoſitum capiti ſuo à Rege Pharaone diadema detraxit, & in terram abiectum pedibus calcauit. *Ioſeph. antiq. l. 2. c. 5.*

§. 3. *De Chriſto.*

CHriſtus ex humili matre naſci voluit, in vili ſtabulo à Regibus adorari, tanquam ſi peccato fuiſſet obnoxius circumcidi, parentibus ſubijci, ad humilitatis exemplum. Porrò nullus hominum tam paruus, quàm CHRISTVS aliquando fuit: nam tanto fuit alijs infantibus minor, quantum ab inſtanti conceptionis, vſque ad quadrageſimum diem (quo alij animari ſolent) augeri potuiſſet in vtero. Id fecit (inquit Diuus Bonauentura) Chriſtus potiſſimè, ad commendandam nobis humilitatem, quandoquidem de cælo deſcenderat ad ſuperbiam extirpandam; ideoque maximus factus eſt minimus: ô *Verbum breuiatum! Diſce homo obedire, diſce terra ſubdi, diſce puluis obtemperare. De Chriſti humilitate, vſque ad ann. 12. vide Richomium in Academia honoris, gradu 5. ſec. 3. vbi pulchrè agitur hac de re.* *Pelbartus ſer. de Natiuitate.* *3 Diſt. 4.* *Ad Rom. 9. Bern hom. 1. ſup Miſſus.*

§. 4. *De Diua Virgine* MARIA.

PRima virtus (ſi S. Mechtildi credimus) in qua ſe B. Virgo rationis compos exercuit, humilitas fuit, & actio gratiarum, quippe quæ tantis ornata donis, neque ſe vlli diuina hæc Pãdora prætulerit, & omnia Deo accepta retulerit, ſumma cum animi demiſſione: neque bonorum, quæ accepiſſet, vllus vnquam magis ſe memorem præbuit. *l 1 & Caniſius de B. Virg. l. 1. c. 13.*

§. 5. *Ite-*

§. 5. Iterum de Chriſti IESV humilitate.

Cæſarius l. 8. c. 8.

IN Francia virgo quædam Chriſtum in ætate trium annorum, quando iam loqui per naturam poterat, videre deſiderans, hoc vt fieret, precib. inſtabat: erat enim tam perfectæ vitæ, vt nõ immerito talia præſumeret, & ſe exaudiri ſperaret à Deo, iuxta vaticinium Prophetæ: *voluntatem timẽtium ſe faciet.* Die quadam cum dicta miſſa, ipſa populo omni egreſſo ſola in Eccleſia moram faceret, & oraret, infantem quaſi triennem circa altare deambulantem conſpexit, putans à matre illum ibidem neglectum; erat enim ſpecioſiſſimus, & tanta gratia vultus eius reſplenduit, vt in illius aſpectu delectata ad ſe eum vocaret, & manibus demulceret, ſic dicens: Dic mihi bone puerule, vbi eſt mater tua. qui cum ei nihil reſponderet; æſtimans illa (vtpote infantem) nondum poſſe fari, ſubiunxit: Noſti dicere *Pater noſter* tuum? ad quod dum non reſponderet, vt priùs, adiecit: Dic poſt me, *Aue Maria gratia plena Dominus tecum*. & dixit poſt eam infantulus eadem verba, tam hilariter & tam diſtinctè, vt illa miraretur. ſimiliter factum eſt de clauſula ſecunda, ſcilicet, *Benedicta tu in mulieribus*. Cùm verò ei prædiceret: *Et benedictus fructus ventris tui*; totius humilitatis magiſter, ſua inſpiratione ſciens ſcriptum; *Laudet te alienus, & non os tuum*, eandem clauſulam dicere noluit, ſed mox illa intuente, per oſtenſam formam cælos penetrauit. Tunc primùm Virgo venerabilis ſe exauditã intelligens, gratias egit Chriſto, qui tam celeriter impleuit deſiderium ſuum ex ſemetipſo.

Pſal. 144.

Prou. 27.

§. 6. S. Cunibertus humilitatis ſe exercet officijs.

Surius 12. Nouemb.

CVnibertus à parentibus magno Francorum Regi Dagoberto datus eſt nutriendus. Præclaris erat admodum naturæ donis inſtructus, clara ſtirpe, forma, præcellenti ingenio, vt magiſtros ſuos ſuperaret: Verùm manſuetudinis, patientiæ, comitatis, humilitatis

ratis laudibus ornatior. Nec enim Regi tantum & maioribus iuxta perſonæ cuiuſque dignitatem deſeruire ſtudebat, ſed ipſis etiam non rarò ſeruorum vice calceamenta detrahere ſolebat, & mundare; quæ quidem officia exercebat, vt per ea inflatos ſæpe Nobilium animos ad humilitatis ſtudium humanæque vitæ cognitionem mira dexteritate prouocaret. Atque hæc vitæ comitas agendique demiſſio abundè diuinitus compenſata eſt, cùm ipſe à Rege in filium eſt paulò pòſt adoptatus

§. 7. *Seruorum miniſteria ac pompam refugit Chryſoſtomus.*

SAnctus Chryſoſtomus claris admodum ortus natalibus, nunquam eò adduci potuit, vt magno aſſeclarum ſtrepitu comitatus æqualium ſuorum more ludum literarium frequentaret: Dedecori hoc ſibi vertebat primum pater; at ipſe: Non meminiſti, inquit, ô pater, tres illos pueros Hebræos ad eam nominis celebritatem modeſtiâ ſua ac temperantiâ perueniſſe? immo nec eorum veſtes ignis vſtulauit. Quis; inquit, Chriſtianorum id nobis ignominiæ ducat, qui norit adeo placere Chriſto animi demiſſionem ſuique deſpicientiam? His ille rationibus parenti faciebat ſatis: nō potuit tamen vnicum ſeruum non admittere. *Ribadeneira 17. Ian.*

§. 8. *Elizabethæ humilitas inſignis, & patientia.*

ELizabetham adhuc lactentem Hermannus Turingiæ maximus Princeps (vulgò Lantgrauium vocant) Ludouico filio infanti deſpōderi poſtulauit: cuius petitioni Regina mater non modò libenter annuere eſt viſa, ſed poſtea etiam quadrimam enixè id per legatos poſtulāte Hermāno magnificētiſſimo apparatu eò deſtinauit, & in Turingia maximo illi Principi futurā filij ſui ſpōſam nutriendā cōmiſit. Itaque trienniū ibi exegerat, cum ecce fœdo rumore percrebuit *Surius 19. Nouemb.*

crebuit Reginam inſidioſa procerum quorundam machinatione ſuo conceſſiſſe: vbi autem nonum ætatis annum ingreſſa eſt, mox tota mente Deum ſibi ob oculos ſtatuens, veſtium ſplendorem, carnis lænocinia, faſtumque contempſit, prorſus vt Agnes ſponſi ſoror, eximia pulchritudine virgo, cum matre ſua Sophia, moleſtè interdum ferret Elizabethæ in agendo demiſſionem, monebatque vt ſi optatis vellet nuptijs fratris ſui potiri, faſtum gloriamq; ſectaretur, & vitam Regio ſplendore dignam inſtitueret. At illa nihil quotidianis conuitijs, quibus eam aulici proſcindebant, mota, in virtutum ſtudio perſiſtebat: relictiſque nobilibus, pauperum magis & ancillarum gaudebat conſortio, & operibus occupabatur, feſtos dies ita colebat, vt ſemper aliquid ſibi de ornatu corpuſculi decerperet; ſciens Deo mentē magis quam veſtem placere. In choreis, quas vitare non poterat, ſemel tantùm circumijſſe contenta dicebat vnum ſe gyrum expedijſſe, alijs vt morem gereret; reliquos ob Chriſti amorem intermiſſuram. Chirothecarum vſum tantiſper deponebat, dum res diuina compleretur. Templum ingreſſa coronam cōfeſtim deponebat, & tam diu verticem oſtendebat inglorium, quoad ritu ſacrorum completo, domum eſſet redeundum. Quod cùm Sophiæ vehementer diſpliceret, reſpondit: Abſit à me tanta impietas, vt ibi caput meū turrito faſtu micantis coronæ ſuperbiat, vbi caput Saluatoris mei ſpinis coronatum acerbè compungitur. Quæ humilitatis exercitia Sophiæ & Agnetis vanitas non ferebat, ſanctimonialium potiùs contubernio ſociandam eſſe: procerum etiam procacitas ſanctos puellæ mores liuido rodebat dente: aſſerebat dotem deſtinatis nuptijs imparem attuliſſe; matrimonium hoc nunquam completum iri, puellam aut ſuis remittendam, aut alteri cuilibet ex Nobilibus collocandam. Hos inter ſpinarum aculeos noſtra vernabat roſa, nihilque de ſolitæ humilitatis

ſtudijs

ſtudijs remittendum arbitrata, ſe ſuaque omnia Deo enixè commendabat. Quo quidem effectum eſt, vt caſtos ſponſi amores non modò non amandaret, ſed magis in dies prouocaret.

§. 9. S. Coletta pulchritudine innata priuari orat, exoratq;.

CVm aliquando laudaretur Coletta, quòd formoſa eſſet, & purpureis genis roſas vincere videretur, tantum animi mœrorem concepit, vt inpensè Deū, natiua illa pulchritudine, quam aliæ tot fucis, tot calamiſtris, totque pigmentis ementiuntur; priuari orauerit, & exorauerit. tota quippe venuſtas illa repentè emarcuit, ſucceſſit pallor, & faciem color luridus per omnem vitam obtinuit, vt ſpecies omnis in animam transfunderetur, & filiæ Regis eſſet quam ſimillima, cuius decor omnis eſt ab intus. *Ex Chron. S. Franc. to. 3. l. 2 c. 3.*

§. 10. *Rara in* B. *Petro Nicolai ſui abiectio.*

BEatus Petrus Nicolai, decennis factus, ad ædiculam quandam ſacram extra mænia indulgentiarum conſequendarum cauſa cùm proficiſceretur, vidit ante leproſorum domum mulierem adeò leprâ coopertam, vt vix baculum, quo gradum adiuuabat, manibus tenere poſſet. Hic puer humilis miſeræ conditionis humanæ memor; ad mulierem accedit, in genua prouoluitur, & fætidas manus prenſans, humiliter exoſculatur. *Ex Chron. S. Franciſ. to. 4. p. 2. l. 1. c. 2.*

§. 11. *Summa S. Margaretæ Hungaricæ humilitas.*

HAEc puellula annorum ſex aut ſeptē, erat ſumma humilitate prædita; nec Regis filia dici voluit, ſed quoties ſic appellata fuiſſet; cum lacrymis conquerebatur ſe audiuiſſe vituperium. atque hac de cauſa rarò voluit loqui cum parentibus ſuis, ne ex illorum colloquio glorioſior putaretur. Dixit aliquando: Vtinam hanc mihi Deus largitus eſſet gratiam, vt non Regis eſſem filia, ſed potius ruſtici cuiuſdam; non Nobilis, ſed ancilla paupercula: ita enim illi liberius poſſem inſeruire. *Sur. 28. Ian.*

Digitized by Google

§. 12. *B. Aloyſij Gonzagæ Apophthegma.*

Virgilius Cæparius vitæ l.2.c.6.

OMnis ferè familiaris eius oratio ad eximium quoddam ſe ſubmiſsè gerendi ſtudium, laudemque eorum ſpectabat, qui ſe ab ijs, qui cæcis mortalibus amplexa atque magnifica videntur, abiungunt. Quondam R. Patri Claudiofino Theologiæ Doctori, & magni nominis concionatori (cum quo de rebus animo ſalutaribus non rarò ſermocinabatur) *Non eſt*, inquit, *quod natales nos inſolenter efferant, quoniam nihil inter principum & mendicorum cineres intereſt, niſi quod illi grauius fœteant.*

CAPVT XXVIII.

CASTITATIS ET PVRITATIS amor.

QVò teneræ puerorum mentes naturæ deprauatæ vitio ad libidinem propenſiores, quò dæmonum præſtigiæ frequentiores; inſidiæ occultiores ad caſtitatis candidiſſimum lilium ſurripiendum, eo laude dignior videtur adeo in infirma ætate, tot inter hoſtes inſultuſque illibatus flos pudicitiæ: ſi quidem ea vera laurea cenſeatur, quæ non in vmbra, ſed ſole; non in otio, ſed negotio; non domi, ſed in puluere ac ſudore, comparata eſt. Certè vt carnem puritati maximè refragantem ſilentio inuoluam, quibus artibus pudicitiæ ſpurciſſimus dæmon non inſidiatur? quibus eam libidinum flammis, quibus tentationum procellis non concutit? Videt Deo nihil gratius, Angelis ſimilius nihil, nihil vtilius homini; aduertit caſtitatis florem ſemel decuſſum nunquam vireſcere, virginitatis honores ſemel direptos nulla pecunia redimi, nulla vi reſtitui, nullis lacrymis, nulla artè reſtaurari; vt mirum non ſit, tot ſi tenta-

tentationum excitet turbines. Id vnum ſpectabat cùm Theclam leonum rictibus obiecit, Agneti flammas intentauit, Ceciliæ gladium minatus eſt. Sed felices, quos virginei pudoris amor magis tenuit, quam tormentorum apparatus terruit! Felices, quibus intemeratum hoc lilium etiam inter ſpinas illæſum enituit, lilium horti præcipuum decus; lilium caſtitatis ſymbolum, folijs ſex niueis conſpicuum, totidem granis aureis vernans; illa carnis pudicitiam, hæc mentis munditiem ſignant: vtraque maximum teneræ ætatis ornamentum.

§. 1. *Inſignis prærogatiua caſtitatis in inuentione ſacri præputij Chriſti.*

INtellectum eſt ex tribus illuſtriſſimis feminis, anno 1527. quo tempore Roma in hoſtium direptionem ceſſit, ex auguſtiſſima Lateranenſi Baſilica, loco, qui Sancta Sanctorum religioſiſſimè nuncupatur, Præputium Chriſti Domini cum alijs reliquijs militem quendam ſuſtuliſſe, qui vrbe diſcedens à ruſticis captus; Calcatam (pagi hoc nomen eſt, qui Anguillaræ familiæ ſubeſt, & Roma viginti dumtaxat millibus paſſuum diſtat) deductus, in cellariaque pro carcere detruſus, quem ſubripuerat theſaurum ſacrilegus defodit. Non multo poſt libertate donatus, Romam reuertitur; ac morbo correptus, ſeſe in Xenodochium S. Spiritus in Saxia recepit, vbi morti proximus, in pago Romæ vicino (nominis non meminerat) familiæ Anguillaræ ſanctiſſimas reliquias ſe terra obruiſſe perhibuit. Id vbi ad Clementem Pontificem VII. perlatum fuiſſet, Ioannis Bapt. Anguillarę, Calcatæ Domino ſcribi mandauit, omnẽ vt diligentiam in perquirendis reliquijs adhiberet. Fecit ille quod iuſſus fuerat, nec tamen inuentũ quicquã. Menſe tandem octobri 1557. placuit diuinæ bonitati, vt à quodã ſacerdote reperirentur cellaria, in quæ incluſum fuiſſe militem diximus: repoſitæ ſanctiſſimæ

Toletus in Lucam c. 2. annotat. 31.

Digitized by Google

reliquiæ in ſcriniolo ex chalybe erant medij palmi longitudinis, quatuor verò digitorum altitudinis, arcuato operculo deſuper clauſæ. Scriniolum ad Magdalenam Stroiciam loci illius heram Sacerdos defert. Hæc igitur nobiliſſima femina vnà cum ipſo Sacerdote, Lucretia Vrſina, Clariceque filia, ſeptem vel octo annorum, aperto ſcriniolo, peruetuſtis ſericis panniculis inuolutas inueniunt reliquias, quibus ſingulis in perpolita membranula adiuncta erant nomina, temporis diuturnitate adeo conſumpta, vt ægrè legi potuerint. Eas ergo vt honorificè componeret, ſigillatim euolutas in argenteo pollubro reponebat. Inter cætera tandem inuentus iuglandis inſtar ſerico panniculo ſacculus confectus, cui nomen IESVS inſcriptum erat, eius dum Magdalena primum filum ſoluere aggreditur, ſentit manus rigere; eas, vt moris eſt, confricat, & rurſus, quod cœperat, ſoluere filum conatur; ſed iterum magis quàm antè ſtupeſcunt manus. Quare mente erecta deſuper implorandum præſidium rata, corde ita Deum alloquitur: Quanquam me peccatricem, ideoque indigniſſimam, quæ diuina attingam, profitear, animus tamen meus teſtis mihi eſt, non arroganter, ſed humiliter nō vt ſacra contemnam, ſed vt honoratè conſeruem, id muneris me ſuſcepiſſe. Stupefactis itaque tertiò maiore cum rigore digitis, nodum adeo difficilem ſoluendi percupida faſciculum ſacrum prehenſans, binos vtriuſque manus admouere molitur digitos, quos extemplo itidem rigore induratos perſenſit, vt è metallo confecti viderentur. Et quod miraculi magnitudinem auget mirificè, nec digitos coniungere, nec ſacrum globulum contingere potuit. Spectaculum ſtuporem, ſtupor adſtantibus vberrimas elicit lacrymas. Tunc Lucretia veluti diuinans: Crediderim, inquit, Sacroſanctum Chriſti præputium hic contineri, de quo Clemens Pontifex Maximus Ioanni Baptiſtæ coniugi meo aliquando ſcripſit. Hæc vbi

ſoler-

ſolertiſſima femina prolocuta eſt, ſuauiſſimum repentè ex eodem globulo afflari odorem percipiunt, cuius compoſitionem ne imaginatione quidem conſequi potuerunt. Interea timore non mediocri perculſis ac dubijs, quid agant, quò ſe vertant, Sacerdos, qui aderat, rei nouitate & ipſe perterritus id offert conſilij, vt Claricem tenerrimam virginem ſupremam perdifficili operi manum imponere ſinerent. Conſenſerunt quæ aderant matronæ, felicem ſe mater arbitrata, ſi in ſoluendo nodulo à filia ſuperaretur. Accipit igitur cum reuerentia globulum Clarix, ſine mora & difficultate reſoluit, ac in pollubro argenteo cum ceteris reliquijs ſacroſanctum Chriſti deponit præputium, & tandem in vaſculo argenteo collocat; quod quidem denſum ac criſpum inſtar rubri ciceris erat. Tantum apud Deum vitæ ſemper valuit innocentia, & corporis integritas. Porrò tam matris, quàm filiæ manibus odor ille diuinus ita inſperſus fuerat, vt per biduum continuo durauerit.

§. 2. *S. Lydvvinæ de ſtatu virgineo propoſitum: item de tot ægritudinum eius occaſione.*

CVm pueritiæ æuum ageret Lydvvina, tanta corporis elegantia & animi induſtria, ac cæteris naturæ donis à Deo ipſi collatis cœpit pollere, vt cùm duodennis eſſet, à multis in coniugium peteretur. Ad quod cùm eam pater ipſius hortaretur, mater nequaquam propter ignorantiam & puerilem ætatem aſſenſit, ſed potius diſſuadens rogauit ne eam moleſtaret. Tunc ipſa conſtanter patri reſpondit, quod ad hoc nullo modo poſſet eam inducere, immo ſi alium modum euadendi nô inueniret, ſe ipſam ita tractaret, quod nullus eam in matrimonium poſtularet. Quapropter Dominum quotidie rogabat, vt omnem noxium & carnalem amorem de corde ſuo tolleret, quatenus ipſum ſolum Deum, ac Dominum ſuum, *Thomas à Kempis in eius vita p. 1. c. 3.*

 puro

puro corde & corpore diligere poſſet, cuius preces & deſideria pius & miſericors Deus, qui eam in ſpõſam elegit, incunctanter exaudiuit. Cùm enim decimumquintum annum ageret, accidit circa feſtum Purificationis D. Virginis, vt inuitata à ſodalibus virginibus cum eis ſuper glaciem induta ſandalijs graderetur, vbi vna de ſodalibus eius curſu rapido ſuper glaciem pergendo, nec greſſum figere valens, Lydvvinam manu apprehendit, moxque ſuper fragmenta glaciei improuiſè ipſa cecidit, & grauiter læſa, vnam paruam coſtam dextri lateris ſui confregit, ex qua fractura primò quidem apoſtema durum, circa locum coſtæ confractæ, excreuit; pro cuius curatione licet parentes eius multa expoſuiſſent; optatam tamen eius ſanitatem conſequi non valebant: rupto deinde apoſtemate, ſanies per os eius, cum vomitu profluxit. cuius occaſione ita debilitata eſt, vt quaſi mortua putaretur. Exinde iam cœpit cõtinuis infirmitatibus laborare, omnique morborum genere exerceri, quos quidem reliquo vitæ decurſu ſemper ſuſtinuit, hoc eſt, totos triginta octo annos. Verùm dum corpus tabeſcebat, anima in vaſe fictili per occultam gratiam ad magnum meritum in futuro ſeruabatur, vt in ea compleretur, quod de B. Iob
Iob 2. legitur: *Ecce* (Sathan) *in manu tua eſt, veruntamen animam illius ſerua.*

§. 3. *Inſigne S. Edmundi, pro caſtitate, ſtratagema.*

Sur in vita S. Edmundi Archiep. Cantuar. 16. Nouemb.

EDmundus vt virginitatis integritatem (cuius ſemper ſtudioſiſſimus fuit) illibatam ſemper conſeruaret, Deo caſtitatis votum puer nuncupauit. Non tulit hoc humani generis hoſtis, obſcœnitatis parens, ſed puellam hoſpitis eius filiam illius amore inflammat, illa adoleſcentem ſignis, oculis, nutibus, ad turpia prouocat, & cùm nihil proficeret, apertis etiam

etiam verbis ad nefarios ſolicitat amplexus: horret ille ſcelus, & velut peſtem fugiens, verbis petulantiam acrioribus inſectatur: ſed cùm improba neque ſic abſiſteret, paululùm ſecum deliberans quanam poſſet eam via ad ſanam mentem reducere, ad horam condictam adeſſe iubet: Illa ſe ſperans voti compotem fore, adeſt, iubetque veſte ſuperiore nudari, apprehenſam fortis adoleſcens virgis egregiè cædit, & ſtultitiam, quæ erat alligata in corde eius, virga diſciplinæ fugat. Tantum enim virgarum ictus valuerunt, vt, quemadmodum ipſa faſſa eſt, nunquam deinceps eiuſmodi tentatione pulſata ſit. Sed quem impuriſſimus dæmon tam aperta mali ſpecie euertere non poteſt, eum per matronam quandam, ſatis (vt videbatur) honeſtam, ſubtiliùs aggreditur: ea enim, officij prætextu, quædam ei munera obtulit, vt ijs eum emolliret, & ad prauæ ſuæ voluntati aſſentiendum illiceret; quod cùm ille animaduerteret, quæſiuit ex ea, num conſcio marito ſuo his ipſum muneribus afficeret? reſpondit illa; nihil tale nouit vir meus, nec eum ſcire velim adeo me tibi eſſe officioſam. Tum ille, ego verò, inquit, neſciente marito tuo dona tua non recipiam. abijt illa cum muneribus ſuis, voto fruſtrata ſuo, & Adoleſcẽs eius inſidijs eſt abſolutus.

§. 4. *S. Emericus virginitatem vouet.*

VEſprinij in Baſilica B. Georgij Martyris vetuſtiſſima, cum vnico famulo ante aram precibꝰ incũbens S. Emericꝰ, apud ſe diſquirere cœpit, quodnam poſſet Deo munus offerre gratiſſimum. Et ecce tota Eccleſia immenſo repentè lumine completa, vox cælitus eiuſmodi auditur: Præclara res eſt virginitas; hanc igitur Deo offerto, & conſtanti propoſito in eo perſeuerato. Hac voce mirificè exhilaratus, non ſuis, ſed Dei præſidens viribus virgineam ſtatuit puritatem ad extremum vitæ ſpiritum conſeruare. etſi autem ſpõſam deinde admiſerit, id fecit tũ vt patris *Bonfinius de rebus Hungaricis dec. 2. l. 2. Sur. 4. Nouemb.*

 volun-

voluntati ſe accomodaret, tum vt ſponſam ad eandem vitæ caſtimoniam perduceret.

§. 5. *S. Emericus variam monachorum puritatem dignoſcit.*

Ibidem.

STephanus Rex ſanctus B. Martini monaſterium in monte Pannoniæ ingenti ſumptu à ſe fundatum orandi gratia cum filio ingreſſurus, vbi religioſos honoris cauſa ſibi obuiam ſolenni pompa procedere cognouit, præclara filij ſui merita non ignorans, eum antecedere iuſſit fratreſque illos ſalutare, tum vt ea ipſos ratione honeſtaret, tum vt filio honor ipſi paratus impenderetur, Præambulus igitur Emericus oſculatur ſingulos, non tamen eodem modo omnes; ſed pro ratione meritorũ, quæ reuelante Dei ſpiritu cognouerat, alijs duo, alijs tria, pleriſque quatuor vel quinque, vni Mauro ſeptem oſcula dedit. Quod cùm cerneret pater eius, etſi filium nihil ea in re temere feciſſe exiſtimaret, non potuit tamen ob rei nouitatem non admirari. itaque peracto ſacrificio, familiariter & accuratè ex eo percunctatur: cur non paria ſine diſcrimine ſingulis oſcula impertiſſet: reſpondit ſe pro ratione temporis, quo ſinguli continenter vixiſſent, alijs plura, alijs pauciora oſcula diuiſiſſe: eum autem, quem ſepties oſculatus eſſet, virginem permanſiſſe.

§. 6. *Sanctus Maclouius virginitatem amplectitur.*

Sigebertus 15. Nou. apud Sur.

COrpori quod neceſſitas exigebat, non quod curioſitas, Maclouius adhuc puer tribuebat, frigus & inediam lubens tolerabat, ne ipſi carnis petulantia dominaretur. vnicè enim quam Angelis eſſe gratiſſimam didicerat mentis corporiſque caſtimoniam diligebat, ideoque etiam tum perpetuam Deo vouit virginitatem, eamque vt minori cum periculo illibatam conſeruaret, religionem puer ingreſſus eſt.

§. 7. B.

§. 7. B. Petrus à Luxemburgo Caſtitatem amplectitur.

QVinque tantum aut ſex annos natus B. Petrus à Luxemburgo, hortante ſorore eiuſdem prope ætatis, continentiam & caſtitatem Deo vouit. *Ex eius vita quæ Anenione reperitur.*

§. 8. S. Bernardinum reuerentur ſodales.

SVmmâ erat morum honeſtate Bernardinus, ac mentis integritate præditus, adeoque vt ſi quid turpiter audiſſet dici, tanto rubore ſuffunderetur, atque ſi colaphum accepiſſet. Quæ quidem eius indoles condiſcipulis ipſius non erat ignota, qui ſi fortè de rebus parum honeſtis inter ſe verba miſcerent, eo viſo mox dicebant; Miſſa hæc faciamus: ecce enim Bernardinus adeſt. *Sur. 20. Maij.*

§. 9. Idem viro impudenti pudicus puer alapam impegit.

HAnc Bernardini caſtimoniam comprobarunt duo quæ ſequuntur memoratu digniſſima exempla. Ciuis quidam turpe aliquod verbum illi obiecerat (erat tum forte annorum 13.) ſentiens verò pudiciſsimus adoleſcens, quorſum ille tenderet, ei alapam infregit, & ita ſonantem, vt procul etiam audiretur. ille coram adſtantibus pudefactus, ſuauiter ex eius ſe conſpectu ſubduxit. Multis verò poſt annis eodem loco concionem habente Bernardino, viſus eſt ille ipſe ciuis ita corde cõpungi & lacrymas fundere, perinde ac ſi duris fuiſſet cæſus flagellis. *Ibidem.*

§. 10. Eiuſdem ſtratagema memorabile.

ALius quidam improbus ciuis per idem tempus erga Bernardinum verbis & nutibus inhoneſtis ſuum indicabat impurum & nefarium animi deſiderium. idque non ſemel, ſed ſæpius. Itaque Bernardinus rogat quoſdam ſuæ ætatis honeſtos adoleſcentes, ſibi vt in hac re veniant ſubſidio, quo à ſcelerati illius hominis vexatione ſe excutiat. iunctis conſilijs monet vt lapides colligant. Deinde inueſtigant hominem, *Ibidem.*

 hominem,

Digitized by Google

minem, quem cùm inueniſſent loco parum opportuno, Bernardinus iuſſit eos dare operam, vt poſſet aliò pertrahi. Vt autem miſer ille vidit Bernardinum, nefanda rurſus cupiditate commotus, nummos ei aureos oſtendit, vt animum eius integerrimum pelliceret. Hic exclamat Bernardinus, inique, ſceleſte, flammis exurende: ad eum, ad eum, ad eum; ſimulq; in hominem ruit: adſunt ſocij, clamoribus & lapidibus ſuccurrunt, ſcelus excipiunt: Ille ſaxorum videns pluuiam, fugit; fugientem lapidibus ſequuntur. Atque ita praua eius voluntas compreſſa eſt, Bernardinus moleſtia liberatus, qui tam generoſo ſtratagemate edito, tantam ſibi apud omnes pudicitiæ inuiolatæ exiſtimationem conciliauit, vt non ſolùm nihil coram ipſo ex domeſticis quiſquam auderet impudicè eloqui, ſed & omnes ad verborum ac morum honeſtatem eius exemplo prouocarentur.

§. II. *Parthenium Elzearij & Dalphinæ coniugium.*

Sur 27. Septemb. Ex quo Raderus in Viridario.

ELZEARIO decenni iuſſu Caroli II. Hyeroſolymorum & Sitiliæ Regis, Maſſiliæ ſponſa deligitur Dalphina virgo duodecim annos nata, in paucis, caſta, nobilis, & religioſa. Poſt triennium in Caſtro Poderij Michaëlis ſolenni cerimonia nuptiæ peraguntur. Quatriduo pòſt, ſponſa ad arcem Auſoiſij, vbi Elzearius degebat adducta, ſponſíque nocturnum ingreſſa cubile, animum Elzeario tum tredecenni aperit, ſeque coactam ad coniugij ſocietatem acceſſiſſe, pudoremque & theſaurum virginitatis impulſu Dei, Deo integram ſtatuiſſe cuſtodire. Nec ab ea animi ſententia adhuc diſcedere. Elzearius nihil dum de corporis ſeruanda puritate quamuis puriſſimus deliberarat; virginem tamen ſibi nuptam ea nocte non contigit, quam illa inſomnem duxit, lacrymiſque & precibus totam traduxit. Sequentibus inde noctibus cùm in conclaue rurſum concederent, virgo nobiliſſimum iuuenem caſtis adorta ſermonibus

monibus ita occupauit, vt & ipſe paulatim animum religioſum indueret, virginemque violare vereretur, nec vnquam contrectaret. Tandem cùm S. Agathæ feſto coniugij ſacramento ſe deuinxiſſet, die virgini Dei matri in cœlum aſſumptæ ſacro, poſt ſumptam in templo diuinam Euchariſtiam dum aſſidet prandio, cœleſti ſubitò afflatus ſpiritu, intima animi ſenſa inuſitato pertentari gaudio ſenſit, quod & in corpus redundauit, vnde cum æſtu diuini amoris arderet, vultu rubore perfuſo quaſi febrientem ad cubiculum deducunt, vbi ille dimiſſis omnibus, humi proſtratus, inflammatus amore diuino, cœpit omnia vitæ humanæ commoda faſtidire. Quare Deo plenus, decernit, nec tamen adhuc vouet, nullo ſe fœminę contactu corpus polluturum. Vixit ergo deinceps cum ſua ſponſa in eadem domo, cubiculo, lecto, tam purè ſanctéque, atque vllus in ſolitudine anachoreta aut virgo cœnobij clauſtris circumſepta. Vſque adeo extinctus erat in eo omnis ſenſus Veneris, vt quo propior eſſet virgini, hoc ſe magis remotum ab omni cupiditate ſentiret, ac diceret.

§. 12. *Victrix S. Agnetis pudicitia.*

SEd neque te hoc loco tacitus prætermittam celeberrima Agnes virgo: Præfecti vrbis filium nuptias tuas petentem deſpexiſti; diuitias, quæ illi affatim ſuppetebant offerentem neglexiſti, patrem quoque eius vt minantem, ita iniuria afficientem riſiſti: ob quam conſtantiam Dominus, dum te impij expoliãt, capillorum veſtiuit incremento. Dum ad proſtibulũ trahunt, ſua tutatus eſt luce. Infamem locum micantis fulgoris decore honeſtauit, perculit horrore corruptores, & in fugam conuertit; procum autem illum libidinis furijs actum, nihilque penſi habentem cum ad te irruiſſet, repentina nece multauit. Tu in medias proiecta flammas non es aduſta; neque enim quam in te exureret obſcœni rumoris maculam ignis inueuit. Diſſipatus ergo ardor crudelitatis *Maurulus l. 4. c. 8.*

ap-

appetijt miniſtros, & inſonti parcens conuerſus eſt contra nocentiſſimos, Dei voluntati obſequente elemento. Denique ſuſcepto per iugulum gladio intactam virginitatem eidem, cui deuoueras, Chriſto ſponſo obtuliſti, cuius nunc ſequeris veſtigia, quocunque ille ſe verterit, perpetuoq; eius frueris conſortio, recepta victoriæ palma, quoniam pertinaciſſimos pudicitiæ tuæ oppugnatores magnificè ſuperaſti. O felix victoria, cuius merces eſt Chriſtus.

§. 13. *Virorum occurſum euitans S. Catharina per aerem fertur.*

Sur. 29. April. SAncta Catharina Senenſ. puellula ſumma caſtitatis illibatæ dedit indicia: nam hominum conſortia, & præcipuè diuerſi ſexus fugiens, ita plerumque gradus aſcendendo ac deſcendendo per aërem vehebatur, vt gradus pedibus non attingeret. Vbi verò Deo reuelante Beatiſſimam Dei Genitricem primam omnium virginitatis votum didicit nuncupaſſe, ſeptennis puella in ſecreto domus angulo, poſt maturam de voto deliberationem, poſt ieiunia, preces, corporis flagellationes, Chriſto immortali ſponſo ſuam virginitatem Partheniæ Matris ope inuocata, æternum conſecrauit.

§. 14. *S. Hermelendis pudicitiæ caſtra ſequitur.*

Molanus 29 Octob. HErmelendis parentibus nata preclaris, virginitatem ſuam duodennis Deo conſecrauit, quam cùm duo fratres prophanare vellent, qui in virginis concupiſcentiam exarſerant, Angeli monitu in Meldricem vicinam inſulam ſeceſſit, in qua vitam agens eremiticam, Deo placentem animam tandem reddidit.

§. 15. *S. Mariæ Oigniacenſis poſt nuptias illibata continentia.*

Maurulus l. 4. c. 8. MAria de Oignies puellula duodecim annos nata, parentum (non ſua) voluntate cuidam Ioanni nuptui tradita, vitæ diſtrictione ac ſanctitate commouit

mouit virum, vt intactam dimitteret. In virginitate ergo perſeuerans, multa virtute, multiſque miraculis celebris euaſit; è vita decedenti, Chriſtus, Angeli, Apoſtoli in viſu apparuerunt. Quorum conſolationibus iucundata mortis anguſtias non ſenſit. Solutam deinde à corpore animulam à B. Virgine cum Angelorum comitatu in cœlum ferri conſpexit Epiſcopus Toloſanus. Haud immerito tantam conſecuta eſt beatitudinem, quæ ne viro quidem iuncta virilem copulam admiſit, & matrimonij iugo, cui iam ſubdita fuerat, excuſſo, incorrupta & corpore & mente permanſit.

§. 16. S. Claræ de Monte-Falco conſtans de virginitate ſententia.

IN hac virguncula tanta erat Religioſorum morum venuſtas, vt à nemine vnquam deprehenſa ſit viri cuiuſquam vultum oculis vſurpaſſe. Si quando ipſi cum quoquam loquendum fuit, faciem velo obnubens, & humi defixis oculis id paucis expediebat, vt citiùs ad ſuauiſſima cœleſtis ſponſi colloquia rediret. Quondam, quòd cum fratre ſuo actura, vultum oculis intuentium adducto velo ſuffuraretur, ſuccẽſuit ille, quòd & frater eius eſſet, & non minùs quã ipſa religioſus. Quo audito Clara; Non eſt hic, inquit, frater mi, vel faciei meæ, vel oculorum vſus, cum omnis ſermo lingua & auribus perficiatur. Digna ore virgineo ſententia. Demum tanti virginitatis gemmam faciebat, vt inferni pœnas tota vita ſua potius perferendas, quàm huius iacturam eſſe faciendam arbitraretur.

Ex Chron. S. Franc. l. 5 & A. du Val. apud Ribad. 17. Aug.

§. 17. De S. Franciſca Romana infantula.

FRanciſca Caſtitatis ab infantia ipſa ſedula cuſtos fuit, vt ne à parentibus ſuis faſcijs ablatis nudam vnquam videri ſe permitteret: ſed fletu & eiulatibus (ſi quando contra vellet ire) & digitulis ſe tuebatur.

Andreas Valladerius in eius vita.

§. 18. De

§. 18. *De S. Beatrice.*

D'Aßignies in annal. Ciſtert. to. 2. in eius vita ſec. 1.

FVit S. Beatrix Abbatiſſa in Monaſterio quodam iuxta Lyram, quod à Nazareth retinet nomen. Hæc cùm adhuc infans eſſet, vt vix loqui poſſet, adeo tamen honeſtatis & pudicitiæ tenebatur amore, adeo ſcurriles ſermones deteſtabatur, vt domeſticorum nemo in eius conſpectu auſus fuerit vnquam aliquid effutire eiuſmodi, ſi vel minimum alicui elapſum fuiſſet, id ad patrem ſtatim referebat.

§. 19. *De Petro Fabro piæ memoriæ.*

Petrus Ribadeneira vitæ B. Ignatij l. 3. c. 11.

PEtrus Faber, vir planè admirabilis & vnus è decem primis Societat. noſtræ Patribus, tanta iam inde ab ineunte ætate religionis indicia præbuit, vt ſingulariter à Deo electus eſſe videretur. Nam & ſeptimo ætatis anno eximios quoſdam ad pietatem ſenſit inſtinctus: & duodecimo conſeruandæ caſtitatis præclaro quodam incenſus ſtudio, eiuſdem votum in agro emiſit; & tam ardenti in ſapientiæ ſtudium incenſus eſt deſiderio, vt contra voluntatem ſuam pater, à paſtoritia illum cura, pecoriſque cuſtodia, ad literarum ludum traducere cogeretur.

§. 20. *De B. Aloyſio Gonzaga.*

Virgil. Ceparius in eius vita l. 1. c. 2.

ANnum iam Aloyſius omnino nonum expleuerat, quando tanta animum eius erga Beatiſſimam virginem obſeruantia cœpit, vt quoties de ea in ſermonem incideret, vitæque eius ſanctiſſima myſteria volueret animo, colliqueſcere cœleſti gaudio videretur. Fecit eò plurimum tum communis Florentini populi erga eiuſdem Diuæ effigiem, quæ in ea vrbe Annunciatæ titulo, colitur, eximia veneratio, tum lectio libelli, quem de Myſterijs Roſarij Gaſpar Loartes ſacerdos è Societate Ieſu conſcripſit. Inter eum legendum cùm ſe deſiderio ſentiret accendi gratum aliquid acceptumque cœlorum Reginæ faciendi, venit in mentem, nihil ei iucundius accommodatiuſq; prǽſtari poſſe, quàm ſi eius caſtimoniǽ, quantum mortali fas eſt, imitandæ ſtudio ſuam illi virginitatem

Vouet virginitatem.

voto

voto obligaret ſacraretque. Igitur cùm ante eam quam dixi imaginem, aliquando precaretur, quod ad eiuſdem Diuæ honorem verteret, Deo vouit integram ſe inuiolatamque virginitatem ſuam perpetuò ſeruaturum. Quod votum adeo ſemper ſanctè ſeruauit, vt qui ei à pœnitentiæ ſacris fuerunt, & nominatim Bellarminus Cardinalis, in eo teſtimonio quod iureiurando firmauit, & plenius P. Hieronymus Platus, aſſeuerant B. Aloyſij & corpus omni ſenſu motuque libidinis, & mentem omni cogitationum imaginumque obſcœnitate, quæ vel tantillum cum hoc eius voto pugnaret, dum vixit, caruiſſe.

§. 21. *De eodem.*

ID ætatis præterea Aloyſius, amore virginalis pudicitiæ oculos imprimis ita ab omnibus flagitij illecebris refrenabat, vt ijs humi ſemper defixis ingrederetur per publicum; verecundia tam erat ſingulari, vt etiam Cubicularij manè eum veſtientis erubeſcebat: vixque induendis caligis famulis extra lodicem pedes porrigebat; adeo verebatur, ne quid in ſe nudi aſpiciendum præberet. Mulierum verò familiaritatem atque congreſſum ſupra quàm credibile eſt, vbi verſatus eſt, in vitæ perpetuitate tantoperè refugit, vt natiuam ei quandam cum illis diſcordiam eſſe diceres. Quid quod ne matri quidem ipſi ſine arbitris loqui ſuſtinebat? Ergo ſi quando dum cum ea in cubiculo vel cœnatione agit, interea cæteri dilaberentur, confeſtim & ipſe diſcedendi cauſam quærere, & ſi minus eam reperiret ingenuo quodam rubore ſuffundi, tam ſingularis nimirum erat eius ſolicitudo & cautio. *Ibidem.*

§. 22. *De eodem.*

HVc etiam pertinet quod à ſpectaculis ludiſque immo populi celebritate abhorrebat. annum agebat decimum tertium, cùm pater eum ſibi comitẽ adſciuerat Mediolanum, vt tranſuectionem omniũ eius prouinciæ equitum, cui illum propter munus, *Ibidem.*

quod

quod gerebat, cum alijs multis viris principibus oportebat intereſſe, ſpectaret. Cùm ergo, quòd res & rara ſit, & inprimis viſenda, magni ad eam fierent hominum concurſus, Aloyſius, qui ne patrem pro imperio hoc iubentem irritaret, facere non potuerat quin accederet; noua arte vſus nunquam abs ſe impetrari eſt paſſus, vt in primis ſubſellijs, vnde commodiſſimè pompa omnis videri poterat, ſederet, & quod ampliùs eſt, quantum licuit dedit operam, vt oculis ſemper eſſet vel clauſis vel aliò conuerſis.

§. 23. *De quodam Adoleſcentulo.*

Ex literis Soc. Col. Mediol. 1594.

SOlenne erat adoleſcentulo, cùm ad ſacram ſynaxim eſſet acceſſurus, contra fœdas inſomniorum ſpecies, nocte quæ antecederet, cilicino thorace ſe munire. Fortè contigit vt nocte quadam diligenter conquiſitum non inuenerit, ita illo omiſſo ſe quieti dedit: nocte intempeſta inimicæ imagines dormientem inceſſunt, odio obſcæni phantaſmatis & vi eius luctæ experrectus, proſilit è ſtrato, vt flagello moleſtam diſpellat infeſtationem. cumque nec illud quoque reperiret, linteo tantùm indutus (& erat ſæua hyems) in hortum domeſticum deſcendit, ibique tamdiu inambulauit, donec nocturno frigore ardor ſathanicus extinctus, ſcelerata phantaſmata aboleuit.

§. 24. *De quodam puero ſodalitatis Parthenicæ.*

Francíſ Veron. in Man. Sodal c. 8. p. 8 ex litteris Soc. an. 1599

SIngulare eſt quod de puero ſodali in literis annuis Societatis Ieſu ſcribitur. Hic cùm ad luxuriam muneribus, verberibus, catenis, continenti trium dierum inedia, denique metu mortis; admotis corpori (ni flagitio conſentiret) duobus pugionibus ſolicitaretur, animo verè Parthenico, caſtitatem vitæ ipſi præferens, malle ſe millies mori reſpondit, quam ſcelere luxuriæ ſe inficere, in qua reſponſione conſtans ſemper permanſit.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT XXIX.

PAVPERTATIS AMOR, ET bonorum in pauperes diſtributio.

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EM.

NON eſt ea, fateor, in pueris auri pecuniarumque ſitis, quæ in grandioribus eſſe ſolet: ſi enim auri orexis auro excitatur, & *Quo plus ſunt potæ plus ſitiuntur aquæ*, penes quos auri vſus rarior, penes eos minor cupiditas ſit neceſſe eſt. Nemo tamen mihi negabit, pueros, licet tanto diuitiarum amore non ineſcatos, ex ingenito naturæ quodam vitio, habendi deſiderio teneri, veſtium ornatu delectari, crepundijs apprimè recreari, harumque rerum iactura dolentem animum eiulatu, clamore, lacrymiſque teſtari; cupiditatis innatæ euidens argumentum. Iniuria profectò ſilentij tenebris delitescerent, quotquot eò excelſiori animo innatam hanc auri cupiditatem nō ſuppreſſerunt modò, ſed penitus compreſſerunt, non qua olim Ariſtippus via, ſiue Thebanus ille Philoſophus Crates, qui extinguendæ cupiditatis ſtudio magnum auri pondus in medias maris Syrtes conieciſſe dicuntur; ſed ſaniori longè conſilio in pauperes liberaliſſimè erogarunt. *vneq; fideliâ* (vt communi parœmia vtar) *duos parietes dealbarunt*; inſitam cupiditatis ſpinam pectoris horto eruerunt, exporrectamque liberalitatis plantam inſeruerunt: O Paradiſi noſtri cultores egregios!

§. 1. *S Elzearij infantis in pauperes benignitas.*

CVm S Elzearius baiularum brachijs portaretur trimulus, pauperes conſidentes benignis intuebatur ocellis, nulloq; pacto progredi volebat, immò verò etiā ſine intermiſſione acerbè plorabat, donec *Surius 27. Septemb.*

dara Eleemoſyna eos refectos videret; poſtquam autem ætatis annum quintum exceſſit, quicquid ex ludis puerilibus, vel aliunde acquirere poterat, in pauperes erogabat, pueroſque, quibuſcum ſua interdum captabat ſolatia, præcipuè verò inopes ad prandium ſuúm inuitabat.

§. 2. *Cuncta erogat in pauperes S. Brigida.*

Sur. 1. Febr. SAncta Brigida quicquid in domo paterna nacta eſſet, pauperibus clam elargiebatur, quare permotus Duxtacus pater eius obtulit eam regi emendam. Dixit autem rex Brigidæ: Cur tuliſti gladium Patris tui, & eum pauperi dediſti? reſpondit illa, ego verò Chriſto illum dedi: & certè ſi & te, Dominum meū Regem, & parentem meum Deus à me peteret, ſi poſſem, ambos vos cum omnibus facultatibus veſtris illi darem, tum Rex: Filia tua longè maior eſt, quam quæ vel abs te vendi, vel à me emi debeat: deditque virgini gladium, quem patri daret loco illius quem abſtulerat.

§. 3. *Omnibus ſe abdicat S. Lucianus.*

Surius ex Metaphra. 7. Ianuar. SAnctus Lucianus cùm circa annum ætatis ſuæ duodecimum vtroque parente orbatus eſſet, nihil inde motus omnes ſuas diuitias pauperibus erogauit, & ad Macarium ſe recepit, vt cum eo verſaretur.

§. 4. *Achas pecuniæ contactum perhorreſcit.*

Thom. Cant. l. 2. Apum c. 28. Molanus 11. Iunij. CVm habitum Franciſcanorum multis lacrymis Achas obtinuiſſet, ita ad omnes ordinis conſuetudines ſeſe compoſuit, vt ex nimio paupertatis amore, argenti aurique vel contactum ſummopere exhorreſceret. Quo audito mercatores, qui negotiorum cauſa fortè aderant, nummo in imum vaſis, quo bibebant, latenter immiſſo, puero modicum vini propinant; exhauſto vino vbi fraudem deprehendit, exclamat horrificè, vas abijcit, & oculis manibuſque in cœlum ſublatis: Tu noſti Deus omnipotens, inquit illacrymans, quod inſcius ordinē meum violaui; hinc tremebundus expalluit, & quaſi ad mortem

ten-

tendens, nigredo eius faciem occupauit. Expauit pater, & properè ſacerdotem acceſſit, qui puero abſoluto manum imponens, eum à dolore, & pœnitudine mitigauit.

§. 5. *De S. Elizabetha Hungarica.*

ELizabetha decimam quamque partem lucelli, quod ipſi ex luſu prouenifſet, puellis erogabat pauperioribus; hoc tamen pacto, vt ſemel Dominicam precationem, & Angelicam ſalutationem recitarent. *Sur. 19. Nouemb.*

§. 6. *Omnia deſerit Hilarion.*

HIlarion prope Gazã Palæſtinæ, parentibus idololatriæ deditis ortus, cùm audiret celebre nomen Antonij, quod per omnes Aegypti populos ferebatur, ſtudio viſendi eum incenſus, ad eremum perrexit, & ſtatim vt eum vidit, mutato habitu, duobus ferè menſibus iuxta eum manſit, contemplans vitæ eius ordinem, & morum grauitatem: porrò frequentiam eorum, qui ad eum ob varias infirmitates, & dæmonum impetus veniebant, vltra non ferens, ad patriam rediјt, & parentibus defunctis, partem ſubſtantiæ fratribus, partem pauperibus largitus eſt, nihil ſibi omnino reſeruans: erat autem tunc annorum quindecim; ſicque nudus & armatus eremum petiјt ſacco tantum membra coopertus, & pelliceum habens, id eſt, ſubuculam ependyten, quem illi B. Antonius proficiſcenti dederat. *Anton. 2. p. tit. 15. c. 5.*

§. 7. *Torques & monilia abiјcit Theodorus, vt Deo vacet liberius.*

THeodorũ mater cũ ab oratorio S. Georgij (quod frequẽtare cõſueuerat quotidie, & ſine cibo diutius ibi orare) conaretur auocare, multis in quodam die blanditijs cohortabatur, vt domum ſuam reuerteretur, addebatq; ſe amicos expectare: ſed puer ſcripturæ verba non ignorans, quod, *Qui vult huius mundi amicus eſſe, inimicus Dei conſtituitur*, noluit illi hac in *Surius 22. April.* *Erat tum annorũ 12.* *Iacob 4.*

Digitized by Google

in re obſequi, ſed mundi diuitias ſpernens, eaſque abijcere cupiens, zonam ſibi & torquem atque armillas adimens ea proiecit in conſpectu eius: Scio, inquiens, vos vereri, ne hæc amittam, & idcirco me obſeruatis; accipite igitur, ac diſcedite: ego enim hinc non recedam. quibus illa ſumptis cùm eum flectere non poſſet, abijt; totus enim animo defixus erat in Domino, cuius veſtigia ſequens, parentes fugiebat, & ad Deum accurrens diuitias & domos relinquebat, vt centuplum acciperet & vitam æternam poſſideret.

§. 8. *Infantis de paupertate vox præmatura.*

Chron. S. Franciſ. to. 3 l. 1. c. 53.

ROgatus à Carolo auunculo ſuo Robertus, quid maximè haberet in votis; Paupertatem amplecti, inquit. Quod quidem reſponſum ne temere datum ab admodum puero putari poſſet, tertiò dedit: habebat tum annos omnino quinque.

§. 9. *De S. Trudone.*

Molanus in Indiculo SS. Belgij

SAnctus Trudo in Hasbania natus eſt, quæ olim cum Lotharingia cenſebatur, anno ſalutis 628. ex parentibus qui multas ditiones habebant in Flandria, Hasbania & Campinia, ob quas dignitate Comitum celebrabantur, ſed pietate multò erant celebriores. Trudo adhuc puer tam largus fuit in eleemoſynis, vt boni eius vix modum nouerit, vereque in eum competat tritum prouerbium; *Largitio fundum non habet.* Mortuis parentibus adijt conſilio Remacli S. Clodulphum Epiſcopum Metenſem, ibiq; quicquid in Hasbania patrimonij habebat, Eccleſiæ Metenſi in honorem S. Stephani reſignauit, & poſtmodum quod puer vouerat, templum conſtruxit in gentilitio agro in honorem S. Quintini Mart. & Remigij Epiſcopi ad riuulum Ciſindriam.

§. 10. *Veſtibus ſe S. Cæſarius ſpoliat.*

Vincentius Baralus ex

SAnctus Cæſarius Arelatenſis Epiſcopus cùm ſeptimum tantum ætatis ageret annum, ex veſtibus, quas apud

apud ſe habebat, incunctanter pauperibus impertiebatur: ſæpe autem ſeminudus domum reuertens à parentibus ſeuere examinabatur, quid ſuis feciſſet veſtibus; quibus ille hoc ſolum reſpondebat, à prætereuntibus illi fuiſſe ablatas. *Chronologi. ſanctorum Lirin. inſul.*

§. 11. *Pauperibus ſubuenit eoſq́; extollit B. Petrus.*

ANnos forte octo natus Beatus Petrus Nicolai cùm ad ludum literarium cum vno è ſodalibus tenderet, & anum in platea cadentem vidiſſet, concurrit ad miſeram ſubleuandam; & cùm eam ſocij ſui valentioris auxilio erexiſſet in pedes, miſericordia motus etiam ientaculum ei, quod ſecum deferebat, totum dedit: ridebant eum ſocij dicebantque: Bene eſt, quid iam edes pro ientaculo? quibus ipſe: Credite, inquit, non potuiſſet mihi gratius obtingere ientaculum. Quod pauperibus erogatur, magis homini prodeſt, quam quod in ventrem demittitur. Ne quæſo, ne pauperes habeamus deſpectui, quia ſunt amici Chriſti, eiuſque perſonam gerunt. Id ætatis etiam noſocomia frequenter comitibus eodem inuitatis adibat: ibi lectos longo ordine digeſtos obire, egenis pro modulo miniſtrare, ſolari mœſtos, de malis vtiliter perferendis verba facere. *Ex Chron. S Franciſ. to 4 p. 2 l. 1. c. 1.*

§. 12. De *S. Bernardino Senenſi.*

BErnardinus Senenſis pupillari ætate, Dianæ materteræ commendatus, prandioli partem pauperibus erogare ſolitus, cùm forte vnicus panis domi eſſet, prohibereturque infringere, portionem petijt ſuam, quam precario adeptus mendico obtulit. *Sabellius l 1 exemp. c. 3. Surius 20. Maij.*

§. 13. De *S. Iuſto puero nouem annorum.*

CVm S. Iuſtus cum patre Ambianum proficiſceretur ad fratrem ſuum Iuſtinianum ſeruitute liberandum, Meloduni ad vrbis portas obuium habuit pauperem quemdam pedum officio, & oculorum lumine orbatum; cui ſtipem enixè peteti pius puer non *Beda to 3. 18 Octo ex quo Sur.*

Digitized by Google

modo cibum præbuit, ſed & nudum cum cerneret, ſua ſe ſpolians tunica, contexit, qua re nonnihil cõmotus pater cœpit eum obiurgare, & illud benignitatis oficium diſpendium vocare: at ille quibuſdam ſacræ ſcripturæ locis probauit, quanto cum fœnore apud pauperes beneficium tale collocaretur.

§. 14. *De S. Bernardo.*

Sur. 20. Auguſt.

S. Bernardus ab ipſis iam puerilibus annis ſi quos poterat nummos habere, clandeſtinas Eleemoſynas faciens, & verecundiæ ſuæ morem gerebat, & pro ætate, immo ſupra ætatem pietatis opera ſectabatur.

§. 15. *De S. Luca.*

Ex Menæis 7. Feb.

S. Lucas germen Græciæ & alumnus fuit, de quo legitur, quod cùm puer eſſet, adeo in pauperes benignus erat, vt eſurienti cibum præbere, atque nudo veſtem, delicias & luxum arbitraretur: quare ſæpius propriam largitus veſtem, nudus redibat.

§. 16. *Vita S. Ruperti Confeſſoris Bingionum Ducis 15. Maij*

Vitam hanc ad me miſit P. Eribert. Roſvveyd. quam deſcripſit B Hildegardis in li. ad congregationem Sororũ ſuarũ. refert eandem P. Nic. Serrar. de reb Moguntiacis l. 2 c. 25 & apud Vſuardũ ſic legitur: apud Bingã S. Roperti

B. Rupertus cùm ſeptem eſſet annorum defuncto patre Robolao pagano, qui dignitate Ducatus fuerat illuſtris, literas diſcere cupiebat, quibus eum mater ſua Berta nomine inſtrui faciebat, clericum tamen eum eſſe nolebat, ſed loco patris ſui prouinciæ ſuæ Ducem eſſe diſponebat: ipſe autem gratia Spiritus ſancti miſericors ſuper pauperes erat: nam vbicunque pauperes pueros inueniebat, eos matri obtulit, dicens: *Mater ecce filij tui.* Quod factum illa benignè ſuſcipiens, reſpõdit: *Fili fratres tui ſunt;* ſicque bonis moribus educatus, mundũ deſpiciens, Eccleſias frequentans, & ſtudijs pijs vacans duodecimum attigit annum. Et dixit mater ad eum: Fili, quoniam plurimas habemus hæreditates & diuitias, oratorium ad honorem Dei, & ſalutem animarum noſtrarum faciamus, & dixit Rupertus: Non, mater, ſed priùs quid Euangelium habet, intendamus, quod dicit:

Fran-

Frange eſurienti panem tuum, & egenos, vagoſque in-duc in domum tuam. & iterum: *Cùm videris nudum, operi eum, & carnem tuam ne deſpexeris.* Quod audiens mater, plurimum gaudebat, quia filius eius tam ſanum conſilium ſibi dederat.

Ducis Palat. Rheni, & Confeſſ vocatur autem nunc Robertus, nunc Rupertus.

Eſaiæ 58.

Ibidem.

Quadam vice quendam in ſomnis ſenem vidit, qui pulchram faciem habens quoſdam puerulos in lympida aqua lauit, quos poſtea in quoddam pomerium, omni genere florum & arborum amœniſſimum, ac odore cunctorum aromatum, inducens, candidiſſima veſte induit: At B. Rupertus amœnitate loci eiuſdem allectus, dixit ad Senem: Hic manere volo. Cui ſenex reſpondit: Hic modò non permanebis, quoniam fructuoſam ſcalam tibi præparabis in cœlis: quapropter quod de pauperibus facere diſpoſuiſti, perfice, quatenus per victum & veſtitum illorum, cibo vitæ fruaris æternæ: at ſæculo mente peregrinus effectus, optimam tibi partem eligas. Poſtquam autem Beatus puer euigilauit, hæc quæ in ſomnis viderat matri narrauit. Vnde multum gauiſa, Deo gratias agebat. Deinde mater cum filio iuxta ripam defluentium aquarum quædam domorum habitacula ædificabat, vbi ambo pauperes & nudos conſeruabant, quibus etiam victum & amictum per duos ſanctos viros miniſtrabant; Vnus dictus VVichbertus eis in ſacerdotio ſeruiebat; alter verò quidem miniſterialium eorum exiſtens indoctus, & ſine literis erat. Ipſe quoque Beatus Rupertus teneræ ætatis ac nobilitatis ſuæ, ob amorem Chriſti, oblitus, pedes pauperum ſæpe lauabat, cibum & potum ipſis apponebat, ac lectos eorum ſæpe ſternebat: & ſic ad quintumdecimum ætatis ſuæ annum fideliter Domino ſeruiebat.

Viſio eius.

Et quoniam in pompa ſæculi per multas diuitias, quibus familia pollebat, ad ſaculum ſe trahi videbat; apud ſe tandem tractare cœpit, quatenus Deo liberius in quiete ſeruire poſſet. Quod mater eius ſentiens cum lacry-

Digitized by Google

crymis ait: Fili, gemitus matris viduæ attende, familiamq́ tuam in te ſolum confidentem conſidera; & ne nobis intolerabilem miſeriam inferas, prouide; nam de facultatibus noſtris egentibus ſecundum quod tibi placuerit erogare poteris: & quid tibi melius & vtilius, quàm Deo ſemper ſeruire? Hæc matre cum lacrymis loquente, filius in corde ſuo multùm turbatus eſt. Eodem etiam tempore Nobiles veniebant ad eum, dicentes: Tu qui tantum honorem ducatus, tantaſq́ diuitias habes, cur te tam contemptibilem facis? His atq́ alijs conſimilibus verbis quotidie ipſum lacerabant. Quod ille cernens matri ſuæ dicebat: Ecce per ſuggeſtionem diaboli, qui propoſito meo inuidet, ſæculo implicor: & poſt vias patris mei, quamuis nolens, ibo: peregrinationem ob hoc deſiderabam, vt liberius Deo ſeruire poſſem. Mater autem eius malens hærede carere quam filium ſæcularibus implicamentis irretitum diabolo ſeruire, magno cum dolore, ait: Fili, quoniam video te per multa conſilia turbatum inconuenienter ad ſæculum trahi, fac quod vis, & peregrinationem diu optatam aggredere. At ille ex voluntate matris ſuæ peregrinationem accepit atq́ ad limina Sanctorum Apoſtolorum, Petri & Pauli profectus eſt. eo autem ibi moras faciente, à quibuſdam viris religioſis eiuſdem regionis interrogatus, cuius conuerſationis aut deſiderij foret, ipſe omnia quæ in corde ſuo habebat, aperuit. At ij conſilium ei dabant, vt Euangelium attenderet, quod dicit: Vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus; *qui conſilio eorum ſe ſubdidit, ac ſe ita facturum in animo ſuo deliberauit. Deniq́ ad matrem ſuam reuerſus in prædio ſuo, quod latiſſimum erat, villas & Eccleſias in locis quibus non erant, ædificari fecit, hominibuſq́ ſuis eas diſtribuit, quatenus inibi manentes matri ſuæ, quamdiu viueret, miniſtrarent, ipſe verò ducatum, matrem, familiam, poſſeſſiones ſuas, & omnia quæ habebat, relinquere, ac pro Chriſto peregrinus fieri cogitabat: poſt hoc, cùm B. Rupertus vigeſimum*

Matt. 19

ferè

Digitized by Google

ferè ageret annum, materq; ipſius Deo in bonis ſeruiret operibus noćte vidit coſtam de latere ſuo cecidiſſe, vnde multum perterrita crebros gemitus protulit, ſicut poſtmodum non multo tranſacto tempore patuit: nam filius eius Rupertus cùm in intẽtione deuotionis, quam Deo vouit, eſſet conſtitutus, magnis febribus infirmari cœpit, in qua infirmitate ſenex, quem dudum in ſomnis viderat, ei apparuit, dicens: Ego ſum antiquus dierum qui Danieli in viſu noctis apparui, & nunc me tibi manifeſto, teq́ue ad gloriam manifeſtæ beatitudinis voco. qui de ſomno euigilauit, triſtitia & terrore perterritus, quia libenter compleſſet, quod Deo in deſiderijs ſuis vouerat, matriq; ſuæ, quem viderat indicauit, ſed & illa maximo mœrore perculſa, quãtos luctus ediderit, inenarrabile creditur. Itaq; cùm Beatus iſte in prædicta infirmitate dieb' triginta, anno ætatis ſuæ 20. laboraſſet. Deus eũ de hac vita in bona cõfeſſione tulit. In oratorio autẽ, quod ipſe & mater ſua cõſtruxerãt in ciuitate Binga, vbi eorũ manſio fuit ſupra Manam fluuium, eſt ſepultus, vbi Deus meritis ſuis, infirmis plurima miracula facit. B. verò Berta poſt mortem filij ſui in omni ſanctitate per 25. annos viuens, labores ſuos piè ac iuſtè conſummauit, & poſt hoc infirmata ſpiritum Deo reddidit, & in ſepulchro filij ſui honorificè tumulata fuit.

Ciuitas eſt Meguntinæ diœceſis.

§. 17. Eleemoſyna B. Bonifacij pueri miraculo compenſata.

D. Greg l. 1. dial. c. 9.

QVo tempore puer cum matre habitabat Bonifacius, egreſſus nonnunquam ſine linia, crebro & ſine tunica reuertebatur, quia mox vt nudum quempiam inuenit, veſtiebat, quem mater ſua frequenter increpare conſueuerat, dicens, quod iuſtum non eſſet, quod ipſe inops pauperibus veſtimenta largiretur; quæ die quadam horreum ingreſſa pene omne triticum, quod ſibi in ſtipendium totius anni præparauit, inuenit à filio ſuo pauperibus erogatum, cumque ſemetipſam alapis pugniſque tunderet, quòd

 quaſi

quaſi anni ſubſidia perdidiſſet, ſuperuenit Bonifacius puer Dei, eamque verbis quibus valuit conſolari cœpit. quæ cùm nihil conſolationis admitteret, hanc rogauit, vt ab horreo exire debuiſſet, in quo ex omni eorum tritico parum quid inuentum eſt remanſiſſe. Puer autem Dei ſeſe illic protinus in orationem dedit. Qui poſt paululum egreſſus ab horreo, matrem reduxit, quod ita tritico plenum inuentum eſt, ſicut plenum antè non fuerat, cùm mater illius totius anni ſumptus ſe congregaſſe gaudebat.

§. 18. *Eleemoſynæ S. Roſæ vertuntur in roſas.*

Ex Chron. S. Franciſ. l. 2. c. 15.

SVmmæ erat in pauperes benignitatis ſancta Roſa, quam etiam Deus inſigni hoc miraculo comprobauit. Cùm inibi admodum grauis eſſet annona, & pater eius rei domeſticæ anguſtias pertimeſceret, inhibuit filiolę, ne panes de cetero pauperibus diuideret. At ipſa pium ignara morem dediſcere, fruſtula quædam non rarò ſuffurabatur, egenis eroganda, quæ extremo veſtis collectæ ſinu recondebat. quod cùm oculis ipſe ſuis ſeueriùs pater examinaturus deprehendere conatur, adductum veſtis ſinum medio hyemis tempore purpureis plenum eſſe roſis non ſine admiratione comperit.

§. 19. *Simile de B. Petro Luxemburgenſi.*

Excerpta ex eius vita & à R. P. Ludouic. Deingendes Recto Coll. Auenionenſi ad me tranſmiſſa.

SVmmo quoq; in pauperes ſtudio fuit B. Petrus Luxemburgenſis puer, & quicquid habere poterat ad eorum inopiam ſubleuandam etiam inſcijs parentibus largiebatur: vſque adeo, vt etiam carnes ex coquina furtim ablatas ad eos deferret. Cumque à ſeruis apud patrem accuſatus eſſet, deprehenſusque ab eo, & interrogatus quid ferret ſub pallio, reſpondiſſetque puer, ferre ſe roſas ad recreandos pauperes, inuſitato miraculo pater eùm palſium detexiſſet, pro carnibus roſas inuenit.

§. 20. *De eodem.*

IDem etiam charitatis in pauperes ſtudium tenuit reliquo tempore. Vix enim vndecimum annum agens

gens cùm nō haberet aliud, quod ſtipem petenti pauperi daret, detractum è manu annulum ſtatim venūdari iuſſit, ne pauperem indonatum dimitteret. *Ibidem.*

§. 21. *S. Martinus mendicum veſte contegit & ſimul Chriſtum.*

QVindecim annos natus in militiam profectus, primùm in Conſtantij, deinde Iuliani, exercitu militauit; qui cùm nihil haberet præter arma, & veſtimētū, quo tegebatur, Ambiani pauperi ac nudo ab eo petēti, vt Chriſti nomine ſibi eleemoſynā tribueret, partē chlamydis dedit, cui ſequenti nocte Chriſtus dimidiata illa veſte indutus apparuit, hanc mittens vocem: *Martinus Catechumenus hac me veſte contexit.* *Ex Breuiario Rom. 21 Nouemb.*

§. 22. *Hiſtoria non iniucunda de S. Medardi equo dato & diuinitus repoſito.*

PRæcipuo quodam pauperum alendorum ſtudio tenebatur Medardus; adeoque vt frequenter & cibum & veſtitum ſibi neceſſarium detraheret, ac pauperibus beneuolè largiretur. Et quamquam non raro ea propter parentum indignationem incurreret, pius tamen puer, cui pauperum cura aſſiduò ſub pectore viuebat, nullo modò ab illo bene faciendi ſtudio poterat reuocari: quod ſatis confirmat quod ſequitur. Cùm enim die quodam parens eius ex itinere feſſus equos ſuos in prato viridi cuſtodiendos ei committeret, & fortuitò hominē quendam ephippio onuſtum pertranſire videret, percunctari puer cœpit, qua de cauſa tam graui onere preſſus incederet, cum ipſa via ſatis laboris & ſudoris afferret. cūque ille triſti voce reſponderet, equum ſuum caſu deperijſſe, noluiſſe etiam ephippij iacturam facere, faciliuſque fore ſibi equum, quàm equum & clitellas comparare, puer qua erat benignitate: In nomine Domini, ait, vnum ex his tolle, quos hic cuſtodiendos ſuſcepi: hæſitanti paululùm viatori: *Sur. 8. Iun. Baro. to. 7.*

Tolle,

Digitized by Google

Tolle, ait, ſicut dixi, & quocunque te pertranſire contigerit, me huius conceſſionis auctorem & patronum habebis. Ille deponens onus in equi dorſum, poſt gratias actas, exhilaratus abſceſcit. Circa veſperam milites, quibus equorum cura incumbebat, receſſitis equis, vinum deeſſe reperiunt, de quo inquirentes, blandè primò paruulum demulcent, deinde inſtanter ab eo requirunt, ſi qua forte via perditum recuperent. Ille vt ſe à famulis vrgeri vidit, patri rem totam aperit, qui cognita filij ſui tam admiranda ſanctitate, damnum illud, qualecumque videri poterat, facile tolerauit. Interim Chriſtus, qui nulla re magis quàm benefaciendi exercitatione delectatur, ipſo eodem momento rem miram edere dignatus eſt: nam cùm denuo equorum ſuorum numerum recenſerent ſolicitè, nullum deſiderari comperiunt, ſtupent omnes rei nouitate attoniti, pater cum matre filium tenerrimæ amplexatur, & vt ad altiora ſe ſurrigat, cum lacrymis cohortatur. Fili, ait, omnia noſtra tua ſunt, tuo & noſtro, vt tibi viſum fuerit, vtere patrimonio, vt nos tecum conſortes perennis vitæ habeas in præmio.

§. 23. *S. Ioannis Eleemoſynarij viſio.*

In vitis Patrū 1 p de S. Ioan Eleemoſynario

Cvm eſſem (inquit S. Ioãnes Eleemoſynarius) adhuc in Cypro quaſi annorum quindecim vidi vna noctium in ſomnis puellam quandam, cuius ſpecies ſupra ſolem ſplendebat, ornatam ſupra omnem humanum ſenſum, quæ venit & ſtetit ante lectum meum, & pulſauit me latere: expergefactus verò vidi eam in veritate ſtantem & adoraui eam eſſe mulierem. Figura igitur Crucis ſignatus, dixi ei: Quæ es tu, & quomodo auſa es intrare ad me dum dormirem? habebat & coronam de oliuarũ ramis ſuper caput. Tunc illa hilari vultu & ſubridendo dixit mihi: Ego ſum prima filiarum regis. Cumque hæc audiſſem, ſtatim adoraui eam. Tunc dixit mihi: Si me poſſides amicam

amicam, ego te ducam in conſpectum imperatoris; nemo habet poteſtatem apud eum ſicut ego. Ego quippe feci eum hominem in terris fieri, & ſaluare homines: & hæc dicens, diſparuit. Ego verò in me ipſum reuerſus, intellexi viſionem, & dixi: Credo, Compaſſio ac Eleemoſyna eſt, & ideo habet in capite ex oliuæ folijs coronam. Etenim veraciter compaſſio & benignitas erga homines Deum carne veſtiri fecit. Statim ergo veſtiui me, & nullum domus meæ excitans, in Eccleſiam abij; erat enim iam aurora, & cùm irem obuiam fratri frigore vexato, expoliaui me indumento caprino, & dedi ei, dixique intra me. Ecce in hoc ſciam, ſi vtique eſt vera viſio quam vidi, an dæmoniaca. Et veritate teſtante, noui, dum Eccleſiam comprehenderam, & ſubitò obuiat mihi quidam albis indutus veſtimentis, qui dat mihi ligaturam centum numiſmatum; dicens: Accipe hæc, frater, & diſpenſa vt vis. Ego autem præ gaudio ſtatim hæc ſuſcipiens, reuerſus ſum, volens reddere ei ligaturam illam quaſi nihil indigens, & ampliùs non vidi aliquem. Tunc dixi veraciter, non eſſe phantaſiam. Ex illa hora ſæpe dabam confratri aliquid, & dicebam: Videbo ſi mittat mihi, vt dixit, centupla; & cum tentaſſem Dominum male faciens, & ſactisfactus eſſem diuerſis modis per eas res, dixi: Ceſſa miſera anima tentando intentabilem.

Vide p. 3. cap. 3. §. 4.

CAPVT

CAPVT XXX.

IN PARENTES OBSERVANTIA.

NON inficior teneras primoque ſucco excreſcentes plantas ad quodlibet cultoris imperium inflecti facilè, dirigique poſſe, nunc ſurſum efferri, nunc deorſum demitti, nunc ſi voluerit in gyrum ſinuari, quæ tamen vbi iam trunco firmiore aſſurrexerunt, frangantur citiùs quàm flectantur. Puerorum animos plantis ſimiles diceret quiſpiam, ad omne parentum imperium iuuenili ætatis flore facilè regi poſſe: id certè de omnibus negare non audeam; de omnibus affirmare verear: ea enim hodierno die naturæ corruptio etiam in hanc ætatem teneram irrepſit, vt quam obſequij facilitatem in plantis incorruptam natura reliquit, in pueris pleriſque omnino labefactarit; quorum plurimi vix nati, in parentum luctus iam dati eſſe videntur. *Damnoſa quid non imminuit dies!* Melius Philoſophorum ille princeps Ariſtoteles, qui, vt reor, eam parentibus obſeruantiam rependit, quàm voce toties extulit, literarumque monumentis commendauit: Nunquam par obſequij genus parentibus referri poſſe. Melius Græciæ quondam lumen Antilochus, qui adeo ſingulari in parentem Neſtorem obſeruantia fuit, ac pietate, eum vt telum in parentis caput immiſſum pectore excepiſſe teſtetur Neſtoreo ſepulcro inſcriptum carmen: *Et nati vulnere viuo parens.* Melius, inquam, quotquot hæc pagina ſubijciet tenerarum plantarum inſtar flexiles, & ad minimum parentum nutum officioſi obſequenteſque.

§. 1. De Samuele.

P*Ver Samuel miniſtrabat Domino coram Heli, (& ſermo Domini erat pretioſus, in diebus illis non erat*

viſio

viſio manifeſta) factum eſt ergo in die quadam: Heli iacebat in loco ſuo; & oculi eius caligauerant, nec poterat videre lucernam Dei antequam extingueretur. Samuel autem dormiebat in templo Domini, vbi erat arca Dei, & vocauit Dominus Samuel, qui reſpondens ait: Ecce ego. Et cucurrit ad Heli, & dixit: Ecce ego: vocaſti enim me. qui dixit: Non vocaui reuertere, & dormi, & abijt & dormiuit. & adiecit Dominus rurſum vocare Samuelem, conſurgenſque Samuel abijt ad Heli, & dixit: ecce ego, quia vocaſti me: qui reſpondit: Non vocaui te fili mi: reuertere & dormi. Porrò Samuel necdum ſciebat Dominum, neque reuelatus ei fuerat ſermo Domini. Et adiecit Dominus & vocauit adhuc Samuelem tertio; qui conſurgẽs abijt ad Heli & ait: ecce ego, quia vocaſti me. Intellexit ergo Heli quia Dominus vocaret puerum, & ait ad Samuelem: Vade & dormi: & ſi deinceps vocauerit te, dices: Loquere Domine, quia audit ſeruus tuus: Abijt ergo Samuel, & dormiuit in loco ſuo. Et venit Dominus & ſtetit, & vocauit ſicut vocauerat ſecundo, Samuel, Samuel, & ait Samuel: Loquere, Domine, quia audit ſeruus tuus. Et dixit Dominus ad Samuelem: Ecce ego facio verbum in Iſrael. &c.

§. 2. De puero IESV.

IBant parentes IESV per omnes annos in Ieruſalem, in die ſolenni paſcha. Et cùm factus eſſet ann. 12. aſcendentibus illis in Hieroſolymam ſecundum conſuetudinem diei feſti. conſummatiſque diebus cum redirent, remanſit puer IESVS in Hieruſalem: & non cognouerunt parentes eius, exiſtimantes autem illum eſſe in comitatu venerunt iter diei & requirebant eum inter cognatos & notos, & non inuenientes regreſſi ſunt in Hieruſalem requirentes eum: & factum eſt poſt triduum, inuenerunt illum in templo ſedentem in medio Doctorum audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes qui eum audiebant, ſuper prudentia & reſponſis eius; & videtes admirati ſunt. & dixit mater eiꝰ ad illũ: Fili, quid feciſti nobis ſic? ecce pater tuus & ego dolẽtes quærebamꝰ Lucæ 2.

te, &

te, & ait ad illos: Quid eſt quod me quærebatis? neſcie-batis quia in his quæ Patris mei ſunt oportet me eſſe? Et non intellexerunt verbum quod locutus eſt ad eos. & deſcēdit cum eis, & venit Nazaret: Et erat ſubditus illis. *Et mater eius conſeruabat omnia verba hæc in corde ſuo.*

§. 3. *De S. Maclouio.*

Sigebertus Monachus Gemblacenſis apud Surium 15. Nouemb.

MOnaſticam vitam beatus puer ingreſſus quàm promptum ſe in obedientia præ ceteris exhibuerit, vel ex hoc probari poteſt, quod ob hāc vnam cauſam coæqualium inuidia carere non potuit. Ioſeph polymita tunica à patre donatus, & ab eo præ ceteris amat*, inuidiam ſibi conflauerat, quia fratrum vitia damnabat. Hic etiam quia talarem perfectionis tunicam, & virtutum colore variatam à Deo meruit, patuit inuidiæ. Mos eſt ordinis illius pueros hebdomadatim Pædagogo lucernam præferre, dum noctu intrant vel exeunt oratorium. Recurrente ergo beati pueri hebdomada, ignem extinguunt alij, vt ſaltē pro hac offenſa pœnas luat. Deluſus ad furnum currit, verùm & piſtori inuidia non defuit, ſulphurata duru[illegible]s recuſat dare, quibus flammam ex prunis rapiat pu[illegible]er. Quid hic agat ſancta pueri ſimplicitas? vrgebat pa[illegible]rendi libido; ardentes prunas in veſtis ſinum conie[illegible]tas defert citus ad lucernæ lychnum accendendu[illegible]n; quò veniens cùm accenſum reperiſſet, veſtes excut[illegible]t, quæ ne leuiter quidem vſtulatæ ſunt. Pædagogus [illegible]geminato miraculo ſtupeſcit, alumni genibus aduolu[illegible]itur.

§. 4 *De Mutij filio octenni.*

Caſſian de Inſt. l. 4. c. 27.

MVtij poſtea Abbatis filius monaſterium octennis cum patre ingreſſus, non rarò patri materiam [illegible]patientiæ miniſtrauit, obedientiæque. Siquidem Abbas [illegible] vt vtrumque virtutum ſtudijs exerceret, puerum et[illegible]iam in parentis conſpectu identidem contumeliò ſeue[illegible]tiùs excipiebat, minis, clamoribus, verberib*.

Verùm

Verùm nihil horum Mutij animum vel minimum afficere potuit, nedum labefactare. Denique ſimulata in puerum indignatione Abbas obedientiam Mutij periclitaturus, iuſſit vt arreptum filium in præterlabentis fluminis gurgitem ſuffocandum demergeret: paret ille, nihil moratus, ſuperioris voci, haud ſecùs ac ſi à Deo proficiſceretur, feciſſetque niſi quibus erat commiſſa prohibendi cura, ij prohibuiſſent. Atque ita perfectam obedientis Abrahæ Mutius, obedientis Iſaaci filius, ſimilitudinem nobis expreſſit.

§. 5. *Adoleſcentuli duo ad mortem vſque obedientes.*

IOannes Abbas, eremique Scyti œconomus, ficus de Marcote Libyæ ſibi muneri miſſas duobus adoleſcentulis ad ſenem quendam procul in vlteriore deſerto manentem deferendas detulit, quos, dum iter agerent, nubiloſa circumfudit caligo, ita vt quò pergerent neſcirent. Per vaſtam igitur errando ſolitudinem diem noctemque conſumpſere. Senis cellula nuſquam inuenta. Cumque diu expectati non redirent, reperti ſunt poſitis genibus animas exhalaſſe, illibatis ficubus quas ſecum tulerant; ſiquidem inedia perire quam Abbatis præuaricari mandatum maluerunt, qua ſaltem in re ſtupendæ cuiuſdam conſtantiæ exemplum præbuerunt. *Andreas Eborenſis titulo Obedientia.*

§. 6. *S. Lambertus prunas veſte defert ex obedientia.*

APer S. Lamberti pater cùm S. Landoaldo prædiũ dediſſet, quod VVentershouum dicitur, ad Eccleſiam conſtruendam, dum artifices inſiſtunt operi, & vſui neceſſario ignis deeſſe videretur, accitus à ſancto viro puer, ignem inferre iubetur. Cœpit idem imperio reniti, & cur ſtatim imperio non ſatiſfecerit, palam fateri: Vas, inquit, Domine, quo ignis opportunè importetur, deeſſe vides, & quo hunc modo inferri iubes? promptus quidem tibi obtemperare mihi eſt animus, ſed vt votis tuis contraire videar, *Nidgerus Epiſcopus Leod. vita S. Landoaldi l. 1 apud Surium Mart.*

modo cibum præbuit, ſed & nudum cum cerneret, ſua ſe ſpolians tunica, contexit, qua re nomnihil cõmotus pater cœpit eum obiurgare, & illud benignitatis officium diſpendium vocare: at ille quibuſdam ſacræ ſcripturæ locis probauit, quanto cum fœnore apud pauperes beneficium tale collocaretur.

§. 14. *De S. Bernardo.*

Sur. 20. Auguſt.

S. Bernardus ab ipſis iam puerilibus annis ſi quos poterat nummos habere, clandeſtinas Eleemoſynas faciens, & verecundiæ ſuæ morem gerebat, & pro ætate, immo ſupra ætatem pietatis opera ſectabatur.

§. 15. *De S. Luca.*

Ex Menæis 7. Feb.

S. Lucas germen Græciæ & alumnus fuit, de quo legitur, quod cùm puer eſſet, adeo in pauperes benignus erat, vt eſurienti cibum præbere, atque nudo veſtem, delicias & luxum arbitraretur: quare ſæpius propriam largitus veſtem, nudus redibat.

§. 16. *Vita S. Ruperti Confeſſoris Bingionum Ducis 15. Maij*

Vitam hanc ad me miſit P. Eribert. Roſvveyd. quam deſcripſit B. Hildegardis in li. ad congregationem Sororũ ſuarũ refert eandem P. Nic. Serrar. de reb. Moguntiacis l. 2 c. 35 & apud Vſuardũ ſic legitur: apud Bingã S. Roperti

B. Rupertus cùm ſeptem eſſet annorum defuncto patre Robolao pagano, qui dignitate Ducatus fuerat illuſtris, literas diſcere cupiebat, quibus eum mater ſua Berta nomine inſtrui faciebat, clericum tamen eum eſſe nolebat, ſed loco patris ſui prouinciæ ſuæ Ducem eſſe diſponebat: ipſe autem gratia Spiritûs ſancti miſericors ſuper pauperes erat: nam vbicunque pauperes pueros inueniebat, eos matri obtulit, dicens: *Mater ecce filij tui.* Quod factum illa benignè ſuſcipiens, reſpõdit: *Fili fratres tui ſunt*; ſicque bonis moribus educatus, mundũ deſpiciens, Eccleſias frequentans, & ſtudijs pijs vacans duodecimum attigit annum. Et dixit mater ad eum: Fili, quoniam plurimas habemus hæreditates & diuitias, oratorium ad honorem Dei, & ſalutem animarum noſtrarum faciamus, & dixit Rupertus: Non, mater, ſed priùs quid Euangelium habet, intendamus, quod dicit:

Fran-

Frange eſurienti panem tuum, & egenos, vagoſque induc in domum tuam. & iterum: *Cùm videris nudum, operi eum, & carnem tuam ne deſpexeris.* Quod audiens mater, plurimum gaudebat, quia filius eius tam ſanum conſilium ſibi dederat.

Ducis Palat. Rhen. & Confeſſ vocatur autem nunc Robertus, nunc Rupertus.

Eſaiæ 85.

Ibidem.

Quadam vice quendam in ſomnis ſenem vidit, qui pulchram faciem habens quoſdam puerulos in lympida aqua lauit, quos poſtea in quoddam pomerium, omni genere florum & arborum amœniſſimum, ac odore cunctorum aromatum, inducens, candidiſſima veſte induit: At B. Rupertus amœnitate loci eiuſdem allectus, dixit ad Senem: Hic manere volo. Cui ſenex reſpondit: Hic modò non permanebis, quoniam fructuoſam ſcalam tibi præparabis in cœlis: quapropter quod de pauperibus facere diſpoſuiſti, perfice, quatenus per victum & veſtitum illorum, cibo vitæ fruaris æternæ: at ſæculo mente peregrinus effectus, optimam tibi partem eligas. Poſtquam autem Beatus puer euigilauit, hæc quæ in ſomnis viderat matri narrauit. Vnde multum gauiſa, Deo gratias agebat. Deinde mater cum filio iuxta ripam defluentium aquarum quædam domorum habitacula ædificabat, vbi ambo pauperes & nudos conſeruabant, quibus etiam victum & amictum per duos ſanctos viros miniſtrabant; Vnus dictus VVichbertus eis in ſacerdotio ſeruiebat; alter verò quidem miniſterialium eorum exiſtens indoctus, & ſine literis erat. Ipſe quoque Beatus Rupertus teneræ ætatis ac nobilitatis ſuæ, ob amorem Chriſti, oblitus, pedes pauperum ſæpe lauabat, cibum & potum ipſis apponebat, ac lectos eorum ſæpe ſternebat: & ſic ad quintumdecimum ætatis ſuæ annum fideliter Domino ſeruiebat.

Viſio eius.

Et quoniam in pompa ſæculi per multas diuitias, quibus familia pollebat, ad ſæculum ſe trahi videbat; apud ſe tandem tractare cœpit, quatenus Deo liberius in quiete ſeruire poſſet. Quod mater eius ſentiens cum lacry-

crymis ait: Fili, gemitus matris viduæ attende, familiamq; tuam in te ſolum confidentem conſidera; & ne nobis intolerabilem miſeriam inferas, prouide; nam de facultatibus noſtris egentibus ſecundum quod tibi placuerit erogare poteris: & quid tibi melius & vtilius, quàm Deo ſemper ſeruire? Hac matre cum lacrymis loquente, filius in corde ſuo multùm turbatus eſt. Eodem etiam tempore Nobiles veniebant ad eum, dicentes: Tu qui tantum honorem ducatus, tantaſq; diuitias habes, cur te tam contemptibilem facis? His atq; alijs conſimilibus verbis quotidie ipſum lacerabant. Quod ille cernens matri ſuæ dicebat: Ecce per ſuggeſtionem diaboli, qui propoſito meo inuidet, ſæculo implicor: & poſt vias patris mei, quamuis nolens, ibo: peregrinationem ob hoc deſiderabam, vt liberius Deo ſeruire poſſem. Mater autem eius malens hærede carere quam filium ſæcularibus implicamentis irretitum diabolo ſeruire, magno cum dolore, ait: Fili, quoniam video te per multa conſilia turbatum inconuenienter ad ſæculum trahi, fac quod vis, & peregrinationem diu optatam aggredere. At ille ex voluntate matris ſuæ peregrinationem accepit, atq; ad limina Sanctorum Apoſtolorum, Petri & Pauli profectus eſt. eo autem ibi moras faciente, à quibuſdam viris religioſis eiuſdem regionis interrogatus, cuius conuerſationis aut deſiderij foret, ipſe omnia quæ in corde ſuo habebat, aperuit. At ij conſilium ei dabant, vt Euangelium attenderet, quod dicit: Vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus; *qui conſilio eorum ſe ſubdidit, ac ſe ita facturum in animo ſuo deliberauit. Deniq; ad matrem ſuam reuerſus in prædio ſuo, quod latiſſimum erat, villas & Eccleſias in locis quibus non erant, ædificari fecit, hominibuſq; ſuis eas diſtribuit, quatenus inibi manentes matri ſuæ, quamdiu viueret, miniſtrarent, ipſe verò ducatum, matrem, familiam, poſſeſſiones ſuas, & omnia quæ habebat, relinquere, ac pro Chriſto peregrinus fieri cogitabat: poſt hoc, cùm B. Rupertus vigeſimum*

M. 11. 19

ferè

Digitized by Google

ferè ageret annum, materq́ ipſius Deo in bonis ſeruirẽ operibus nocte vidit coſtam de latere ſuo cecidiſſe, vnde multum perterrita crebros gemitus protulit, ſicut poſtmodum non multo tranſacto tempore patuit: nam filius eius Rupertus cùm in intẽtione deuotionis, quam Deo vouit, eſſet conſtitutus, magnis febribus infirmari cœpit, in qua infirmitate ſenex, quem dudum in ſomnis viderat, ei apparuit, dicens: Ego ſum antiquus dierum qui Danieli in viſu noctis apparui, & nunc me tibi manifeſto, teq́ue ad gloriam manifeſtæ beatitudinis voco. qui de ſomno euigilauit, triſtitia & terrore perterritus, quia libenter compleſſet, quod Deo in deſiderijs ſuis vouerat, matriq́ ſuæ, quem viderat indicauit. ſed & illa maximo mœrore perculſa, quãtos luctus ediderit, inenarrabile creditur. Itaq́ cùm Beatus iſte in prædicta infirmitate dieb⁹ triginta, anno ætatis ſuæ 20. laboraſſet. Deus eũ de hac vita in bona cõfeſſione tulit. In oratorio autẽ, quod ipſe & mater ſua cõſtruxerãt in ciuitate Binga, vbi eorũ manſio fuit ſupra Manam fluuium, eſt ſepultus, vbi Deus meritis ſuis, infirmis plurima miracula facit. B. verò Berta poſt mortem filij ſui in omni ſanctitate per 25. annos viuens, labores ſuos piè ac iuſtè conſummauit, & poſt hoc infirmata ſpiritum Deo reddidit, & in ſepulchro filij ſui honorificè tumulata fuit.

Ciuitas eſt Meguntinæ diœceſis.

§. 17. *Eleemoſyna B. Bonifacij pueri miraculo compenſata.*

D. Greg l. 1. dial. c. 9.

QVo tempore puer cum matre habitabat Bonifacius, egreſſus nonnunquam ſine linia, crebro & ſine tunica reuertebatur, quia mox vt nudum quempiam inuenit, veſtiebat, quem mater ſua frequenter increpare conſueuerat, dicens, quod iuſtum non eſſet, quod ipſe inops pauperibus veſtimenta largiretur; quæ die quadam horreum ingreſſa pene omne triticum, quod ſibi in ſtipendium totius anni præparauit, inuenit à filio ſuo pauperibus erogatum, cumque ſemetipſam alapis pugniſque tunderet, quòd

Digitized by Google

quaſi anni ſubſidia perdidiſſet, superuenit Bonifacius puer Dei, eamque verbis quibus valuit conſolari cœpit. quæ cùm nihil conſolationis admitteret, hanc rogauit, vt ab horreo exire debuiſſet, in quo ex omni eorum tritico parum quid inuentum eſt remanſiſſe. Puer autem Dei ſeſe illic protinus in orationem dedit. Qui poſt paululum egreſſus ab horreo, matrem reduxit, quod ita tritico plenum inuentum eſt, ſicut plenum antè non fuerat, cùm mater illius totius anni ſumptus ſe congregaſſe gaudebat.

§. 18. *Eleemoſynæ S. Roſæ vertuntur in roſas.*

Ex Chron. S. Franciſ. l. 2. c. 15.

SVmmæ erat in pauperes benignitatis ſancta Roſa, quam etiam Deus inſigni hoc miraculo comprobauit. Cùm inibi admodum grauis eſſet annona, & pater eius rei domeſticæ anguſtias pertimeſceret, inhibuit filiolę, ne panes de cetero pauperibus diuideret. At ipſa pium ignara morem dediſcere, fruſtula quædam non rarò ſuffurabatur, egenis eroganda, quæ extremo veſtis collectæ ſinu recondebat. quod cùm oculis ipſe ſuis ſeueriùs pater examinaturus deprehendere conatur, adductum veſtis ſinum medio hyemis tempore purpureis plenum eſſe roſis non ſine admiratione comperit.

§. 19. *Simile de B. Petro Luxemburgenſi.*

Excerpta ex eius vita & à R. P. Ludouic. Deingendes Recto Coll. Auenionenſi ad me tranſmiſſa.

SVmmo quoq; in pauperes ſtudio fuit B. Petrus Luxemburgenſis puer, & quicquid habere poterat ad eorum inopiam ſubleuandam etiam inſcijs parentibus largiebatur: vſque adeo, vt etiam carnes ex coquina furtim ablatas ad eos deferret. Cumque à ſeruis apud patrem accuſatus eſſet, deprehenſusque ab eo, & interrogatus quid ferret ſub pallio, reſpondiſſetque puer, ferre ſe roſas ad recreandos pauperes, inuſitato miraculo pater cùm pallium detexiſſet, pro carnibus roſas inuenit.

§. 20. *De eodem.*

IDem etiam charitatis in pauperes ſtudium tenuit reliquo tempore. Vix enim vndecimum annum agens

gens cùm nō haberet aliud, quod ſtipem petenti pauperi daret, detractum è manu annulum ſtatim venūdari iuſſit, ne pauperem indonatum dimitteret. *Ibidem.*

§. 21. *S. Martinus mendicum veſte contegit & ſimul Chriſtum.*

QVindecim annos natus in militiam profectus, primùm in Conſtantij, deinde Iuliani, exercitu militauit; qui cùm nihil haberet præter arma, & veſtimētū, quo tegebatur, Ambiani pauperi ac nudo ab eo petēti, vt Chriſti nomine ſibi eleemoſynā tribueret, partē chlamydis dedit, cui ſequenti nocte Chriſtus dimidiata illa veſte indutus apparuit, hanc mittens vocem: *Martinus Catechumenus hac me veſte contexit.* *Ex Breuiario Rom. 21 Nouemb.*

§. 22. *Hiſtoria non iniucunda de S. Medardi equo dato & diuinitus repoſito.*

PRæcipuo quodam pauperum alendorum ſtudio tenebatur Medardus; adeoque vt frequenter & cibum & veſtitum ſibi neceſſarium detraheret, ac pauperibus beneuolè largiretur. Et quanquam non rarò ea propter parentum indignationem incurreret, pius tamen puer, cui pauperum cura aſſiduò ſub pectore viuebat, nullo modo ab illo bene faciendi ſtudio poterat reuocari: quod ſatis confirmat quod ſequitur. Cùm enim die quodam parens eius ex itinere feſſus equos ſuos in prato viridi cuſtodiendos ei committeret, & fortuitò hominē quendam ephippio onuſtum pertranſire videret, percunctari puer cœpit, qua de cauſa tam graui onere preſſus incedéret, cum ipſa via ſatis laboris & ſudoris afferret. cūque ille triſti voce reſponderet, equum ſuum caſu deperijſſe, noluiſſe etiam ephippij iacturam facere, faciliuſque fore ſibi equum, quàm equum & clitellas comparare, puer qua erat benignitate: In nomine Domini, ait, vnum ex his tolle, quos hic cuſtodiendos ſuſcepi: hæſitanti paululùm viatori *Sur. 8. Iun. Baro. to. 7.*

Tolle,

Tolle, ait, ſicut dixi, & quocunque te pertranſire contigerit, me huius conceſſionis auctorem & patronum habebis. Ille deponens onus in equi dorſum, poſt gratias actas, exhilaratus abſceſcit. Circa veſperam milites, quibus equorum cura incumbebat, recēſitis equis, vnum deeſſe reperiunt, de quo inquirentes, blandè primò paruulum demulcent, deinde inſtanter ab eo requirunt, ſi qua forte via perditum recuperent. Ille vt ſe à famulis vrgeri vidit, patri rem totam aperit, qui cognita filij ſui tam admiranda ſanctitate, damnum illud, qualecumque videri poterat, facile tolerauit. Interim Chriſtus, qui nulla re magis quàm benefaciendi exercitatione delectatur, ipſo eodem momento rem miram edere dignatus eſt: nam cùm denuo equorum ſuorum numerum recenſerent ſolicitè, nullum deſiderari comperiunt, ſtupent omnes rei nouitate attoniti, pater cum matre filium tenerrimæ amplexatur, & vt ad altiora ſe ſurrigat, cum lacrymis cohortatur. Fili, ait, omnia noſtra tua ſunt, tuo & noſtro, vt tibi viſum fuerit, vtere patrimonio, vt nos tecum conſortes perennis vitæ habeas in præmio.

§. 23. *S. Ioannis Eleemoſynarij viſio.*

In vitis Patrū, p de S. Ioan Eleemoſynario

CVm eſſem (inquit S. Ioānes Eleemoſynarius) adhuc in Cypro quaſi annorum quindecim vidi vna noctium in ſomnis puellam quandam, cuius ſpecies ſupra ſolem ſplendebat, ornatam ſupra omnem humanum ſenſum, quæ venit & ſtetit ante lectum meum, & pulſauit me latere: expergefactus verò vidi eam in veritate ſtantem & adoraui eam eſſe mulierem. Figura igitur Crucis ſignatus, dixi ei: Quæ es tu, & quomodo auſa es intrare ad me dum dormirem? habebat & coronam de oliuarū ramis ſuper caput. Tunc illa hilari vultu & ſubridendo dixit mihi: Ego ſum prima filiarum regis. Cumque hæc audiſſem, ſtatim adoraui eam. Tunc dixit mihi: Si me poſſides amicam

amicam, ego te ducam in conſpectum imperatoris; nemo habet poteſtatem apud eum ſicut ego. Ego quippe feci eum hominem in terris fieri, & ſaluare homines: & hæc dicens, diſparuit. Ego verò in me ipſum reuerſus, intellexi viſionem, & dixi: Credo, Compaſſio ac Eleemoſyna eſt, & ideo habet in capite ex oliuæ folijs coronam. Etenim veraciter compaſſio & benignitas erga homines Deum carne veſtiri fecit. Statim ergo veſtiui me, & nullum domus meæ excitans, in Eccleſiam abij; erat enim iam aurora, & cùm irem obuiam fratri frigore vexato, expoliaui me indumento caprino, & dedi ei, dixique intra me. Ecce in hoc ſciam, ſi vtique eſt vera viſio quam vidi, an dæmoniaca. Et veritate teſtante, noui, dum Eccleſiam comprehenderam, & ſubitò obuiat mihi quidam albis indutus veſtimentis, qui dat mihi ligaturam centum numiſmatum; dicens: Accipe hæc, frater, & diſpenſa vt vis. Ego autem præ gaudio ſtatim hæc ſuſcipiens, reuerſus ſum, volens reddere ei ligaturam illam quaſi nihil indigens, & ampliùs non vidi aliquem. Tunc dixi veraciter, non eſſe phantaſiam. Ex illa hora ſæpe dabam confratri aliquid, & dicebam: Videbo ſi mittat mihi, vt dixit, centupla; & cum tentaſſem Dominum male faciens, & ſactisfactus eſſem diuerſis modis per eas res, dixi: Ceſſa miſera anima tentando intentabilem.

Vide p. 3. cap. 3. §. 4.

CAPVT XXX.

IN PARENTES OBSERVANTIA.

NON inficior teneras primoque ſucco excreſcentes plantas ad quodlibet cultoris imperium inflecti facilè, dirigique poſſe, nunc ſurſum efferri, nunc deorſum demitti, nunc ſi voluerit in gyrum ſinuari, quæ tamen vbi iam trunco firmiore aſſurrexerunt, frangantur citiùs quàm flectantur. Puerorum animos plantis ſimiles diceret quiſpiam, ad omne parentum imperium iuuenili ætatis flore facilè regi poſſe: id certè de omnibus negare non audeam; de omnibus affirmare verear: ea enim hodierno die naturæ corruptio etiam in hanc ætatem teneram irrepſit, vt quam obſequij facilitatem in plantis incorruptam natura reliquit, in pueris pleriſque omnino labefactarit; quorum plurimi vix nati, in parentum luctus iam dati eſſe videntur. *Damnoſa quid non imminuit dies!* Melius Philoſophorum ille princeps Ariſtoteles, qui, vt reor, eam parentibus obſeruantiam rependit, quam voce toties extulit, literarumque monumentis commendauit: Nunquam par obſequij genus parentibus referri poſſe. Melius Græciæ quondam lumen Antilochus, qui adeo ſingulari in parentem Neſtorem obſeruantia fuit, ac pietate, eum vt telum in parentis caput immiſſum pectore excepiſſe teſtetur Neſtoreo ſepulcro inſcriptum carmen: *Et nati vulnere viuo parens.* Melius, inquam, quotquot hæc pagina ſubijciet tenerarum plantarum inſtar flexiles, & ad minimum parentum nutum officioſi obſequenteſque.

§. 1. De Samuele.

P*Ver Samuel miniſtrabat Domino coram Heli, (& ſermo Domini erat precioſus, in diebus illis non erat*

viſio

viſio manifeſta) factum eſt ergo in die quadam: Heli iacebat in loco ſuo; & oculi eius caligauerant, nec poterat videre lucernam Dei antequam extingueretur. Samuel autem dormiebat in templo Domini, vbi erat arca Dei, & vocauit Dominus Samuel, qui reſpondens ait: Ecce ego. Et cucurrit ad Heli, & dixit: Ecce ego: vocaſti enim me. qui dixit: Non vocaui reuertere, & dormi, & abijt & dormiuit. & adiecit Dominus rurſum vocare Samuelem, conſurgenſque Samuel abijt ad Heli, & dixit: ecce ego, quia vocaſti me: qui reſpondit: Non vocaui te fili mi: reuertere & dormi. Porrò Samuel necdum ſciebat Dominum, neque reuelatus ei fuerat ſermo Domini. Et adiecit Dominus & vocauit adhuc Samuelem tertio; qui conſurgẽs abijt ad Heli & ait: ecce ego quia vocaſti me. Intellexit ergo Heli quia Dominus vocaret puerum, & ait ad Samuelem: Vade & dormi: & ſi deinceps vocauerit te, dices: Loquere Domine, quia audit ſeruus tuus: Abijt ergo Samuel, & dormiuit in loco ſuo. Et venit Dominus & ſtetit, & vocauit ſicut vocauerat ſecundo, Samuel, Samuel, & ait Samuel: Loquere Domine, quia audit ſeruus tuus. Et dixit Dominus ad Samuelem: Ecce ego facio verbum in Iſrael. &c.

§. 2. De puero IESV.

IBant parentes IESV per omnes annos in Ieruſalem, in die ſolenni paſcha. Et cùm factus eſſet ann. 12. aſcendentibus illis in Hieroſolymam ſecundum conſuetudinem diei feſti. conſummatiſque diebus cum redirent, remanſit puer IESVS in Hieruſalem: & non cognouerunt parentes eius, exiſtimantes autem illum eſſe in comitatu venerunt iter diei & requirebant eum inter cognatos & notos, & non inuenientes regreſſi ſunt in Hieruſalem requirentes eum: & factum eſt poſt triduum, inuenerunt illum in templo ſedentem in medio Doctorum audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes qui eum audiebant, ſuper prudentia & reſponſis eius: & vidẽtes admirati ſunt. & dixit mater ei' ad illũ: Fili, quid feciſti nobis ſic? ecce pater tuus & ego dolẽtes quærebam' te, & Lucæ 2.

Verùm nihil horum Mutij animum vel minimum afficere potuit, nedum labefactare. Denique ſimulata in puerum indignatione Abbas obedientiam Mutij periclitaturus, iuſſit vt arreptum filium in præterlabentis fluminis gurgitem ſuffocandum demergeret: paret ille, nihil moratus, ſuperioris voci, haud ſecùs acſi à Deo proficiſceretur, feciſſetque niſi quibus erat commiſſa prohibendi cura, ij prohibuiſſent. Atque ita perfectam obedientis Abrahæ Mutius, obedientis Iſaaci filius, ſimilitudinem nobis expreſſit.

§. 5. *Adoleſcentuli duo ad mortem vſque obedientes.*

IOannes Abbas, eremique Scyti œconomus, ficus de Marcote Libyæ ſibi muneri miſſas duobus adoleſcentulis ad ſenem quendam procul in vlteriore deſerto manentem deferendas detulit, quos, dum iter agerent, nubiloſa circumfudit caligo, ita vt quò pergerent neſcirent. Per vaſtam igitur errando ſolitudinem diem noctemque conſumpſere. Senis cellula nuſquam inuenta. Cumque diu expectati non redirent, reperti ſunt poſitis genibus animas exhalaſſe, illibatis ficubus quas ſecum tulerant; ſiquidem inedia perire quam Abbatis præuaricari mandatum maluerunt, qua ſaltem in re ſtupendæ cuiuſdam conſtantiæ exemplum præbuerunt.

Andreas Eborenſis titulo Obedientia.

§. 6. *S. Lambertus prunas veſte defert ex obedientia.*

APer S. Lamberti pater cùm S. Landoaldo prædiũ dediſſet, quod VVentershouum dicitur, ad Eccleſiam conſtruendam, dum artifices inſiſtunt operi, & vſui neceſſario ignis deeſſe videretur, accitus à ſancto viro puer, ignem inferre iubetur. Cœpit idem imperio reniti, & cur ſtatim imperio non ſatiſfecerit, palam fateri: Vas, inquit, Domine, quo ignis opportunè importetur, deeſſe vides, & quo hunc modo inferri iubes? promptus quidem tibi obtemperare mihi eſt animus, ſed vt votis tuis contraire videar,

Nidgerus Epiſcopus Leod. vita S. Landoaldi l. 1 apud Surium Mart.

ipſe vaſis cogit defectus. At pius pater vbi hæſitantis pueri animum perſenſit;Placetne,inquit,fili,paternæ iuſſioni moram fieri, cùm ea qua tegeris veſte ignis ſatis commodè queat inferri?Qua puer motus increpatione, cùm præterea obedientiæ exemplo cogeretur, imperio patris ſanè obtemperat, pauloque progreſſus,ignem requirens properat. Quo tandem inuento,nil adeſſe videns,quocum opportunius ferret, gremium prunis ardentibus laxat, eaſque nihil cunctatus infra collocat,& ita veſte illæſa ad patrem vſque deportat. Tunc vir ſanctus nouitatem miraculi ſecum altiùs conſiderare, feliciſque pueri meritum perfectorum etiam non dubitat virtutibus comparare,quo quidem ardens elementum, naturam ſuam vel oſtendere timuit, vel omnino coactum eſt occultare.

§. 7. Pueri 42. deuorantur,quia ſenem irriſerunt.

4.Reg.c.2. *AScendit Eliſæus in Bethel, cumq; aſcenderet per viam, pueri parui egreßi ſunt de ciuitate, & illudebant ei, dicentes: Aſcende calue, aſcende calue. Qui cùm reſpexiſſet,vidit eos,& maledixit eis in nomine Domini. egreßique ſunt duo vrſi de ſaltu, & lacerauerunt ex eis quadraginta duos pueros.*

CAPVT XXXI.

FORTITVDO ET PATIENTIA.

FVit hoc proprium ac familiare Romanis,vt communi hac acclamatione, in publico priuatoque conſeſſu ſæpius vterentur, eamque ſibi vulgaris inſtar paroemiæ tribuerent; *Agere & pati fortia Romanorum eſt.* Quod laudis encomium præclarum ſanè, ſi omnibus Romanis concedendum dixero, me multorum & in agendo ignauia, & in patiendo

tiendo animi remiſſio reuocabit; ſi ſolis id inſigne genus laudis proprium dixero, puerorum quos ſubijciam præclara facinora dicentem condemnabunt: quorum fueritne maior in agendo animi feruor, an in patiendo fortitudo ac conſtantia omnino dubitem, immo erit non nemo, qui ſi legerit, quæ tum hoc capite non minus fortiter, quàm conſtanter à pueris vitæ decurſu tolerata ſubijciuntur, tum maximè tertia huius operis parte de inuicta eorum in perferendis Martyrij cruciatibus conſtantia fusè narrantur; bona Romanorum pace iam dicere poſſit; *Agere & pati fortia etiam puerorum eſt.*

§. 1. *Pueri cum Gigante Monomachia.*

COnradi filius Henricus Germaniæ Imperator vxorem duxerat Anglorum regis filiam, miræ pudicitiæ feminam, quam tamen Imperator ipſe inſtigante diabolo non ſolùm repudiare, verùm etiam necare voluit, mentitus adulterium ab ea commiſſum. Patrio itaque more præconis voce publicatum eſt, vt ſi quis tutari vellet Auguſtam, cum illo congrederetur quem Imperator delegiſſet: Cæſaris autem partes agebat impius quidam gladiator viſendæ celſitudinis, quo ſuperato Reginæ & ſalutem & innocentiam maritus tribuebat. Edicti ſeueritas, cauſæ obſcuritas, & militis robur multos à defenſione caſtæ mulieris retraxerunt; Donec puer quidam, cui matronæ caſtitas optimè perſpecta fuerat, certamini ſe libēter oppoſuit. Quid multa? Goliam immanè procerum puer ad pugnam prouocat; ridenteque inimico rem agit ipſe seriò: nam vbi ad campum ventum eſt ſpectatoribus vndique refertum, arrepto quē ferebat enſe, non ſine valido atq; ingēti diuini Numinis adiumēto ſuperbū pugnatorem obtruncat, auulſo deinde ex humeris capiti, pulvereq; ac sāguine fœdato victor puerulus inſultauit. Pene deſipiunt, qui tāto, non ſpectaculo, ſed miraculo interfuerunt. Sibi

Paul. Diaconus hiſt. Longobard. l. 4. c. 16. Nauclerus l. 2 gener. 35. Delrio de Magia l. 4. c. 4. q. 4. ſec. 2. P. Bonifac. de Pueritia.

mutuò de chariſſimæ Auguſtæ libertate gratulantes. Verùm integerrima Princeps tanto obligata beneficio religioſarum virginum domum arctioris vitæ gratia delegit, ibique cùm ſanctam egiſſet vitam, felicem obitum impetrauit.

§. 2. *Ingens puerorum agmen ad recuperandam terram ſanctam proficiſcitur.*

Ioan Nauclerus vol. 2. Chronographia, gener. 41.

ANno Domini 1215. Innocentius Papa Romæ in Eccleſia Lateranenſ. Concilium celebrauit, in quo multa pro recuperatione terræ ſanctæ tractata fuerunt. Vnde idem Innocentius, miſſis in omnes Chriſtianorum fines literis & nuncijs, viros doctos prædicare contra fidei Chriſtianæ hoſtes iuſſit, tenores autem literarum inter alia, hæc quidem continebãt. Quod ſingulis menſibus fieret generalis proceſſio ſeorſum viris, & ſeorſum mulieribus conſtitutis, cum orationum deuota inſtantia. Orationi autem ieiunium & eleemoſynam adiunxit, vt his quaſi alis quibuſdam, faciliùs ad aures Dei volet oratio. Singulis quoque diebus ſub miſſarum ſolennibus, publicam tam virorum quàm mulierum proſtrationem in terram fieri voluit cum pſalmo, Deus venerunt gentes, & verſu & oratione ad hoc diſpoſitis, & inſtitutis. Truncum etiam fieri in Eccleſijs ſub tribus diſtinctis clauibus ordinauit, in quo reponeretur eleemoſyna in ſubſidium terræ. Atque vt homines ad ſumendam crucem exhortentur ſtrictiùs mandat. Audientes autem hæc parui pueri de regno Francorum vſque ad viginti millia, crucem acceperunt, quaſi per eos vellet Deus terram ſanctam liberare. Nam turmatim diuiſi per diuerſos portus acceſſerunt alij Maſſiliam, Brunduſium alij, reliqui Genuam venientes, quidam tandem ad propria redierunt. Siquidem ad mare venientes plerique à piratis doloſè nauibus ducti, quaſi ad Ieruſalem ducerentur, aut in mari ſubmerſi ſunt, aut Saracenis venditi.

§. 3. In-

§. 3. *Indorum puerorum ſeruor ad idola diripienda.*

PVeri hic magnum præ ſe ferunt legis noſtræ amorem, quod teſtatum faciunt tum auidè audiendi ſtudio, tum & ea abominatione idololatriæ, vt ſæpe verbis aduerſus Ethnicos atrociſſimis digladientur; quæ mea ſpes eſt & fiducia: De miſericordia Dei non ambigo, quin ſuis parentibus longè ſint euaſuri meliores. Etenim ſi parentes antiquum videant obtinentes recidere in idolorum cultum, non modò acriter eos corripiunt, ſed ſalutis eorum amore etiam ad me deferunt. Sanè cò res modò ſpectare videtur, vt metu puerorum ciuium nemo audeat in vrbe idolis ſacrificare. Nam extra vrbem occultè ſi quis idolorum cultum ſectetur, pro Chriſtianorum diligentia, ſuſpectas omnes perſcrutantur latebras, deprehenſus illico ad me defertur. Cui malo aliud à me non adhibetur remedium, quàm quod pleriſque conuocatis pueris, eos in rem præſentem mittam, vbi idololatria inſtaurari videbatur: qui pro ſingulari, pióque quem erga fidem gerunt, zelo, maiorem diabolo irrogant contumeliam, quàm ipſum parentes dignati fuerant veneratione. Arrepta enim idola per præceps in cautes deturbant, aut certè ignibus exurenda tradunt, aliaque deſignant, quæ quamquam non ſit honeſtum recenſere, pueris tamen eſt honori ita illudere ei, qui parentes ſuos eò dementiæ impulerit, vt lapides & truncos pro Deo habeant, ac venerentur. *B P Franciſc. Xauer. B P Ignat. de reb. Indicis ep. ſt. 1.*

§. 4. *Gaſpar Belga feruida puerorum armatus manu crucem ſtatuit in fano Sarracenorum.*

VT Gaſpari ægrè facerent Sarraceni, in ſuburbanam, quæ Gaſparis domui in vicino colle iam habitantis, vt breui dicemus, imminebat, ædiculam ſuam prophanam (Miſquitam vocant) frequentares ita re, ibi inconditis clamoribus obſtrepere, blaſphe- *Idem l. 2. c 19.*

Digitized by Google

mijs etiam ſæpe crucem rituſque noſtros magis quàm artus ſuos nouaculis lacerare: quibus omnibus de Regis incõſtantia triumphos ducebant. Res viſa Gaſpari non ferenda: itaque ab excelſo animo ſuo conſilium ſumens, rem omnino admirabilem, & periculi plenam, ſi non ille diuiniore quadam mente ageretur, perficere inſtituit, ſenſitque diuino inſtinctu certamen ſibi, vt olim Dauidi cùm Goliath, ineundum. Ergo in aciem egreditur; copiæ fuerunt doctrinæ Chriſtianæ auditores pueri ac puellæ, arma, crux vna, quantam duo poſſent ſuſtinere, cum ea cohorte poſtquam noctu (vt feria quaq; ſexta ſolebat) de Dominicis tormentis verba feciſſet, inſpectantibus Mauris, (noctes enim Armuſiæ rebus agendis aptiores, ferè vigilabantur) in montem ſubit, & per otium in Miſquitæ ſummo apice, vnde potiſſimùm crucem conſueuerant deteſtari, opere cœmentario crucem figit. Terruit ea res Sarracenos ita, vt ne mutire quidem eorum quiſquam auſus fuerit. Matutinis verò horis vbi ex alto patuit vexillum fidei noſtrę aliquot Mahometanorum millia concurrerunt, & non ſecus ac ſi capta ciuitate, hoſtium pro muris vexilla conſpicerent, refugerunt: Mahometem porrò ad iſta cæcum, ad ſuos eiulatus ſurdum, lamentabiliter inclamantes, ædiculam Gaſpari reliquerunt, qui iam expiatam Virgini MARIAE victrici à *Monte* cognominatæ, dedicauit. Idem quoque aſſumpta ingenti puerorũ turma crucis trophæũ in Corano ſtatuit Mauris (mira vis crucis!) huc illuc diffugiẽtib⁹.

§. 5. *Origenes adhuc puer expetit fortiter martyrium.*

Euſeb hiſtor. l. 6. c. 2.

SEueri temporibus, cùm perſecutionis ardor quotidie magis magiſque incenderetur, & ferè infiniti coronis decorarẽtur martyrij, tantus amor, tantaque martyrij cupiditas animam Origenis (cùm valde adhuc tenera eſſet ætate) occupauit, vt propè ſe vl-

ſe vltro offerret periculis, & alacri ac propenſo ſtudio in certamen inſiliret irrueretque. Ac parum iam aberat, quin per martyrium vitam deſeruiſſet, niſi mater diuina quadam & cæleſti prouidentia, quæ illum ad maximam plurimorum vtilitatem ſeruabat incolumem, impulſa enixè eius cupiditati ad necem adeo incitatæ procurrenti obſtitiſſet: Ipſa enim verbis primum ſupplex orabat, vt materni erga ſe amoris miſericordiam caperet. vbi autem eum (cum iam intelligeret patrem prehenſum carcere cuſtodiri) cupidiùs ad mortem properantem animaduerteret, omni eius veſtitu clam ablato, & in interiores quoſdam ædium receſſus abdito, domi eum manere neceſſario coëgit.

Iſte autem, cùm ardens illa præter ætatem ad martyrium propenſio magis magiſque inflammaretur, adeo vt quieſcere non poſſet, ad patrem (vbi nihil aliud agere liceret) literas, quibus eum ad martyrium impelleret, miſit, in quibus his ferè vocibus adhortatus eſt. Obfirma te Pater, martyrium fortiter ſuſtine, nec aliud quicquam noſtra cauſa molire. Tale fuit Origenis à puero veriſſimi erga pietatem amoris ſpecimen.

§. 6. *Mulier cum filiolo feruidè properat ad Martyrium.*

CVm iuſſiſſet Valens omnes Catholicos ab Edeſſa ciuitate expelli, quædam mulier dimiſſa domo, filium paruulum in vlnas accipiens, ad Eccleſiam currebat: currenti ſic Præfectus: O infelix, ait, quò ſic indecenter curris? at illa: Quo alij: Ad hæc Præfectus: Nunquid audiuiſti occiſuros repertos in eccleſia? Audiui, inquit, & ideo feſtino, vt inueniar inter illos. Et de puero interrogata, reſpondit: Vt mecum pergat ad Dominum. Ob quod ille recurrẽs ad Principem, dixit omnes paratos eſſe ad mortẽ, imperium verò eſſe omnes occidere: & ſic ab ira reuocauit Principem.

Nauclerus volum 2. gener. 13.

Nn 4 §. 7. The-

periculum eſſet. Illa autem vberrimè cœpit lacrymari dicens: Quid hoc eſt? nunquid ego ſum baptizata? certè ſi omnes Chriſtiani moriuntur, egone velim viuere? ex quo reſponſo Maria non ſolum agnouit Gratiæ conſtantiam, ſed ſummam quoque percepit conſolationem. At certè cum paulò poſt à ſuo patre reuocaretur, nunquam à Maria auelli potuit; tantum cœleſtis gratia efficit in animo etiam tenero; quando ſemel illum occupauit.

§. 9. *Pueri cuiuſdam flagrans deſiderium martyrij.*

QVa nocte Nangaſacum perlatum eſt Taicoſamæ Regis mandatum de quinquaginta crucibus parandis, in quas Chriſtiani erant paulò poſt agendi, dici non poteſt quantus ſit obortus ardor in populo, quòd tam glorioſa occumbendi ratio offerretur. Primarius quidam vir, cum vxore ſua, hac illacque diſcurſabat, parans ſe ad martyrium. Decumbebant in eodem cubiculo duo ipſorum filij alter quinquennis vel ſexennis, alter vndecim annorum. Hic maior audito ſtrepitu exiliens è lecto curſu contendit ad patrem, ſciſcitaturus quid rerum ageretur; re breuiter cognita, mox percunctari pergit; Vobiſne, inquit, pater mi, moriendum? Cum pater ſubijceret, omnino. O! inquit, quanto exulto gaudio, ſic enim & mihi licebit vos ſequi! Deinde digito demonſtrans fraterculum dormientem. Quid verò, inquit, de illo fiet? reſpondit parens, nobiſcum vnà erit martyr. Tum puerulus: Iam duplicatum ſentio gaudium, quandoquidem omnes ſimul ab hoc mundo migrabimus in paradiſum. *Ibidem c. 12*

§. 10. *Item alterius.*

A Quodam alio puero quinquenni in principe domo Nangaſacenſi quidam è patribus noſtris percunctatus eſt, quandoquidem iam venirent gentiles, vt ex Regis voluntate interimant Chriſtianos, quid reſpondere cogitet, ſi rogatus fuerit an ſacramentum *Ibidem.*

Digitized by Google

Baptiſmatis ſuſceperit? Reſpondebo, inquit puer, me eſſe Chriſtianum; ſed ſi, ſubiecit pater, eam ob rem te velint occidere, quid facies? Reſpondit: Præparabo me ad mortem; at quomodo? inquit Pater; reſpondit puer cum admiranda fortitudine, manantibus inter verba lacrymis, vſque ad mortem implorabo Ieſu miſericordiam: Tantus in eius pectuſculo ardebat ignis Spiritus ſancti, qui linguas infantium facit diſertas.

§. 11. *Petrus Nicolai leproſum magna animi fortitudine oſculatur.*

Ex Chron. S. Franciſ. to. 4 part. 2. l. 1. c. 2.

B. Petrus Nicolai nouennis adhuc puer, inter eundum ad Scholas vidit leproſum vlceribus plenum pro foribus templi præſtolantem; Quem remotior à comitibus ſuis factus, tamquam ſi Chriſtum intuitus eſſet, veneratur, ad eius genua accidit, pedes ac manus ei ſumma animi alacritate exoſculatur, non ſine ſodalium id ſpectantium ſtupore, quorum vnus cùm ſe mirari diceret eius animi fortitudinem in tangendis vlceribus ſanie manantibus, à quibus & natura abhorreat, reſpondit nihil eſſe mirum, ſi non exhorruerit, non ſe homini mendico, ſed Chriſto vlceroſo dediſſe oſculum.

§. 12. *Agnetis puellulæ fortitudo in fide propugnanda.*

Ex literis P. Valentini Caruallii Meacenſis Rectoris ex China miſſis anno 1601.

IN regione, quam Cincim vocant, fuit Agnes quædam, agnino verè candore, quinquennis puellula, quæ id ætatis, qua vix niſi ſemeſæ & detruncatæ voces proferri queunt, cùm Chriſtianam inſtitutionem vniuerſam probè calleret, tam ſcitè, tam diſtinctè pronunciaret, vt præſentibus neſcio quem pietatis guſtum inſtillaret, ſtimuloſque ad Dei laudes deprædicandas admoueret. Inuitata eſt à vicinis nō rarò, vt propalam fidei præcepta ediſſerat. Huic porrò ſi cœnam quandoque, vel prandiū condicant affines idolis dediti (ſi quidē id feriâ ſexta vel ſabbatho) nullis illa machinis adduci poteſt, vt cibis ab Eccleſia eo

die

die interdictis veſcatur. Rogata demum eiuſce rei cauſam, reſpondit ſolitum id ab ijs ſeruari, qui Chriſtianam amplectuntur fidem. atq; huius quidem tantę virtutis, quæ in puellula efflorescit, miraculo obſtupefactus parens ſeſe filia multis partibus inferiorem agnoſcit, additque ſeſe in denſiſſimis errorum tenebris in flagitijs ætatem exegiſſe, cum filia Deum priùs, quàm mundum noſſe videatur. Hæc egregium virtutis, & in fide propugnanda conſtantiæ dedit documentum. Agitabant nefarij idolorum cultores feſtum quoddam, quo quidem idolum, quod Chinchiũ dictitant, id eſt, principẽ tenebrarum per vrbis vicos & compita, ſolenni pompa circumgeſtare conſueuerant, rati ſcilicet huius monſtri ope cœli peſtilitatem, atque intemperiem genioſque omnes malos ab ijs locis depelli, in quæ intromiſſum fuiſſet. Ecce aũt Agnes, dum infame portentum paternis videt ædibus propinquare, in ipſo domus limine conſiſtens, oppoſitu corporis illud arcet procul. Et quid nobis, inquit, Chriſtianis cum tenebrione illo Deo? Apage deaſtrum informe, apage tenebrarum principem, qui cœleſti plenus luce irradiat locus, non ille ſqualentes vmbras, non malignos ſpiritus admittit.

§. 13. *Præſentem mortem contemnit puer pro fide.*

COchinenſis puer ſcholarum noſtrarum, quas breui tempore adierat, auditor, à Saracenis captus, manibus pedibuſque duro fune conſtrictis, ad arboris truncum religatur. Iamque eminus impij lunato arcu, ni fidem Chriſtianam eiuret, deſtinant vulneri locum: at puer adamantinâ fidei loricâ tectus reſpondit, malle ſe mortalis huius vitæ quàm Ieſu Chriſti (quæ vera eſt vita) iacturam facere. Illi hoc tam conſtanti reſponſo attoniti, hoc tantũ; flagris eum atrocibus ceciderunt: quos quidem ictus non tantùm patienter pertulit, verùm & ſummo cum gaudio, quoniam dignus habitus eſſet pro nomine Ieſu contumeliam pati.

Petrus du Iarric. hiſt. Indicæ c. 11. anno 1590.

§. 14. *Pro*

§. 14. *Pro fide flagra ſuſtinet puer.*

Ex literis Soc. anni 1598.

TVrocij in Hungaria, adoleſcentulus loco clarus, domum euocatus, primùm blanditijs, deinde minis ad communicandum hæreticis, execramentis vrgetur: renuit, ſed in templum ducitur; conſtantiſſimè negat ſe fore idololatram. Denique raptim ſe proripiens, manus & oculos parentis effugit. Pater à templo reuerſus, illico expedit ſcuticas, & ſexaginta amplius acerbè onerat filium, quæ quidem filius, ſicut & multas alias verberum verborumque ærumnas patienter tulit. Solatio illi fuit quiſpiam ex condiſcipulis, nobilitate par, nec in diſſimili certamine conſtitutus, qui in communi calamitate illum confirmare ſtuduit per literas, nempe idem ſibi à ſuis ingruere, ſe tamen ipſos parentes (priuſquam fidem) abnegaturum eſſe. In ſimili pugna tertij extitit diſſimilis euentus, quem parentes à Gymnaſio longiùs accitum cum buccinatore verbi in diſputationem commiſerunt, in qua à puero tale eſt datum ſpecimẽ, vt exploſo Prædicante pater non ſolùm filijs (duos enim habebat in ſcholis noſtris) nullum religionis cauſa negotium faceſſiuerit, ſed & ipſe de eadem capeſſenda ſeriò in animum induxerit, iamque dicitur Catholico ritu peccata confeſſus.

§. 15. *Puellæ in Chriſtianis exercitationibus infracta conſtantia.*

Ex literis Soc prou. Mediol ann. 1598.

TAurini in prouincia Mediolanenſi filia hæretici hominis inuenta eſt, quæ cùm puella apud parentes viueret, ſigno ſe Sanctæ Crucis flexis genibus muniebat, pictam effigiem ſanctiſſimæ Virginis, aliorumque beatorum adorabat, orationem Angeli ad Virginem, quam à femina Catholica didicerat, recitabat. Ex quo palo alligata à patre ad tertium decimum vſque ætats annum ſæpe cæſa eſt, illita ſputis, minis territa, afflictà ieiunijs, vt à Catholico ritu ac fide filia mẽtem auerteret: ea verò hæc atque alia pro

Chriſti

Chriſti fide patiebatur iucundiſſimè, Cùm autem vererentur quidam, ne pater filiam aliquando necaret, conſuluerunt, vt è patria domo, clam mutato nomine in aliud oppidum ſe conferret.

§. 16. *Puer Iaponius dirè exagitatur à patre, ob fidem Christi ſuſceptam.*

IN regno C[illegible]ungi, ciuitate Tanangaua puer annorum tredecim à noſtris, vt exoptarat, Baptiſmi tinctus eſt ſacramento, parentis ingratijs, quòd ſacra noſtra cane peius & angue odiſſet. Dum filius feruidè pijs vacat exercitationibus, quibus ſoliti veteres maiorumque gentium Chriſtiani; re explorata parens ad ſe accerſitũ magno iubet ſupercilio Chriſti abdicare doctrinam; ni pareat, virgis diſciſſum velit nolit, facturum. Sed ventis eas ille minas committere, nihilque mutare. Quo grauius etiam filium accepit: nihil vt factũ ſit propius, quàm vt flagris innocens expirarit: accurrunt famuli, brachijſque ſublatum lectulo imponunt. Neque hic patris ſubſtitit immanitas: exiguntur Roſarij orbiculi; ſin tradere recuſet, vita priuandum. ille parentis cognita amentia, & quam minaretur, longè facturum immaniùs granis ab amico ſumptis, & corollæ in modum colligatis abſque crucis ſigno eos mittit. Irrideri ſe parens ratus, fuſtim eum perſequitur, cui extorquendi munus mandarat. Sed baculo vi erepto ſaluus alter euaſit. Hanc pueri conſtantiam Gentiles obſtupuere, qui hinc de fidei Chriſtianæ præſtantia bene exiſtimant, cuius amore tenera etiamnum ætate adoleſcentulus huiuſmodi perpetiatur. Pertæſus tandem ſæuitiæ crudelitatiſque paternæ filius voluntarium ſibi indixit exilium, vt vagus potius oberret, modò inter Chriſtianos, quàm vt patris minis atque iniurijs vel maternis etiam blanditijs à Chriſtianiſmo deſciſceret. Igitur clam omnibus, vno conſcio domeſtico, peregrè conceſſit, domi epiſtolio ad parentem

Ioannes Rodrignes Girano Prou. Iaponiæ in liter. anni 1610.

Roſarium ab eo exigitur.

Digitized by Google

tem relicto, huiuſmodi ferè ſenſu: ſic non parentis odio in viam ſe dediſſe, ſed vt tutò ac tranquillè in ſuſcepta ſemel religione degere poſſet: ac ne panis quidem fruſtum oſtiatim mendicanti, quo viueret contentus, negaturum Deum Opt. Max. liceret modò viuere ſuo arbitratu. Parens lecto epiſtolio commotus, ſtatim illam diritatem cum humanitate commutat, luctu planctuque ſuam dolens vicem. Miſit itaque quoquo verſum, qui peregrinantem à fuga retraherent. Inuentus tandem redire domum noluit, niſi ſcriptis tabulis promitteret pater, ſuo ſibi viuere more ſineret.

§. 17. *Duorum cum Rege Mogor certamen egregium.*

Petrus du Iarric. hiſt. Indicæ to. 3. l. 5. c. 17.

MIranda quoque eluxit animi conſtantia in duobus puerulis, patre Armeno, eoque Chriſtiano oriundis. Fuerant ij à pueritia in aula Regis Mogor, cum ipſius nepotulis educati. Qui cùm propter egregiam animi indolem, tum propter elegantē corporis formam, qua ceteris, vti pueri illi Babylonij, præſtabant, ita in ſe omnium mentes, atque oculos conuerterant, vt de Proceribus nemo eſſet, qui de ipſis, & libenter, & honorificè non loqueretur. Quin & Rex ipſe in amoribus, & delicijs eos habebat. Sed quam illis prodeſſe oportuerat Regis, ac Procerum beneuolentiā, humani generis hoſtis inuidia damnoſam prorſus, peneque exitialem fecit. Cùm enim aliquando in Regis conſpectum adducti, miris de more laudibus efferrentur, Saracenorum illic neſcio quis, malo (vt creditur) pulſus genio, exclamare, dolendum iſtos pueros tam eximia indole à Sarracenorum ſectā diuiſos. Hinc de cultu Religionis ſermone nato, ſciſcitatur ex pueris Rex, quam ipſi Religionem colant: illi ſe Chriſtianam & amplecti, & colere. Tum ille: Agite igitur, ſi Chriſtiani eſtis, porcina veſcimini. Pueri, quòd à Sarracena olim muliere, vna ex defuncti Regis vxoribus educati eſſent, tantum illius cibi odium cum lacte nutricis ſuxerāt,

vt ne vel nomen ipſum audire vellent: potiſſimum verò natu maior, quem ipſe etiam parens ad ea veſcendum adducere nunquam potuerat. Regi itaque reſpondent, hoc vt faciant, legem ſuam, neq; iubere, neq; ne faciant, prohibere. quo quidē reſponſo dies ille cum diſputatione clauditur. Manè inſequenti ad Societatis Ieſu Sacerdotes adeunt pueri, rem ipſis exponunt. Illi pueros animant, & ſi deinceps premantur, quo ſe pacto gerant, edocent. Futurum enim præuidebant Patres, vt Rex haud quaquam iſtis acquieſceret, quod & euentus comprobauit. Die namque altero, ſub veſperum, eos iterum Rex aggreditur: ſed fruſtra, illis nimirum ſe acriter, & ſtrenuè defendentibus: quod ægrè ferentes Mahometani, qui aderant, Regem ab incepto ne deſiſtat, hortantur. Is gratandi illis animo, pueris ab aula egreſſum interdicit, certo eis loco, tanquam carcere, aſſignato, quo faciliùs, omni ſpe deſtituti, victi manus tradant. Inde aliquo interiecto ſpatio, ad ſe Rex euocat: de porcina iterum quærit, velintne veſci. Tum minor natu: ſi Patres, ô Rex, hoc in mandato nobis eſſe dixerint, parebimus. Id de induſtria ſcilicet, à Patribus Societatis Ieſu inſtructi, reſponderunt: vt ſi Rex illos ad ſe accerſiri iuſſiſſet, pueris ea occaſione opem, animoſque ſuggererent. Iamque parabat Rex mittere, qui accerſerent: verùm hoc pueri reſponſum quidam ex ijs, quos Regius fauor tutabatur, ita moleſtè grauiterque tulit, vt geminum ei colaphum mox impegerit, dicens: Tun' impudentule quando Rex aliquid iubet, etiam Patres audeas appellare? Hoc facto Rex incitatior, miſſam faciens de porcina quæſtionem, radici ſecurim propius admouet. Agedum inquit; vos nunc oportet Sarracenos fieri: *Calima* igitur (ea eſt Mahometanæ legis profitendæ formula) actutum edicite. abnuunt pueri. Mox ille virgas afferri iubet, quibus homines facinoroſi cædi

cædi ſolent. hoc ſupplicio territi pueri, quæ ſibi verba præibant Sarraceni, voce admodum imperfecta ægrè muſſitant. atq; ita triſtes, mœſtique ad cubicula ſua dimittũtur. Die poſtero Chirurgus à Rege mittitur, qui vtrumque circumcidat: illi quà plorando, quà modis alijs reſiſtendo, rem à ſe auertunt. Quo Rex audito, pueros ſibi ſiſti imperat: ab his cauſſam quærit, cur circumciſionem detrectent. Quia, inquiunt illi, Chriſtiani ſumus, neque ad hanc vnquam adduci patiemur. Hoc à pueris accepto reſponſo, ad promiſſa, & blanditias ſe conuertit, minatur etiam grauiora ſupplicia, niſi pareãt. Vbi ad hunc modum ſe noui Athletæ impugnari vident, ſuaque ſibi nequicquam prodeſſe reſponſa; horum alter ad Regem conuerſus: Per amorem, inquit, Domini IESV (hoc Regi nomen gratiſſimum fuiſſe acceperant) ne nos circumcidi iuſſeris. Ob eum vero, inquit Rex, vel maximè. atqui re iſta, ſubijcit puer, non delectatur. Sed Rex nullas admittens vltra rationes, manibus pedibuſque apprehenſos, nihil eorum lacrymis, nihil eiulatu commotus, in conſpectu ſuo circumcidi iubet. Quo peracto: Iam, inquit, agite: quando Sarraceni eſtis, *Calima* noſtrum recitate. His iterum conſtanter abnuentibus, ad flagra venitur: tenella nudantur corpora, plagæ infligũtur adeo duræ, adeo immanes, vt de adſtantibus plerique præ innocentium commiſeratione tantùm non lacrymas profunderent. Videbant ſiquidem præter effuſum in circumciſione ſanguinem, eò iam ſæuitiæ adductum Regem, vt à puerulis, & numero & plagarum modo, plus repoſceret pœnæ, quàm ſoleret ab ipſis etiam reis, & facinoroſis hominibus. Quare maior natu annum agens ætatis quartum & decimum, verberum atrocitate victus ante decimam quartam plagam manus tradit. Iunior, qui vndecimum nondum exceſſerat, etſi victum fratrem videt, animoſior luctam ſuſtinet; & quos parendo Regi frater ictus à ſe auerterat, in ſe

fortiter

Digitized by Google

ſortiter recipit, ad quorum ſingulos, ex ore puelli aliud nihil audires, quàm ſuauiſsimas illas voces: Ah! Domine IESV! Mirari omnes pueri conſtantiam, & iam Rex ipſe iram parabat remittere, niſi (proh malum!) furialis Megæræ filius aliquis, plagiarios cohortatus animaſſet, cuius impulſoris vox nefaria tãtum potuit, vt tenello corpuſculo plagas triginta creauerit, eaſque adeo atroces, vt vel robuſtiſſimum facilè deijceret. Hac ergo tandem verberatione fractus puer, quo ſe tam longo eximeret ſupplicio, ad quæ ipſi vellent, paratum ſe clamitat, ſed nõ niſi adiectis ad priora tribus, quatuórve verberibus dimittitur. quod is nimirum, (vt illi quidem aiebãt) ſeriùs reſipiſceret: haud multò grauiores pœnas daturus, ſi modicum adhuc ſuſtinuiſſet, & verò non vulgare magni animi in puero argumentum fuit, tam longo tempore reſtitiſſe, nullo præſertim auxiliante, nedum animos ſuggerente; immo circumfrementibus vndique lupis rapacibus, necem & cruorem huius ouiculæ ſitientibus. Adde Regis infenſum animum, quem ſi vnicum improbi illi in ſe conuerſum habuiſſent, haud ita multis cogendi fuiſſent verberibus, vt ab Alcorano ſuo ad Chriſtum ſe transferrent. Hoc victoriæ ſimulacro potitus Rex, eos in ſua cubicula curandos dimitti iubet. Eâ ipsâ nocte Societatis IESV Sacerdotes, horum ignari, pueros adeuntes, in pauimento ſtratos, & præter ſolitum mœrore confectos, ſine voce, quaſi exanimes reperiunt. Quos vt illi adeſſe ſentiunt, mox clamare iunior, Domine Pater, Chriſtianus ſum, Chriſtianus ſum: & quamuis illi; quod ſibi libuit, de carne noſtrà præciderint, nobis id tamen reluctantibus & inuitis; ſola vis flagrorum animos noſtros viſa eſt inflectere, quæ tamen & ipſa lubentes pro Chriſto tulimus. His puerorum queſtibus & lamentis commoti Patres, ob infirmam ætatem lapſu condonato conſolantur, bono animo eſſe iubent, ne ſe, aut victos fateantur, aut

pro Sarracenis gerant. Quod ſanè ipſi reapſe præſtiterunt, vt iam in pueris virilem animum cerneres: Nam & Chriſtianos palam ſe iactare, in Sarracenos inuehi, quæ dixiſſent, retractare; Mullam quoque à Rege miſſum, qui precandi modum ex Alcorano doceret, à ſe reijcere: Quin & Mahometem ipſum, eiuſque dogmata mille maledictis inſectari. Poſtquam verò à plagis & vulnere conualuiſſent, ad Regem deducti, noua ab eo veſte vterque donatus, ad ſua ſe recipere permiſſus eſt; ea tamen lege, ne Societatis IESV Patres conuenirent, aut vllum poſt hac cum ijs ſermonē haberēt. At hoc Regis iuſſum parui pendentes, magis ſe, quàm antè Chriſtianos diuulgare; Sarracenos omnes, & ſequaces deteſtari: vt iam diceres, non calcari, ſed fræno potiùs indigere. Et maior quidem natu, qui prior in lucta ceſſerat, nullo inſtigante, nullo auctore, (ô vim ſancti Spiritus mirabilem!) pugionem arripit, eoque ſibi in formam crucis, in ſiniſtro brachio carnem diuidit, ad pedis vnius pene longitudinem, cuius figuræ pars tranſuerſa pollicē, immiſſa verò cubitum interiorem pene contingebat, vt cùm brachium attolleret, cicatricibus nempe remanentibus, eſſet Crux omnibus conſpicua. Quæ res non Chriſtianis modò, ſed & aduerſarijs, admirationem magnam conciuit. Ita habet Deus fidei ſuę Confeſſores etiam paruulos.

§. 18. *Soſtratus de inceſtu accuſationem patienter ſuſtinet.*

Abdias Apoſtolicæ hiſtor. l. 3.

PVER quidam, Soſtratus nomine, venit ſecretiùs ad B. Andream conquerens: Mater mea, inquit, concupiuit formam ſpeciei meæ, & iugiter me inſectatur: ego infandū execratus fugi; at illa felle commota adijt Proconſulem prouinciæ, vt crimen ſuum retorqueat in me. Et ſcio cùm accuſatus fuero, quia nihil habeo quod ad hæc reſpondeam: ſatius autem duco vitam amittere, quam matris detegere crimen.

Nunc

Digitized by Google

Nunc autem hæc tibi confiteor, vt digneris pro me Dominum exorare, ne innocens præſenti vita priuer. Hęc eo dicente venerunt miniſtri Proconſulis, accerſentes eum. Beatus verò Apoſtolus facta oratione ſurrexit, & abijt cum puero, mater autem inſtãter accuſabat eum dicens: Hic, Domine Proconſul, oblitus maternæ pietatis, ſtuprum mihi inferre voluit, adeo vt vix ab eo me eripere potuerim, ne violarer. Atque Proconſul: Dic, inquit, puer, ſi vera ſunt iſta, quæ mater tua proſequitur. At ille tacebat. Iterum atque iterum interrogabat Proconſul, & nihil ei quicquã puer reſpondit: Durante autem eo in ſilentio Proconſul habebat cum ſuis conſilium, quid eſſet ea de re agendum. Mater autem pueri cœpit flere. Ad quam conuerſus B. Andreas Apoſtolus, inquit: O infelix, quæ fletus emittis amaritudinis, propter incæſtum, quem in filium es meditata; quam adeo conſcientia præcipitauit, vt vnicum amittere filium libidine inflammãte non verearis. Hæc eo dicente, mulier ait: Audi Proconſul; poſtquam filius meus hæc in me molitus eſt, homini huic ab eo tempore adhæſit ſemper. Proconſul autem ſuper his ira commotus puerum iuſſit in culeum parricidij recludi, & in flumen proijci: Andream autem in carcerem retrudi, donec excogitatis ſupplicijs & ipſum perderet. Tum verò orante B. Apoſtolo mox terræ motus magnus cum tonitru graui factus eſt, & Proconſul de ſede cecidit, & omnes terræ decubuerunt. Tum & mater pueri percuſſa aruit & mortua eſt. Quę videns Proconſul, proſtratus pedibus S. Apoſtoli, Miſerere, inquit, pereuntibus, famule Dei, ne terra nos deglutiat. Orante igitur B. Apoſtolo, confeſtim terræ motus ceſſauit, ac fulgura & tonitrua quieuere; ipſe autẽ circumiẽs eos, qui turbati iacebant, cunctos ſanitati reſtituit. Vnde Proconſul & multi alij in Chriſtum crediderunt.

§. 19. *S. Othilia indignationem patris modeſtè fert.*

Ex Iacobo de Voragine Marulus l. 5. c. 3.

CVM apud Bauariam ex cæcis vteri materni latebris eſſet Othilia in lucem hanc cęca effuſa;adeo ob corporis vitium illud patri cœpit eſſe inuiſa, vt quã erat inſigni vir immanitate, eam è viuis tollere non ſemel cogitaret: illa verò tantis in anguſtijs patientiæ haud immemor, & negatam à Deo lucem æquiſſimo tolerabat animo, & patris infenſum pectus lenire morum ſuauitate tentabat. Verùm ecce dum immortali Deo grates pro cœcitate oculorum repẽdit, cælitus meruit inuiſam lucem intueri, & in gratiam patris redire.

§. 20. *S. Lydvvinæ tolerantiæ exemplar ſingulare.*

Surius 14. Aprilis & Thomas à Kempis in eius vita.

HVius mater Petronilla ipſa die Palmarũ ingreſſa Eccleſiam, dum ſibi tempus pariẽdi adeſſe ſentiret, cum celeritate domum intrauit, & vix cum aliquo dolore, quem tamẽ aliàs pariendo ſolebat ſentire maximum, infra lectionem Dominicæ paſſionis (digna tuis natalibus hora ô virgo patiens!) hanc excellentiſsimam filiolam edidit, quæ Lydvvina eſt appellata conuenientiſſimo nomine, nam Latinè reddi poteſt, latæ patientiæ. Cui nomini vt cõformaretur, in ipſis iacens incunabulis, & in primo vitæ limine, duro ſalutata eſt cruciatu: nam poſt vagitus & lacrymas, non paucos egerebat calcúlos velut præludens ad eos dolores, quos totis triginta octo annis perpeſſa eſt grauiſſimos.

§. 21. *S. Margareta, probra, aſperitates vitæ, dæmonis infeſtationes patitur.*

Sur. to. 7. 23. Ian.

S. Margareta virgo Rauennas, tres menſes dumtaxat nata, cæca euaſit. A teneris vnguiculis, ita ſe aſperioris vitæ ſtudijs exercuit, vt ſeptennis carne & ouis abſtineret. Extra dies Dominicos & feſtos ſemel in die comederet, nudis pedibus incederet, humi

humi cubaret. Non tulit tanta vitæ incommoda vltro ferentem virginem communis omnium hoſtis dæmon, ſed eam ſæpe de nocte infeſtans ex cubili ſurgere cogebat, cum ea dimicabat, reluctantem aliquando capillis trahebat. Acceſſit etiam cumulo malorum, quod morbis aſſiduè grauiſſimis afflicta fuerit, præſertim cum & à pleriſque eius ſanctitas tantis in malis perdurans irrideretur; qua in re illuſtre dedit patientiæ exemplum. Monebat irriſores & maledicos amanter, vti deſiſterent, neque ſibi noxas congererent: vel ſi id non dabatur, aſſiduis apud Deũ precibus agebat pro eorum ſalute: & quod optimum eſt tantæ aſperitatis condimentum, inter tot morbos, egeſtatem, calumnias, probra, hilari ſemper vultu perſtitit, ſemper ab omni indignatione ſic fuit aliena, vt qui perturbatam illam vnquam viderit, repertus ſit nemo.

§. 22. *B. Petrus ſuis accuſatoribus gratias agit.*

B. Petrus Nicolai necdum ætatis quintum expleuerat annum, cùm ludum literarium frequentans præclaris demiſſi animi ſignis Sodalibus ſuis præluceret. Delatus aliquandò à ſocio ad præceptorem ob neſcio quam leuis momenti culpam pœnas dederat. Sub finem egreditur præceptor: ipſe ad genua delatoris ſui prouolutus, dextram poſtulat, prolatam exoſculatur, & ſimul gratias agit pro ſua accuſatione tam ſalubri. Stupuere omnes non tantùm ſocij, ſed & præceptor ipſe tantam in puero virtutem, & iam tum ſanctus puer dici cœptus eſt. *Ex Chron. S Franciſ. to 4. part 2. l. 1. c. 1.*

§. 23. *Exilium patitur ſanctus VValricus.*

SAnctus VValricus trium dumtaxat erat menſium, cùm pulſus eſt in exilium, felix magiſtri ſui Ieſu æmulus. *Ribad. 4. Iulij.*

§. 24. *S. Ludouicus Caroli II. Regis Siciliæ filius obſes pro patre mittitur.*

F. Henricus Sedulius in hiſt. Seraph. c. 2 vitæ eius.

CVM attigiſſet annum ętatis 14. miſſus eſt in Cathaloniam pro liberando patre filius Ludouicus obſes, cum duobus germanis fratribus, vbi toto ſeptennio conſtantiam eius tum ipſa captiuitas, tum adhibiti cuſtodes mirum in modum exercuerunt, plures vt confirmaret pijs exemplis, & ſalutaribus monitis ad patientiæ virtutem animaret. Aliquando rogatus, qui poſſet illi in tot aduerſis tanta eſſe æquabilitas, idem vultus, eadem frons: Aduerſa, inquit, amicis Dei plus conducunt quàm proſpera; tunc Deo ſubditi ſumus, cùm aduerſis vrgemur. Fortuna vt ignarus medicus cæcos eos plerumque efficit, quos complectitur, & quem nimium fouet, ſtultum facit.

§. 25. *Paphnutius furti poſtulatus, tanquam reus veniam orat.*

Ex Caßiano Raderus 3. p. Viridarij c. 2.

CVM tantæ in pueritia ſua eſſet virtutis & gratiæ Paphnutius, vt etiam præclari ac ſummi id temporis viri grauitatem eius & immobilem conſtantiam mirarentur, eumque, licet minore eſſet ætate, pro virtutum tamen merito ſenioribus exæquarent, ſuoque ordini ducerent inſerendum; liuor ille, qui aduerſum Ioſeph Patriarcham fraternos quondam animos inſtigauit, quendam de numero fratrum zeli igne ſuccendit, qui næuo quodam, ac macula pulchritudinem eius cupiens deformare, hoc genus malignitatis excogitat, vt opportunitatem temporis captaret, quo Paphnutius ad eccleſiam die Dominico proceſſurus abeſſet à cella: in quam furtim irruens, codicem ſuum inter eius plectas, quas de palmarum folijs ſolebat intexere, latenter abſcondit, ac de concinnata factione ſecurus, ipſe quoque velut puræ ac ſimplicis conſcientiæ ad eccleſiam venit. Cumque celebrata omnis fuiſſet ex more ſolennitas, querelam

ſam S. Iſidoro, qui ante hunc Paphnutium eiuſdem eremi Presbyter fuit, coram cũctis fratribus detulit, aſſerens ſibi codicem de cella furto fuiſſe ſublatum. Quæ eius querimonia cum ita cunctorum fratrum, præcipueq́; presbyteri animos permouiſſet, vt quid primum ſuſpicarentur, quidve decernerent, non haberent: ſumma cunctis admiratione perculſis de tam inauditi illic facinoris nouitate; ille qui rem detulerat accuſator, vrgebat vt retentis in Eccleſia omnibus, miſſi electi quique cunctorum ſigillatim fratrũ cellulas ſcrutarentur. Quod cum tribus ſenioribus à Presbytero fuiſſet iniunctum, vniuerſorum cubilia reuoluentes, ad extremum in Paphnutij cellula abſconditum codicem inter plectas palmarum, quas illi ſyras vocant, ſicut eum inſidiator occuluerat, repererũt. Quem cùm inquiſitores confeſtim ad eccleſiam delatum coram omnibus protuliſſent; Paphnutius, licet de conſcientię ſuę eſſet ſinceritate ſecurus, tamen velut qui furti crimen agnoſceret, ſatisfactioni ſe totum tradens, locum pœnitentiæ ſuppliciter poſtulauit, hoc verecundiæ ſuæ modeſtiæque proſpiciens, ne ſi maculam furti verbis conaretur abluere, inſuper etiam mendacij notaretur, nemine ſcilicet aliud quàm quod inuentum fuerat ſuſpicante. Cumque de Eccleſia non tam mente deiectus quàm iudicio Dei fidens protinus abſceſſiſſet profuſis in oratione iugiter lacrymis, triplicatiſque ieiunijs, ſumma ſe, etiam in conſpectu hominum, mentis humilitate proſtrauit. Sed cùm duabus ferme hebdomadibus ita ſe omni contritione carnis ac ſpiritus ſubieciſſet, vt die Sabbathi vel Dominico non ad percipiẽdã communionem ſacrã, ſed ad proſternẽdũ ſe in limine Eccleſiæ, atque ad veniam ſuppliciter poſtulãdam matutinis accurreret, nequaquam paſſus eſt eum occultorum omnium teſtis & cognitor vel à ſe amplius cõteri, vel ab alijs infamari, nam quod ille inuentor

 ſcele-

ſceleris, rei ſuæ fur improbus, laudis alienæ callidus infamator, nullo hominum teſte occultè commiſerat per diabolum, qui criminis ipſius inuentor fuerat, publicauit: arreptus namq; diriſſimo dæmone, cunctas factionis occultæ patefecit inſidias; criminationumque ac fraudum idem fuit proditor, qui commentor, ita autem ſpiritu illo immundo grauiter diuque vexatus eſt, vt ne orationibus quidem ſanctorum illic conſiſtentium, qui diuinorum chariſmatum merito dæmonijs imperabant, potuerit emundari, ſed ne ipſius quidem Iſidori Presbyteri gratia ſingularis crudeliſſimum ab eo excluſerit veteratorem, cui tanta erat virtus Domini largitate collata, vt ne vſque ad limina quidem eius quiſquam arreptitius, qui tardiùs ſanaretur, aliquando perductus ſit; Chriſto hanc adoleſcenti Paphnutio gloriam obſeruante, vt illius tantum orationibus, cui inſidiatus fuerat, purgaretur: & cuius laudi aliquid inuidus inimicus decerpere ſe poſſe crediderat, eius nomen proclamans, & delicti ſui veniam, & finem ſupplicij præſentis acciperet. Hæc ergo ille in adoleſcentia ſua futuræ indolis iam tunc indicia præſigurans, lineas quaſdam perfectionis illius, quæ erat maturitate ætatis augenda, adhuc in annis puerilibus deſignauit.

§. 26. *Malum in bono vincit Beatus Benedictus.*

Ex actis publicis vide c. 5. vbi citantur authores.

B. Benedictus, qui Dei iuſſu puer pontem Auenione ſupra Rhodanum conſtrui curauit non ſine ingenti prodigio, ad portam Ferruciam percuſſus in faciem ab adoleſcente quopiam, quem aleâ ludentem verbis modò, iiſque blandis caſtigauerat, magnum percuſſori beneficium rependit, cùm enim illi obtorto derepente collo facies in tergum obuerſa pertinaciter hæreret, ſigno crucis in ſtatum priſtinum reſtituit.

Crucis ſignum.

§. 27.

Digitized by Google

§. 27. Puer acceptam iniuriam remittit.

PVerulus quidam quinquennis fortaſſe vel ſexennis dum intentus ludo ſeſe vna cùm coæuis & conſodalibus exerceret, à colluſore colaphum accepit. Is animo ſecum repetēs, quod in æde paterna ſemel audierat, Chriſtianis hominibus id apprimè cōmendari, vt acceptas haud grauatim condonent iniurias; id vnum ſedato reſpondit ore: Veniam, inquit, lubens tibi do, quam Chriſtus flagitijs meis priùs dedit. Non ita multò pòſt puellus hic noſter, exortâ (vt fit) inter ſororem natu minorem domeſtica contentione ac rixâ, ſui immemor, & præcepti, quo iniurias condonare iubentur, qui Chriſtum profitētur, multò magis ab ijſdem alteri inferendis ſit temperandum, ſorori colaphum iratus impegit. At illa totidem erga fratrem verbis vſa, quot ille nuper erga colluſorem iniurioſum, Veniam, inquit, lubens do, quam Chriſtus flagitijs meis priùs dedit. Atque hęc ſanè verba in pueri animum non maiorem modò quàm pœna talionis repenſa impreſſionem fecere; ſed & cænodoxiæ antidotum præbuere, ne plus æquo in glorioſa illa, qua ſeſe priùs vicerat, victoria triumpharet.

Ex literis P. Valentini Caruali j Macaenſis Rectoris ex China miſſis anno 1601.

Vide quædam c. 22. Magno animo idola diripiunt incenduntq; apud Petrum du Iarric c. 5. hiſtor. Indicæ c. 51. eſt etiam vnum c. 21. & p. 3. c. 16. §. 9. de Salaum

---

CAPVT XXXII.

MIRACVLA QVAEDAM A PVERis patrata.

NOn debuit hic noſter puerorum paradiſus tanta virtutum copia ac varietate cōſitus hoc inſigni miraculorum flore caruiſſe: quid hoc aliud fuiſſet, quàm in annulo gemmam, in cœlo ſolem, in delicijs Theſſalicis roſam deſiderari? Meliùs horto ſuo

ſummus ille cultor prouidit Deus, qui poſtquam il-lum in areolas & topiaria diſcriminaſſet, artifici fin-xiſſet manu, fœcundo gratiæ rore irrigaſſet, etiam virtute miraculorum beauit, vt ipſius vis odoris vbi-que diſperſa eo magis homines detineret, quo ex mi-nore planta dimanaret. Sunt in hac ætate puerili mi-racula, quæ in ſenibus, morum etiam ſanctitate in-tegerrimis deſideraris; & quamuis diuina vi patrata ſint ad eorum teſtanda merita, quę quidem pleno fœ-nore in cœlo compenſantur, ſua tamen hoc in orbe admiratione & laude deſtitui non debuerunt, quò illud ipſis maiori cederet honori, alijs ſubſidio, po-ſteris ad parem virtutis lauream incitamento.

§. 1. *Admiranda paruuli Ieſu in Aegypto.*

Sozom l. 5. c. 21. Nicephor. l. 10 c. 3. Baron. to. 1.

TRaditum eſt Ioſephum, cùm propter Herodem aſſumptis ſecum *Chriſto*, *& Maria* ſancta Deipa-ra, fugiſſet, atque veniſſet Hermopolim, ſimul vt portæ appropinquauit, ſtatim arborem licet planè maximam aduentu Chriſti curuatam eſſe, atque ad ſolum vſque ſe inflexiſſe, & Chriſtum adoraſſe, *&c.*

Iſaiæ c. 19.

Simulacra quoque Aegypti aduentante Chriſto corruerunt, vt olim prædixerat Iſaias: Ecce Dominus aſcendet ſuper nubem leuem, & ingredietur Aegy-ptum, & commouebuntur ſimulacra Aegypti à facie eius, *&c.* Vbi S. Athanaſius Alexandrinus Epiſcopus non tantùm commota eſſe, ſed corruiſſe ſimulacra Aegypti teſtatur, his verbis: *Quis iuſtorum aut Re-gum in Aegypto deſcendit, & eius deſcenſu idola in Ae-gypto ceciderunt? Abraham deſcendit, nihilominus ta-men idololatria vſque viguit: natus eſt ibi Moyſes; æquè illic hæſit religionis error:* & infrà: *Aegyptiorum ſuper-ſtitio non quieuiſſet, niſi Dominus omnium in corpore, quaſi in nube vectus, eo deſcendiſſet, & idolorum erro-res compeſcuiſſet.*

Athan. l. de Incar. Verbi.

De

De habitatione Chriſti in Aegypto hoc Burchardus, qui eam ipſe contemplatus eſt. *Inter Heliopolim & Babyloniam, medio fermè loco, eſt balſami hortus.* poſt multa. *Rigatur*, inquit, *hortus ille ex paruulo fonte, ſed vbere, in quo fama eſt Beatam Virginem Ieſum paruulum pluries lauiſſe panniculoſq; eiuſdem mundaſſe, cum eſſet in Aegypto, propter metum Herodis. Eſt & ibidem lapis, ſuper quem dicitur eoſdem exſiccaſſe: hæc omnia venerantur à Chriſtianis & Sarracenis. Verùm quia fons Ieſu paruulus eſt, non ſufficiens irrigationi totius horti, Sarraceni alium profundum foderūt puteum, iuxta illum ex quo quatuor boues per rotam aquam extrahunt, ſperantes ex vicinitate fontis Ieſu aquam alterius fontis fore virtuoſam. At ſe deceptos animaduertentes, conſtruxerunt canalem per quem tranſmittunt aquam illam in fontem Ieſu; vt ſic ex eis mixtis fœcundaretur hortus. Nec eos feſellit opinio: nunc enim ſufficienter & virtuosè fœcundatur ex aquis ſic mixtis*: hæc & alia admiranda author oculatus: cui & cæteri, qui eiuſdem argumenti libros ſcripſerunt, adſtipulantur; adduntque locum illum, in quo habitaſſe ferebatur ſancta Deipara, ab ipſis etiam Sarracenis, in magna veneratione haberi, adeo vt ibi lampadem perpetuò ardentem in memoriam Ieſu illic olim habitantis, conſeruent, locumque illum ab incolis Aegyptijs Matuream nominari tradunt.

In deſcript. terræ ſanctæ p. 2. c. 4.

Vide Corn. Ianſenium Concord. Euang. c. 11.

§. 2. *S. Medardus litem miraculo dirimit.*

INter indigenas grauis orta erat de terminis altercatio: cumque poſt longas contentiones ad inueſtiganda agrorum ſuorum confinia proceſſiſſent, contigit & Medardum puerum adeſſe: vbi verò ventum eſt ad locum, nec lis dirimi poſſe videretur, puer lapidem terræ defoſſum & eum pede prodens, Hic, inquit, eſt limes, de quo eſt quæſtio; & ecce ad leuiſſimum eius contactum lapis ille ita ſubſidit, velut cera à facie candentis ferri liqueſcit. apparet verò figura plantæ pedis eius in eadem caute (quæ etiam

Sur. 8. Apri. Baron. to. 7.

etiamnum eſt apud omnes maximæ venerationi) adeo ſubtiliter expreſſa, vt à nullo artificum expreſſiùs potuiſſet inſculpi: atque ita eum qui per paruos magna operatur laudantes, domum redierunt omni ſublata controuerſia.

§. 3. *S. Benedictus puer vas confractum redintegrat.*

Surius 21. Martij. ex S. Greg.

SAnctus Benedictus adhuc puer, pius ac religioſus, cùm nutricem ſuam flere vidiſſet, quod capiſterium, quod ad triticum purgandum mutuò acceperat, caſu fractum eſſet, eius vt mœrori mederetur, accepta vtraque vaſculi parte, ſeſe cum lacrymis orationi dedit, & ita integrum reſtituit, vt nullum prorſus rupturæ veſtigium appareret. Quæ quidem res cunctos admiratione affecit, & ad poſterorum memoriam ipſum capiſterium multis annis pro templi foribus vſque ad Longobardorum tempora pependit.

§. 4. *S. Gregorius Turonenſis patrem ſanat Tobiæ inſtar, Angeli monitu.*

Surius 7. Nouemb.

GRegorius prima characterum diſcebat elementa, cùm pater graui conflictatus ægritudine, lecto affixus iaceret: intimis oſſibus ardor furere, humor foris podagricus intumeſcere, aridus ora vapor perurgere. Verùm ecce puero quidam per viſum apparens, Legiſti, inquit, Librum IESV Naue? ille. Nihil aliud literarum attendo, præter notas, quarum nunc exercitio conſtrictus affligor: vtrum verò ſit hic liber, prorſus ignoro. Vade, inquit ille, fac haſtulam ex ligno, quæ poſſit hoc recipere nomen, inſcriptumque afflicti patris ceruicali ſuppones. Prima luce matri viſum narrat, non ſuo ſed matris iudicio rem gerendam ratus; iubet illa diuina impleri monita; & pater repente conualuit. Verùm poſt biennium rediijt malum: apparet puero idem qui priùs, ſciſcitatur num Tobiæ librum cognitum habeat. Nequaquam verò, ait puer: tum ille: Noueris hunc fuiſſe

cæcum,

Digitized by Google

cæcum, & à filio iecore piſcis ſanatum. Tu ergo fac ſimiliter, & ſanitati reſtitues parentem: mater igitur iterum monitis diuinis parendum rata, ſeruos piſcatum mittit: ingentem hamo adductum piſcem exenterant, iecur prunis ſtillat, & vix nidor depoſiti parentis nares ferit, quin ſtatim omnis abſcedit dolor.

§. 5. *Pueri duo aſpidem comprehendunt.*

QVidam ſolitario, qui nuper ad eremum ſeceſſerat, panem Abbas per duos pueros miſerat. quorum maior habebat ætatis annos 15. minor 12. His ergo inde redeuntibus, aſpis miræ magnitudinis venit obuiam, cuius occurſu nihil perterriti, vbi ad pedes eorum peruenit, quaſi incantata carminibus cærulea colla depoſuit: minor ex pueris manu eam apprehenſam ac pallio inuolutam ferre cœpit, deinde monaſterium quaſi victor ingreſſus in occurſum fratrum captiuam beſtiam reſoluto pallio non ſine iactantiæ tumore depoſuit. Sed cùm infantium fidem atque virtutem ceteri prædicarent. Abbas ille altiori conſilio, ne infirmior ætas inſoleſceret, vtrumque virgis compeſcuit, multum obiurgatos, cur ipſi quod per eos operatus fuerat Dominus, prodidiſſent: opus illud non ſuæ fidei, ſed diuinæ fuiſſe virtutis, diſcerent potiùs Deo in humilitate ſeruire, non in ſignis & virtutibus gloriari, quòd melior eſſet infirmitatis conſcientia virtutum vanitate.

Ex vitis Patrum 3 p.c. 5.

§. 6. *Puer reſtinguit incendium.*

QVidam puer nobilis dum inuitis parentibus Sancto Andreæ Apoſtolo adhæſiſſet, parentes eius domum, in qua morabatur cum Apoſtolo, ſuccenderunt. Cumque iam in altum flamma ſuccreſceret, puer accepta ampulla ſuper ignem aquam ſparſit, & ſtatim ignem extinxit: illis autem dicentibus, Filius noſter Magus effectus eſt, dum per ſcalas vellent aſcendere, adeo ſunt excœcati, vt ipſas ſcal s penitus non viderent.

Ex legenda aurea.

a

§. 7. S.

Digitized by Google

§. 7. *S. VVernerus ex arida fontem euocat.*

Sur 19. Apr.

VItrici ſui infeſtum ſibi animum vt deuitaret VVernerus, fugam inijt, & huc atque illuc vagabundus diuagatus eſt; cumque fame & ſiti valde afflictus, inops conſilij, nullum omnino ſuæ miſeriæ perfugium inueniret, forte in paſtores incidit, qui humanitate ducti panem ei dederunt; quibus ille rurſus ſiti non mediocriter laborantibus, defixo in humum baculo, precibus ſuis fertur largiſſimum in Chriſti nomine fontem elicuiſſe.

§. 8. S. *Genoueſa matri viſum reſtituit.*

Surius in eius vita.

SAncta Genoueſa cùm ad matrem excæcatam, faciei lauandæ attuliſſet aquam, & ſuper eam S. Crucis ſignum expreſſiſſet, idque iterum atque tertiò factum fuiſſet; matri priſtinum oculorum viſum reſtituit.

§. 9. *S. Robertus vlceroſos curat.*

Sur. 24. Apr.

S. Robertus languidorum corpora vlceribus plena quæ ceteri abhorrebant, ipſe manibus contrectabat, manibus lauabat, & creditum eſt, pio manuum eius attactu ſæpe fugatam ægritudinem.

§. 10. *Puer ſtudioſus puellam à dæmone liberat.*

Thomas à Cantipr. l. 2. c. 36.

PVella quædam ſacro die Dominico ex tripudijs domum fatigata cùm rediret, ante ſomnum à dæmone poſſidetur, vociferatur, tota familia conturbatur, ligant vinculis ſæuientem; manè in Hanſvvick ad oratorium glorioſæ V. MARIAE extra oppidum deportatur, vbi non rara edebantur miracula. Quod vbi ſcholares pueri perceperunt, eò concurrunt, quorum vnus ceteris fidentior, annorum fermè duodecim,

decim, dæmonium per Deum & ſacra compellare cœpit, & adiurare, vt corpus puellæ deſereret. Nec mora, vbi dæmon circa vmbilicum per tumorem ſe eſſe patefecit, puer formata in eam partem ſalutifera cruce, eò dæmonem adegit, vt exitum tentaret, donec eum in ſpecie hirſuti vermis omnis populus intra hiatum oris hærentem vidit. regredi volentem rurſus cruce formata eijcit, eiectum audacter manu comprehendit, comprehenſum in ſcrobem aquæ plenum abijcit, & ſtatim ex oculis omnium abiens, nihil præter lætitiæ & laudis materiam reliquit. Innocentis pueri manus ex Stygij vermis contactu nigredine fuerunt notatæ, ſed aqua luſtrali ablutæ ſtatim ſunt ab omni prorſus macula expiatæ.

§. 11. *Cataldus recens natus matrem mortuam excitat, aliaq́ue ſtupore plena.*

SAnctus Cataldus Epiſcopus ex Hiberniæ partibus, inſignibus ſtatim miraculis coruſcauit: nam ſtatim vt ex vtero matris in lucem prodijt, caput eius in ipſum marmor ac ſi in ceram molliſſimam, intrauit, & ſignum verticis concauitatem demiſit. Et cùm mater ex dolore partus expiraſſet, infans ſine cuiuſpiam auxilio ſe erexit, & matrem brachiolis amplexus ipſam ſuo tactu Dei gratia mirabiliter ſuſcitauit. Cumq́ue marmor, in quo naſcens caput defixerat, ſub diuo poſitum eſſet, & in ipſam eius concauitatem pluuia caderet, omnes ægri ex aqua illa ſumentes, à quacunque ægritudine curabantur. *Petrus de Natal. l. 4. c. 143.*

§. 12. *S. Aldetrudis feruentem cacabum apprehendit illæſa.*

ALdetrudi imperarat matertera ſua Aldegondis, vt diſſipata ceræ fruſtula in maſſam vnam conflaret: *Guillelm. Gaze in hiſt. Eccleſ. Belgij.*

conflaret: fecit illa; & vix cacabo cum cera igni impoſito, tanta repente flamma emicuit, vt caminus totus conflagrare videretur. Aldetrudis virtute obedientiæ freta, medio incendio lebetem nudis manibus eximit illæſa.

§. 13. *Prodigioſa Benedicti pueri duodecennis geſta circa pontem Auenionenſem, &c.*

Excerpta fideliter tum ex vetuſtiſſimis ciuitatis Auenion. monumentis tum ex actis publicis, tum ex lite orta circa pontē inter ſummum Pontificem, & Regem Galliæ: & ad me tranſmiſſa à R. P. Ludouico Delingendes Rectore Colleg. Auen.

AVenione 14. Aprilis celebris eſt memoria S. Benedicti, vulgò Benezeti ſeu Benedictuli, qui anno ætatis duodecimo, cùm oues paſceret in patria Almilat, ter à Chriſto vocatus, & iuſſus Auenionem ſe conferre, vt inibi pontem in Rhodano faceret, paruit è veſtigio, relictiſque ouibus, Angelo duce, & comite itineris, tertio die in vrbem venit 13. Septemb. anno ſalutis 1177. ingreſſus rectà ad Epiſcopum contendit, qui tum fortè concionem habebat in D. MARIAE *de Donis*: frequenti hominum corona dicentem interpellat, elata voce palam omnibus edicens ſe à Deo miſſum, vt vtramque Rhodani ripam extructo ponte committat (erat verò, vt notat Baronius, hæc ſtructura perneceſſaria ſuper Rhodanum, non agros tantùm alueo proximos corrodentem, ſed homines plurimos abſorbentem) puerilis audacia riſum alijs, alijs ſtomachum mouit: & à concione ad vrbis Præfectum pertractus, nihil illius dignitate, nihil adſtantium nobilium frequentia, nihil populi concurſu motus, puer cetera paſcendis ouibus aſſuetus in ſuo perſtitit inſtituto, ratum eſſe ſibi ex Dei mandato pontem quamprimum extruere. Iamq; cœperat pecunias operi inchoando poſtulare, cùm Præfectus puerilem (vti rebatur) petitionem eluſurus, per iocum offert ingentem lapidem, qui pro foribus palatij iacebat, fundamentis iaciendis, modò ſolus impoſitum humeris ad locum animo deſtinatum perferat,

ferat. Puer accepta conditione prouolutus in genua, paucis diuinum auxilium implorauit, ac mox populo totius rei exitum ſuſpenſis animis operiente, Epiſcopo, Præfecto, atque adeo vniuerſa ciuitate ſpectante, ac ſtupente, ſaxum illud 13. pedes longum, latum ſeptem, quaſi lapillum manualem ſuſtulit in humeros, & in locum vſque ſibi à Deo deſignatum, omnibus cum ſacro quodam horrore comitantibus, portauit, primum totius operis fundamentum: ibi ad vnum omnes ei ad pedes accidunt, & vt hominem de cœlo lapſum ſuſcipientes, ſuſpicienteſque, ſuam quiſque operam, induſtriam, pecuniam ad ſumptus faciendos obtulerunt, & re ipſa pro ſuis quiſque opibus eo loci ac temporis ad quinque aureorum millia contulerunt. Cœptum opus alacriter, nec non pauperibus excipiendis Noſocomium perfecit: fuit multis inſignis miraculis: per id enim tempus octodecim quà mutos, quà claudos, quà ſurdos, quà cæcos, ſanauit; & in ijs feminam, ea lege, ſuam vt fabris operam nauaret: & mirũ! quoties laboris pertæſa in patriam iter eſt aggreſſa, toties oculis capta ad opus ſuum eſt redire coacta. In operariorum vſum aquam in vinum conuertit: diuinitùs didicit, quo loco magna inciſorum lapidum congeries ingeſtâ terrâ deliteſcebat.

Saxum immane humeris geſtat.

His atque alijs id genus perpetratis, anno ætatis 23. Romam ad ſummum Pontificem adijt, admiſſus, dimiſſuſque perhumaniter: dumque in patriam reuertitur, Lugduni ſupra Rhodanum, pontem & Noſocomium extruxit, hiſque mira celeritate abſolutis domum ſe recepit. Inter orandum vidit à dæmone ingentem in caput ſuum lapidem magno conatu impingi; eoque facto intellexit, quid ponti à ſe pridem Auenione excitato factum eſſet; accurrit, arcumque vnum dirutum citò citius reſtaurauit. Religioſos Fratres de Ponte nominatos inſtituit, ipſeque idem vitæ inſtitutum arripuit, ac non ita multò poſt

Miracula patrat.

 diem

diem ſuum obijt ſanctiſſimè, ſepult⁹ in ſacello, quod in ponte conſtruxerat. ſepulchrum multis miraculis claruit, magno Tranſalpinarum etiam nationum concurſu multis annis frequentatum. *Huius etiam meminit vetus Martyrologium Vſuardi 18. Maij, Chronicon Martinianum, Vincentius Belluacenſis libro 29. capite 21. anno 1177. Paradinus hiſtor. Lugdunenſis libro 2. capite 43. vbi multus de eo, cùm de Ponte ac Noſocomio Lugdunenſi: tandem Baronius tom. 12. Anno* 1177.

§. 14. *S. Theodorus puer dæmonem turpiter à puero exire cogit.*

Sur. 22. Apr. POſt ſanctam paſchæ celebritatem, quidam homo tulit ad eum quodam die filium vnicum à ſpiritu immundo vexatum, & fide ductus orabat ſanctum puerum Theodorum, vt filiolum ſuum curaret. Verùm ipſe neſciebat, quid ei faceret, ſed excuſabat ſe, quod eſſet iuuenis. Pater autem illius vexati lacrymans dedit illi flagellum, & dixit: Hoc accipe, Domine mi, ſerue Dei, & minans filio meo percute eum dicens: Exi, exi, ſpiritus immunde, ab hoc puero in nomine Domini mei. fecit, vt erat edoctus: & turbatus dæmon cœpit eum irridere, & tamquam inſanum prædicare: & ſi quid ab illo audiebat, idem ille reſonabat: & bidui ſpatio nihil ille reſpondit: tertio autem die idem puero fecit Chriſti puer Theodorus. Tunc dæmon rurſus commotus cœpit vociferari: Exeo puer, exeo, nec ampliùs reſiſto; da mihi horam. Illo autem ad altare aſcendente, dæmon clamauit ad hunc modum: O magna vis Nazaræi, hæc aduerſus nos excitantis! ex quo enim in terram deſcendit, homines in nos armauit. Et nunc ſcorti filio conceſſit eijciendi nos poteſtatem. Heu mihi miſero, à quo puero expellor? Neque enim gratiam illi de cælo demiſſam ferre poſſum. Magna naturæ noſtræ ab hoc meretricis filio calamitas imminet, multos enim à noſtro

noſtro grege ex hominibus extrudet: doleo autem quod hic in me exercet imperium, nec audeo redire ad patrem meum diabolum, cùm à tali puerulo ſum expulſus; nam ſi id mihi à ſene aliquo cõtigiſſet, haud ita magnum dedecus arbitrarer. Execranda dies, in qua genitus es. Hæc illo dicente, ſumens puer Dei Theodorus ex lucernæ oleo, vexati caput vnxit, & ſigno crucis adhibito, increpuit eum dicens: Exi iam, ſpiritus impuriſſime, & noli amplius nugari. Et vociferans dæmon proiecit puerum ante pedes eius, & exiuit ab eo. iacebat autem tamquam mortuus. Ex quo turbatus puer, defunctum illum exiſtimabat. Sed dixit ei pater illius: Manum illi porrige, atque iacentem excita. Quo facto ſtatim in ſe rediens puer ille ſurrexit; atque ita Dei gratia ſanum reddidit patri.

§. 15. *S. Hermannus puer infantem defunctum ad vitam reuocat.*

INfans quidam à matre dormiente oppreſſus, poſt compaſſionem matri lacrymanti exhibitam à B. Hermanno, & orationem in eccleſia fuſam ad Dominum IESVM, & ad B. Matrem eius, beati adhuc pueri meritis eſt ſuſcitatus. *Sur 7 Apr. in prologo vitæ.*

§. 16. *Pueri à B. Xauerio ſubmiſſi morbidos curant.*

CVm mille (tametſi gratæ) B. Xauerium circumuallarent anguſtiæ, ſiue de pueris baptizandis, ſiue de explicandis quæſtionum nodis, ſiue denique de iuuandis aliquorum bonis deſiderijs, ne vnus ſidei adeo inflammatæ facere non poſſet ſatis, pro re nata ſuggeſſit puto Deus conſilium, vt omnium voluntati mos gereretur. Pueros enim Chriſtianos callentes orationes in ægrotantium domum ſubmiſit, qui omnibus domeſticis & vicinis conuocatis, frequenter ſymbolum cum *Ex Epiſtol. 1. Indica Xauerij an. 1544.*

 nonnul-

nonnullis precationibus pronunciarent: aſſeuerantes fore, vt æger ſi crederet, incolumitatem conſequeretur. Dum ad hunc modum per pueros omnium fatigeret morem gerere voluntati, fit vt ægri per fidem domeſticorum, vicinorum & ſuam ipſorum, expectatione maiora à Deo Opt. Max. beneficia accipiant; nec ſolùm à graui languore corporis, verùm etiam animæ ægritudine liberentur. Permulti enim Neophytorum in ſuſcepta religione confirmati. Ethnicorum non pauci ad Chriſti fidem, cuius vim experti forent in valetudine recuperanda, perducti. Energumenus quidam miſeris modis à vexatore diabolo exercebatur. Ad quem Franciſcus rogatus, cùm per occupationes ire non poſſet ipſe, pueros aliquot Chriſtianæ doctrinæ miniſtros ablegauit cum cruce, monitos quid facto opus eſſet. Adeunt ad exagitatum hominem pueri, B. Xauerij crucem, ex eius præſcripto illi oſculandam offerunt, ipſi precationes quaſdam, quas tenebant memoriâ, ſuper eum recitant: extemplo vexatus liberatur, omnibus qui aderant, admiratione defixis.

Vide p. 2. c. 16. §. 1. p. 1. c. 6. p. 2. c. 31. §. 26. p. 2. cap. 20. §. 22. de S. Amando. item 2. p. c. 30. §. 6. & 2. parte c. 25.

TER-

TERTIA PARS

PARADISI PVERORVM; ADYTA PENETRALIA:

VBI DE IIS AGITVR, QVAE PVERIS circa obitum contigerunt.

QVisquis es ſpectator in Paradiſi adyta penetralia intromiſſus, ſiccis, ſi potes, perſta oculis: nam vixdum bene expanſi leguntur flores, hi blandiore, illi ſæuiore manu. Ne quid te remorer, apertè rem eloquar. Cœlo maturi vel placidè occidunt puſiones, vel rigente ferro per ſummam immanitatem è medio tolluntur. Siccine viuere deſinunt prima ætate? Cur tam felicibus orſi vitam auſpicijs, ad ſummam vſque ſenectutem, Deo dante, non attingunt? Sed quid aio prima ætate illos abripi? an non ille ſenex, qui maturè ſit ſenex, & ea quidem ſenectate, quæ ab ipſa ſapientia venerabilis prædicatur? *Senectus enim* (inquit illa) *venerabilis eſt, non diuturna, neque annorum numero computata.* Rectè tu quidem, quid ſi hæc longùm perdiuraſſet & orbis hominiſque bono? diu profectò vixit, qui Deo, non ſibi orbique vixit: immo & ſibi orbique vixit, qui Deo vixit; ſibi, ad gratiæ, gloriæque incrementum, orbi verò ad illuſtre, quod æmuletur, exemplum. Et verò, tune parum æſtimes canos in puero ſenſus? in puero vitam omni virtutum genere cumulatam? heroicam mentem? à puero proſtratam impudicitiam, petu-

lanciam peſſundatam, ingluuiem iugulatam, vitia denique omnia procul relegata? Quid? non ſtupendum prima ætate carcerem toleraſſe ſitu pædoreque obſitum, candentes laminas, fornaces ſuccenſas, prunas ardentes, ignem picatum, equuleos, vncos, rotas? Cerne vt hæc tabella trucidatos, illa in crucem actos exhibet, intuere vt illi lacteola colla præbeant ſicarijs, hi gladiolis per ſummam cutem inciſi marcidam exhalent animam. Hæc Paradiſi noſtri Adyta vocitamus; huc præcipua puerorum virtus receſſit, hic ſe colligit & velut in vnum conglomerat: hic ad paſcendos animos, inuſitatiores deliciæ percipiuntur: quicquid hactenus delibaſti parum eſt; totum illud, viæ inſtar habet, hic ſtatus eſt. Ergo adi, penetra: horres in puerulis, quæ ipſi ſumma animi æquabilitate, immo iucunditate ſuſceperunt? Aude, inquam, nihil formida, omnem ipſi tormentorum procellam, omnem ſuppliciorum impetum ipſi ſuſcipiunt lacteo quamuis adhuc corpuſculo, nec vllam te in eorum partem venire patientur. Illa tamen velim ſic expendas, vt imitari non pigeat; ſic imiteris, vt vel doctore puero te iuuet profeciſſe.

CAPVT I.

DIVINITVS DE MORTE præmoniti.

TRES mortis nuncios olim Antiqui agnouerunt, Caſum, Infirmitatem, & Senectutem: Caſu mortem latentem, Infirmitate apparentem, Senectute præſentem nunciari dicebāt: nec certè aliud præuium mortis indicium eſſe ſolet; quæcunque enim mors obtigerit, horum aliquo præuio nuncio indicetur neceſſe eſt; niſi cui fortè Deus ſingulari quo

fertur

fertur amore ipſemet nuncius veniat, futuramque mortem nullo Caſu præcurrente, nulla Infirmitate præuia, nulla Senectute maturante prædicat. Quæ gratia vt rariſſima pauciſque tantùm obtigit, ita maximi æſtimanda eſt: quotus enim quiſque eſt, qui non mortis memoria terreatur, incertitudinis recordatione angatur; quo loco ſit moriturus, quando animam exhalaturus, quos inter ſepeliendus, qua ſit animi compoſitione ſtricto Dei tribunali ſiſtendus? Felices vos pueri, quos licet mors nunquam imparatos offendiſſet, ſui tamen recordatione angere non deſtitiſſet: felices, inquam, quos Deus ſuper incertitudine futuræ mortis inuſitato prorſus nuncio certiores reddidit, neque ex arcto corporis ergaſtulo priùs euocauit, quàm præparatæ palmæ arrham certam præmiſſo nuncio promiſerit.

§. 1. Puero religioſo dies obitus prædicitur.

Raderus p. 2 c. 5. de ſimplicitate ex hiſtor. exemplo. 8

CVm ſimplicibus ſermocinatio eius: idque probat quod ſequitur de obſequente religioſo & ſimplici puero, Chriſto paruulo Matris ac Virginis pectori adhærenti analecta ciborum offerēte, quæ forma Chriſti efficta videbatur abſumere, quod Monachus ad imaginem reuerſus patinam ſemper vacuam reperiret. Ratus ergo ſimplex tyro ſenſum ineſſe mutæ figuræ, cœpit rogare, vti ſecum loqui dignaretur, & ſe præſente propinata guſtaret. Tacuit quidem ficta Chriſti ſpecies, ſed animaduerſa ſui alumni innocentia, Abbas præcepit eidem, vt quicquid effigies ei reſponderet, ſibi aperiret. Recepit ſe imperata facturum. Regreſſus more ſuo ad Iconem ſacram, eiuſmodi vocem ex ea accepit: Puer, quem tantopere complecteris, te ad ſuas nuptias inuitat. Negauit nouitius Monachus ſibi veniendi poteſtatem eſſe abſque dato ſui Præfecti commeatu; cui extemplo refert quod audierat: qui illi in mandatis dedit, vti negaret ſe abſque moderatore ſuo venire poſſe. Retulit hic ad Puerum, quod ſibi præceptū

 erat;

ſolutus, ad æterna in cælis gaudia ſubleueris. Clama ergo ad te Presbyterum Eappam, & dicito illi, quia exaudiuit Dominus preces veſtras & deuotionem, ac ieiunia propitius aſpexit: neque aliquis de hoc Monaſterio, ſiue de adiacentibus ei poſſeſſiunculis hac clade vltra moriturus eſt; præter te ſolum, qui hodierna es die liberandus à morte, & ad viſionem Domini Chriſti, cui fideliter ſeruiſti, perducendus in cælum. Quod diuina vobis miſericordia per interceſſionem religioſi ac Deo dilecti Regis Oſuvvaldi, qui quondam genti Nordan-humbrorum, & regni tẽporalis authoritate, & deuotione ſublimiter præfuit, conferre dignata eſt. Hac etenim die idem Rex ab infidelibus in bello corporaliter extinctus, mox ad ſempiterna animarum gaudia aſſumptus in cælum, & electorum eſt ſociatus agminibus. Quærant in ſuis codicibus, in quibus defunctorum eſt annotata depoſitio, & inuenient, illum hac (vt diximus) die raptum eſſe à ſæculo. Celebrent ergo miſſas per cuncta monaſterij oratoria, ſiue pro gratiarum actione exauditæ ſuæ deprecationis, ſiue etiam in memoriam præfati Regis Oſuvvaldi, qui quõdam ipſorum genti præerat, ideoque pro eis quaſi pro ſuæ gentis aduenis ſupplex orabat ad Dominum, & cunctis conuenientibus ad eccleſiam Fratribus, communicent omnes ſacrificijs cæleſtibus, & ita ſoluto ieiunio, corpus quoque ſuis reficiant alimentis. Quæ verba cùm omnia vocato ad ſe Presbytero puer narraſſet, interrogauit eum ſolicitus, quales eſſent habitu vel ſpeciẹ viri, qui ſibi apparuiſſent; reſpondit: Præclari omnino habitu & vultu erant, lætiſſimi ac pulcherrimi, quales nunquam antè videram, neque aliquos hominum tanti decoris & venuſtatis eſſe poſſe credebam: vnus quidem attonſus erat vt Clericus, alius barbam habebat prolixam: dicebantque, quod vnus eorum Petrus; alius vocaretur Paulus, & ipſi eſſent miniſtri Domini & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti ad

Interceſſio Sanctorum.

Aperit ſacerdoti apparitionem.

tuitionem noſtri Monaſterij miſſi ab ipſo de cælis. Credidit ergo verbis pueri Presbyter, & ſtatim egreſſus requiſiuit in annali ſuo, & inuenit eadem ipſa die Oſuvvaldum Regem fuiſſe peremptum: vocatiſque fratribus, parare prandium, miſſas fieri atque omnes communicare more ſolito præcepit, ſimul & infirmanti puero de eodem ſacrificio Dominicæ oblationis particulam deferri mandauit. Quibus ita geſtis non multò pòſt, eadem ipſa die puer defunctus eſt, ſuaque morte probauit vera fuiſſe verba quæ ab Apoſtolis Chriſti audiuerat. Sed & hoc verbis eius teſtimonium perhibuit, quod nemo præter ipſum, tempore illo, ex eodem monaſterio eſt raptus de mundo.

§. 3. *Muſa parua puella inuitatur à D. Virgine.*

Greg. l. 4. dial. c. 17.

MVſæ paruæ puellæ per viſionem S. Dei Genitrix Virgo Maria apparuit, atque coæuas ei in albis veſtibus puellas oſtendit. Quibus illa cùm admiſceri appeteret, ſed ſe eis iungere non auderet, Beatæ M. Virginis eſt voce requiſita, an velit cum eis eſſe, atque in eius obſequio viuere. cui cùm puella eadem diceret, Volo; ab ea protinus mandatum accepit, vt nihil vltrà leue ac puellare ageret, & à riſu & iocis ſe abſtineret, ſciens per omnia, quod inter eaſdem virgines quas viderat, ad eius obſequium die trigeſimo veniret. Quibus viſis, in cunctis ſuis moribus, puella mutata eſt, omnemque à ſe leuitatem puellaris vitæ magna grauitatis deterſit manu. Cumq; eam parentes eius mutatam eſſe mirarentur, requiſita; rem retulit, quid ſibi B. Dei genitrix iuſſerit; vel qua die itura eſſet ad obſequium eius indicauit. Tunc poſt vigeſimum quintum diem febre correpta eſt, die autem trigeſimo cùm hora eius exitus propinquaſſet; eandem Beatam Dei genitricem, cum puellis, quas per viſionem viderat, ad ſe venire conſpexit. Cui ſe iterum vocanti reſpondere cœpit, & depreſ-

ſis reuerenter oculis aperta voce clamare; *Ecce Domina venio, ecce Domina venio.* in qua etiam voce ſpiritum tradidit, & ex virgineo corpore habitatura cum ſanctis virginibus, exiuit.

§. 4. *Puero cuidam Opilioni S. Nicolaus felicem obitum prædicit.*

IN villa, quę Leiglinge vocatur, & duo circiter milliaria diſtat Colonia, ante ſeptennium puer quidam ſimplex, cuiuſdam matronæ illic pecora pauit. hic Beatum Nicolaum in tantum diligebat, vt ſingulis diebus medietatem panis ſui in honorem illius pauperibus erogaret, orationibus etiã aſſiduis miſericordiam eius interpellabat: cuius deuotis obſequijs beatus Pontifex delectatus, die quadam ei in agro apparens in forma & habitu venerandi ſenis, ait: Puer bone, mina gregem tuum domum: cui cùm ille reſponderet; Domine adhuc eſt nimis manè, ſi hoc facerem, domina mea increparet me. ſubiunxit Sanctus: Fac quod dixi, quia hodie ante ſolis occubitum morieris. Ad quod puer territus, cùm interrogaret eum, Domine quis es? reſpondit: Ego ſum Nicolaus Epiſcopus, quem ſemper exoras, & cui prandiola tua diuidere conſueuiſti: modò veni remunerare te. vade ergo ad hoſpitium tuum, & accipe corpus Domini, & præpara te, quia hodie, vt dixi, morieris. ſicque diſparuit. Cumque puer cum ouibus reuerſus fuiſſet, & Domina eius interrogaſſet, quare tam manè veniſſet, reſpondit: Neceſſitas compulit me, ante noctem moriturus ſum. & illa, Deliras, reduc ergo gregem ad paſtum, quia non morieris. ſed is ſe ſtatim in lectum ſuum reclinans, cùm Sacerdotem vocaſſet, & ille veniſſet, ait matrona; Timeo puerum iſtum aliquid phantaſiæ vidiſſe! inueſtigare ab eo diligenter quid viderit, quid habeat, vel quare talia loquatur. Quod cùm feciſſet Sacerdos, puer ei viſionem per ordinem recitauit: de cuius manibus cùm communicaſſet, hora prædicta expirauit.

Cæſarius l. 8. c. 75.

§. 5. *Puel-*

§. 5. *Puellæ cuidam ſuus obitus diuinitus reuelatur.*

Grandienſ. de Symbolo fidei l. 2.

ANno 1582. menſe Maio, in noſtra hac Olyſippi ciuitate fuit quædam nobilis puella, ſed admodum tenuis, ſolitaria, humilis, & ſuis parentibus obediens. In morbum hæc incidit, qui ad nouem perdurauit menſes, eumque pertulit maxima cum patientia: & cùm ſola eſſet, audiebatur coram Crucifixo, quem apud ſe habebat, hæc verba repetere: Domine, quando me de hoc carcere erues? quando apparebo coram te? quando pulchritudine tua fruar? *&c.* Quamobrem Chriſtus Dominus, qui innocentis puellulæ amator erat, ei apparens promiſit fore, vt ſuæ glorioſæ Aſcenſionis die ei perficiat, quicquid petijt, vt eam ſecum eo die ad cælum extollat. Huius diei veſper aduenerat, cùm quædam ei valde familiaris, ridens ei dixit: Heu mendax quidem es, noſque decepiſti, cùm diceres fore, vt Aſcenſionis die ex hac vita migrares. Ad id ægrota nihil reſpondit, licet id fore quod dictum erat, certò ſciret. Die autem poſtero, neſcio quid ſuo Confeſſario miſit ei valefaciens, antequam ad ſponſum ſuum proficiſcatur. Statim etiam matrem vocauit, & nonnullas reliquias, quas habebat, matri dedit: iuſſit quoque nutrici, quæ illam educauerat, vt nouum induſium ſibi ferret, duo nummi aurei illi ſoluerentur: quibus dictis, vbi meridiei hora aduenit, Crucifixum altera manu cepit, cereum altera, quibus armis inſtructa moriendi iter ingreſſa eſt: & deuota Crucifixo verba pronuncians, vix animam efflauerat, cùm horologium horam poſt meridiem ſignificauit, qua Saluator noſter ad cælum aſcendit.

§. 6. *Paruulus quidam puero IESV panem dedit, & paulo poſt obijt.*

Vincent. in ſpec. l. 8. c. 99.

SPira locus eſt ſupra Rhenum famoſus, vbi honoratur imago Dei Genitricis, quæ Sancto Bernardo tribus

tribus vicibus locuta eſt: vbi quidam paruulus matre in eadem eccleſia orante, inciſuram panis manu tenens acceſſit, frangenſque micam imagini Chriſti porrexit, his verbis, quibus Theutonici venerari ſolent, & plorare cœpit, *Pu. Pu.* Tandem imago cunctipotentis paruuli infantem ſibi reamplecti, & his verbis perhibetur affari, *Pu. Pu. Pe. noli flere, poſt triduum mecum papabis.* Audiuit mater & tremuit, superuenientique ſeniori Canonico miraculum retulit; qui prudenter rem intelligens, Obſerua, inquit, infantem à die prædicta, & poſt triduum non habebis ipſum. Protinus infans febre correptus, in triduo moritur, & ſic ad Chriſtum peruenit.

§. 7. *Pueri duo Luſitani Religioſi à puero IESV inuitati, ipſo die Aſcenſionis.*

CIrca annum Domini 1240. claruit vir vitæ inculpatæ & probatiſſimæ F. Bernardus, qui in Portugallia in conuentu Sancterenenſi agens Sacriſtam, puerulos aliquot noſtræ religionis habitum geſtantes, poſt miſſarum peracta myſteria informabat literis & moribus. Qui ex domibus maternis ientacula ferentes, poſtquam miſſis aliquot inſeruierant, conſueuerant ad vnam capellam in eadem eccleſia diuertere, & ientaculum ibi ſumere. Porrò in ea erat in altari poſita B. Virginis imago, & in ſinu eius paruulus IESVS, qui ſemper paruulorum humilitate delectatur & ſimplicitate; qui è ſinu matris deſcendens cum illis ientaculum faciebat. Poſtquam id aliquot vicibus fecit, paruuli queruli rem ad Magiſtrum deferunt, narrantes, quod ille paruulus ad eorum ientaculum ſemper deſcendebat, & nihil in ſymbolum apportabat. Prudens ac religioſus Pater re iſta ab ore innocentium percepta eos inſtruxit, vt ſi ille iterum more ſolito ad eos deſcenderet, eum ſic alloquerentur: Eu Domine, tu ſemper nobiſcum comedis, & nihil ſymboli conferre ſoluiſti ad ientaculum: inuita ergo

M. Anton. Senenſ. in Chron. FF. Prædic.

ergo nos & magiſtrum noſtrum ſemel in domo Patris tui. Et ſic illi inſtructi faciunt, cùm paruulus Ieſus, more ſolito ad eos deſcendit. Qui eorũ petitioni annuens, diẽ certum deſignauit, quo id præſtaret. & erat dies Aſcenſionis Domini iam iam inſtans. Id mox illi referunt Magiſtro, qui ſe præparans, vt cœleſti intereſſet conuiuio, illa die maturè ſe ad celebrandum diſpoſuit, paruulis eiſdem illi miniſtrantibus. & ſacrificio peracto, omnes tres ibi ſimul viuere deſierunt. De quibus plura lege cap. 16.

§. 8. *Galeazio puero felix obitus prænunciatur.*

Chron. S. Franc. to. 3. l. 4. c. 25.

NEapoli puer quidam Galeazius nomine Principis Salernitani frater, B. Iacobo (is clarum fuit Anconæ decus) iam defuncto deditiſſimus, morbo tētari cœpit periculoſo, adeoque vt ad extrema Eccleſiæ ſacramenta ſibi confugiendum putarit. Cumque crebrò à B. Iacobi ſocio viſeretur, qui eum bono eſſe animo iuberet, ſanitatem omnino impetraturũ ei B. Iacobum, à quo, dum viueret inter mortales, tantopere diligeretur. Parcat, inquit, tibi Deus, mi Pater, quod iſthæc mihi verba facis; nihil enim mihi, ad eũ modũ præparato, gratius accidat, quã ſi in terra non morientium, ſed viuentium B. Iacobo liceat occurrere; qua quidem felicitate tanta indignus ſum fateor, eam tamen Sancti viri meritis me conſequuturum confido. Poſt biduum apparet ei B. Iacobus, hortatur morbi vt moleſtias modeſtè ferat, incumbat ad pietatem, promittitque breui rediturum ſe, vt eum ad cæleſtem patriam deducat. Mirari omnes occultam inſoliti gaudij cauſam. puero omnis mora longa videri: & quia diem, annum putabat, Religioſos omnes ad hymnos, Litanias, & eiuſmodi preces alternandas inuitabat, donec tandem exclamat: En adeſt B. Iacobus opportunè: valete, terras relinquo: & ter SS. IESV nomen inclamans, innocentem animam

mam exhalat, B. Iacobum ſpiritus comitatur, corpus, vt erat habitu Franciſcanorum indutum, communi Fratrum ſepulcro eſt tumulatum.

§. 9. *De Hiſpano quodam puero.*

IN Mexicana prouincia puer Hiſpanus annorum circiter 12. tanta pietate vixit, vt dormientibus ceteris ejuſdem ſeminarij alumnis, intempeſta nocte ad flagellationes piaſque commentationes expergiſceretur. is morbo preſſus, pridie quàm vitam commutauit, vni è noſtris narrauit; candida veſte ſibi viſum, qui nocte proxima, certa hora ſibi moriendum eſſe denunciarit. Denunciationem res ſequuta eſt. *Ex literis Socie. anni 1595. Col. Tepozotlano*

§. 10. *Puellula mortis ſuæ diuinitus facta conſcia baptiſmum ante efflagitat.*

IN Salſethide ex Collegio S. Spiritus accitus Pater vnus ad confeſſiones audiendas extra oppidum inuenit puellam, quæ diceret, non confeſſionis cauſa eum ſe accerſiſſe, cùm Chriſtiana nondum eſſet, ſed baptiſmi, quòd ſibi breui moriendum eſſet. Miratus pater petitionis nouitatem, cùm incommodæ valetudinis ſignum appareret, ætatis ſuſpicatus in puellula leuitatem, quæſiuit an doctrinam Chriſtianam didiciſſet ad baptiſmũ neceſſariam? tùm, illa ſe ſi viueret, operam daturam, vt addiſceret: ſin minus, nulla doctrina ſibi opus eſſe reſpondit: ſed ſufficere baptiſmum ad ſalutem: proinde rem diutius ne differat: nam ſeſe iam iam eſſe morituram. Pater contentione victus, vt potuit in tantis temporum anguſtijs puellam catechiſmo inſtructam baptizauit. Paulò pòſt cùm ſe domum recepiſſet, cognouit ipſam vita functam eſſe. *Ex literis Socie. anni 1595.*

§. 11. *Adoleſcentulum de morte ſua præmonet B. Virgo.*

SVperiore anno dyſenteriæ moleſta quædam lues huic vrbi, collegioque incubuit, & vulgabatur contactu. Ea adoleſcẽtes 50. laborarunt, & nõ nemo extin- *Bencius in annal. Soc. anno 1590. Coll. Dilingani.*

ergo nos & magiſtrum noſtrum ſemel in domo Patris tui. Et ſic illi inſtructi faciunt, cùm paruulus Ieſus, more ſolito ad eos deſcendit. Qui eorũ petitioni annuens, diẽ certum deſignauit, quo id præſtaret. & erat dies Aſcenſionis Domini iam iam inſtans. Id mox illi referunt Magiſtro, qui ſe præparans, vt cœleſti intereſſet conuiuio, illa die maturè ſe ad celebrandum diſpoſuit, paruulis eiſdem illi miniſtrantibus. & ſacrificio peracto, omnes tres ibi ſimul viuere deſierunt. De quibus plura lege cap. 16.

§. 8. *Galeazio puero felix obitus prænunciatur.*

Chron. S. Franc. to. 3. l. 4. c. 25.

NEapoli puer quidam Galeazius nomine Principis Salernitani frater, B. Iacobò (is clarum fuit Anconæ decus) iam defuncto deditiſſimus, morbo tētari cœpit periculoſo, adeoque vt ad extrema Eccleſiæ ſacramenta ſibi confugiendum putarit. Cumque crebr ò à B. Iacobi ſocio viſeretur, qui eum bono eſſe animo iuberet, ſanitatem omnino impetraturũ ei B. Iacobum, à quo, dum viueret inter mortales, tantopere diligeretur. Parcat, inquit, tibi Deus, mi Pater, quod iſthæc mihi verba facis; nihil enim mihi, ad eũ modũ præparato, gratius accidat, quã ſi in terra non morientium, ſed viuentium B. Iacobo liceat occurrere; qua quidem felicitate tanta indignus ſum fateor, eam tamen Sancti viri meritis me conſequuturum confido. Poſt biduum apparet ei B. Iacobus, hortatur morbi vt moleſtias modeſtè ferat, incumbat ad pietatem, promittitque breui rediturum ſe, vt eum ad cæleſtem patriam deducat. Mirari omnes occultam inſoliti gaudij cauſam. puero omnis mora longa videri: & quia diem, annum putabat, Religioſos omnes ad hymnos, Litanias, & eiuſmodi preces alternandas inuitabat, donec tandem exclamat: En adeſt B. Iacobus opportunè: valete, terras relinquo: & ter SS. IESV nomen inclamans, innocentem animam

mam exhalat, B. Iacobum ſpiritus comitatur, corpus, vt erat habitu Franciſcanorum indutum, communi Fratrum ſepulcro eſt tumulatum.

§. 9. *De Hiſpano quodam puero.*

IN Mexicana prouincia puer Hiſpanus annorum circiter 12. tanta pietate vixit, vt dormientibus ceteris eiuſdem ſeminarij alumnis, intempeſta nocte ad flagellationes piaſque commentationes expergiſceretur. is morbo preſſus, pridie quàm vitam commutauit, vni è noſtris narrauit; candida veſte ſibi viſum, qui nocte proxima, certa hora ſibi moriendum eſſe denunciarit. Denunciationem res ſequuta eſt. *Ex literis Socie. anni 1595. Col. Tepozotlana*

§. 10. *Puellula mortis ſuæ diuinitus facta conſcia baptiſmum ante efflagitat.*

IN Salſethide ex Collegio S. Spiritus accitus Pater vnus ad confeſſiones audiendas extra oppidum inuenit puellam, quæ diceret, non confeſſionis cauſa eum ſe accerſiſſe, cùm Chriſtiana nondum eſſet, ſed baptiſmi, quòd ſibi breui moriendum eſſet. Miratus pater petitionis nouitatem, cùm incommodæ valetudinis ſignum appareret, ætatis ſuſpicatus in puellula leuitatem, quæſiuit an doctrinam Chriſtianam didiciſſet ad baptiſmũ neceſſariam? tum, illa ſe ſi viueret, operam daturam, vt addiſceret: ſin minus, nulla doctrina ſibi opus eſſe reſpondit: ſed ſufficere baptiſmum ad ſalutem: proinde rem diutius ne differrat: nam ſeſe iam iam eſſe morituram. Pater contentione victus, vt potuit in tantis temporum anguſtijs puellam catechiſmo inſtructam baptizauit. Paulò pòſt cùm ſe domum recepiſſet, cognouit ipſam vita functam eſſe. *Ex literis Societ. anni 1595.*

§. 11. *Adoleſcentulum de morte ſua præmonet B. Virgo.*

SVperiore anno dyſenteriæ moleſta quædam lues huic vrbi, collegioque incubuit, & vulgabatur contactu. Ea adoleſcẽtes 50. laborarunt, & nõ nemo extin- *Bencius in annal. Soc. anno 1590. Coll. Dilingani.*

extinctus. Correptus eſt ex hoc numero quidam illuſtri familia, ſed magis virtute. Is cùm intelligeret appropinquare mortem, ad vltimum ſe certamen comparabat ſub patrocinio B. Virginis, quæ & clientulo adfuit, in tabula præferens eius nomen, & aliorum quorundam, aureis literis: addidit migrandum ad cælites, poſt exactum breue aliquod ſpatium in igne purgante. Narrauit hoc lætitiæ ac ſpei plenus Sacerdoti vicino, & Sacerdos illico; Per ego te Dei Genitricis amorem rogo, vbi ad Beatorum ſedem veneris, his Collegij incommodis (Collegium erat conuictorum) tam grauibus ac diuturnis finem à Deo impetra; & quam, noſtras propter noxas, diuinam meremur iram, auerte: recepit & abijt. Mirum dictu! ab eius diſceſſu illo morbi genere nedum mortuus fuit aliquis, ne ægrotauit quidem.

§. 12. *B. Virgo adoleſcenti Sodalitatis in morte ſuccurrit, dæmones abigit.*

Bencius in lit. Soc. in hiſt. Colle. Germanici 1586. Bonif. in hiſt. Virg. l. 4. c. 18. Franc Veron. in Manuali Sodal. c. 1. p. 1.

ROmæ Henricus ab Haidē Canonicus Treuirēſis, pari morum elegantia & nobilitate adoleſcens, cũ ab extrema pueritia ſeptem annos in collegio Germanico egiſſet, inſtanter requiſitus à ſuis, reditũ parabat in patriam; ſed verã ei patriã Deo deſtinante incidit in febrim, quę octauo die attulit mortẽ. Monitus à Sacerdote de neceſſitate vltima (iam antè ſe generali confeſſione præmunierat) ad Apoſtoli Andreæ corpus, quod Malphi colitur, pro valetudine peregrinationem vouet, certam dein pecuniam ad crucem argenteam ponendam in æde S. Apollinaris (is eſt Collegij patronus) itemque ad pallium, quo altare operiretur Deiparæ virginis, in cuius erat Sodalitio, reliquit. His rebus ita diſpoſitis, eum ſomnus multis præſentibus oppreſſit. Pòſt paulò euigilans, accerſito ſacerdoti, qui erat ei à confeſſionibus; O Pater, Pater, inquit, quæ ego vidi! Quæ interrogat ille? Quæ nec oculis, nec auribus, ſed nec vllo ſenſu percipi poſſunt.

poſſint. Tum cùm mouiſſet expectationem, & iungerentur omnium preces, ſubiecit, inter attonitum lætumque, ſed læto propior: Salus mea fuit in anguſto, ſed benignitas B. MARIAE Virginis, Sanctorum Andreæ & Apollinaris, & Martyrum noſtrorum tutelarium in tempore mihi ſuccurrit. A dæmone ſum ductus ad iudicem: magna vis, cùm ſolus eſſem, circumſtitit accuſantium, varia crimina obiectantium: iam iamque exactor ſupplicij me pertrahebat ad gehennam, & cùm abeſſet prope nihil, quin eſſem miſerrimus, adſtitit miſericordiæ Parens, ad illos conuerſa: Quò vos iſtum? aut quid vobis cum illo, qui tot annos mihi in mea Congregatione ſeruiuit? Conſecutus deinde S. Andreas, idem indignans titulum obtendebat mei patrocinij, quum voueram ad eius tumulum peregrinationem. Sanctus poſtremò Apollinaris, cum ceteris Martyribus, quorum ſacroſanctę reliquiæ ſunt in æde noſtra, vim inhibuit aduerſariorum, memorans crucem, quam proximè mandaui faciendam. Ita, quæ Deo eſt gratia, periculo ſimul ſomnoque ſolutus ſum. Hæc cùm dixiſſet exultans, quarta ferè pòſt hora animam reddidit.

§. 13. *Alteri ſe cum filio & Angelo cuſtode viſendam præbet, eumque accerſit.*

ADoleſcentem è congregatione Collegij Colonienſis in Germania, ornandis, venerandiſque Sanctorum imaginibus cubicularibus ſedulò deditum acutus morbus lecto affixerat: ipſe interea totus in Deiparæ cogitatione defixus eam tantum habebat in ore, quam vnam habebat in mente. pridie quàm migraret, matrem appellat, ait viſam ſibi Virginem cum filio, quibus additus erat Angelus miniſter, ab ijs ſe accerſi; proinde eam hoc ſupremũ orat, vt floſculos quos haberet domi acu pictos opere plumario, ad Congregationẽ Dei Matris mittat. Ipſe poſtridie vultu in eam partem conuerſo, vbi cæleſte apparuerat viſum, ridenti ſimilis deceſſit.

Bencius in hiſt eiuſdem Coll Bonif. hiſt. Virg. l. 4. c. 1. Fran. Veron. in Manuali Sod. c. 1. p. 1.

§. 14. *Puellula ſeptennis haud mortis ignara Euchariſtiam efflagitat.*

Ex lit. Soc. an. 1587 in Sed. Paſcuarienſi pro. Mexic.

PVellula vix ſeptimum annum ingreſſa, morti proxima, obſecrabat ſacerdotem vnum è noſtris, vt ſibi eius volũtate communicare liceret. illo, quòd reſpiceret eius ætatem, ſiue vt augeret deſiderium, aliud agente, preces iterabat, negante, inſtabat vehementius. quærenti cauſam cur id tantopere flagitaret; Vidi, inquit, ſuperiori nocte mulierem præcellentiſſima forma: vnus erat ei comes; magnam ipſe quoque maieſtatem præ ſe ferens, tum dignitate alia corporis, tum ipſa ſenecta, ipſa me vt viaticum ſumerem admonuit: triduo videlicet meo cum patre (& pater lethifero erat morbo affectus) migraturam: Morem geſſit Sacerdos. puella eo ipſo quo prænunciauerat die, eadem hora cum patre deceſſit.

CAPVT II.

FELIX PVERORVM OBITUS.

FElices ô floſculi! qui naſcentes priuſquam rabidus turbo plantas diſcuteret, diuino meruiſtis carpi pollice, & ad immortalitatis ſertum contexendum applicari! pergite animulæ, ad ſtellata cæli ſpatia magnis paſſibus contendite. quid enim hoc eſt aliud quàm à carceribus ad metam, ſine vlla loci intercapedine pertigiſſe? quàm è primis Oceani fluctibus ad portum, ex labore vix ſuſcepto ad requiem, ex primo certamine ad victoriam vocari? non eſt hoc obijſſe, ſed abijſſe: quare neque lacrymæ nobis niſi gaudij teſtes, emittẽdæ. Viuunt, viuunt æternum pueri, vitamq; mortalem immortali commutarunt; quorum omnium ſepulcro, Theodoſij Imperatoris imitatio-

Digitized by Google

mitatione, inſcriptum hoc epitaphium velim ὑγεία, Sanitatis, vitæque velut per viæ compendium adeptæ monumentum.

§. 1. *De S. Dentlini obitu.*

Reſſæ in Cliuia S. Dentlinus colitur, filius S. Vincentij Hannoniæ Comitis (qui Madalgarius antea dicebatur) inter Palatinos Regis Francorum Dagoberti non infimi, & ſanctæ VValdetrudis, fertur puer ſeptem annorum in albis mortuus. Cuius natalis nunquam (quod ſciam) apud Hānones celebratur. Canonicæ tamen ſanctæ VValdetrudis inuocāt eum in Litanijs, ſed longè celebrior eſt apud Canonicos Reſſenſis oppidi in Cliuia, qui annuè eum celebrant ad diem decimumquartum Iulij, & hebdomadatim ferijs ſecundis & quartis non impeditis. Embricæ præterea parochia S. Aldegundis celebrat eum in choro die decimoſexto Martij. Porrò matutinæ lectiones Cleri Reſſenſis merita eius occultis Dei iudicijs committunt, & magis verſantur in laude parentum: Sequentia tamen inde deſumpta ipſum concernunt. *Poſtremò verò genuit S. Vincentius S. Dentlinum, Patronum noſtrum glorioſum, qui Chriſto renatus, infans migrauit ad Dominum: vt de eo impleretur ſermo Dominicus: Sinite paruulos venire ad me, talium eſt enim regnum cælorum, & quod Propheta dicit: Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem. In huius enim mundi procellarum fluctibus diu quaſſari nequaquam eſt permiſſus, vt de eo verè dicatur: Raptus eſt, ne malitia mutaret intellectū eius, aut fictio deciperet animam eius: placita enim erat Deo anima illius: propterea properauit eum Deus educere de medio iniquitatum.* & infra: *Sepultus eſt S. Dentlinus honorificè in Cœnobio Sonegienſi, iuxta B. Vincentium genitorem ſuum, in locello, auro & argento ac lapidibus pretioſis intexto. Quod Cœnobium ipſe S. Vincentius eleganti ſatis conſtruxit opere, & ſtipendijs ac poſſeßionibus magnificè exornauit.* Hæc Reſſenſes.

Molan 14. Iulij de Natalibus SS. Belgij.

Matt. 19.

Pſal. 8.

Sap. 4.

§. 2. *De puero Achas.*

Thomas à Cantiprato l. 2. de Api. c. 28. Meyerus in Annal. Fland. Molanus 11 Iunij.

NEcdum ſeptennium expleuerat Achas, cùm raptus eſt, ne malitia mutaret intellectum eius. Appropinquans ergo morti, poſt peccatorum expiationem, à Sacerdote ſacramentum corporis Chriſti poſtulauit. Quod cùm ſibi ob teneram ætatem (vetante id generali Concilio) denegari intellexiſſet, puer mira oris gratia extenſis in cælum manibus: Tu noſti, inquit, Domine IESV, quod ſumma votorum meorum fuit hæc, vt te reciperem: petiui te, feci quod potui; ſpero confidentiùs quod tua præſentia non fruſtrabor. & dum parentes conſolatur, & ad meliora incendit, verba exhortationis inter & laudis, innocentem animam efflat.

§. 3. *De infantuli morientis riſu.*

Thomas à Cantip. l. 2. de Apib. c. 50.

SAcerdote vno comitatus cùm fortè domum pauperis mulierculæ ingrederer, aderant ibidem duo Fratres ordinis Prædicatorum infanti ex cunis cum immatura morte luctanti. vultu & oculis infans ingentem prodebat dolorem, caput irrequietus agitabat; cùm ecce paululum depreſſis oculis, & iterum adapertis ſuſpicere in cælum cœpit, & adeo vehementer ridere, vultuque, oculis & membris exultare, vt eius riſus & cachinnus foris audiri potuiſſet, & niſi membra eius faſcia ſtringerentur, extra cunas quaſi tripudians exilijſſet. Nec dubitamus, qui hæc vidimus, vllo modo, quin ad viſionem ineffabilis gloriæ, & contuitum Angelorum, qui puris & innocentibus oculis apparebant in tali puero tam anxiè morienti, contra naturam talis exultatio contingeret.

§. 4. *Reginæ Matris ſubſidium puer experitur.*

Lanſperg. in opuſc.

PVer quidam annorum non amplius decem inaudierat in ludo literario valde probari eam conſuetudinem, qua aliquid in Virginis Deiparæ honorem quotidie factitandum ſuſciperetur; eius opem ac fa-

ac fauorem ita facilè hominibus conciliari, hanc eſſe ad eruditionem, immo ad cælum viam compendioſiſſimam. Quare decernit breuem ſaltem precatiunculam, ſed magno animi feruore Magnæ Matri, Magnæ Virgini identidem recitare, eamque ante quodlibet opus, ſiue veſperi decumbendum eſſet, ſiue manè ſurgendum; ante cibum, ſtudia, ludum, aut aliud eiuſmodi, his verbis ſalutare: *Salue mater miſericordiæ.* Nec pluribus. Contigit verò eum paulò pòſt adeograuiter morbo premi, vt de eius vita conclamatum eſſet: iamque vi morbi ſenſibus velut conſopitis iacebat, cùm languenti affuit B. Mater; verùm cùm ille nihil inde moueri videretur, Non me, inquit, agnoſcis fili? ego ſum illa, quam toties ſalutaſti; *Ego ſum Mater miſericordiæ.* ad quæ verba puer velut experrectus, vultu ad hilaritatem compoſito, brachijs ad cæli Reginam protenſis, corporis ergaſtulum relinquens cum ipſa in cælum iucundiſſimè euolauit.

§. 5. Infans Eſica moriens virginem, quæ ſe erat ſecutura, vocauit.

Beda hiſt. Angl. l. 4. c. 8.

ERat in Monaſterio Berecingenſi graſſante in Orientalium Saxonum prouincia peſte puer circiter trium non amplius annorum, Eſica nomine, qui propter infantilem adhuc ætatem in Virginum Deo dicatarum ſolebat cella nutriri, ibique meditari. Hic præfata peſtilentia tactus, vbi ad extrema peruenit, clamauit ter vnam de conſecratis Chriſti Virginibus proprio nomine, quaſi præſentem alloquens, Eadgit, Eadgit, Eadgit. & ſic terminans temporalem vitam, intrauit æternam. At virgo illa, quam moriens vocabat, mox in loco quo erat eadem attacta infirmitate, ipſo quo vocata eſt die, de hac luce ſubtracta, & illum qui ſe vocauit ad regnum cæleſte ſequuta eſt.

Digitized by Google

§. 6. *In morte Benedicti, S. Birgittæ filij, auium cantus auditur.*

Surius 29. Iul. ſ.

PRoficiſcens quandoque S. Birgitta à Rege Suediæ, venit ad Aluaſtræ monaſterium, inuenitq; filium ſuum, quem iam pridem ægrotum reliquerat in extremis agentem. Luxit igitur multùm; quod tam diuturno ille morbo teneretur, verita propter peccata parētum eius id accidere. Apparuit autem ei Sathan, & dixit: Quorſum attinet mulier, tantam te vim lacrymarum profundere? debilitas ea re aciem oculorum, nec quicquam efficis: putas tu lacrymas tuas cęlos penetraturas? Eadem hora etiam Chriſtus in humana ſpecie ei apparens, dixit: Huius pueri ægritudo non habet cauſam ſuam ex aſtris, vt ſtulti aſſerunt, neque à peccatis eius, ſed ab ipſius naturę conditione, & vt inſignius in cælis coronetur. ſicut ergo huc vſq; dictus eſt Benedictus fili⁹ Vlphonis, ita deinceps vocabitur filius lacrymarum & precum, & ego iam finem imponam eius angorib⁹. Quinto inde die auditus eſt velut auiū cantus gratiſſimus inter pueri lectum & parietem, & ille feliciſſimè deceſſit. dictum eſt autem diuinitus ad S. Birgittam: En quid poſſint lacrymæ: Iam filius lacrymarum abijt ad requiem inconcuſſam & incommutabilem.

Lacrymæ Sanctorum ſunt dæmoni moleſtiſſimæ.

§. 7. *Multitudo Angelorum Ioſepho infanti occurrit morienti.*

Ribera in vita B. Thereſiæ l. 1. c. 15.

DIua Ioanna editæ in lucem proli Ioſephi nomen (quòd Thereſia mater Sanctum hunc præcipuo honore veneraretur) indidit. Accidit verò aliquando vt infantem baiulans Mater Thereſia in hunc precaretur modum: Deum oro, inquit, fili mi, vt ſi ab officio boni viri diſceſſurus es aliquando, ipſe ex hac vita te euocet Angelicis adhuc præditum ornamentis, & priuſquam aliqua illum noxa offendas. Poſt tres ſeptimanas, Deo ita volente, incidit in morbum infans, & iam morti vicinum cùm vlnis teneret beata

Mater

Mater, intuereturque fixis oculis, vidit Diua Ioanna radiantem tenentis vultum non ſecus, ac ſi Angelus fuiſſet; & hos obtutus inter efflauit infans animam. Thereſia Mater vt mœrentis animum leuaret dolore, vultu hilaritate ſimul & admiratione pleno: Quantopere, inquit, laudandus eſt Deus, quòd tot Angelos videre eſt, cùm è vita excedit vnus ex his paruulis, quorum eſt regnum cælorum. Vnde colligere licet eam vidiſſe tum Angelos, qui egredienti animæ infantis occurrerent.

§. 8. *Præclara Helenæ Maximæ vita, morſquе Angelorum decorata cantu.*

FVit hæc virgo in Dei amore mirè feruida: vitam ſuam arbitrio confeſſarij moderabatur in omnibus: Chriſti mortem maximo cum ſenſu pietatis aſſiduis propemodum lacrymis deplorabat: ter per hebdomadã ſacratiſſimo Angelorũ pane ſeſe reficiebat, & in communicando maximam lacrymarum vim profundere cernebatur: moribunda vbi ſacrum viaticum ſumpſit (quod Baron, miniſtrauit) ſe totam ſacratiſſimo Chriſti ſanguine perfundi proprijs vidit oculis. Demum diem obitus ſui præuidit & prædixit, vt teſtatus eſt B. Philippus Nerius, qui in eius obitu Angelos ſuauiſſimè concinentes audiuit. Eius corpus exanime ad eccleſiam Oratorij delatum, ibidem arca lignea incluſum, ſepulturæ mandatum eſt. incidit eius mors in diem V. Id. Septemb. anno Chriſti 1593.

Antonius Gallonius Congregationis Oratorij Presbyter in vita B. Philippi Nerij anno 1593.

Euchariſtiæ frequens & pia ſuſceptio.

Angelorum cantus in eius morte auditur.

§. 9. *De S. Luſone.*

BIturigis depoſitio S. Luſonis pueri & confeſſoris celebratur, qui filius cuiuſdam Senatoris fertur in albis migraſſe, vt ſcribit Gregorius Turonenſis de gloria Confeſſorum cap. 92. vbi pluribus de eo agit.

Molanus in Martyr. 4. Nouemb.

Digitized by Google

§. 10. *Amore IESV Chriſti moritur puellula.*

Speculum exemp. d. 9. §. 74.

ERat quædam virgo nobilis quatuordecim annorum, quæ B. Virgini valde erat deuota. Hæc glorioſam Virginem rogabat continuè ſeptem annis, vt ſibi dignaretur oſtendere filium ſuum. Quæ cùm in vigilia Natiuitatis Domini orationis cauſa, ſola capellam intraſſet, apparuit ei virgo pulcherrima, tenens filium in manibus, & alloquuta eſt virginem Dei: Accipe filium meum, & lude cum Deo: quæ gaudens fecit. Cui puer: Diligiſne me? & illa: Omnino. & ille: Quantum? tunc illa: Plus quàm corpus meum. Cui puer: Si diligis me? & illa; Plus quàm cor meum. & IESVS ait; Quantum plus corde tuo diligis me? & illa: Neſcio dicere, ſed ipſum cor loquatur. Quo dicto ſtatim cor eius præ amore ſciſſum eſt. Tunc B. Virgo accepta anima eius, in concentu Angelorum adduxit in cælum. Ad cantum verò Angelorum familia accurrit, & virginem mortuam inuenientes, odore inenarrabili ſunt repleti. Et Fratres Prædicatores qui aderant, cor eius aperientes, ſciſſum inuenerunt, & in eo ſcriptum aureis literis: *Diligo te plus quàm me, quia tu creaſti, redemiſti, dotaſti me.*

§. 11. *Puer reuiuiſcit & feliciùs moritur.*

D. Aug l. miracul. S. Stephani.

AFflictæ matris manibus deferebatur filiolus, vt qui Catechumenus vita priuatus fuerat, glorioſi Stephani meritis (cuius preces efflagitabantur) vitæ reſtitueretur. Cùm igitur ad aures amici Dei pulſaret, duplici orbitatis luctu perculſa mater, quòd duplici filium vita priuatum arbitraretur, ecce luctus inter medios ſpiritus demortui præcordia reuiſit, lingua nec officij ſui oblita, notos edidit ſonos. continuò accerſitur Sacerdos, aqua ſalutifera abluitur, atque ſic à peccatorum lethali catena abſolutus, ſtatim etiam mortalis carnis vinculo exuitur, & ad ſpiritales Dei amplexus ſumma celeritate dimittitur.

Digitized by Google

§. 12. *Puer è Sodalitate Biſuntina feliciter obit.*

SOdalis adoleſcens præter loci conſuetudinem ſtatim ac morbo ſe tentari ſenſit, ſacramenta ſuſcepit auide: & vultu ſemper hilari ſuauiſſimè de Deo dum verba facit, frequenter viſitur à multis, quibus imitandi ſtudium excitabat. Adeſt interea dies vltimus, cùm aduigilantibus ægro Sodalibus quibuſdã, de repente in pugnam cum dæmone deſcendit, ex vocis contentione vt audirentur hæ voces: Non te offendam Domine, non te offendam. Credo, credo. opitulare Virgo Maria. Ieſu bone miſerere mei, adiuua me, & ſimiles: manu interim ita crucem vibrabat, vt ſi manus cum aliquo confereret. Tandem velut è magna contentione reſpirans, ter *victoria* ingeminat. Rogatur quid tandem rei? reſpondet animo quieto, à ſe quoſdam præeuntes videri, quos exoptaret & ſubſequi, ſi non conſequi: Angelos, interrogatus, fuiſſe dixit; ad quæ verba placidiſſimè obdormiuit in Domino.

Ex literis Socie. prou. Lugd. anni 1596.

§. 13. *Haud abſimile de puero Dolano.*

DOlæ anno 1594. Scholaſticus quidam Congregationi B. Virginis adſcriptus, horâ antequam vitam expirauit, Crucifixi dari ſibi ſignum poſtulauit; tempus extremi certaminis adeſſe ait, Sodales qui ſibi aderant, enixè orans, ne ſe eo tempore desererent. Tum ad ſe ſuumque rediens certamen, vocem illam iterum & ſæpius ingeminans, *Credo*, quantò ad vitæ terminos accedebat propius, tantò à rerum, quæ fiebant, ſenſu longiùs abducebatur. Itaque totus in ſuum certamen intentus, quod de S. Hieronymo aliiſque legitur, ſubinde illa poſtmodum & ipſe iterabat, Non eſt ita, mentiris, & quaſi in aduerſum inimicum crucem, quam manu tenebat, tanquam telum intentabat. Ad extremum, quaſi ſedata iam pugna, & parta victoria tranquillo animo: Quam bonum eſt, inquit, B. Matri in eius Sodalitio famulari.

Franciſ. Veron. in Manuali Sodal. p. 1. c. 1. ex literis Soc.

abſtractuſque à præſentium rerum ſenſu diuinæ bonitati gratias agens, animam emiſit.

§. 14. *Placidè mortem excipit puella.*

Ioan. Haynus In hiſt. Indica de Omurano Coll.

PVella quædam, vnica parentum filiola, nullo neq; frigore, neque niue, nec fluuioli incremento, qui tranſmittendus erat, deterreri poterat ab audienda doctrina Chriſtiana, etiamſi æquo longiùs domus eius paterna ab Eccleſia diſtaret, Cùm in grauem fortè morbum incidiſſet, & in dies peius haberet, domuſque gemitu & lacrymis ob impendentem mortem compleretur, illa tamen omnes ſolabatur, dicens: Nullam cauſam plorandi habetis: nam Deus in hac ætate vult me ad paradiſum ſuum traducere: cumque aliæ puellæ ad eam viſendam conueniſſent, rogauit eas, vt ſicut voce clara preces dicere conſueſſent in Eccleſia, ſic etiam ante ſuum lectum dicerent; ad quarum voces innoxias, ſuauemq; harmoniam felix illa puella animam ſuam reddidit conditori, cum omnium circumſtantium ſtupore, & ſancta quadam inuidia.

§. 15. *Infantis mira vox ante mortem.*

Maffeius Epiſt. Indic. l. I.

XImabaræ Chriſtianorum primitias libauerat Dominus, ſex videlicet trimos aut quadrimos infantes, quorum qui primus ſtatim à baptiſmo exceſſit è vita, Chriſtianæ fidei veritatem illuſtri ſanè teſtimonio comprobauit: cùm enim iam ageret animam, ſublatis ad ſydera manibus; *Tem iangate mairo*, id eſt, confeſtim, inquit, ad cœlum migrabo. cuius rei miraculo Neophyti magnopere confirmati ſunt.

§. 16. *Pueri multi ſtatim poſt baptiſmum emoriuntur.*

Ex literis P. Hieron. Xauier, & Emmanuel Pignerij an. 1598.

IN regno Mogor, extrema anno 1598. fuit fames, ſic vt in dies multi inedia abſumerentur; & ne infantes deſerti, & omni humana ope deſtituti morerentur, matres è domibus eiectos in plateis exponebant: quorum

quorũ plurimos baptizauimus, qui ſtatim poſtea Creatori ſuo animam reddebant. Cùm igitur ex Mauris quidam abiectos infantes tam piè & humaniter à nobis tractari vidiſſet, obtulit ex filiolis ſuis vnum, quem matri reſtituimus, data in alimentum certa ſumma, ſed dilato baptiſmo. Multo mane, & primo velut diluculo exauditus eſt ad domus ianuam clamor; accurrens igitur (inquit Xauerius) ad oſtium, vt viderem, quid ſibi vellet hæc vociferatio, inueni matrem eſſe infantis, euocantem me, vt in ædes ſuas me conferrem, puerulum morti proximum baptizaturus; parui, comitantibus me Luſitanis quibuſdam, & conſentiente patre ablui. Volebat Pater mortuum circumcidere, ſed non paſſi ſumus tantum ſacrilegium, ſepeliuimuſque Chriſtiano ritu. Benedictus Dominus, qui ab hominibus abiectos in vitam æternam colligit. Idem puſioni trimo accidit, qui ad nos à Maura quadam delatus ſtatim à baptiſmo mortuus in cœlum conſcendit. Hæc illi.

§. 17. *Infans tempeſtiuè moritur.*

Petrus du Iarric t.3.l. 5. c. 4.

PLurimos in propugnaculo Syr P. Hieronymus Xauier opportunè ſalutaribus aquis tinxit, è quibus infans vnus extitit, qui in fimi cumulo, ceu rudis quædam carnis maſſa, repertus fuerat: nam baptiſmo expiatus cùm ad vnum diem ſuperuixiſſet, ad Beatorum ſocietatem migrauit. Atque ita in eo expletum eſt ad literam, quod in pſalmo legitur, *De ſtercore erigens pauperem, vt collocet eum cum principibus.* *Pſal. 112.*

Item alius.

Ex literis Societ. anno 1584. Coll. Goano.

IN India Orientali Ethnica mulier quòd in horam minus felicem incidiſſe partum augurabatur, ſtultè abiecit ex ædibus. Chriſtiana mulier puerum inuentum ad Patres Societatis attulit baptizandum, quem vt ſalutaris aqua tetigit, quaſi tempeſtiua mors eſſet, & matura cælo pueri anima protinus expirauit. *Talium enim eſt regnum cælorum.*

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT III.

PVERORVM IN PERFERENDIS pro Chriſto martyrij cruciatibus, conſtantia, & primùm qui capite truncati.

MEritò canebat Deo Regius Pſaltes: *Mirabilia opera tua, & anima mea cognoſcet nimis.* Nam ſiue conſideres mare, reperies ibi animalia puſilla cum magnis, fateberiſque mirabilem Deum, qui fecit grandia cete & puſillam remoram; ſiue in terra conſiſtas, inuenies item Deum mirabilem in formica & elephanto. Neque ſunt contemnenda minima, quæ in genere mirabilium certant cum maximis: vnde enim adeo inclaruit nomen Charetis? nonne ob perfectum Coloſſum inuſitata mole viſendum? ſed vnde quæſo ſuam laudem tribuit antiquitas Myrmecidi? nonne quia dædalâ manu quadrigas finxit, quæ cum ſuo agitatore vnius muſcæ alis vniuerſæ tegerentur? adeo hic artem commendabat exiguitas. Prorſus & in ſeruis ſuis admirabilis eſt Deus: Nō enim ſemper Sebaſtianos, nō ſemper florēti ætate Laurentios, non ſemper Vincentios ad ſancti ſui nominis confeſſionem vocauit, ſed *infirma mundi elegit, vt confundat fortia.* Aetas quidem priſcis Romanis infra 17. & ſupra 46. annum ad militiam ferè inepta erat; aſt *noua bella elegit Dominus*: adſcripſit ſenes militiæ ſuæ, infanteſque. Quàm glorioſum erat videre Eleazarum 90. annorum pro ſanctæ legis defenſione fortiter dimicantem, & fortiùs occumbentem! Vis Eleazaro prouectiorem? S. Dionyſius Areopagita annum agens ſupra centeſimum, varia paſſus eſt tormenta, tandemque ethnico enſi carnificis annoſam

Pſal. 118.

Plin. l. 36. c. 4

1. Cor. c. 1.

Iudicum 5.

ceruicem generoſè porrexit, & caput præciſum manibus excepit, ad duo paſſuum millia inuſitato ſpectaculo progreſſus. Vis magis decrepitum [illegible] proferam? S. Enſignius annum agens 110. cùm Iuliano Apoſtatæ exprobraret deſertam Constantini Magni (ſub quo meruerat) fidem, iuſſus eſt capite mulctari. Parem Martyrij lauream adeptus eſt grandior natu S. Simeon Epiſ. Hieroſolymitanus, vtpote 120. annorum, qui (teſte Euſebio) poſt varia tormenta, etiam acerbitatem ipſius crucis tanto natu Præſul conſtanter pertulit, non ſine hoſtium ipſorum admiratione. An fortè ſenibus tantùm, & non bellicoſæ pueritiæ ſua erunt trophæa? Tu Lector, toto hoc capite, ſequentibuſque, ſi placet, iudex eſto, an non ſicut in magnis iuxta & in paruis, ſic in pueris non minùs quàm ſenibus diuina virtus ſit admiranda. venerandam canitiem pulchra morte à trunco vidiſti reuulſam; hic teneram, ne dicam lactea, infantiam colla, lictoris ſortem miſerantis porrecta gladio videbis, dignum cœlo vtrobique ſpectaculum. *Euſeb. l. 3.*

§. 1. *Pergentinus & Laurentinus.*

PErgentinus & Laurẽtinus fratres vterini, nobiles ciuitatis Aretinæ, paſſi ſunt ſub perſecutione Decij Cæſaris in eodem oppido, cùm adhuc eſſent pueri Scholaſtici. Cùm enim Tiburtius Conſiliarius Decij eandem vrbem ingreſſus eſſet, delati ſunt ei prædicti fratres, quòd populum à Deorum cultura ſepararẽt, qui illos aduocans, primò quidem blanditijs multis hortari cœpit, vt à Chriſti prædicatione deſiſterent. Et quia nobili progenie orti fuerant, eos tunc lenitate mollire cupiens, dimiſit. Cùm autem adhuc Dei Martyres conſtantius Chriſtum confiterentur, & populum à ſacrificijs ſubtraherent exhortationibus ſuis iterum delati, à Tiburtio tenti ſunt, & Cathomis leuati diutius fuſtibus cædi iubentur; ſtatimque brachia miniſtrorum areſacta obſtupuerunt, ſed orationibus ſanctis, eiſdem reſtituta ſunt. Quo miraculo multi

Franciſ. Coſter. domin. 1. poſt Epiph. ex Petro de Natalib. in Catal. l. 5. c. 80. Martyrolog. Rom. 3. Iunij.

multi Gentilium conuerſi ſunt ad Chriſtum; Tunc iubente Tiburtio Sancti in carcerem recluduntur, & per triduum ſine cibo relinquuntur. Poſt tres vero dies Angelus Domini ad eos deſcendit: quos & cœlico pane refecit, totuſque carcer nimia claritate refulſit: cuſtodes verò velut mortui obdormierunt. Cumque Chriſtiani, qui nuper conuerſi fuerant, cum ſorore eorum Pergentina ad Sanctos viſitandos eadem nocte veniſſent, & cuſtodibus munera detuliſſent, vt illos ad Sanctos intrare permitterent; carcerem apertum inuenientes, & cuſtodes dormientes, ad eos ingreſſi ſunt, & baptiſmi lauacrum expetebant, eiſque vt abirent ſuadebant. Sancti vero Martyres eos baptizandos ad Cornelium quendam Preſbyterum miſerunt, & quod nullatenus abire volebant, reſponderunt, eò quòd ad Martyrium feſtinabant. Sicque illi ad Cornelium accedentes baptizati ſunt ferè ſexaginta viri. Sequenti die Tiburtius hæc audiens, eos eductos ſuper carbones ardentes nudatis plantis ſtare fecit: ſed vterque ipſorum illæſus permanſit. Tunc ad ſtatuam Iouis adduci mandauit, eoſque illam adorare ſuaſit, & poſtquam illi orationem fuderunt, idolum in puluerem redactum eſt. Quo miraculo ducenti Paganorum conuerſi ſunt, & clamantes Chriſtum verum Deum, furore Gentilium vſque ad mortem cæſi, ſemiuiui relicti ſunt; Tunc Tiburtius iuſſit Pergentinum & Laurentinum fratres capitalem ſubire ſententiam: quorum corpora Pergentina ſoror illorum cum alijs pluribus Chriſtianis noctu ſurrepta, longè à ciuitate Aretina ferè mille paſſibus ſepeliuit, 3. Nonas Iunij.

§. 2. *S. Creſcentius puer.*

Baron. to. 2 anno 303.

CReſcentius annorum circiter 13. ſub Turpilio Iudice, via ſalaria, gladio percuſſus eſt.

§. 3. *S Pancratius.*

FVrente in Chriſtianos Diocletiano comprehenſus eſt etiam Pancratius adhuc Neophytus; verùm Imperator cùm audiſſet magnis eum Natalibus ortum, iuſſit eum ad palatium ſuum duci, vtque vidit, obſtupuit ad tantam pulchritudinem, & quòd in tantilla ætate paratus modis omnibus eſſet mori pro Chriſto, aitque: Infantule, quia nobili genere natus es, ex patre Cledonio mihi amiciſſimo, volo hòc à te extorquere, vt ab hac Chriſtianorum inſania diſcedens reddas te natalibus tuis, & ego te honoribus & diuitijs auctum, loco filij habebo, meoque ſemper lateri adhærebis. quod ſi pietatis meæ monita contempſeris, iubebo te interfici, & corpus tuum flammis exuri, ne illud à Chriſtianis in honore habeatur. Reſpondit Pancratius: Noli fruſtra errare Domine Imperator, vt dum me vides puerum annorum 14. credas mihi minus aut ſenſus, aut ſcientiæ ſuppetere. Dominus enim noſter Ieſus Chriſtus eam nobis mētem & intelligentiam contulit, vt nullos prorſus aut Principum aut Iudicum terrores timeamus. Porrò Dij tui, quos me hortaris colere, plani & impoſtores fuere, qui nec ſuis pepercere parentibus; & fratrum ſuorum ſe ſtupris contaminarunt: ita vt ego non ſatis mirari poſſim, quomodo non fœdum apud te ſit illos colere, quorum ſi ſimiles eſſe ſcires famulos tuos, iure in eos animaduerteres. Diocletianus his auditis, iuſſit eum duci in viam Aureliam, & illic capite plecti, turpe enim ipſi videbatur, vt à puero victus, ignominia notaretur. Octauilla autem eius corpus noctu ſublatum cum aromatibus & digniſſimis lineamentis condidit in ſepulchro nouo, 4. Idus Maias, anno (ſecundum Baronium) poſt Chriſtum natum 303.

Su. 12. Maij. Baron. to. 2. Procop. de Bello Got. l. 1. Gregor: Magnus. l 1. epiſt 86 & l. 8. epiſ. 63. Gregor. Tur. de gloria Marty. c. 83.

§. 4. S.

§. 4. *S. Iuſtus 9. annorum puer.*

Ex V. Beda tom 3. 18. Oct. Surius.

DIocletiani temporibus erat Antiſiodori Matthæus quidam vir ſummæ integritatis, qui duos habebat filios, Iuſtinianum, & Iuſtum, quorum ille ætate, hic morum ſanctitate anteibat. Antequam verò Iuſtus in lucem ederetur, Iuſtinianus ab impijs in ſeruitutem abductus eſt: quod vbi beatus puer deinde didicit, eiuſque herum Lupum Ambiani degere, id vnum à patre contendit, vt ad eum redimendum iter ſuſciperet. patre tergiuerſante, iterum vrget, obteſtatur, viæ difficultates nõ eſſe tantas, Chriſtum, cuius ope niti ſoleat, affuturum. Ergo hac pueri oratione perſuaſus pater, accingit ſe ad iter: pergentes itaque, vt Haram fluuium attigerunt, non inuenere nauim, qua eum tranſmitterent: moleſtê id ferentem patrem puer ſolatur, indicans diuina ſe reuelatione didiciſſe, mox qui eos tranſuehat, affuturum: & dicto citius adeſt nauta, qui recuſato naulo id præſtitit. Ambianum ingreſſi, domum Lupi tandem inueniunt, ſupplices offerunt preces; priorque Iuſtus ita eum compellat: Venimus, Lupe, ad humanitatẽ tuam, vt accepto precio captiuum nobis fratrem reſtituas. Cuiuſmodi eſt (inquit ille) frater tuus? Ego pueros meos producam palam, in quibus ſi fratrem videritis, per me licet redimite. Duodecim igitur pueris adductis, Iuſtinianus, qui quærebatur, inter eos non erat. Itaque Iuſtus oculos circumferens videt quendam extra illos adſtantem puerum, accenſam facem manu tenentem, & erat ille ipſe. ſed B. puer plenus Spiritu ſancto nemine docente, in ipſum (licet nunquam fuiſſet ei viſus) inuolans, ſtupentibus cunctis, brachijs arctiſſimis eſt amplexatus.

Aderant tum fortè Rictiouari Præfecti retiarij, qui vt eos Chriſtianos eſſe ſenſere, properè ad dominum ſuum id referunt, qui miſſis illico ſatellitibus, cuſtodiæ eos tradi præcipit, aut reluctantes trucidari. Sed Lupus, qui eos hoſpitio exceperat, monuit,

nuit, vt ſaluti ſuæ fuga conſulerent, Iuſtinianum ſine lytro ſecum abducerent. Diſcedunt læti; non tamen diu licuit eſſe ſecuris; ſiquidem eos quatuor equites inſequuntur, & periculi oblitos facilè conſequuntur, præſertim cùm aliquo vſque progreſſi hærere paululum decreuiſſent: Iuſtinianus enim conſiſtens, ait fratri: Locum hunc opportunum cernis, & hauriendæ aquæ, & ſumendo cibo; ſi lubet hic paulisper nos abijciamus in herbam, vt inde refocillati ad iter ſimus expeditiores. Iuſtus autem futurorum præſcius: At, inquit, feſtinatione opus eſt: appropinquant enim miſſi ſpiculatores: ocyus igitur cibum ſumite, ego verò inſidias detegam, & ſi quem ad nos venire contingat, eum ſermone detinebo, vt in hanc interim ſpecum vos recipiatis. Adſunt mox carnifices mandata exequuturi: quibus conſpectis reliqui in latentem ſpeluncam ſe abdunt: B. verò Iuſtus vltro ſe illis offert intrepidus. Sciſcitantur quis ipſe ſit, quæ eius profeſſio, quos habeat ſocios? Egò, inquit, Iuſtus vocor; Chriſtianum me eſſe profiteor: ſocios verò meos vobis prodere non poſſum, quia vos Chriſtianorum perſecutores eſſe noui. Illis autem ſtrictis mucronibus mortem, ni proderet, minitantibus, reſpondit: Equidem me felicem iudicabò, ſi pro Chriſti nomine mortem ſubiero; pro Chriſto meo mori, votum eſt mihi. Ira perciti carnifices, in eius necem conſpirant, vnuſque eorum ceruicem illi præſcidit: ſed ecce rem ſtupendam, truncum corpus manibus apprehendens caput abſciſſum, coram lictoribus conſtitit immobile; quo illi miraculo territi, fugam capeſſunt. Pater eius & frater è ſpecu egreſſi, viſo tam ſtupendo ſpectaculo variè animis affecti fuere; hinc natura vrgente, vt plorent, illinc hortante, martyrij gloria vt exultent. Sed non hic miraculorum finis. Dum enim de ſepultura eſſent ſoliciti, & ea de re diſſentirent, ecce caput Martyris, *Abite*, inquit, *ad locum Luperam, atque ibi meum humate corpuſculum*. Porrò matri hoc

deferte caput, vt amoris erga ſe mei pignus habeat. quòd ſi mei tenetur deſiderio, ſtudeat me ſequi in paradiſo iam degentem & exultantem. Dicta ergo exequuntur, corpus reuerenter ſepeliunt, caput ad matrem deferunt; quæ cùm illud profuſis præ gaudio lacrymis exciperet, & Chriſti numen collaudaret, ecce lux ingens in medijs noctis tenebris cœlitus ſupra domicilium effuſa eſt, populo, qui in vrbe erat, vniuerſo admirante, & Chriſti gloriam in Martyre hymnis & canticis celebrante. Cùm verò Epiſcopus vrbis ſacrum illud Martyris caput honorificè conderet, cæca quædam ſuperueniens puella mox lumen recepit.

§. 5. *SS. Antoninus & Ariſteus.*

P. t. de Natal. l. 8. c. 33. & Martyro Rom. 3. Sep.

ANtoninus puer, & Ariſteus martyres apud vrbem Campaniæ Capuam paſſi ſunt. Qui Antoninus cùm eſſet annorum decem, Ariſteum ad fidem conuertit: cum quo poſtmodum tentus & varijs ſupplicijs cruciatus, tandem ambo gladio Martyrij palmam conſecuti ſunt tertio Non. Sep.

§. 6. *Cum S. Babyla Epiſcopo tres pueri Vrbanus, Prilidianus, & Epolonius.*

Pet. de Natal. l. 3. c. 18. Baron. tom. 2. an. 252. Chryſ. ſer. in Iuuentin. Metaph. 4. Septemb. Suidas in voce Babylas.

BAbylas Epiſcopus Antiochenus & martyr cum tribus paruulis Vrbano, Prilidiano & Epolonio ſub Numeriano Imperatore paſſus eſt. Qui dum eſſet Antiochiæ, & Chriſtianorum Eccleſiam ingredi vellet, Babylas ingreſſum prohibuit, manus pectori Imperatoris apponens. Propter quod tentus ab Imperatore, & in carcere afflictus eſt. Deinde Numeriano exhibitus, cum de alijs Chriſtianis interrogaretur, reuelauit tres habere ſpirituales filios à ſe in fide doctos, ſcilicet Vrbanum, Prilidianum, & Epolonium, quorum primus erat annorum 12. ſecundus 9. tertius 7. quos omnes mox Imperator cum matre Theodula comprehendi iuſſit: qui dum omnes Chriſtum confiterentur, primò quidem Theodulam alapis cæſam tormentis filiorum adhibendis aſſiſtere fecit, vt grauius

grauiùs ipſa mente, quam illi corpore, torqueretur: & pueros in cathomo leuari mandauit: ac priori plagas duodecim inferri, ſecundo 9. tertio autem 7. iuxta numerum annorum ſuorum; quos mater cum Epiſcopo viriliter confortabant. Deinde in Babylam vnà cum infantibus ſuſpenſos, & grauiter tortos, dũ omnia conſtantiſſimè toleraſſent, & Chriſtum vnanimiter conſiterentur, gladio animaduerti præcepit; quorum corpora S. Theodula ſepeliuit 9. Cal. Feb.

§. 7. S. *Domna virgo quatuordecennis.*

DOmna virgo Palatina, in regia Maximiani Imp. educata, & ſacrorum impiorum antiſtita ab ipſo Imperatore deſignata, pertæſa prophanas impietatis cærimonias, inaudijt de caſta Chriſti diſciplina, quam mox ardenter efflagitauit. Adfuit deſiderio eius Senatore nata virgo, ſacris Chriſtianis probè imbuta, quæ illam vnà cum Eunucho Inde, ad S. Cyrillum, non illum, qui poſtea ſub Theodoſio iuniore vixit, & ſcripſit, ſed Nicomediæ Pontificem, qui ambos inter candidatos Chriſtianæ religionis relatos, Diacono admodum religioſo inſtituendos cõmiſit, ac probè iam elementa myſteriorum edoctos cœleſti fonte tinxit, & Chriſto initiauit. Erat tum Domna quatuordecennis tantum, ſed animo præmatura, & rerum humanarum contemptrix inſignis; eoque profuſa in egentes, adeo vt omnes opes, & mundum muliebrem, & magnam etiam partem quotidiani victus in pauperes per occultos miniſtros tribueret; quod vbi Quæſtor & Oeconomus regiæ cognouit, flagris in vtrumque animaduerti imperauit, & cùm Chriſtianos eſſe didiciſſet, in caueam compactos, inedia (ſi per ipſum ſtetitiſſet) enecaſſet, niſi cælitum miniſterio, qui pro Chriſto certantes nunquam deſtituunt, fuiſſent alimentis recreati, aulæ magiſter, cũ extinctos propè crederet fame, & Chriſtiana ſacra deſerturos putaret, reuiſit ambos, lætoſque miratus, cùm ſe nequicquam vi profecturum in

Sur. to. 6 ex quo Raderus 2. p. Viridar. cap. 3.

abducendis à pia mente animaduerteret, ad blanditias verſus, cœpit illis rurſus lautas menſas apponere pecunias præbere, & omnia vitæ commoda præſtare. Hic verò magis ſolicitatur Chriſti tyruncula, ne per luxum & rerum affluentiam animus iacturam innocentiæ faceret, in ipſa maximè copia cœpit laborare inopia, cùm ipſa ſibi menſæ abſtinentiam arctiorem indiceret, & epulas ad inopes trãſmitteret. Tandem etiam verita, ne in aula pudoris adiret periculum, aut per vim etiam deuirginaretur, magno conſilio ad exemplum Dauidis, amentiam ſimulauit, cœpitque inconditos edere clamores, iactare brachia, deprauare os, intorquere lumina, toruum tueri, nihil pro ſano loqui, indecorè geſtire corpore, moleſta eſſe cuſtodibus; qui re ad palatij Præſidem delata, cupiebant illam emitti cuſtodia, & ad Chriſtianos, à quibus curaretur, tanſmitti.

Sic Amma Virgo in hiſtor Patrum Pal. a.c. 42. Simeon Salus apud Evag l 4 c 33. Ioan Opan apud Cli mac. grad. 4.

Aberat Maximianus Imperator; Regiæ Præfectus in rem præſentem venit, quo coram illa multò vehementius furentis perſonam agere, ſpumare etiam, & eos præ ſe ferre geſtus, vt à malo quoque genio agitari videretur. Cuſtodum ergo ſecutus conſilium, accerſit Anthimum antiſtitem Nicomediæ, Cyrillo ſubrogatum, eiq́ue virginem abducendam, cum eius cuſtode eunucho, & in cœnobium detrudendam committit. adfuit extemplo Anthimus, virginemq́ue coram contemplatus, illico ſenſit rem eſſe virtutis cauſa ſimulatam. Et virgo Præſulem intuita, ad modeſtum corporis habitum ſe reuocauit, nec vllum prioris inſaniæ indicium dedit: quo attoniti ſpectaculo, rem dignitati Præſulis adſcripſerunt, rogarũtq́ue, vti Domnam cum eunucho Inde ſecum in ſacrum domicilium abduceret: ſumptus adiecit ad victum neceſſarios, quibus repudiatis Anthimus Domnam & Indem in tutelam accepit, ſecumq́ue ſibi, quaſi in campum emiſſos, plurimùm gratulantes, quòd hæc tam ſalutaris ſtropha tam bene vertiſſet,

abduxit

abduxit. Maximianus vbi cauſam cognouit, Domnam velut furore correptam rectè emiſſam iudicauit, ſed Indem effugiſſe mirum in modum doluit. Vtrumque ergo inquiri præcipit, & Indem comprehenſum varijſque ſuppliciorum generibus in quæſtione excruciatum ſuſpenſa de ceruicibus ſaxi mole, ponto mergi imperat: Domna ſumpto virili habitu, latuit in ſpelæo, quoad intellexit Indem cum alijs lauream indeptum, ad quam & ipſa adſpirauit; & progreſſa, ſacra martyrum pignora à piſcatoribus miro modo extracta inuenit, Indæ quoque cognouit, & quo potuit, tumuli honore affecit, nec ab eo receſſit, quoad iuſſu Maximiani ad eundem & ipſa locum obtruncata & cremata de tyranno cæleſtem egit triumphum.

§. 8. *Petrus adoleſcentulus.*

TEmporibus iniquis, quando ſeruis Chriſti certamina excitabantur, & totus orbis beatiſſimo martyrum ſanguine florebat, apud Lampſacum comprehenſus fuit Petrus quidam egregiè fortis in fide, animoque, & corpore ſpecioſus: cumque oblatus eſſet Proconſuli, ait ad eum Proconſul: Qui vocaris? ille reſpondit: Petrus. Proconſul dixit: Chriſtianus es? Petrus reſpondit: Planè Chriſtianus ego ſum? Procõſul ait: Non tibi venit in mentem, quæ decreta fecerunt inuictiſſimi Principes? Sacrifica igitur Magnæ Deæ Veneri. Reſpondit Petrus: Demiror equidem, optime Proconſul, te mihi id perſuadere velle, vt turpiſſimæ & impudicæ mulieri ſacrificem, cuius res geſtæ non poſſunt ſine verecundia cõmemorari; cuius hiſtoria, quæ apud vos eſt, eius arguit impudicitiam: quam vos cùm publicum fuiſſe ſcortum non negetis, qua obſecro vel fronte, vel mente eam me adorare, eique ſacrificium facere compellitis, & non potiùs ſuaſores & authores mihi eſtis, vt Deo viuo & vero Chriſto omnium ſæculorum Regi ſacrificia offeram ſanctarum precum & laudis. *Surius* 15. *Maij.*

Audiens hæc Proconſul, iuſſit Adoleſcentulum in rotis extendi, & lignis in orbem circumpoſitis, ferreis vinculis totum corpus eius adſtringi. Inde autem conſequuta eſt corporis contritio & conquaſſatio, oſſiumque dira comminutio.

Sed quanto maioribus Dei ſeruus afficiebatur tormentis, tanto robuſtior exiſtebat. Itaque conſtanti & intrepido vultu, ridens Proconſulis ſtultitiam, & ſuſpiciens ad cælum, ita ait: *Gratias tibi ago Domine IESV Chriſte,* quòd hanc mihi dare dignatus es tolerantiam, vt poſſim ſuperare iniquiſſimum húc Tyrannum. vt vidit autem Proconſul eius inuictam animi conſtantiam, nec eam tam immanibus cedere aut ſuccumbere cruciamentis, iuſſit eum gladio percuti.

§. 9. *Pueri* 84. *cum S. Babyla præceptore ſuo.*

In Menol. 4. Septemb.

POſt varia tormenta detruſo in carcerem S. Babyla, 84. adoleſcentes vtriuſque ſexus in medium adducuntur: Maximianus Imp. eis blanditur: ſed nihil reſpondentes, conglobatim ſe mouebant, videnſque Imperator nihil reſponſi expectandum, decem maiores ætate ſeiungit, ſicque alloquitur: Vos tanquam prudentiores mecum ſentite, & Dijs ſacrificate, vna mecum in palatio agetis multis oppleti donis. Tunc Ammonius & Donatus dixerunt Imperatori: Nos fideles dijs ſurdis & mutis ſacrificare non ſuſtinemus. Tum iuſſit eos cædi. Dum verò cæderentur, dicebant: *Nos Chriſtiani ſumus, non ſacrificamus.* Tunc Imperator ad alios conuerſus, dicit: Sacrificate, ne grauiora ſubeatis. ipſi autem acclamarunt: Nos etiam chriſtiani ſumus, nec ſacrificamus, ſed Deos tuos, & te execramur. Tum præcipit ipſos acriter cædi, in carcerem conijci, fame torqueri. Die ſequenti iubet præceptorem eorum ſuſpendi, & carnes eius neruis crudis excoriari,

coriari, & ſigillatim adoleſcentes interrogabat, num Chriſtum & præceptorem ſuum abnegarent: ipſis verò minimè abnegantibus, præcepit omnes vnà cum præceptore gladio feriri. Sanctus verò Babylas cum ſuis 84. diſcipulis ad locum oppoſitum progrediens, cantabat: *Ecce ego, & pueri, quos mihi dedit Deus.* Cùm autem in locum cõſummationis perueniſſent, primò quidem iuxta Imperatoris mandatum S. Babylas capitè plectitur, poſtea adoleſcentes. Pij verò aliquot fideles noctu veniẽtes, & reliquias in nauim conijcientes, Byzantium deferunt; & illis in parte Septentrionali extra muros in tribus ciſtis collocatis, vbi eſt monaſterium (Hora nominatum) laudes, & gratiarum actionem Deo reddiderunt.

§. 10. *Theoctiſte, Theodota, & Eudoxia.*

ANno nono perſecutionis à Diocletiano excitatæ, qui fuit 310. Maximino in oriente imperante, cùm grauiùs perſecutio detonaret, tres virgines vnà cum matre comprehenſæ, & in ciuitatem Canopum (cui Syrianus cum poteſtate ſumma præerat) ductæ ſunt, vt vel impuris dijs ibidem ſacrificia offerrent, vel in acerbiſſimis ſupplicijs vitam finirent. Hæc cùm ad aures Cyri & Ioannis Abbatum delata fuiſſent: illi plurimùm veriti, ne tenerrimæ virgines ſuppliciorum formidine deuictæ Chriſti confeſſionem deſererent, eò properarunt. Theoctiſte enim, quæ erat ætate maxima, decimumquintum annum nondum attigerat: Theodota autem annum decimumquartum agebat, Eudoxia vndecimum. His ergo de cauſis Cyrus cum Ioanne timore affectus eò deſcendit: non ſolùm enim ſexus ille, & ætas tam tenera, ſuppliciorum metu, ſed blanditijs etiam, quibus valde obnoxia eſt, nullo negotio corrumpi potuiſſet. Accedebat his omnibus timor alius, qui eos de matris Athanaſiæ erga filias compaſſione ſolicitabat vehementiùs. Qui quidem Sancti vt ciuitatem ingreſſi

Ex Metaph. Surius 31. Ianuar. in actis SS. Cyri & Ioannis Baron to. 3.

ſunt, & diuinis ſermonibus virgines in conſtantia fidei confirmarunt, protinus ad Syrianum nomina eorum delata ſunt, quòd ſcilicet duo quidam ignoti, quorum alter monaſtico, alter militari indutus habitu, comprehenſas modò virgines, in Cæſaris iniuriam ad Deorum contemptum multis ſermonibus adhortati fuiſſent, & ad quæuis ſupplicia pro Chriſti nomine perferenda acriter inflammaſſent. Syrianus eos ſibi ſiſti iubet; & poſt multas blanditias minaſque, viſa eorum conſtantia vehementer commotus, primò quidem virgines adduci iuſſit, vt crudeliſſimo ſuppliciorum ſpectaculo eis terrorem incuteret. Nec mora: cæſi primum flagellis athletæ, clauis contriti, lampadibus vſtulati, vſta membra aceto & ſale confricata, poſtremò bulliente pice pedes inuncti. horrēdum quidem fuit hoc Virginibus ſpectaculum, & durum Martyribus ſupplicium; ſed tam Virgines quàm Martyres pari conſtantia atque virtute in Chriſti confeſſione perſeuerarunt. Vnde ab impotenti mentis ſuæ furore victus ipſe Præſes, Virgines vnà cum matre capitis ſententia damnauit: quam illæ porrectis alacriter ceruicibus glorioſo certamine exceperunt. Cyrus & Ioannes poſt varia tormenta ſimiliter ſunt obtruncati.

§. II. *Pueri tres, fratres, cum ſuo Pædagogo.*

Petrus de Natal. l. 5. c. 7. & Sur. 31. Maij.

CAntius, Cantianus & Cantianilla germani martyres apud Aquileiam paſſi ſunt ſub Diocletiano & Maximiano Imperatoribus, agentibus Dulcitio præſide, & Siſinnio Comite de genere Carini Imp. nobiliſſimi vrbis Romæ ciues perſecutionem declinare cupientes, facultatibus eorum pauperibus erogatis ex vrbe diſceſſerunt, & Aquileiam deuenerunt: vbi cuidam Proto ſacræ ſcripturæ Doctori illuſtriſſimo adhæſerunt; cùm autem Chriſtum per vrbem Aquileiam publicè nunciarent, & comes ac Præſes illos, vtpote ex Imperiali progenie, detinere formi-

formidarent, Imperatoribus de prædictorum Chriſtianorum aduentu per literas ſuggeſſerunt, quibus Imperatores reſpondentes, hanc dederunt authoritatem, vt ſi ſacrificare nollent, capite punirentur. Quod cùm beati Martyres audiuiſſent, vnà cùm Proto Pædagogo ſuo aſcenſo vehiculo, vrbem Aquileiam egreſſi fugiebant: non quia mortem recuſarent, ſed vt alijs fidelibus prodeſſe poſſent. Quos Comes Siſinnius, & præſes Dulcitius cum ſpiculatoribus inſequentes, cùm alterum ex ſubiunctis animalibus eorum corruiſſet, eos tandem in loco, qui dicitur ad aquas Gradatas, comprehenderunt; & hortabantur eos, vt Ioui thura offerrent. Qui cùm dæmonijs ſe nunquam ſacrificaturos reſponderent, iubentibus Comite ac Præſide, in eodem loco capitali ſententia plexi ſunt. de quorum corporibus pro ſanguine lac emanauit. quæ à Zenone Presbytero collecta, cum aromatibus apud ipſam ciuitatem tumulata ſunt prid. Cal. Iun.

§. 12. *S. Potitus.*

IN Sardinia S. Potitus martyr ſub Antonino Imper. Gelaſio Præſide multa paſſus, demum gladio martyrium conſecutus eſt. Eum verò tredecim tantum annorum fuiſſe aſſerit A. de Salazar in indiculo rerum Hiſpaniæ. *Martyrol. Rom. 13. Ianuar.*

§. 13. *Pueri duo cum S. Blaſio.*

SEptem mulieres S. Blaſium ad carceres redeuntem ſequebantur: & quod guttas ſanguinis eius colligerent, ſtatim captæ ſunt. Vna verò illarum duos pueros habebat, qui matri dixerunt: *Non nos, mater dulciſſima, poſt te relinquas. ſed ſicut nos repleſti dulcedine lactis, ſic nos reple dulcedine regni cæleſtis.* truncatis mulieribus, hi quoque pueri duo cum S. Blaſio decollati ſunt. *Ex legenda aurea.*

§. 14. *Iuſtus & Paſtor, fratres.*

QVo tempore Datianus in Chriſtianos furebat, contigit eum ad Compluntenſem tranſeundi *Sur. 6. Aug.*

 gratia

gratia deuenire ciuitatem: Cuius incolæ cùm tremendum eius aduentum intellexiſſent, duo infantes, Iuſtus & Paſtor, relictis in ſchola tabulis, quibus tenera eorum ætas imbuebatur, tanquam longa exercitatione probati diſcipuli Chriſti, ad ſpectaculum proprij martyrij alacres cucurrerunt. Cumque ſolicitè cernerēt, & intento perciperent corde, quid dementis Datiani inquireret furor, nunciatum eſt Tyranno, duos iſtos Chriſtianis parentibus ortos, ab alijs ad Imperatoris dicta factaque inquirenda miſſos eſſe. Quo audito Tyrannus ira commotus vtrumque comprehendi, & flagris conſcindi acerrimè iubet. antequam verò ad ſupplicium raperentur, cælitus edocti, ſeſe mutuò læti confortabant; adhortabanturque, vt ſpreto hoc ſæculo ad Angelorum cōſortia alacres ſeſe præpararent. Erat inter eos mira verborum concertatio, & vultus alacritas, quibus ſe inuicem ad martyrij palmam prouocabant. Timebat Iuſtus ne Paſtor ætate minor ſuppliciorum atrocitati ſuccumberet: rurſus Paſtor, ne Iuſtus promiſſis vel minis Tyranni vinceretur, vehementer formidabat. Interea verò dum alter alteri mutuis cohortationibus animum adderet, carnifices viſa puerorum conſtantia & alacritate, cuncta Datiano nunciarunt: qui tam admiranda puerorum virtute ſtupefactus, veritus ne ex eorum certamine aliquam ignominiæ notam maieſtati ſuæ inureret, quaſi per cōtemptum, quòd ſuo conſpectu indigni eſſent, eos capitis damnauit. Cumque accepta ſententia procul ab vrbe glorioſo fine certamen peregiſſent, & Datianus celeri profectione ad alia loca tenderet, illico Chriſtiani incolæ ſacra eorum corpora honorifica ſepultura exceperunt, & conſtructa baſilica ſingulis martyribus altare dedicarunt: vbi eorum precibus meritiſque præclara Dei beneficia cunctis mortalibus, pura fide & integra deuotione eorum ſuffragia implorantibus, exhibentur.

§. 15. *Puer*

§. 15. *Puer quidam Iaponius.*

IN Tamanda (qui locus eſt in Inſula Ichizuchi, ditionis Firandenſis) ſub dominatu Matzuræ Foim atrocis aduerſarij, atque inſecutoris Chriſtianæ religionis, martyrij lauream conſecuti ſunt tres ſanctæ fidei pugiles, in ea inſula claro loco nati, Gaſpar ſcilicet & Vrſula eius vxor, & Ioannes amborum filius. Quo autem mors eſſet honeſtior, ipſemet regionis illius Gubernator ſua manu caput Gaſpari vno ictu amputauit. eodem die eductis è cuſtodia duobus reliquis, & ad arenam progredientibus, cùm ſe Chriſtianos profiteri non ceſſarent, derepente quidam è militibus ex improuiſo Vrſulam gladio adortus, grauem ei plagam inflixit. Quæ cum eo ictu non penitus interijſſet, poſitis genibus ad alteram percuſſionem ſe adornauit, ac denique nuncupatis ſanctiſſimis vocibus, IESVS, MARIA, inuictum Deo ſpiritum ſecundo ictu exhalauit. Ioannes verò, qui aliquanto ſpatio anteibat, audita diſtricti gladij vibratione, qua mater feriebatur, cùm ſe conuertiſſet, quidque ageretur, animaduertiſſet, ſtatim poplites flexit, eadem ſalutis noſtræ vocabula, IESVS, MARIA, inclamauit, prima percuſſione vitam hanc mortalem perdidit, immortalem inuenit. Sacra eorum corpora pro ædium ſuarum foribus tantiſper, dum maiori ocio in digniorem atque aptiorem locum transferri poſſent, eodem die ſepulta ſunt. *Ex literis Iaponicis.*

§. 16. *Inſigne par puſionum Iapon. Thomas & Petrus.*

ANno 1606. 3. Idus Ianuarij, coronas ſuas Iarzuxiri in vrbe Iaponiæ felici certamine ſunt adepti Chriſti martyres quinque, quorum nomina ſunt Michaël Ficoyemonus, Ioan. Ingorus, Thomas Michaëlis filius, puer annorum duodecim, & Petrus Ioannis, filius nó plus ſex annos natus. Ergo, vt ad rem veniamus (quando de pueris hic agimus) educebantur *Ex literis Iaponicis anni 1609.*

Michaël

Digitized by Google

Michaël & Ioannes ad deſiderati martyrij locum ex longo carcere (quadriennium enim ibi in exſpectatione martyrij exegerant) cùm iuſſit Prætor vtriuſque liberos conquiri, Thomam ſc. & Petrum. Erat Thomas fidei primis rudimentis tam à Patre licet tum incluſo, quàm à matre, & ab auo Ioachimo egregiè imbutus, atque ad arenam martyrij ingrediendam probè inſtructus: cui ſemel (incertum qua de cauſa) lacrymanti cùm dictum eſſet: Si lacrymaris Thoma, haud ſanè idoneus es futurus martyrio; ſtatim lacrymas continuit. Hic poſtquam matri, auo, & nonnullis æqualibus ſuis hilari vultu vale-dixiſſet, tum veſtitu, quem quidem haberet, ſplendidiſſimo indutus, perinde ac ſi ad feſtam celebritatem ſe conferret, lætus atque alacer ad ſupplicij locum properauit: manu quidem ab vno è miniſtris ducebatur, quò celerius perueniret; ſed ipſe hilaritate præcurrebat: nam ingenti tenebatur deſiderio tempeſtiuè illuc pertingendi, vt in patris ſocietate atque conſpectu, ſi fieri poſſet, moreretur. occurrit autem patri extra ciuitatis portam, vbi ille Ioannem præſtolabatur.

Neque mediocrem lætitiam bonus parens præ ſe tulit, cùm duci filium animaduertit; ſed longè majorem, cùm eum ſuo hortatu ad eandem ſortem optimè ſenſit animatum. Dixit enim patri filius: Velim, mi pater, de me vt tranquillo ſis animo: alacriter enim hodie pro Chriſtiana fide ad mortem vadam. Laudauit parens generoſum animum. Interim Petrus Ioannis filiolus nondum comparebat, licet Bongius conformiter Gubernatoris imperio, in celerē ſuppliciorum executionem totus intenderet. Necis ergo initium à Michaële captum eſt, cum genibus nixo, & preces fundenti caput vno ictu ablatum eſt. Ventum inde ad Thomam eius filium, quem ne turbaretur, deficeretve animo, è patris conſpectu abducere aliò voluerunt; ſed is nequaquam conſenſit, dixit

dixiſque tortoribus : *Hic, hic apud patrem meum moriar*. neque verò vnam puer fudit lacrymam, neque minimum doloris cuiuſpiam aut mœſtitiæ ſignum edidit: ſed genua flexit, erectoque, & pluſquam virili animo, atque ridente etiam vultu, manus, quoad potuit (nam brachiorum alterum male habebat, impeditumque erat) ſuſtulit, collum extendit, voces ſanctiſſimas Ieſus, Maria protulit, ictum excepit, ad cœlum euolauit. Idem & Ioanni vitæ terminus fuit.

Deerat hic eius filiolus, nec alia moræ cauſa erat, quàm quòd apud matrem, vbi quærebatur, non eſſet, ſed apud auum, cuius ædes à ſupplicij loco erant aliquanto diſiunctiores. Affirmant verò, qui puellum hunc norunt, tametſi is ſextum ætatis annum necdũ attigiſſet, tamen rationis vſu ſupra ætatem valuiſſe, & iam maturum iudicij optimæque indolis extitiſſe. Hunc parens deſiderabat victimam Deo offerre, cúque ſibi perſuaſiſſet non parciturum ei Canzuyendonum, neque vllum quamuis teneræ ætatis reſpectum habiturum, frequenter eum ad carcerẽ accerſebat, & fidei ac veræ pietatis armis ad bonum certamen decertandum inſtruebat. Ferunt hunc infantulum pauculis diebus antequam de patre ſuo latam capitalem ſententiam intellexiſſet, ita dixiſſe: Bonum fuerit, ſi patrem meum citò enecent: nimis enim multa in carcere patitur; nec habet qui cibaria deferat: tunc me ipſi quoque eodem ſupplicio afficient, quia ſum Chriſtianus: ego autem lætitia exultabo, quia martyr ſum futurus. Cùm verò ſatellites ad aui domum iam adeſſent, tum ſanctus puer fortè dormiebat: cui expergefacto cùm aduentus cauſa eſſet expoſita, derepente tanta illi, tamque extraordinaria, & ſupra ætatem mentis maturitas, conſtantia, ſerenitaſque diuinitus eſt affuſa, vt Deum Optim. Max. ſuam in eo omnipotentiam voluiſſe palam facere, cùm ad maiorem ſui gloriam, tum ad Chriſtianorum

norum confirmationem & Gentilium confuſionem, nemini ſanè dubium eſſe poſſet.

Ductus eſt inde ad cruentum Campum, quò & infinitus populus conuolarat: ibi Michaëlem & Thomam, ibi ipſum ſuum patrem, cunctos capite truncatos particulatimque diſciſſos conſpexit: nec quicquam ſpectaculo tam ſanguinolento & terra adhuc tepente patrio ſanguine commotus, nihilque diſtrictum gladium perhorreſcens ſtetit infans virili pectore, & nullo egẽs hortatore, vltro caput erexit, ceruicem præbuit, manus iunxit, (liberas enim habebat) & quaſi innocens agnellus ſacrificio ſeſe obtulit, plagamque lethalem immobilis atque intrepidus expectauit. Quid multa? Qui non cecidit infanti animus ad mortem excipiendam, cecidit tortori ad inferendám: ita enim cor eius, hac viſa indole, eſt emollitum, vt recondito in vaginam ferro, adſtanti dixerit coronæ: Haud mihi tanta vis eſt animi, vt hũc tam admirabilem puerum feriam. Acceſſit ſecundus; nihilo plus illi roboris fuit: ſtetit puer, & miles retroceſſit. ſuffectus eſt tertius, non eſt motus puſio, & gladiator feriendi animum perdidit. Et hi tamen de militari genere erant, nihilominus nemo ex ijs vnus tam duro atque infracto pectore inuentus eſt, vt tam animoſo puerulo vitam eripere manu ſua ſuſtineret, donec tandem certum mancipium è regno Corai (cui ſuper puero tamdiu ad ictum ſuſpenſo mota erant viſcera) vt finem miſerando faceret ſpectaculo, rem in ſe ſuſcepit, vixque terna percuſſione perfecit: nam à ceruice aberrans primam plagam ſcapulis impegit, & puerum accepto vulnere obſtupeſcentem humi afflixit, donec ictu iterum atque iterum repetito, tandem è rebus humanis inſontem animam expulit.

Bongius ex Præfecti vrbis mandato, Thomam & Michaëlem ſingulos ſingulis ictibus diuidi medios

iuſſit:

iuſſit: Ioannes binis percuſſionibus in tres partes diſſectus eſt: Petrus infantulus poſt mortem ſuam intactus fuit. Interuenit huic ſpectaculo magna vis Chriſtianorum, inter quos aliqui propter illius tyrannidis rabiem ignoti erant, nonnulli per imbellem ignauiam defecerant, ſed nouo martyrum ſanguine exſuſcitati omnes vnà cum alijs fidelibus Dei ſeruis ad Bongium adierunt, & ſancta corpora ad ſepulturam ſuo in communi cæmiterio expoſtularunt: difficilem ſe initio homo Ethnicus exhibuit, ſed victus tandem precibus, piæ poſtulationi annuit, ſed eorum capita, tanquam eſſent noxiorum, quaternis haſtis defixa in publico ad portam ciuitatis Orientalem adhibitis cuſtodijs exponi iuſſit, mortiſque ſententiam, ſimul & cauſam in tabella perſcriptam adiunxit in hæc verba: *Quia hi fuerunt Chriſtiani, & ſe vt tales publicè pateſecerunt, cùm Chriſtianos, qui ſemel defecerant, contra expreſſam Canzuyendoni probibitionem ad fidem reduxerunt, ad exemplum ceterorum, pœna capitali condemnati ſunt.* Quo autem ardore Chriſtiani eorum reliquias collegerunt, quantum & ipſi Ethnici fidem noſtram viſa puerorum cõſtantia verbis efferebant, qua denique induſtria Chriſtiani Sanctorum corpora pio inde ſacrilegio ſubduxerint, vide ibid.

§. 17. *Iuſti & Iacobi puerorum Iaponiorum Martyria.*

ARimandonus Chriſtianorum feruorem audiens, vt eum reprimeret, ſtatuit aliquos ad aliorum terrorem in exilium mittere, aliquos etiam neci dare: mandat itaque Gubernatoribus ſuis, vt Thomam virum nobilitate ac probitate clarum, vnà cum minore natu fratre Matthia, matre eius Martha, & filiolis item eius duobus Iuſto & Iacobo, capite plectant. Quidam familiaris eius, ipſa quæ necem eius præceſſit nocte, eum adit, rogat, vt ſaltem filios ſuos in tuto collocatos periculo vitæ eripiat, ſi mo-

Ex literis Iaponicis Societ. Ieſu an. 1613.

ſi monentem audire negligat, de eorum vita prorſus actum exiſtimet. Quid verò me, reſpondit Chriſti martyr, aut liberos meos in tuto collocem, qui nihil aliud iam pridem in votis habeam, quàm me, vnà cum liberis, gladio pro Chriſti fide offerre? Ille viri conſtantiam admirans, diſceſſit. Thomas à Gubernatore accitus, velut negotij alicuius tractandi cauſa, ab eo ad prandium inuitatur: & dum menſa inſtruitur, Gubernator enſem, quem ad manum habebat, Thomæ (vt erat vagina incluſus) inſpiciendum tradens; Quali tandem, inquit, temperatura tibi videtur hic enſis? oblatum enſem ſenſim è vagina eductum defixo obtutu aliquantulum contemplatus, O egregia chalybis temperatura gladius, exclamat! tum Gubernator: Quid verò acies? nunquid acuta? ſanè acutiſſima, reſpondet Thomas, cui vel ſtrenuus quiſque, qui ſe circumueniri patiatur, ſuccumbet. Itaque Thomas nudum enſem, quem iam diu tenebat, verſa in ſe ipſum cuſpide, Gubernatori benignè reſtituit; ille enſe arrepto, mortem operienti, lethale vulnus infligens obtruncatum ante ſe reliquit. Matthias verò, frater Thomæ natu minor, ab altero Gubernatore ſimulata fide eadem ratione interficitur. Neque hic Gubernatorum crudelitas ſtetit, nam Martham de filiorum ſuorum nece faciunt certiorem, eique cum nepotibus Iacobo & Iuſto moriendum quàm primùm eſſe renunciant. Ingenti lætitiæ ſignificatione nuncium hoc quaſi de cælo allatum excepit Martha, Deoque gratias agens, Iacobum & Iuſtum (ille nonum, iſte vndecimum agebat annum) cũ Iuſta ipſorum matre aduocans, ſolito lætior, optatum nuncium, quod acceperant, exponit. Vna hic mœret, vna hic luget Iuſta, non mariti, non filiorum, non ſocrus amiſſionem, ſed ſuam remanſionem. Ergo extremò chariſſima pignora intuenti, iuges lacrymarum riui denſo cum gemitu profluunt, & ſingultibus intercluſa voce vale vtrimque eis dicenti, filioli viciſſim: Nos quidem,

Digitized by Google

quidem, inquiunt, mater chariſſima, te mox ſecuturam eò præcedimus, quò à Deo vocamur, & parenti amantiſſimo adiuncti tuum præſtolabimur aduentũ. Quo hæc filiorum verba animi ſenſu receperit pia mater, coniectura eſt faciliùs aſſequi, quàm oratione. Interim dolori fræna inijciens, filiolis animos addit, monet imprimis, vt necem intrepido & animo, & ore ferant, ceruices per ſe ipſi denudent, gladio ſponte porrigant; ad extremum caueant, ne ſe patri degeneres facto, dictoue reddant. Annuunt amantiſſimæ matris monitis, & lætitiam ſpirante oris, & totius corporis compoſitione, è cubiculo prodeunt, & nutrici vale-facturi, ab ea ſuſcepti obſequij memores, gratum animum teſtantia amoris pignora vterque deponunt. Ergo Chriſti candidata candido prodit amictu Martha, & velut de hoſtibus triumphans, quodam vehiculo ad modum lecticæ inuecta, ad locum procedit: ſenioris auiæ latus vtrimque nepotes cingunt, qui quamuis quòd nondum aut vitam optare, aut mortem metuere didicerint, palma & coronis ludere videantur, iam tamen ſpiritualibus armis à Deo inſtructi, & militari cingulo præcincti, in campum deſcendunt. triumphi pompa ingenti Chriſtianorum frequentia celebratur. Vbi ad ſupplicij locum ventum eſt, pueri primùm in genua prouoluti defixis inuicem obtutibus, intrepidè ſe comparant ad coronam. Iacobus quidem verborum matris haud immemor, ceruicem ſibi ipſe denudat, gladio porrigit; vix ſanctiſſima Ieſu & Mariæ nomina ter inclamarat, cùm ei caput abſciſſum eſt. Nihil fratris morte perterritus Iuſtus, Ieſu nomen piè inuocans, æquo animo, læto ore iugulum porrigens, obtruncatus eſt. Amborum & corpora & capita à Chriſtianis ſublata, vt par erat, religioſè ſeruata ſunt. Nepotum necem ſpectauit Martha intrepidè, & mox filios ac nepotes ſecuta eſt, 28. Ianuarij, 1613. Quos verè martyres eſſe, & fidei cauſa necatos, ambigente nemine,

communis Chriſtianorum ſenſus eſt, & vel illud probat, quod eorum corpora venerantur omnes, ac orationum ſuffragia apud Deum ab eis poſcunt.

CAPVT IV.

QVI A RELIQVIS TORMENTIS illæſi, tandem martyrij palmam capitis truncatione ſunt conſecuti.

Pſal 67. MIRABILIS *Deus in Sanctis ſuis*, ſiue eximias eorum dotes, ſiue in tolerando conſtantiam, ſiue ſingula opera conſideremus: ſed illud hic imprimis admiratione non caret; cur Deus, ignis, beſtiarum, plũbi liquati, & exquiſitiſſimorum tormentorum vim ſubinde ſuſpenderit, ne in Sanctos exereretur; at verò cùm martyres gladio eſſent feriendi, nunquam aut rarò admodum ſecuris aciem impediuerit: Præter Dei iudicia, quæ ſunt abyſſus multa, videtur hic Deus ſuperbam Regum potentiam, in quã tantopere confidebant, voluiſſe retundere, dum nihil in martyres tormentorum, niſi quãtum ipſe voluerit, exerceri paſſus eſt. Illud etiam dici poteſt, gladium, præcipuum eſſe, maximeque legitimum iuſtitiæ vltricis inſtrumentum: immo verò voluiſſe Deum oſtendere, Martyres verè eſſe nobiles, cũ olim non vulgares, ſed tantùm nobiles capite plecterentur. Quid ni etiam dicamus, ad maiorem gloriæ cumulum, eam pœnarum alternationem accidiſſe? quò enim diutius torquebantur, eò maiorem eis coronam præparabat Deus Opt. Max, Aliam huius rei cauſam addo: Cenſuere Gentiles magico carmine aciem gladij ſic retundi, vt nec leui vulnere cutem

queat

queat perſtringere; ad quam ſuperſtitionem tollendam ſæpe Deus ignis, ferarum, &c. vim coercuit, non gladij, vt intelligerent miraculo iſta, non magiæ adſcribenda. Hodie quidam impij milites ſe fore inuulnerabiles putant, ſi arma certo ritu incantent, vel ſi ferant interulam lineam horrendis inſcriptam imaginibus, quam vocant Inferni Camiſiam, vel ſi periapta quædam ferant varijs characteribus magicis inſignita, aut orationes inſignitas magnis (vt loquuntur) Dei nominibus: alij inito pacto cum dæmone ſentiendi vim velut è corpore ſuo amandant. Narrauit mihi (inquit Delrio) Bernardus Oliuerius, tum Societatis noſtræ per Belgium Prouincialis, prope Samarobrinam, anno 1599. captam puellulam ſtrigatricem, quæ nec pedum vſtulationem ſæuiſſimam, nec flagra validiſſima ſentiebat, donec ſacerdotis cuiuſdam monitu illi Agni benedicti ceream imaginem in collum iniecere: tum enim vi ſacri amuleti dæmonis præſtigioſa ludibria depulſa, & illa vim doloris cœpit perſentiſcere: Vnde patet hanc indolentiam non naſci ex vlla Phyſica cauſa, ſed opera dæmonis induci. Solent cauſarum ignari hoc innocentiæ tribuere: cùm tamen id contingat, vel ſingulari quodam corporis robore, quod in M. Attilij Reguli, hominis Ethnici, tolerantia cernere licet: vel pharmacis naturalibus, quibus neruorum origines obſtruuntur, & ſenſatio impeditur: vel denique (quod plerumque accidit) pacto dæmoniaco. Verùm vt ſuos decipit dæmon, ſic ſuos ſeruat Deus: quod in pueris quoque noſtris manifeſtum eſſe ex ijs quæ ſubijciam apparebit.

Delrio l. 2. q. 21. de Magia.

Vide Silium Italicum.

§. 1. *Sancta Reparata.*

Reparata virgo 12. annorum, paſſa eſt in ciuitate Cæſareenſi, ſub Decio Cæſare. Quæ nobili genere ipſius vrbis exorta, cùm ieiunijs & orationibus vacaret, à Decio detenta eſt, vt Dijs ſacrificaret. Quod dum facere contemneret, plumbo liquefacto

Pet. de Natal. l. 9. c. 30.

Sſ 2 perfun-

perfunditur: ſed plumbo tepefacto, in nullo læditur. Deinde acetum feruens in os eius diſtillatur, & dum hoc patienter toleraſſet, lampades ardentes ad latera ipſius apponuntur: & poſt hæc in caminum ignis mittitur, ſed à Chriſto cuſtodita, inde omnino illæſa producitur. Iterum coſtæ ipſius ac pectora faculis ardentibus inflammantur: & dum in his omnibus victoriam obtinuiſſet, & Decio conſentire nollet, iuſſit Virginem in craticulam extendi, & prunis ſubter ſtratis diutius torreri. Deinde ſic aſſatam per totam ciuitatem nudam circumduci ad exemplum Chriſtianorum. ſed cùm Chriſtum viua voce confiteretur, & Chriſtianos ad tolerantiam hortaretur, reducta ad Cæſarem vngulis crudeliter laniatur; deinde teſtulis marmoreis ſuperextenditur, & calce viua aqua ſuperinfuſa, ac ſale adhibito eius vulnera confricantur: poſtmodumque ſinapi aceto liquefacto perfunditur: ac deinceps ſpinoſis fuſtibus eradicatis duriſſimè cæditur. Et cùm hæc omnia conſtanti animo ſuperaſſet; extra ciuitatem educta, iuſſu Decij decollatur. caput eius ipſi, vt mandauerat, præſentatur. In cuius decollatione viſa eſt columba candida de ore eius exire, & in cœlum ſubito euolare. eius corpus iuxta murum ciuitatis ſepultum eſt octauo Idus Oct. inde proceſſu temporis translatum quieuit in Florentia.

§. 2. *Pueri 4. cum S. Lucilliano.*

Ex Meneis, & Martyr. Rom. 3. Iun.

CONSTANTINOPOLI feſtum celebratur Sanctorũ Martyrum Lucilliani, & 4. puerorũ, Claudij, Hypatij, Pauli, & Dionyſij, cum quibus Lucillianus ex ſacerdote idolorum Chriſtianus factus, poſt varia tormenta in fornacem iniectus eſt, ſed flamma imbre extincta omnes illæſi euaſerunt: Denique ipſe cruci affixus, pueri autem gladio obtruncati ſub Siluano Præſide conſummati ſunt.

§. 3. *San-*

§. 3. *Sancta Secunda.*

MAximam & Donatillam a ſatellitibus per compita deduci ad contumeliam, & omnium ludibrijs fatigari cernens ex ſuperiori domus tabulato Secunda, Virgo annorum non ampliùs 12. ſpiritu Dei illico accenſa ad ſimilem Martyrij gloriam vehementer exarſit. Itaque neque ſuppliciorum atrocitate deterrita, neque generis ſui dignitate, & opum amplitudine ineſcata, neque nuptiarum magnificentia, vel ſponſi blanditiis detenta, neque poſtremo patris & cognatorum lacrymis mota, virili animo deſcendit, ſociamque ſe præclari certaminis præbuit: cùm enim beatæ Martyres Maxima & Donatilla procederent, illa feſtina accurrens, clamauit: *Nolite me dimittere, ô ſociæ Virgines, ſed veſtris precibus ad eandem gloriam me aſſumite.* Hæc voce maxima, cunctis ſanè ſtupeſcentibus exclamans, vnà cum illis Tuburbitanam eſt ingreſſa ciuitatem. Altera die, poſtquam Maxima & Donatilla diros cruciatus ſuperaſſent, fuit & Secunda Virgo eximia formæ pulchritudine ad Anulinum adducta: quam conſpicatus proconſul: Et tu, inquit, Chriſtiana es? Cui Secunda, Chriſtiana: Tunc homo ferus nec virginis ætatem, nec corporis pulchritudinem, nec morum elegantiam miſeratus, vnà cum Maxima & Donatilla ferro crudeliter vinctam, ad beſtias damnauit. Populus frequens ad ſpectaculum venerat, nec poterat quiſquam tenere lacrymas, videndo Virgines & generis & virtutum ſplendore ornatiſſimas ſuauiter ſe mutuò amplexari, Chriſto nunc ſtantes, nunc flexis in terram genibus vota preceſque perſoluere, feras auidiſſimè expectare, & vltimum vale alteram alteri cum oſculo pacis dicere. Horrebant ipſi indigniſſimeque ferebant Gentiles, tantam tamque eximiam & pulchritudinem, & virtutem adeo funeſta peſte extingui. Sed cùm vrſus tandem ferociſſimus in arenam cum ingenti omnium clamore dimiſſus eſſet, cùm putarent

Ex Adone Archiep. Treuiren.

d by Google

rent eum momento Virgines dilaceraturum, is agnina protinus manſuetudine aſſumpta ad earum ſe pedes demiſit, linxitque veſtigia potiùs, quàm momordit. Tunc lætitiæ voces ab omnibus in cælum ſublatæ ſunt. Anulinus verò cernens ſe furente beſtias miteſcere, capitis ſententiam in Virgines dictauit, quam magna cum gratiarum actione porrectis ceruicibus exceperunt, 3. Cal. Aug.

§. 4. S. Celſus cum S. Nazario.

Ex Metaph. Surius 19 Iunij Fuit S. Nazarius à S. Lino baptizatus & ſub Nerone mart. coronatus Mediolani & cum eo Celſus.

Celſus puer baptizatur.

CVm obiret Galliæ ciuitates Nazarius, acceſſit ad eum femina quædam illuſtris, & ex præcipuis Meliæ ciuitatis, adducens quem habebat filium, nomine Celſum iam tres annos natum, & deponit ipſum in eius manibus; Sequetur te hic puer, dicens, in omni via, donec ipſe quoque dignus euaſerit, qui ſiſtatur ante thronum Domini Chriſti: & illa qidem diſcedit. Nazarius autem infantem lubenter accepit, quem propemodum in vlnis circumferebat. Cúmque preces dixiſſet conſuetas, eum per baptiſmum efficit Dei familiarem, quoniam nec alium nouerat verum honorem, niſi cum DEO coniunctionem & familiaritatem. Sic ergo ſe habens Nazarius, & Galliarum ciuitates ſic doctrina complectens, ne illarum quidem Præſidem latuit DINOBAUM. Itaque accerſitus ad eum venit cum puero Celſo; & quo quidem genere eſſet natus, quibus parentibus, & cuiuſnam ſit religionis, percunctāti DINOBAO: Ego, inquit, genere quidem ſum Romanus, Chriſtianam autem ſequor religionem, & DEUM confiteor eum, qui fuit crucifixus. Tunc fertur DINOBAUS, ad iram motus, dixiſſe: Habes dæmonium: quid enim aliud ſibi volunt iſtæ nugæ? non eſt tibi pater? non eſt tibi mater? Ille verò: Si dæmonium haberem, inquit, non quos tu colis dæmones inſectarer probris & contumelijs. DINOBAUS autem furorem non valens continere, cùm puerum quidem CELSUM abſtraxiſſet ex illius manibus, intole-

intolerandis eum plagis afficit, ingenio puerum, qui erat canus prudentia; deinde eum conijcit in carcerem, in ſequentem diem eum reſeruans; magna enim crudelitas & inhumanitas ne tantulæ quidem ætatis mouebatur miſericordia. Quod quidem in bruta animantia & nouas plantas clementi & benignæ non euenerit animæ: ea namque digna, quibus parcatur, cenſuerit. Atque intolerabiles quidem plagas propter Chriſtum puer lubenter accipiebat Celſus, balbutiente lingua hoc ſolùm dicens: Deus, cui ego ſeruio, ipſe te iudicabit, ô iudex.

Dirè cæditur.

Quædam autem inſignis femina nomine Dinomeda conſulit coniugi Dinobai, vt ſuadeat marito, vt moueatur miſericordia puerilis ætatis, & ſimul etiam abſoluat Nazarium. Illa autem hæc marito cõmunicat, quomodo olim vxor Pilato. Poſtridie itaq; cùm ſedem iudiciariam aſcendiſſet Dinobaus, & adduxiſſet Nazarium, ſuadebat pro viribus, vt aſſentiretur impietati; ne eũ verò tunc puniret, prohibebãt vxoris ſuaſiones. poſtquam autem non potuit perſuadere, eum expellit ciuitate, ſic eum placidè allocutus: Vxoris meæ conſilia te liberum dimittunt ab omni cruciatu. Illinc ergo abijt Nazarius in vicinam ciuitatem, Temerum nomine, cum Celſo, multos ibi inducens in agnitionem. Verùm cùm Neroni Imp. ſignificatum eſſet de Nazario, iſq; vbique quæreretur, comprehenſus eſt facilè; ſed quem nullis vel promiſſis inducendum, vel minis frangendum ſperaret, iubet eum in profundum maris cum puero Celſo inijci: cùm iam eſſent in profundo, & qui eos iecerant, crederent fore, vt à multis piſcibus deuorarentur magna contentione, Angelica quædam virtus deſuper aduolauit, & è profundo ſeruauit, & illæſos eos terræ reddidit, puero Celſo, propter ætatẽ adhuc imperfectã, nauſea & faſtidio pleno, vt eſt cõſentaneum. Sed precibus & ſigno Crucis, & diui-

Illæſi educuntur è maris profundo.

& diuino oſculo eum ſanum reddidit Nazarius. Hoc item miraculo ſerui Neronis, qui ipſos in mare demiſerant, conuerſi ſancto adhæſerunt.

Terræ ergo cum puero redditus Nazarius, tranſit cum eo ad ciuitatem, quæ dicitur Tenuſa, & illinc profectus, venit Mediolanum: vbi cùm rurſus prohiberetur Chriſtum prædicare, coniectus eſt ab Anulino Præſide in carcerem, qui ei gratiſſimus fuit, quia ibi inuenit SS. Geruaſium & Protaſium, ex quo congreſſu magnam acceperunt vtilitatem; ſic enim ad certamen ſe incitarũt, & præcipuè puerum Celſum. Nero intelligens ab Anulino eos adhuc viuere, quos ſubmerſos putauerat, ira in ſeruos ſuos accenſus, in eos inquiri iubet, & in Sanctos decernit, vt capitibus amputatis corpora abijciantur feris ad deuorãdum, vt ſepultura careant, & pereant reliquiæ. Martyres audita ſententia læti exierunt, muniti figura Crucis, vt qui non ad mortem, ſed ad vitam potius æternam vocarentur. Precioſæ tamen reliquiæ à Chriſtianis quibuſdam clam ablatæ, depoſitæ ſunt honorificè apud portam ciuitatis, quæ etiam vocatur Romana, 14. Octobris. Cumque diu latuiſſent, Dei monitu à B. Ambroſio conſperſa recenti ſanguine ſunt inuenta, tanquam ſi paulò antè martyrium paſſi fuiſſent; vnde in vrbem translata honorifico ſepulcro contecta ſunt.

Nota quam antiquum apud Chriſtianos ſe cruce ſignare.

Metaphra. apud Sur. 9. Ianuarij, S. Antonin. 1 p. de plu rib. Martyr. c. 1 § 21. p. ß. ſunt. Antiochiæ ſub Diocl.

§. 5. *S. Celſus cum ſancto Iuliano.*

CElſo Martiani Præſidis filio, Iuliani martyris exemplo ad fidem Chriſtianam conuerſo (vt diximus ſuprà) iuſſit eum pater ſuus cum S. Iuliano in carceris ima trudi, vbi de damnatorũ membris diuturna tabe conſumptis horribilium vermium ebulliebat examen. Sed illos ingredientes gratia Dei præcedens, locum horribilem reddidit delectabilem, tenebras conuertit, & ebulliens pœna euanuit. Hoc videntes milites, qui eos cuſtodiæ mancipandos adduxerant,

duxerant, conuerſi, ad inuicem dixerunt: Turpe eſt reuerti ad id quod fuimus, & negligere ſalutē quam inuenimus. Ad pedes ergo voluuntur S. Iuliani, confitentes & laudantes nomen Chriſti. Sanctus autem orabat, vt quos Chriſto acquiſierat, baptiſmum reciperent; receperuntque, vt & ipſe Celſus, eò diuinitus miſſo S. Antonio Presbytero. Quod audiens Præfectus Imperatoribus inſinuauit, dicens: Pijſſimi Imperatores, ſuccurrite legibus veſtris, & Iulianum Magum veſtris obtutibus præſentate, qui Magicis artibus, pluſquam 50. deorum ſimulacra, per quos mūdus florebat, comminuit: ſed & filium meum à me ſeparauit, & milites immutauit mente, & ſeptem germanos beneficijs ingratos fecit. Tunc Imperator omnem illi licentiam dedit.

Præſide igitur pro tribunali ſedente, omnique ſexu & ætate ad ſpectaculum concurrente, ordinantur triginta & vna cuppæ plenæ pice, bitumine & ſulphure, & ſuppoſito igne iubentur Sancti de cuſtodia produci. Sanctum verò Iulianum & Celſum puerum eadem vincula tenebant. Ceteri autem onerati diuerſis catenarum vinculis trahebantur ad ſpectaculum, & hymnū omnes Domino vna voce canebant. Spectantium mentes ad fletum cōuerſas pietas inclinabat. Tunc Celſus ait ad Patrem ſuum: Cùm me poſt ignem videbis illæſum, permitte me cum matre triduo habere conſilium: quod ſi feceris, nec me, nec ipſam amittes. Mater hæc audiens, vrgebat hoc fieri. Cui Præſes: Si ex igne illæſus euaſeris (quod fieri non credo) faciam quod deſideras. Tunc non ſufferens videre incendium filij, relicto aſſeſſore, ſciſſis veſtibus vlulans cum vxore domū reuertitur. Miſſis ergo illis in cuppas ſuccenſas, audiebatur de medio ignis multitudo pſalientium, quaſi ſonus aquarum multarum. Conſummato autem igne apparuerunt ſicut aurum rutilans, hymnum cantantes Deo: *Tranſiuimus per ignem & aquam, & eduxiſti nos in refrigerium.*

rium. Audiens Præſes cucurrit ad ſpectaculum, & ait ad Iulianum: Obſecro te per Deum tuũ, vt dicas mihi, vnde tantam vim maleficiorum didiciſti? Quibus reſpondit: Si quis ab omnibus actibus ſæculi alienum ſe facit, ſolam vocem Domini audiat dicentis: Si quis vult venire poſt me, *&c.* & nihil amori Chriſti præponat, nihilque aliud quàm illud quod promittit deſideret, talis non ſolùm hanc gratiam in præſenti mercabitur, ſed etiam æternam cum Deo conciliat amicitiam. Ad quem Præſes; Et quis eſt tam inſipiens, vt huius mundi lætitiam fugiat? & ad iſtam tantam iniuriam & indignitatem ſemetipſum abijciat?

Tunc Præſes ad filium ſuum ait: Ecce mater tua, vt poſtulaſti: triduo cum ea habebis inducias. Celſus puer ait: Hoc triduo matre mihi conceſſa, nulli licebit tuorum intereſſe. Tunc Sancti Martyres clauduntur in cuſtodia ciuili vnà cum matre pueri: ingreſſique cùm orationem funderent, ſtatim commotus eſt locus, ſplendor emicuit, odor conſuetus affuit; & vox pſallentium inſonuit. Hæc videns & audiens mulier clamauit: Nunquam in vita mea tam ſuauem odorem comperi; nam ita repleta ſum, vt omnium dolorum meorum patiar obliuionem, nec aliud cordi meo manere cognoſco, niſi ipſum eſſe verum Deum, pro quo filius meus agonizatur. cui puer: Verè nunc fateor te matrem meam eſſe, nec tu amittes filium, nec ego matrem, ſi mecum ad illud contendas donum, pro quo Sancti tanta ſuſtinent. & mater ad eum: Scias me nihil ámori eius præponere, quem tu diligis; ipſum verum Deum eſſe credo, quem per prædicationem tuam Creatorem omnium eſſe cognoſco, cupiens hac terrena vita carere, vt ad illam æternam vobiſcum merear attingere. Hanc igitur Sanctus Antonius

us Presbyter baptizauit, & filius Celſus de fonte leuauit.

Celſus puer matrem ſuã de ſacro baptiſmi fonte ſuſcipit.

Audiens autem Martianus vxorem conuerſam, iratus fecit eam domum reduci; ſequenti die ſedens pro tribunali iuſſit 20. milites decollari. Vxorem verò, & filium Celſum, & Antonium Presbyterum, ſibi reſeruari. Et congregans omnes Sacerdotes templorum, ait: Ite, & ornate templum Iouis. & hoc facto ingreſſus eſt templum, Sanctos illuc ante ſe adduci faciens, & dixit eis: Ecce nunc tempus aduenit, in quo ſalutem conſequamini, ſacrificium offerendo numinibus. Sin minus, diuerſa tormenta in vos exercebo. Et adſtantibus omnibus Sacerdotibus idolorum flexis genibus, Iulianus & Antonius cum ſocijs orauerunt pro templi deſtructione, & idolorum comminutione. Oratione autem perfecta templum ſubuerſum eſt, & idola in puluerem redacta, & Sacerdotes eorum oppreſſi ſunt à ruina, & Gentilium magna pars interijt. Clamauit autem Præſes, dicens: O virtus magica! ô carmen inauditum! ſic præualens, vt etiam terræ ſinus aperiat, & tanta bona ab oculis piè fruentium auferat! Iam non miſerebor, antequam eos gladio feriri faciam, & de pœnis eorum me ſatiabo. Iuſſit ergo omnes illos in carcerem retrudi. Et cùm nocte in Dei laudibus eſſent, aduenit multitudo Sanctorum, qui per martyrium triumphauerãt, amicti ſtolis albis, & inter eos viginti milites, & S. Baſiliſſa cum choro Virginum, in qua multitudine ſola vox audiebatur ALLELVYA. & ait Baſiliſſa ad Iulianum: Regna cœlorum patefacta ſunt, venite. Alia igitur die Martianus iuſſit digitos manuum & pedum oleo madentibus licinijs colligari, & ignem ſupponi, & cùm illæſos videret, iuſſit Iuliano & Celſo cutem capitis auferri: Martianillam verò matrem Celſi cùm iuberet equulo applicari, ſi quis miniſtrorum volebat ad eam attingere,

ca-

cæcus fiebat. Sanctos aũt ita Dominus curauit, ac ſi nihil fuiſſent perpeſſi. Exinde iuſſit Tyrannus omnia genera ferarum ad eos mitti. ſed dimiſſæ ad eos, quãtumcumque feroces, pedes Sanctorum lingebant. Demum iuſſit omnes illos Sanctos cum malefactoribus decollari, ex quo martyrij coronam à Domino perceperunt. Et ſubitò terræmotus factus eſt magnus, & fulgura deſcenderunt & tonitrua, templa idolorum diruta ſunt, magna multitudo Paganorum interijt, & Tyrannus ſemiuiuus euaſit; ſed non multò pòſt vermibus ebulliens expirauit. Sanctorum autem corpora honorificè ſepulta ſunt, & apparuerunt ſuper thecas eorum in ſpecie ignis animæ eorũ. VIII. Idus Ianuarij paſſi ſunt.

Tyranni punitio.

§. 6. *S. Agapitus.*

Ex Breuiario Rom. 18. Aug.

AGapitus Præneſtinus 15. annos natus, Aureliano Imperatore martyrij cupidiſſimus, cùm propter conſtantiam religionis, Imperatoris iuſſu primum neruis diutiſſimè cæſus, deinde in tetrum carcerem coniectus eſſet, vt nihil omnino per quatuor dies guſtaret, è cuſtodia eſt eductus: & ardentibus carbonibus capiti eius impoſitis, Deo gratias agens iterum affectus verberibus nudus ita pedibus ſuſpenſus eſt, vt ingens fumus è ſubiecto igne os eius obrueret. tum feruens aqua in eius ventrem effuſa eſt, maxillæque confractæ. Quo tempore Iudex è tribunali lapſus paulò pòſt mortuus eſt. Ea re incenſo Imperatore, ſanctum iuuenem iubente feris obijci, cùm illæ non auderent attingere, Præneſte gladio percuſſus eſt.

§. 7. *Sancta Priſca.*

Ex Breuiario Rom. 18. Ian.

PRiſca nobilis Virgo Romana 13. annos nata, Claudio Imperatore Chriſtianæ fidei accuſata, eiuſdem iuſſu ducta ad Apollinis templum, vt idolis immolaret, cùm rem deteſtaretur, colaphis cæſa in carcerem truditur; atque inde emiſſa cùm in fidei conſtantia perſeueraret, affecta verberibus, feruentique

adipe

adipe delibuta rurſus in carcerem includitur: poſt triduum in amphitheatrum producta, leoni obijcitur, qui ſuæ feritatis oblitus humiliter ſe ad eius pedes abiecit. Quæ poſtea in ergaſtulo triduum inedia afflicta, in equuleo ſuſpenditur, & vngulis ferreis excarnificata in rogum inijcitur, vnde etiam mirabiliter euaſit incolumis. Denique extra vrbem capite abſciſſo, virginitatis palmam martyrij corona cumulauit.

§. 8. *Puer Barula cum S. Romano.*

CVm S. Romanus exquiſitiſſimis tormentis infractus, aſſereret Deos, qui ab hominibus facti eſſent, impium eſſe colere, & in huius teſtimonium, infantem vnum in platea deambulantem produceret, puer quoque hæc eadem affirmaret, iratus Præfectus, puerum teneri iuſſit, & cathomis cædi: matrem quoque illius adduci, & in eius conſpectu filium ſuſpendi & torqueri. at cùm mater nihil turbata filio potius animos adderet, Romanus & puer in carcerem rurſus detruduntur exurendi. Poſtera igitur die extruitur ignis luculentus extra vrbis mœnia. Verùm cùm educerentur, ecce nimbus ab alto ruens ignem prorſus extinxit. quod audiens Aſclepiades, puero caput amputari præcepit, Romano linguam. quo facto cùm adhuc diſertè loqueretur Romanus, in carcere præfocari iuſſus eſt.

Petrus de Natal. 18. Nou. Prud. 1. Periſteph. in Hymno de S Romano. Beda 14. Kal. Dec. & Martyr. Rom. 18. Nou. nam idem eſt, de quo illic, & qui apud Baron. Barula vocatur.

Addunt Menæa, quod cùm puer hic flagris cæſus ſitiret, matre adſtante, aquam petierit; cui mater pia & Deum amans dixit; *Ne bibas fili ex aqua hac, ſed diſcede, & bibe ex aqua viua.*

§. 9. *S. Venantius.*

CAmerini in Vmbria colitur S. Venantius Martyr, qui ann. quindecim natus, ſub Decio Imperatore & Antiocho Præſide, vnà cum alijs decem, glorioſi certaminis curſum ceruicibus abſciſſis impleuit.

Martyrol. Rom. 18. Maij.

Petrus verò in catalogo hæc addit. Poſtquam fuiſ-

ſet in carcerem miſſus, fuſtibus cæſus fuit: ſed ab Angelo confortatus eſt. Inde eductus, leonibus exponitur: ſed ipſi eius pedibus procumbentes, manſuetiſſimi redduntur. Deinde pedibus appenſus, capite deorſum verſo, faculæ ardentes eius vertici ſupponuntur. Et cùm hoc etiam genus ſupplicij tolerasſet, manibus & pedibus extenditur, & ignis in eius ventre ſolummodo accenditur, & ſic in medijs partibus diutius incenſus affligitur. Nouiſſime cùm omnia ſuperaſſet, gladio caput eius præciditur: corpuſq; ipſius in eadem ciuitate à fidelibus tumulatur.

§. 10 *S. Neophytus.*

Ex Menæis 21. Ianuar. Mombrit. to. 1. Martyr. Rom. 20. Ianuar.

HIc Niconâ Bythiniæ finitimâ oriundus, filius piorum & Chriſtianorum parentum Theodori & Florentiæ, imperante Diocletiano, ſtatim à vitæ exordio plenus gratia DEI extitit: nonum enim agens annum cum pueris ſuis condiſcipulis preces fundebat. ad hæc mirabiliter alebatur, & columba deuolans ipſius cubile complectebatur, humanamq; fundebat vocem; cùm verò metu correpta exanimis corruiſſet, hinc oratione peracta excitauit. Vbi verò montem Olympum attigiſſet; ſpecum ſubijt, quam vt ingrederetur, columba viæ dux oſtendit, feraque inde abacta illic tuguriolum exſtruxit; Ab Angelo verò nutriebatur. Vndecimum porrò ætatis annum attingens reuelatione à DEO accepta è monte deſcendit, ſalutatiſque parentibus, & facultatibus ſuis in pauperes diſperſis, montem denuo conſcendit. Decimoquinto ætatis anno ſe Decio Præſidi ſtitit, auxilio Angelorum hûc ad illum deſcenſum inſtituens: quare propter inexpectatam libertatem primò flagellatur, poſtea in fornacem ignis inijcitur: gratia verò Chriſti ſeruatus, feris obijcitur. cùm autem illæſus permaneret, irruente in eum quodam barbaro gladio interficitur.

§. 11. *S. Eulaliæ Barcinonenſis.*

Petr. Ribad. 12. Feb.

QVo tempore Datianus Diocletiani Maximianiq; lin-

Imperatorum iuſſu in Hiſpaniam ſumma cum poteſtate delegatus eſſet, vt in fidei noſtræ alumnos horrendùm deſæuiret, omneque Chriſtianum nomen terris omnibus (quoad eius fieri poſſet) proſcriberet; Barcinone virgo quædam annorum 14. maiorũ ſtemmate nobilis, at morte deinceps pro Chriſto obitâ nobilior (Eulalia nomen erat) in ſuburbano agro commorabatur. Barcinone Datianus cùm appuliſſet, immanemque in Chriſti clientes lanienam agitare iam cœpiſſet, Eulalia truculenti Præſidis perſpecta ferocia, magno ſui in Chriſtum amoris morte conſignandi deſiderio icta, diuino haud dubiè monitu impulſuque furtim ex ædibus ſeſe paternis proripuit, atque ad Datiani tribunal certo curſu perrexit. Hic illa diuino armata præſidio Præſidis furorem ac barbariem arguere, increpare, damnare. Datianus illo cùm venuſtatis in puella, tum audaciæ conſtantiæque miraculo ſtupefactus: Et quæ tu? inquit. tunè maieſtatem Romanam, quam in me vnum hic contractam vides, per ſummum nefas maledicis proſcindas verbis? Interrita virgo Chriſti nomen audenter profeſſa, iudicis in ſe rabiem furoremque exacuit. Ergo lictores virginem ex templo flagris immaniter cædere iuſſi, cutem vniuerſam vulneribus vndique plagiſque conſciderunt. at illa plagas inter conſtantior lætiorque: Ferite, ſæuite, inquit, cruciatus hoſce veſtros non ſentio, Dei vtique mei præſidio ſepta. Quæ oratio ferocientem animum emollire debuiſſet, eundem in rabiem inauditã perpulit. Sui impos Datianus Eulaliam in equuleum iniectam ferreis vnguibus perfricari, laniarique, eidemque mammillas ardenti face vſtulari iubet. Quid multa? dum tormentis tormenta ſuperingeruntur, puellam efferati carnifices viua calce obruunt, ac penè cõtumulant, feruens oleũ plumbumque liquefactum capiti, naribus ſinapi aceto temperatũ inuergunt, eodemque totius corporis hiantes plagas teſtaceis fragmentis obliuunt;

nunt; ad extremum flagrante cereo oculos adurunt. Quibus interim tormentis Datianus imperandis, lictores infligendis fatigantur, iiſdem Eulalia perferendis animoſior euadit. Ecce autem dum virguncula cæleſti ope freta inflictos cruciatus immunis eludit, retorta in authores pœna, lictores ipſos flamma depaſcitur, abſumitque. At neque hiſcè prodigijs mouetur tyrannus: à ſupplicijs ad probrum integerrimæ virgini inferendum ſeſe conuertit: eam ergo nudato corpore per vrbis compita raptari, demumque loco ſupplicijs deſtinato, capite truncari iubet: hoc vno victoriam ſibi deſperatam eſſe confeſſus. Ne plura, martyrij demum illa lauream adepta 12. Februar. qui dies eidem virgini ſolennis agitur.

Martyrologium Romanum, & Baronius Eulaliam è cruce ſuſpenſam ferunt. Diuus Iſidorus exanimum virginis corpus niue circumſeptum ac prope tumulatum affirmat, quo quidem prodigio haud obſcurum enituit de virginis ſanctimonia Dei iudicium.

Baro. in notis Mart. *Duæ verò (vt notat Baronius) fuiſſe eiuſdem nominis traduntur Eulaliæ in Hiſpania eædemq; martyres, ac iiſdẽ perſecutionis temporib. paſſæ ſub vno eodemq; Præſide Datiano, imperantib. Diocletiano & Maximiano, ſed diuerſis locis, ac diebus, diſparique pœnarum genere, prout earundem diuerſa Acta ſignificant. Hæc etenim, de qua agimus, Barcinone cruci affixa nobile certamen exegit.*

De S. Eulalia Emeritana vide c. 10. §. 2. *illa autem Emeritæ igni tradita martyrij coronam accepit: cuius agonem Prudentius in Periſteph. egregio carmine cecinit. De vtraq; illud æquè legitur, ad inſtar columbæ animam viſam è corpore egredientem cælum conſcendere.*

§. 12. *Sophia cum filiabus Fide, Spe, Charitate.*

Ex Metaph. ſub Alexan. Pap. II. anno Domini 122.

SAEuiente in vrbe Romana Adriano Imp. fuit inſignis quædam matrona, cui prima cura fuit, vt filias Chriſtianæ diſciplinæ ornamentis excellẽtiſſimè decoraret, vt ſi opus eſſet, corpora ſua pro fide ſuppli-

cijs

cijs exponere non dubitarent. Erant eis nomina rebus mirificè conuenientia: Fides annorum 12. Spes duobus annis minor, Charitas nouem erat annorum, mutua ita charitate deuinctæ, & prudentiæ, ac religionis opinione apud omnes adeo celebres, vt ſalutis humanæ hoſtis Antiochium vrbis Præfectum incitaret ad tam præclara veræ fidei germina extirpanda. Igitur Præfectus ad Imperatorem & nomina earum, & religionis profeſſionem illico defert, conteſtans earum pietate multos à Deorum cultu ad Chriſti ſacra conuerti.

Imperator audita accuſatione, confeſtim eas ſuo ſiſti tribunali mandat, quæ mutuis cohortationibus roboratæ intrepidè Tyranni vultum ſubierunt. Itaque omiſſo ſeueriori iudicio, matrem ante omnia blandis aggreſſus eſt verbis, patriam, genus, nomen, & religionem ab ea quæſiuit. Cui Sophia: Primùm quidem, inquit, ô Imperator, nomen mihi vnum omnium præſtantiſſimum eſt à Chriſto: Sophia autem à parentibus mihi impoſitum eſt. genus duco ex iis, qui primos in Italia magiſtratus geſſerunt, quæ & mihi patria eſt: ego autem inanem horum omnium gloriam exiſtimo, cæli memor. Hanc dicendi libertatem admiratus Tyrannus eam cum filiabus Palladiæ Senatorij ordinis feminæ cuſtodiendas tradidit, vt tertio pòſt die ad quæſtiones eas produceret.

Siſtuntur Imperat.

Triduo elapſo, Imperator dæmonis inſidijs egregiè inſtructus: Quid, inquit, ô Virgines decoræ, Deorum, vt ego profectò exiſtimo, ſanguine progenitæ, decreuiſtis? Nunquid mihi optimè vobis conſulenti, diuitias ampliſſimas & gloriam offerenti, parere malitis, quàm vetulæ illi, quæ ſe matrem veſtram mentitur, cùm tamen iniquis ſuis perſuaſionibus in exitium vos impellere nititur: promiſſis ergo meis potius acquieſcite; nam ſi obedire contemnitis, inuitus ego, mihi credite, ad ſupplicia corporibus veſtris tenerrimis inferenda accedere compellor.

Cui virgines: Nos, inquiunt, neque tuas in hac vita delicias expetimus, neque tormenta formidamus: quid enim Chriſtianis poteſt eſſe iucundius, quàm pati pro Chriſto, qui hanc nobis vitam conſulit, & precioſi ſanguinis ſui effuſione æternam promeruit? Hoc tam conſtanti accepto reſponſo Imperator Iudici eas puniendas tradidit, omni planè abiecta ſpe tantam virtutem blanditijs ſuperandi: Et primùm quidem Fides annos non ampliùs nata duodecim continuò veſtibus nudata, manibus ponè vinctis, virgis crudeliſſimè cæſa eſt. Quæ cùm magna conſtantia, & vultu ipſo triumphum de tyrannide illa ageret, ad atrociora tormenta protracta eſt. Iudex furore percitus, mammillas eius excindi iubet. ſed ecce rem nouam & prodigioſam; pro ſanguine lactis riuuli defluxerunt, Virginemque niueo candore, ſtupente Iudice, exornarunt. Neque tamen præcipitis animi fractus furor: ſed igne copioſè accenſo Virginem exuri; & ibi quoque illæſam permanentem, in ſartagine pice & bitumine bullientem præcipitari iubet. Sed Chriſti bonitas Tyranni vincebat malitiam, prorſus vt virgo in medijs flammis integra conſiſteret. Iudex in rabiem verſus, gladio eam tranſuerberari mandauit. Fides ea ſententia incredibiliter gauiſa ſupremis his vocibus matrem & ſorores affata eſt: Vides, O dulciſſima mater, qua me benignitate Chriſtus Ieſus proſecutus ſit, reliquũ eſt, vt vltimum hoc certamẽ tuis étiam precibus munire pergas. Vos aũt, O ſorores chariſſimę, nihil formidate pro nomine Chriſti glorioſam adeo mortem oppetere. Vna mater nos genuit, eadem tres aluit, ſit etiam vnus tribus finis, ſint ſororibus ſororiæ etiam & germanæ voluntates. His verbis confirmatæ ſorores vltimum ei vale, cum matre, fuſis præ gaudio lacrymis, dixerunt.

Fides cæditur & atrociter cruciatur.

Fides matrem & ſorores corroborat.

Illa verò porrecta continuò ceruice certamen

ab-

abſoluit, ac ſolutis vinculis ad CHRISTVM migrauit.

Impius autem Iudex non ferens ignominiam, vt ex alijs amiſſæ victoriæ damnum repararet, continuò ſecundam accerſiri iubet; quam blanditijs aggreſſus ad Dianæ ſacrificiũ inuitabat. At illa: vt, inquit, credidiſti me eſſe ſororem præcedentis, cuius iam feciſti periculum, ita tuo ſit animo perſuaſum, fore vt conſtantiâ eius etiam ſoror conſpiciar. Hæc audiens Iudex iubet eam veſte nudatam, ſicut primam, crudis boum neruis flagellari, flagellatam in ardentem conijci fornacem: atque poſtremò illæſam inde exeuntem, in ligno ſuſpenſam ferreis laniari vngulis, tanta crudelitate & ſæuitia, vt carnibus oſſa nudata, miſerandum valde ſpectantibus exhiberent ſpectaculum. At Spes virgo ſanctiſſima oculis cæleſti quodam fulgore micantibus ad cœlum cõtinuò ſublatis, Chriſti numen precabatur, ne quid Chriſtianæ religionis ſanctitate indignũ pateretur. quin etiã inter ſupplicia, voce planè virili Tyranno inſultauit, dicens: Tu quidem ſanguinarie ſupplicijs robur meũ eneruare contendis: At ego Chriſti gratia & virtute confiſa de te tuaque tyrannide cum ſorore mea triumphum agam. His ad furorem incitatus Iudex, lebetem pice & reſina plenum, & igne vehementer accenſum præparari iuſſit: vt ſanctam virginem, ad terrorem matris & filiæ iunioris, in eum præcipitem daret. ſed lebes diuina virtute inſtar vitri confractus, diffuſo repente feruenti liquore, non paucos virgini ea ſupplicia machinantes ad internecionem deleuit. Vnde Iudex furore tabeſcens, capitis ſententia virginem damnauit. Quæ alacriter exiliens, teneram carnificis gladio ceruicem ſubiecit, eandemque Martyrij palmam læta percepit.

Fides gladio cæſa ad Chriſtum migrat.

Certamen Spei Virg.

Spei Virg. horrendum ſupplicium.

Poſtremò Iudex iniquus, dubiꝰ animi, quã arte quibuſve inſidijs poſtremam ſuperaret, cùm blanditijs

Certamen Charitatis Virg.

Horrendè torquetur Virgo annorum nouem.

nequicquam adhibitis ſemel iterumque à Virginis conſtantia repulſam pateretur, præcipiti furore repulſus, teneram loris in equuleo extenſam torqueri iuſſit, tanta immanitate, vt diuulſa corporis compage virgo tenerrima ſpiritum tradere putaretur: ſed Chriſti virtute ac gratia inuicta permanens Tyranni ſpreuit ſupplicia, eumque redarguit, quòd Dianæ honores diuinos, relicto vero Deo, deferret: hinc Iudex vehementius excandeſcens, Virginem ex equuleo in fornacem flammis accenſam inijci mandauit; ſed flammæ illico in authorem ſuum conuerſæ ſunt, eiuſque membra corripientes exuſſerunt, grauique oppreſſum dolore reliquerunt. Neque tamen Virginem impijs clamoribus ad alia tormenta expetere deſtitit: cuius corpuſculum, licet varijs antè ſupplicijs confractum, terebris transfigi imperauit. Poſtremò Virginem eadem animi conſtantia & hoc ſupplicium perferente, capitis eam damnauit: quam illa ſententiam lætabunda excipiens, ad vltimi certaminis locum perrexit; matre eam cum gaudio proſequente, donec ad deſtinatum locum ventum eſt, pia illa genitrix vix mentis ſuæ præ gaudio compos, exclamare cœpit: O me felicem, ô verè beatam! quæ tribus filiabus SS. Trinitatem honorare merui! ô quantis me Domine beneficijs affeciſti, quantis ornamentis decoraſti, qui dulciſſimas filias glorioſiſſima Martyrij corona redimitas ad tuum hodie regnum tranſtuliſti. Vt video Angelos lætantes, tuamq; ô filia, conſummationem præſtolantes! Perge, ô decus, ô gloria mea; perge ad cæleſtem ſponſi tui thalamum, quo ſorores tuæ iam perfruuntur. Talibus filiam matre verbis proſequente, & Chriſti interdum Numen laudibus celebrante, Charitas omnium poſtrema certamen perfecit: quarum corpora mater ſplendidè atque magnificè compoſuit, & in monumentum, quo par erat honore, intulit.

Vox Sophiæ matris exultantis.

Poſt

Digitized by Google

Poſt tertium verò à peracto certamine diem, So-
phia ad locum accedens reliquiarum, fuſis ritè pre-
cibus, & ipſa beatum Deo ſpiritum tradidit: quæ fi-
delium opera filiabus coniuncta fuit.

CAPVT V.

IN CRVCEM SVF-fixi.

HAVD procul à vero abeſſe video,
quod vulgò iactatur, pueros quic-
quid cernant imitari. Viderant
fortè in imagine (nam & imagini-
bus capiuntur pueri) Chriſtum
ſancta clauis brachia porrigētem;
hinc & ipſi ludo ſimili brachiola
ſua porrigere geſtiunt, vt dicere queant, *Chriſto con-* Ad Gal. c. 2.
fixus ſū cruci. Bene habet, pueri, inſpexiſtis, feciſtiſq;
ſecundum exemplar, quod vobis *monſtratum eſt in mon-*
te: Nam *exemplum dedit nobis, vt ſequamur veſtigia e-* Exodi 2.
ius. Quid hic dicas, Chriſte, tali viſo ſpectaculo? ecce 1. Petri 2.
cupiunt videre IESVM, ſed quia & ipſi ſtatura pu-
ſilli ſunt, arborem inſcendunt. Nec iam audient, ſi
ad deſcendendum inuitentur, vti nec tu de cruce, ad
defectionem ſolicitatus: tecum illis mori certum eſt,
tantùm adiuua, robur ſuffice, ſatis eſt; iamque hic in- Galat. 2.
clamat: *Viuo ego, iam non ego, viuit verò in me Chriſtus.*
ille: *Quod nunc viuo in carne, in fide viuo filij Dei, qui di-* Ibid.
lexit me, & tradidit ſemetipſum pro me. iſte verò: *Vita*
IESV manifeſtatur in corporibus noſtris. Alius: *Mihi* 2. Cor. 4.
viuere Chriſtus eſt. ſinguli: Mihi *mori lucrum.* O mor- Phil. c. 1.
tem quauis vita præſtantiorem! Verè *teſtimonium Do-* Pſal. 18.
mini fidele, ſapientiam præſtans paruulis. Nihil penitus
infamiæ, nihil ignominiæ ſupplicium crucis iam af- D. Chryſoſ.
fert, ſed potiùs plurimum gloriæ & maieſtatis. *Hoc* orat. quod
mortis genus, ait Chryſ. *quouis diademate glorioſius eſt:* Chriſtus ſit
nam reges poſitis diadematis crucem ſuſcipiunt, mortis Deus.

ſymbolum: in purpuris crux, in diadematis crux, in precibus crux, in armis crux, & in menſa ſacra crux, & in toto orbe crux, & ſuper ſolem ſulget crux.

§. 1. *Puer quidam à Iudæis crucifixus.*

Socrates c. 16 l. 7. Contigit Imp. Theodoſij Iunioris anno 6.

MEſtare, loco inter Chalcidem & Antiochiam ſito, feſtos agitabant dies ac ludos ſolennes Iudæi: vbi Bacchico furore ebrij cùm multa in Chriſtum & Chriſtianos maledicta ſparſiſſent, totamque Religionis noſtræ maieſtatem in ludibrium vertiſſent, nondum ſatis inſaniæ & impietati feciſſe viſi, niſi etiam ſanguine Chriſtiano odijs ſuis litarent: tenerum ex noſtra ſorte puerum corripiunt, in fatali crucis trabe ſuſpenſum per iocum & ludum ſublimant, impia dicacitate proſcindunt, rident, torquēt, & verberibus demū immaniſſimè cæſum exanimant. Chriſtianus populus tam ſæua iniuria læſus, cum impia gente in certamen deſcendit, & Imperator de tam atroci ſcelere à Præfectis monitus, negotium dedit Magiſtratibus, conſcios & noxios pro facinoris immanitate vltimis ſupplicijs excruciatos necarent: ſimulque Gamalieli eius ditionis Præſidi Præfecturam abrogauit, ſeruitia omnia Chriſto initiata Eccleſiæ tranſcripſit.

§. 2. *S. Chriſtophorus trimulus puer, Chriſti crucifigitur in modum.*

P. Riccius in Triumpho crucis.

IN Hiſpania, Ferdinando Rege, S. Chriſtophorus puer trium annorum in oppido, cui nomen eſt Guardia, prope Toletum, omnia Chriſti tormenta à Mauris ſigillatim perpeſſus eſt: dum ad columnam cæditur crudeliter, nec vocem, nec ſignum vllum doloris dedit, niſi in vltimis quinque plagis, quod eo numero ſuæ illas Chriſti ſuperaſſent, exclamans. Effodienti ſibi latus dextrū in cruce ait: *Si cor quæris, alterū latus effodias.* quo effoſſo, & corde extracto ad veneficiū contra Chriſtianos conficiendū, obijt ſanctus puer. Hunc vt in numerū ſanctorum innocentiū adſcriptum, Innocentem à Guardia vocant vicini Por-

Digitized by Google

Porrò ſeries hiſtoriæ ſeruatur in actis ſacrorum quæſitorum.

Dum Chriſti tormenta refers in corpore, & ipſum
Pectore, Chriſtophori nomen & omen habes.

§. 3. *S. Hugo ſimiliter.*

SAnctus Hugo puer Lincolniæ in Anglia, eo modo quo Chriſtus crucifixus eſt à Iudæis, habetur in hiſt. Angl. *Ibidem.*

Paruule ne plores rapta diſpendia vitæ;
Maturus cœlo non cadit ante diem.

§. 4. *S. Richardus crucifigitur.*

REge Philippo Auguſto in Gallia Iudæi quendam Chriſtianum puerum Richardum nomine per ſummum religionis noſtræ ludibrium crucifixerunt, ob eamque rem fæx illa hominum ex Gallia eiecta eſt. Huius corpus quieſcit in Ecclesia Sanctorum Innocentium in cāpellis Pariſijs, vbi multa patrantur miracula. Iudæi tum ob eandem crudelitatē ſæpius repetitā facilè 80, igne cremati ſunt, teſte Iaguino. *Ibidem. Paulus Æmilius de Hiſt. Franciæ l. 5. Rigord in vita Philippi Regis.*

Vt ſolem Atlantes in ſe redeunte ſagitta,
Sic Chriſtum opprobrijs gens recutita petit.

§. 5. *S. VVillielmus.*

APud Noruicum Angliæ ciuitatem Iudæi crucifixerunt puerum quendam Chriſtianum nomine VVillielmum, quem etiam foras ciuitatem ab eis ſepultum diuina lux (vt ferunt) ſuper eum emicans declarauit: ſicque à fidelibus inuentus honorabiliter eſt in Eccleſia poſitus. *Baron to. 12. an. 1145. ex Roberto de Monte in appendice ad Sigeb.*

§. 6. *Claudius, Aſterius, Neon.*

APud AEgeam vrbem Lyſiæ Præſidi pro tribunali ſedenti, & Chriſtianos acri examine ad ſupplicia perquirenti oblati fuere ab vrbis magiſtratu pueri tres, fraterno ſāguine, & eximia pietate inter ſe coniuncti; vt quod de ijs fieri vellet, crudelis Præſes illico præciperet. Primus erat Claudius, qui à Præſide Dijs ſacrificare iuſſus, animo planè virili & excelſo nefarium facinus deteſtatus eſt; *Ex ijs quæ ſunt à Notarijs publicis conſcripta habet. 23. Aug.*

Digitized by Google

ſeque intrepide ad virgarum ictus obtulit, & conſtanter pertulit. Lyſias verò cernens pueri conſtantiam & virtutem admirandam iuſſit eum in equuleo ſuſpenſum flammis torreri, parteſque eius calcaneis præciſas ei offerri. Deinde ne tantillum quidem eo ſupplicio motum vngulis vexari præcepit, teſtiſque aſperrimis latera eius radi, & candelas ardentes applicari. Interea Claudius ſpiritu exultans: Tyranne, inquit, ignis ille & tormenta tua æternam mihi ſalutem conciliant: quæ enim propter Chriſtum patior, in magno loco ponenda mihi ſunt, atque adeo mors ipſa, Chriſti cauſa tolerata, diuitiæ putandæ. Tum Lyſias victus præ furore frendens, eo in cuſtodiam abducto, iuſſit adeſſe Aſterium: Quem Præſes blanda voce compellans: Vel tu, inquit, fili commoda fidem dictis meis, & ſacrifica dijs, vt atrocia ſupplicia rebellibus conſtituta vitare queas. Ad quæ Aſterius: Vnus eſt, inquit, in cælo, & in terra Deus, quem ego à parentibus meis colere ſum edoctus: quos verò tu colis Deos, dæmonia ſunt, æternum & tibi, & tuis omnibus exitium allatura. Lyſias his auditis, iuſſit eum in equuleo ſublatum ijſdem fere, quibus fratrem paulò ante ſupplicijs, excarnificari. Carpebant latera eius ferreis vngulis prunaſque ardentes pedibus ſubſternebant, virgis & neruis ei dorſum pariter & ventrem horrenda ſæuitia lacerabant, quæ animo adeo excelſo & alacri Aſterius ferebat, vt ipſi etiam Præſidi victor inſultaret. Itaque eo quoque in cuſtodiam recepto, Neon frater eorum tertius adductus fuit: qui dijs ſacrificare iuſſus tale reſponſum Præſidi dedit. Si qua virtus eſt in dijs tuis, ipſi ſe tueantur, nec tuum patrocinium requirant. Lyſias eo pueri reſponſo vehementer commotus; Frangite, inquit, pueri iſtius ceruicem, & blaſphemias ſacrilegi oris compeſcite: extendite eum, & neruis atrociter conciſum, prunis ardentibus obtegite. Ijs omnibus expletis, Lyſias Præſes martyrum conſtantia ſe ſupera-

Horrendè torquetur puer Claudius.

Aſterius ſiſtitur Iudici.

Tormenta Aſterij.

Certamen Neonis pueri.

peratum cernens, hanc in eos ſententiam tulit, vt foris ante atrium cruci affixi mortem ſubirent: & corpora auibus deuoranda relinquerentur. Eo igitur certamine glorioſi Chriſti Martyres poſt varia tormenta trophæis inclyti palmam ſunt conſecuti.

Cōtigit hæc crucifixio anno Chr. 285.

§. 7. *Puer à Iudæis crucifixus.*

ANno 1177. Bleis habitantes Iudæi puerum Chriſtianum in crucem egerunt ipſo die Cœnæ Domini.

Genebrardus in Chron.

§. 8. *Ludouicus 7. annorum puer.*

SEx in Fingenſi regno Iapones, Canziugis Regis Ethnici, & fidei Catholicæ capitalis hoſtis iuſſu pro Chriſto vitæ prodigi fuere; Ioannes & Simon, viri claris orti natalibus capite truncati ſunt 8. Decemb. Ioanna Simonis mater, Agnes eiuſdem vxor, Magdalena Ioannis coniunx, & Ludouicus ſeptem vel octo annorum Puer, Magdalenæ nepos, ab eaque & coniuge in filium adoptatus, in crucem acti poſtera die anno 1604. Et vt de fortiſſimo hoc puero omiſſis alijs agamus, mirum dictu eſt, quantopere eum mater ſua melior Magdalena ad martyrij palmam erudiebat, optimam ſe ei hæreditatem acquiſituram rata, ſi adoptatum inter Martyres in cœli parte locaret.

Ex relatione Reuerend. Ludouici Cerquiera Epiſ. Iapon. ad Papam 25 Ianuar. 1604.

Vigilabant fortè in multam noctem, ſæuiente perſecutionis procella, Ioannes & Magdalena cū duobus alijs viris, de rebus diuinis colloquentes, cùm Ludouiculus, qui in eodem cubiculo dormiebat, ex alto repentè ſomno euigilans, memor eorum, quæ à Matre acceperat: Domina mea mater, ingeminat, Domina mea mater, non feram, non patiar Fochecium (ſic vocant librum ſuperſtitionum Iaponicarum, & rituum in idolis colendis adhibendorum, quem venerationis cauſa capitibus ſuis ſubinde imponunt) capiti meo imponi. Cui illa: Quid ais fili? ſile, ſile, non curabimus imponi. Tum puer iterum mo-

net parentes, ne ipſimet vlla ratione permittant ſuis imponi capitibus: Magdalena puerum in cubiculum aliud deferri mandat, vbi decumbens, nō rarò ſomnum interpellat his vocibus: Nunquam ſinam, vt liber tam deteſtabilis verticem tangat meum: quod identidem repetebat ſummo cum audientium ſtupore.

Porrò inſtante iam certamine, aiebat Magdalena; Fili, tibi ocyus mihique eſt eò pergendum, vbi patrem tuum iam eſſe noſti: ſalutiferum ergo IESV & MARIAE nomen memineris crebrò inuocare; nō recedat à corde, nō recedat ab ore. & puer: Memorē me, inquit, mater dulciſſima, fore recipio; fuitq́; : cū enim ducerentur ad ſupplicij locū, non ceſſabant alternis dicere IESVS, MARIA, *mi fili, IESVS, MARIA, mea mater*. Donec ad eam vrbis partem ventum eſt, quæ & domibus & populo erat celebrior, vbi incredibile dictu eſt, quo animi gaudio præparatas eminus cruces ſalutauere. breuiter acta eſt in crucem Magdalena: ſequutus eſt Ludouiculus: quem cùm arripuiſſent Lictores, è turba dixit vnus: Non perhorreſcis infantule, adeo propinqua morte? Ego verò, inquit, ne vel tantillum moueor, tantum abeſt, vt perhorreſcam. Verùm cùm arctius ſtringeretur quàm tenella infantuli membra ferrent, petijt nonnihil laxari funes: quæ innocentis pueri vox lictori ipſi lacrymas elicuit; petijtque, vt id muneris alteri demandare cogeretur. Matre in crucem ſuffixa & filiolo, eriguntur cruces, in illam hic defigit oculos: illa inclamat dulce nomen IESVS, MARIA: hic reſponſat: IESVS, MARIA. O quàm grata hæc reſonabat Echo cæli fornicibus! Prior appetitus eſt lancea puer: verùm aberrante ferro neſcio qui, perſtitit inoffenſus, ſed repetito ictu tandem IESV & MARIAE nomen ingeminans inſontem animam Creatori ſuo reddidit. Mater tepente adhuc haſtili ſub māmillam dexteram eſt tranſuerberata.

§. 9. Tres

§. 9. *Tres pueri ex numero 26. Nangaſachi crucifixorum, Ludouicus, Antonius, Thomas.*

TAicoſanna Iaponiorum Rex furore in Chriſtianos concepto (cauſam paulò pòſt afferemus) tergiuerſanti Gibonoſcio latæ ſemel ſententiæ executionem ſeuerè commiſit, vt 24. in vincula conjiceret, è quibus erant quinque Franciſcani, & tres è Societate IESV. Illud verò ſpectatoribus partim lacrymas elicuit, partim magnam admirationem attulit, videre in hoc numero tres adoleſcentulos, (qui Patribus Franciſcanis in ſacrificio miſſæ inſeruierant, ac maximus quidem erat 14. circiter annorum, minimus vndecim) plenos gaudio, vultu Angelico, manibus à tergo colligatis, clara & hilari voce accinentes Dominicam orationem & Salutationem Angelicam, aliaſque orationes. Ac minimus quidem nomine Ludouicus, cum ad eum in carcere agentem Gentilis quidam primarius veniſſet, ſpopondiſſetque ſe eum liberaturum, ſi vellet renunciare baptiſmo, audacter reſpondit: *Immo tu etiam debes fieri Chriſtianus*, ſiquidem non eſt aliud medium ad ſalutem conſequendam. quo quidem reſponſo non parum obſtupefecit virum

Ex P. Ioan. Hayo item ex Chron. S. Franciſ. to. 4 p. 2. l. 10. c. 69.

Secunda Ianuarij 1597. omnes manibus poſt terga reuinctis pedites deducti ſunt ad plateam quandam Meaci ſuperioris, vbi omnibus abſciſſa eſt particula ex aure ſiniſtra: quod Gibonoſcius fortè fieri tanquam lenius procurauit (etſi Rex mandaſſet vtramque aurem præſcindi cum naſo) quòd nonnulla ſpe teneretur liberationis omnium. Auribus reſectis iuſſere omnes reos ſecundum priſcum Iaponiæ morem aſcendere carros, ſic vt terni in ſingulis carris eſſent: noſtri verò erant in poſtremo cincti militibus Gubernatoris Oyacenſis. Spectantis populi numerus erat infinitus, nõ in vijs modò, ſed & in feneſtris, & tectis. Præferebatur carris in oblonga pertica ta-

bella, quæ continebat reorum crimen & ſententiam, hac verborum formula: *Quoniam hi homines ex Philippinis venere quaſi legati, & tamen remanſerunt Meaci, vt legem Chriſtianam diuulgarent, quod ego ſuperioribus annis illis ſeuerè prohibueram; mando vt omnes vnà cum Iaponijs, qui Chriſtianæ legi nomina dederunt, è medio tollantur. itaque hi 24. crucifigentur Nangaſachi, &c. anno 1. Cheicij, ad decimum vndecimæ Lunæ.*

Poſtera luce ex mandato Regis hæc pernobilis cohors impoſita iumentis, traducta eſt Oyacam, ibíque per vias ignominioſè ad ſpectaculum propoſita, ſic prorſus, vt Gentiles ipſi commiſeratione moti tenere lacrymas non poſſent. Calendis Februarij ventum eſt in locum Cazaru tribus leucis diſtantem Nãgoya, vbi Faſamburus cum ſatellitibus eos præſtolabatur, qui accedens ad Ludouicum (de quo ſupra egimus) videns eum in tam tenera ætate conſtitutũ, dixit: Vita tua in meo arbitrio eſt & poteſtate: ſi mihi ſeruire velis, te liberabo. reſpondit Ludouicus: De me nihil ſtatuo, id faciam quod viſum fuerit Fratri Petro. Cui Frater Petrus dixit, acciperet conditionem, modò Chriſtiano eſſe ei liceat. Non, inquit, Faſamburus, fides Chriſtiana ei deſerenda erit. Tum Ludouicus: Hac conditione, inquit, non cupio viuere, quia pro hac vita miſera & momentanea facerẽ iacturam beatæ & æternæ. Tandem vt paucis abſoluamus (nec enim ſingula perſequi decreuimus) Nangaſachum naui appellunt, vbi parauerat Faſamburus pro omnibus viginti ſex (duo enim in itinere à miniſtris regis numero adiuncti fuerant) diuerſorium: ſed verit⁹ tumultum, quòd locus eſſet refertus Chriſtianis, decreuit eos extra Nangaſachum inſequenti luce (quæ S. Agathæ ſacra erat) extremo ſupplicio afficere. Itaque crucibus alijſque omnibus ad locum ſupplicij deportatis, omnia in ordinem digeſſit, vt momento vno omnia abſoluerentur. Allato ergo Faſamburi

Digitized by Google

ſamburi mandato, quod expectabant, mirum dictu, & viſu digniſſimum fuit, quanta celeritate ſe coniecerint in pedes, & obuiam crucibus proceſſerint. Cùm ergo fortes Chriſti milites ad locum perueniſſent, Faſamburus curauit collem omnem à ſclopetarijs & lácearijs circumdari, ſpatio tantùm 7. vel 8. paſſuum inter ipſos & cruces interpoſito. Ingreſſu in ſeptum facto, noua lætitia oborta eſt militibus Chriſti ex conſpectu crucium. Ludouicus illico petijt, quænam ſua crux eſſet: eaque demonſtrata, magna deuotione & feruore ad eam cucurrit. Fuerunt autem omnes quaſi puncto temporis acti in crucem, eo quòd quilibet ſuum haberet attributum miniſtrum, & omnia neceſſaria ſingulis ad manum parata. Talis autem erat crucifixorum ordo, vt alter ab altero tribus vel quatuor diſtaret paſſibus, vultu verſus Nangaſachum conuerſo. In hoc numero tres omnino fuerunt pueri; Ludouicus vndecim annorum, qui paucis annis fuerat Chriſtianus, à natura viuax, Antonius Nangaſachanus, adoleſcentulus item 13. annorum, candidæ admodum naturæ: & Thomas Cazagi, qui decimum quartum expleuerat, nam Gabriel Iſce iam erat annorum 19. **Aetas trium puerorum**

Crucibus hoc ordine defixis, mirabile fuit videre omnium conſtantiam, & inter cæteros Paulus Michi Frater noſter, videns ſe conſiſtere in ſuggeſtu omnium quos vnquam habuerat honoratiſsimo, primùm circumſtantibus aperuit, ſe Iaponium, & de ſocietate IESV eſſe, morique propter annunciatum Euangelium, & gratias Deo ob beneficium tam eximium agere: deinde hæc verba ſubiecit: Cùm ad hoc temporis punctum peruenerim, è vobis neminem eſſe opinior, qui me credat velle parcere veritati. Declaro igitur vobis, nullam eſſe ad ſalutem viam, niſi quam tenent Chriſtiani: quæ cùm doceat me ignoſcere inimicis, & omnibus qui me offenderunt, ego libenter Regi omnibuſque meæ necis authoribus

bus ignoſco, eoſque rogo, vt Chriſtiano baptiſmo initiari velint. Hinc oculis in ſocios conuerſis, cœpit eos in hoc extremo conflictu animare, in quorum omnium vultibus lætitia quædam emicabat; Sed in Ludouico ſingularis, cui cùm alius quidam Chriſtianus acclamaret, breui eum futurum in paradiſo, digitorum, totiuſque corporis geſtu gaudij pleno omnium in ſe ſpectantium oculos conuertit. Antonius puer, qui Ludouici claudebat latus, oculis cælo infixis, poſt inuocatum ſanctiſſimum nomen IESV & MARIAE, accinuit pſalmum; *Laudate pueri Dominum*: quem didicerat Nangaſachi in inſtitutione catecheſeos; aliqui circumſtantes exhortabantur, omnes ſummam moriendi promptitudinem demonſtrabant. tum Carnifices quatuor cœpere vaginis (quæ Iaponijs vſitatæ ſunt) eximere lanceas: ad quarum horrificum conſpectum omnes fideles acclamarunt: IESV, MARIA; & quod plus eſt, comploratio ſecuta eſt miſerabilior, ipſos feriens cælos. Carnifices quemque eorum vno alteroque ictu, breuiſſimo tempore exanimarunt. atque hic licuit cernere Chriſtianorum ardorem, qui per medios ſatellites fuſtuario eorum neglecto ad cruces accurrêre, alij vt ſudaria ſua martyrum ſanguine imbuerent: alij vt ex veſtium limbo aliquid detraherent, quod ita frequentes fecerunt, vt licet ſub graui interminatione prohibitum fuiſſet, in crucibus multi, præcipueque religioſi non ſatis decenter contecti remanſerint.

CAPVT

CAPVT VI.
INCISIONE EXSANGVES relicti.

NON permiſit odium inexplebile, quo inimici crucis Chriſtum proſequuntur, à contumelijs ac probris ei inferẽdis aliquando ceſſare: hinc ſæpe Chriſtianos, eorumq́ue filios (vt allata probarunt exempla) raptos agebant in crucem, vt ignominia mortis adeo probroſæ in Chriſtum crucifixum redundaret. Et Iudæi quidem ſi quando hominis crucifigendi facultas deeſſet, tigribus crudeliores, etiam imaginem Saluatoris noſtri per ſummum ludibrium crucifigebant, nullis contumelijs omiſſis, quibus ſe olim in Chriſtum ſæuijſſe meminerant. Hanc ſanguinis Chriſtiani ſitim probarunt inciſione per omnes infantium artus toties facta. Vidiſſes palpitantem inter lupos agnellum, ſanguine delibutum ſuo, immò dicam adhuc materno ſanguine prodigo, non redituro: vidiſſes teneros ocellos velut ſomno abeũtes; infantem ſenſim ſine ſenſu, languente collo, ceu florem natiuo ſucco deſtitutum, caput inclinare; feras circum cruento paſci ſpectaculo. Mirandum prorſus adeo occæcatos Iudæos, qui longam admiſſi ſceleris in pœnam tam fœda ſanguinis tabe percuſſi melius & à fundendo ſanguine abſtineant, & vota damnent ſua, quibus olim ſanguinem innoxium ad ſeram longè propaginem optarunt dimanare. Macti interim eſtote puſiones; exſanguem victimam in ara crucis Chriſtus probat.

Rem narrat Sigeb. anno Chr. 764.

§. I. *S. Puer VVernherus.*

VVernherus puer, pago VVammẽrato, qui à Baccaraco vnius diei itinere abeſt, ortus eſt, ruſtica quidem ſtirpe, ſed cultu Chriſti ſanè nobili. Fuit autem

Sur. 19. Apr. paſſus eſt an. 1287. 13. Cal. Maij

tem

tem cum Chriſtianæ religionis, tum ſimplicitatis amantiſſimus, virginea ornatus puritate, qui opere ruſtico, pro virium ſuarum imbecillitate, victum ſibi tenuem comparabat, ex quo benignè admodum egenis aliquid impertiebatur. Hic veniens aliquando Treuericam Veſaliam à perfidis Iudæis illic commorantibus callidè ſæpe ad laborem euocatus eſt. ille verò promptum ſe puerili ſimplicitate exhibens, iuſſus eſt humum in profundum quendam terræ locum deportare. Adueniente interim Paſchali ſolemnitate, ſæpius ab hoſpita ſua admonitus eſt, vt ab impijs Iudæis ſibi præcaueret, aliàs dubio procul ab illis laniandus deuorandusque. Sed puer, qui ex ſuo ingenio aliorum mores vitamque iudicabat, neglecta hoſpitæ admonitione, vni Deo ſe totum committebat: ac mulieri ſæpius importuniuſque monenti reſpondebat: Ego me totum meaque omnia Deo committo, cui cura eſt de nobis.

Interea ſolenni Dominicæ Cœnæ adueniente die puer Chriſto deuotus peccata ſua oris confeſſione coram Chriſti ſacerdote expiauit; ſacroſanctiſque corporis ac ſanguinis Chriſti myſterijs ſe muniuit: lætuſque, ab omni inſidiarum ſuſpicione alienus, ad opus à Iudæis inuitatus & pellectus, venit. Sed Iudæi qui ſiccis faucibus Chriſtianum ſanguinem eo die vel maximè ſitiebant, altero qui acerbiſſimæ paſſionis Chriſti memoriæ ſacer eſt, conceptum animi furorem ſumma crudelitate in innocentem puerum effuderunt. Primò enim apprehenſum omni clamandi facultate priuarunt, impreſſo in os eius globo plũbeo: inde ſuſpenſum ad columnam ligneam, erectis ſurſum pedibus, miſeris modis diuexarunt, torſeruntque, eo conſilio, vt ſumptum à puero Chriſti corpus reuocarent educerentque. ſed cùm fruſtra id conati eſſent, ira odioque grauiore prouocati, totos ſe ad membrum myſtici corporis Chriſti atrociſſimò excarnificandum contulerunt. Itaque multa, eaque

Iudæi eum immaniſſimè cruciāt.

profun-

Digitized by Google

profunda eius corpori cum flagellis impreſſere vulnera; atque etiam cultro quodam, qui hodieque apud eius reliquias aſſeruatur, totius corporis venas barbara immanitate inciderunt, forficibuſque ex omnibus corporis partibus ſanguinem expreſſerunt, corpuſque totum vulneribus conciſum triduo ſuſpenſum reliquerunt.

Habebant autem Iudæi illi famulam Chriſtianæ religionis ſacris initiatam, quæ clam viſa nefaria eorum in puerum crudelitate, maximo animi dolore impulſa, Iudicem Veſalienſem acciuit, eumque in locum, vbi pius puer tam immaniter tractabatur, introduxit, ad cuius inopinatum aduentum obſtupeſcentes Iudæi, ſtatim muneribus bene magnis illum aggreſſi ſunt, feceruntque, vt officij ſui oblitus, ab æquitate & iuſtitia per ſummum ſcelus ſe abduci pateretur. Puer autem viſo Iudice, exultabundus, vt potuit, ſui liberationem poſtulabat: ſed iniuſtus Iudex victus amore pecuniæ, pueri preces neglexit. Tum puer: Si tu mihi, inquit, opitulari non vis, opem mihi ferat benignus Deus, & ſanctiſſima Mater eius. Iudice igitur donis muneribuſque corrupto abeunte, puer à Iudæis interfectus eſt: atque vt facinus nefarium ſilentio tegeretur, nocte intempeſta corpus clàm per muros tractum ad naues Moguntiam ituras detulerunt. Sed omnipotens Deus eiuſis eorum conatibus nauem tota nocte errabũdam ne vno quidem milliari ab vrbe recedere permiſit. orto inde ſole, timore & tremore correpti anxia inter ſe conſilia captant, quomodo corpus Martyris abſcõderent: neque enim ratio in aquas illud demergendi occurrebat. Tandem conſpiciunt prope Baccaracum cryptam vepribus obſitam, vbi nunc conditum cernitur VVildhelmitarum Cænobium VVindoſdesbachium: eò igitur cum corpore properantes in eam cryptam illud proiecerunt, ac ſumma cum celeritate ſe inde proripuerunt. *quibus verò deinde manifeſtatum ſit in-*

Iudex pecunia corruptꝰ opem puero negat.

Diuinitus retardantur conatus Iudæorum.

dicijs miraculiſque, vide par. 3. capite decimo ſexto, §. 2.

§. 2. *Puella item à Iudæis necata.*

Thomas à Cantiprato de Apib. l. 2. c. 29.

ANno ab Incarnatione Domini 1271. contigit in villa Teutoniæ Pfortzheim, vt anus quædam maligna & malorum inueterata, puellam ſeptennem, orbam parentibus, Iudæis, quibus erat familiaris, venderet occidendam. hanc igitur in ſecreto ſuper plura paria linteaminum, obſtructo eius ore, ad ſingulos ferè membrorum articulos incidunt, ſanguinem diligenter exprimunt, & in ipſis linteaminibus recipiunt. Exſangue corpuſculum iuxta oppidum in profluentem proijciunt, lapidum congerie obruunt: verùm tertio vel quarto inde die, manus ad cœlum erectæ indicio à piſcatoribus inuentum, in oppidum infertur. horret populus nefas, & à Iudæis id perpetratum conclamat. Erat in vicinia Marchio de Badem, qui re cognita venit ad ſpectaculum triſte, ſtatimque ipſum corpus erectum in pedes tendit ad Principem manus, ſiue vindictam, ſiue miſericordiam implorans, & poſt horæ dimidiatæ ſpatium iterum ſe defuncti more ſupinum deponit. Adductis igitur impijs Iudæis, ſtatim in teſtimonium horrendæ necis, omnia corporis vulnera copioſum ſanguinem effuderunt: ex quibuſdam indicijs capta vetula & conuicta, maximè cùm eam filia eius paruula prodiderit; adeo in pueris & vino veritas. Iudæi ſceleris machinatores cum anu nefaria in rotam acti ac ſuſpenſi: duo ſe mutuò iugularunt.

§. 3. *Septem alij pueri à Iudæis inciſi.*

Fontanus rerũ memorabiliũ l. 1

IVdæi aliquot anno 1510. ob venerabilem Euchariſtiam indignè tractatam cõprehenſi, in Marchionatu Brandeburgenſi, faſſi ſunt, intra aliquot annos, ſe Chriſtianorum infantes ſeptem trucidaſſe, & acubus enecaſſe.

§. 4. *Simon puer Tridentinus.*

IOannes Matthias Tiburinus, Senatui, Populoque Brixiano ſalutem. Rem miram, qualem à Paſſione Domini, ad hæc vſque tempora, nulla vnquam ætas audiuit, ad vos ſcribo. Crudeles Iudæi non ſolùm res Chriſtianorum rabioſa vſurarum fame conſumunt, ſed in capita noſtra, perniciemque coniurati, filiorum noſtrorum viuo ſanguine paſcuntur. Nuper in ciuitate Tridentina tres familiæ Iudæorum conſidebant, quorum capita fuere Tobias, Angelus, & Samuel; hi ea in hebdomade, quam nos ſanctam appellamus, die Martis, 12. Cal. Apr. anno Incarnati Verbi 1475. conuenerunt in domum Samuelis, vbi Synagoga, & eorum templum, ſpectandi gratia vitulum viuentem, qui ad eos ea luce de Leuigi pago delatus erat: & dum inter ſe plurima vario ſermone conferrent, Angelus ex corde rabido hanc vocem effudit: In iſta Paraſceue & carnes & piſces abundè nobis ſunt; vnum tantùm nobis deeſt. Reſpondit Samuel; Et quid tibi deficit? tunc coniectis oculis ad inuicem, taciti intellexerunt, quod de Chriſtiano infante immolando loqueretur, quem in contemptum Domini noſtri Ieſu Chriſti mactât atrociter, & exhauſto ſanguine veſcêtes in azymis ſuis, à fœtore, quo grauiter olent, Chriſtiano ſe cruore præſeruant, huncque ſuum appellant Iobel, id eſt, Iubilæum. Die autem Iouis omnes in Synagoga congregati ad Tobiam dixerunt: Animaduertimus neminem plus votis noſtris poſſe ſatisfacere quàm te; quotidie enim cum Chriſticolis verſaris, & pæne omnes tibi familiares ſunt. Negat Tobias, & periculum in negotio multis aſſignat rationibus; at illi ſuis eum execrationibus adſtringunt, & niſi pareat, minantur ſe ei perpetuò interdicturos Synagoga. Tobias videns omnes in eum conſpiraſſe, & præmium iam ſibi fore propoſitum, cæca auri cupidine captus; Aggrediar, inquit, libenter, Patres, prouinciam hanc.

Ioãnes Matthias Tiburinus medicus quod Baron. in notis Martyrologij ait eum ſcripſiſſe eodem quo paſſus eſt anno, ſc. 1475. 24. Martij.

Iudæi in Paraſceue mactant Chriſtianos pueros.

Tobias recipit ſe puerum Chriſtianũ ſuffuraturum.

Simon 29. menſium infans.

Tobias infantẽ blandè abducit.

Verùm,vt noſtis, pauper ſum ego, & ad commodè viuendum ars mea non ſufficit. Reſpõderunt omnes: Affer puerum huc, nulla enim vnquam erga te nos arguet ingratitudo. Tunc ad Samuelem conuerſus proditor,inquit; Nulla claue poſtes tui claudantur, vt ſi mihi quiſpiam opportunè obtigerit, intro poſſim illum leuiter impellere. Et tranſactis veſperis egreſſus, cœpit totam viciniam ſolus obambulare. Poſtquam verò locum illum attigit, quem Foſſatum vocitant incolæ, inſignem puerum ante fores patris ſuper ligno ſedentem conſpexit nomine Simonem, qui nondũ 29. menſes nat⁹,adeo formoſus erat in cũctis, vt in eo non comprehenderetur, quod iure reprehendi poſſet. Et accedens luſtrat neminem in puerum aduertere.Porrigit Tobias digitum blandus infanti.ſpecioſus puer,benignus vt erat & facilis,candida manu capit molliter indicem, ſequitur ducentem, cumque genitoris ſedem pertranſiſſet proditor,rabida dextra prenſat manum infantis pulcherrimam, & nunc illum trahit, nunc genibus in terga impreſſis eum impellit. tunc reſpiciens puer cœpit cum lacrymis pios extollere vagitus, & dulce matris inuocare nomen:exanimatus illico proditor denarium extrahit argenteum, & porrigens infanti,illum blando ſermone compeſcuit: tali itaque capta occaſione, in domum Samuelis puerum detulit; hic Samuel velut Tigris expectans ad ſanguinem, corripiens puerum ocyus in ſuum thalamum ſuſtulit.Prętereo hic, quanta tunc dracones illi affecti ſunt lætitia:vlulabant ſiccis faucibus ſuper Chriſtianum ſanguinem, & ne puer peregrino loco deterritus clamorem effunderet, alij porrigebant vuas, alij poma, alij res alias,quibus vt plurimùm infantes delectantur,donec ſilente puero, dies ſe cum nocte coniungeret. Interea mater pueri vt eum abeſſe vidit, percuſſo pectore, vnà cum coniuge totam vrbem explorabat Pueri, & omnes, apud Iudæos eum inquirendum

dum afferebant; feciſſentque, niſi ob tenebras noctis denſas domum ſeſe recipere compulſi fuiſſent.

Silentium nox indixerat, cùm Moyſes vnà cum reliquis atrociſſimis Iudæis benignum illum deportantes infantem, ingreſſi ſunt veſtibulum, quod cum primis Synagogæ foribus adiũgitur; ibique in ſcamno iuxta caminum reſidens puerum ſuis genibus excepit. Porrò circumfuſi omnes veſtem ei ad vmbilicum & cubitos vſque verſo ordine detraxerunt, colligenteſque fluentem tunicam, ſuccinxerunt lateri, ita vt à fœmore vſque ad talos detractis caligis nudaretur. Et apprehendens ſudarium Samuel, quod eius pendebat à cingulo, colloque circumuoluens, comprimebat puerum, ne vagitus effunderet: alij verò manus pedeſque continebant. Tunc producto Moyſes cultro, ſummum virgæ perforauit infantis, correptaque forfice, cœpit maxillam dexteram iuxta mentum dilaniare, & particulam carnis abſciſſam in parato ibi cratere repoſuit. Colligebant adſtantes ſacrum ſanguinem, & alterno ordine, forfice porrecta, quilibet ſibi fruſtulum viuæ carnis exſcindebat. Sic fecerunt omnes primi, donec vulnus oui rotunditatem multùm excederet. Et ſi quando cedente laqueo puer gutture perſtrepebat, admotis crebrò manibus ad os, illum crudeliter ſuffocabant. Hoc Moyſes ita peracto, dexteram tibiam confeſtim eleuauit infantis, eamque ſuis ſuper genibus ſtatuens, aggreditur exteriorem partem, quæ inter canillam & cruris muſculum interiacet, ſimiliter codẽ ferro conuellere, & capta forfice viciſſim carnem viuam viuo cum ſanguine lacerabat. Poſtmodum ſæuiſſimus ſenex ille, tanti ſceleris caput, ſemimortuum erigens infantem, petijt Samuelem à ſiniſtris pueri ſecum conſidere, & vterque ſanctiſſima illius brachia, inſtar crucifixi violenter extendentes, hortabantur reliquos, vt ſacrum illud corpus duris acubus

Atrociſſima pueri innocentis excarnificatio.

Scindunt particulas e maxilla pueri.

infoderent. Collecti ergo omnes circum, incipientes à vertice vſque ad plantas, illum denſis ictibus perforabant, dicentes: Sicut Ieſum Deum Chriſtianorum, qui nihil eſt, trucidemus iſtum; ſic inimici noſtri confundantur in æternum. Iam pluſquam per horam miſerandus puer terribili durauerat in ſupplicio, & interdicto ſpiritu, collapſis viribus deficiebat, attollens graues oculos in cœlum, Superos aduocare videbatur in teſtes, & fatigatam tandem ceruicem demittens, ſanctum Domino reddidit ſpiritum. Tunc Moyſes & omnes reliqui oculos & palmas eleuantes in cœlum, egere gratias Deo, quòd de Chriſtianis vindictam ſimul & ſacrificium obtuliſſent: relictoque illic corpore cum plauſu ſummo per tecta diſcurrentes, ineffabilem lætitiam ſe percepiſſe demonſtrarunt: & deſcendentes ad cœnam, ſeruis præcepit Samuel, vt ſub cadis vinariis illud occulerent: timebant enim proclamationes Antiſtitis, & (crebreſcente in eos magis magiſque fama) ne furore populi capti & cæſi ad torturam ſubitò traherentur. Altero die, qui paſſionem Domini cunctis in Chriſtum credentibus in memoriam reuocat, reſtrictis labentibus in vrbem fluuijs, parentes infantis vnà cum cohorte Prætoria vbique quærentes non inuenerunt eum. Die autem Sabbathi conuenientes Iudæi in Synagoga, cunctis cernentibus, cadauer ſuper almomor (ita menſam, vbi Pſalmos, Antiphonas, Hymnoſque decantant, aut altare vocant) extenderunt: perfectiſque orationibus ſuis, rurſus in eodem loco repoſuerunt corpus. Tertiò verò die, qui ſanctum Paſcha Chriſti fidelibus attulerat, vt præſenſerunt Iudæi omnium pene mentes in eos eſſe intentas, inito conſilio, libratiſque multorum opinionibus dixerunt: Proijciamus illud veſtitum in flumen, quod noſtra ſubterfluit domo, & euntes ad Pontificem, dicamus, quoniam illud in domum noſtram aqua deduxit, & crate ferrea retentum non

Acubus corpus eius foratur.

Decedit è vita S. puer.

potuit

potuit vnà cum flumine delabi. Talibus viſis nemo credet Iudæos puerum extinxiſſe. Placuit omnibus ſententia; & aſcendens ad Pontificem proditor rerum ſeriem,eo quo fuerat inſtitutũ ordine, aperuit. Tunc gauiſus Pontifex Prætorem & Præfectum Tridentinæ ciuitatis illuc,vbi iacebat puer, miſſit ſecum accedere, quem extractum pannis inuolutum, annotatis diligenter vulneribus, in Baſilica S. Petri collocarunt, vbi maxima populorum languentiumq́ue confluente frequentia multis maximiſq́ue in dies fulget miraculis. Ecce Chriſtiane Ieſum inter latrones rurſus crucifixum. Ecce quid facerent Iudæi, ſi inter Chriſti fideles haberent imperium? Ob hoc ſcelus Iudæi omnes catenis ſunt conſtricti, carceribus non priùs egreſſuri, quàm debitas pœnas luant.

Pueri corpus clares miraculis.

Iudæi omnes capti.

§. 5. *Simon alius eandem coronam meruit.*

EOdem nomine nuncupatur puer alius, cui ſors eadem contigit. Non procul ab vrbe Vilnenſi, ſub ferias Chriſti Domini exiſtentis ab inferis, à Scholaſtico noſtro repertum eſt cadauer pueri nouem annorum (Simonem parentes vocabant) multis vulneribus arte quadam conciſum, ad ſanguinem ex omnibus venis eliciendum; ita recens à cæde, vt etiã calere & pene ſpirare videretur. haud dubiè criminis ſuſpicio pertinebat ad Iudæos, hominum genus in huiuſmodi immanitate verſari ſolitum, quiq́ue ipſi pecunia perfecerunt, vt res in quæſtionem non adduceretur.

Ex literis Societ. anni 1592.

Digitized by Google

CAPVT VII.

TRVCIDATI, TELIS confoſſi.

LEnius eſt tormenti genus, quo velut inſcio corpori ſanguis elicitur, & vitali ſuccedit calori exſuccus pallor: atrocius illud, cùm truculento ore lictor, minaci ſupercilio, terrifica voce, aut mucrone tenellum cominus trucidat, aut eminus telis certo deſtinat vulneri locum, aut ſagittis pectus cõfigit. ſed tali delectetur ſcopo ſæua crudelitas, volent ſagittæ, & pectus totum cooperiant, vt ericij horreat in modum: immoto latere perſtabit animoſus puer. Verùm quid ita inſuetus doloris puer aſſueta dolorem inferre tela non ſenſiſti? *Sagittaueras*, inquit & ipſe, *tu Domine cor meum ſagitta amoris*. Atqui vita ſpoliaris. Et lubens, ait, vt meliore fruar: licet verò caueam vis inimica confringat, nullum tamen telum hac incluſam auiculam poteſt appetere: quot hiabunt in corpore vulnera, tot patebunt feneſtræ, quibus auras illa æthereas præpeti petat volatu.

§. I. *SS. Innocentes Protomartyres.*

Martyrol. Rom 28. Decemb. IN Bethleem Iudæ celebratur Natalis ſanctorum Innocentium, qui ab Herode Rege pro Chriſto interfecti ſunt.

Niceph, l. 1. c. 14. De his ſic Nicephorus: Herodes cùm voto ſuo excidiſſet, captumque ei conſilium minus ſucceſſiſſet, cùm vindictæ in Magos cupiditate, à quibus illuſum ſibi eſſe putabat, incenſus, tum periculo regni amittendi concitatus, contra infantes, qui nihil ei iniuriæ intuliſſent, indignationem iramque euomit, & aduerſus naturam omnem inſurgit; Bethleemiticos enim pueros vniuerſos, qui bimuli, teneriores ve eſſent

eſſent, edictò interficiendos ſancit: in communi & vniuerſali Innocentium cæde ſimul occiſurum ſe eſſe eum, cui per æmulationem inſidias ſtruebat, exiſtimans: & lugere, eiulareque omnes alios (proh hominem ab omni miſericordiæ humanitatiſque ſenſu alienum!) volens, vt ipſe modò metu omni leuaretur. Obſeruauerat is certò ſtellæ exortum, quòd eam biennio antè à ſe in Perſide viſam Magi dixiſſent: atque inde coniectura accepta extra ſenſum affectionemque omnem poſitus, infantes contrucidauit. quod profectò quiſpiam ne aduerſus inanima quidem commiſerit: quippe tenellos flores conſpiciens, per commiſerationem ab eis excidendis ſe abſtineret: neque carpere, vt ita dixerim, pergeret, quæ comprehendi non poſſent. Hæc ille.

Auguſtus Cæſar (vt refert Macrobius) inter pueros, quos in Syria Herodes Rex Iudæorum intra bimatum iuſſit interfici, filium quoque eius occiſum audiens, ait: *Melius eſt Herodis eſſe porcum, quàm filium.* *Lib. 2. Satur. c. 4.*

Numerus infantium horum dicitur in Calendario Græcorum, die 29. Decemb. fuiſſe ad 14. millia, idem dicitur in Liturgia Aethiopum. Cur autem iiſdem infantibus nomen & honor Martyrum deferatur, conſule Auguſt. Martyrium verò lauit eos à peccato originis, ſicut alios communiter pueros lauat Baptiſmus; nam ſecundum Cyprianum, præfatione libri de Exhortatione Martyrij, Martyrium eſt Baptiſmus, & Baptiſmo aquæ præſtantior. Porrò Martyrium conuenit cum Baptiſmo in tribus effectibus: primò enim remittit peccatum originale in infantibus. 2. martyrio configurantur Domino, immo magis quàm baptiſmo aquæ. 3. remittit omnem pœnam peccato debitam. Quid igitur mirum, ſi infantes Bethleemitici Martyrum catologo adſcribuntur, qui etſi non loquendo, at certè moriendo Chriſtum confeſſi ſunt? *Aug. epiſt. ad Hieron. 28. de natura & origine animarum.*

Auguſt. ſerm 2. *Quam beata ætas*, inquit Auguſt. *quæ necdum Chriſtum poteſt loqui, & pro Chriſto meretur occidi: nondum opportuna vulneri, & iam idonea paſsioni!* Et alibi: *Qui iure dicuntur Martyrum flores, quos in medio frigore infidelitatis exortos, velut primas erumpentes Eccleſiæ gẽmas, quædam perſecutionis pruina decoxit.* *Idem Serm de Sanctis in appendice 72.*

§. 2. *Duo Regis filij.*

Beda hiſto. Angl. l. 4. c. 16.

CEadualla Vectam inſulam expugnaturus, promiſit, ſi voti compos fieret (quamuis nondum Chriſti ſacris imbutus) quartam inſulæ idolorum cultui adhuc deditæ partem ſe Chriſtianæ fidei exercitijs liberam permiſſurum, quod & præſtitit. Inter primitias verò eorum, qui de eadem inſula credendo ſaluati ſunt, duo Regij pueri, fratres vid. Arualdi Regis inſulæ, ſpeciali ſunt Dei gratia coronati. Siquidem imminentibus inſulæ hoſtibus, fuga lapſi ſunt de inſula, & in proximam Vitorum prouinciam tranſlati, vbi cùm occultandos ſe à facie Regis victoris credidiſſent, proditi ſunt, atque occidi iuſſi. quod cùm audiſſet Abbas quidam, habens non longè inde Monaſterium, venit ad Regem, qui tunc eiſdem in partibus occultus curabatur à vulneribus, quæ ei inflicta fuerant prælianti in inſula Vecta; poſtulauitque ab eo, vt ſi neceſſe eſſet pueros interfici, prius eos liceret fidei Chriſtianæ ſacramẽtis imbui. Conceſſit Rex, & ipſe inſtructos eos verbo veritatis, & fonte ſalutari ablutos de ingreſſu regni æterni certos reddidit: moxque illi inſtante carnifice mortem læti ſubiere temporalem, per quam ſe ad vitam animæ perpetuam non dubitabant eſſe tranſituros.

§. 3. S. *Chenelmus.*

Antoninus p. 2. tit 15. Variarum hiſt 1. ſec. c. 7. §. 8.

TEmporibus Henrici III. Imper. Renelphus Rex Merciorum Chenelmum filium ſeptennem Quãdridæ ſororis filiæ alendum commiſerat. illa falsò ſibi regnum præſagiens, infantulũ tollendum è medio

dio ſatelliti, qui alumnus pueri erat, mandauit. Qui puerum venatum ducens inter fruteta obtruncauit. Quod cælatum in Anglia, ſtatim Romæ innotuit diuinitus. Nam membrana ſuper altare B. Petri ſuperne delapſa, elementis Anglicis ſcripta, columba deferente, & necatum, & ſepultum per ordinem prodidit. Quæ à quodam Anglo interpretata eſt. & mox epiſtola Papæ Regibus Angliæ compatriotam martyrem indicauit. Vnde frequenti cultu corpus leuatum eſt innocentis cum magna ſolennitate: cumque deferretur Vincelcombam, Clericorũ cantu & Laicorum plauſu excitata Quandrida Parricidalis fœmina, è feneſtra cœnaculi, in quo ſtabat, caput extulit, & fortè pſalterium habens præ manibus, continuatione lectionis peruenerat ad pſalmum, *Deus laudem meam ne tacueris.* quæ à fine neſcio quo præſtigio, retrogradè dicens, nitebatur canentium lætitiam infirmare. Tunc verò vi diuina oculi veneficæ à cauis orbibus euulſi cruore polluerunt verſum illum; *Hoc opus eorum, qui detrahunt mihi apud Dominum*. Extant vſque hodie in ipſo libro cruoris ſigna, immanitatem mulieris & vltionem Dei ſpirantia.

VVillielm. Malmeſbur. de geſtis Reg. Anglorum. Vſuardus in Martyrol. Vincentius c. 30 Petr. in catal. l. 10. c. 19.

Pſal. 108.

§. 4. S. Brixius puer.

SAnctus Brixius martyr de ſacro fonte leuatus eſt à S. Liuino, qui apud matrem eius nobilem & religioſam matronam Craphaildem hoſpitabatur, cum qua etiam immaniter eſt trucidatus eodem die quo B. Liuinus, eò quòd ipſa palam quereretur, ſanctum Epiſcopum immeritò eſſe interfectum. Natalis neutrius celebratur: in feſto tamen tranſlationis reliquiarum Eccleſiæ S. Bauonis, in Miſſæ ſacrificio cõmemorationẽ habet innocens filiolus per ſequentem Collectã: *Propitiare nobis, quæſumus Domine famulis tuis, per Sanctorũ Confeſſorum tuorum Bauonis, Landoaldi Macarij, atque Amãtij & BB Martyrum tuorũ Liuini, Adriani, Brixij, & SS. Virginum, Barbaræ, VVin-*

Ex Gandenſis Cleri officio & publicis actis. Molanus 12. Nouemb.

VVincianæ, Landradæ, Pharaildis, & cæterorum, quorum reliquiæ in præſenti Eccleſia requieſcunt, merita glorioſa: vt eorum pia interceßione ab omnibus ſemper muniamur aduerſis.

Cum autem Cornelius Ianſenius Epiſcopus Gandenſis feretra quædam Sanctorum viſitaret, quæ in ſubterraneis locis propter Gueſeos latuerant, in eo, quod dicebatur & credebatur eſſe S. Adriani Martyris, internuncij S. Laudoaldi, inuenit reliquias totius corpuſculi S. Brixij integras atque illæſas cum cæteris, in quibus ſcriptum erat: *Hic requieſcit S. Brixius puer, Martyr Chriſti precioſus, ſanctiſsimi Liuini Epiſcopi & Martyris in baptiſmate filius. Has reliquias tranſtulit Dominus Betto Abbas Gandenſis Cœnobij in iſtud ſcrinium 5. Id. April. Anno 1175.*

§. 5. *Puer cum parente ſuo à Barbaris trucidatur.*

Nilus Monachus de interemptione Patrũ in Sina apud Metaphr. & Sur. 14. Ian.

CAptum virum Chriſtianum quendam barbari cum filiolo veſpere in cœna præbibendo inuitabant poculis, & benignis verbis, volentes ludere ludum ſibi conſuetum & gratum (erat autem id, quod ad delectationem agebatur, hominis cædes) mittunt ad eum calicem, vt bibat vni ex ſuis filijs, cùm alterũ paulò antè mactaſſent. Ille autem vix quidem accepit inuitus, vt cuius appetitus eſſet metu mortuus ante corpus: accepit tamen metuens: bibens enim ſignificabat ſe neceſſitate adductum id facere, vt qui violentis oſtenderet ſonis id à ſe fieri præter animi ſententiam: Non enim quietè fauces permeabat potus, ſed in genis quodammodo reſtagnans, ad mentum veluti ad vallem aliquam aſperam, cum maximo ſonitu deuorationis, vix peruaſit thoracem. Cùm ſic ergo tandem per vim potum accepiſſet, mittunt qui eum interficeret. Erat autem is iuuenis: nam eis quoque cædes committunt, ab ineunte ætate prouocantes eos ad crudelitatem: ille autem ob ebrietatem bacchico furore percitus ad tam inhumanum opus

Crudeliſſima pueri cædes.

magno

magno contendit ſtudio, quam ex actione capiebat voluptatem, riſu indicans: & ad iacentem accedens, primùm quidem eum ferit in colli vertebris, & cùm propter oſſium duritiem parum ſcidiſſet, protinus illinc quidem tollit enſem, per iacentis autem latus eum tranſadigit. Deinde cùm rurſus in prima vertebræ ſectione certiùs & opportunius percuſſiſſet, reuertitur exiliens, manu enſem in aëre quatiens. Puer verò præ dolore diu quidem palpitauit, & ſubſultauit, & eiulans volutatus eſt in ſanguine. Tandem autē cùm in ſpiram conuolutus caput inclinaſſet ad ventrem, & pedes ad eum contraxiſſet, vt qui vellet erigi, illa conuerſatione ad prunas appoſitas ſe deuoluit. Cùm verò maiorem, vt eſt conſentaneum, ex igne ſenſiſſet dolorem, rurſus quidem pedibus & manibus neceſſariò inſtar piſcis ſubſiliebat, aſſiduè erigens partem quæ torrebatur. Cùm verò non poſſet ampliùs ſibi ipſi opem ferre, vtpote quòd vnà cū ſanguine excretæ eſſent vires, rogo liquefactus interijt duobus ſimul affectus ſupplicijs, nempe enſis, & ignis.

Deuoluitur in ignem.

§. 6. *Duæ ſub Rege Dunaan paſſæ Virgines.*

DVæ eximia pulchritudine Virgunculæ matrem viduam ad martyrium properātem ſequebantur, quarum prior annorum duodecim cùm Regem audiret Chriſti nomen blaſphemo ore, & maledictis inſectantem, Tyranni oculos conſputauit. Qui autem circumſiſtebant, non zelum, & id quod iure fuerat factum, laudantes, ſed tempori ſeruientes, ipſam & ſororem enſe mox conficiunt; & cùm ex defluente ſanguine manibus planè feri homines accepiſſent, eum matri offerunt: Rex enim ita iuſſerat. Illa verò (O fortē & generoſū animum!) & lubentur eum guſtat; & cùm ad cœlum ſuſtuliſſet oculos: Tibi, inquit, Chriſte Domine, hoc meum ſacrificium offero, & tibi Martyres exhibeo caſtas Virgines, quæ egreſſæ

Baron. to. 7. anno 522. ex Metaph. adſtipulantur Græci Zonaras. Cedrenus, Niceph. &c.

ſunt

dicijs miraculisqúe, vide par. 3. capite decimo ſexto, §. 2.

§. 2. *Puella item à Iudæis necata.*

Thomas à Cantiprato de Apib. l. 2. c. 29.

ANno ab Incarnatione Domini 1271. contigit in villa Teutoniæ Pfortzheim, vt anus quædam maligna & malorum inueterata, puellam ſeptennem, orbam parentibus, Iudæis, quibus erat familiaris, venderet occidendam: hanc igitur in ſecreto ſuper plura paria linteaminum, obſtructo eius ore, ad ſingulos ferè membrorum articulos incidunt, ſanguinem diligenter exprimunt, & in ipſis linteaminibus recipiunt. Exſangue corpuſculum iuxta oppidum in profluentem proijciunt, lapidum congerie obruunt: verùm tertio vel quarto inde die, manus ad cœlum erectæ indicio à piſcatoribus inuentum, in oppidum infertur. horret populus nefas, & à Iudæis id perpetratum conclamat. Erat in vicinia Marchio de Badem, qui re cognita venit ad ſpectaculum triſte, ſtatimque ipſum corpus erectum in pedes tendit ad Principem manus, ſiue vindictam, ſiue miſericordiam implorans, & poſt horæ dimidiatæ ſpatium iterum ſe defuncti more ſupinum deponit. Adductis igitur impijs Iudæis, ſtatim in teſtimonium horrendæ necis, omnia corporis vulnera copioſum ſanguinem effuderunt: ex quibuſdam indicijs capta vetula & conuicta, maximè cùm eam filia eius paruula prodiderit; adeo in pueris & vino veritas. Iudæi ſceleris machinatores cum anu nefaria in rotam acti ac ſuſpenſi: duo ſe mutuò iugularunt.

§. 3. *Septem alij pueri à Iudæis inciſi.*

Fontanus rerū memorabilium l. 1

IVdæi aliquot anno 1510. ob venerabilem Euchariſtiam indignè tractatam cõprehenſi, in Marchionatu Brandeburgenſi, faſſi ſunt, intra aliquot annos, ſe Chriſtianorum infantes ſeptem trucidaſſe, & acubus enecaſſe.

§. 4. Si-

§. 4. *Simon puer Tridentinus.*

Ioãnes Matthias Tiburinus medicus quod Baron. in notis Martyrologij ait eum ſcripſiſſe eodem quo paſſus eſt anno, ſc. 1475. 24. Martij.

IOannes Matthias Tiburinus, Senatui, Populoque Brixiano ſalutem. Rem miram, qualem à Paſſione Domini, ad hæc vſque tempora, nulla vnquam ætas audiuit, ad vos ſcribo. Crudeles Iudæi non ſolùm res Chriſtianorum rabioſa vſurarum fame conſumunt, ſed in capita noſtra, perniciemque coniurati, filiorum noſtrorum viuo ſanguine paſcuntur. Nuper in ciuitate Tridentina tres familiæ Iudæorum conſidebant, quorum capita fuere Tobias, Angelus, & Samuel; hi ea in hebdomade, quam nos ſanctam appellamus, die Martis, 12. Cal. Apr. anno Incarnati Verbi 1475. conuenerunt in domum Samuelis, vbi Synagoga, & eorum templum, ſpectandi gratia vitulum viuentem, qui ad eos ea luce de Leuigi pago delatus erat: & dum inter ſe plurima vario ſermone conferrent, Angelus ex corde rabido hanc vocem effudit: In iſta Paraſceuė & carnes & piſces abundè nobis ſunt; vnum tantùm nobis deeſt. Reſpondit Samuel; Et quid tibi deficit? tunc coniectis oculis ad inuicem, taciti intellexerunt, quod de Chriſtiano infante immolando loqueretur, quem in contemptum Domini noſtri Ieſu Chriſti mactãt atrociter, & exhauſto ſanguine veſcẽtes in azymis ſuis, à fœtore, quo grauiter olent, Chriſtiano ſe cruore præſeruant, hncque ſuum appellant Iobel, id eſt, Iubilæum. Die autem Iouis omnes in Synagoga congregati ad Tobiam dixerunt: Animaduertimus neminem plus votis noſtris poſſe ſatisfacere quàm te; quotidie enim cum Chriſticolis verſaris, & pæne omnes tibi familiares ſunt. Negat Tobias, & periculum in negotio multis aſſignat rationibus; at illi ſuis eum execrationibus adſtringunt, & niſi pareat, minantur ſe ei perpetuò interdicturos Synagoga. Tobias videns omnes in eum conſpiraſſe, & præmium iam ſibi fore propoſitum, cæca auri cupidine captus; Aggrediar, inquit, libenter, Patres, prouinciam hanc.

Iudæi in Paraſceue mactant Chriſtianos pueros.

Tobias recipit ſe puerum Chriſtianū ſuffuraturum.

Verùm,vt noſtis, pauper ſum ego, & ad commodè viuendum ars mea non ſufficit. Reſpōderunt omnes: Affer puerum huc, nulla enim vnquam erga te nos arguet ingratitudo. Tunc ad Samuelem conuerſus proditor,inquit; Nulla claue poſtes tui claudantur, vt ſi mihi quiſpiam opportunè obtigerit, intro poſſim illum leuiter impellere. Et tranſactis veſperis egreſſus, cœpit totam viciniam ſolus obambulare. Poſtquam verò locum illum attigit, quem Foſſatum vocitant incolæ, inſignem puerum ante fores patris ſuper ligno ſedentem conſpexit nomine Simonem,

Simon 29. menſium infans.

qui nondū 29. menſes nat⁹,adeo formoſus erat in cūctis, vt in eo non comprehenderetur, quod iure reprehendi poſſet. Et accedens luſtrat neminem in puerum aduertere.Porrigit Tobias digitum blandus in-

Tobias infantē blandè abducit.

fanti.ſpecioſus puer,benignus vt erat & facilis,candida manu capit molliter indicem, ſequitur ducentem, cumque genitoris ſedem pertranſiſſet proditor,rabida dextra prenſat manum infantis pulcherrimam, & nunc illum trahit, nunc genibus in terga impreſſis eum impellit. tunc reſpiciens puer cœpit cum lacrymis pios extollere vagitus, & dulce matris inuocare nomen:exanimatus illico proditor denarium extrahit argenteum, & porrigens infanti,illum blando ſermone compeſcuit: tali itaque capta occaſione, in domum Samuelis puerum detulit; hic Samuel velut Tigris expectans ad ſanguinem, corripiens puerum ocyus in ſuum thalamum ſuſtulit.Prętereo hic, quanta tunc dracones illi affecti ſunt lætitia:vlulabant ſiccis faucibus ſuper Chriſtianum ſanguinem, & ne puer peregrino loco deterritus clamorem effunderet, alij porrigebant vuas, alij poma, alij res alias,quibus vt plurimùm infantes delectantur,donec ſilente puero, dies ſe cum nocte coniungeret. Interea mater pueri vt eum abeſſe vidit, percuſſo pectore, vnà cum coniuge totam vrbem explorab[illegible], & omnes, apud Iudæos eum inquirendum

dum afferebant; feciſſentque, niſi ob tenebras noctis denſas domum ſeſe recipere compulſi fuiſſent.

Silentium nox indixerat, cùm Moyſes vnà cum reliquis atrociſſimis Iudæis benignum illum deportantes infantem, ingreſſi ſunt veſtibulum, quod cum primis Synagogæ foribus adiũgitur; ibique in ſcamno iuxta caminum reſidens puerum ſuis genibus excepit. Porrò circumfuſi omnes veſtem ei ad vmbilicum & cubitos vſque verſo ordine detraxerunt, colligenteſque fluentem tunicam, ſuccinxerunt lateri, ita vt à fœmore vſque ad talos detractis caligis nudaretur. Et apprehendens ſudarium Samuel, quod eius pendebat à cingulo, colloque circumuoluens, comprimebat puerum, ne vagitus effunderet: alij verò manus pedeſque continebant. Tunc producto Moyſes cultro, ſummum virgæ perforauit infantis, correptaque forfice, cœpit maxillam dexteram iuxta mentum dilaniare, & particulam carnis abſciſſam in parato ibi cratere repoſuit. Colligebant adſtantes ſacrum ſanguinem, & alterno ordine, forfice porrecta, quilibet ſibi fruſtulum viuæ carnis exſcindebat. Sic fecerunt omnes primi, donec vulnus oui rotunditatem multùm excederet. Et ſi quando cedente laqueo puer gutture perſtrepebat, admotis crebrò manibus ad os, illum crudeliter ſuffocabant. Hoc Moyſes ita peracto, dexteram tibiam confeſtim eleuauit infantis, eamque ſuis ſuper genibus ſtatuens, aggreditur exteriorem partem, quæ inter canillam & cruris muſculum interiacet, ſimiliter eodẽ ferro conuellere, & capta forfice viciſſim carnem viuam viuo cum ſanguine lacerabat. Poſtmodum ſæuiſſimus ſenex ille, tanti ſceleris caput, ſemimortuum erigens infantem, petijt Samuelem à ſiniſtris pueri ſecum conſidere, & vterque ſanctiſſima illius brachia, inſtar crucifixi violenter extendentes, hortabantur reliquos, vt ſacrum illud corpus duris acubus infode-

Atrociſſima pueri innocentis excarnificatio.

Scindunt particulas e maxilla pueri.

infoderent. Collecti ergo omnes circum, incipientes à vertice vſque ad plantas, illum denſis ictibus perforabant, dicentes: Sicut Ieſum Deum Chriſtianorum, qui nihil eſt, trucidemus iſtum; ſic inimici noſtri confundantur in æternum. Iam pluſquam per horam miſerandus puer terribili durauerat in ſupplicio, & interdicto ſpiritu, collapſis viribus deficiebat, attollens graues oculos in cœlum, Superos aduocare videbatur in teſtes, & fatigatam tandem ceruicem demittens, ſanctum Domino reddidit ſpiritum. Tunc Moyſes & omnes reliqui oculos & palmas eleuantes in cœlum, egere gratias Deo, quòd de Chriſtianis vindictam ſimul & ſacrificium obtuliſſent: relictoque illic corpore cum plauſu ſummo per tecta diſcurrentes, ineffabilem lætitiam ſe percepiſſe demonſtrarunt: & deſcendentes ad cœnam, ſeruis præcepit Samuel, vt ſub cadis vinariis illud occulerent: timebant enim proclamationes Antiſtitis, & (crebreſcente in eos magis magiſque fama) ne furore populi capti & cæſi ad torturam ſubitò traherentur. Altero die, qui paſſionem Domini cunctis in Chriſtum credentibus in memoriam reuocat, reſtrictis labentibus in vrbem fluuijs, parentes infantis vnà cum cohorte Prætoria vbique quærentes non inuenerunt eum. Die autem Sabbathi conuenientes Iudæi in Synagoga, cunctis cernentibus, cadauer ſuper almomor (ita menſam, vbi Pſalmos, Antiphonas, Hymnoſque decantant, aut altare vocant) extenderunt: perfectiſque orationibus ſuis, rurſus in eodem loco repoſuerunt corpus. Tertiò verò die, qui ſanctum Paſcha Chriſti fidelibus attulerat, vt præſenſerunt Iudæi omnium pene mentes in eos eſſe intentas, inito conſilio, libratiſque multorum opinionibus dixerunt: Proijciamus illud veſtitum in flumen, quod noſtra ſubterfluit domo, & euntes ad Pontificem, dicamus, quoniam illud in domum noſtram aqua deduxit, & crate ferrea retentum non potuit

Acubus corpus eius foratur.

Decedit è vita S. puer.

potuit vnà cum flumine delabi. Talibus viſis nemo credet Iudæos puerum extinxiſſe. Placuit omnibus ſententia; & aſcendens ad Pontificem proditor rerum ſeriem, eo quo fuerat inſtitutū ordine, aperuit. Tunc gauiſus Pontifex Prætorem & Præfectum Tridentinæ ciuitatis illuc, vbi iacebat puer, iuſſit ſecum accedere, quem extractum pannis inuolutum, annotatis diligenter vulneribus, in Baſilica S. Petri collocarunt, vbi maxima populorum languentiumq́ue confluente frequentia multis maximiſq́ue in dies fulget miraculis. Ecce Chriſtiane Ieſum inter latrones rurſus crucifixum. Ecce quid facerent Iudæi, ſi inter Chriſti fideles haberent imperium? Ob hoc ſcelus Iudæi omnes catenis ſunt conſtricti, carceribus non priùs egreſſuri, quàm debitas pœnas luant.

Pueri corpus claret miraculis.

Iudæi omnes capti.

§. 5. *Simon alius eandem coronam meruit.*

EOdem nomine nuncupatur puer alius, cui ſors eadem contigit. Non procul ab vrbe Vilnenſi, ſub ferias Chriſti Domini exiſtentis ab inferis, à Scholaſtico noſtro repertum eſt cadauer pueri nouem annorum (Simonem parentes vocabant) multis vulneribus arte quadam conciſum, ad ſanguinem ex omnibus venis eliciendum; ita recens à cæde, vt etiā calere & pene ſpirare videretur. haud dubiè criminis ſuſpicio pertinebat ad Iudæos, hominum genus in huiuſmodi immanitate verſari ſolitum, quique ipſi pecunia perfecerunt, vt res in quæſtionem non adduceretur.

Ex literis Societ. anno 1592.

CAPVT VII.

TRVCIDATI, TELIS confoſſi.

LEnius eſt tormenti genus, quo velut inſcio corpori ſanguis elicitur, & vitali ſuccedit calori exſuccus pallor: atrocius illud, cùm truculento ore lictor, minaci ſupercilio, terrifica voce, aut mucrone tenellum cominus trucidat, aut eminus telis certo deſtinat vulneri locum, aut ſagittis pectus cõfigit. ſed tali delectetur ſcopo ſæua crudelitas, volent ſagittæ, & pectus totum cooperiant, vt ericij horreat in modum: immoto latere perſtabit animoſus puer. Verùm quid ita inſuetus doloris puer aſſueta dolorem inferre tela non ſenſiſti? *Sagittaueras*, inquit & ipſe, *tu Domine cor meum ſagitta amoris.* Atqui vita ſpoliaris. Et lubens, ait, vt meliore fruar: licet verò caueam vis inimica confringat, nullum tamen telum hac incluſam auiculam poteſt appetere: quot hiabunt in corpore vulnera, tot patebunt feneſtræ, quibus auras illa æthereas præpeti petat volatu.

§. I. *SS. Innocentes Protomartyres.*

Martyrol. Rom 28. Decemb.

IN Bethleem Iudæ celebratur Natalis ſanctorum Innocentium, qui ab Herode Rege pro Chriſto interfecti ſunt.

Niceph. l. 1. c. 14.

De his ſic Nicephorus: Herodes cùm voto ſuo excidiſſet, captumque ei conſilium minus ſucceſſiſſet, cùm vindictæ in Magos cupiditate, à quibus illuſum ſibi eſſe putabat, incenſus, tum periculo regni amittendi concitatus, contra infantes, qui nihil ei iniuriæ intuliſſent, indignationem iramque euomit, & aduerſus naturam omnem inſurgit; Bethleemiticos enim pueros vniuerſos, qui bimuli, teneriores ve

eſſent, edictò interficiendos ſancit: in communi & vniuerſali Innocentium cæde ſimul occiſurum ſe eſſe eum, cui per æmulationem inſidias ſtruebat, exiſtimans: & lugere, eiulareque omnes alios (proh hominem ab omni miſericordiæ humanitatiſque ſenſu alienum!) volens, vt ipſe modò metu omni leuaretur. Obſeruauerat is certò ſtellæ exortum, quòd eam biennio antè à ſe in Perſide viſam Magi dixiſſent: atque inde coniectura accepta extra ſenſum affectionemque omnem poſitus, infantes contrucidauit. quod profectò quiſpiam ne aduerſus inanima quidem commiſerit: quippe tenellos flores conſpiciens, per commiſerationem ab eis excidendis ſe abſtineret: neque carpere, vt ita dixerim, pergeret, quæ comprehendi non poſſent. Hæc ille.

Auguſtus Cæſar (vt refert Macrobius) inter pueros, quos in Syria Herodes Rex Iudæorum intra bimatum iuſſit interfici, filium quoque eius occiſum audiens, ait: *Melius eſt Herodis eſſe porcum, quàm filium.* *Lib. 2. Satur. c. 4.*

Numerus infantium horum dicitur in Calendario Græcorum, die 29. Decemb. fuiſſe ad 14. millia, idem dicitur in Liturgia Aethiopum. Cur autem iiſdem infantibus nomen & honor Martyrum deferatur, conſule Auguſt. Martyrium verò lauit eos à peccato originis, ſicut alios communiter pueros lauat Baptiſmus; nam ſecundum Cyprianum, præfatione libri de Exhortatione Martyrij, Martyrium eſt Baptiſmus, & Baptiſmo aquæ præſtantior. Porrò Martyrium conuenit cum Baptiſmo in tribus effectibus: primò enim remittit peccatum originale in infantibus. 2. martyrio configurantur Domino, immo magis quàm baptiſmo aquæ. 3. remittit omnem pœnam peccato debitam. Quid igitur mirum, ſi infantes Bethleemitici Martyrum catologo adſcribuntur, qui etſi non loquendo, at certè moriendo Chriſtum confeſſi ſunt? *Aug. epiſt. ad Hieron. 28 de natura & origine animarum.*

August. ſerm 2. Idem ſerm de ſanctis in appendice 72.

Quam beata ætas, inquit Auguſt. *quæ necdum Chriſtum poteſt loqui, & pro Chriſto meretur occidi: nondum opportuna vulneri, & iam idonea paßioni!* Et alibi: *Qui iure dicuntur Martyrum flores quos in medio frigore infidelitatis exortos velut primas erumpentes Eccleſiæ gēmas, quædam perſecutionis pruina decoxit.*

§. 2. *Duo Regis filij.*

Beda hiſto. Angl. l. 4. c. 16.

CEadualla Vectam inſulam expugnaturus, promiſit, ſi voti compos fieret (quamuis nondum Chriſti ſacris imbutus) quartam inſulæ idolorum cultui adhuc deditæ partem ſe Chriſtianæ fidei exercitijs liberam permiſſurum, quod & præſtitit. Inter primitias verò eorum, qui de eadem inſula credendo ſaluati ſunt, duo Regij pueri, fratres vid. Arualdi Regis inſulæ, ſpeciali ſunt Dei gratia coronati. Siquidem imminentibus inſulæ hoſtibus, fuga lapſi ſunt de inſula, & in proximam Vitorum prouinciam tranſlati, vbi cùm occultandos ſe à facie Regis victoris credidiſſent, proditi ſunt, atque occidi iuſſi. quod cùm audiſſet Abbas quidam, habens non longè inde Monaſterium, venit ad Regem, qui tunc eiſdem in partibus occultus curabatur à vulneribus, quæ ei inflicta fuerant prælianti in inſula Vecta; poſtulauitque ab eo, vt ſi neceſſe eſſet pueros interfici, priùs eos liceret fidei Chriſtianæ ſacramētis imbui. Conceſſit Rex, & ipſe inſtructos eos verbo veritatis, & fonte ſalutari ablutos de ingreſſu regni æterni certos reddidit: moxque illi inſtante carnifice mortem læti ſubiere temporalem, per quam ſe ad vitam animæ perpetuam non dubitabant eſſe tranſituros.

§. 3. *S. Chenelmus.*

Antoninus p. 2. tit 15. Variarum hiſt 1. ſec. c. 7. §. 5.

TEmporibus Henrici III. Imper. Renelphus Rex Merciorum Chenelmum filium ſeptennem Quādridæ ſororis filiæ alendum commiſerat. illa falsò ſibi regnum preſagiens, infantulū tollendum è medio

dio ſatelliti, qui alumnus pueri erat, mandauit. Qui puerum venatum ducens inter frutecta obtruncauit. Quod cælatum in Anglia, ſtatim Romæ innotuit diuinitus. Nam membrana ſuper altare B. Petri ſuperne delapſa, clementis Anglicis ſcripta, columba deferente, & necatum, & ſepultum per ordinem prodidit. Quæ à quodam Anglo interpretata eſt. & mox epiſtola Papæ Regibus Angliæ compatriotam martyrem indicauit. Vnde frequenti cultu corpus leuatum eſt innocentis cum magna ſolennitate: cumque deferretur Vincelcombam, Clericorũ cantu & Laicorum plauſu excitata Quandrida Parricidalis fœmina, è feneſtra cœnaculi, in quo ſtabat, caput extulit, & fortè pſalterium habens præ manibus, continuatione lectionis peruenerat ad pſalmum, *Deus laudem meam ne tacueris.* quæ à fine neſcio quo præſtigio, retrogradè dicens, nitebatur canentium lætitiam infirmare. Tunc verò vi diuina oculi veneficæ à cauis orbibus euulſi, cruore polluerunt verſum illum; *Hoc opus eorum, qui detrahunt mihi apud Dominum.* Extant vſque hodie in ipſo libro cruoris ſigna, immanitatem mulieris & vltionem Dei ſpirantia.

VVillielm. Malmeſbur. de geſtis Reg. Anglorum. Vſuardus in Martyrol. Vincentius c. 30 Petr. in catal. l. 10. c. 19.

Pſal. 108.

§. 4. *S. Brixius puer.*

SAnctus Brixius martyr de ſacro fonte leuatus eſt à S. Liuino, qui apud matrem eius nobilem & religioſam matronam Craphaildem hoſpitabatur, cum qua etiam immaniter eſt trucidatus eodem die quo B. Liuinus, eò quòd ipſa palam quereretur, ſanctum Epiſcopum immeritò eſſe interfectum. Natalis neutrius celebratur: in feſto tamen tranſlationis reliquiarum Eccleſiæ S. Bauonis, in Miſſæ ſacrificio cõmemorationẽ habet innocens filiolus per ſequentem Collectã: *Propitiare nobis, quæſumus Domine famulis tuis, per Sanctorũ Confeſſorum tuorum Bauonis, Landoaldi, Macarij, atque Amãtij & BB Martyrum tuorũ Liuini, Adriani, Brixij, & SS. Virginum, Barbaræ, VVin-*

Ex Gandenſis Cleri officio & publicis actis. Molanus 12. Nouemb.

VVinciana, Landrade, Pharaildis, & cæterorum, quorum reliquiæ in præſenti Eccleſia requieſcunt, merita glorioſa: vt eorum pia interceſſione ab omnibus ſemper muniamur aduerſis.

Cum autem Cornelius Ianſenius Epiſcopus Gandenſis feretra quædam Sanctorum viſitaret, quæ in ſubterraneis locis propter Gueſeos latuerant, in eo, quod dicebatur & credebatur eſſe S. Adriani Martyris, internuncij S. Laudoaldi, inuenit reliquias totius corpuſculi S. Brixij integras atque illæſas cum ceteris, in quibus ſcriptum erat: *Hic requieſcit S. Brixius puer, Martyr Chriſti precioſus, ſanctiſſimi Liuini Epiſcopi & Martyris in baptiſmate filius. Has reliquias tranſtulit Dominus Betto Abbas Gandenſis Cœnobij in iſtud ſcrinium 5. Id. April. Anno 1175.*

§. 5. *Puer cum parente ſuo à Barbaris trucidatur.*

Nilus Monachus de interemptione Patrũ in S.na apud Meta phr. & Sur. 14. Ian.

CAptum virum Chriſtianum quendam barbari cum filiolo veſpere in cœna præbibendo inuitabant poculis, & benignis verbis, volentes ludere ludum ſibi conſuetum & gratum (erat autem id, quod ad delectationem agebatur, hominis cædes) mittunt ad eum calicem, vt bibat vni ex ſuis filijs, cùm alterũ paulò antè mactaſſent. Ille autem vix quidem accepit inuitus, vt cuius appetitus eſſet metu mortuus ante corpus: accepit tamen metuens: bibens enim ſignificabat ſe neceſſitate adductum id facere, vt qui violentis oſtenderet ſonis id à ſe fieri præter animi ſententiam. Non enim quietè fauces permeabat potus, ſed in genis quodammodo reſtagnans, ad mentum veluti ad vallem aliquam aſperam, cum maximo ſonitu deuorationis, vix pernaſit thoracem. Cùm ſic ergo tandem per vim potum accepiſſet, mittunt qui eum interficeret. Erat autem is iuuenis: nam eis quoque cædes committunt, ab ineunte ætate prouocantes eos ad crudelitatem: ille autem ob ebrietatem bacchico furore percitus ad tam inhumanum opus

Crudeliſſima pueri cædes.

magno

magno contendit ſtudio, quam ex actione capiebat voluptatem, riſu indicans: & ad iacentem accedens, primùm quidem eum ferit in colli vertebris, & cùm propter oſſium duritiem parum ſcidiſſet, protinus illinc quidem tollit enſem, per iacentis autem latus eum tranſadigit. Deinde cùm rurſus in prima vertebræ ſectione certiùs & opportunius percuſſiſſet, reuertitur exiliens, manu enſem in aëre quatiens. Puer verò præ dolore diu quidem palpitauit, & ſubſultauit, & eiulans volutatus eſt in ſanguine. Tandem autē cùm in ſpiram conuolutus caput inclinaſſet ad ventrem, & pedes ad eum contraxiſſet, vt qui vellet erigi, illa conuerſatione ad prunas appoſitas ſe deuoluit. Cùm verò maiorem, vt eſt conſentaneum, ex igne ſenſiſſet dolorem, rurſus quidem pedibus & manibus neceſſariò inſtar piſcis ſubſiliebat, aſſiduè erigens partem quæ torrebatur. Cùm verò non poſſet ampliùs ſibi ipſi opem ferre, vtpote quòd vnà cū ſanguine excretæ eſſent vires, rogo liquefactus interijt duobus ſimul affectus ſupplicijs, nempe enſis, & ignis.

Deuoluitur in ignem.

§. 6. Duæ ſub Rege Dunaan paſſæ Virgines.

DVæ eximia pulchritudine Virgunculæ matrem viduam ad martyrium properātem ſequebantur, quarum prior annorum duodecim cùm Regem audiret Chriſti nomen blaſphemo ore, & maledictis inſectantem, Tyranni oculos conſputauit. Qui autem circumſiſtebant, non zelum, & id quod iure fuerat factum, laudantes, ſed tempori ſeruientes, ipſam & ſororem enſe mox conficiunt; & cùm ex defluente ſanguine manibus planè feri homines accepiſſent, eum matri offerunt: Rex enim ita iuſſerat. Illa verò (O fortē & generoſū animum!) & lubentur eum guſtat; & cùm ad cœlum ſuſtuliſſet oculos: Tibi, inquit, Chriſte Domine, hoc meum ſacrificium offero, & tibi Martyres exhibeo caſtas Virgines, quæ egreſſæ ſunt

Baron. to. 7. anno 522. ex Metaph. adſtipulantur Grati Zonaras. Cedrenus, Niceph. &c.

dictis miraculisque, vide par. 3. capite decimo ſexto, §. 2.

§. 2. *Puella item à Iudæis necata.*

Thomas à Cantiprato de Apib. l. 2. c. 29.

ANno ab Incarnatione Domini 1271. contigit in villa Teutoniæ Pfortzheim, vt anus quædam maligna & malorum inueterata, puellam ſeptennem, orbam parentibus, Iudæis, quibus erat familiaris, venderet occidendam: hanc igitur in ſecreto ſuper plura paria linteaminum, obſtructo eius ore, ad ſingulos ferè membrorum articulos incidunt, ſanguinem diligenter exprimunt, & in ipſis linteaminibus recipiunt. Exſangue corpuſculum iuxta oppidum in profluentem proijciunt, lapidum congerie obruunt: verùm tertio vel quarto inde die, manus ad cœlum erectæ indicio à piſcatoribus inuentum, in oppidum infertur. horret populus nefas, & à Iudæis id perpetratum conclamat. Erat in vicinia Marchio de Badem, qui re cognita venit ad ſpectaculum triſte. ſtatimque ipſum corpus erectum in pedes tendit ad Principem manus, ſiue vindictam, ſiue miſericordiam implorans, & poſt horæ dimidiatæ ſpatium iterum ſe defuncti more ſupinum deponit. Adductis igitur impijs Iudæis, ſtatim in teſtimonium horrendæ necis, omnia corporis vulnera copioſum ſanguinem effuderunt: ex quibuſdam indicijs capta vetula & conuicta, maximè cùm eam filia eius paruula prodiderit; adeo in pueris & vino veritas. Iudæi ſceleris machinatores cum anu nefaria in rotam acti ac ſuſpenſi: duo ſe mutuò iugularunt.

§. 3. *Septem alij pueri à Iudæis inciſi.*

Pontanus rerũ memorabiliũ l. 1

IVdæi aliquot anno 1510. ob venerabilem Euchariſtiam indignè tractatam cõprehenſi, in Marchionatu Brandeburgenſi, faſſi ſunt, intra aliquot annos, ſe Chriſtianorum infantes ſeptem trucidaſſe, & acubus enecaſſe.

§. 4. Si-

Digitized by Google

§. 4. *Simon puer Tridentinus.*

IOannes Matthias Tiburinus, Senatui, Populoque Brixiano ſalutem. Rem miram, qualem à Paſſione Domini, ad hæc vſque tempora, nulla vnquam ætas audiuit, ad vos ſcribo. Crudeles Iudæi non ſolùm res Chriſtianorum rabioſa vſurarum fame conſumunt, ſed in capita noſtra, perniciemque coniurati, filiorum noſtrorum viuo ſanguine paſcuntur. Nuper in ciuitate Tridentina tres familiæ Iudæorum conſidebant, quorum capita fuere Tobias, Angelus, & Samuel; hi ea in hebdomade, quam nos ſanctam appellamus, die Martis, 12. Cal. Apr. anno Incarnati Verbi 1475. conuenerunt in domum Samuelis, vbi Synagoga, & eorum templum, ſpectandi gratia vitulum viuentem, qui ad eos ea luce de Leuigi pago delatus erat: & dum inter ſe plurima vario ſermone conferrent, Angelus ex corde rabido hanc vocem effudit: In iſta Paraſceuè & carnes & piſces abundè nobis ſunt; vnum tantùm nobis deeſt. Reſpondit Samuel; Et quid tibi deficit? tunc coniectis oculis ad inuicem, taciti intellexerunt, quod de Chriſtiano infante immolando loqueretur, quem in contemptum Domini noſtri Ieſu Chriſti mactāt atrociter, & exhauſto ſanguine veſcētes in azymis ſuis, à fœtore, quo grauiter olent, Chriſtiano ſe cruore præſeruant, huncque ſuum appellant Iobel, id eſt, Iubilæum. Die autem Iouis omnes in Synagoga congregati ad Tobiam dixerunt: Animaduertimus neminem plus votis noſtris poſſe ſatisfacere quàm te; quotidie enim cum Chriſticolis verſaris, & pæne omnes tibi familiares ſunt. Negat Tobias, & periculum in negotio multis aſſignat rationibus; at illi ſuis eum execrationibus adſtringunt, & niſi pareat, minantur ſe ei perpetuò interdicturos Synagoga. Tobias videns omnes in eum conſpiraſſe, & præmium iam ſibi fore propoſitum, cæca auri cupidine captus; Aggrediar, inquit, libenter, Patres, prouinciam hanc.

Ioānes Matthias Tiburinus medicus quod Baron. in notis Martyrologij ait eum ſcripſiſſe eodem quo paſſus eſt anno, ſc. 1475 24. Martij.

Iudæi in Paraſceue mactant Chriſtianos pueros.

Tobias recipit ſe puerum Chriſtianũ ſuffuraturum.

Verùm, vt noſtis, pauper ſum ego, & ad commodè viuendum ars mea non ſufficit. Reſpõderunt omnes: Affer puerum huc, nulla enim vnquam erga te nos arguet ingratitudo. Tunc ad Samuelem conuerſus proditor, inquit; Nulla claue poſtes tui claudantur, vt ſi mihi quiſpiam opportunè obtigerit, intro poſſim illum leuiter impellere. Et tranſactis veſperis egreſſus, cœpit totam viciniam ſolus obambulare. Poſtquàm verò locum illum attigit, quem Foſſatum vocitant incolæ, inſignem puerum ante fores patris ſuper ligno ſedentem conſpexit nomine Simonem, qui nondũ 29. menſes nat⁹, adeo formoſus erat in cũctis, vt in eo non comprehenderetur, quod iure reprehendi poſſet. Et accedens luſtrat neminem in puerum aduertere. Porrigit Tobias digitum blandus infanti, ſpecioſus puer, benignus vt erat & facilis, candida manu capit molliter indicem, ſequitur ducentem, cumque genitoris ſedem pertranſiſſet proditor, rabida dextra prenſat manum infantis pulcherrimam, & nunc illum trahit, nunc genibus in terga impreſſis eum impellit. tunc reſpiciens puer cœpit cum lacrymis pios extollere vagitus, & dulce matris inuocare nomen: exanimatus illico proditor denarium extrahit argenteum, & porrigens infanti, illum blando ſermone compeſcuit: tali itaque capta occaſione, in domum Samuelis puerum detulit; hic Samuel velut Tigris expectans ad ſanguinem, corripiens puerum ocyus in ſuum thalamum ſuſtulit. Prætereo hic, quanta tunc dracones illi affecti ſunt lætitia: vlulabant ſiccis faucibus ſuper Chriſtianum ſanguinem, & ne puer peregrino loco deterritus clamorem effunderet, alij porrigebant vuas, alij poma, alij res alias, quibus vt plurimùm infantes delectantur, donec ſilente puero, dies ſe cum nocte coniungeret. Interea mater pueri vt eum abeſſe vidit, percuſſo pectore, vnà cum coniuge totam vrbem explorab[illegible] Pueri, & omnes, apud Iudæos eum inquirendum

Simon 29. menſium infans.

Tobias infantẽ blandè abducit.

dum afferebant; feciſſentque, niſi ob tenebras noctis denſas domum ſeſe recipere compulſi fuiſſent.

Silentium nox indixerat, cùm Moyſes vnà cum reliquis atrociſſimis Iudæis benignum illum deportantes infantem, ingreſſi ſunt veſtibulum, quod cum primis Synagogæ foribus adiũgitur; ibique in ſcamno iuxta caminum reſidens puerum ſuis genibus excepit. Porrò circumfuſi omnes veſtem ei ad vmbilicum & cubitos vſque verſo ordine detraxerunt, colligenteſque fluentem tunicam, ſuccinxerunt lateri, ita vt à fœmore vſque ad talos detractis caligis nudaretur. Et apprehendens ſudarium Samuel, quod eius pendebat à cingulo, colloque circumuoluens, comprimebat puerum, ne vagitus effunderet: alij verò manus pedeſque continebant. Tunc producto Moyſes cultro, ſummum virgæ perforauit infantis, correptaque forfice, cœpit maxillam dexteram iuxta mentum dilaniare, & particulam carnis abſciſſam in parato ibi cratere repoſuit. Colligebant adſtantes ſacrum ſanguinem, & alterno ordine, forfice porrecta, quilibet ſibi fruſtulum viuæ carnis exſcindebat. Sic fecerunt omnes primi, donec vulnus oui rotunditatem multùm excederet. Et ſi quando cedente laqueo puer gutture perſtrepebat, admotis crebrò manibus ad os, illum crudeliter ſuffocabant. Hoc Moyſes ita peracto, dexteram tibiam confeſtim eleuauit infantis, eamque ſuis ſuper genibus ſtatuens, aggreditur exteriorem partem, quæ inter canillam & cruris muſculum interiacet, ſimiliter eodẽ ferro conuellere, & capta forfice viciſſim carnem viuam viuo cum ſanguine lacerabat. Poſtmodum ſæuiſſimus ſenex ille, tanti ſceleris caput, ſemimortuum erigens infantem, petijt Samuelem à ſiniſtris pueri ſecum conſidere, & vterque ſanctiſſima illius brachia, inſtar crucifixi violenter extendentes, hortabantur reliquos, vt ſacrum illud corpus duris acubus

Atrociſſima pueri innocentis excarnificatio.

Scindunt particulas e maxilla pueri.

 infode-

infoderent. Collecti ergo omnes circum, incipientes à vertice vſque ad plantas, illum denſis ictibus perforabant, dicentes: Sicut Ieſum Deum Chriſtianorum, qui nihil eſt, trucidemus iſtum; ſic inimici noſtri confundantur in æternum. Iam pluſquam per horam miſerandus puer terribili durauerat in ſupplicio, & interdicto ſpiritu, collapſis viribus deficiebat, attollens graues oculos in cœlum, Superos aduocare videbatur in teſtes, & fatigatam tandem ceruicem demittens, ſanctum Domino reddidit ſpiritum. Tunc Moyſes & omnes reliqui oculos & palmas eleuantes in cœlum, egere gratias Deo, quòd de Chrſtianis vindictam ſimul & ſacrificium obtuliſſent: relictoque illic corpore cum plauſu ſummo per tecta diſcurrentes, ineffabilem lætitiam ſe percepiſſe demonſtrarunt: & deſcendentes ad cœnam, ſeruis præcepit Samuel, vt ſub cadis vinariis illud occulerent: timebant enim proclamationes Antiſtitis, & (crebreſcente in eos magis magiſque fama) ne furore populi capti & cæſi ad torturam ſubitò traherentur. Altero die, qui paſſionem Domini cunctis in Chriſtum credentibus in memoriam reuocat, reſtrictis labentibus in vrbem fluuijs, parentes infantis vnà cum cohorte Prætoria vbique quærentes non inuenerunt eum. Die autem Sabbathi conuenientes Iudæi in Synagoga, cunctis cernentibus, cadauer ſuper almomor (ita menſam, vbi Pſalmos, Antiphonas, Hymnoſque decantant, aut altare vocant) extenderunt: perfectiſque orationibus ſuis, rurſus in eodem loco repoſuerunt corpus. Tertiò verò die, qui ſanctum Paſcha Chriſti fidelibus attulerat, vt præſenſerunt Iudæi omnium pene mentes in eos eſſe intentas, inito conſilio, libratiſque multorum opinionibus dixerunt: Proijciamus illud veſtitum in flumen, quod noſtra ſubterfluit domo, & euntes ad Pontificem, dicamus, quoniam illud in domum noſtram aqua deduxit, & crate ferrea retentum non potuit

Acubus corpus eius foratur.

Decedit è vita S. puer.

potuit vnà cum flumine delabi. Talibus viſis nemo credet Iudæos puerum extinxiſſe. Placuit omnibus ſententia; & aſcendens ad Pontificem proditor rerum ſeriem, eo quo fuerat inſtitutũ ordine, aperuit. Tunc gauiſus Pontifex Prætorem & Præfectum Tridentinæ ciuitatis illuc, vbi iacebat puer, iuſſit ſecum accedere, quem extractum pannis inuolutum, annotatis diligenter vulneribus, in Baſilica S. Petri collocarunt, vbi maxima populorum languentiumque confluente frequentia multis maximiſque in dies fulget miraculis. Ecce Chriſtiane Ieſum inter latrones rurſus crucifixum. Ecce quid facerent Iudæi, ſi inter Chriſti fideles haberent imperium? Ob hoc ſcelus Iudæi omnes catenis ſunt conſtricti, carceribus non priùs egreſſuri, quàm debitas pœnas luant.

Pueri corpus claret miraculis.

Iudæi omnes capti.

§. 5. *Simon alius eandem coronam meruit.*

EOdem nomine nuncupatur puer alius, cui ſors eadem contigit. Non procul ab vrbe Vilnenſi, ſub ferias Chriſti Domini exiſtentis ab inferis, à Scholaſtico noſtro repertum eſt cadauer pueri nouem annorum (Simonem parentes vocabant) multis vulneribus arte quadam conciſum, ad ſanguinem ex omnibus venis eliciendum; ita recens à cæde, vt etiã calere & pene ſpirare videretur. haud dubiè criminis ſuſpicio pertinebat ad Iudæos, hominum genus in huiuſmodi immanitate verſari ſolitum, quique ipſi pecunia perfecerunt, vt res in quæſtionem non adduceretur.

Ex literis Societ. anni 1592.

CAPVT VII.

TRVCIDATI, TELIS confoſsi.

LEnius eſt tormenti genus, quo velut inſcio corpori ſanguis elicitur, & vitali ſuccedit calori exſuccus pallor: atrocius illud, cùm truculento ore lictor, minaci ſupercilio, terrifica voce, aut mucrone tenellum cominus trucidat, aut eminus telis certo deſtinat vulneri locum, aut ſagittis pectus cõfigit. ſed tali delectetur ſcopo ſæua crudelitas, volent ſagittæ, & pectus totum cooperiant, vt ericij horreat inmodum: immoto latere perſtabit animoſus puer. Verùm quid ita inſuetus doloris puer aſſueta dolorem inferre tela non ſenſiſti? *Sagittaueras*, inquit & ipſe, *tu Domine cor meum ſagitta amoris.* Atqui vita ſpoliaris. Et lubens, ait, vt meliore fruar: licet verò caueam vis inimica confringat, nullum tamen telum hac incluſam auiculam poteſt appetere: quot hiabunt in corpore vulnera, tot patebunt feneſtræ, quibus auras illa æthereas præpeti petat volatu.

§. 1. *SS. Innocentes Protomartyres.*

Martyrol. Rom 28. Decemb.

IN Bethleem Iudæ celebratur Natalis ſanctorum Innocentium, qui ab Herode Rege pro Chriſto interfecti ſunt.

Niceph. l. 1. c. 14.

De his ſic Nicephorus: Herodes cùm voto ſuo excidiſſet, captumque ei conſilium minus ſucceſſiſſet, cùm vindictæ in Magos cupiditate, à quibus illuſum ſibi eſſe putabat, incenſus, tum periculo regni amittendi concitatus, contra infantes, qui nihil ei iniuriæ intuliſſent, indignationem iramque euomit, & aduerſus naturam omnem inſurgit; Bethleemiticos enim pueros vniuerſos, qui bimuli, tenerioreſve

eſſent

eſſent, edicto interficiendos ſancit: in communi & vniuerſali Innocentium cæde ſimul occiſorum ſe eſſe eum, cui per æmulationem inſidias ſtruebat, exiſtimans: & lugere, eiulareque omnes alios (proh hominem ab omni miſericordiæ humanitatiſque ſenſu alienum!) volens, vt ipſe modò metu omni leuaretur. Obſeruauerat is certò ſtellæ exortum, quòd eam biennio antè à ſe in Perſide viſam Magi dixiſſent: atque inde coniectura accepta extra ſenſum affectionemque omnem poſitus, infantes contrucidauit. quod profectò quiſpiam ne aduerſus inanima quidem commiſerit: quippe tenellos flores conſpiciens, per commiſerationem ab eis excidendis ſe abſtineret: neque carpere, vt ita dixerim, pergeret, quæ comprehendi non poſſent. Hæc ille.

Auguſtus Cæſar (vt refert Macrobius) inter pueros, quos in Syria Herodes Rex Iudęorum intra bimatum iuſſit interfici, filium quoque eius occiſum audiens, ait: *Melius eſt Herodis eſſe porcum, quàm filium.* *Lib. 2. Satur. c. 4.*

Numerus infantium horum dicitur in Calendario Græcorum, die 29. Decemb. fuiſſe ad 14. millia. idem dicitur in Liturgia Aethiopum. Cur autem ijſdem infantibus nomen & honor Martyrum deferatur, conſule Auguſt. Martyrium verò lauit eos à peccato originis, ſicut alios communiter pueros lauat Baptiſmus; nam ſecundum Cyprianum, præfatione libri de Exhortatione Martyrij, Martyrium eſt Baptiſmus, & Baptiſmo aquæ præſtantior. Porrò Martyrium conuenit cum Baptiſmo in tribus effectibus: primò enim remittit peccatum originale in infantibus. 2. martyrio configurantur Domino, immo magis quàm baptiſmo aquæ. 3. remittit omnem pœnam peccato debitam. Quid igitur mirum, ſi infantes Bethleemitici Martyrum catologo adſcribuntur, qui etſi non loquendo, at certè moriendo Chriſtum confeſſi ſunt? *Aug. epiſt. ad Hieron. 28 de natura & origine animarum.*

August. ſe m 2. Idem ſerm de ſanctis in appendice 72.

Quam beata ætas, inquit Auguſt. *quæ necdum Chriſtum poteſt loqui, & pro Chriſto meretur occidi : nondum opportuna vulneri, & iam idonea paßioni!* Et alibi : *Qui iure dicuntur Martyrum flores. quos in medio frigore infidelitatis exortos velut primas erumpentes Eccleſiæ gẽmas, quædam perſecutionis pruina decoxit.*

§. 2. *Duo Regis filij.*

Beda hiſto. Angl. l. 4. c. 16.

CEadualla Vectam inſulam expugnaturus, promiſit, ſi voti compos fieret (quamuis nondum Chriſti ſacris imbutus) quartam inſulæ idolorum cultui adhuc deditæ partem ſe Chriſtianæ fidei exercitijs liberam permiſſurum. quod & præſtitit. Inter primitias verò eorum, qui de eadem inſulâ credendo ſaluati ſunt, duo Regij pueri, fratres vid. Arualdi Regis inſulæ, ſpeciali ſunt Dei gratia coronati. Siquidem imminentibus inſulæ hoſtibus, fuga lapſi ſunt de inſula, & in proximam Vitorum prouinciam tranſlati, vbi cùm occultandos ſe à facie Regis victoris credidiſſent, proditi ſunt, atque occidi iuſſi. quod cùm audiſſet Abbas quidam, habens non longè inde Monaſterium, venit ad Regem, qui tunc eiſdem in partibus occultus curabatur à vulneribus, quæ ei inflicta fuerant prælianti in inſula Vecta; poſtulauitque ab eo, vt ſi neceſſe eſſet pueros interfici, priùs eos liceret fidei Chriſtianæ ſacramẽtis imbui. Conceſſit Rex, & ipſe inſtructos eos verbo veritatis, & fonte ſalutari ablutos de ingreſſu regni æterni certos reddidit: moxque illi inſtante carnifice mortem læti ſubiere temporalem, per quam ſe ad vitam animæ perpetuam non dubitabant eſſe tranſituros.

§. 3. *S. Chenelmus.*

Antoninus p. 2. tit 15. Variarum hiſt 1. ſec. c. 9. §. 5.

TEmporibus Henrici III. Imper. Renelphus Rex Merciorum Chenelmum filium ſeptennem Quãdridæ ſororis filiæ alendum commiſerat. illa falsò ſibi regnum præſagiens, infantulũ tollendum è medio

dio ſatelliti, qui alumnus pueri erat, mandauit. Qui puerum venatum ducens inter frutecta obtruncauit. Quod cælatum in Anglia, ſtatim Romæ innotuit diuinitus. Nam membrana ſuper altare B. Petri ſuperne delapſa, elementis Anglicis ſcripta, columba deferente, & necatum, & ſepultum per ordinem prodidit. Quæ à quodam Anglo interpretata eſt. & mox epiſtola Papæ Regibus Angliæ compatriotam martyrem indicauit. Vnde frequenti cultu corpus leuatum eſt innocentis cum magna ſolennitate: cumque deferretur Vincelcombam, Clericorũ cantu & Laicorum plauſu excitata Quandrida Parricidalis femina, è feneſtra cœnaculi, in quo ſtabat, caput extulit, & fortè pſalterium habens præ manibus, continuatione lectionis peruenerat ad pſalmum, *Deus laudem meam ne tacueris.* quæ à fine neſcio quo præſtigio retrogradè dicens, nitebatur canentium lætitiam infirmare. Tunc verò vi diuina oculi veneficæ à cauis orbibus eius ſic cruore polluerunt verſum illum; *Hoc opus eorum, qui detrahunt mihi apud Dominum*. Extant vſque hodie in ipſo libro cruoris ſigna, immanitatem mulieris & vltionem Dei ſpirantia.

VVillielm. Malmeſbur. de geſtis Reg. Anglorum. Vſuarcus in Martyrol. Vincentius c. 30 Petr. in catal. l. 10. c. 19.

Pſal. 108.

§. 4 *S. Brixius puer.*

SAnctus Brixius martyr de ſacro fonte leuatus eſt à S. Liuino, qui apud matrem eius nobilem & religioſam matronam Craphaildem hoſpitabatur, cum qua etiam immaniter eſt trucidatus eodem die quo B. Liuinus, eò quòd ipſa palam quereretur, ſanctum Epiſcopum immeritò eſſe interfectum. Natalis neutrius celebratur: in feſto tamen tranſlationis reliquiarum Eccleſiæ S. Bauonis, in Miſſæ ſacrificio cõmemorationẽ habet innocens filiolus per ſequentem Collectã: *Propitiare nobis quæſumus Domine famulis tuis per Sanctorũ Confeſſorum tuorum Bauonis, Landoaldi Macarij, atque Amãtij & BB Martyrum tuorũ Liuini, Adriani, Brixij, & SS. Virginum, Barbaræ, VVin-*

Ex Gandenſis Cleri officio & publicis actis. Molanus 12. Nouemb.

magno contendit ſtudio, quam ex actione capiebat voluptatem, riſu indicans: & ad iacentem accedens, primùm quidem eum ferit in colli vertebris, & cùm propter oſſium duritiem parum ſcidiſſet, protinus illinc quidem tollit enſem, per iacentis autem latus eum transfadigit. Deinde cùm rurſus in prima vertebræ ſectione certiùs & opportunius percuſſiſſet, reuertitur exiliens, manu enſem in aëre quatiens. Puer verò præ dolore diu quidem palpitauit, & ſubſultauit, & eiulans volutatus eſt in ſanguine. Tandem autẽ cùm in ſpiram conuolutus caput inclinaſſet ad ventrem, & pedes ad eum contraxiſſet, vt qui vellet erigi, illa conuerſatione ad prunas appoſitas ſe deuoluit. Cùm verò maiorem, vt eſt conſentaneum, ex igne ſenſiſſet dolorem, rurſus quidem pedibus & manibus neceſſariò inſtar piſcis ſubſiliebat, aſſiduè erigens partem quæ torrebatur. Cùm verò non poſſet ampliùs ſibi ipſi opem ferre, vtpote quòd vnà cũ ſanguine excretæ eſſent vires, rogo liquefactus interijt duobus ſimul affectus ſupplicijs, nempe enſis, & ignis.

Deuoluitur in ignem.

§. 6. Duæ ſub Rege Dunaan paſſæ Virgines.

DVæ eximia pulchritudine Virgunculæ matrem viduam ad martyrium properãtem ſequebantur, quarum prior annorum duodecim cùm Regem audiret Chriſti nomen blaſphemo ore, & maledictis inſectantem, Tyranni oculos conſputauit. Qui autem circumſiſtebant, non zelum, & id quod iure fuerat factum, laudantes, ſed tempori ſeruientes, ipſam & ſororem enſe mox conficiunt; & cùm ex defluente ſanguine manibus planè feri homines accepiſſent, eum matri offerunt: Rex enim ita iuſſerat. Illa verò (O fortẽ & generoſũ animum!) & lubentur eum guſtat; & cùm ad cœlum ſuſtuliſſet oculos: Tibi, inquit, Chriſte Domine, hoc meum ſacrificium offero, & tibi Martyres exhibeo caſtas Virgines, quæ egreſſæ ſunt

Baron. to. 7. anno 522. ex Metaph. adſtipulantur Græci Zonaras. Cedrenus, Niceph. &c.

ſunt ex vtero meo, cum quibus me quoque connumeratam introduc in tuum thalamum, & (vt dicit diuinus Dauid) oſtende *Matrem propter filios lætantem.*

Pſal. 112.

§. 7. *Pueri aliquot S. Clementis Ancyrani diſcipuli.*

Metaphr apud Sur. 23. Ian.

TRedecennis ferè erat Clemens, cum parentibus orbatus à Sophia optima matrona adoptatus eſt: quo tempore cùm fames inuaſiſſet Galatiam, & omnibus ſimiliter hominibus & pecoribus afferret exitium, ipſe tollens infantes Gentilium, quicumque relicti fuerant orbati parentibus, & quicumque rurſus propter paupertatem in viam proiecti fuerant, & amictu, quo corpus tegerent, & alimento egebant neceſſario, alebat, veſtiebat, inſtituebat, & (quod his erat longè maius) ad Deum adducebat: ea quidem quæ ad corpus pertinebant, ex fidelis Sophiæ pecunijs lætus ſuppeditans; quæ autem ad doctrinam pietatis, & morum ornamentum, & animæ vtilitatem, à domo ipſe proferens ex ſapientia ſpiritus. Quos quidem ita doctrina ſua cæleſti irrigauit, vt procedente tempore excitaretur eorum animus, & tandem cum ipſo Clemente decertarent. Quocirca non ſolum multos habebat filios, ſed eos bonos, & bene educatos Sophia, quæ prius carebat filijs, veluti quandam ciuitatem ex his conſtruens adoleſcentibus, Deo vndique circumdatam, qui eſt murus longè tutiſſimus.

Zelus animarum in puero.

Cùm autem ad Domitium, cui Ameſenorum data erat adminiſtratio, deducerentur Martyres, Sophia, quæ filiorum aut martyrû potius amore tenebatur, ab eis abeſſe non potuit, ſed prompto & alacri animo ſequebatur cum eis, qui ab ea alebantur, pueris. De quibus cùm relatum eſſet ad Maximianum, iubet, vt ſi voluerint quidem diſcedere à Clemente, eis permittat domum redire: ſin verò ab eo non facilè recedant, vt eos morti dedat. Cùm hæc ergo in pueros

lata

lata eſſet ſententia, eos apprehendentes milites conabantur per vim auellere à Martyre: cùm ab eo autem diſiungi non ſuſtinerent, ipſos ſe humi deijcientes, & ambabus manibus pedes illius amplectentes, non prius dimiſerunt, quàm vnuſquiſque eorum enſe vitæ finem acceperit, cùm conſtantiam & prudentiam ſupra ætatem oſtendiſſent, & apertè monſtraſſent, perfectum hoc donum deſcendiſſe deſuper à patre luminũ, boni animi & inſtituti munificentiſſimam remunerationem. Atque locus quidem, cui puerorum corpora ſorte obtigerunt, appellatur Cãpus. Sophia eorum corpora tumulauit

Pueri aliquot necantur.

§. 8. *Alphonſus puer.*

ANno 1583. in Salſetana inſula, Goæ vicina, à Barbaris occiſi ſunt quinque è Societate IESV, inter quos Alphonſus Paciecus, cuius breuiarium quidam Alphonſus item nomine, puer 15. annorum, quòd vltrò noluiſſet tradere, vtramque ei manum amputarunt, ac deinde in fidei confeſſione perſiſtentem crudeliſſimè pugionibus confoderunt; atque ita generoſus puer ſine manibus victor occumbens apprehendit vitam æternam.

Ex lit. Soc.

§. 9. *Pueri 15. à S. Paphnutio conuerſi ſagittis confodiuntur, vnus igne crematur.*

BEatus Paphnutius ibat per totam ciuitatem quærens qui ad brauium ire vellent; noctes autem in diuinis precibus tranſigebat. Cumque exijſſet ab vrbe, inuenit ſexdecim pueros ad gymnaſium euntes, illorum Senatorum filios, qui martyrium ſuſtinuerunt. Beatus igitur Paphnutius, cùm ante illos ſtetiſſet, eoſque ſalutaſſet; Miror, inquit, filij, quòd velitis à veſtris parentibus abalienari, qui Chriſti regnum ſibi delegerunt, & in cælis regnant, nuncque in illa Sanctorum Dei metropoli cum Angelis eius ſe oblectant. Obedite igitur mihi ô filij, & credite Deo meo, in quem & parentes veſtri crediderunt, ac

Metaphr. apud Sur. 28. Apr.

me ſequentes veniatis ad Arianum Præſidem,& confiteamini IESVM regem ſæculorum,& vno animo eatis ad cælos,ad illum veritatis magiſtrum, & vera diſciplina erudiamini. Statim puerorum mens verbis B. Paphnutij confirmata eſt.itaque ſimul Deo crediderunt,dicentes:Eamus,eamus Pater Paphnuti, nihil impedimento ſit noſtræ alacritati: iam enim à mundo hoc alienati ſumus, & corda noſtra in cælis ipſis verſantur,vbi eſt & domus parentum noſtrorum. B. igitur Paphnutius ante illos currebat, velut aliquis paſtor gregem ſuum ducens; cumque ad tribunal veniſſet, clamans voce magna: Tribunal, inquit,tribunal,contra te denuo veni. Ariane Tyranne,tu cum Apolline tuo, & ego cum Domino meo IESV CHRISTO.Arianus autem iuſſit milites gladios educere, & B.Paphnutium circundare, ſed ſubitò ille à Spiritu ſancto ereptus fuit.

Id cùm ſexdecim pueri vidiſſent, aſcenderunt ad tribunal,vociferantes: *Chriſtiani nos ſumus; en vt liberè hoc dicimus.* Quibus Arianus: Vbi ſunt parentes veſtri? an vt infantes vos petulantes eſtis? Habemus, inquiunt pueri,ætatem ad reſpondendum tibi valdè idoneam: Nos ſumus illorum filij, qui martyres fuerunt, & nunc apud Deum ſunt. Sacrificate, inquit Præſes, ne corpora veſtra ſub tormentis diſpereant. Reſpondētes autem pueri, dixerunt:Crucia nos quibuſuis tormentis:non enim ſacrificamus.Arianus verò cùm in illos intuens quendam vidiſſet alijs natu minorem, annum ferè decimum tertium agentem: Quidnam,inquit,ô fili tibi proderit,ſi morte peſſima ſublatus fueris? Quin potiùs audi me,fili mi,vt apud nos ſis,& plurimas pecunias tibi largiar,ſcribamque ad Imperatores, qui honore te decorabunt, modò iuſtis dijs Apollini & Dianæ ſacrifices, de quibus & diuina Imperatoris maieſtas ſcripſit, quòd hi ſunt dij viui. Tunc puer: Et vbinam eſt Imperatoris edictum,in quo de ipſis dijs ita ſcriptum fuit? Tunc Arianus

Liberè Deū confitentur.

Pueri tredecennis mira conſtantia.

rianus iuſſit edictum proferri. Quod cùm ſacerdotes ſumpſiſſent, ipſum adorarunt. Similiter & Præſes aſſurrexit, & edictum amplexatus eſt, pueroque dedit. Illud cùm puer accepiſſet ac legiſſet, inuenit ſeptuaginta Deos in illo ſcriptos, de quibus Diocletianus ſcripſerat, vt adoratio & libamen eis offerretur. Iuſſit autem Arianus ignem ad aram accendi: cumque thus accepiſſet, tam ipſe, quàm reliqui homines in ignem coniecerunt. At puer pro thure ipſum Imperatoris edictum in ignem coniecit, dixitque: *Vnus eſt Deus Pater Domini noſtri IESV Chriſti: qui verò in edicto Imperatoris tanquam dij ſcripti ſunt, igne redarguentur.* Sacerdotes autem cùm ſuorum idolorum libellum comburi vidiſſent, vellebant crines è capitibus ſuis, & in furorem conuerſi gladijs ſe lacerabant. Arianus eâ re indignatus iuſſit puerum in aram tolli, & viuentem comburi. Illum igitur abreptum milites in mediam ardentis ignis flammam iniecerunt. Aequales verò pueri alta voce ſic eum rogabant: *Frater & conſors noſtrorum certaminum, memento noſtri apud altißimum Deum: nam propter tuam prudentiam primitiæ Deo ipſi, & ſacrificium tu ante nos oblatus es. Itaque & Præſes animi tui ſortitudinem, & ipſi Græci prudentiam tuam obſtupuerunt.* Hæc cùm illi dicerent, puer ſpiritum ſuum in medio igne Deo reddidit. At Præſes maximè indignabatur, quod Imperatoris edictum combuſtum fuerat: quamobrem cùm reliquorum puerorum nomina denotaſſet, iuſſit illos iaculis transfigi. Statim igitur milites extra vrbem illos circumdederunt, & quindecim pueros illo die iaculis transfixerunt: perfectumque fuit illorum martyrium, & immortale Dei regnum ipſi etiam poſſederunt.

70. Dij Diocletiani.

Viuus crematur.

14. pueri iaculis transfiguntur.

Digitized by Google

§. 10. *S. Chriſtina virgo annorum vndecim ſagittis configitur.*

Ado Archiep. Treuir. 9 Cal. Aug. Sur. 24. Iulij. Marul. l. 5 c. 6.

APud Italiam in Tyro, quæ eſt circa lacum Vulſinum, natale S. Chriſtinæ Virginis; quæ in Chriſtum credens Deos aureos Vrbani patris ſui Præfecti contriuit, & pauperibus diſtribuit. Ob hoc iubente patre alapis afflicta, verberibus dilaniata, ferro onuſta, in carcerem coniecta eſt. Poſt hoc cùm diutiſſimè & crudeliſſimè dilaniaretur, de carnibus ſuis patri in faciem proiecit. Cumque alligata rotæ, igni ſuppoſito, & fuſo deſuper oleo torreretur, erumpés flamma mille gentilium interfecit. Iterum carceri tradita, Angelo viſitante ſanata eſt, & refecta. Deinde cum magno ſaxi pondere in lacum Vulſinum iactata, Angelico præſidio liberata eſt. Quam ſucceſſor patris eius Dion multis iterum ſupplicijs afflixit. Sed orante illa, ſimulacrum Apollinis, quod adorare iubebatur, in fauillam ſubitò redactum eſt. Quo miraculo tria millia hominum ad fidem Chriſti conuerſa ſunt. Nouiſſimè ſucceſſor prædicti Iulianus, poſt fornacem candentem, vbi quinq; diebus illæſa permanſit, poſt ſerpentes à venefico immiſſos, ſed Chriſti fide ſuperatos, poſt abſciſſionem linguæ, ſagittis eam configi præcepit: ſicque Martyrij curſum cõſummauit anno ætatis ſuæ vndecimo.

Sagittis cõfigitur virgo annorum vndecim, quod idem aſſerit Beda.

§. 11. *Item S. Eutropia virgo duodennis.*

Metaphr. apud Sur. 25. Iun. in vita S. Febroniæ.

ITa loquitur Brienna S. Febroniam animans ad Martyrium fortiter perferendum: Filia mea Febronia, recordare quod te ſecundum iam annum agentem in manus meas à nutrice tua acceperim, & ad hanc diem nemo faciem tuam vidit: feci vt cum mundi huius mulieribus non verſareris; en vt hactenus te cuſtodiui immaculatam. Nunc autem quid faciam tibi filia mea? Oro ne ſenectutem Briennæ dehoneſtes, ne laborem ſpiritalis matris tuæ inanem efficias. Memoria repetas certatores illos, qui ante te fortiter & glorioſè Martyrium paſſi ſunt, victoriæ coro-

Febronia optimè à teneris inſtituta.

coronam ab illo cæleſti certaminum Præſide percepiſſe;non viros ſolùm , ſed etiam mulieres recordare.Recordare, quemadmodum Puella Eutropia,duodecim annos nata, Martyrium ſuſtinuerit. An non ſemper Eutropiæ obedientem animum, & eius tolerantiam,ac patientiam admirabaris, cùm eam Iudex ipſe vinculis exolutam,ſagittis peti iuſſit, vt præ metu fugeret?Sed illa matrem ita ſibi dicẽtem audiens: Filia mea Eutropia, vide ne fugias,manus ſibi poſt terga deuinxit, & ſagittis percuſſa in ſolum cecidit, & ſtatim ſpiritum emiſit, & matris præceptum non violauit.Nonne puellæ huius patientiam tu ſemper admirata es? Et illa quidem puella erat omnium literarum rudis atque ignara: tu verò & aliarum magiſtra exiſtis.

CAPVT VIII.

AQVIS, VEL ALITER SVFFOCATI.

QVID intereſt, rigidone,an liquidò tumuletur quis elemento? aquiſne, an igne?terrane, an aëre finiat quis vitam?mortis cauſa eſt attendenda; non mortis genus. Nulla pro Deo morienti mors eſt indecora,metuẽda nulla. At qui aquis aliaue ſuffocantur via, Deum nequeunt lingua fideli confiteri. Non hic Stentoreâ voce eſt opus: ingens eſt in auribus Dei clamor,amor;elinguis loquitur, præfocatus eructat verbum bonum, opera ſua ſummo dedicat Regi. Non illum oris obſtructio, non ſuffocantes aquæ, non informis lethi nodus ab alta trabe nexus vnquam ſupprimat, in altum ſemper nititur,euaditque victor.

§. 1. Pueri Iſraëlitarum filij.

1. Macha. c. 1. *Mulieres, quæ circumcidebant filios ſuos, trucidabantur ſecundum iuſſum Regis Antiochi; & ſuſpendebant pueros à ceruicibus per vniuerſas domos eorum.* Et l. 2. c. 6. *quæ infantibus ad vbera ſuſpenſis cùm publicè per ciuitatem circumduxiſſent, per muros præcipitauerunt.*

§. 2. *S. Marcellinus puer.*

P. t. de Nat. l. 2. c. 36. Et Ado. Argeus, Marceſſus, atque Marcellinus puer, fratres, paſſi ſunt in Ponto, ciuitate Tomis. Qui Marcellinus ſub Licinio principe inter Tyrones cōprehenſus, cùm nollet militare, dicens ſe Chriſtianum, nulla ratione debere terreni Principis adſcribi militiæ, cæſus ad mortem, & diu in carcere maceratus eſt. Et dum ſic detineretur in vinculis, & Argeus & Marceſſus fratres eius ipſum viſitaſſent, & ipſi deprehenſi quod Chriſtiani eſſent, coguntur idolis immolare, cùm eſſent inter militares adſcripti. Sed non conſentientes à Tribuno ſuo decollati ſunt. Marcellinus verò in mari merſus Martyrium conſummauit. Qui paſſi ſunt 4. Non. Ianuar. hæc Ado.

§. 3. *Puer quidam nobilis.*

Victor. l. 3. perſec. VVādalicæ. Baron. to. 6. Carthagine filius cuiuſdam nobilis, annorum circiter ſeptem, iuſſu Cyrillæ à parentibus ſeparatus eſt, matre ſine verecundia matronali, ſolutis crinibus poſt raptores tota vrbe currente, infantulo clamante vt poterat: *Chriſtianus ſum, Chriſtianus ſum*, cui & os obturantes, inſontem animam in ſuū gurgitem demerſerunt.

§. 4. *S. Martiel & S. Nona cum filijs* 12.

Lucius Marinæus Siculus. de rebus Hiſpan. l. 5. S. Martiel & S. Nona ciues Legionis fuerunt, & genere Nobiles, qui filios habuerunt numero 12. Chriſtianæ Legionis cultores ſanctiſſimos, quorum vndecim cum patre Martiele vno die martyriū paſſi fue-

ſi fuerunt acerbiſſimum: quos cùm S. Nona vidiſſet extinctos, vnicum filium paruulum brachijs complexa, flexis genibus, & multis perfuſa lacrymis, Deum orauit, vt eam cum filio à vitæ periculis eriperet. Et cùm hoc dixiſſet, repentè lacus exortus eſt, qui ſtatim matrem cum filio diuinitus abſorbuit, cuius aquam bibentes infirmi ſanantùr; vbi Legionenſis ciuitas circa lacum templum ædificauit, quod S. Nonæ dicitur.

Meminit etiam horum Io Marlana l. 4. c 12. de rebus Hiſp. ſed Marcellum vocat.

§. 5. *Thomas Scherodus pro fide ſuſpenſus.*

ANno 1578. decima ſeptima Februarij die, Londini puer 14. annorum, liberalis admodum formæ Thomas Scherodus, poſt ſex menſium captiuitatem, poſt catenas, poſt inediam, poſt alia plura tormenta, in arce Londinenſi patibulo appenſus eſt, ſolùm quia diuerſis quæſtionibus à iudicibus inſtitutis ſatisfacere nolens, confeſſus fuit penes Papam ſupremam Eccleſiæ eſſe poteſtatem.

In hiſtoria Anglicana.

§. 6. *Infans in odium fidei intoxicatur à matre.*

INfantem recens natum mater Mahometana ſuo primum conſenſu atque adeo rogatu, & precibus baptizatum, ipſa poſtea, vicinos & conſanguineos petulanter inſectantes non ſuſtinens, irata veneno ſuſtulit, quod cum lacte infantis ori ingeſſit, in profeſto Aſcenſionis. Infantulus in tetro illo & miſerando ſeptendecim horarum cruciatu Chriſtum non loquendo, ſed moriendo confeſſus, ante altare vitam finiuit in ipſo Aſcenſionis die, qui à Natiuitate quadrageſimus erat, & à baptiſmo decimus octauus. Scripſit P. Emanuel Pinerius, puerum, poſtquam animam Chriſto reddiderat, tanta, tamque inuſitata ſpecioſi vultus gratia reſplenduiſſe, vt beatæ animæ gloriam, quam ad Chriſtum aſcendens erat conſecutus, videretur iam vultu repræſentare.

Ioan. Haym in hiſt. Indica an. 1599.

Digitized by Google

CAPVT IX.

LAPIDIBVS OBRVTI, PENItus contriti.

GRanum ſinapis commendant ſacræ paginæ, quod tam exiguum cùm ſit, tantam tamen ſurgat in arborem, vt aduolantes ab alto volucres in eius ramis placide conquieſcant. Non minori vos, pueri, dignos admiratione prædico, quibus exiguitas prima non obfuit, quò minus in altum ſurrigentes caput, cœli incolas euocaretis, ſuauiq́ue Dei allapſu, ac familiaritate frueremini: paruum quidem eſt ſinapis granum, ſed magnæ acrimoniæ capax, quam tamen non prodit, niſi diſruptum, penituſque contritum. quis tantam in tam paruo claudi puerorum pectuſculo virtutem exiſtimaſſet? omnino diffringi debuit, & velut pilo contundi, vt concluſa ſeſe vis exereret, & ſuauis ad circumfuſos latè populos odor emanaret.

§. 1. *Mammes puer.*

Ex vita S. Mammetis pueri Specu. ii exemp. diſt. 8. § 97. & Petrus de Natal. l. 7. c. 72.

TEmporibus Aureliani erat in ciuitate Cæſarea Cappadociæ puer ſeptem annorum Mammes nomine. Hic mortuis parentibus decretum Aureliani de cultu idolorũ abhorrens, in montem, cuius ſylua denſiſſima erat, ſeceſſit, ibiq́; viuebat lectioni tantũ & orationi vacans, & lacte gregis ſui ſe paſcens. Audita autem voce cœleſti, vt in campum deſcenderet, deſcendit, ibiq́; virgam & Euangelium inueniens, ea tulit, & in montẽ aſcendit. Legente autẽ eo librũ, quẽ inuenerat in campo, conuenerunt illuc diuerſa ferarum genera, quę proſtratæ ipſum adorabant, & poſt flexa genua, ſurſum ad eum reſpiciebant. Tandem egreſſis feris maſculinis remanebant fœminæ cũ gre-

gibus

gibus manſuetis vberibus lacte plenis, quas puer Dei cū ſuis mulgens, & coagulans, & caſeos faciens, cùm ſibi abundare vidiſſet, quærens à Domino, quid inde faceret, reſponſum accepit, vt ad portam Cæſareæ deſcenderet, & pauperibus diſtribueret. Inſons puer agit cum feris familiariter.

Hoc videntes quidam Præſidi Alexandro retulerunt, quod in illo loco Magus eſſet, qui omnes feras ſyluarum maleficaret. tunc Iudex equites duos miſit ad eum: quibus ille obuians, in habitaculum ſuum duxit, eiſque caſeum & aquam appoſuit. Quibus manducantibus, facta eſt congregatio animalium ſedente eo, & legente Euangelium. quod videntes illi confugerunt ad eum. Confortauit autem eos puer ſanctus ne timerent: & dimiſſi ab eo, viſa Præſidi retulerunt. Puer autem ſanctus eos ſponte ſequutus, coram Præſide Chriſtianum ſe profitens, cùm ſacrificare reſpueret, ſuſpenſus torquetur, cumque gratias agens in cœlum intenderet, audita eſt vox dicens: *Confortare Mammes, & viriliter age.*

Tunc depoſitus, & in carcerem miſſus plus quam 40. viros fame pene deficientes ibidem inuenit. Orante autem eo, columba cælitus miſſa, portans lac & mel per feneſtram intrauit. Accipiens autem illud Mammes, ſimul cum eis manducauit. En vis orationis.

Poſt hæc puer in fornacem mittitur, ſed ſtatim ignis extinguitur. Deinde locato eo in amphitheatro, vt à beſtijs laceraretur, ab eis illæſus relinquitur. Deinde alius quidam leo de monte deſcendens per ciuitatem nullum læſit, ſed feſtinans ad amphitheatrum, S. Martyri dixit: O natura hominis Spiritu S. cooperta! ecce tui cauſa cogor ab Angelis contra naturam loqui. Hæc eo dicente, amphitheatri oſtia ab Angelis clauſa ſunt, vt nemo egredi poſſet, & aſcendens leo multitudinem Paganorum & Iudæorum laniauit, ſoluſque præſes cum ſocio illæſus remanſit, iubente Sancto, ne eum læderet. Tandem S. puer ab Angelis euocatus lapidibus obrutus emiſit ſpiritum. Obruitur lapidibus.

Digitized by Google

§. 2. *Sancta Emerentiana.*

Breuiarium Rom. 23. Iã

EMerentiana Virgo Romana, collactanea B. Agnetis adhuc Catechumena, fide & charitate flagrans, furentes in Chriſtianos idolorum cultores cùm vehementius accuſaret, à concitata multitudine lapidibus obruta eſt: quæ in cruciatibus orans ad ſepulcrum S. Agnetis proprio ſanguine, quẽ pro Chriſto conſtanter effudit, baptizata, animam Deo reddidit.

§. 3. *S. Quiricus infans cum matre Iulitta.*

Ex Act quæ Metaph. fideliter conſcripſit teſte Baron.

IVlitta, admiranda ſanè pietate Vidua, vt furorem Diocletiani fugeret, non effugeret, relicta poſſeſſione ſua ad diuerſa loca ſe recepit vnà cum filio ſuo trimulo. Verùm eam Alexander Præſes immani crudelitate ponè inſecutus, & aſſecutus vix in ciuitatem Tarſum ingreſſam tandem comprehendit. Et quidem cùm multis blanditijs fruſtra eam à fide Chriſtiana abducere conatus eſſet, iubet ipſam, infante ab eius vlnis auulſo, crudis boum neruis atrociſſimè flagellari, puerum verò oſculis & promiſſis deliniri. At puer manibus pedibuſque renitens, inimici oſcula auerſabatur pro viribus, totoque animi ſtudio ad matrem contendebat. Tanquam verò carniuoræ feræ vnguibus intercepta, vel aucupis laqueis implicata volucris alas agitabat puer, & omnibus modis è laqueis venatoris tentans euadere, manibus quidem eius vultum laniabat, pedibus verò lateribus inſultans breuiſſimus Athleta, facilè amorem illum Dæmoniacum in furorem crudeliſſimum conuertit: is enim arrepto pede ex alto tribunali ſubiectis eum gradibus lapideis alliſit, vnaque cum ſacro capite totum infantuli corpuſculum aduerſis petrarum aculeis, miſerando prorſus ſpectaculo cõtriuit. Porrò mater vt vidit dulciſſimum ventris ſui pignus glorioſo triumpho Martyrij coronatum, gaudio incredibili exultans, & iam animoſior effecta, cœpit

Quiricus gradibus alliditur.

Tyran-

Tyrannum ad ſupplicia prouocare, *&c.* ac tandem præclarum certamen capitis truncatione finiuit, cuius corpus (vt tradit Molanus) Hucbaldus Milonis diſcipulus ex donatione Epiſcopi Niuernenſis Elnonem attulit ad S. Amandi Oratorium anno 930. cùm autem deferretur, Clinicus Monachus, cui paralyſis membra diſſoluerat, reſtitutus eſt, fratreſque conuocauit, vt Hucbaldo afferenti corpus Sancti Quirici cum crucibus & cereis occurrerent, ipſeque pompæ interfuit cum magno ſtupore cernentium. Coronati ſunt circa annum Domini trecenteſimum ſecundum, temporibus Diocletiani & Maximiani Imperat. coluntur que 16. Iunij.

Mol. de Natal. SS. Belgij. idem aſſerit Guiliel. Gazæus hiſtor. Eccleſ. Belgij.

§. 4. *Duodecim pueri Cantores, qui communiter 12. Apoſtoli dicuntur.*

CLerus Carthaginenſis quòd ſanctos Martyres ſepulturæ mandauerat, exilio lacrymabili mulctatus eſt. Parantes igitur vniuerſi dorſa ſua verberibus, alacres ad exilium pergunt. De multitudine autem pergentium Confeſſorum, id eſt, Eccleſię Carthaginenſis Clericorum ſuggerente quodam ex Lectore Theucario perdito, quos ille nouerat vocales, ſtrenuos, atque aptos modulos cantilenæ, deſignatione ſua debere dicit duodecim infantulos ſeparari, quos ipſe, dum Catholicus eſſet, diſcipulos habuit. Statim illo ſuggerente, ſub feſtinatione dimittuntur, & vi barbarici furoris bis ſenus numerus puerorum de itinere reuocatur; ſegregantur corpore, non ſpiritu, à grege ſanctorum. qui timentes præcipitium, cum ſuſpirijs lacrymarum, ne diuellerentur, conſtringebant manibus genua ſociorum, quos violentia tamen hæretica minacibus ſeparans gladijs Cathaginem reuocauit. Sed cum ijs quaſi cum tali ætate, non blanditijs ageretur, ſuperiores ſuis inuenti ſunt annis, & ne obdormirent in morte, lucernam ſibi euangelici luminis accenderunt. Indignantur ob hoc grauiter

Victor l. 3. Baron. to. 6. anno 484. Martyrol. Rom 13. Iulij.

Digitized by Google

Ariani, & ſe ſuperatos à pueris erubeſcunt: vnde accenſi, ſubdi fuſtibus iubent, quos ante pauciſſimos dies verberibus varijs diſſipauerant. Imprimuntur vulneribus vulnera, & rurſum pœna reſtaurata recrudeſcit. factum eſt Domino confortante, vt nec ætas minor deficeret in dolore, & magis animus creſceret roboratus in fide: quos nunc Carthago miro colit affectu, & quaſi duodecim Apoſtolorum chorum conſpicit puerorũ: vnà degunt, ſimul veſcuntur, pariter pſallunt, ſimul in DOMINO gloriantur.

§. 5. *S. Maximus puer Monachus cum S. Liberato.*

Victor in Appendice ad l. 3. de perſecut. VVandal ex quo Baron. to. 6. an. 484

SEptem fratres non naturâ, ſed gratiâ, ſimul in Monaſterio commanentes, confeſſionis certamine expleto, immarceſſibilem peruenerunt ad coronam: ſcilicet, Liberatus Abbas, Bonifacius Diaconus, Seuerus Subdiac. Ruſticus Subdiac. Rogatus, Septimus, & Maximus, Monachi. Hos Tyrannus poſt multa tormenta iubet adhuc inauditis ſupplicijs adigi, & maioribus vinculis onerari, nauimque imperat lignorum aridorum manipulis adimpleri, atque in eadem omnibus alligatis in medio pelago igne ſuppoſito concremari. Incedebant itaque cum fiducia ad ſupplicium quaſi ad epulas concurrentes, vna voce per ambitum platearum Domino decantantes: *Gloria in excelſis* DEO, *& in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies ſalutis: quando pro fide Domini Dei noſtri perferemus præparatum ſupplicium, ne amittamus acquiſita fidei indumentum.* Sed & populus Dei clamabat: Ne timeatis, neque formidetis minas neque terrores præſentium tribulationum, ſed potiùs moriamur pro CHRISTO, quomodo ipſe mortuus eſt pro nobis.

Vnum

Vnum tamen vehementi conatu, qui inter eos infantulus videbatur, nomine Maximum, cupiebant authores malorum à Sanctorum conſortio ſeparare, dicentes: Infantule quid feſtinas ad mortem? dimitte eos, inſaniunt; & audi conſilium noſtrum, vt poſſis inuenire vitæ remedium, & tanti Regis adire palatium. Tunc ille ætate quidem puerili, ſenili tamen maturitate, clamabat: Nemo me ſeparet à S. Patre meo Liberato Abbate, & fratribus meis, qui me in monaſterio nutrierunt; cum ipſis ſum in timore Dei conuerſatus, & cum ipſis deſidero paſſionem ſuſcipere, cum quibus credo me & futuram gloriam inuenire. Nolite putare, quia poteſtis ſeducere pueritiam meam: ſimul nos voluit Dominus ſeptem congregare, ſimul dignabitur omnes vno Martyrio illo coronare. Quomodo nemo perire potuit de ſeptenario illo numero felicium Machabæorum, ita etiam ſeptenus noſtræ congregationis numerus nullum inueniet detrimentum. Nam ſi negauero Deum, & ipſe negabit me coram Patre ſuo in cœlis.

Perducti itaque cum feſtinatione ad nauale ſupplicium, pro voluntate infandi Regis vel crudelium Miniſtrorum, extenſis manibus & pedibus, clauati potiùs fuerunt quàm ligati. Et cum ignis fuiſſet lignis iniectus, ſtatim imperio diuino, videntibus cunctis extinctus eſt: cumque ſæpius renouaretur nutrientibus pabulis, iterum atque iterum extinguebatur rogus globo flammarum. Et cùm exinde magis Tyrannus furore ſimul eſſet & rubore repletus, iuſſit eos remorum ictibus enecari, & ita ſingulos in modum canum, cerebris comminutis, extingui. qui tali genere mortis debitum ſpiritum feliciter Domino reddiderunt. Nec expauerunt lignis quatientibus mortificari, quibus ſemper fuit ſpes omnis in ligno. Sed cùm in mari venerabilia corpora iactarentur, illico (quod contra naturam eſt æquoris) eadem hora pelagus littori illæſa corpora reddere

Contunduntur remoris ictibus.

mata-

me ſequentes veniatis ad Arianum Præſidem,& confiteamini IESVM regem ſæculorum,& vno animo eatis ad cælos,ad illum veritatis magiſtrum, & vera diſciplina erudiamini. Statim puerorum mens verbis B. Paphnutij confirmata eſt.itaque ſimul Deo crediderunt,dicentes:Eamus,eamus Pater Paphnuti, nihil impedimento ſit noſtræ alacritati: iam enim à mundo hoc alienati ſumus, & corda noſtra in cælis ipſis verſantur,vbi eſt & domus parentum noſtrorum. B. igitur Paphnutius ante illos currebat, velut aliquis paſtor gregem ſuum ducens; cumque ad tribunal veniſſet, clamans voce magna: Tribunal, inquit,tribunal,contra te denuo veni. Ariane Tyranne,tu cum Apolline tuo, & ego cum Domino meo IESV CHRISTO.Arianus autem iuſſit milites gladios educere, & B.Paphnutium circundare, ſed ſubitò ille à Spiritu ſancto ereptus fuit.

Liberè Deũ confitentur.

Id cùm ſexdecim pueri vidiſſent, aſcenderunt ad tribunal,vociferantes: *Chriſtiani nos ſumus; en vt liberè hoc dicimus*. Quibus Arianus: Vbi ſunt parentes veſtri? an vt infantes vos petulantes eſtis? Habemus, inquiunt pueri,ætatem ad reſpondendum tibi validè idoneam: Nos ſumus illorum filij, qui martyres fuerunt, & nunc apud Deum ſunt. Sacrificate, inquit Præſes, ne corpora veſtra ſub tormentis diſpereant. Reſpondētes autem pueri, dixerunt:Crucia nos quibuſuis tormentis:non enim ſacrificamus.Arianus verò cùm in illos intuens quendam vidiſſet alijs natu minorem, annum ferè decimum tertium agentem: Quidnam,inquit,ô fili tibi proderit,ſi morte peſſima ſublatus fueris? Quin potiùs audi me,fili mi,vt apud nos ſis,& plurimas pecunias tibi largiar,ſcribamque ad Imperatores, qui honore te decorabunt, modò iuſtis dijs Apollini & Dianæ ſacrifices, de quibus & diuina Imperatoris maieſtas ſcripſit, quòd hi ſunt dij viui. Tunc puer: Et vbinam eſt Imperatoris edictum,in quo de ipſis dijs ita ſcriptum fuit? Tunc Arianus

Pueri tredecennis mira conſtantia.

Digitized by Google

rianus iuſſit edictum proferri. Quod cùm ſacerdotes ſumpſiſſent, ipſum adorarunt. Similiter & Præſes aſſurrexit, & edictum amplexatus eſt, pueroque dedit. Illud cùm puer accepiſſet ac legiſſet, inuenit ſeptuaginta Deos in illo ſcriptos, de quibus Diocletianus ſcripſerat, vt adoratio & libamen eis offerretur. Iuſſit autem Arianus ignem ad aram accendi: cumque thus accepiſſet, tam ipſe, quàm reliqui homines in ignem coniecerunt. At puer pro thure ipſum Imperatoris edictum in ignem coniecit, dixitque: *Vnus eſt Deus Pater Domini noſtri IESV Chriſti: qui verò in edicto Imperatoris tanquam dij ſcripti ſunt, igne redarguentur.* Sacerdotes autem cùm ſuorum idolorum libellum comburi vidiſſent, vellebant crines è capitibus ſuis, & in furorem conuerſi gladijs ſe lacerabant. Arianus eâ re indignatus iuſſit puerum in aram tolli, & viuentem comburi. Illum igitur abreptum milites in mediam ardentis ignis flammam iniecerunt. Aequales verò pueri alta voce ſic eum rogabant: *Frater & conſors noſtrorum certaminum, memento noſtri apud altiſſimum Deum: nam propter tuam prudentiam primitiæ Deo ipſi, & ſacrificium tu ante nos oblatus es. Itaque & Præſes animi tui fortitudinem, & ipſi Græci prudentiam tuam obſtupuerunt.* Hæc cùm illi dicerent, puer ſpiritum ſuum in medio igne Deo reddidit. At Præſes maximè indignabatur, quod Imperatoris edictum combuſtum fuerat: quamobrem cùm reliquorum puerorum nomina denotaſſet, iuſſit illos iaculis transfigi. Statim igitur milites extra vrbem illos circumdederunt, & quindecim pueros illo die iaculis transfixerunt: perfectumque fuit illorum martyrium, & immortale Dei regnum ipſi etiam poſſederunt.

70. Dij Diocletiani.

Viuus crematur.

14. pueri iaculis transfiguntur.

Digitized by Google

§. 10. *S. Chriſtina virgo annorum vndecim ſagittis configitur.*

Ado Archiepi Treuir. 9 Cal Aug. Sur 24. Iulij. Marul. l. 5 c. 6.

APud Italiam in Tyro, quæ eſt circa lacum Vulſinum, natale S. Chriſtinæ Virginis; quæ in Chriſtum credens Deos aureos Vrbani patris ſui Præfecti contriuit, & pauperibus diſtribuit. Ob hoc iubente patre alapis afflicta; verberibus dilaniata, ferro onuſta, in carcerem coniecta eſt. Poſt hoc cùm diutiſſimè & crudeliſſimè dilaniaretur, de carnibus ſuis patri in faciem proiecit. Cumque alligata rotæ, igni ſuppoſito, & fuſo deſuper oleo torreretur, erumpẽs flamma mille gentilium interfecit. Iterum carceri tradita, Angelo viſitante ſanata eſt, & refecta. Deinde cum magno ſaxi pondere in lacum Vulſinum iactata, Angelico præſidio liberata eſt. Quam ſucceſſor patris eius Dion multis iterum ſupplicijs afflixit. Sed orante illa, ſimulacrum Apollinis, quod adorare iubebatur, in fauillam ſubitò redactum eſt. Quo miraculo tria millia hominum ad fidem Chriſti conuerſa ſunt. Nouiſſimè ſucceſſor prædicti Iulianus, poſt fornacem candentem, vbi quinq; diebus illæſa permanſit, poſt ſerpentes à venefico immiſſos, ſed Chriſti fide ſuperatos, poſt abſciſſionem linguæ, ſagittis eam configi præcepit: ſicque Martyrij curſum cõſummauit anno ætatis ſuæ vndecimo.

Sagittis cõfigitur virgo annorum vndecim, quod idem aſſerit Beda.

§. 11. *Item S. Eutropia virgo duodennis.*

Metaphr. apud Sur. 25. Iun. in vita S. Febroniæ.

ITa loquitur Brienna S. Febroniam animans ad Martyrium fortiter perferendum: Filia mea Febronia, recordare quod te ſecundum iam annum agentem in manus meas à nutrice tua acceperim, & ad hanc diem nemo faciem tuam vidit: feci vt cum mundi huius mulieribus non verſareris; en vt hactenus te cuſtodiui immaculatam. Nunc autem quid faciam tibi filia mea? Oro ne ſenectutem Briennæ dehoneſtes, ne laborem ſpiritalis matris tuæ inanem efficias. Memoria repetas certatores illos, qui ante te fortiter & glorioſè Martyrium paſſi ſunt, victoriæ coro-

Febronia optimè à teneris inſtituta.

coronam ab illo cæleſti certaminum Præſide percepiſſe;non viros ſolùm, ſed etiam mulieres recordare.Recordare, quemadmodum Puella Eutropia,duodecim annos nata, Martyrium ſuſtinuerit. An non ſemper Eutropiæ obedientem animum, & eius tolerantiam,ac patientiam admirabaris, cùm eam Iudex ipſe vinculis exolutam,ſagittis peti iuſſit, vt præ metu fugeret?Sed illa matrem ita ſibi dicẽtem audiens: Filia meą Eutropia, vide ne fugias,manus ſibi poſt terga deuinxit, & ſagittis percuſſa in ſolum cecidit, & ſtatim ſpiritum emiſit, & matris præceptum non violauit.Nonne puellæ huius patientiam tu ſemper admirata es? Et illa quidem puella erat omnium literarum rudis atque ignara: tu verò & aliarum magiſtra exiſtis.

CAPVT VIII.

AQVIS, VEL ALITER SVFfocati.

QVID intereſt, rigidone,an liquidò tumuletur quis elemento? aquiſne, an igne?terrane, an aëre finiat quis vitam?mortis cauſa eſt attendenda, non mortis genus. Nulla pro Deo morienti mors eſt indecora,metuẽda nulla. At qui aquis aliaue ſuffocantur via, Deum nequeunt lingua fideli confiteri. Non hic Stentoreâ voce eſt opus: ingens eſt in auribus Dei clamor,amor;elinguis loquitur, præfocatus eructat verbum bonum, opera ſua ſummo dedicat Regi. Non illum oris obſtructio, non ſuffocantes aquæ, non informis lethi nodus ab alta trabe nexus vnquam ſupprimat, in altum ſemper nititur,euaditque victor.

§. 1. Pueri Iſraëlitarum filij.

1. Macha. c. 1. *MVlieres, quæ circumcidebant filios ſuos, trucidabantur ſecundum iuſſum Regis Antiochi; & ſuſpendebant pueros à ceruicibus per vniuerſas domos eorum.* Et l. 2. c. 6. *quas infantibus ad vbera ſuſpenſis cùm publicè per ciuitatem circumduxiſſent, per muros præcipitauerunt.*

§. 2. *S. Marcellinus puer.*

P. t. de Nat. l. 2. c. 36. Et Ado.

ARgeus, Marceſſus, atque Marcellinus puer, fratres, paſſi ſunt in Ponto, ciuitate Tomis. Qui Marcellinus ſub Licinio principe inter Tyrones cõprehenſus, cùm nollet militare, dicens ſe Chriſtianum, nulla ratione debere terreni Principis adſcribi militiæ, cæſus ad mortem, & diu in carcere maceratus eſt. Et dum ſic detineretur in vinculis, & Argeus & Marceſſus fratres eius ipſum viſitaſſent, & ipſi deprehenſi quod Chriſtiani eſſent, coguntur idolis immolare, cùm eſſent inter militares adſcripti. Sed non conſentientes à Tribuno ſuo decollati ſunt. Marcellinus verò in mari merſus Martyrium conſummauit. Qui paſſi ſunt 4. Non. Ianuar. hæc Ado.

§. 3. *Puer quidam nobilis.*

Victor. l. 2. perſec. VVādalicæ. Baron. to. 6.

CArthagine filius cuiuſdam nobilis, annorum circiter ſeptem, iuſſu Cyrillæ à parentibus ſeparatus eſt, matre ſine verecundia matronali, ſolutis crinibus poſt raptores tota vrbe currente, infantulo clamante vt poterat: *Chriſtianus ſum, Chriſtianus ſum*, cui & os obturantes, inſontem animam in ſuũ gurgitem demerſerunt.

§. 4. *S. Martiel & S. Nona cum filijs 12.*

Lucius Marinæus Siculus. de rebus Hiſpan. l. 5.

S. Martiel & S. Nona ciues Legionis fuerunt, & genere Nobiles, qui filios habuerunt numero 12. Chriſtianæ Legionis cultores ſanctiſſimos, quorum vndecim cum patre Martiele vno die martyriũ paſſi fue-

ſi fuerunt acerbiſſimum: quos cùm S. Nona vidiſſet extinctos, vnicum filium paruulum brachijs complexa, flexis genibus, & multis perfuſa lacrymis, Deum orauit, vt eam cum filio à vitæ periculis eriperet. Et cùm hoc dixiſſet, repentè lacus exortus eſt, qui ſtatim matrem cum filio diuinitus abſorbuit, cuius aquam bibentes infirmi ſanantur; vbi Legionenſis ciuitas circa lacum templum ædificauit, quod S. Nonæ dicitur.

Meminit etiam horum Io Marlana l. 4. c 12. de rebus Hiſp. ſed Marcellum vocat.

§. 5. *Thomas Scherodus pro fide ſuſpenſus.*

ANno 1578. decima ſeptima Februarij die, Londini puer 14. annorum, liberalis admodum formæ Thomas Scherodus, poſt ſex menſium captiuitatem, poſt catenas, poſt inediam, poſt alia plura tormenta, in arce Londinenſi patibulo appenſus eſt, ſolùm quia diuerſis quæſtionibus à iudicibus inſtitutis ſatisfacere nolens, confeſſus fuit penes Papam ſupremam Eccleſiæ eſſe poteſtatem.

In hiſtoria Anglicana.

§. 6. *Infans in odium fidei intoxicatur à matre.*

INfantem recens natum mater Mahometana ſuo primum conſenſu atque adeo rogatu, & precibus baptizatum, ipſa poſtea, vicinos & conſanguineos petulanter inſectantes non ſuſtinens, irata veneno ſuſtulit, quod cum lacte infantis ori ingeſſit, in profeſto Aſcenſionis. Infantulus in tetro illo & miſerando ſeptendecim horarum cruciatu Chriſtum non loquendo, ſed moriendo confeſſus, ante altare vitam finiuit in ipſo Aſcenſionis die, qui à Natiuitate quadrageſimus erat, & à baptiſmo decimus octauus. Scripſit P. Emanuel Pinerius, puerum, poſtquam animam Chriſto reddiderat, tanta, tamque inuſitata ſpecioſi vultus gratia reſplenduiſſe, vt beatæ animæ gloriam, quam ad Chriſtum aſcendens erat conſecutus, videretur iam vultu repræſentare.

Io. m. Hayus in hiſt. Indica an. 1599.

Digitized by Google

CAPVT IX.

LAPIDIBVS OBRVTI, PENI-tus contriti.

GRanum ſinapis commendant ſacræ paginæ, quod tam exiguum cùm ſit, tantam tamen ſurgat in arborem, vt aduolantes ab alto volucres in eius ramis placide conquieſcant. Non minori vos, pueri, dignos admiratione prædico, quibus exiguitas prima non obfuit, quò minus in altum ſurrigentes caput, cœli incolas euocaretis, ſuauique Dei allapſu, ac familiaritate frueremini: paruum quidem eſt ſinapis granum, ſed magnæ acrimoniæ capax, quam tamen non prodit, niſi diſruptum, penituſque contritum. quis tantam in tam paruo claudi puerorum pectuſculo virtutem exiſtimaſſet? omnino diffringi debuit, & velut pilo contundi, vt concluſa ſeſe vis excereret, & ſuauis ad circumfuſos latè populos odor emanaret.

§. 1. *Mammes puer.*

Ex vita S. Mammetis pueri Specu li exemp. d. ſt. 8. § 97. & Petrus de Natal. l. 7. c. 72.

TEmporibus Aureliani erat in ciuitate Cæſarea Cappadociæ puer ſeptem annorum Mammes nomine. Hic mortuis parentibus decretum Aureliani de cultu idolorũ abhorrens, in montem, cuius ſylua denſiſſima erat, ſeceſſit, ibiq; viuebat lectioni tantũ & orationi vacans, & lacte gregis ſui ſe paſcens. Audita autem voce cœleſti, vt in campum deſcenderet, deſcendit, ibiq; virgam & Euangelium inueniens, ea tulit, & in montẽ aſcendit. Legente autẽ eo librũ, quẽ inuenerat in campo, conuenerunt illuc diuerſa ferarum genera, quę proſtratæ ipſum adorabant, & poſt flexa genua, ſurſum ad eum reſpiciebant. Tandem egreſſis feris maſculinis remanebant fœminæ cũ gre-

gibus

gibus manſuetis vberibus lacte plenis, quas puer Dei cũ ſuis mulgens, & coagulans, & caſeos faciens, cùm ſibi abundare vidiſſet, quærens à Domino, quid inde faceret, reſponſum accepit, vt ad portam Cæſareæ deſcenderet, & pauperibus diſtribueret.

Inſons puer agit cum feris familiariter.

Hoc videntes quidam Præſidi Alexandro retulerunt, quod in illo loco Magus eſſet, qui omnes feras ſyluarum maleficaret. tunc Iudex equites duos miſit ad eum: quibus ille obuians, in habitaculum ſuum duxit, eiſque caſeum & aquam appoſuit. Quibus manducantibus, facta eſt congregatio animalium ſedente eo, & legente Euangelium. quod videntes illi confugerunt ad eum. Confortauit autem eos puer ſanctus ne timerent: & dimiſſi ab eo, viſa Præſidi retulerunt. Puer autem ſanctus eos ſponte ſequutus, coram Præſide Chriſtianum ſe profitens, cùm ſacrificare reſpueret, ſuſpenſus torquetur, cumque gratias agens in cœlum intenderet, audita eſt vox dicens: *Confortare Mammes, & viriliter age.*

Tunc depoſitus, & in carcerem miſſus plus quam 40. viros fame pene deficientes ibidem inuenit. Orante autem eo, columba cælitus miſſa, portans lac & mel per feneſtram intrauit. Accipiens autem illud Mammes, ſimul cum eis manducauit.

En vis orationis.

Poſt hæc puer in fornacem mittitur, ſed ſtatim ignis extinguitur. Deinde locato eo in amphitheatro, vt à beſtijs laceraretur, ab eis illæſus relinquitur. Deinde alius quidam leo de monte deſcendens per ciuitatem nullum læſit, ſed feſtinans ad amphitheatrum, S. Martyri dixit: O natura hominis Spiritu S. cooperta! ecce tui cauſa cogor ab Angelis contra naturam loqui. Hæc eo dicente, amphitheatri oſtia ab Angelis clauſa ſunt, vt nemo egredi poſſet, & aſcendens leo multitudinem Paganorum & Iudæorum laniauit, ſoluſque præſes cum ſocio illæſus remanſit, iubente Sancto, ne eum læderet. Tandem S. puer ab Angelis euocatus lapidibus obrutus emiſit ſpiritum.

Obruitur lapidibus.

§. 2. *Sancta Emerentiana.*

Breuiarium Rom. 23. Iã

EMerentiana Virgo Romana, collactanea B. Agnetis adhuc Catechumena, fide & charitate flagrans, furentes in Chriſtianos idolorum cultores cùm vehementius accuſaret, à concitata multitudine lapidibus obruta eſt: quæ in cruciatibus orans ad ſepulcrum S. Agnetis proprio ſanguine, quẽ pro Chriſto conſtanter effudit, baptizata, animam Deo reddidit.

§. 3. S. *Quiricus infans cum matre Iulitta.*

Ex Act quæ Metaph. fideliter conſcripſit teſte Baron.

IVlitta, admiranda ſanè pietate Vidua, vt furorem Diocletiani fugeret, non effugeret, relicta poſſeſſione ſua ad diuerſa loca ſe recepit vnà cum filio ſuo trimulo. Verùm eam Alexander Præſes immani crudelitate ponè inſecutus, & aſſecutus vix in ciuitatem Tarſum ingreſſam tandem comprehendit. Et quidem cùm multis blanditijs fruſtra eam à fide Chriſtiana abducere conatus eſſet, iubet ipſam, infante ab eius vlnis auulſo, crudis boum neruis atrociſſimè flagellari, puerum verò oſculis & promiſſis deliniri. At puer manibus pedibuſque renitens, inimici oſcula auerſabatur pro viribus, totoque animi ſtudio ad matrem contendebat. Tanquam verò carniuoræ feræ vnguibus intercepta, vel aucupis laqueis implicata volucris alas agitabat puer, & omnibus modis è laqueis venatoris tentans euadere, manibus quidem eius vultum laniabat, pedibus verò lateribus inſultans breuiſſimus Athleta, facilè amorem illum Dæmoniacum in furorem crudeliſſimum conuertit: is enim arrepto pede ex alto tribunali ſubiectis eum gradibus lapideis alliſit, vnaque cum ſacro capite totum infantuli corpuſculum aduerſis petrarum aculeis, miſerando prorſus ſpectaculo cõtriuit. Porrò mater vt vidit dulciſſimum ventris ſui pignus glorioſo triumpho Martyrij coronatum, gaudio incredibili exultans, & iam animoſior effecta, cœpit

Quiricus gradibus alliditur.

Tyran-

Tyrannum ad ſupplicia prouocare, *&c.* ac tandem præclarum certamen capitis truncatione finiuit, cuius corpus (vt tradit Molanus) Hucbaldus Milonis diſcipulus ex donatione Epiſcopi Niuernenſis Elnonem attulit ad S. Amandi Oratorium anno 930. cùm autem deferretur, Clinicus Monachus, cui paralyſis membra diſſoluerat, reſtitutus eſt, fratreſque conuocauit, vt Hucbaldo afferenti corpus Sancti Quirici cum crucibus & cereis occurrerent, ipſeque pompæ interfuit cum magno ſtupore cernentium. Coronati ſunt circa annum Domini trecenteſimum ſecundum, temporibus Diocletiani & Maximiani Imperat. coluntur que 16. Iunij.

Mol. de Natal. SS. Belgij. idem aſſerit Guiliel. Gazæus hiſtor. Eccleſ. Belgij.

§. 4. *Duodecim pueri Cantores, qui communiter 12. Apoſtoli dicuntur.*

CLerus Carthaginenſis quòd ſanctos Martyres ſepulturæ mandauerat, exilio lacrymabili mulctatus eſt. Parantes igitur vniuerſi dorſa ſua verberibus, alacres ad exilium pergunt. De multitudine autem pergentium Confeſſorum, id eſt, Eccleſię Carthaginenſis Clericorum ſuggerente quodam ex Lectore Theucario perdito, quos ille nouerat vocales, ſtrenuos, atque aptos modulos cantilenæ, deſignatione ſua debere dicit duodecim infantulos ſeparari, quos ipſe, dum Catholicus eſſet, diſcipulos habuit. Statim illo ſuggerente, ſub feſtinatione dimittuntur, & vi barbarici furoris bis ſenus numerus puerorum de itinere reuocatur; ſegregantur corpore, non ſpiritu, à grege ſanctorum. qui timentes præcipitium, cum ſuſpirijs lacrymarum, ne diuellerentur, conſtringebant manibus genua ſociorum, quos violentia tamen hæretica minacibus ſeparans gladijs Cathaginem reuocauit. Sed cum ijs quaſi cum tali ætate, non blanditijs ageretur, ſuperiores ſuis inuenti ſunt annis, & ne obdormirent in morte, lucernam ſibi euangelici luminis accenderunt. Indignantur ob hoc grauiter

Victor l. 3. Baron. to. 6. anno 484. Martyrol. Rom 13. Iulij.

Digitized by Google

Vnum tamen vehementi conatu, qui inter eos infantulus videbatur, nomine Maximum, cupiebant authores malorum à Sanctorum conſortio ſeparare, dicentes: Infantule quid feſtinas ad mortem? dimitte eos, inſaniunt; & audi conſilium noſtrum, vt poſſis inuenire vitæ remedium,& tanti Regis adire palatium. Tunc ille ætate quidem puerili, ſenili tamen maturitate, clamabat: Nemo me ſeparet à S. Patre meo Liberato Abbate, & fratribus meis, qui me in monaſterio nutrierunt; cum ipſis ſum in timore Dei conuerſatus, & cum ipſis deſidero paſſionem ſuſcipere, cum quibus credo me & futuram gloriam inuenire. Nolite putare,quia poteſtis ſeducere pueritiam meam: ſimul nos voluit Dominus ſeptem congregare, ſimul dignabitur omnes vno Martyrio illo coronare. Quomodo nemo perire potuit de ſeptenario illo numero felicium Machabæorum, ita etiam ſeptenus noſtræ congregationis numerus nullum inueniet detrimentum. Nam ſi negauero Deum, & ipſe negabit me coram Patre ſuo in cœlis.

Perducti itaque cum feſtinatione ad nauale ſupplicium, pro voluntate infandi Regis vel crudelium Miniſtrorum, extenſis manibus & pedibus, clauati potiùs fuerunt quàm ligati. Et cum ignis fuiſſet lignis iniectus, ſtatim imperio diuino, videntibus cunctis extinctus eſt: cumque ſæpius renouaretur nutrientibus pabulis, iterum atque iterum extinguebatur rogus globo flammarum. Et cùm exinde magis Tyrannus furore ſimul eſſet & rubore repletus, iuſſit eos remorum ictibus enecari, & ita ſingulos in modum canum, cerebris comminutis, extingui. qui tali genere mortis debitum ſpiritum feliciter Domino reddiderunt. Nec expauerunt lignis quatientibus mortificari, quibus ſemper fuit ſpes omnis in ligno. Sed cùm in mari venerabilia corpora iactarentur, illico (quod contra naturam eſt æquoris) eadem hora pelagus littori illæſa corpora reddere mata-

Contunduntur remorũ ictibus.

maturauit, nec auſum fuit (vt moris eſt) triduana dilatione in profundo retinere, ne præcepto Dominico minimè paruiſſet. Ad quod miraculi genus, & ipſe Tyrannus, licet impœnitens, expauit. gaudens verò multitudo corpora SS. Mart. in monaſterio Biguæ continuo Baſilicæ, quæ dicitur Celebrinæ, diligentiſſimè ſepeliuit.

CAPVT X.

IGNE, VEL CALORE PER-empti.

Narrat Ruffinus Eccl. hiſto. l. 11. c. 26.

FERVNT aliquando Chaldæos Ignem Deum ſuum circumferentes, cum omnium prouinciarum dijs habuiſſe conflictum, in quo ſcilicet qui viciſſet, hic eſſe Deus ab omnibus crederetur. Quo audito Canopi ſacerdos (erat Canopus idolum AEgyptiorum) tale quid excogitat: hydriam fictilem minutiſſimis plenam foraminibus, cera obturatam, deſuper etiam varijs coloribus pictam, & aqua repletam ſtatuit in Deum. Adſunt Chaldæi, itur in conflictum, circa hydriam ignis accenditur, cera reſoluitur, ſudante hydria ignis extinguitur, & victorem agnoſcit. Quàm id noſtræ quoque rei aptè quadrat? hoc puerorum Martyrium de fide certamen fuit: illi fictitios deos ſuos prædicare; hi vnum verum Deum eſſe: illi colenda ſimulacra proponere; hi conſputare. Quid multa? igne his examinata: infracti pueri pyras conſcendũt, & ſtillante viſcerum adipe, aqua diuinę gratiæ hoc veluti vaſculo contenta vbi ſe diffudit, incendium omne reſtinxit, rogos compeſcuit, flammas conſopiuit. O glorioſam de ignibus reportatam victoriam! ò præclarum de Deo morte conſignatum teſtimonium! ô verè rubum Moſaicum, virentem in flammis, lucentem nec combuſtum! An non hoc ipsũ

eſt

eſt, quod ore prophetico Iſaias prædixit: *Cùm ambulaueris in igne, non combureris, & flamma non ardebit in te.* At dicet aliquis, nonne multi ignibus domiti fuere? extima tantum veſtimenta lambit flamma, corpus vſtulauit. de corpore quidem flamma & tyrannus; ſed de flamma & tyranno inuictus animus triumphauit. *Iſaiæ c. 43.*

§. 1. *Puer in ignem inſilit & cum matre crematur.*

DVm S. Aretas iugulum offerret, vt inter ſocios primus omnium coronam Martyrij conſequeretur, quædam mulier habens puerum prætercurrentem, non plus quàm quinque annos natum, cùm videret ea quæ fiebant, & ad ſimilem accenſa eſſet æmulationem, citiſſimè accurrens, cùm ipſa quoque accepiſſet Martyrum ſanguinem, ſe illo vnxit, & filium. Deinde ipſum Regem ludificabatur eum vocans Tyrannum, & quàm maxima poterat voce dicens: *Erit Hebræorum Regi ſicut Pharaoni.* Illius verò ſatellites ijs quæ dicebantur auditis, comprehenſam ſtatim mulierem ducunt ad ipſum Regem, & maledicta, quibus ipſum acerbè appetebat, renũciant, cum magna accenſione. Ille autem cùm nec ei feciſſet dicendi poteſtatem, nec eam quidem interrogaſſet, eam condemnat, vt igne moreretur. Statim ergo fuit congregata materia, & ignis ei ſubiectus, & flamma ſe in altum ſuſtulit, ſulphure, pice & ſarmentis nutrita. Deinde etiam fuit alligata mulier, & eam lictorum manus complectebantur, vt cùm fuiſſet eis onus portatu facilè, ſic in mediam flammam recta conijceretur. Puer autem, qui ſolus remanſerat, dolebat, indignabatur, ægrè ferebat, non ſecus ac recens nati pulli, non ferens Matris abſentiam. Porrò autem in pyram vertens oculos, & amiciſſima lingua matrem requirens, videt Regem ſedentem in excelſo, & ad ipſum accurrit, oculos habens plenos lacrymis, deinde *Ex Metaphr. Baron. to 7. anno 522.* *Pueri ſupra ætatem conſilium.*

deinde ſe prouoluit ad eius pedes pro matre rogãs, vt poterat. Ille autem eo accepto, genibuſque impoſito (erat enim puer ſitus & elegans, & qui vt puer, ſuauiter balbutiebat) rogabat cum quo mallet verſari, & quem magis diligeret. Ille autem matrem dicebat, matrem; & eam deflebat aſſiduè: propter eam autem, inquit, veni, & rogo, ô Rex, eam ſolui, vt me quoque aſſumat ad martyrium. Illa autem ad hoc me ſępe hortata eſt. Attendens verò Rex verba pueri: Quid eſt autem hoc, inquit, quod dicis Martyrium? ô quæ etiã infantes ſapientes reddit tua Domine gratia! *Pro Chriſto*, inquit, *mori & rurſum viuere.* Sed quis eſt hic Chriſtus? rurſum dicit Rex. Puer autem: Veni huc, inquit, ad Eccleſiam, & eum tibi oſtendam: ad aliquam ſacram imaginem Saluatoris ex more in eccleſia pingi ſolitam puer alludens. Ita quidem *cùm eſſet paruulus, loquebatur vt paruulus*; ſed quid pòſt? Interim autẽ cùm matrem aſpexiſſet, flẽs dixit: Sine, ſine me venire ad matrem: video enim eam trahi, & malè affici à lictoribus. Rex autem: Cur, inquit, huc veniſti matre relicta? ſed ſis hic nobiſcum, & dabo tibi quoſlibet fructus pulcherrimos, hoc ille quidem dixit, tãquam cum ſimplici puero atque adeo puero ſe loqui exiſtimans. Ille verò longè ſupra ætatem prudentiâ præditus, planè renuebat dicens, non hic manebo, matrem deſidero: nam arbitratus te eſſe Chriſtianum veni pro ea rogaturus: cùm Iudæum autem inuenerim, tecum nec volo quidem verſari, neque ſuſtineo omnino à te aliquid accipere. Hoc autem mihi ſolùm concede, ô Rex, vt ad matrem reuertar.

Rex fruſtra blanditur puero.

1. Cor. 13.

Regem ſtupore affecit pueri ſapientia. Quidam autem ex ijs, qui circumſtabant, excogitantes aliquid ſapientis, cenſebant, vt infans adduceretur ad Reginam, ſic teneram ætatem conantes allicere: Nam cum Rege quidem conſuetudinem exiſtimabant eſſe puero inſolitam, & vt virilem & aſperiorem: quod ſi au-

Puer æquè Reginam contemnit.

ſi audierit Reginam & mulierem, prompto & alacri animo eam ſecuturum, vt qui apud matrem blandè educaretur, & molliori delectaretur conſuetudine. Verùm rurſus pueri intelligentia ſuperauit illorum calliditatem; nec eis quidem omnino ad hæc dabat reſponſum, ſed vehementer ſolùm vocabat matrem, & in eam cum animo totos defigebat obtutus. Cùm eam autem vidiſſet inijci in ignem, vehementiùs inflammatus viſceribus, audet ſtatim puer aliquid fortius, & cùm ſtetiſſet ad genua Tyranni Dunaan, ſe inclinans, acriter ipſum Regem mordet in femore. ille autem ſimulatque ſenſiſſet morſum, & fuiſſet conturbatus, eum repente abijcit, & eum tradit cuidam ex Senatu, vt ab illo aleretur maximè Iudaicè & abiuraret Chriſtianiſmum, & ille quidem abibat, accepto puero, admirans ea quæ facta fuerant, & ſimul etiam narrans alijs. Interim autem puer eo neſciente, curſu contendit ad matrem, & inſilijt ad mediam fornacem, matremque (vt ei videbatur) amplexus, & pulcherrimum buſtum ſe ei tradens, fit cùm ipſa hæres coronæ Martyrij. Ita planè Deus: *Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem.*

Puer mordet Regem in femore.

Pſalm. 8.

§. 2. *S. Eulalia.*

S. Eulalia Emeritæ, in vrbe prouinciæ Luſitaniæ Metropolitana, Chriſtianis parentibus nata eſt. Hæc cùm rumor percrebuiſſet Datianum Hiſpaniæ præſidem ab Imperatoribus deſtinatum, vt Chriſtianam religionem penitus exterminaret, multoſque Chriſti athletas fide & pietate robuſtiſſimos horrendis ſupplicijs excarnificaret; hæc virgo nobilis & diuitijs inclyta, ſpretis vitæ huius oblectamentis, ſponte ad Præſidem contendere, eumque tyrannidis arguere decreuit. At verò parentes eius de filiæ ſuæ dignitate ac vita corporali vehementer ſoliciti, eam domi, quam ruri procul ab vrbe habebant, inuitam reti-

Lud. Gran. catechiſmi lib. 2. c. 19. & Martyrol. Rom. vbi dicit fuiſſe annorum 12. Fortun. l. 7. ad Bod. Eulalia Emerita tollit ab vrbe caput. Vitam quoq; ſcripſit Trugillo 10. Dec. ex Iſidor. &

Digitized by Google

Prud. aitque hanc eſſe aliam ab Eulalia Barcinonenſi etiã puellula apud Iſid. Idẽ ait Baron. vide ſuprà c. 4 §. 11.

retinuerunt, ne in apertum ſe periculum conijceret, & crudeli morte perpetuum parentibus atque cognatis luctum relinqueret. Itaque domi aliquamdiu ſummo parentum ſtudio & diligentia detenta, cùm Chriſti amore æſtuaret incredibili, nocte quadam reſeratis clanculum foribus per inuia ſentibus & vepribus plena ad vrbem, Angelico comitata præſidio contendit, & primo diluculo tribunal intrepidè adiens exclamauit: Quis furor aut mentis inſania vos, O ciues, exagitat, vt mutis & nullo ſenſu præditis ſimulacris honores ſupplici corpore deferatis? Dij omnes, Deæque nihil ſunt: ſed & ipſe Maximianus nihil. Præſto illico fuere carnifices, qui ferreis armati furcis mortem, & atrociſſima quæque intentabant. ſed & ipſe Datianus Præſes dæmonum fraudibus pariter inſtructus affuit, qui blanditijs incenſum amore diuino Virginis animum ad relicta ſpretaq; mundi oblectamenta reuocare conabatur. At illa: Sponſum, inquit, nobilem, diuitem & immortalem habeo, qui Chriſtus eſt, mundi Saluator. Tum Iudex: Tuam, inquit, animaduerte filia pueritiam, & in te ipſam miſericordia mouere. Dijs thus offeras, teque morte liberes. Cui virgo ait: Chriſtiana ſum ego, nunquam factura quod iubes. Tum iudex ei curatorem dedit, & impoſuit, vt verberibus afficiendam curaret: dum autem verberaretur, benedicebat Domino, & maledicebat Imperatoribus & illorum Dijs. quibus rebus factus certior Iudex, iuſſit vt ad ſe duceretur; cuius pulchritudinem cùm cerneret, oſtendit ſe in illius teneram ætatem miſericordia motum eſſe, dicens: Quid puella tibi prodeſt iſta obſtinatio? eas, & Dijs immoles, neque velis iſtas pœnas perpeti. Virgo reſpondit: Quid tibi profuit miſer, vt ſpoliata verberarer tuo iuſſu? exiſtimabas me à veritate ſeparari poſſe? aberras miſer: meum enim tantummodo corpus eſt in tua poteſtate; at ille ſolus animam meam poſſidet, qui eam creauit. & vt meam volunta-

voluntatem cognoſcas, tibi dico, quod nunc tuis Dijs & Imperatoribus maledico.

Iudex autem hoc reſponſo ſumma ira percitus, ſuum ſolium in platea poni iuſſit, & Virginem ante ſe duci, vt ibi torqueretur, imperauitque expediri virgas arborum cum ſuis nodis, illiſque eam cædi. Tunc Virgo dixit: Senex miſer, ne ſperes me tuis minis moueri poſſe, cùm his me valde robores. Cùm autem Iudex id cerneret, dixit miniſtris: Afferte oleum bulliens, & in illius mammas fundite: quod cùm facerent, inquit Virgo: hoc tuum oleum bulliens nihil mihi obfuit, immo me in meum Dominum Ieſum Chriſtum amore ampliùs inflammauit, qui quidem animam meam videre cupit. Quod cùm videret Iudex, Carnificibus dixit: Afferte ſtatim viuam calcem, & in ea imponite, deinde ſuperponite frigidam, vt in ea comburatur. tunc dixit Virgo: Ita te infernalis ignis torqueat, cùm tantopere elabores, vt Dei famulam torqueas.

Hoc autem tormento non contentus crudelis Tyrannus, iuſſit afferri ollam plumbi fuſi plenam, & vt ſuper lectum ferreum diſtenderetur. mandauitque vt priùs tormentum ei oſtenderetur; ſi fortè vellet à ſententia diſcedere; quod ſi perſeueraret in propoſito, illud plumbum in eius corpus infunderetur. Virgo verò oculis ad cœlum verſis, hoc tormentum expectabat; at plumbum congelatum eſt, & manus eorum qui fundebant comburebat. Virginem omnino non læſit: quod Iudex cùm videret, ſemper magis ira accendebatur, & vt virgis iterum crudeliter cæderetur, imperauit; deinde tegulis fractis & acuminatis vulnera fricarentur. hoc autem tormento perfecto cùm Tyrannus Virginis conſtantiam cerneret, dixit: Noli tibi perſuadere fieri poſſe, vt hinc victrix exeas, alia enim parata ſunt ſupplicia, quibus profectò vincaris. Virgo reſpondit: Me vincere nequis; is enim, qui pro me pugnat, in me vincit. Tunc crudelis

Tyrannus iuſſit, vt ad eius corpus funalia accenſa admouerent, in quo tormento Virgo dixit: Iam aſſum eſt corpus meum, vires tamen mihi minimè deficiunt: iube vt aſpergar ſale, vt cœleſti ſponſo cibus ſapidus ſim. Hoc cum audiret Tyrannus, tanta fortitudine perterritus, iuſſit vt in caminum ignis ardentis immitteretur, & inde minimè remoueretur, donec penitus abſumpta eſſet. Virgo autem in igne hymnos Deo canebant, quos cùm Tyrannus audiret, & videret nihil ampliùs tormentorum ſibi reliquum eſſe, attonitus & admirans dixit: Nos victos eſſe exiſtimo: hæc enim puella in ſua falſa opinione perſeuerat, & nullum dolorem percipit: at ne inaniter glorietur, de fornace extrahatur, ei capilli radantur, ac per forum ad dedecus nuda pertrahatur. Illa verò: Licet, inquit, ſim humi inhonorata, capillis ſpoliata, nuda & informis, is tamen, cuius amore hæc patior, non ideo à me alienabitur, ac verò vindictam de te ſumet grauiſſimam. Quod audiens Tyrannus, inquit: In equuleo eam imponite, & ad latera ignem admouete. quo facto, cœpit virgo Deum laudare his Pſalmiſtæ verbis: *Quoniam probaſti nos Deus, igne nos examinaſti ſicut examinatur argentum.*

Pſal 65.

Prudentius autem inquit, quod Virgo in hoc tormento exiſtens, carne iam ſua pectinibus ferreis lacerata, dicebat: Hæc ſigna Domine, quæ ferrum in corpus meum imprimit, literæ ſunt, quib. tuum ſanctum nomen in mea carne ſcribitur, quæ tuas victorias & triumphos prædicant. Tunc carnifices laqueum ex capillis eius confecerunt, quo impoſito illius collo, eam extra ciuitatem interficiendam perduxerunt: & equuleo impoſita, ibi iterum diſtenta fuit, & verberibus affecta, illudque cor rabidum à dæmonibus ſtimulatum non contentum ijs tormentis, quibus affecta fuerat, iuſſit vt ad illius latera funalia accenſa admouerentur: Tunc virgo dixit: Cur tanta crudelitate in me vteris Calphurniane? iam oculos adape-

rias, & me rectè cognoſcas, vt in die nouiſſimo agnoſcere poſſis, cùm ad thronū ſponſi mei Ieſu Chriſti, vbi tuæ crudelitatis meritas pœnas dabis, præſentabimur. Virginis conſtantiam admirantes non pauci, idololatria penitus relicta, ad Chriſtum ſe conuerterunt. carnifices verò vndique eam igni circumdederunt, quæ os adaperiens ardentem flammam excipiebat: ſtatimque viſa fuit illius ſanctiſſima anima ſub columbæ ſpecie, quæ in ſublime volabat. Crudelis autem Tyrannus cùm non potuerit in corpore viuo perficere quæ cupiebat, de mortuo vindictam ſumpſit, iuſſitque vt dedecoris cauſa per triduum ſuſpenſum coram omnibus eſſet: diuina verò prouidentia ſuper illud maximam niuis copiam demiſit, & illius membra pulchra reddidit; ac illoſque lauit, qui carnificum manibus ſanguine perfuſis fœdati erant, & corpus flammis aſſum nigrumque effectum, dealbatum fuit.

De prodigio-ſo S. Eulaliæ ſepulchro, vide c. 16.

§. 3. *Pueri duo S. Luciani diſcipuli.*

ADmirandum planè eſt duorum puerorum S. Luciani Martyris diſcipulorum certamen, quod Luciani germanis actis conſcriptum habetur his verbis. Maximianus cùm duos quoſdam pueros genere fratres, illuſtri loco natos, curaſſet ſiſtendos, primò quidem conabatur eos quibuſdam promiſſis ineſcare, quibus exiſtimabat pueros maximè alliciendos. poſtea iuſſit eis afferri ex ijs quæ erant apud ipſum ſacrificijs, & quæ videntibus pueris ſacrificauerat, vt & guſtarent, & nullis malis aſſicerentur: Illis autem auerſantibus, & deflentibus, & vt poterant, lingua eis balbutiente dicentibus, quòd non ſic didiciſſent à parentibus, ſed alius eſſet modus, quo ij vtebantur: minatus eſt, & ab ira mutatus: quin etiam varijs eos affecit verberibus. Cùm verò pueri fortiter reſiſterent, & nullo modo

Baron. to. 3. anno 311. Ex Metaph. Sur. 7. Ian.

Digitized by Google

cederent, eos vtique diuina roborante virtute; quidam è Sophiſtis, qui illic aderat ſimul cum Imperatore, & ad hæc eum incitabat, & inducebat, pollicitus eſt ſe ſtatim effecturum, vt ipſi comederent: ridiculum enim eſſe dicebat, ſi à pueris adhuc balbutiẽtibus viderentur ſuperari Rom. Imperatores. Tale quid ergo machinatur. Cùm ſinapis quandam acutiſſimam & toleratu difficillimam excogitaſſet confectionem, eorum quidem capita pilis nudauit, cùm autem medicamenti id, quod erat craſſiſſimum, illeuiſſet, vt ex maiore materia, repentina & maior ſimul virtus profundum penetraret, in igne accenſum illos intulit balneum. Hoc in loco pueri, cùm veluti quodam fulmine icta eſſent eorum capita, hac ipſa hora fuerũt inclinati ad ſolum vſque, nec multò pòſt cadens eorum ætate minor, prior eſt mortuus, cùm non potuiſſet reſiſtere magnitudini flammæ accenſæ in caluaria. Cùm autem alter vidiſſet fratrem cecidiſſe, quàm maxima potuit voce bona verba eſt effatus, fratris exultans victoria, eumque amplexatus eſt, & oſculatus, & eum proclamauit victorem, aſſiduè exclamans: *Frater mi viciſti*. Donec hoc dictum eloquens eumque complectẽs, & oſculans, ipſe quoque expirauit, & iacuit fratrem iam vlnis tenens. Accidit autem illo tempore hæc perpeſſio maxima, & ijs qui videbant maximè miſerabilis, ipſa quidem certè ætate attrahente plurimorum animos ad miſericordiam. Et eos quidem ij, qui ad ipſos genere attinebant, cùm ſuſtuliſſent, ſepelierunt cum alijs pueris, propter cauſæ cõmunitatem: Et hoc eſt martyrium (nempe Eccleſia Martyrum) circa Nicomediam; quod nominatur Martyrium infantium vſque in hodiernum diem.

hæc de ipſis Luciani acta.

§. 4. *Alexander & Cuthia, paruuli.*

Sur. 11. Aug.

ALexander & Cuthia Præpedignæ filij, cum ea baptizati ſunt à B. Caio Epiſcopo, quos Diocletianus in exilium iuſſit deportari, & flammis concrematos apud Oſtiam in aquas iactari.

§. 5. *Euodius cum fratribus duobus & matre Theodota.*

Ado 2. Aug.

SEcundo Auguſti celebratur natale S. Theodotæ cum tribus filijs ſuis, in prouincia Bithyniæ, vrbe Nicea, tempore Diocletiani, ſub Conſulari Nicetio, & Comite Leocadio. Qui hanc per multos dies blandimentis & terroribus cogere voluit, vt eius coniugio necteretur. Sed cùm ſancta femina nullo modo conſentiret, ferro vinctam cum filijs Conſulari Bithyniæ Nicetio deſtinauit. At ille filium eius primogenitum Euodium, Chriſtum fiducialiter confitẽtem in conſpectu matris fecit fuſtibus cædi. cui mater pia clamabat: Noli fili timere iſta verbera, per ipſa enim ad æterna Chriſti gaudia pertinges. Tunc Conſularis Nicetius iuſſit cuidam Hirtaco, vt apprehendens B. Theodotam, prius illi illuderet, & poſtmodum inter publicas meretrices conſtitueret, quam ille volens tenere, de naribus eius cœpit ſanguis vehementer effluere. qui clamans dixit Nicetio: ſtat circa eam iuuenis pulcher, auratis veſtibus indutus, ex cuius manu pugnum accepi in naribus. Conſularis ergo Nicetius iuſſit ignem copioſum accendi, & Beatam Theodotam, cum tribus filijs ſuis immitti 4. Non. Auguſt.

§. 6. *Pueri ſeptem S. Iuliani ſocij.*

S. Antonin. 1 p. de plurib. Mart. c. 1. §. 21.

SAnctus Iulianus cùm puerum Celſum multoſque milites conuertiſſet, orauit, vt quos Chriſto acquiſierat, baptiſmum reciperent. Cuius quidem pio deſiderio ita ſatiſfactum eſt. Erant ſeptem filij relicti, defuncti viri primarij vrbis Antiochenæ, vbi hæc contigerunt. qui ex genere Carini Imperatoris deſcen-

 derant,

Digitized by Google

derant, quos Imperatores, licet Chriſtianos, patris eorum gratia retinentes, iuſſerunt ſine aliqua perſecutione Chriſtianæ religioni deſeruire. Hi habebant ſecum Presbyterum, qui ſacra myſteria eis celebrabat. In quo iuſſi diuinitus, vt vna cum Presbytero carcerem peterent, vt Celſus puer & milites baptiſmi gratiam ſuſciperent. Quod cùm feciſſent, vt tetigerunt ianuas carceris, omnia clauſtra patefacta ſunt, & intrantes cum B. Iuliano Dominum orauerunt. Hoc audiens B. Iulianus, dixit: Gratias tibi, bone Ieſu, refero, qui dignatus es ita implere deſiderium meum, vt hi, quos per me tibi acquiſiſti, per baptiſmi gratiam vera fidei membra confirmentur, & quos Imperatorum impietas quaſi agnos paruulos inter agmina luporum reliquerat, ad tui ſancti nominis confeſſionem aggregentur. Hoc audiens Martianus, contremuit; & eductis de carcere, dixit: Quid vobis contigit, O infantuli, vt optetis mori ſine aliqua perſecutione, quibus conceſſum eſt arbitrio veſtro viuere, & Deum veſtrũ colere? Ad hæc ſenior eorum reſpondit: Maſſa auri naturæ ſuæ claritatem obtinet; ſed niſi per manus artificis, igne, malleo & limis in partes diſſipetur, dignum capite Regis diadema non perficitur, ita & nos quidem Chriſtiani ſumus, ſed niſi Iuliani veſtigia ſecuti fuerimus, diadema Regis æterni eſſe non poſſumus. Martian. deſperans eos ſe à ſententia deducere poſſe, ſeptem illos pueros fratres flammis concremari mandauit.

§. 7. S. *Fauſta.*

Simeon Metaphr. Sur. Feb. 6. licet Latina Martyrol. habeant 20. Septemb.

IMperante Maximiano S. Fauſta Chriſti Martyr erat in ciuitate Cyzico, diuitibus & fidelibus nata parentibus. Ab eis autem educata in Chriſti dogmatibus relicta eſt orphana, cùm eſſet annos 13. nata, & de cætero vacabat ieiunio & orationi, diuinarumq; ſcripturarum meditationi. Quamobrem conuenienter voci Domini, non poterat *abſcondi ciuitas ſupra*

Matt. 5.

montem

[illegible] fidei eius peruenit fama vſque ad aures [illegible] Maximiani; ſtatimque mittit primum [illegible] palatij, nomine Euclaſium, in ciuitatem Cyzicum, vt quæreret Fauſtam, Chriſti ſponſam, [illegible] ſi quidem perſuaſum fuerit vt ſacrificet, rectè habuerit: ſin minus, proijce eam in [illegible].

Euclaſius autem vadens Cyzicum inuenit infantem ætate quidem infantem, fide verò & prudentia valde ſenem. Quamobrem cùm ipſa ducta fuiſſet ad tribunal, vis ei afferebatur; vt dijs, qui non ſunt, ſacrificaret. Sancta autem dixit ei: Ego ijs dijs non ſacrifico, qui ſunt ſurdi & cœci, & nullo ſenſu prediti, & [illegible] ſint opera manuum hominum: habeo enim [illegible] & ſponſum Ieſum Chriſtum in cœlis, nec [illegible] cum relinquere; ne perdam meam hæreditatem, quam habeo apud Dominum. Euclaſius autem [illegible] ei: Sacrifica Fauſta dijs, ne malè & acerbè moriaris. Reſpondit Sancta: Ne putes me eſſe tanquam vnam ex ſtultis mulieribus: Nam etſi ſum pa[illegible] ætate; attamen cor meum eſt magnum & perfectum apud Deum. Euclaſius verò multa ira repletus iubet tonderi eius caput ad ignominiam & ludibrium: & ſic eam in ligno ſuſpenſam fortiter verberari. Sancta autem Fauſta cùm valde torqueretur, ſuſtulit oculos ſuos in cœlum, & orauit Dominũ: & poſtquam ſatis oraſſet, extitit ſtatim fulgur è cœlo, adeò vt multi morerentur: Euclaſius autem id videns, valdè timuit: & cùm S. Fauſtam vocaſſet, dixit ei: Dic mihi, quænam ſis: te enim aſpexi facientem opera Magica. Sancta verò dixit: Audi me Euclaſi, & fac imaginem, quæ habeat meam figuram; & deinde affer omnia tormenta, & ipſa quoque inſcribantur in imagine: ſit tibi notum, quod quomodo hæc imago non ſentiret tormenta, ita nec meum corpus ſentit tuas pœnas & ſupplicia: anima enim mea eſt tota animo [illegible] ta in DOMINO. de cetero, fac cito in [illegible] velis.

S. Fauſta [illegible] tur,

Tunc iuſſit eam in loculo incluſam clauis affigi, & ſecari. Lictores autem cùm citò feciſſent id, quod fuerat imperatum, erat ſancta intra loculum pſallens, & Dominum glorificans: & defeſſi ij, qui eam ſecabant, facti ſunt tanquam mortui, iuerunt autem ad Euelaſium, & ei dixerunt: rogamus te Domine, Mulierem quam dediſti nobis ab hora prima vſque ad horam 6. ſecantes, nihil potuimus efficere: mutauit enim ſex ſerras, & neque potuerunt eam omnino tangere; quin etiam ignem loculo admouimus, illa verò pſallebat, dicens; *Cùm ambulaueris in igne, non combureris, & flamma non ardebit in te.*

Clauis configitur, ſecatur.

Iſaiæ 43.

Hæc cùm audiſſet Euelaſius, non parum fuit animo anxius; & dicit S. Fauſtæ; O Mulier me ſtupore affeciſti, faciens opera mirabilia: ſum octoginta annos natus, & nunquam vidi talia. De cetero adiuro te per Deum, cui credis, dic mihi omnem veritatem. Reſpondit S. Fauſta, & dixit ei; Rogo te Domine mi, mentem diligenter adhibe; id enim quod dicitur, eſt virtus diuina, ſicut tu quoq; adſpexiſti, & citò tibi perſuadebo, vt ſis ſocius meæ religionis. Ille autem dixit: Dic liberè veritatem, ego verò attentè audiam. Sancta eum de fide Chriſtiana ſigillatim inſtituit, & Euelaſi⁹ cùm Dei virtutem cognouiſſet eſſe magnam & inſuperabilem, compunctus à S. Spiritu, cœpit cogitare & conuerti ad bonum, & de cetero iuſſit relaxari Fauſtam. Tunc currens vnus ex ſeruis Euelaſij, renunciauit Imperatori Maximiano rem totam. Imperator valdè motus animo, cùm maxima celeritate vocaſſet Maximinum ſuum Præfectum, qui erat ſæuiſſimus, eique per deos adiurato mandata dediſſet, Cyzicum miſit ad Euelaſium, quem iratus alloquens: Dic mihi, inquit, ſceleſtum caput, quemadmodum auſus es relinquere maximos deos, & eos deſpicere, credens ſtultis Chriſtianis, & eis accedens? Dixit Euelaſius: Per meum caput, ſi tu quoque Fauſtam audiueris,

Euelaſius reſipiſcit.

ueris, citò agnoſces Deum viuum, & eris beatus. Præfectus verò Maximinus valde ira commot' iuſſit eum ſuſpenſum in ligno fortiter verberari. Dum diu autem verberaretur, ad Dominum clamabat dicens: Domine Deus omnipotens, qui opem tuliſti ancillæ tuæ Fauſtæ, in omnibus quæ ei acciderunt afflictionibus, & meis oculis oſtendiſti tua mirabilia, me quoque humilem libera ab hoc ſæuiſſimo & immaniſſimo Præfecto: quoniam te deſideraui Domine, propter multa & magna tua mirabilia. Quæ poſtquam ipſe eſſet precatus, rurſus iuſſit Præfectus lampades ignis eius admoueri lateribus: quod cùm factum eſſet maxima celeritate, B. Euelaſius rogauit S. Fauſtam, vt pro ipſo oraret. Sancta autem his auditis, valde miſerata, cœpit pro eo orare, & ſic dicere: Domine Deus meus, dona mihi gratiam tuam, & accipe Euelaſium in numerum tuorum iuſtorum, quoniam es benedictus in ſæcula: amen.

Euelaſius atrociter verberatur.

Lampades eius lateribus admouentur.

Tunc Præfectus iuſſit quoque S. Fauſtam ſiſti pro tribunali, vt quæ perſuaſiſſet Euelaſio fieri Chriſtianum. Cùm autem veniſſet Sancta, dicit ei Præfectus Maximinus: Sceleſtum caput, quomodo auſa es venerandum Sacerdotem Euelaſium à dijs maximis auellere, & ipſum ad Deum tuum adducere? Fauſta dixit: Spero in bono & benigno Deo meo, qui vocauit Euelaſium, vt fieret filius veritatis, fore vt te quoque vocet ad eius adorationem. Dixit Præfectus: Fauſta, ne putes me eſſe ſtultum, vt eſt is, qui fuit perſuaſus. & ſtatim iuſſit eã ligari, & clauos eius talis infigi. Cùm hæc autem facta eſſent maxima celeritate, Sancta ne omnino quidem ſenſit tormenta. Videns verò Præfectus hunc cruciatum eam non attingere, vocata cohorte, dixit: Si quis hoc difficilius & maius inuenerit ſupplicium, id ei valde proderit. Tunc reſpondens vnus ex eis nomine Claudius, dixit Præfecto: Domine mi, ſi tua Celſitudo iubet eam cito mori, obijciatur beſtijs: Præfectus autem iuſſit hoc fieri; & cùm

Fauſta tormenta non ſentit.

ducta fuiſſet nuda in ſtadium, in eam emiſerunt leænam: leæna verò accurrens eam adorauit: & poſt hæc plurimæ in eam emiſſæ beſtiæ, currentes ad eius pedes ſe proiecere. Tunc cùm rurſus vidiſſet Præfectus alienum miraculum, & quod erat præter omnem opinionem, iuſſit eam pedibus trahi per terram. Cùm autem nuda traheretur B. Fauſta, clamauit ad Dominum, ſic dicens: Domine IESV Chriſte, tege tuum figmentum: & ſtatim nubes deſcendit de cælo, & texit eam: poſthæc autem rurſus vir alius nomine Euſebius dixit Præfecto: Si tua iubet Celſitudo, da mihi in eam poteſtatem. Dixit verò Præfectus: Accipe eam. Cùm in eam autem accepiſſet poteſtatem Euſebius, adduxit fabrum ferrarium, & cùm ipſe feciſſet clauos ferreos, eius caput clauis confixit, frontemque, & oculos, & pectus, & tibias, perinde ac crepidam, & cùm hæc omnia facta eſſent, Deum apud ſe orabat dicens: Domine IESV Chriſte, ago tibi gratias, quòd tu ſis cognitor cordium: gloriatio & corona iuſtorum: Me quoque humilem & indignam tuam famulam dignare inueniri in ſtadio tranquilli ad te portus, & Maximinum Præfectum fac confirmari in tuo timore, & adduc eum in fide & charitate eorum, qui te confitentur ſolum verum Deum, vt ſciant omnes te eſſe ſolum Deum, & te decere gloriam in ſæcula ſæculorum; amen. Cùm vidiſſet autem Euſebi⁹ ſe nihil proficere, victum à tenera Virgine, iuſſit afferri ſartaginem, & in eam inijci picem & reſinam, & ſulphur, & inijci S. Fauſtam ſimul cum S. Euelaſio, vehementiſſimo igne ſubtus accenſo. Cùm hoc autem factum eſſet, & SS. Martyres ſtantes in ſartagine pſallerent, ignis fuit extinctus, & refrixit ſartago. Tunc cùm Præfectus Maximinus vidiſſet Sanctorum fidem & tolerantiam, dixit: Deus æterne, qui feciſti Euelaſium connumerari cum Sancta ancilla tua Fauſta, me quoque ſuſcipe humilem & peccatorem, & me cum duobus connumera, vt ego quoque vi-

Fera nihil eam lædit.

Caput eius & corpus clauis configitur.

Maximin. credit in Chriſtum.

lis

lis & minimus impleam ſanctam Trinitatem, &c. Statimque currens, venit prope ſartaginem, vbi S. Fauſta, & S. Euclaſius: & cùm extendiſſet oculos ſuos in cœlum, & ſe ſignaſſet ſigno crucis per totum corpus, dixit: *In nomine patris, & Filij & Spiritus ſancti*, & ego vobiſcum ſum. cùm verò cruciſſet ſuos voſtes, & rurſus feciſſet id quod eſt in Chriſto ſignaculum, ſe iecit in ſartaginem. Tunc Fauſta magno gaudio repleta, dixit: Gloria tibi Chriſte Deus, qui non vis perire aliquem, ſed omnes eſſe ſaluos, & ad agnitionẽ venire veritatis, ecce enim ſum in medio duorum tanquam vitis fructum ferens, & triplex funiculus non diſrumpetur, quoniam dixit Dominus Deus noſter: *Vbicumque fuerint duo aut tres congregati in nomine meo, illic ſum in medio eorum*. ea hæc dicente, exitit vox è cælo, dicens: *Venite ad me qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos.* Cum hæc ergo audiſſent, & magno gaudio repleti eſſent, & Dominum laudaſſent, & ei gratias egiſſent venerandas ſuas & ſanctas Deo in pace tradiderunt animas, menſis Feb. 6.

Nota de ſigno crucis per totum corpus.

Matth. 18.

Matth. 11.

Animæ ſimul tres emittunt.

§. 8. Iacobi pueri duodecennis in Iaponia perpeſſum cum parentibus Martyrium.

ARimandonus intelligens ſe apud Regem malè audire, quod animi ſui remiſſione fides Chriſtiana vigeret adhuc Arimæ, & de ſe penitus actum veritus, niſi denuo ad rem Chriſtianam prorſus labefactandam animum vireſque seriò adhiberet, Gubernatoribus ſuis illico mandat, vt ex prima nobilitate octo, quos eis nominauit, omnibus artibus adoriantur, vt vel ad breue tempus Chriſtianam religionem deponerent, ſi in perpetuum nolint abijcere, & hoc ipſum nõ niſi ore ten.ᵘ; ſed Gubernatores nihil ab eis obtinere potuerunt. Ex ijs octo, tres quos maximè

Ex lit. Soc. Ieſu an. 16 I.

perti-

Digitized by Google

pertinaces eſſe animaduerterant, igni tradere vnà cum vxoribus, & liberis decernunt: nec mora, mandant vt rectà ciuis cuiuſdam domum petant, neque ex ea pedem efferant. Illi exultantibus animis eò ſponte aduolant, ipſi ſe in carcerem ſiſtunt. Dies erat Dominica ſub veſperam, quinta Octob. anno 1613. Vni nomen Adrianus, ſecundus & tertius vocabatur Leo. Ioanna Adriani, Martha, Leonis primi vxor, liberis Iacobo qui duodecimum, & Magdalena quæ 20. agebat annum, & Paulus Leonis ſecundi filius. Dies Martis illuxerat cùm certi nuncij Gubernatorum nomine vinctos adeunt, & eò quod Chriſtiani eſſent, ea ipſa die (ſeptima videlicet Octobris) igni tradendos denunciant: quod nuncium licèt eis nequaquam nouum fuerit, nouis tamen eos gaudijs cumulauit, quòd optatam ſibi diem tandem aduentaſſe viderent, qua voti compotes, parato ſibi pro Chriſti fide incendio fruerentur.

Dum igitur lacrymantes præ gaudio ſinguli pro ſe DEO gratias agunt, certatim ad eorum veſtigia prouoluti Sodales Congregationis Martyrum imprimis, tam fauſtum eis nuncium lætis acclamationibus gratulantur, alij eorum apud Deum interceſſionem, alij rem Chriſtianam commendant, alij ſudarium, vel quicquid demum illud ſit, quo vſi ſint, ſibi flagitant. Ad hæc beati martyres ſeſe excuſare, erubeſcere, reniti. Immo ipſe Iacobus puer, vbi ſe à Chriſtianis, qui eius latus frequentes ſtipabant, & martyrem inclamari, & apud Deum interceſſorem depoſci, audiuit, modeſte, & piè: Videte, inquit, quomodo me Martyrem vocetis, necdum confecto certamine: ego quidem martyrij coronam adſpicio, ſed nondum eam ſum aſſecutus, quam quia Dei benignitate aſſecuturum me ſpero, magna animi alacritate ad eam contendo.

Dum ſe igitur ad triumphum comparant, primùm quo-

quotidianas veſtes elegantioribus mutant, tum oblatum ſibi Sodalitatis B. Mariæ V. candidum, ad talos vſque defluentem, habitum ſinguli ſuperinduunt; cùm ecce milites introeunt, veniaque poſtulata, quam læto ſanè, & animo, & vultu vltro dedere martyres, manus tranſuerſas in modum crucis à tergo colligant; Iacobum, quòd puer eſſet admodum, liberum ſinunt. Verùm ægrè ferens ſe ſine vinculis eſſe, colligari ſibi manus ſemel atque iterum flagitauit: ſed ad colligandas puero manuſculas funes aptos deeſſe cauſati ſunt milites.

Ergo ſupradicti Sodales veluti ſupplicationem inſtituunt, quo ordine poſſunt circumfuſam multitudinem digerunt, præeunt quini, ſeni, ſepteni longo & directo ordine. Sequuntur Martyres niueo B. Virginis habitu, ſinguli æquo interuallo diſiuncti: quos, ad vtrumque latus, medios tenent Confraternitatis curatores, cum facibus cereiſque accenſis, extremū agmen obtinent plurimi magnâ funalium & luminū copiâ triumphalis pompę ſpeciem augentes, & beatæ Virginis Litanias decantantes.

Fortè aderat vir quidam Nobilis, qui bene merendi de martyribus voluntate, quod ſupererat lutoſæ viæ Iacobum in humeros ſublatum ad martyrij locum vſque geſtare cupiebat. Cui Iacobus: Chriſtus Dominus rhedane, an equo, ductus ad crucis ſupplicium properauit? ſanè non arbitror: ne me igitur ad mortem pedibus ire vetato; laborem certa mox ſequetur quies. Appoſitè ad tempus: ſed hoc magis incenſus vir ille Nobilis, puerum Martyrem vi correptum & multum reluctantem in humeros ſublatum geſtauit. Vix ad ſupplicij locum ventum erat, cùm quaſi ſigno dato Chriſtianis omnibus in vnum conuolantibus magni repentè recurſus vndique omnium vacti, qui feſtium fimbrias Martyribus tangere, & particulas abſciſſas auferre geſtirent. ſed pari martyrum modeſtia cohibiti ſunt. Iam ſinguli ad palos alli-

alligabantur, cùm Chriſtiani circumfuſi, partim vt Martyrum cruciatus vehementiſſimos vtcumque leuarent, partim vt inuictam eorũ fidem magis ac magis excitarent, ſuaui cantu Symbolũ Apoſtolorũ, orationem Dominicam, ac ſalutationem Angelicam percurrere cœperunt. Verùm etſi vix milites ignem circumpoſuerant, cùm coagmentata ſarmenta ignem concipiunt, inuicti Martyres in tam horrendi incendij carnificina veluti doloris ſenſu expertes, gaudijs perfuſi videbantur. Longum eſſet ſingula de ſingulis commemorare: certè Magdalena quo animo perſtiterit in medijs flammis, ſatis oſtendit, cùm ardentes prunas, quibus circumſepta ardebat, lætabunda arripuit, eaſque ſummo vertici (quod venerationis apud Iaponios eſt) ſupertulit. Et Iacobus item noſter ſolutis igne vinculis, prunas, quas vicerat, feſtiuus calcãs ad matrem gratulabundus accedit, terque ſanctiſſima IESV & MARIAE nomina aliquanto contentiore voce, quam non pauci diſtinctè perceperunt, inclamans, beatæ matris funus cumulans, ad eius latus extinctus concidit: Continere ſe non potuere plurimi, maximè Sodales Congregationis Martyrum, quin & vitæ memores, & periculi quod adibant, in medios ignes inſilirent, & viuacibus flammis vndique correpta corpora, graſſantis incendij eriperent iniurijs, adeo vt & eorum corpora, & trabes ipſæ, quibus alligata fuerant, & quidquid eſt eiuſmodi, breui aſportata fuerint, ne prunis quidem, vel cineribus ipſis in ſupplicij loco relictis. Epiſcopus Ludouicus Cerqueica, debita inquiſitione facta, eos veros Chriſti Martyres eſſe pro concione declarauit.

Vide p. 3. c. 7. §. 9. & c. 7. §. 5.

CAPVT

CAPVT XI.

IVGVLATI, & MINVTATIM Diſſecti.

SEQVVNTVR alij, qui tormenta corporibus ſuis atrociſſima exceperunt maiore fortitudine, quam ætate. Verùm quid agis truculente lictor? mucronem vti iugulo imprimas? vt triſulca teneras fauces ſica aperias? O agnelli, quis hic vos tutabitur? Age tamen feritas, educ de vagina fulminantem aciem, gladium expedi, ſecurim, machæram, frameam, verutum, acinacem, rhomphæam, & quicquid denique chalybs ferro mixtus acuit, illud totum appara, pùerulos inuenies paratiores ad cædem ferendam, quàm ſis ad inferendam. Ecce iugulum porrigunt, & quo vultu paulò antè cupedias, eodem nunc plagam expetunt. quos vel rigore fulminantis gladij facilè putaras deterrendos, ij non niſi exſangues vim animi deponũt. Sed eſt quod inſuper in pueris ſtupeas; non vno vulnere occubuiſſe ſatis eſt, iuuat ire per totũ corpus in vulnera, totieſque cædem inferre, quot numerantur membra, immo minutatim vnumquodque eorum diſſecare, vt periſſe putes, tot inter manus ac vulnera, corpuſculum. O minutal, feritatis ferculum exquiſitum! Vobis hæc, Angeli, ſunt fruſtula in extremum iudicij diem colligenda; tibi Deus colliganda.

§. 1. S. Agnes.

SEruus Christi Ambroſius Virginibus ſacris: Qualiter paſſa ſit Agnes beatiſſima, ad memoriam reuocemus. Tertio decimo ætatis ſuæ anno mortem perdidit, & vitam inuenit, quia ſolum vitæ dilexit authorem. Infantia quidem computabatur in annis, ſed

D. Ambroſ. ſerm. 91. Sur. 21 Ian. de eadem Prud. Periſteph.

ſed erat ſenectus mentis immenſa: corpore quidem iuuencula, ſed animo cana: pulchra facie, ſed pulchrior fide. Dum à ſcholis reuertitur, à Præfecti Vrbis filio adamatur. cuius parentes dum requiſiſſet, & inueniſſet, cœpit offerre plurima & plura promittere. Denique detulerat ſecum precioſiſſima ornamenta, quæ à B. Agnete veluti quædam ſtercora ſunt recuſata. Vnde factum eſt, vt iuuenis maiori perurgeretur amoris ſtimulo. Et putans eam maiora velle accipere ornamenta, omnium lapidum precioſorum ſecum detulit gloriam: & per ſeipſum, & amicos, & notos, & affines cœpit aures Virginis appellare, diuitias, domos, poſſeſſiones, familias atque omnes mundi huius diuitias repromittere, ſi conſenſum ſuum coniugio non negaret.

Hieron ad Demetr. Antoninus 1 p.

S. Agnes petitur à Præfecti filio.

Ad hæc B. Agnes tale dediſſe fertur iuueni reſponſum: Diſcede à me fomes peccati, nutrimentum facinoris, pabulum mortis: Diſcede à me, quia iam ab alio amatore præuenta ſum, qui mihi ſatis meliora te obtulit ornamenta, & annulo fidei ſuæ ſubarrhauit me, longè te nobilior & genere, & dignitate. Ornauit me inæſtimabili dextrocherio: dextram meam & collum meum cinxit lapidibus precioſis: tradidit auribus meis inæſtimabiles margaritas, & circumdedit me vernantibus atque coruſcantibus gemmis. Poſuit ſignum in facie mea, vt nullũ præter ipſum amatorem admittam; induit me cyclade auro texta, & immenſis monilibus ornauit me. oſtendit mihi theſauros incomparabiles, quos mihi ſe daturum, ſi ei perſeuerauero, repromiſit. Non ergo potero ad contumeliam prioris amatoris vel adſpicere alium, & illũ derelinquere, cũ quo ſum charitate deuincta; cuius generoſitas celſior, poſſibilitas fortior, adſpectus pulcrior, amor ſuauior & omni gratia elegantior. à quo mihi iam thalamus collocatus eſt, cuius mihi organa modulatis vocibus cantant. Iam mel & lac ex ore eius ſuſcepi: iam amplexi-

Nota conſtantiam teneriſſimæ Virginis.

Digitized by Google

plexibus eius caſtis adſtricta ſum; iam corpus eius corpori meo ſociatum eſt, & ſanguis eius ornauit genas meas; cuius mater virgo eſt, cuius pater fœminam neſcit, cui Angeli ſeruiunt, cuius pulchritudinem ſol & luna mirantur; cuius odore reuiuiſcunt mortui, cuius tactu fouentur infirmi, cuius opes nunquam deficiunt; ipſi ſoli ſeruo fidem, ipſi me tota deuotione committo: quem cùm amauero caſta ſum, cùm tetigero, munda ſum; cùm accepero, virgo ſum. nec deerunt poſt nuptias filij, vbi partus ſine dolore ſuccedit, & fœcunditas quotidiana cumulatur.

Cum profitetur corpus Chriſti ſuo eſſe corpori ſociatum, innuit abſque dubio fidē Eccleſiæ illius æui fuiſſe [illegible] Eucharistia.

Audiens hæc inſanus iuuenis, amore carpitur cœco, & inter anguſtias animi, anhelo cruciabatur ſpiritu. Inter hæc, lecto proſternitur, & per alta ſuſpiria amor medicis aperitur: Fiunt nota patri, quę fuerant inuenta à medicis, & eadē paterna voce quę fuerāt iam dicta à filio, ad petitionē Virginis reuoluuntur. Abnegat Agnes beatiſsima, & ſe nullo pacto prioris aſſerit ſponſi fœdera violare: cumque pater diceret in faſtibus Præfecturæ ſe agere, & idcirco nō ſibi quemuis illuſtriſsimum virum etiam poſſe præferri: cœpit tamen vehementiſsimè inquirere quis eſſet ſponſus, de cuius ſe Agnes poteſtate iactaret. Tunc extitit quidam ex Paraſytis eius, qui diceret hanc Chriſtianam eſſe ab infantia; & Magicis artib. ita occupatam, vt dicat Chriſtum ſuum ſponſum. Audiens hæc Præfectus, lætus efficitur, & miſſa apparitione cum ingenti ſtrepitu, ſuis eam tribunalib. præcepit ſiſti. & primò quidem blandis eam ſermonibus ſecretiùs prouocat; deinde terroribus pulſat. Sed virgo Chriſti, nec blandimentis ſeducitur, nec terrore concutitur: ſed eodem vultu, eodem animo perſeuerans, & terrentem ſimiliter ſicut blandientem animo deridebat. Videns itaque Symphronius Præfectus tantam in puella conſtantiam, parentes eius alloquitur; & quia erant Nobiles, & vim eis inferre non poterat, titulum eis Chriſtianitatis oppo-

Agnes ſiſtitur ad tribunal.

ſuit. Sequenti namque die Agnetem ſibi præſentari iubet, & iterum, iterumque repetens, replicare cœpit de iuuenis amore ſermonem. cumque omnis ſermo eius caſſo labore deficeret, ſiſti eam iterum ſuis tribunalibus iuſſit; cui & dixit: Superſtitio Chriſtianorum, cuius te magicis artibus iactas, niſi à te fuerit ſegregata, non poteris inſanias abijcere pectoris, neque æquiſſimis conſilijs præbere conſenſum: vnde te ad venerandam Deam Veſtam properare neceſſe eſt, vt ſi perſeuerantia Virginitatis placet, eius die noctuque ſacrificijs reuerendis inſiſtas.

Sapiens reſponſum.

Ad hæc Beata Agnes dixit: Si filium tuum, quamuis iniquo amore vexatum, tamen viuentem hominem recuſaui, hominem vtique, qui eſt rationis capax, qui & audire, & videre, & palpare, & ambulare poteſt, & flore lucis huius cum bonis frui: ſi ergo hûc cauſa amoris Chriſti nulla poſſum ratione reſpicere, quomodo poſſum idola muta & ſurda, & ſine ſenſu, & ſine anima colere, & ad iniuriam ſummi Dei ceruicem meam vanis lapidibus inclinare? Audiens hæc Præfectus Symphronius, dixit: Cupio conſultum infantiæ tuæ, & adhuc te Deos blaſphemantem idcirco differo, quia annos tuos infra ſenſum adſpicio: noli ergo temetipſam ita deſpicere, vt motus deorum incurras. Beata Agnes dixit: Noli infantiam corporalem ita in me deſpicere, vt putes me te velle habere propitium. fides enim non in annis, ſed in ſenſibus inuenitur: & DEVS omnipotens mentes magis comprobat quàm ætates. DEOS autem tuos, quorum motus me incurrere non vis, ipſos iraſci permitte, ipſi hoc mihi præcipiant, ipſi iubeant ſeſe coli, ipſi iubeant ſe adorari. Verùm quoniam ad hoc video te tendere, quod impetrare non poteris, quicquid tibi videtur, exerce. Symphronius Præfectus dixit: Vnum tibi è duobus elige: cum virginibus Deæ Veſtæ ſacrifica, aut cum meretricibus ſcortaberis in contubernio lupana-

lupanaris; & longè erunt à te Chriſtiani, qui te ita magicis artibus imbuerunt, vt hanc calamitatem intrepido animo te poſſe perferre confidas. Vnde, vt dixi, aut ſacrifica Deæ Veſtæ, ad laudem generis tui, aut ad ignominiam natalium tuorum eris publicæ abiectionis ſcortum. Tunc Beata Agnes cum ingenti conſtantia dixit: Si ſcires quis eſt Deus meus, non iſta ex ore tuo proferres; vnde ego quia noui virtutem Domini mei I e s v Chriſti, ſecura contemno minas tuas, credens quod neque ſacrificem idolis tuis, neque polluar ſordibus alienis. Mecum enim habeo cuſtodem corporis mei Angelum Domini: nam vnigenitus Dei filius, quem ignoras, murus eſt mihi impenetrabilis, & cuſtos mihi eſt nunquam dormiens, & defenſor mihi eſt nunquam deficiens. Dij autem tui, aut ærei ſunt, ex quibus cucumæ melius fiunt ad vſus hominum; aut lapidei, ex quibus ſternuntur plateæ. Diuinitas ergo non in lapidibus vanis habitat, ſed in cælis: non in ære aut aliquo metallo, ſed in regno ſuperno conſiſtit: tu autem & ſimiles tui, niſi ab iſtorum cultu receſſeritis, ſimul vos pœnæ concludent. ſicut enim illi igne conflati ſunt, vt funderentur; ſic colentes eos perpetuo incendio conflabuntur: non vt fundantur, ſed vt confundãtur in æternũ, & pereant. Ad hæc inſanus Iudex iuſſit eam exſpoliari, & nudam ad lupanar duci ſub voce Præconis, dicentis; Agnem ſacrilegam virginem, Dijs blaſphemiam inferẽtem, ſcortum lupanaribus datam. Statim autem vt exſpoliata eſt, crine reſoluto, tantam denſitatem capillis eius diuina gratia conceſſit, vt melius videretur fimbrijs eorum quàm veſtibus tecta. Ingreſſa autem turpitudinis locum, Angelum Domini ita præparatum inuenit, vt circumdaret eam immenſo lumine, ita vt nullus poſſet eam præ ſplendore reſpicere. Fulgebat enim tota cellula illa quaſi radians ſol in virtute ſua, & quanto quis curioſior

Nudatur virgo, & ad lupanar ducitur.

Ecce promptum Angeli cuſtodis officium.

oculis eſſe voluiſſet, tanto ſibi viſus aciem obtundebat: cumque ſe in oratione Domino proſtrauiſſet, apparuit ante oculos eius ſtola candidiſsima: & apprehendens eam induit ſe, & dixit: Gratias tibi ago Domine Ieſu Chriſte, qui me in numero ancillarum tuarum computans, veſtem hanc mihi largiri præcepiſti: ita namque ad menſuram corpuſculi eius aptum erat indumentum, & ita nimio candore conſpicuum, vt nullus dubitaret hoc Angelicis manibus præparatum. Interea Lupanar efficitur locus orationis: in quo omnis, qui fuiſſet ingreſſus, adoraret, & veneraretur, dans honorem immenſo lumini, & mūdior egrederetur foras, quam fuerat intus ingreſſus. Cumque hæc agerentur, Præfecti filius, qui author erat huius ſceleris, venit ad locum cum ſodalibus ſuis iuuenculis, inſultaturus puellæ, cum quibus libidinis ſuæ ſe poſſe credebat ludibrium exercere. & ingreſſos ante ſe furentes pueros, & turpiter ſæuientes, cum omni veneratione, & ingenti admiratione egreſſos, cœpit impotentes arguere, atque vanos & molles, ac miſeros iudicare: & irridēs, locum, in quo virgo orabat, audacter ingreſſus eſt; & videns tantum lumen circa eam, non dedit honorē Deo; ſed irruens in ipſum lumen, priuſquam eam vel manu contingeret, cecidit in faciem ſuam, & præfocatus à Diabolo expirauit. Videntes autem ſocij eius, quod moras intus faceret, putabant obſcœnis eum operibus occupari. & ingreſſus eſt vnus ex iuuenibus, qui ei familiarior erat, vt cōgratularetur inſultationi eius: & mortuum eum inueniens, exclamauit voce magna, dicens: Piiſsimi Romani, ſuccurrite, magicis artibus iſta meretrix Præfecti filium interfecit. Fit repente concurſus populorum ad theatrum, & varia furentis populi acclamatio. Alij dicebant Magam, alij innocentem, alij ſacrilegam conclamabant. Præfectus autem audiens filium ſuum interiiſſe, cū ingenti tumultu venit ad theatrū,

Accepit cælitus veſtem.

Præfecti filius à Diabolo præfocatur.

&

& ingreſſus locum , in quo corpus filii eius iacebat exanime, cum ingenti clamore dicebat: Crudeliſſima omnium fœminarum, ad filium meum voluiſti apodixin, & ſignum tuæ artis magicæ demonſtrare? & cùm talia atq; alia huiuſcemodi verba repeteret, & cauſas mortis eius ab ea vehementer inquireret, ait ad eum beatiſſima Agnes: Ille, cuius voluntatem volebat perficere, ipſe in eum poteſtatem accepit: quare aũt omnes, qui ad me ingreſſi ſunt, ſani ſunt? quia vniuerſi dederunt honorẽ Deo, qui miſit Angelũ ſuum, & induit me hoc indumento miſericordiæ, & cuſtodiuit corpus meum, quod ab ipſis cunabulis Chriſto conſecratum eſt, & oblatum. Videntes ergo ſplendorem Angelicum adorabant omnes, & abcedebant illæſi. Hic autem impudens ſtàtim vt ingreſſus eſt, ſæuire cœpit & fremere: cumque manũ ſuam ad me contingẽdam aptaret, dedit eum Angelus Domini in reprobam quam conſpicis mortem. Dicit ei Præfectus: In hoc apparebit quia non magicis artibus iſta geſſiſti, ſi deprecata fueris Angelum ipſum, vt reſtituat mihi filium meum ſanum. Cui B. Agnes dixit: Licet fides veſtra hoc impetrare non mereatur à Domino, tamen quia tempus eſt, vt virtus Domini mei IESV Chriſti manifeſtetur: egredimini omnes, vt ſolitam ei orationem offeram. cumque vniuerſi fuiſſent egreſſi proſternens ſe in faciem planam, rogare cœpit Dominum, vt iuuenem ſuſcitaret: orante autem illa, apparuit Angelus Domini, qui eleuauit eam flentem: & confortans animum eius, iuuenem ſuſcitauit, qui egreſſus foras cœpit voce publica clamare, & dicere: Vnus Deus in cælo, & in terra, & in mari, qui eſt Deus Chriſtianorum: nam omnia templa vana ſunt: dij qui coluntur omnes vani ſunt, & penitus nec ſibi poſſunt, nec alijs aliquod auxilium exhibere. Ad hanc vocem omnes Aruſpices & templorum Pontifices perturbantur, & fit per eos vehementior quàm fuerat ſeditio populorum. Atque omnes

Redit idem ad vitam precibus Virg.

Chriſtum palam confitetur.

vna voce clamabant: Tolle Magam, tolle Maleficam, quæ & mentes mutat, & animos alienat.

Præfectus autem videns tanta mirabilia, obſtupuit: ſed veritus proſcriptionem, ſi contra templorum Pontifices ageret, & Agnem contra ſuam ſententiam defenſaret, vicarium ad ſeditionem populi iudicem dereliquit: ipſe autem triſtis abceſſit, quòd eam non potuit poſt reſurrectionem filij ſui liberare. tunc Vicarius Aſpaſius nomine iuſſit in conſpectu omnium ignem copioſum accendi, & in medio eam præcepit iactari flammarum. Quod cùm fuiſſet impletum, ſtatim in duas partes diuiſæ ſunt flammæ, & hinc atque illinc ſeditioſos populos exurebat, ipſam autem penitus in nullo contingebat incendium. Eò magis non hoc virtutibus diuinis, ſed maleficijs reputantes, dabant fremitus inter ſe populi, & infinitos clamores ad cælos. Tunc Beata Agnes expandens manus ſuas in medio ignis, his verbis orationem fudit ad Dominum: Omnipotens, adorande, colende, tremende Pater Domini noſtri IESV Chriſti, benedico te, quia per filium tuum vnigenitum euaſi manus hominum impiorum, & ſpurcitias diaboli impolluto calle tranſiui. ecce & nunc rore cæleſti perfuſus per Spiritum ſanctum focus iuxta me moritur, flamma diuiditur, & ardor incendij huius ad eos, à quibus in me miniſtratur, effunditur. Benedico te pater prædicande, *&c.* Cumque compleſſet orationem, ita omnis ignis extinctus eſt, vt nec tepor quidem incendij remaneret. Tunc Aſpaſius Vrbis Romæ Vicarius, populi ſeditionem non ferens, in guttur eius gladium mergi præcepit. Atque hoc exitu, roſeo ſui ſanguinis rubore perfuſam Chriſtus ſibi ſponſam & martyrem conſecrauit.

S. Agnes in ignem conijcitur.

Oratione flammas extinguit. Iugulatur.

§. 2.

§. 2. *Mauritij Imperatoris filij.*

PHocas tyrannus cùm in Mauritij Imperatoris necem velut furijs quibuſdam raptus eſſet, primum liberos ipſos in conſpectu patris occidit, deinde verò & ipſe Mauritius reſectionem capitis ſuſtinens, ferro cæſus occubuit, egregia animi virtute in ſumma ea calamitate exhibita: cùm namque liberorum nutrix infante vno Imperiali ſubtracto, puerum ipſa ſuum lactentem ad cædẽ protuliſſet, Mauritium adſtantem percuſſoribus arcanum ſuppreſſi pueri ſui conſilium indicaſſe ferunt; quod minimè æquum eſſe duceret, vt in alium (cùm ab ipſo Deus pœnas expeteret) animaduerteretur. Atque eo infante iugulato, cædes eiuſmodi pro ſanguine lacteum liquorem profudit. *Niceph. l. 18. c. 40. Eutropius l. 17. rerum Rom. Io Zonaras to. 2. annal. de Mauritio.*

§. 3. *S. Pelagius*

PLures ſunt qui Pelagij præclarum Martyrium cõſcripſere. antiquior autem cæteris, qui tum vixit, eodemque in loco verſatus interfuit, Raghuel, totius rei geſtæ hiſtoriam eſt perſecutus, qui primam cauſam cur puer decennis detineretur in carcere, eam aſſerit, quòd cùm in bello aduerſus Gallæciam ab Arabum Rege excitato, captiuus Ermoigius Epiſcopus remanſiſſet, ductus Cordubam, vt ſe nexibus liberaret, eundem Pelagium ſobrinum ſuum, decem annorum reliquerit obſidem, puerum elegantiſſimæ formæ, atque ſpectatæ virtutis; quique totum illud triẽnium & ſemis, quo manſit incluſus, venturi præſcius ad Martyrij præparationem impendit. Cùm verò venuſtus facie non ad Martyrium, ſed ad delicias Tyranni educeretur è carcere ab eodemque mille modis ſuaderetur ad turpia: magnis ille animis renitens, comparauit ſibi ea occaſione Martyrium; quod quonam modo tranſactum fuerit, & conſummatum, ab eodem authore ſic accipe. *Baron. to. 10. an. 925. ſcribit quoque eius martyrium Ribadeneira. 30. Iun.*

Acta Martyris Pelagii per Raghuelem eius temporis ſcriptorem.

Interea poſt conſtantem ſcilicet fidei exhibitam confeſſionem, cùm eum ilocaliter Rex tangere vellet, abuti ſcilicet: Tolle canis, inquit S. Pelagius, nũquid me ſimilem tuis effeminatum exiſtimas? & illico veſtimenta, quę indutus erat, ſcidit, & fortem in palæſtra ſe athletam conſtituit, eligens potius dignè pro Chriſto mori, quàm turpiter cum diabolo viuere & vitijs inquinari. ipſum verò adhuc ſuaderi poſſe Rex exiſtimans, ſuis præcepit tyronibus, vt eum ſuaſorijs delinirent lenocinijs, ſi fortè apoſtatãdo, tantis acquieſceret regalibus pompis. Sed ille adiuuante Domino fortis ſtetit, & intrepidè permanſit, Chriſtianum ſe ſolummodo prædicans, Deique per ſæcula præceptis obſecundare ſe dicens. Eius feruentiſſimum Rex ſpiritum contra ſe perſiſtere videns, atque in ſuis deſiderijs ſpretum eſſe intelligens, ira ſtimulatus: Appendite, inquit, illum in forcipes ferreas, ac ſtrictum tamdiu ſurſum, deorſum, viciſſim leuantes deponite, quouſque aut animam exhalet, aut Chriſtum eſſe Dominum deneget: quod B. Pelagius forti animo pertranſiens, ſtabat intrepidus, qui adhuc pro Chriſto pati non recuſabat. cuius cùm immobilem Rex conſtantiam videret, iuſſit eum membratim gladio ſcindi, & in flumen proijci. Qua miniſtri poteſtate accepta, per tam immania in eum exerto pugione ludibria debacchati ſunt, vt putares ſacrificia cõponere de eo, quem immolari, eis inſcijs, in conſpectu Domini noſtri IESV Ch. erat neceſſe. & qui iam electus manebat in cælis, adhuc duriter patiebatur in terris: nam alius brachium radicitus amputauit, alius tibias diſſecuit, alius etiam ceruices ferire non deſtitit. Interea ſtabat martyr intrepidus, ex quo guttatim ſanguis diſtillabat pro ſudore profluus, nullum interim præter Dominum IESVM Chriſtum inuocans, pro quo pati non recuſabat, dicens: *Domine eripe me de manu inimicorum meorum.* Quem ſanè diuina poteſtas non deſeruit, faciens illum in pœnis Confeſſo-

Crudeliſſime cæditur puer Pelagius.

rem,

rem, ac ſub gladij mucrone, glorioſum in cælis Martyrem. Porrò manus, quas ille ad Deum leuabat, illi ſceleratiſſimi gladio amputabant. Inter quæ beatiſſimus Pelagius feſſus anhelabat. Et quia qui hominũ miſereretur nõ aderat, Deum ſolummodò inuocabat. clamabat quidem athleta fortiſſimus, ſed præſens certamini præerat Dominus: *Veni*, inquiens, *accipe coronam, quam tibi ab initio mundi promiſi*. Inter hæc ſpiritus migrauit ad Deum, corpus verò proiectum eſt in fluminis alueum; ſed poſt hæc nullatenus defuere fideles, qui illud quærerent, atque in ſepulcrum honorificè deferrent, cuius quidem caput tenet cœmiterium S. Cypriani, corpus verò ceſpes S. Geneſij. O verè dignum Deo Martyrium, hora ſeptima cœptum, veſpere autem eodem die conſummatum! Igitur hic beatiſſ. Pelagius ætate circiter tredecim annorum & ſemis paſſus eſt Cordubæ, Habdarragma Rege imperante, die videlicet Dominica, hora decima, ſexto Cal. Iul. æra 963. regnante Domino IESV Christo, qui viuit &c. Hactenus ſcriptio Raghuëlis. **Aetas S. Pelagij.**

§. 4. *Ioannes puer Hiſpanus.*

ANno 1576. captus eſt à Malauaribus Indis, cis Gangem, in ora Commorinenſi puer annorum duodecim, cui nomen Ioanni, natione Hiſpanus: cumque formoſâ ac liberali ſpecie foret, dono donatus eſt cuidam Regulo, qui eximia pueri indole delectatus, nihil non egit, vt à Chriſti cultu illum deduceret: inter cætera eſt pollicitus, ſe illi in matrimonio collocaturum filiam, quam pulcherrimè ornatam iuſſit in medium procedere, vt eius aſpectu, blanditijſque deliniretur. Vbi verò poſt multa tentata ſe nihil ille proficere vidit, furore ſuccenſus, atrociſſimum ſupplicium mandat apparari. Nihil eo conſternatus impubes, petito temporis ſpatio, quo ſupplicaret Deo, intrepidus ad extremum ſe nihili **Bozius 10. l. L. 11. c. 1.**

ſed erat ſenectus mentis immenſa: corpore quidem iuuencula, ſed animo cana: pulchra facie, ſed pulchrior fide. Dum à ſcholis reuertitur, à Præfecti Vrbis filio adamatur. cuius parentes dum requiſiſſet, & inueniſſet, cœpit offerre plurima & plura promittere. Denique detulerat ſecum precioſiſſima ornamenta, quæ à B. Agnete veluti quædam ſtercora ſunt recuſata. Vnde factum eſt, vt iuuenis maiori perurgeretur amoris ſtimulo. Et putans eam maiora velle accipere ornamenta, omnium lapidum precioſorum ſecum detulit gloriam: & per ſeipſum, & amicos, & notos, & affines cœpit aures Virginis appellare, diuitias, domos, poſſeſſiones, familias atque omnes mundi huius diuitias repromittere, ſi conſenſum ſuum coniugio non negaret.

Hieron ad Demetr. Antoninus 1 p.

S. Agnes petitur à Præfecti filio.

Nota conſtantiam tenerrimæ Virginis.

Ad hæc B. Agnes tale dediſſe fertur iuueni reſponſum: Diſcede à me fomes peccati, nutrimentum facinoris, pabulum mortis: Diſcede à me, quia iam ab alio amatore præuenta ſum, qui mihi ſatis meliora te obtulit ornamenta, & annulo fidei ſuæ ſubarrhauit me, longè te nobilior & genere, & dignitate. Ornauit me inæſtimabili dextrocherio: dextram meam & collum meum cinxit lapidibus precioſis: tradidit auribus meis inæſtimabiles margaritas, & circumdedit me vernantibus atque coruſcantibus gemmis. Poſuit ſignum in facie mea, vt nullũ præter ipſum amatorem admittam; induit me cyclade auro texta, & immenſis monilibus ornauit me. oſtendit mihi theſauros incomparabiles, quos mihi ſe daturum, ſi ei perſeuerauero, repromiſit. Non ergo potero ad contumeliam prioris amatoris vel adſpicere alium, & illũ derelinquere, cũ quo ſum charitate deuincta; cuius generoſitas celſior, poſſibilitas fortior, adſpectus pulcrior, amor ſuauior & omni gratia elegantior. à quo mihi iam thalamus collocatus eſt, cuius mihi organa modulatis vocibus cantant. Iam mel & lac ex ore eius ſuſcepi: iam amplexi-

plexibus eius caſtis adſtricta ſum; iam corpus eius corpori meo ſociatum eſt, & ſanguis eius ornauit genas meas; cuius mater virgo eſt, cuius pater fœminam neſcit, cui Angeli ſeruiunt, cuius pulchritudinem ſol & luna mirantur; cuius odore reuiuiſcunt mortui, cuius tactu fouentur infirmi, cuius opes nunquam deficiunt; ipſi ſoli ſeruo fidem, ipſi me tota deuotione committo: quem cùm amauero caſta ſum, cùm tetigero, munda ſum; cùm accepero, virgo ſum. nec deerunt poſt nuptias filij, vbi partus ſine dolore ſuccedit, & fœcunditas quotidiana cumulatur.

Cum profitetur corpus Chriſti ſuo eſſe corpori ſociatum, innuit abſque dubio fidē Eccleſiæ illius æui fuiſſe [illegible] euchariſti[illegible].

Audiens hæc inſanus iuuenis, amore carpitur cæco, & inter anguſtias animi, anhelo cruciabatur ſpiritu. Inter hæc, lecto proſternitur, & per alta ſuſpiria amor medicis aperitur: Fiunt nota patri, quę fuerant inuenta à medicis, & eadē paterna voce quę fuerāt iam dicta à filio, ad petitionē Virginis reuoluuntur. Abnegat Agnes beatiſsima, & ſe nullo pacto prioris aſſerit ſponſi fœdera violare: cumque pater diceret in faſtibus Præfecturæ ſe agere, & idcirco nō ſibi quemuis illuſtriſsimum virum etiam poſſe præferri: cœpit tamen vehementiſsimè inquirere quis eſſet ſponſus, de cuius ſe Agnes poteſtate iactaret. Tunc extitit quidam ex Paraſytis eius, qui diceret hanc Chriſtianam eſſe ab infantia, & Magicis artib. ita occupatam, vt dicat Chriſtum ſuum ſponſum. Audiens hæc Præfectus, lætus efficitur, & miſſa apparitione cum ingenti ſtrepitu, ſuis eam tribunalib. præcepit ſiſti. & primò quidem blandis eam ſermonibus ſecretiùs prouocat: deinde terroribus pulſat. Sed virgo Chriſti, nec blandimentis ſeducitur, nec terrore concutitur: ſed eodem vultu, eodem animo perſeuerans, & terrentem ſimiliter ſicut blandientem animo deridebat. Videns itaque Symphronius Præfectus tantam in puella conſtantiam, parentes eius alloquitur; & quia erant Nobiles, & vim eis inferre non poterat, titulum eis Chriſtianitatis oppo-

Agnes ſiſtitur ad tribunal.

 ſuit.

ſuit. Sequenti namque die Agnetem ſibi præſentari iubet, & iterum, iterumque repetens, replicare cœpit de iuuenis amore ſermonem. cumque omnis ſermo eius caſſo labore deficeret, ſiſti eam iterum ſuis tribunalibus iuſſit; cui & dixit: Superſtitio Chriſtianorum, cuius te magicis artibus iactas, niſi à te fuerit ſegregata, non poteris inſanias abijcere pectoris, neque æquiſſimis conſilijs præbere conſenſum: vnde te ad venerandam Deam Veſtam properare neceſſe eſt, vt ſi perſeuerantia Virginitatis placet, eius die noctuque ſacrificijs reuerendis inſiſtas.

Sapiens reſponſum. Ad hæc Beata Agnes dixit: Si filium tuum, quamuis iniquo amore vexatum, tamen viuentem hominem recuſaui, hominem vtique, qui eſt rationis capax, qui & audire, & videre, & palpare, & ambulare poteſt, & flore lucis huius cum bonis frui: ſi ergo hũc cauſa amoris Chriſti nulla poſſum ratione reſpicere, quomodo poſſum idola muta & ſurda, & ſine ſenſu, & ſine anima colere, & ad iniuriam ſummi Dei ceruicem meam vanis lapidibus inclinare? Audiens hæc Præfectus Symphronius, dixit: Cupio conſultum infantiæ tuæ, & adhuc te Deos blaſphemantem idcirco differo, quia annos tuos infra ſenſum adſpicio: noli ergo temetipſam ita deſpicere, vt motus deorum incurras. Beata Agnes dixit: Noli infantiam corporalem ita in me deſpicere, vt putes me te velle habere propitium. fides enim non in annis, ſed in ſenſibus inuenitur: & DEVS omnipotens mentes magis comprobat quàm ætates. DEOS autem tuos, quorum motus me incurrere non vis, ipſos iraſci permitte, ipſi hoc mihi præcipiant, ipſi iubeant ſeſe coli, ipſi iubeant ſe adorari. Verùm quoniam ad hoc video te tendere, quod impetrare non poteris, quicquid tibi videtur, exerce. Symphronius Præfectus dixit: Vnum tibi è duobus elige: cum virginibus Deæ Veſtæ ſacrifica, aut cum meretricibus ſcortaberis in contubernio lupana-

lupanaris; & longè erunt à te Chriſtiani, qui te ita magicis artibus imbuerunt, vt hanc calamitatem intrepido animo te poſſe perferre confidas. Vnde, vt dixi, aut ſacrifica Deæ Veſtæ, ad laudem generis tui, aut ad ignominiam natalium tuorum eris publicæ abiectionis ſcortum. Tunc Beata Agnes cum ingenti conſtantia dixit: Si ſcires quis eſt Deus meus, non iſta ex ore tuo proferres; vnde ego quia noui virtutem Domini mei IESV Chriſti, ſecura contemno minas tuas, credens quod neque ſacrificem idolis tuis, neque polluar ſordibus alienis. Mecum enim habeo cuſtodem corporis mei Angelum Domini: nam vnigenitus Dei filius, quem ignoras, murus eſt mihi impenetrabilis, & cuſtos mihi eſt nunquam dormiens, & defenſor mihi eſt nunquam deficiens. Dij autem tui, aut ærei ſunt, ex quibus cucumæ melius fiunt ad vſus hominum; aut lapidei, ex quibus ſternuntur plateæ. Diuinitas ergo non in lapidibus vanis habitat, ſed in cælis: non in ære aut aliquo metallo, ſed in regno ſuperno conſiſtit: tu autem & ſimiles tui, niſi ab iſtorum cultu receſſeritis, ſimul vos pœnæ concludent. ſicut enim illi igne conflati ſunt, vt funderentur; ſic colentes eos perpetuo incendio conflabuntur: non vt fundantur, ſed vt confundãtur in æternũ, & pereant. Ad hæc inſanus Iudex iuſſit eam exſpoliari, & nudam ad lupanar duci ſub voce Præconis, dicentis; Agnem ſacrilegam virginem, Dijs blaſphemiam inferẽtem, ſcortum lupanaribus datam. Statim autem vt exſpoliata eſt, crine reſoluto, tantam denſitatem capillis eius diuina gratia conceſſit, vt melius videretur fimbrijs eorum quàm veſtibus tecta. Ingreſſa autem turpitudinis locum, Angelum Domini ita præparatum inuenit, vt circumdaret eam immenſo lumine, ita vt nullus poſſet eam præ ſplendore reſpicere. Fulgebat enim tota cellula illa quaſi radians ſol in virtute ſua, & quanto quis curioſior

Nudatur virgo, & ad lupanar ducitur.

Ecce promptum Angeli cuſtodis officium.

oculis eſſe voluiſſet, tanto ſibi viſus aciem obtundebat: cumque ſe in oratione Domino proſtrauiſſet, apparuit ante oculos eius ſtola candidiſsima: & apprehendens eam induit ſe, & dixit: Gratias tibi ago Domine Ieſu Chriſte, qui me in numero ancillarum tuarum computans, veſtem hanc mihi largiri præcepiſti: ita namque ad menſuram corpuſculi eius aptum erat indumentum, & ita nimio candore conſpicuum, vt nullus dubitaret hoc Angelicis manibus præparatum. Interea Lupanar efficitur locus orationis: in quo omnis, qui fuiſſet ingreſſus, adoraret, & veneraretur, dans honorem immenſo lumini, & mũdior egrederetur foras, quam fuerat intus ingreſſus. Cumque hæc agerentur, Præfecti filius, qui author erat huius ſceleris, venit ad locum cum ſodalibus ſuis iuuenculis, inſultaturus puellæ, cum quibus libidinis ſuæ ſe poſſe credebat ludibrium exercere. & ingreſſos ante ſe furentes pueros, & turpiter ſæuientes, cum omni veneratione, & ingenti admiratione egreſſos, cœpit impotentes arguere, atque vanos & molles, ac miſeros iudicare: & irridẽs, locum, in quo virgo orabat, audacter ingreſſus eſt; & videns tantum lumen circa eam, non dedit honorẽ Deo; ſed irruens in ipſum lumen, priuſquam eam vel manu contingeret, cecidit in faciem ſuam, & præfocatus à Diabolo expirauit. Videntes autem ſocij eius, quod moras intus faceret, putabant obſcœnis eum operibus occupari. & ingreſſus eſt vnus ex iuuenibus, qui ei familiarior erat, vt cõgratularẽtur inſultationi eius: & mortuum eum inueniens, exclamauit voce magna, dicens: Pijſsimi Romani, ſuccurrite, magicis artibus iſta meretrix Præfecti filium interfecit. Fit repentè concurſus populorum ad theatrum, & varia furentis populi acclamatio. Alij dicebant Magam, alij innocentem, alij ſacrilegam conclamabant. Præfectus autem audiens filium ſuum interiiſſe, cũ ingenti tumultu venit ad theatrũ,

Accepit cælitus veſtem.

Præfecti filius à Diabolo præfocatur.

& ingreſſus locum, in quo corpus filii eius iacebat exanime, cum ingenti clamore dicebat: Crudeliſſima omnium fœminarum, ad filium meum voluiſti apodixin, & ſignum tuæ artis magicæ demonſtrare? & cùm talia atq; alia huiuſcemodi verba repeteret, & cauſas mortis eius ab ea vehementer inquireret, ait ad eum beatiſſima Agnes: Ille, cuius voluntatem volebat perficere, ipſe in eum poteſtatem accepit: quare aũt omnes, qui ad me ingreſſi ſunt, ſani ſunt? quia vniuerſi dederunt honorẽ Deo, qui miſit Angelũ ſuum, & induit me hoc indumento miſericordiæ, & cuſtodiuit corpus meum, quod ab ipſis cunabulis Chriſto conſecratum eſt, & oblatum. Videntes ergo ſplendorem Angelicum adorabant omnes, & abcedebant illæſi. Hic autem impudens ſtàtim vt ingreſſus eſt, ſæuire cœpit & fremere: cumquè manũ ſuam ad me contingẽdam aptaret, dedit eum Angelus Domini in reprobam quam conſpicis mortem. Dicit ei Præfectus: In hoc apparebit quia non magicis artibus iſta geſſiſti, ſi deprecata fueris Angelum ipſum, vt reſtituat mihi filium meum ſanum. Cui B. Agnes dixit: Licet fides veſtra hoc impetrare non mereatur à Domino, tamen quia tempus eſt, vt virtus Domini mei IESV Chriſti manifeſtetur: egredimini omnes, vt ſolitam ei orationem offeram. cumque vniuerſi fuiſſent egreſſi proſternẽns ſe in faciem planam, rogare cœpit Dominum, vt iuuenem ſuſcitaret: orante autem illa, apparuit Angelus Domini, qui eleuauit eam flentem: & confortans animum eius, iuuenem ſuſcitauit, qui egreſſus foras cœpit voce publica clamare, & dicere: Vnus Deus in cælo, & in terra, & in mari, qui eſt Deus Chriſtianorum: nam omnia templa vana ſunt: dij qui coluntur omnes vani ſunt, & penitus nec ſibi poſſunt, nec alijs aliquod auxilium exhibere. Ad hanc vocem omnes Aruſpices & templorum Pontifices perturbantur, & fit per eos vehementior quàm fuerat ſeditio populorum. Atque omnes

Rediuidem ad vitam precibus Virg.

Chriſtum palam confitetur.

vna voce clamabant: Tolle Magam, tolle Maleficam, quæ & mentes mutat, & animos alienat.

Præfectus autem videns tanta mirabilia, obſtupuit: ſed veritus proſcriptionem, ſi contra templorum Pontifices ageret, & Agnem contra ſuam ſententiam defenſaret, vicarium ad ſeditionem populi iudicem dereliquit: ipſe autem triſtis abceſſit, quòd eam non potuit poſt reſurrectionem filij ſui liberare. tunc Vicarius Aſpaſius nomine iuſſit in conſpectu omnium ignem copioſum accendi, & in medio eam præcepit iactari flammarum. Quod cùm fuiſſet impletum, ſtatim in duas partes diuiſæ ſunt flammæ, & hinc atque illinc ſeditioſos populos exurebat, ipſam autem penitus in nullo contingebat incendium. Eò magis non hoc virtutibus diuinis, ſed maleficijs reputantes, dabant fremitus inter ſe populi, & infinitos clamores ad cælos. Tunc Beata Agnes expandens manus ſuas in medio ignis, his verbis orationem fudit ad Dominum: Omnipotens, adorande, colende, tremende Pater Domini noſtri IESV Chriſti, benedico te, quia per filium tuum vnigenitum euaſi manus hominum impiorum, & ſpurcitias diaboli impolluto calle tranſiui. ecce & nunc rore cæleſti perfuſus per Spiritum ſanctum focus iuxta me moritur, flamma diuiditur, & ardor incendij huius ad eos, à quibus in me miniſtratur, effunditur. Benedico te pater prædicande, *&c.* Cumque compleſſet orationem, ita omnis ignis extinctus eſt, vt nec tepor quidem incendij remaneret. Tunc Aſpaſius Vrbis Romæ Vicarius, populi ſeditionem non ferens, in guttur eius gladium mergi præcepit. Atque hoc exitu, roſeo ſui ſanguinis rubore perfuſam Chriſtus ſibi ſponſam & martyrem conſecrauit.

S. Agnes in ignem conijcitur.

Oratione flammas extinguit.

Iugulatur.

§.2.

§. 2. *Mauritij Imperatoris filij.*

PHocas tyrannus cùm in Mauritij Imperatoris necem velut furijs quibuſdam raptus eſſet, primum liberos ipſos in conſpectu patris occidit, deinde verò & ipſe Mauritius reſectionem capitis ſuſtinens, ferro cæſus occubuit, egregia animi virtute in ſumma ea calamitate exhibita: cùm namque liberorum nutrix infante vno Imperiali ſubtracto, puerum ipſa ſuum lactentem ad cædē protuliſſet, Mauritium adſtantem percuſſoribus arcanum ſuppreſſi pueri ſui conſilium indicaſſe ferunt; quod minimè æquum eſſe duceret, vt in alium (cùm ab ipſo Deus pœnas expeteret) animaduerteretur. Atque eo infante iugulato, cædes eiuſmodi pro ſanguine lacteum liquorem profudit.

Niceph. l. 18. c. 40. Eutropius l. 17. rerum Rom. Io Zonaras to. 2. annal. de Mauritio.

§. 3. *S. Pelagius*

PLures ſunt qui Pelagij præclarum Martyrium cōſcripſere. antiquior autem cæteris, qui tum vixit, eodemque in loco verſatus interfuit, Raghuel, totius rei geſtæ hiſtoriam eſt perſecutus, qui primam cauſam cur puer decennis detineretur in carcere, eam aſſerit, quòd cùm in bello aduerſus Gallæciam ab Arabum Rege excitato, captiuus Ermoigius Epiſcopus remanſiſſet, ductus Cordubam, vt ſe nexibus liberaret, eundem Pelagium ſobrinum ſuum, decem annorum reliquerit obſidem, puerum elegantiſſimæ formæ, atque ſpectatæ virtutis; quique totum illud triēnium & ſemis, quo manſit incluſus, venturi præſcius ad Martyrij præparationem impendit. Cùm verò venuſtus facie non ad Martyrium, ſed ad delicias Tyranni educeretur è carcere ab eodemque mille modis ſuaderetur ad turpia: magnis ille animis renitens, comparauit ſibi ea occaſione Martyrium; quod quonam modo tranſactum fuerit, & conſummatum, ab eodem authore ſic accipe.

Baron. to. 10. an. 925. ſcribit quoque eius martyrium Ribadeneira. 30. Iun.

Digitized by Google

alligabantur, cùm Chriſtiani circumfuſi, partim vt Martyrum cruciatus vehementiſſimos vtcumque leuarent, partim vt inuictam eorũ fidem magis ac magis excitarent, ſuaui cantu Symbolũ Apoſtolorũ, orationem Dominicam, ac ſalutationem Angelicam percurrere cœperunt. Verùm etſi vix milites ignem circumpoſuerant, cùm coagmentata ſarmenta ignem concipiunt, inuicti Martyres in tam horrendi incendij carnificina veluti doloris ſenſu expertes, gaudijs perfuſi videbantur. Longum eſſet ſingula de ſingulis commemorare: certè Magdalena quo animo perſtiterit in medijs flammis, ſatis oſtendit, cùm ardentes prunas, quibus circumſepta ardebat, lætabunda arripuit, eaſque ſummo vertici (quod venerationis apud Iaponios eſt) ſupertulit. Et Iacobus item noſter ſolutis igne vinculis, prunas, quas vicerat, feſtiuus calcãs ad matrem gratulabundus accedit, terque ſanctiſſima IESV & MARIAE nomina aliquanto contentiore voce, quam non pauci diſtinctè perceperunt, inclamans, beatæ matris funus cumulans, ad eius latus extinctus concidit. Continere ſe non potuere plurimi, maximè Sodales Congregationis Martyrum, quin & vitæ memores, & periculi quod adibant, in medios ignes inſilirent, & viuacibus flammis vndique correpta corpora, graſſantis incendij eriperent iniurijs, adeo vt & eorum corpora, & trabes ipſæ, quibus alligata fuerant, & quidquid eſt eiuſmodi, breui aſportata fuerint, ne prunis quidem, vel cineribus ipſis in ſupplicij loco relictis. Epiſcopus Ludouicus Cerqueica, debita inquiſitione facta, eos veros Chriſti Martyres eſſe pro concione declarauit.

Vide p. 3. c. 7. §. 9. & c. 7. §. 5.

CAPVT

CAPVT XI.

IVGVLATI, MINVTATIM Diſſecti.

SEQVVNTVR alij, qui tormenta corporibus ſuis atrociſſima ceperunt maiori fortitudine, quam ætate. Verum quid agis truculente lictor? mucronem vt iugulo imprimas? vt trinnica teneras fauces ſica aperias? O agnelli, quis hic vos tutabitur? Age tamen feritas, educ de vagina fulminantem aciem, gladium expedi, ſecurim, machæram, frameam, verutum, acinacem, rhomphæam, & quicquid denique chalybs ferro mixtus acuit, illud totum appara, puerulos inuenies paratiores ad cædem ferendam, quam ſis ad inferendam. Ecce iugulum porrigunt, & quo vultu paulò antè cupedias, eodem nunc plagam expetunt. quos vel rigore fulminantis gladij facilè putaras deterrendos, ij non niſi exſangues vim animi deponũt. Sed eſt quod inſuper in pueris ſtupeas; non vno vulnere occubuiſſe ſatis eſt, iuuat ire per totũ corpus in vulnera, totieſque cædem inferre, quot numerantur membra, immo minutatim vnumquodque eorum diſſecare, vt periſſe putes, tot inter manus ac vulnera, corpuſculum. O minutal, feritatis ferculum exquiſitum! Vobis hæc, Angeli, ſunt fruſtula in extremum iudicij diem colligenda; tibi Deus colliganda.

§. I. S. Agnes.

SEruus Chriſti Ambroſius Virginibus ſacris: Qualiter paſſa ſit Agnes beatiſſima, ad memoriam reuocemus. Tertio decimo ætatis ſuæ anno mortem perdidit, & vitam inuenit, quia ſolum vitæ dilexit authorem. Infantia quidem computabatur in annis, ſed

D. Ambroſ. ſerm. 91. Sur. 21. Ian. de eadem Prud. Periſteph.

ſed erat ſenectus mentis immenſa: corpore quidem iuuencula, ſed animo cana: pulchra facie, ſed pulchrior fide. Dum à ſcholis reuertitur, à Præfecti Vrbis filio adamatur. cuius parentes dum requiſiſſet, & inueniſſet, cœpit offerre plurima & plura promittere. Denique detulerat ſecum precioſiſſima ornamenta, quæ à B. Agnete veluti quædam ſtercora ſunt recuſata. Vnde factum eſt, vt iuuenis maiori perurgeretur amoris ſtimulo. Et putans eam maiora velle accipere ornamenta, omnium lapidum precioſorum ſecum detulit gloriam: & per ſeipſum, & amicos, & notos, & affines cœpit aures Virginis appellare, diuitias, domos, poſſeſſiones, familias atque omnes mundi huius diuitias repromittere, ſi conſenſum ſuum coniugio non negaret.

Hieron ad Demetr. Antoninus 1 p.

S. Agnes petitur à Præfecti filio.

Ad hæc B. Agnes tale dediſſe fertur iuueni reſponſum: Diſcede à me fomes peccati, nutrimentum facinoris, pabulum mortis: Diſcede à me, quia iam ab alio amatore præuenta ſum, qui mihi ſatis meliora te obtulit ornamenta, & annulo fidei ſuæ ſubarrhauit me, longè te nobilior & genere, & dignitate. Ornauit me inæſtimabili dextrocherio: dextram meam & collum meum cinxit lapidibus precioſis: tradidit auribus meis inæſtimabiles margaritas, & circumdedit me vernantibus atque coruſcantibus gemmis. Poſuit ſignum in facie mea, vt nullũ præter ipſum amatorem admittam; induit me cyclade auro texta, & immenſis monilibus ornauit me. oſtendit mihi theſauros incomparabiles, quos mihi ſe daturum, ſi ei perſeuerauero, repromiſit. Non ergo potero ad contumeliam prioris amatoris vel adſpicere alium, & illũ derelinquere, cũ quo ſum charitate deuincta; cuius geneſoſitas celſior, poſſibilitas fortior, adſpectus pulcrior, amor ſuauior & omni gratia elegantior. à quo mihi iam thalamus collocatus eſt, cuius mihi organa modulatis vocibus cantant. Iam mel & lac ex ore eius ſuſcepi: iam amplexi-

Nota conſtantiam tenerrimæ Virginis.

plexibus eius caſtis adſtricta ſum; iam corpus eius corpori meo ſociatum eſt, & ſanguis eius ornauit genas meas; cuius mater virgo eſt, cuius pater fœminam neſcit, cui Angeli ſeruiunt, cuius pulchritudinem ſol & luna mirantur; cuius odore reuiuiſcunt mortui, cuius tactu fouentur infirmi, cuius opes nunquam deficiunt; ipſi ſoli ſeruo fidem, ipſi me tota deuotione committo: quem cùm amauero caſta ſum, cùm tetigero, munda ſum; cùm accepero, virgo ſum. nec deerunt poſt nuptias filij, vbi partus ſine dolore ſuccedit, & fœcunditas quotidiana cumulatur.

Cum profitetur corpus Chriſti ſuo eſſe corpori ſociatum, innuit abſque dubio fidē Eccleſiæ illius æui fuiſſe [illegible] Euchariſtia.

Audiens hæc inſanus iuuenis, amore carpitur cœco, & inter anguſtias animi, anhelo cruciabatur ſpiritu. Inter hæc, lecto proſternitur, & per alta ſuſpiria amor medicis aperitur: Fiunt nota patri, quę fuerant inuenta à medicis, & eadē paterna voce quę fuerāt iam dicta à filio, ad petitionē Virginis reuoluuntur. Abnegat Agnes beatiſsima, & ſe nullo pacto prioris aſſerit ſponſi fœdera violare: cumque pater diceret in faſtibus Præfecturæ ſe agere, & idcirco nō ſibi quemuis illuſtriſsimum virum etiam poſſe præferri: cœpit tamen vehementiſsimè inquirere quis eſſet ſponſus, de cuius ſe Agnes poteſtate iactaret. Tunc extitit quidam ex Paraſytis eius, qui diceret hanc Chriſtianam eſſe ab infantia, & Magicis artib. ita occupatam, vt dicat Chriſtum ſuum ſponſum. Audiens hæc Præfectus, lætus efficitur, & miſſa apparitione cum ingenti ſtrepitu, ſuis eam tribunalib. præcepit ſiſti. & primò quidem blandis eam ſermonibus ſecretiùs prouocat: deinde terroribus pulſat. Sed virgo Chriſti, nec blandimentis ſeducitur, nec terrore concutitur: ſed eodem vultu, eodem animo perſeuerans, & terrentem ſimiliter ſicut blandientem animo deridebat. Videns itaque Symphronius Præfectus tantam in puella conſtantiam, parentes eius alloquitur; & quia erant Nobiles, & vim eis inferre non poterat, titulum eis Chriſtianitatis oppo-

Agnes ſiſtitur ad tribunal.

 ſuit.

ſuit. Sequenti namque die Agnetem ſibi præſentari iubet, & iterum, iterumque repetens, replicare cœpit de iuuenis amore ſermonem. cumque omnis ſermo eius caſſo labore deficeret, ſiſti eam iterum ſuis tribunalibus iuſſit; cui & dixit: Superſtitio Chriſtianorum, cuius te magicis artibus iactas, niſi à te fuerit ſegregata, non poteris inſanias abijcere pectoris, neque æquiſſimis conſilijs præbere conſenſum: vnde te ad venerandam Deam Veſtam properare neceſſe eſt, vt ſi perſeuerantia Virginitatis placet, eius die noctuque ſacrificijs reuerendis inſiſtas.

Sapiens reſponſum.

Ad hæc Beata Agnes dixit: Si filium tuum, quamuis iniquo amore vexatum, tamen viuentem hominem recuſaui, hominem vtique, qui eſt rationis capax, qui & audire, & videre, & palpare, & ambulare poteſt, & flore lucis huius cum bonis frui: ſi ergo húc cauſa amoris Chriſti nulla poſſum ratione reſpicere, quomodo poſſum idola muta & ſurda, & ſine ſenſu, & ſine anima colere, & ad iniuriam ſummi Dei ceruicem meam vanis lapidibus inclinare? Audiens hæc Præfectus Symphronius, dixit: Cupio conſultum infantiæ tuæ, & adhuc te Deos blaſphemantem idcirco differo, quia annos tuos infra ſenſum adſpicio: noli ergo temetipſam ita deſpicere, vt motus deorum incurras. Beata Agnes dixit: Noli infantiam corporalem ita in me deſpicere, vt putes me te velle habere propitium. fides enim non in annis, ſed in ſenſibus inuenitur: & DEVS omnipotens mentes magis comprobat quàm ætates. DEOS autem tuos, quorum motus me incurrere non vis, ipſos iraſci permitte, ipſi hoc mihi præcipiant, ipſi iubeant ſeſe coli, ipſi iubeant ſe adorari. Verùm quoniam ad hoc video te tendere, quod impetrare non poteris, quicquid tibi videtur, exerce. Symphronius Præfectus dixit: Vnum tibi è duobus elige: cum virginibus Deæ Veſtæ ſacrifica, aut cum meretricibus ſcortaberis in contubernio lupana-

lupanaris; & longè erunt à te Chriſtiani, qui te ita magicis artibus imbuerunt, vt hanc calamitatem intrepido animo te poſſe perferre confidas. Vnde, vt dixi, aut ſacrifica Deæ Veſtæ, ad laudem generis tui, aut ad ignominiam natalium tuorum eris publicæ abiectionis ſcortum. Tunc Beata Agnes cum ingenti conſtantia dixit: Si ſcires quis eſt Deus meus, non iſta ex ore tuo proferres; vnde ego quia noui virtutem Domini mei I E S V Chriſti, ſecura contemno minas tuas, credens quod neque ſacrificem idolis tuis, neque polluar ſordibus alienis. Mecum enim habeo cuſtodem corporis mei Angelum Domini: nam vnigenitus Dei filius, quem ignoras, murus eſt mihi impenetrabilis, & cuſtos mihi eſt nunquam dormiens, & defenſor mihi eſt nunquam deficiens. Dij autem tui, aut ærei ſunt, ex quibus cucumæ melius fiunt ad vſus hominum; aut lapidei, ex quibus ſternuntur plateæ. Diuinitas ergo non in lapidibus vanis habitat, ſed in cælis: non in ære aut aliquo metallo, ſed in regno ſuperno conſiſtit: tu autem & ſimiles tui, niſi ab iſtorum cultu receſſeritis, ſimul vos pœnæ concludent. ſicut enim illi igne conflati ſunt, vt funderentur; ſic colentes eos perpetuo incendio conflabuntur: non vt fundantur, ſed vt confundātur in æternū, & pereant. Ad hæc inſanus Iudex iuſſit eam exſpoliari, & nudam ad lupanar duci ſub voce Præconis, dicentis; Agnem ſacrilegam virginem, Dijs blaſphemiam inferētem, ſcortum lupanaribus datam. Statim autem vt exſpoliata eſt, crine reſoluto, tantam denſitatem capillis eius diuina gratia conceſſit, vt melius videretur fimbrijs eorum quàm veſtibus tecta. Ingreſſa autem turpitudinis locum, Angelum Domini ita præparatum inuenit, vt circumdaret eam immenſo lumine, ita vt nullus poſſet eam præ ſplendore reſpicere. Fulgebat enim tota cellula illa quaſi radians ſol in virtute ſua, & quanto quis curioſior

Nudatur virgo, & ad lupanar ducitur.

Ecce promptum Angeli cuſtodis officium.

oculis eſſe voluiſſet, tanto ſibi viſus aciem obtundebat: cumque ſe in oratione Domino proſtrauiſſet, apparuit ante oculos eius ſtola candidiſsima: & apprehendens eam induit ſe, & dixit: Gratias tibi ago Domine Ieſu Chriſte, qui me in numero ancillarum tuarum computans, veſtem hanc mihi largiri præcepiſti: ita namque ad menſuram corpuſculi eius aptum erat indumentum, & ita nimio candore conſpicuum, vt nullus dubitaret hoc Angelicis manibus præparatum. Interea Lupanar efficitur locus orationis: in quo omnis, qui fuiſſet ingreſſus, adoraret, & veneraretur, dans honorem immenſo lumini, & mũdior egrederetur foras, quam fuerat intus ingreſſus. Cumque hæc agerentur, Præfecti filius, qui author erat huius ſceleris, venit ad locum cum ſodalibus ſuis iuuenculis, inſultaturus puellæ, cum quibus libidinis ſuæ ſe poſſe credebat ludibrium exercere. & ingreſſos ante ſe furentes pueros, & turpiter ſæuientes, cum omni veneratione, & ingenti admiratione egreſſos, cœpit impotentes arguere, atque vanos & molles, ac miſeros iudicare: & irridẽs, locum, in quo virgo orabat, audacter ingreſſus eſt; & videns tantum lumen circa eam, non dedit honorẽ Deo; ſed irruens in ipſum lumen, priuſquam eam vel manu contingeret, cecidit in faciem ſuam, & præfocatus à Diabolo expirauit. Videntes autem ſocij eius, quod moras intus faceret, putabant obſcœnis eum operibus occupari. & ingreſſus eſt vnus ex iuuenibus, qui ei familiarior erat, vt cõgratularetur inſultationi eius: & mortuum eum inueniens, exclamauit voce magna, dicens: Pijſsimi Romani, ſuccurrite, magicis artibus iſta meretrix Præfecti filium interfecit. Fit repentè concurſus populorum ad theatrum, & varia furentis populi acclamatio. Alij dicebant Magam, alij innocentem, alij ſacrilegam conclamabant. Præfectus autem audiens filium ſuum interiiſſe, cũ ingenti tumultu venit ad theatrũ,

Accepit cælitus veſtem.

Præfecti filius à Diabolo præfocatur.

&

& ingreſſus locum, in quo corpus filii eius iacebat exanime, cum ingenti clamore dicebat: Crudeliſſima omnium fœminarum, ad filium meum voluiſti apodixin, & ſignum tuæ artis magicæ demonſtrare? & cùm talia atq; alia huiuſcemodi verba repeteret, & cauſas mortis eius ab ea vehementer inquireret, ait ad eum beatiſſima Agnes: Ille, cuius voluntatem volebat perficere, ipſe in eum poteſtatem accepit: quare aũt omnes, qui ad me ingreſſi ſunt, ſani ſunt? quia vniuerſi dederunt honorẽ Deo, qui miſit Angelũ ſuum, & induit me hoc indumento miſericordiæ, & cuſtodiuit corpus meum, quod ab ipſis cunabulis Chriſto conſecratum eſt, & oblatum. Videntes ergo ſplendorem Angelicum adorabant omnes, & abcedebant illæſi. Hic autem impudens ſtàtim vt ingreſſus eſt, ſæuire cœpit & fremere: cumquè manũ ſuam ad me contingẽdam aptaret, dedit eum Angelus Domini in reprobam quam conſpicis mortem. Dicit ei Præfectus: In hoc apparebit quia non magicis artibus iſta geſſiſti, ſi deprecata fueris Angelum ipſum, vt reſtituat mihi filium meum ſanum. Cui B. Agnes dixit: Licet fides veſtra hoc impetrare non mereatur à Domino, tamen quia tempus eſt, vt virtus Domini mei IESV Chriſti manifeſtetur: egredimini omnes, vt ſolitam ei orationem offeram. cumque vniuerſi fuiſſent egreſſi proſternens ſe in faciem planam, rogare cœpit Dominum, vt iuuenem ſuſcitaret: orante autem illa, apparuit Angelus Domini, qui eleuauit eam flentem: & confortans animum eius, iuuenem ſuſcitauit, qui egreſſus foras cœpit voce publica clamare, & dicere: Vnus Deus in cælo, & in terra, & in mari, qui eſt Deus Chriſtianorum: nam omnia templa vana ſunt: dij qui coluntur omnes vani ſunt, & penitus nec ſibi poſſunt, nec alijs aliquod auxilium exhibere. Ad hanc vocem omnes Aruſpices & templorum Pontifices perturbantur, & fit per eos vehementior quàm fuerat ſeditio populorum. Atque omnes

Rediit idem ad vitam precibus Virg.

Chriſtum palam confitetur.

vna voce clamabant: Tolle Magam, tolle Maleficam, quæ & mentes mutat, & animos alienat.

Præfectus autem videns tanta mirabilia, obſtupuit: ſed veritus proſcriptionem, ſi contra templorum Pontifices ageret, & Agnem contra ſuam ſententiam defenſaret, vicarium ad ſeditionem populi iudicem dereliquit: ipſe autem triſtis abceſſit, quòd eam non potuit poſt reſurrectionem filij ſui liberare. tunc Vicarius Aſpaſius nomine iuſſit in conſpectu omnium ignem copioſum accendi, & in medio eam præcepit iactari flammarum. Quod cùm fuiſſet impletum, ſtatim in duas partes diuiſæ ſunt flammæ, & hinc atque illinc ſeditioſos populos exurebat, ipſam autem penitus in nullo contingebat incendium. Eò magis non hoc virtutibus diuinis, ſed maleficijs reputantes, dabant fremitus inter ſe populi, & infinitos clamores ad cælos. Tunc Beata Agnes expandens manus ſuas in medio ignis, his verbis orationem fudit ad Dominum: Omnipotens, adorande, colende, tremende Pater Domini noſtri IESV Chriſti, benedico te, quia per filium tuum vnigenitum euaſi manus hominum impiorum, & ſpurcitias diaboli impolluto calle tranſiui. ecce & nunc rore cæleſti perfuſus per Spiritum ſanctum focus iuxta me moritur, flamma diuiditur, & ardor incendij huius ad eos, à quibus in me miniſtratur, effunditur. Benedico te pater prædicande, *&c.* Cumque compleſſet orationem, ita omnis ignis extinctus eſt, vt nec tepor quidem incendij remaneret. Tunc Aſpaſius Vrbis Romæ Vicarius, populi ſeditionem non ferens, in guttur eius gladium mergi præcepit. Atque hoc exitu, roſeo ſui ſanguinis rubore perfuſam Chriſtus ſibi ſponſam & martyrem conſecrauit.

S. Agnes in ignem conijcitur.

Oratione flammas extinguit.

Iugulatur.

§. 2.

§. 2. *Mauritij Imperatoris filij.*

PHocas tyrannus cùm in Mauritij Imperatoris necem velut furijs quibuſdam raptus eſſet, primum liberos ipſos in conſpectu patris occidit, deinde verò & ipſe Mauritius reſectionem capitis ſuſtinens, ferro cæſus occubuit, egregia animi virtute in ſumma ea calamitate exhibita: cùm namque liberorum nutrix infante vno Imperiali ſubtracto, puerum ipſa ſuum lactentem ad cædẽ protuliſſet, Mauritium adſtantem percuſſoribus arcanum ſuppreſſi pueri ſui conſilium indicaſſe ferunt; quod minimè æquum eſſe duceret, vt in alium (cùm ab ipſo Deus pœnas expeteret) animaduerteretur. Atque eo infante iugulato, cædes eiuſmodi pro ſanguine lacteum liquorem profudit.

Niceph. l. 18. c. 40. Eutropius l. 17 rerum Rom. Io Zonaras to. 2. annal. de Mauritio.

§. 3. *S. Pelagius*

PLures ſunt qui Pelagij præclarum Martyrium cõſcripſere. antiquior autem cæteris, qui tum vixit, eodemque in loco verſatus interfuit, Raghuel, totius rei geſtæ hiſtoriam eſt perſecutus, qui primam cauſam cur puer decennis detineretur in carcere, eam aſſerit, quòd cùm in bello aduerſus Gallæciam ab Arabum Rege excitato, captiuus Ermoigius Epiſcopus remanſiſſet, ductus Cordubam, vt ſe nexibus liberaret, eundem Pelagium ſobrinum ſuum, decem annorum reliquerit obſidem, puerum elegantiſſimæ formæ, atque ſpectatæ virtutis; quique totum illud triẽnium & ſemis, quo manſit incluſus, venturi præſcius ad Martyrij præparationem impendit. Cùm verò venuſtus facie non ad Martyrium, ſed ad delicias Tyranni educeretur è carcere ab eodemque mille modis ſuaderetur ad turpia: magnis ille animis renitens, comparauit ſibi ea occaſione Martyrium: quod quonam modo tranſactum fuerit, & conſummatum, ab eodem authore ſic accipe.

Baron. to. 10. an. 925. ſcribit quoque eius martyrium Ribadeneira. 30. Iun.

Acta Martyris Pelagij per Raghuelem eius temporis ſcriptorem.

Interea poſt conſtantem ſcilicet fidei exhibitam confeſſionem, cùm eum ioculariter Rex tangere vellet, abuti ſcilicet: Tolle canis, inquit S. Pelagius, núquid me ſimilem tuis effeminatum exiſtimas? & illico veſtimenta, quę indutus erat, ſcidit, & fortem in palæſtra ſe athletam conſtituit, eligens potius dignè pro Chriſto mori, quàm turpiter cum diabolo viuere & vitijs inquinari. ipſum verò adhuc ſuaderi poſſe Rex exiſtimans, ſuis præcepit tyronibus, vt eum ſuaſorijs delinirent lenocinijs, ſi fortè apoſtatãdo, tantis acquieſceret regalibus pompis. Sed ille adiuuante Domino fortis ſtetit, & intrepidè permanſit, Chriſtianum ſe ſolummodo prædicans, Deique per ſæcula præceptis obſecundare ſe dicens. Eius feruentiſſimum Rex ſpiritum contra ſe perſiſtere videns, atque in ſuis deſiderijs ſpretum eſſe intelligens, ira ſtimulatus: Appendite, inquit, illum in forcipes ferreas, ac ſtrictum tamdiu ſurſum, deorſum, viciſſim leuantes deponite, quouſque aut animam exhalet, aut Chriſtum eſſe Dominum deneget: quod B. Pelagius forti animo pertranſiens, ſtabat intrepidus, qui adhuc pro Chriſto pati non recuſabat. cuius cùm immobilem Rex conſtantiam videret, iuſſit eum membratim gladio ſcindi, & in flumen proijci. Qua miniſtri poteſtate accepta, per tam immania in eum exerto pugione ludibria debacchati ſunt, vt putares ſacrificia cõponere de eo, quem immolari, eis inſcijs, in conſpectu Domini noſtri IESV Ch. erat neceſſe. & qui iam electus manebat in cælis, adhuc duriter patiebatur in terris: nam alius brachium radicitus amputauit, alius tibias diſſecuit, alius etiam ceruices ferire non deſtitit. Interea ſtabat martyr intrepidus, ex quo guttatim ſanguis diſtillabat pro ſudore profluus, nullum interim præter Dominum IESVM Chriſtum inuocans, pro quo pati non recuſabat, dicens: *Domine eripe me de manu inimicorum meorum.* Quem ſanè diuina poteſtas non deſeruit, faciens illum in pœnis Confeſſo-

Crudeliſſime cæditur puer Pelagius.

rem,

rem, ac ſub gladij mucrone, glorioſum in cælis Martyrem. Porrò manus, quas ille ad Deum leuabat, illi ſceleratiſſimi gladio amputabant. Inter quæ beatiſſimus Pelagius feſſus anhelabat. Et quia qui hominũ miſereretur nõ aderat, Deum ſolummodò inuocabat. clamabat quidem athleta fortiſſimus, ſed præſens certamini præerat Dominus: *Veni*, inquiens, *accipe coronam, quam tibi ab initio mundi promiſi*. Inter hæc ſpiritus migrauit ad Deum, corpus verò proiectum eſt in fluminis alueum; ſed poſt hæc nullatenus defuere fideles, qui illud quærerent, atque in ſepulcrum honorificè deferrent, cuius quidem caput tenet cæmiterium S. Cypriani, corpus verò ceſpes S. Geneſij. O verè dignum Deo Martyrium, hora ſeptima cœptum, veſpere autem eodem die conſummatum! Igitur hic beatiſſ. Pelagius ætate circiter tredecim annorum & ſemis paſſus eſt Cordubæ, Habdarragma Rege imperante, die videlicet Dominica, hora decima, ſexto Cal. Iul. æra 963. regnante Domino IESV Chriſto, qui viuit &c. Hactenus ſcriptio Raghuëlis. Aetas S. Pelagij.

§. 4. *Ioannes puer Hiſpanus.*

ANno 1576. captus eſt à Malauaribus Indis, cis Gangem, in ora Commorinenſi puer annorum duodecim, cui nomen Ioanni, natione Hiſpanus: cumque formoſâ ac liberali ſpecie foret, dono donatus eſt cuidam Regulo, qui eximia pueri indole delectatus, nihil non egit, vt à Chriſti cultu illum deduceret: inter cætera eſt pollicitus, ſe illi in matrimonio collocaturum filiam, quam pulcherrimè ornatam iuſſit in medium procedere, vt eius aſpectu, blanditijſque deliniretur. Vbi verò poſt multa tentata ſe nihil ille proficere vidit, furore ſuccenſus, atrociſſimum ſupplicium mandat apparari. Nihil eo conſternatus impubes, petito temporis ſpatio, quo ſupplicaret Deo, intrepidus ad extremum ſe nihili Bozius 10. l. 11. c. 1.

 hili

ſed erat ſenectus mentis immenſa: corpore quidem iuuencula, ſed animo cana: pulchra facie, ſed pulchrior fide. Dum à ſcholis reuertitur, à Præfecti Vrbis filio adamatur. cuius parentes dum requiſiſſet, & inueniſſet, cœpit offerre plurima & plura promittere. Denique detulerat ſecum precioſiſſima ornamenta, quæ à B. Agnete veluti quædam ſtercora ſunt recuſata. Vnde factum eſt, vt iuuenis maiori perurgeretur amoris ſtimulo. Et putans eam maiora velle accipere ornamenta, omnium lapidum precioſorum ſecum detulit gloriam: & per ſeipſum, & amicos, & notos, & affines cœpit aures Virginis appellare, diuitias, domos, poſſeſſiones, familias atque omnes mundi huius diuitias repromittere, ſi conſenſum ſuum coniugio non negaret.

Hieron ad Demetr. Antoninus 1 p.

S. Agnes petitur à Præfecti filio.

Ad hæc B. Agnes tale dediſſe fertur iuueni reſponſum: Diſcede à me fomes peccati, nutrimentum facinoris, pabulum mortis: Diſcede à me, quia iam ab alio amatore præuenta ſum, qui mihi ſatis meliora te obtulit ornamenta, & annulo fidei ſuæ ſubarrhauit me, longè te nobilior & genere, & dignitate. Ornauit me inæſtimabili dextrocherio: dextram meam & collum meum cinxit lapidibus precioſis: tradidit auribus meis inæſtimabiles margaritas, & circumdedit me vernantibus atque coruſcantibus gemmis. Poſuit ſignum in facie mea, vt nullũ præter ipſum amatorem admittam; induit me cyclade auro texta, & immenſis monilibus ornauit me. oſtendit mihi theſauros incomparabiles, quos mihi ſe daturum, ſi ei perſeuerauero, repromiſit. Non ergo potero ad contumeliam prioris amatoris vel adſpicere alium, & illũ derelinquere, cũ quo ſum charitate deuincta; cuius generoſitas celſior, poſſibilitas fortior, adſpectus pulcrior, amor ſuauior & omni gratia elegantior. à quo mihi iam thalamus collocatus eſt, cuius mihi organa modulatis vocibus cantant. Iam mel & lac ex ore eius ſuſcepi: iam amplexi-

Nota conſtantiam tenerrimæ Virginis.

Digitized by Google

plexibus eius caſtis adſtricta ſum; iam corpus eius corpori meo ſociatum eſt, & ſanguis eius ornauit genas meas; cuius mater virgo eſt, cuius pater fœminam neſcit, cui Angeli ſeruiunt, cuius pulchritudinem ſol & luna mirantur; cuius odore reuiuiſcunt mortui, cuius tactu fouentur infirmi, cuius opes nunquam deficiunt; ipſi ſoli ſeruo fidem, ipſi me tota deuotione committo: quem cùm amauero caſta ſum, cùm tetigero, munda ſum; cùm accepero, virgo ſum. nec deerunt poſt nuptias filij, vbi partus ſine dolore ſuccedit, & fœcunditas quotidiana cumulatur.

Cum profitetur corpus Chriſti ſuo eſſe corpori ſociatum, innuit abſque dubio tunc Eccleſiæ illius æui fuiſſe [illegible] Euchariſtiæ.

Audiens hæc inſanus iuuenis, amore carpitur cœco, & inter anguſtias animi, anhelo cruciabatur ſpiritu. Inter hæc, lecto proſternitur, & per alta ſuſpiria amor medicis aperitur: Fiunt nota patri, quę fuerant inuenta à medicis, & eadẽ paterna voce quę fuerãt iam dicta à filio, ad petitionẽ Virginis reuoluuntur. Abnegat Agnes beatiſsima, & ſe nullo pacto prioris aſſerit ſponſi fœdera violare: cumque pater diceret in faſtibus Præfecturæ ſe agere, & idcirco nõ ſibi quemuis illuſtriſsimum virum etiam poſſe præferri: cœpit tamen vehementiſsimè inquirere quis eſſet ſponſus, de cuius ſe Agnes poteſtate iactaret. Tunc extitit quidam ex Paraſytis eius, qui diceret hanc Chriſtianam eſſe ab infantia, & Magicis artib. ita occupatam, vt dicat Chriſtum ſuum ſponſum. Audiens hæc Præfectus, lætus efficitur, & miſſa apparitione cum ingenti ſtrepitu, ſuis eam tribunalib. præcepit ſiſti. & primò quidem blandis eam ſermonibus ſecretiùs prouocat: deinde terroribus pulſat. Sed virgo Chriſti, nec blandimentis ſeducitur, nec terrore concutitur: ſed eodem vultu, eodem animo perſeuerans, & terrentem ſimiliter ſicut blandientem animo deridebat. Videns itaque Symphronius Præfectus tantam in puella conſtantiam, parentes eius alloquitur; & quia erant Nobiles, & vim eis inferre non poterat, titulum eis Chriſtianitatis oppo-

Agnes ſiſtitur ad tribunal.

ſuit. Sequenti namque die Agnetem ſibi præſentari iubet, & iterum, iterumque repetens, replicare cœpit de iuuenis amore ſermonem. cumque omnis ſermo eius caſſo labore deficeret, ſiſti eam iterum ſuis tribunalibus iuſſit; cui & dixit: Superſtitio Chriſtianorum, cuius te magicis artibus iactas, niſi à te fuerit ſegregata, non poteris inſanias abijcere pectoris, neque æquiſſimis conſilijs præbere conſenſum: vnde te ad venerandam Deam Veſtam properare neceſſe eſt, vt ſi perſeuerantia Virginitatis placet, eius die noctuque ſacrificijs reuerendis inſiſtas.

Sapiens reſponſum.

Ad hæc Beata Agnes dixit: Si filium tuum, quamuis iniquo amore vexatum, tamen viuentem hominem recuſaui, hominem vtique, qui eſt rationis capax, qui & audire, & videre, & palpare, & ambulare poteſt, & flore lucis huius cum bonis frui: ſi ergo húc cauſa amoris Chriſti nulla poſſum ratione reſpicere, quomodo poſſum idola muta & ſurda, & ſine ſenſu, & ſine anima colere, & ad iniuriam ſummi Dei ceruicem meam vanis lapidibus inclinare? Audiens hæc Præfectus Symphronius, dixit: Cupio conſultum infantiæ tuæ, & adhuc te Deos blaſphemantem idcirco differo, quia annos tuos infra ſenſum adſpicio: noli ergo temetipſam ita deſpicere, vt motus deorum incurras. Beata Agnes dixit: Noli infantiam corporalem ita in me deſpicere, vt putes me te velle habere propitium. fides enim non in annis, ſed in ſenſibus inuenitur: & DEVS omnipotens mentes magis comprobat quàm ætates. DEOS autem tuos, quorum motus me incurrere non vis, ipſos iraſci permitte, ipſi hoc mihi præcipiant, ipſi iubeant ſeſe coli, ipſi iubeant ſe adorari. Verùm quoniam ad hoc video te tendere, quod impetrare non poteris, quicquid tibi videtur, exerce. Symphronius Præfectus dixit: Vnum tibi è duobus elige: cum virginibus Deæ Veſtæ ſacrifica, aut cum meretricibus ſcortaberis in contubernio lupana-

lupanaris; & longè erunt à te Chriſtiani, qui te ita magicis artibus imbuerunt, vt hanc calamitatem intrepido animo te poſſe perferre confidas. Vnde, vt dixi, aut ſacrifica Deæ Veſtæ, ad laudem generis tui, aut ad ignominiam natalium tuorum eris publicæ abiectionis ſcortum. Tunc Beata Agnes cum ingenti conſtantia dixit: Si ſcires quis eſt Deus meus, non iſta ex ore tuo proferres; vnde ego quia noui virtutem Domini mei IESV Chriſti, ſecura contemno minas tuas, credens quod neque ſacrificem idolis tuis, neque polluar ſordibus alienis. Mecum enim habeo cuſtodem corporis mei Angelum Domini: nam vnigenitus Dei filius, quem ignoras, murus eſt mihi impenetrabilis, & cuſtos mihi eſt nunquam dormiens, & defenſor mihi eſt nunquam deficiens. Dij autem tui, aut ærei ſunt, ex quibus cucumæ melius fiunt ad vſus hominum; aut lapidei, ex quibus ſternuntur plateæ. Diuinitas ergo non in lapidibus vanis habitat, ſed in cælis: non in ære aut aliquo metallo, ſed in regno ſuperno conſiſtit: tu autem & ſimiles tui, niſi ab iſtorum cultu receſſeritis, ſimul vos pœnæ concludent. ſicut enim illi igne conflati ſunt, vt funderentur; ſic colentes eos perpetuo incendio conflabuntur: non vt fundantur, ſed vt confundãtur in æternũ, & pereant. Ad hæc inſanus Iudex iuſſit eam exſpoliari, & nudam ad lupanar duci ſub voce Præconis, dicentis; Agnem ſacrilegam virginem, Dijs blaſphemiam inferẽtem, ſcortum lupanaribus datam. Statim autem vt exſpoliata eſt, crine reſoluto, tantam denſitatem capillis eius diuina gratia conceſſit, vt melius videretur fimbrijs eorum quàm veſtibus tecta. Ingreſſa autem turpitudinis locum, Angelum Domini ita præparatum inuenit, vt circumdaret eam immenſo lumine, ita vt nullus poſſet eam præ ſplendore reſpicere. Fulgebat enim tota cellula illa quaſi radians ſol in virtute ſua, & quanto quis curioſior

Nudatur virgo, & ad lupanar ducitur.

Ecce promptum Angeli cuſtodis officium.

oculis eſſe voluiſſet, tanto ſibi viſus aciem obtundebat: cumque ſe in oratione Domino proſtrauiſſet, apparuit ante oculos eius ſtola candidiſsima: & apprehendens eam induit ſe, & dixit: Gratias tibi ago Domine Ieſu Chriſte, qui me in numero ancillarum tuarum computans, veſtem hanc mihi largiri præcepiſti: ita namque ad menſuram corpuſculi eius aptum erat indumentum, & ita nimio candore conſpicuum, vt nullus dubitaret hoc Angelicis manibus præparatum. Interea Lupanar efficitur locus orationis: in quo omnis, qui fuiſſet ingreſſus, adoraret, & veneraretur, dans honorem immenſo lumini, & mũdior egrederetur foras, quam fuerat intus ingreſſus. Cumque hæc agerentur, Præfecti filius, qui author erat huius ſceleris, venit ad locum cum ſodalibus ſuis iuuenculis, inſultaturus puellæ, cum quibus libidinis ſuæ ſe poſſe credebat ludibrium exercere. & ingreſſos ante ſe furentes pueros, & turpiter ſæuientes, cum omni veneratione, & ingenti admiratione egreſſos, cœpit impotentes arguere, atque vanos & molles, ac miſeros iudicare: & irridẽs, locum, in quo virgo orabat, audacter ingreſſus eſt; & videns tantum lumen circa eam, non dedit honorẽ Deo; ſed irruens in ipſum lumen, priuſquam eam vel manu contingeret, cecidit in faciem ſuam, & præfocatus à Diabolo expirauit. Videntes autem ſocij eius, quod moras intus faceret, putabant obſcœnis eum operibus occupari. & ingreſſus eſt vnus ex iuuenibus, qui ei familiarior erat, vt cõgratularẽtur inſultationi eius: & mortuum eum inueniens, exclamauit voce magna, dicens: Pijſsimi Romani, ſuccurrite, magicis artibus iſta meretrix Præfecti filium interfecit. Fit repentè concurſus populorum ad theatrum, & varia furentis populi acclamatio. Alij dicebant Magam, alij innocentem, alij ſacrilegam conclamabant. Præfectus autem audiens filium ſuum interiiſſe, cũ ingenti tumultu venit ad theatrũ,

Accepit cælitus veſtem.

Præfecti filius à Diabolo præfocatur.

& ingreſſus locum, in quo corpus filii eius iacebat exanime, cum ingenti clamore dicebat: Crudeliſſima omnium fœminarum, ad filium meum voluiſti apodixin, & ſignum tuæ artis magicæ demonſtrare? & cùm talia atq; alia huiuſcemodi verba repeteret, & cauſas mortis eius ab ea vehementer inquireret, ait ad eum beatiſſima Agnes: Ille, cuius voluntatem volebat perficere, ipſe in eum poteſtatem accepit: quare aũt omnes, qui ad me ingreſſi ſunt, ſani ſunt? quia vniuerſi dederunt honorẽ Deo, qui miſit Angelũ ſuum, & induit me hoc indumento miſericordiæ, & cuſtodiuit corpus meum, quod ab ipſis cunabulis Chriſto conſecratum eſt, & oblatum. Videntes ergo ſplendorem Angelicum adorabant omnes, & abcedebant illæſi. Hic autem impudens ſtatim vt ingreſſus eſt, ſæuire cœpit & fremere: cumque manũ ſuam ad me contingẽdam aptaret, dedit eum Angelus Domini in reprobam quam conſpicis mortem. Dicit ei Præfectus: In hoc apparebit quia non magicis artibus iſta geſſiſti, ſi deprecata fueris Angelum ipſum, vt reſtituat mihi filium meum ſanum. Cui B. Agnes dixit: Licet fides veſtra hoc impetrare non mereatur à Domino, tamen quia tempus eſt, vt virtus Domini mei IESV Chriſti manifeſtetur: egredimini omnes, vt ſolitam ei orationem offeram. cumque vniuerſi fuiſſent egreſſi proſternẽns ſe in faciem planam, rogare cœpit Dominum, vt iuuenem ſuſcitaret: orante autem illa, apparuit Angelus Domini, qui eleuauit eam flentem: & confortans animum eius, iuuenem ſuſcitauit, qui egreſſus foras cœpit voce publica clamare, & dicere: Vnus Deus in cælo, & in terra, & in mari, qui eſt Deus Chriſtianorum: nam omnia templa vana ſunt: dij qui coluntur omnes vani ſunt, & penitus nec ſibi poſſunt, nec alijs aliquod auxilium exhibere. Ad hanc vocem omnes Aruſpices & templorum Pontifices perturbantur, & fit per eos vehementior quàm fuerat ſeditio populorum. Atque omnes

Redit idem ad vitam precibus virg.

Chriſtum palam confitetur.

vna voce clamabant: Tolle Magam, tolle Maleficam, quæ & mentes mutat, & animos alienat.

Præfectus autem videns tanta mirabilia, obſtupuit: ſed veritus proſcriptionem, ſi contra templorum Pontifices ageret, & Agnem contra ſuam ſententiam defenſaret, vicarium ad ſeditionem populi iudicem dereliquit: ipſe autem triſtis abceſſit, quòd eam non potuit poſt reſurrectionem filij ſui liberare. tunc Vicarius Aſpaſius nomine iuſſit in conſpectu omnium ignem copioſum accendi, & in medio eam præcepit iactari flammarum. Quod cùm fuiſſet impletum, ſtatim in duas partes diuiſæ ſunt flammæ, & hinc atque illinc ſeditioſos populos exurebat, ipſam autem penitus in nullo contingebat incendium. Eò magis non hoc virtutibus diuinis, ſed maleficijs reputantes, dabant fremitus inter ſe populi, & infinitos clamores ad cælos. Tunc Beata Agnes expandens manus ſuas in medio ignis, his verbis orationem fudit ad Dominum: Omnipotens, adorande, colende, tremende Pater Domini noſtri IESV Chriſti, benedico te, quia per filium tuum vnigenitum euaſi manus hominum impiorum, & ſpurcitias diaboli impolluto calle tranſiui, ecce & nunc rore cæleſti perfuſus per Spiritum ſanctum focus iuxta me moritur, flamma diuiditur, & ardor incendij huius ad eos, à quibus in me miniſtratur, effunditur. Benedico te pater prædicande, *&c.* Cumque compleſſet orationem, ita omnis ignis extinctus eſt, vt nec tepor quidem incendij remaneret. Tunc Aſpaſius Vrbis Romæ Vicarius, populi ſeditionem non ferens, in guttur eius gladium mergi præcepit. Atque hoc exitu, roſeo ſui ſanguinis rubore perfuſam Chriſtus ſibi ſponſam & martyrem conſecrauit.

S. Agnes in ignem conijcitur.

Oratione flammas extinguit. Iugulatur.

§. 2. *Mauritij Imperatoris filij.*

PHocas tyrannus cùm in Mauritij Imperatoris necem velut furijs quibuſdam raptus eſſet, primum liberos ipſos in conſpectu patris occidit, deinde verò & ipſe Mauritius reſectionem capitis ſuſtinens, ferro cæſus occubuit, egregia animi virtute in ſumma ea calamitate exhibita: cùm namque liberorum nutrix infante vno Imperiali ſubtracto, puerum propria ſuum lactentem ad cædē protuliſſet, Mauritium adſtantem percuſſoribus arcanum ſuppreſſi pueri ſui conſilium indicaſſe ferunt; quod minimè æquum eſſe duceret, vt in alium (cùm ab ipſo Deus pœnas expeteret) animaduerteretur. Atque eo infante iugulato, cædes eiuſmodi pro ſanguine lacteum liquorem profudit.

Niceph. l. 18. c. 40. Eutropius l. 17. rerum Rom. Io. Zonaras to. 2. Annal. de Mauritio.

§. 3. *S. Pelagius*

PLures ſunt qui Pelagij præclarum Martyrium cōſcripſere. antiquior autem cæteris, qui tum vixit, eodemque in loco verſatus interfuit, Raghuel, totius rei geſtæ hiſtoriam eſt perſecutus, qui primam cauſam cur puer decennis detineretur in carcere, eam aſſerit, quòd cùm in bello aduerſus Galliæciam ab Arabum Rege excitato, captiuus Ermoigius Epiſcopus remanſiſſet, ductus Cordubam, vt ſe nexibus liberaret, eundem Pelagium ſobrinum ſuum, decem annorum reliquerit obſidem, puerum elegantiſſimæ formæ, atque ſpectatæ virtutis; quique totum illud triēnium & ſemis, quo manſit incluſus, venturi præſcius ad Martyrij præparacionem impendit. Cùm verò venuſtus facie non ad Martyrium, ſed ad delicias Tyranni educeretur è carcere ab eodemque mille modis ſuaderetur ad turpia: magnis ille animis renitens, comparauit ſibi ea occaſione Martyrium; quod quonam modo tranſactum fuerit, & conſummatum, ab eodem authore ſic accipe.

Baron. to. 10. an. 925. ſcribit quoque eius martyrium Ribadeneira. 30. Iun.

Digitized by Google

Acta Martyris Pelagii per Raghuelem eius temporis ſcriptorem.

Interea poſt conſtantem ſcilicet fidei exhibitam confeſſionem, cùm eum iocularitèr Rex tangere vellet, abuti ſcilicet: Tolle canis, inquit S. Pelagius, nũquid me ſimilem tuis effeminatum exiſtimas? & illico veſtimenta, quę indutus erat, ſcidit, & fortem in palæſtra ſe athletam conſtituit, eligens potius dignè pro Chriſto mori, quàm turpiter cum diabolo viuere & vitijs inquinari. ipſum verò adhuc ſuaderi poſſe Rex exiſtimans, ſuis præcepit tyronibus, vt eum ſuaſorijs delinirent lenocinijs, ſi fortè apoſtatãdo, tantis acquieſceret regalibus pompis. Sed ille adiuuante Domino fortis ſtetit, & intrepidè permanſit, Chriſtianum ſe ſolummodo prædicans, Deique per ſæcula præceptis obſecundare ſe dicens. Eius feruentiſſimum Rex ſpiritum contra ſe perſiſtere videns, atque in ſuis deſiderijs ſpretum eſſe intelligens, ira ſtimulatus: Appendite, inquit, illum in forcipes ferreas, ac ſtrictum tamdiu ſurſum, deorſum, viciſſim leuantes deponite, quouſque aut animam exhalet, aut Chriſtum eſſe Dominum deneget: quod B. Pelagius forti animo pertranſiens, ſtabat intrepidus, qui adhuc pro Chriſto pati non recuſabat. cuius cùm immobilem Rex conſtantiam videret, iuſſit eum membratim gladio ſcindi, & in flumen proijci. Qua miniſtri poteſtate accepta, per tam immania in eum exerto pugione ludibria debacchati ſunt, vt putares ſacrificia cõponere de eo, quem immolari, eis inſcijs, in conſpectu Domini noſtri IESV Ch. erat neceſſe. & qui iam electus manebat in cælis, adhuc duriter patiebatur in terris: nam alius brachium radicitus amputauit, alius tibias diſſecuit, alius etiam ceruices ferire non deſtitit. Interea ſtabat martyr intrepidus, ex quo guttatim ſanguis diſtillabat pro ſudore profluus, nullum interim præter Dominum IESVM Chriſtum inuocans, pro quo pati non recuſabat, dicens: *Domine eripe me de manu inimicorum meorum*. Quem ſanè diuina poteſtas non deſeruit, faciens illum in pœnis Confeſſorem,

Crudeliſſime cæditur puer Pelagius.

rem, ac ſub gladij mucrone, glorioſum in cælis Martyrem. Porrò manus, quas ille ad Deum leuabat, illi ſceleratiſſimi gladio amputabant. Inter quæ beatiſſimus Pelagius feſſus anhelabat. Et quia qui hominũ miſereretur nõ aderat, Deum ſolummodò inuocabat. clamabat quidem athleta fortiſſimus, ſed præſens certamini præerat Dominus: *Veni*, inquiens, *accipe coronam, quam tibi ab initio mundi promiſi*. Inter hæc ſpiritus migrauit ad Deum, corpus verò proiectum eſt in fluminis alueum; ſed poſt hæc nullatenus defuere fideles, qui illud quærerent, atque in ſepulcrum honorificè deferrent, cuius quidem caput tenet cœmiterium S. Cypriani, corpus verò ceſpes S. Geneſij. O verè dignum Deo Martyrium, hora ſeptima cœptum, veſpere autem eodem die conſummatum! Igitur hic beatiſſ. Pelagius ætate circiter tredecim annorum & ſemis paſſus eſt Cordubæ, Habdarragma Rege imperante, die videlicet Dominica, hora decima, ſexto Cal. Iul. æra 963. regnante Domino IESV Chriſto, qui viuit &c. Hactenus ſcriptio Raghuëlis. **Aetas S. Pelagij.**

§. 4. *Ioannes puer Hiſpanus.*

ANno 1576. captus eſt à Malauaribus Indis, cis Gangem, in ora Commorinenſi puer annorum duodecim, cui nomen Ioanni, natione Hiſpanus: cùmque formoſâ ac liberali ſpecie foret, dono donatus eſt cuidam Regulo, qui eximia pueri indole delectatus, nihil non egit, vt à Chriſti cultu illum deduceret: inter cætera eſt pollicitus, ſe illi in matrimonio collocaturum filiam, quam pulcherrimè ornatam iuſſit in medium procedere, vt eius aſpectu, blanditijſque deliniretur. Vbi verò poſt multa tentata ſe nihil ille proficere vidit, furore ſuccenſus, atrocißimum ſupplicium mandat apparari. Nihil eo conſternatus impubes, petito temporis ſpatio, quo ſupplicaret Deo, intrepidus ad extremum ſe nihili **Bozius 10. l. 11. c. 1.**

hili omnia facere eſt profeſſus. Itaque ſummos primo digitos, deinde manus in plura fruſta paulatim ſecuerunt, idemque brachijs ambobus fecere; moxq; ad pedes & crura venerunt, minutatimque illa conciderunt: cumque ſæpius ab ipſo immaniſſimi tortores carnificeſque exigerent, vt Chriſto nuncium remitteret, inuictus hilariſque reſpondebat, ſe nunquã id facturum, & ad adſtantes conuerſus, in quibus multi erant captiui Chriſtiani, ad eadem perferenda hortabatur, affirmans ſe nunquam tantùm lætitiæ cœpiſſe, nunquam guſtaſſe tantum ſuauitatis. quæ cùm peroraſſet, animo ardentiſſimo ad Superos euolauit. hæc è literis Franciſci Monclari Societatis Ieſu.

§. 5. *S. Floccellus à feris diſcerptus.*

Ex geſtis eius Petrus in Catalogo l. 8. c. 92. Vincent. in ſpec. hiſt. c. 105. Marul. l. 5. c. 5.

FLoccellus Martyr puer decennis, paſſus eſt apud vrbem Auguſtodunenſem, temporibus Antonini Imp. ſub Valeriano Præſide. Cùm enim Præſes audiſſet, quod Floccellus Sanctos Martyres in eorum paſſionibus confortaret, iuſſit eum teneri, & ſuſpenſum in equuleo diutius flagellari: deinde carcere vnà cum leone recludi, vt ab eo deuoraretur. Orante verò puero, leo ſubitò moritur. Statimque ſeptem lucernæ cum candelabris ei præſentantur: quarum lumine tenebræ carceris repelluntur. Quod audiens gentilis quidam, filium ſuum cœcum, ſurdum, & mutum ei obtulit. Cui ſanctus Martyr confeſtim viſum, auditum & loquelam reſtituit, & ipſum cum patre ad Chriſtum conuertit. Quæ cùm præſes audiſſet, ipſum in ignem maximum extra vrbem mitti fecit. Sed puer ab Angelo ſibi à dextris aſſiſtente hortatus ignem ingreſſus eſt; & continuò tempeſtate, & imbre valido ingruente ignis extinctus eſt. Quem Præſes iuſſit lingua & palmis clauis configi. Et dum nihilominus Chriſtum confiteretur, ſtolâ indutus lineâ, feris in platea exponitur, & ab eis diſcerptus, martyrio coronatur 14. Cal. Oct.

§. 6. *Fran-*

§. 6. *Franciſci & Matthæi, Arimandoni Ioannis filiorum, cædes.*

ARimandonus Ioannes ex Iuſta, ſecunda vxore, ſuſceperat filios Franciſcum & Matthæum, ille erat octennis, iſte ſexennis; vterque egregiæ indolis, qui iuſſu Arimandoni Michaëlis natu maioris fratris impiè necati ſunt, hac ratione. Arimandonus, dum in curia ſubſtitit, Gubernatoribus per literas mandat, vt quamprimùm & ſecretò Franciſcum & Matthæum occidant. Gubernatores in tenebroſam domum detrudunt infantes; dumque inibi incluſos per quadraginta dies detinent, falſo rumore in vulgus ſpargunt, infantes Meacum verſus cum ſororibus profectos. Innocentes pueri pro ſuo ſe modulo ieiunijs & orationibus adeo ſtrenuè exercuerunt, vt aut aduentantem mortem præſagire viderentur, aut peculiari ſpiritus Sancti inſtinctu ad hęc moueri. Neque hic omittenda quæ ab ijs geſta ſunt ea ipſa nocte, qua necati ſunt. *Ex literis Societ. Ieſu Anno 1613.*

Cœnæ inſtabat hora, cùm Franciſcus ad ſuos conuerſus: Ego, inquit, in pœnam criminis, quod hodie admiſi, abſtinere cogito: fortè militi cuidam per iocum caput attrectauerat manu, eaque re eum contriſtaſſe ratus, tantum crimen ieiunio vindicandum ſtatuerat: Verùm hunc ex eius animo ſcrupulum euulſit ille ipſe miles, nihil ſe ea re læſum aſſerens, vnà cum Matthæo cœnaret, rogat obnixè, & homini acquieſcit. Itaque Matthæus cubitum diſceſſerat, cùm Franciſcus quinquies, prouolutus in genua, recitauit ſalutationē Angelicam: & eo penſo abſoluto, meditabundus aliquamdiu ſteterat, cùm ad Ignatium (erat hic honorarius puer) Heus tu, inquit, ego cruciatuum Chriſti in cruce acerbitatem paulò antè meditans, lacrymas tenere non potui, eorum vicem dolens, qui tantum beneficium non agnoſcunt. Fleuit vbertim Ignatius, tam maturum

in

Digitized by Google

in tam immatura ætate iudicium admiratus: cùm ergo tantum deuotionis ſenſum cerneret Ignatius in Franciſco, vt eum ad mortem, quam imminentem ſciebat, pararet, ita eo audiente Beatam Virginem eſt precatus: Sanctiſſima Dei parens MARIA virgo, per acerbiſſimæ paſſionis IESV CHRISTI filij tui merita, te ſupplex rogo, vt ſi fortè me hac nocte mori contigerit, mei memineris: pia mater, tuis virgineis manibus animam corpuſque committo. Hæc eadem verò ingenti animi ſenſu iterauit Franciſcus, & trigeſies ter IESV & MARIAE nomina inuocauit: quæ cum authore Ignatio quinquies iterum repetijſſet, luſtrali aqua frontem muniens ſe ad ſomnum compoſuit. Interea Ignatius magno animi ſenſu, atque ingenti lacrymarum vi orare perſeuerabat pro his, quos, antequam euigilarent, trucidandos nouerat. Plurima igitur nocte ingreditur miles, Matthæum pugione tranſuerberat, Franciſcum iugulat; & in hunc modum innocentes pueri dormientes hanc vitam cum æterna procul dubio commutarunt: licet enim exploratum non ſit, eos in Chriſtianæ fidei odium à fratre interfectos, innocentia tamen, & labis expers ætas, vnà cũ iniuſta nece, beatam in cœlis vitam degere teſtantur non obſcurè, in quorum cæde ſummorum & infimorum ingens cùm eſſet luctus, ſolus Arimandonus Michaël, parentis horum frater natu maior, & à fide Apoſtata, omnis ſenſus expers, non ſolùm aliquanto placatior in ſuos ſuorum cæde effectus eſt, ſed ex eo eius crudelitas in Chriſtianos eſt latius debacchata.

CAPVT

CAPVT XII.

VARIO TORMENTORVM GEnere necati.

EXigua ſunt puerorũ corpuſcula, ſed quanta quãta ſunt, Chriſte, tua ſunt: creatione tua ſunt, dilectione quoque tua eſſe volunt; & dũ volunt maximè, quis credat in tam parua republica magnũ etiã ortũ eſſe diſſidiũ? ſingula certant membra hanc ſibi vẽdicare palmã. Cor vult transfigi, à ceruicibus reuelli caput, manus, pedeſq; à trunco reſcindi, corpus totũ ignibus concremari: ſicque vt vnumquodque alteri dum pio certamine hanc tentat laudem præripere, vnum corpus non vno tibi vulnere litet. Bene eſt, inquit Agonotheta noſter, laudo virtutem, infractum laudo pectus: & ſi plura fuêre pœnarum genera, plura erunt & præmiorum: *In domo patris mei manſiones multæ ſunt.* Ergo tyranni ſegnis furor accendatur: ſuſcitet ſe in iras lictor: expediantur virgæ, ſcorpiones, taureæ, laminæ, ſartagines, aut quicquid atrox potuit Phalaris, quicquid Buſyris excogitare? erit ad excipienda tormenta puer, quàm illi ad inferenda, paratior. Non ipſa crudelitas tot pœnarum modos, tot ſuppliciorum genera, quot virtutum conſtantia puerorum (O diuinam vim!) ſuppeditabit. *Ioan. 14.*

§. 1. *Puer Machabæus.*

2. Mach. c. 7

COntigit ſeptem fratres vnà cum matre ſua apprehenſos compelli à Rege edere contra fas carnes porcinas, flagris & taureis cruciatos. (Sex igitur vario tormentorum genere crudeliſſimè interfectis.) *Antiochus cum adhuc adoleſcentior ſupereſſet, non ſolùm verbis hortabatur, ſed & cum iuramento affirmabat, ſe diui-*

tem

tem & beatum facturum, & translatum à patrijs legibus amicum habiturum, & res neceſſarias ei præbiturũ. Sed ad hæc cùm adoleſcẽs nequaquam inclinaretur, vocauit Rex matrem, & ſuadebat ei, vt adoleſcenti fieret in ſalutem. Cùm autem multis eam verbis eſſet hortatus, promiſit ſuaſuram ſe filio ſuo. itaque inclinata ad illum, irridens crudelem tyrannum, ait patria voce: Fili mi, miſerere mei, quæ te in vtero nouem menſibus portaui, & lac triennio dedi, & alui, & in ætatem iſtam perduxi, peto à te, nate, vt aſpicias ad cœlum & terram, & ad omnia quæ in eis ſunt: vt intelligas, quia ex nihilo fecit illa Deus, & hominum genus: ita fiet, vt non timeas carnificem iſtum, ſed dignus fratribus tuis effectus particeps, & ſuſcipe mortem, vt in illa miſeratione cum fratribus tuis te recipiam. Cùm hæc illa adhuc diceret, ait adoleſcens: Quem ſuſtinetis? non obedio præcepto Regis, ſed præcepto legis, quæ data eſt nobis per Moyſen, tu verò qui inuentor omnis malitiæ factus es in Hebræos, non effugies manum Dei. Nos enim pro peccatis noſtris hæc patimur: & ſi nobis propter increpationem & correptionem Dominus Deus noſter modicum iratus eſt: ſed iterum reconciliabitur ſeruis ſuis. Tu autem O ſceleſte, & omnium hominum flagitioſiſſime, noli fruſtra extolli vanis ſpebus, in ſeruos eius inflammatus; nondum enim omnipotentis Dei, & omnia inſpicientis iudicium effugiſti: nam fratres mei modico nunc dolore ſuſtentato, ſub teſtamento æternæ vitæ effecti ſunt: tu verò iudicio Dei iuſtas ſuperbiæ tuæ pœnas exolues, ego autem ſicut & fratres mei, animã, & corpus meũ trado pro patrijs legibus, inuocans Deum maturiùs genti noſtræ propitium fieri, teq; cum tormentis & verberibus confiteri, quod ipſe eſt Deus ſolus. In me verò & in fratribus meis deſinet Omnipotentis ira, quæ ſuper omne genus noſtrum iuſtè ſuperducta eſt. Tunc Rex accenſus ira, in hunc ſuper omnes crudeliùs deſæuit, indignè ferens ſe deriſum. & hic itaque mundus obijt, per omnia in Domino confidens, nouiſſimè autem poſt filios & mater conſumpta eſt.

§. 2. S.

§. 2. *S. Maioricus.*

SAncta Dionyſia cùm ſuum vnicum filium admodum adhuc teneræ ætatis, & delicatum, timore pœnarum formidoloſum conſpiceret, verberans illum nutibus oculorum, & increpans authoritate materna, ita confortauit, vt matre multò fortior redderetur. Cui inter crudelia verbera conſtituto, ita dicebat: Memento fili mi, quia in nomine Trinitatis in matre Catholica baptizati ſumus, non perdamus indumentum noſtræ ſalutis, ne veniens inuitator, veſtem non inueniat nuptialem, & dicat miniſtris: *Mittite eum in tenebras exteriores, vbi erit fletus oculorum, & ſtridor dentium.* Illa pœna timenda eſt, quæ nunquam finitur, illa deſideranda vita, quæ ſemper habetur. Talibus itaque filium ſolidans verbis, velociter Martyrem fecit. Venerabilis verò adoleſcens Maioricus nomine, in certamine confeſſionis ſpiritum reddens, curſum palmiferum conſummauit, amplexanſque mater illam hoſtiam ſuam, quantis potuit vocibus Domino gratias agens, ad gaudium ſpei futuræ in ſua domo maluit ſepelire, vt quoties ſuper ſepulchrum eius Trinitati preces effundit, alienam ſe à filio nunquam confidat.

Victor de perſecutione VVandal. Mantyrol. Roman 6. Decemb.

Matt. 22.

§. 3. *Septem filij S. Fælicitatis.*

ANtonini Imp. tempore, Publius Præfectus productam in carcere Fælicitatem cum filijs, ſic affatur: Fælicitas, miſerere filiorum tuorum, & noli floridam illam iuuentutem dementia tua in peſtem ante oculos poſitam tecum abripere. Reſpondit conſtans matrona: Miſericordia tua, impietas, & exhortatio, crudelitas eſt; & conuerſa ad filios: O filij, inquit, O chara ventris mei pignora, mentem oculoſque ad cœlum erigite, ibi vos expectat Chriſtus cum Sanctis ſuis, pugnate pro animabus veſtris, & fideles vos in amore Chriſti exhibete.

Conſcriptum eſt hoc martyrium ab Eccl. Rom. Notarijs. Paßi ſunt anno Chriſti 175. Soteris Papæ 1. 10. Iulij.

Audiens

Audiens hæc Publius, iuſſit eam colaphis cædi, dicens: Itane me præſente iſta monita dare audes, vt ſpretis Deorum noſtrorum iuſſis, furibunda mente in necẽ ruant? & ſtatim amota matre filium eius Ianuarium natu maximum blandis ad ſe verbis vocauit, multaque ei obtulit, ſi Dijs ſacrificare vellet: ſed cùm ille munera contemneret, & iudex fulmine verborum adoleſcentem terrere niteretur: Quid, inquit, inani verborum ſtrepitu aures meas obtundis? Ego enim Chriſti virtute hæc facilè ſuperabo; Iudex eâ contumeliâ prouocatus, virgis atrociter cæſum in carcerem recipi iuſſit; inde verò Fœlicem ſecundum adduci. is pari conſtantia iudicis minas, blanditiaſque ferens: Tune, inquit, exiſtimas vel me, vel aliquem fratrum meorum à Domini noſtri Ieſu Chriſti amore auellendum? Hoc audiens Præfectus, iſto amoto, iuſſit ſiſti tertium, Philippo illi nomen erat; & hic ſimili audaciâ in iudicem, & inania Deorum ſimulacra inuectus, iterum eſt receptus in carcerem. Mox adfuit quartus Silanus, ad quem Iudex: Vt video, conuenit vobis in peſſima matre, vt ſpretis Principum mandatis, vnum omnes interitum ſubeatis: cui Silanus: Immo ſi tua tormenta ſanè puerilia timuerimus, in æternum interitum, ſuppliciaque horrenda incidemus. amoto Silano iuſſit præſto eſſe Alexandrum, qui pari conſtantia reſpondit. Vitalem ergo producens, fortè vel tu, inquit, vitam amplexaberis. Reſpondit Vitalis: Nos quamdiu Chriſto per fidem coniuncti ſumus, vitam habemus, mori nec poſſumus: qui verò impuris ſacrificijs dæmonem habere propitium nititur, is ſibi multas mortes imprudenter machinatur. Tunc Præfectus eâ pueri prudentiâ, dicendique libertate grauiter irritatus: Et quid eſt, inquit, dæmon? Cui Vitalis: Omnes dij gentium dæmonia, & omnes qui ijs diuinos honores tribuunt. Publius hoc quoque per contemptum amoto, poſtremum tandem prodire iuſſit. Martialis is erat,

iterat, & tenera ætate puer, animo tamen ad ſupplicia pro Chriſto perferenda promptiſſimus. Hunc iudex alloquio dedignatus, auerſo vultu: Heu, inquit, crudelitatis fautores effecti, Auguſtorum inſtituta contemnitis, & in veſtra pernicie permanetis. Puer verò contrà exclamans: O, inquit, ſi noſſes, quæ pœnæ idolorum cultoribus conſtitutæ ſint, aliud ſaperes.

Auditis ergo ſingulis, geſta omnia ſcriptis conſignata miſit Antonino: Imperator verò ea puerorum conſtantia vehementer excandeſcens, diuerſos ad Iudices eos miſit excarnificandos. & primus quidem plumbatis diu grauiterque cæſus præclarè in Chriſti confeſſione ſpiritum tradidit. ſecundus, & tertius, fuſtibus mactati, egregiam animi cõſtantiam ad extremum vſque magno fidelium gaudio declararunt. quartus præcipitio eſt interemptus. Reliqui tres gladio ceruices intrepidè ſubiecerunt, matre interim chariſſima ſua pignora ad tam præclaram martyrij palmam hortãte: ipſa enim (vt ait Aug.) fuit fœcundior virtutibus quàm fœtibus, videns certantes, in quibus omnibus & ipſa certabat, & in omnibus vincentibus etiam ipſa vincebat. Ideoque erat ei hoc ſpectaculũ iucũdiſſimum: nam (vt teſtatur D. Greg.) *Septem filios ſic poſt ſe timuit viuos in carne relinquere, ſicut carnales parentes ſolent metuere, ne mortuos præmittant.* Ergo de ſeptẽ filiorum ſalute ſecura, totieſque & ipſa Martyr ſimili capitis truncatione glorioſam victoriæ palmam eſt conſecuta.

D. Aug. ſer... o de diuerſis.

Hom. 3. in Euang.

§. 4. *Septem filij S. Symphoroſæ.*

Petrus in Catalogo l. 6 ca... ... *Breu. Rom. 18 Iulij.*

SYmphoroſa cum ſeptem filijs ſuis apud Tiburtinam ciuitatẽ ſub Adriano Principe paſſa eſt. Hęc fuit coniux B. Getulij martyris, ex quo ſeptem liberos procreauit, quorum nomina hæc ſunt: Creſcentius, Iulianus, Nemeſius, Primitiuus, Iuſtin⁹, Stacte⁹, Eugenius; quos omnes Adrianus vnà cum matre detineri fecit, & ipſam Symphoroſam iuſſit palmis

 cædi

cædi, dehinc crinibus ſuſpendi, ſed cùm eam ſuperare nullus poſſet, iuſſit eam alligato ſaxo in fluuium præcipitari; cuius frater Eugenius, Curiæ principalis Tiburtinæ, corpus eius colligens, ſepeliuit. Manè autem facto iuſſit Imperator ſeptem figi ſtipites, ibique filios eius ad trochleas extendi, & Creſcentium in gutture transfigi, Iulianum in pectore, Nemeſium in corde, Primitiuum per vmbilicum, Iuſtinum per membra diſtinctum, ſcindi per ſingulos corporis nodos, atque iuncturas, Stacteum lanceis multis, donec moreretur, in terra configi, Eugenium ſcindi à pectore vſque ad inferiores partes. Quorum corpora præcepit auferri, & proijci in foueam altam: & poſuerunt Pontifices ſacrorum nomen loci ipſius ad ſeptem biothanatos. Eorum corpora, vt habet Martyrologium Rom. poſtea Romam translata Pio IV. ſummo Pontifice in Diaconia S. Angeli, in piſcina inuenta fuerunt. Extat adhuc (vt notat Baronius) Tiburi ciſterna ſicca, vbi illis perſecutionis temporibus S. Symphoroſa cum filijs aliquando delituit.

§. 5. S. Ponticus cum S. Blandina, multisq; alijs Galliæ martyribus.

Euſeb l. 5. c. 1. Surius 2 Iunij Ado, Beda, Molanus.

POſtremo die ſingularium certaminum aduentante, Blandina, & adoleſcens Ponticus circiter annos 15. natus (hi autem quotidie introducebantur ad reliquorum ſupplicia contemplanda) in amphitheatrum inferebantur, vrgebanturque per gentilium idola iurare. Ac quoniam illi perſtabant conſtantes, & ea deſpicatui ducebant, veſana multitudo contra illos aſperè, & ferociter ſæuiebat, adeo vt neque adoleſcentuli commiſerarentur ætatem, neque mulierem omnino reuererentur. Omnibus igitur tormentis eos obiectare, & per quoduis ſupplicij genus vndiq; agitare cœperunt, & ſine intermiſſione nunc hanc, nunc illum per ipſorum Deos iurare impellebant. Cæterum hoc nullo modo poterant efficere: nam Ponticus, qui ita erat à ſorore exſuſcitatus, vt eam gentes eſſe animaduerterent, quæ illum cohor-

tata fuiſſet, confirmaſſetque poſt omnia cruciamentorum genera viriliter, & magno animo tolerata, extremum ſpiritum edidit.

§. 6. *S. Conon cum filiolo.*

CONon Martyr cũ filiolo ſuo annorũ 12. paſſus eſt Nicomediæ Iſaurię ciuitate, tempore Aurel. Imp. ſub Comite Domitiano, qui Nicomediã ingreſſus, S. Cononẽ tanquam Chriſtianũ teneri iuſſit; & cùm ſacrificare nollet, eidemq; acerrima ſupplicia minaretur, ille nolens ſine filio gloriari, vnicum natum duodennẽ vt Chriſtianũ Comiti exhibuit, poſtulans eum ad cruciatus ſecum admitti. Quos Iudex in craticula iuſsit extendi, & prunis ſuppoſitis oleũ deſuper infundi, & cũ diũ volutati incolumes permanſiſſent, fecit eos in ſartaginẽ ſuccenſam mitti: at dum neque ſic vinci potuiſſent, mandauit illos appenſos, flammis ſubtermiſſis exuri, manuſque illorũ malleis contundi. Qui dum orantes pſallerent, cœleſti eos voce vocante ſpiritum emiſerunt: ſepultique à fratribus ſunt Nicomediæ tertio Cal. Iunij.

Pet. in Catal. l. 5. c. 62. Mart. Rom. 29 Maij. Bed. Vſuar. dus, Ado.

§. 7. *Multi pueri Malucenſes.*

FRANCISCVS Viera Goam è Maluco veniens, cùm paululum proceſſiſſet, nauis in Syrtes & ſcopulos incidit, factoque naufragio, mari ſeſe commiſit imperitus homo natandi, & bis ad ima demerſus, ab vrinatoribus denique ſemiuiuus ad littus extrahitur, quò cùm cæteri quoque comites ferè omnes aliqua etiam parte cõmeatus tormentorumq; recepta ſe contuliſſent, nouum eos periculum confeſtim excepit; cùm enim incolæ Mauri à Luſitanis hoſtiliter diſſiderent, magna eorũ manus ad eos trucidãdos accurrit: ſed noſtri in locum natura munitum ſeſe receperãt, cuius opportunitate, itemq; tormẽtorũ vſu ab hoſtiũ incurſib. tã diu ſe defenderũt, quoad nauis alia Malucenſis ereptos eo periculo Malacã abduxit. Multa Franciſ. ac mira de Neophytis prædicat, qui eò pręcipuè an. Chriſtianę fidei cauſa crudeliter oppugnati

O gantinus lib. Epiſtol. de de rebus Indicis.

Digitized by Google

Acta Martyris Pelagij per Raguelem eius temporis ſcriptorem.

Interea poſt conſtantem ſcilicet fidei exhibitam confeſſionem, cùm eum ioculariter Rex tangere vellet, abuti ſcilicet: Tolle canis, inquit S. Pelagius, nũquid me ſimilem tuis effeminatum exiſtimas? & illico veſtimenta, quę indutus erat, ſcidit, & fortem in palæſtra ſe athletam conſtituit, eligens potius dignè pro Chriſto mori, quàm turpiter cum diabolo viuere & vitijs inquinari. ipſum verò adhuc ſuaderi poſſe Rex exiſtimans, ſuis præcepit tyronibus, vt eum ſuaſorijs delinirent lenocinijs, ſi fortè apoſtatãdo, tantis acquieſceret regalibus pompis. Sed ille adiuuante Domino fortis ſtetit, & intrepidè permanſit, Chriſtianum ſe ſolummodo prædicans, Deique per ſæcula præceptis obſecundare ſe dicens. Eius feruentiſſimum Rex ſpiritum contra ſe perſiſtere videns, atque in ſuis deſiderijs ſpretum eſſe intelligens, ira ſtimulatus: Appendite, inquit, illum in forcipes ferreas, ac ſtrictum tamdiu ſurſum, deorſum, viciſſim leuantes deponite, quouſque aut animam exhalet, aut Chriſtum eſſe Dominum deneget: quod B. Pelagius forti animo pertranſiens, ſtabat intrepidus, qui adhuc pro Chriſto pati non recuſabat. cuius cùm immobilem Rex conſtantiam videret, iuſſit eum membratim gladio ſcindi, & in flumen proijci. Qua miniſtri poteſtate accepta, per tam immania in eum exerto pugione ludibria debacchati ſunt, vt putares ſacrificia cõponere de eo, quem immolari, eis inſcijs, in conſpectu Domini noſtri IESV Chr. erat neceſſe. & qui iam electus manebat in cælis, adhuc duriter patiebatur in terris: nam alius brachium radicitus amputauit, alius tibias diſſecuit, alius etiam ceruices ferire non deſtitit. Interea ſtabat martyr intrepidus, ex quo guttatim ſanguis diſtillabat pro ſudore profluus, nullum interim præter Dominum IESVM Chriſtum inuocans, pro quo pati non recuſabat, dicens: *Domine eripe me de manu inimicorum meorum.* Quem ſanè diuina poteſtas non deſeruit, faciens illum in pœnis Confeſſorem,

Crudeliſſime cæditur puer Pelagius.

rem, ac ſub gladij mucrone, glorioſum in cælis Martyrem. Porrò manus, quas ille ad Deum leuabat, illi ſceleratiſſimi gladio amputabant. Inter quæ beatiſſimus Pelagius feſſus anhelabat. Et quia qui hominũ miſereretur nõ aderat, Deum ſolummodò inuocabat. clamabat quidem athleta fortiſſimus, ſed præſens certamini præerat Dominus: *Veni*, inquiens, *accipe coronam, quam tibi ab initio mundi promiſi*. Inter hæc ſpiritus migrauit ad Deum, corpus verò proiectum eſt in fluminis alueum; ſed poſt hæc nullatenus defuere fideles, qui illud quærerent, atque in ſepulcrum honorificè deferrent, cuius quidem caput tenet cæmiterium S. Cypriani, corpus verò ceſpes S. Geneſij. O verè dignum Deo Martyrium, hora ſeptima cœptum, veſpere autem eodem die conſummatum! Igitur hic beatiſſ. Pelagius ætate circiter tredecim annorum & ſemis paſſus eſt Cordubæ, Habdarragma Rege imperante, die videlicet Dominica, hora decima, ſexto Cal. Iul. æra 963. regnante Domino IESV Chriſto, qui viuit *&c.* Hactenus ſcriptio Raguëlis. Aetas S. Pelagij.

§. 4. *Ioannes puer Hiſpanus.*

ANno 1576. captus eſt à Malauaribus Indis, cis Gangem, in ora Commorinenſi puer annorum duodecim, cui nomen Ioanni, natione Hiſpanus: cùmque formoſâ ac liberali ſpecie foret, dono donatus eſt cuidam Regulo, qui eximia pueri indole delectatus, nihil non egit, vt à Chriſti cultu illum deduceret: inter cætera eſt pollicitus, ſe illi in matrimonio collocaturum filiam, quam pulcherrimè ornatam iuſſit in medium procedere, vt eius aſpectu, blanditijſque deliniretur. Vbi verò poſt multa tentata ſe nihil ille proficere vidit, furore ſuccenſus, atrociſſimum ſupplicium mandat apparari. Nihil eo conſternatus impubes, petito temporis ſpatio, quo ſupplicaret Deo, intrepidus ad extremum ſe nihili Bozius to. 1. l. 11. c. 1.

hili omnia facere eſt profeſſus. Itaque ſummos primo digitos, deinde manus in plura fruſta paulatim ſecuerunt, idemque brachijs ambobus fecere; moxq; ad pedes & crura venerunt, minutatimque illa conciderunt: cumque ſæpius ab ipſo immaniſſimi tortores carnificeſque exigerent, vt Chriſto nuncium remitteret, inuictus hilariſque reſpondebat, ſe nunquã id facturum, & ad adſtantes conuerſus, in quibus multi erant captiui Chriſtiani, ad eadem perferenda hortabatur, affirmans ſe nunquam tantùm lætitiæ cœpiſſe, nunquam guſtaſſe tantum ſuauitatis. quæ cùm peroraſſet, animo ardentiſſimo ad Superos euolauit. hæc è literis Franciſci Monclari Societatis Ieſu.

§. 5. *S. Floccellus à feris diſcerptus.*

Ex geſtis eius Petrus in Catalogo l. 8. c. 92. Vincent. in ſpec. hiſt. c.105. Marul. l. 5. c. 5.

FLoccellus Martyr puer decennis, paſſus eſt apud vrbem Auguſtodunenſem, temporibus Antonini Imp. ſub Valeriano Præſide. Cùm enim Præſes audiſſet, quod Floccellus Sanctos Martyres in eorum paſſionibus confortaret, iuſſit eum teneri, & ſuſpenſum in equuleo diutius flagellari: deinde carcere vnà cum leone recludi, vt ab eo deuoraretur. Orante verò puero, leo ſubitò moritur. Statimque ſeptem lucernæ cum candelabris ei præſentantur: quarum lumine tenebræ carceris repelluntur. Quod audiens gentilis quidam, filium ſuum cœcum, ſurdum, & mutum ei obtulit. Cui ſanctus Martyr confeſtim viſum, auditum & loquelam reſtituit, & ipſum cum patre ad Chriſtum conuertit. Quæ cùm præſes audiſſet, ipſum in ignem maximum extra vrbem mitti fecit. Sed puer ab Angelo ſibi à dextris aſſiſtente hortatus ignem ingreſſus eſt; & continuò tempeſtate, & imbre valido ingruente ignis extinctus eſt. Quem Præſes iuſſit lingua & palmis clauis configi. Et dum nihilominus Chriſtum confiteretur, ſtolà indutus lineâ, feris in platea exponitur, & ab eis diſcerptus, martyrio coronatur 14. Cal. Oct.

§. 6. Fran-

§. 6. *Franciſci & Matthæi, Arimandoni Ioannis filiorum, cædes.*

ARimandonus Ioannes ex Iuſta, ſecunda vxore, ſuſceperat filios Franciſcum & Matthæum, ille erat octennis, iſte ſexennis; vterque egregiæ indolis, qui iuſſu Arimandoni Michaëlis natu maioris fratris impiè necati ſunt, hac ratione. Arimandonus, dum in curia ſubſtitit, Gubernatoribus per literas mandat, vt quamprimùm & ſecretò Franciſcum & Matthæum occidant. Gubernatores in tenebroſam domum detrudunt infantes; dumque inibi incluſos per quadraginta dies detinent, falſo rumore in vulgus ſpargunt, infantes Meacum verſus cum ſororibus profectos. Innocentes pueri pro ſuo ſe modulo ieiunijs & orationibus adeo ſtrenuè exercuerunt, vt aut aduentantem mortem præſagire viderentur, aut peculiari ſpiritus Sancti inſtinctu ad hęc moueri. Neque hic omittenda quæ ab ijs geſta ſunt ea ipſa nocte, qua necati ſunt. *Ex literis Societ. Ieſu Anno 1613.*

Cœnæ inſtabat hora, cùm Franciſcus ad ſuos conuerſus: Ego, inquit, in pœnam criminis, quod hodie admiſi, abſtinere cogito: fortè militi cuidam per iocum caput attrectauerat manu, eaque re eum contriſtaſſe ratus, tantum crimen ieiunio vindicandum ſtatuerat: Verùm hunc ex eius animo ſcrupulum euulſit ille ipſe miles; nihil ſe ea re læſum aſſerens, vnà cum Matthæo cœnaret, rogat obnixè, & homini acquieſcit. Itaque Matthæus cubitum diſceſſerat, cùm Franciſcus quinquies, prouolutus in genua, recitauit ſalutationē Angelicam: & eo penſo abſoluto, meditabundus aliquamdiu ſteterat, cùm ad Ignatium (erat hic honorarius puer) Heus tu, inquit, ego cruciatuum Chriſti in cruce acerbitatem paulò antè meditans, lacrymas tenere non potui, eorum vicem dolens, qui tantum beneficium non agnoſcunt. Fleuit vbertim Ignatius, tam maturum

in

in tam immatura ætate iudicium admiratus: cùm ergo tantum deuotionis ſenſum cerneret Ignatius in Franciſco, vt eum ad mortem, quam imminentem ſciebat, pararet, ita eo audiente Beatam Virginem eſt precatus: Sanctiſſima Dei parens MARIA virgo, per acerbiſſimæ paſſionis IESV CHRISTI filij tui merita, te ſupplex rogo, vt ſi fortè me hac nocte mori contigerit, mei memineris: pia mater, tuis virgineis manibus animam corpuſque committo. Hæc eadem verò ingenti animi ſenſu iterauit Franciſcus, & trigeſies ter IESV & MARIAE nomina inuocauit: quæ cum authore Ignatio quinquies iterùm repetijſſet, luſtrali aqua frontem muniens ſe ad ſomnum compoſuit. Interea Ignatius magno animi ſenſu, atque ingenti lacrymarum vi orare perſeuerabat pro his, quos, antequam euigilarent, trucidandos nouerat. Plurima igitur nocte ingreditur miles, Matthæum pugione tranſuerberat, Franciſcum iugulat; & in hunc modum innocentes pueri dormientes hanc vitam cum æterna procul dubio commutarunt: licet enim exploratum non ſit, eos in Chriſtianæ fidei odium à fratre interfectos, innocentia tamen, & labis expers ætas, vnà cũ iniuſta nece, beatam in cœlis vitam degere teſtantur non obſcurè, in quorum cæde ſummorum & infimorum ingens cùm eſſet luctus, ſolus Arimandonus Michaël, parentis horum frater natu maior, & à fide Apoſtata, omnis ſenſus expers, non ſolùm aliquanto placatior in ſuos ſuorum cæde effectus eſt, ſed ex eo eius crudelitas in Chriſtianos eſt latius debacchata.

CAPVT

CAPVT XII.

VARIO TORMENTORVM GEnere necati.

EXigua ſunt puerorũ corpuſcula, ſed quanta quãta ſunt, Chriſte, tua ſunt: creatione tua ſunt, dilectione quoque tua eſſe volunt; & dũ volunt maximè, quis credat in tam parua republica magnũ etiã ortũ eſſe diſſidiũ? ſingula certant membra hanc ſibi vẽdicare palmã. Cor vult transfigi, à ceruicibus reuelli caput, manus, pedeſq; à trunco reſcindi, corpus totũ ignibus concremari: fitque vt vnumquodque alteri dum pio certamine hanc tentat laudem præripere, vnum corpus non vno tibi vulnere litet. Bene eſt, inquit Agonotheta noſter, laudo virtutem, infractum laudo pectus: & ſi plura fuêre pœnarum genera, plura erunt & præmiorum: *In domo patris mei manſiones multæ ſunt.* Ergo tyranni ſegnis furor accendatur: ſuſcitet ſe in iras lictor: expediantur virgæ, ſcorpiones, taureæ, laminæ, ſartagines, aut quicquid atrox potuit Phalaris, quicquid Buſyris excogitare? erit ad excipienda tormenta puer, quàm illi ad inferenda, paratior. Non ipſa crudelitas tot pœnarum modos, tot ſuppliciorum genera, quot virtutum conſtantia puerorum (O diuinam vim!) ſuppeditabit. *Ioan. 14.*

§. 1. *Puer Machabæus.*

2. Mach. c. 7

COntigit ſeptem fratres vnà cum matre ſua apprehenſos compelli à Rege edere contra fas carnes porcinas, flagris & taureis cruciatos. (Sex igitur vario tormentorum genere crudeliſſimè interfectis.) *Antiochus cum adhuc adoleſcentior ſupereſſet, non ſolùm verbis hortabatur, ſed & cum iuramento affirmabat, ſe diuitem*

tem & beatum facturum, & translatum à patrijs legibus amicum habiturum, & res neceſſarias ei præbiturũ. Sed ad hæc cùm adoleſcẽs nequaquam inclinaretur, vocauit Rex matrem, & ſuadebat ei, vt adoleſcenti fieret in ſalutem. Cùm autem multis eam verbis eſſet hortatus, promiſit ſuaſuram ſe filio ſuo. itaque inclinata ad illum, irridens crudelem tyrannum, ait patria voce: Fili mi, miſerere mei, quæ te in vtero nouem menſibus portaui, & lac triennio dedi, & alui, & in ætatem iſtam perduxi. peto à te, nate, vt aſpicias ad cœlum & terram, & ad omnia quæ in eis ſunt: vt intelligas, quia ex nihilo fecit illa Deus, & hominum genus: ita fiet, vt non timeas carnificem iſtum, ſed dignus fratribus tuis effectus particeps, & ſuſcipe mortem, vt in illa miſeratione cum fratribus tuis te recipiam. Cùm hæc illa adhuc diceret, ait adoleſcens: Quem ſuſtinetis? non obedio præcepto Regis, ſed præcepto legis, quæ data eſt nobis per Moyſen, tu verò qui inuentor omnis malitiæ factus es in Hebræos, non éffugies manum Dei. Nos enim pro peccatis noſtris hæc patimur: & ſi nobis propter increpationem & correptionem Dominus Deus noſter modicum iratus eſt: ſed iterum reconciliabitur ſeruis ſuis. Tu autem O ſceleſte, & omnium hominum flagitioſiſsime, noli fruſtra extolli vanis ſpebus, in ſeruos eius inflammatus; nondum enim omnipotentis Dei, & omnia inſpicientis iudicium effugiſti: nam fratres mei modico nunc dolore ſuſtentato, ſub teſtamento æternæ vitæ effecti ſunt: tu verò iudicio Dei iuſtas ſuperbiæ tuæ pœnas exolues, ego autem ſicut & fratres mei, animã, & corpus meũ trado pro patrijs legibus, inuocans Deum maturiùs genti noſtræ propitium fieri, teq; cum tormentis & verberibus confiteri, quòd ipſe eſt Deus ſolus. In me verò & in fratribus meis deſinet Omnipotentis ira, quæ ſuper omne genus noſtrum iuſtè ſuperducta eſt. Tunc Rex accenſus ira, in hunc ſuper omnes crudeliùs deſæuit, indignè ferens ſe deriſum. & hic itaque mundus obijt, per omnia in Domino confidens, nouiſsimè autem poſt filios & mater conſumpta eſt.

§. 2. S.

§. 2. *S. Maioricus.*

SAncta Dionyſia cùm ſuum vnicum filium admodum adhuc teneræ ætatis, & delicatum, timore pœnarum formidoloſum conſpiceret, verberans illum nutibus oculorum, & increpans authoritate materna, ita confortauit, vt matre multò fortior redderetur. Cui inter crudelia verbera conſtituto, ita dicebat: Memento fili mi, quia in nomine Trinitatis in matre Catholica baptizati ſumus, non perdamus indumentum noſtræ ſalutis, ne veniens inuitator, veſtem non inueniat nuptialem, & dicat miniſtris: *Mittite eum in tenebras exteriores, vbi erit fletus oculorum, & ſtridor dentium.* Illa pœna timenda eſt, quæ nunquam finitur, illa deſideranda vita, quæ ſemper habetur. Talibus itaque filium ſolidans verbis, velociter Martyrem fecit. Venerabilis verò adoleſcens Maioricus nomine, in certamine confeſſionis ſpiritum reddens, curſum palmiferum conſummauit, amplexanſque mater illam hoſtiam ſuam, quantis potuit vocibus Domino gratias agens, ad gaudium ſpei futuræ in ſua domo maluit ſepelire, vt quoties ſuper ſepulchrum eius Trinitati preces effundit, alienam ſe à filio nunquam confidat.

Victor de perſecutione VVandal. Martyrol. Roman 6. Decemb.

Matt. 22.

§. 3. *Septem filij S. Fælicitatis.*

ANtonini Imp. tempore, Publius Præfectus productam in carcere Fælicitatem cum filijs, ſic affatur: Fælicitas, miſerere filiorum tuorum, & noli floridam illam iuuentutem dementia tua in peſtem ante oculos poſitam tecum abripere. Reſpondit conſtans matrona: Miſericordia tua, impietas, & exhortatio, crudelitas eſt; & conuerſa ad filios: O filij, inquit, O chara ventris mei pignora, mentem oculoſque ad cœlum erigite, ibi vos expectat Chriſtus cum Sanctis ſuis, pugnate pro animabus veſtris, & fideles vos in amore Chriſti exhibete.

Conſcriptum eſt hoc martyrium ab Eccl. Rom. Notarijs. Paſſi ſunt anno Chriſti 175. Soteris Papæ 1. 10. Iulij.

Audiens

Audiens hæc Publius, iuſſit eam colaphis cædi, dicens: Itane me præſente iſta monita dare audes, vt ſpretis Deorum noſtrorum iuſſis, furibunda mente in necẽ ruant? & ſtatim amota matre filium eius Ianuarium natu maximum blandis ad ſe verbis vocauit, multaque ei obtulit, ſi Dijs ſacrificare vellet: ſed cùm ille munera contemneret, & iudex fulmine verborum adoleſcentem terrere niteretur: Quid, inquit, inani verborum ſtrepitu aures meas obtundis? Ego enim Chriſti virtute hæc facilè ſuperabo; Iudex eâ contumeliâ prouocatus, virgis atrociter cæſum in carcerem recipi iuſſit; inde verò Fœlicem ſecundum adduci. is pari conſtantia iudicis minas, blanditiaſque ferens: Tune, inquit, exiſtimas vel me, vel aliquem fratrum meorum à Domini noſtri Ieſu Chriſti amore auellendum? Hoc audiens Præfectus, iſto amoto, iuſſit ſiſti tertium, Philippo illi nomen erat; & hic ſimili audaciâ in iudicem, & inania Deorum ſimulacra inuectus, iterum eſt receptus in carcerem. Mox adfuit quartus Silanus, ad quem Iudex: Vt video, conuenit vobis in péſſima matre, vt ſpretis Principum mandatis, vnum omnes interitum ſubeatis: cui Silanus: Immo ſi tua tormenta ſanè puerilia timuerimus, in æternum interitum, ſuppliciaque horrenda incidemus. amoto Silano iuſſit præſto eſſe Alexandrum, qui pari conſtantia reſpondit. Vitalem ergo producens, fortè vel tu, inquit, vitam amplexaberis. Reſpondit Vitalis: Nos quamdiu Chriſto per fidem coniuncti ſumus, vitam habemus, mori nec poſſumus: qui verò impuris ſacrificijs dæmonem habere propitium nititur, is ſibi multas mortes imprudenter machinatur. Tunc Præfectus eâ pueri prudentiâ, dicendique libertate grauiter irritatus: Et quid eſt, inquit, dæmon? Cui Vitalis: Omnes dij gentium dæmonia, & omnes qui ijs diuinos honores tribuunt. Publius hoc quoque per contemptum amoto, poſtremum tandem prodire iuſſit. Martialis

is erat,

is erat, & tenera ætate puer, animo tamen ad ſupplicia pro Chriſto perferenda promptiſſimus. Hunc iudex alloquio dedignatus, auerſo vultu: Heu, inquit, crudelitatis fautores effecti, Auguſtorum inſtituta contemnitis, & in veſtra pernicie permanetis. Puer verò contrà exclamans: O, inquit, ſi noſſes, quæ pœnæ idolorum cultoribus conſtitutæ ſint, aliud ſaperes.

Auditis ergo ſingulis, geſta omnia ſcriptis conſignata miſit Antonino: Imperator verò ea puerorum conſtantia vehementer excandeſcens, diuerſos ad Iudices eos miſit excarnificandos. & primus quidem plumbatis diu grauiterque cæſus præclarè in Chriſti confeſſione ſpiritum tradidit. ſecundus, & tertius, fuſtibus mactati, egregiam animi cõſtantiam ad extremum vſque magno fidelium gaudio declararunt. quartus præcipitio eſt interemptus. Reliqui tres gladio ceruices intrepidè ſubiecerunt, matre interim chariſſima ſua pignora ad eam præclaram martyrij palmam hortãte: ipſa enim (vt ait Aug.) fuit fœcundior virtutibus quàm fœtibus, videns certantes; in quibus omnibus & ipſa certabat, & in omnibus vincentibus etiam ipſa vincebat. Ideoque erat ei hoc ſpectaculũ iucũdiſſimum: nam (vt teſtatur D. Greg.) *Septem filios ſic poſt ſe timuit viuos in carne relinquere, ſicut carnales parentes ſolent metuere ne mortuos præmittant.* Ergo de ſeptẽ filiorum ſalute ſecura, toties que & ipſa Martyr ſimili capitis truncatione glorioſam victoriæ palmam eſt conſecuta.

D. Aug. ſer... o de diuerſis.

Hom. 3. in Euang.

§. 4. *Septem filij S. Symphoroſæ.*

SYmphoroſa cum ſeptem filijs ſuis apud Tiburtinam ciuitatẽ ſub Adriano Principe paſſa eſt. Hæc fuit coniux B. Getulij martyris, ex quo ſeptem liberos procreauit, quorum nomina hæc ſunt: Creſcentius, Iulianus, Nemeſius, Primitiuus, Iuſtin9, Stacte9, Eugenius; quos omnes Adrianus vnà cum matre detineri fecit, & ipſam Symphoroſam iuſſit palmis

Petrus in Catalogo l. 6 ca... ... Breu. Rom. 18 Iulij.

Digitized by Google

vna voce clamabant: Tolle Magam, tolle Maleficam, quæ & mentes mutat, & animos alienat.

Præfectus autem videns tanta mirabilia, obſtupuit: ſed veritus proſcriptionem, ſi contra templorum Pontifices ageret, & Agnem contra ſuam ſententiam defenſaret, vicarium ad ſeditionem populi iudicem dereliquit: ipſe autem triſtis abceſſit, quòd eam non potuit poſt reſurrectionem filij ſui liberare. tunc Vicarius Aſpaſius nomine iuſſit in conſpectu omnium ignem copioſum accendi, & in medio eam præcepit iactari flammarum. Quod cùm fuiſſet impletum, ſtatim in duas partes diuiſæ ſunt flammæ, & hinc atque illinc ſeditioſos populos exurebat, ipſam autem penitus in nullo contingebat incendium. Eò magis non hoc virtutibus diuinis, ſed maleficijs reputantes, dabant fremitus inter ſe populi, & infinitos clamores ad cælos. Tunc Beata Agnes expandens manus ſuas in medio ignis, his verbis orationem fudit ad Dominum: Omnipotens, adorande, colende, tremende Pater Domini noſtri IESV Chriſti, benedico te, quia per filium tuum vnigenitum euaſi manus hominum impiorum, & ſpurcitias diaboli impolluto calle tranſiui. ecce & nunc rore cæleſti perfuſus per Spiritum ſanctum focus iuxta me moritur, flamma diuiditur, & ardor incendij huius ad eos, à quibus in me miniſtratur, effunditur. Benedico te pater prædicande, *&c.* Cumque compleſſet orationem, ita omnis ignis extinctus eſt, vt nec tepor quidem incendij remaneret. Tunc Aſpaſius Vrbis Romæ Vicarius, populi ſeditionem non ferens, in guttur eius gladium mergi præcepit. Atque hoc exitu, roſeo ſui ſanguinis rubore perfuſam Chriſtus ſibi ſponſam & martyrem conſecrauit.

S. Agnes in ignem conijcitur.

Oratione flammas extinguit. Iugulatur.

§. 2.

§. 2. *Mauritij Imperatoris filij.*

PHocas tyrannus cùm in Mauritij Imperatoris necem velut furijs quibuſdam raptus eſſet, primum liberos ipſos in conſpectu patris occidit, deinde verò & ipſe Mauritius reſectionem capitis ſuſtinens, ferro cæſus occubuit, egregia animi virtute in ſumma ea calamitate exhibita: cùm namque liberorum nutrix infante vno Imperiali ſubtracto, puerũ ipſa ſuum lactentem ad cædẽ protuliſſet, Mauritium adſtantem percuſſoribus arcanum ſuppreſſi pueri ſui conſilium indicaſſe ferunt; quod minimè æquum eſſe duceret, vt in alium (cùm ab ipſo Deus pœnas expeteret) animaduerteretur. Atque eo infante iugulato, cædes eiuſmodi pro ſanguine lacteum liquorem profudit.

Niceph. l. 18. c. 40. Europius l. 17. rerum Rom. Io Zonaras to. 2. annal. de Mauritio.

§. 3. *S. Pelagius*

PLures ſunt qui Pelagij præclarum Martyrium cõſcripſere. antiquior autem cæteris, qui tum vixit, eodemq́ue in loco verſatus interfuit, Raghuel, totius rei geſtæ hiſtoriam eſt perſecutus, qui primam cauſam cur puer decennis detineretur in carcere, eam aſſerit, quòd cùm in bello aduerſus Galæciam ab Arabum Rege excitato, captiuus Ermoigius Epiſcopus remanſiſſet, ductus Cordubam, vt ſe nexibus liberaret, eundem Pelagium ſobrinum ſuum, decem annorum reliquerit obſidem, puerum elegantiſſimæ formæ, atque ſpectatæ virtutis; quiq́ue totum illud triennium & ſemis, quo manſit incluſus, venturi præſcius ad Martyrij præparationem impendit. Cùm verò venuſtus facie non ad Martyrium, ſed ad delicias Tyranni educeretur è carcere ab eodemq́ue millies modis ſuaderetur ad turpia: magnis ille animis renitens, comparauit ſibi ea occaſione Martyrium: quod quonam modo tranſactum fuerit, & conſummatum, ab eodem authore ſic accipe.

Baron. to. 10. an. 925. ſcribit quoque eius martyrium Ribadeneira. 30. Iun.

Acta Martyris Pelagii per Raghuelem eius temporis ſcriptorem.

Interea poſt conſtantem ſcilicet fidei exhibitam confeſſionem, cùm eum iculariter Rex tangere vellet, abuti ſcilicet: Tolle canis, inquit S. Pelagius, núquid me ſimilem tuis effeminatum exiſtimas? & illico veſtimenta, quę indutus erat, ſcidit, & fortem in palæſtra ſe athletam conſtituit, eligens pótius dignè pro Chriſto mori, quàm turpiter cum diabolo viuere & vitijs inquinari. ipſum verò adhuc ſuaderi poſſe Rex exiſtimans, ſuis præcepit tyronibus, vt eum ſuaſorijs delinirent lenocinijs, ſi fortè apoſtatãdo, tantis acquieſceret regalibus pompis. Sed ille adiuuante Domino fortis ſtetit, & intrepidè permanſit, Chriſtianum ſe ſolummodo prædicans, Deique per ſæcula pręceptis obſecundare ſe dicens. Eius feruentiſſimum Rex ſpiritum contra ſe perſiſtere videns, atque in ſuis deſiderijs ſprétum eſſe intelligens, ira ſtimulatus: Appendite, inquit, illum in forcipes ferreas, ac ſtrictum tamdiu ſurſum, deorſum, viciſſim leuantes deponite, quouſque aut animam exhalet, aut Chriſtum eſſe Dominum deneget: quod B. Pelagius forti animo pertranſiens, ſtabat intrepidus, qui adhuc pro Chriſto pati non recuſabat. cuius cùm immobilem Rex conſtantiam videret, iuſſit eum membratim gladio ſcindi, & in flumen proijci. Qua miniſtri poteſtate accepta, per tam immania in eum exerto pugione ludibria debacchati ſunt, vt putares ſacrificia cóponere de eo, quem immolari, eis inſcijs, in conſpectu Domini noſtri IESV Chr. erat neceſſe. & qui iam electus manebat in cælis, adhuc duriter patiebatur in terris: nam alius brachium radicitus amputauit, alius tibias diſſecuit, alius etiam ceruices ferire non deſtitit. Interea ſtabat martyr intrepidus, ex quo guttatim ſanguis diſtillabat pro ſudore profluus, nullum interim præter Dominum IESVM Chriſtum inuocans, pro quo pati non recuſabat, dicens: *Domine eripe me de manu inimicorum meorum.* Quem ſanè diuina poteſtas non deſeruit, faciens illum in pœnis Confeſſo-

Crudeliſſime cæditur puer Pelagius.

rem,

rem, ac ſub gladij mucrone, glorioſum in cælis Martyrem. Porrò manus, quas ille ad Deum leuabat, illi ſceleratiſſimi gladio amputabant. Inter quæ beatiſſimus Pelagius feſſus anhelabat. Et quia qui hominũ miſereretur nō aderat, Deum ſolummodò inuocabat. clamabat quidem athleta fortiſſimus, ſed præſens certamini præerat Dominus: *Veni*, inquiens, *accipe coronam, quam tibi ab initio mundi promiſi*. Inter hæc ſpiritus migrauit ad Deum, corpus verò proiectum eſt in fluminis alueum; ſed poſt hæc nullatenus defuere fideles, qui illud quærerent, atque in ſepulcrum honorificè deferrent, cuius quidem caput tenet cæmiterium S. Cypriani, corpus verò ceſpes S. Geneſij. O verè dignum Deo Martyrium, hora ſeptima cœptum, veſpere autem eodem die conſummatum! Igitur hic beatiſſ. Pelagius ætate circiter tredecim annorum & ſemis paſſus eſt Cordubæ, Habdarragma Rege imperante, die videlicet Dominica, hora decima, ſexto Cal. Iul. æra 963. regnante Domino IESV Christo, qui viuit *&c.* Hactenus ſcriptio Raghuelis. **Aetas S. Pelagij.**

§. 4. *Ioannes puer Hiſpanus.*

ANno 1576. captus eſt à Malauaribus Indis, cis Gangem, in ora Commorinenſi puer annorum duodecim, cui nomen Ioanni, natione Hiſpanus: cùmque formoſâ ac liberali ſpecie foret, dono donatus eſt cuidam Regulo, qui eximia pueri indole delectatus, nihil non egit, vt à Chriſti cultu illum deduceret: inter cætera eſt pollicitus, ſe illi in matrimonio collocaturum filiam, quam pulcherrimè ornatam iuſſit in medium procedere, vt eius aſpectu, blanditijſque deliniretur. Vbi verò poſt multa tentata ſe nihil ille proficere vidit, furore ſuccenſus, atrociſſimum ſupplicium mandat apparari. Nihil eo conſternatus impubes, petito temporis ſpatio, quo ſupplicaret Deo, intrepidus ad extremum ſe nihili **Bozius 10. l. L. 11. c. 1.**

hili omnia facere eſt profeſſus. Itaque ſummos primo digitos, deinde manus in plura fruſta paulatim ſecuerunt, idemque brachijs ambobus fecere; moxq; ad pedes & crura venerunt, minutatimque illa conciderunt: cumque ſæpius ab ipſo immaniſſimi tortores carnificeſque exigerent, vt Chriſto nuncium remitteret, inuictus hilariſque respondebat, ſe nunquã id facturum, & ad adſtantes conuerſus, in quibus multi erant captiui Chriſtiani, ad eadem perferenda hortabatur, affirmans ſe nunquam tantùm lætitiæ cœpiſſe, nunquam guſtaſſe tantum ſuauitatis. quæ cùm peroraſſet, animo ardentiſſimo ad Superos euolauit. hæc è literis Franciſci Monclari Societatis Ieſu.

§. 5. *S. Floccellus à feris diſcerptus.*

Ex geſtis eius Petrus in Catalogo l. 8. c. 92. Vincent. in ſpec. hiſt. c. 105. Marul. l. 5. c. 5.

FLoccellus Martyr puer decennis, paſſus eſt apud vrbem Auguſtodunenſem, temporibus Antonini Imp. ſub Valeriano Præſide. Cùm enim Præſes audiſſet, quod Floccellus SanctosMartyres in eorum paſſionibus confortaret, iuſſit eum teneri, & ſuſpenſum in equuleo diutius flagellari: deinde carcere vnà cum leone recludi, vt ab eo deuoraretur. Orante verò puero, leo ſubitò moritur. Statimque ſeptem lucernæ cum candelabris ei præſentantur: quarum lumine tenebræ carceris repelluntur. Quod audiens gentilis quidam, filium ſuum cœcum, ſurdum, & mutum ei obtulit. Cui ſanctus Martyr confeſtim viſum, auditum & loquelam reſtituit, & ipſum cum patre ad Chriſtum conuertit. Quæ cùm præſes audiſſet, ipſum in ignem maximum extra vrbem mitti fecit. Sed puer ab Angelo ſibi à dextris aſſiſtente hortatus ignem ingreſſus eſt; & continuò tempeſtate, & imbre valido ingruente ignis extinctus eſt. Quem Præſes iuſſit lingua & palmis clauis configi. Et dum nihilominus Chriſtum confiteretur, ſtolâ indutus lineâ, feris in platea exponitur, & ab eis diſcerptus, martyrio coronatur 14. Cal. Oct.

§. 6. *Fran-*

§. 6. *Franciſci & Matthæi, Arimandoni Ioannis filiorum, cædes.*

ARimandonus Ioannes ex Iuſta, ſecunda vxore, ſuſceperat filios Franciſcum & Matthæum, ille erat octennis, iſte ſexennis; vterque egregiæ indolis, qui iuſſu Arimandoni Michaëlis natu maioris fratris impiè necati ſunt, hac ratione. Arimandonus, dum in curia ſubſtitit, Gubernatoribus per literas mandat, vt quamprimùm & ſecretò Franciſcum & Matthæum occidant. Gubernatores in tenebroſam domum detrudunt infantes; dumque inibi incluſos per quadraginta dies detinent, falſo rumore in vulgus ſpargunt, infantes Meacum verſus cum ſororibus profectos. Innocentes pueri pro ſuo ſe modulo ieiunijs & orationibus adeo ſtrenuè exercuerunt, vt aut aduentantem mortem præſagire viderentur, aut peculiari ſpiritus Sancti inſtinctu ad hęc moueri. Neque hic omittenda quæ ab ijs geſta ſunt ea ipſa nocte, qua necati ſunt. *Ex literis Societ. Ieſu Anno 1613.*

Cœnæ inſtabat hora, cùm Franciſcus ad ſuos conuerſus: Ego, inquit, in pœnam criminis, quod hodie admiſi, abſtinere cogito: fortè militi cuidam per iocum caput attrectauerat manu, eaque re eum contriſtaſſe ratus, tantum crimen ieiunio vindicandum ſtatuerat: Verùm hunc ex eius animo ſcrupulum euulſit ille ipſe miles; nihil ſe ea re læſum aſſerens, vnà cum Matthæo cœnaret, rogat obnixè, & homini acquieſcit. Itaque Matthæus cubitum diſceſſerat, cùm Franciſcus quinquies, prouolutus in genua, recitauit ſalutationẽ Angelicam: & eo penſo abſoluto, meditabundus aliquamdiu ſteterat, cùm ad Ignatium (erat hic honorarius puer) Heus tu, inquit, ego cruciatuum Chriſti in cruce acerbitatem paulò antè meditans, lacrymas tenere non potui, eorum vicem dolens, qui tantum beneficium non agnoſcunt. Fleuit vbertim Ignatius, tam maturum

Digitized by Google

in tam immatura ætate iudicium admiratus: cùm ergo tantum deuotionis ſenſum cerneret Ignatius in Franciſco, vt eum ad mortem, quam imminentem ſciebat, pararet, ita eo audiente Beatam Virginem eſt precatus: Sanctiſſima Dei parens MARIA virgo, per acerbiſſimæ paſſionis IESV CHRISTI filij tui merita, te ſupplex rogo, vt ſi fortè me hac nocte mori contigerit, mei memineris: pia mater, tuis virgineis manibus animam corpuſque committo. Hæc eadem verò ingenti animi ſenſu iterauit Franciſcus, & trigeſies ter IESV & MARIAE nomina inuocauit: quæ cum authore Ignatio quinquies iterum repetijſſet, luſtrali aqua frontem muniens ſe ad ſomnum compoſuit. Interea Ignatius magno animi ſenſu, atque ingenti lacrymarum vi orare perſeuerabat pro his, quos, antequam euigilarent, trucidandos nouerat. Plurima igitur nocte ingreditur miles, Matthæum pugione tranſuerberat, Franciſcum iugulat; & in hunc modum innocentes pueri dormientes hanc vitam cum æterna procul dubio commutarunt: licet enim exploratum non ſit, eos in Chriſtianæ fidei odium à fratre interfectos, innocentia tamen, & labis expers ætas, vnà cũ iniuſta nece, beatam in cœlis vitam degere teſtantur non obſcurè, in quorum cæde ſummorum & infimorum ingens cùm eſſet luctus, ſolus Arimandonus Michaël, parentis horum frater natu maior, & à fide Apoſtata, omnis ſenſus expers, non ſolùm aliquanto placatior in ſuos ſuorum cæde effectus eſt, ſed ex eo eius crudelitas in Chriſtianos eſt latius debacchata.

CAPVT

CAPVT XII.

VARIO TORMENTORVM GEnere necati.

EXigua ſunt puerorũ corpuſcula, ſed quanta quãta ſunt, Chriſte, tua ſunt: creatione tua ſunt, dilectione quoque tua eſſe volunt; & dũ volunt maximè, quis credat in tam parua republica magnũ etiã ortũ eſſe diſſidiũ? ſingula certant membra hanc ſibi vẽdicare palmã. Cor vult transfigi, à ceruicibus reuelli caput, manus, pedeſq; à trunco reſcindi, corpus totũ ignibus concremari: fitque vt vnumquodque alteri dum pio certamine hanc tentat laudem præripere, vnum corpus non vno tibi vulnere litet. Bene eſt, inquit Agonotheta noſter, laudo virtutem, infractum laudo pectus: & ſi plura fuêre pœnarum genera, plura erunt & præmiorum: *In domo patris mei manſiones multæ ſunt.* Ergo tyranni ſegnis furor accendatur: ſuſcitet ſe in iras lictor: expediantur virgæ, ſcorpiones, taureæ, laminæ, ſartagines, aut quicquid atrox potuit Phalaris, quicquid Buſyris excogitare? erit ad excipienda tormenta puer, quàm illi ad inferenda, paratior. Non ipſa crudelitas tot pœnarum modos, tot ſuppliciorum genera, quot virtutum conſtantia puerorum (O diuinam vim!) ſuppeditabit. *Ioan. 14.*

§. 1. *Puer Machabæus.*

2. Mach. c. 7

C*Ontigit ſeptem fratres vnà cum matre ſua apprehenſos compelli à Rege edere contra fas carnes porcinas, flagris & taureis cruciatos.* (Sex igitur vario tormentorum genere crudeliſſimè interfectis.) *Antiochus cum adhuc adoleſcentior ſupereſſet, non ſolùm verbis hortabatur, ſed & cum iuramento affirmabat, ſe diuitem*

tem & beatum facturum, & translatum à patrijs legibus amicum habiturum, & res neceſſarias ei præbiturũ. Sed ad hæc cùm adoleſcẽs nequaquam inclinaretur, vocauit Rex matrem, & ſuadebat ei, vt adoleſcenti fieret in ſalutem. Cùm autem multis eam verbis eſſet hortatus, promiſit ſuaſuram ſe filio ſuo. itaque inclinata ad illum, irridens crudelem tyrannum, ait patria voce: Fili mi, miſerere mei, quæ te in vtero nouem menſibus portaui, & lac triennio dedi, & alui, & in ætatem iſtam perduxi, peto à te, nate, vt aſpicias ad cœlum & terram, & ad omnia quæ in eis ſunt: vt intelligas, quia ex nihilo fecit illa Deus, & hominum genus: ita fiet, vt non timeas carnificem iſtum, ſed dignus fratribus tuis effectus particeps, & ſuſcipe mortem, vt in illa miſeratione cum fratribus tuis te recipiam. Cùm hæc illa adhuc diceret, ait adoleſcens: Quem ſuſtinetis? non obedio præcepto Regis, ſed præcepto legis, quæ data eſt nobis per Moyſen, tu verò qui inuentor omnis malitiæ factus es in Hebræos, non effugies manum Dei. Nos enim pro peccatis noſtris hæc patimur: & ſi nobis propter increpationem & correptionem Dominus Deus noſter modicum iratus eſt: ſed iterum reconciliabitur ſeruis ſuis. Tu autem O ſceleſte, & omnium hominum flagitioſiſſime, noli fruſtra extolli vanis ſpebus, in ſeruos eius inflammatus; nondum enim omnipotentis Dei, & omnia inſpicientis iudicium effugiſti: nam fratres mei modico nunc dolore ſuſtentato, ſub teſtamento æternæ vitæ effecti ſunt: tu verò iudicio Dei iuſtas ſuperbiæ tuæ pœnas exolues, ego autem ſicut & fratres mei, animã, & corpus meũ trado pro patrijs legibus, inuocans Deum maturiùs genti noſtræ propitium fieri, teq; cum tormentis & verberibus confiteri, quod ipſe eſt Deus ſolus. In me verò & in fratribus meis deſinet Omnipotentis ira, quæ ſuper omne genus noſtrum iuſtè ſuperducta eſt. Tunc Rex accenſus ira, in hunc ſuper omnes crudeliùs deſæuit, indignè ferens ſe deriſum. & hic itaque mundus obijt, per omnia in Domino confidens, nouiſſimè autem poſt filios & mater conſumpta eſt.

Digitized by Google

§. 2. *S. Maioricus.*

SAncta Dionyſia cùm ſuum vnicum filium admodum adhuc teneræ ætatis, & delicatum, timore pœnarum formidoloſum conſpiceret, verberans illum nutibus oculorum,& increpans authoritate materna, ita confortauit, vt matre multò fortior redderetur. Cui inter crudelia verbera conſtituto, ita dicebat: Memento fili mi, quia in nomine Trinitatis in matre Catholica baptizati ſumus, non perdamus indumentum noſtræ ſalutis,ne veniens inuitator,veſtem non inueniat nuptialem, & dicat miniſtris: *Mittite eum in tenebras exteriores, vbi erit fletus oculorum, & ſtridor dentium.* Illa pœna timenda eſt, quæ nunquam finitur, illa deſideranda vita, quæ ſemper habetur. Talibus itaque filium ſolidans verbis, velociter Martyrem fecit. Venerabilis verò adoleſcens Maioricus nomine, in certamine confeſſionis ſpiritum reddens, curſum palmiferum conſummauit, amplexanſque mater illam hoſtiam ſuam, quantis potuit vocibus Domino gratias agens, ad gaudium ſpei futuræ in ſua domo maluit ſepelire, vt quoties ſuper ſepulchrum eius Trinitati preces effundit, alienam ſe à filio nunquam confidat.

Victor de perſecutione VVandal. Martyrol. Roman 6. Decemb.

Matt. 22.

§. 3. *Septem filij S. Fælicitatis.*

ANtonini Imp. tempore, Publius Præfectus productam in carcere Fælicitatem cum filijs, ſic affatur: Fælicitas, miſerere filiorum tuorum, & noli floridam illam iuuentutem dementia tua in peſtem ante oculos poſitam tecum abripere. Reſpondit conſtans matrona: Miſericordia tua, impietas, & exhortatio, crudelitas eſt; & conuerſa ad filios: O filij, inquit, O chara ventris mei pignora, mentem oculoſque ad cœlum erigite, ibi vos expectat Chriſtus cum Sanctis ſuis, pugnate pro animabus veſtris,& fideles vos in amore Chriſti exhibete.

Conſcriptum eſt hoc martyrium ab Eccl. Rom. Notarijs. Paſſi ſunt anno Chriſti 175. Soteris Papæ 1. 10. Iulij.

Audiens

Audiens hæc Publius, iuſſit eam colaphis cædi, dicens: Itane me præſente iſta monita dare audes, vt ſpretis Deorum noſtrorum iuſſis, furibunda mente in necẽ ruant? & ſtatim amota matre filium eius Ianuarium natu maximum blandis ad ſe verbis vocauit, multaque ei obtulit, ſi Dijs ſacrificare vellet: ſed cùm ille munera contemneret, & iudex fulmine verborum adoleſcentem terrere niteretur: Quid, inquit, inani verborum ſtrepitu aures meas obtundis? Ego enim Chriſti virtute hæc facilè ſuperabo; Iudex eâ contumeliâ prouocatus, virgis atrociter cæſum in carcerem recipi iuſſit; inde verò Fœlicem ſecundum adduci. is pari conſtantia iudicis minas, blanditiaſque ferens: Tune, inquit, exiſtimas vel me, vel aliquem fratrum meorum à Domini noſtri Ieſu Chriſti amore auellendum? Hoc audiens Præfectus, iſto amoto, iuſſit ſiſti tertium, Philippo illi nomen erat; & hic ſimili audaciâ in iudicem, & inania Deorum ſimulacra inuectus, iterum eſt receptus in carcerem. Mox adfuit quartus Silanus, ad quem Iudex: Vt video, conuenit vobis in peſſima matre, vt ſpretis Principum mandatis, vnum omnes interitum ſubeatis: cui Silanus: Immo ſi tua tormenta ſanè puerilia timuerimus, in æternum interitum, ſuppliciaque horrenda incidemus. amoto Silano iuſſit præſto eſſe Alexandrum, qui pari conſtantia reſpondit. Vitalem ergo producens, fortè vel tu, inquit, vitam amplexaberis. Reſpondit Vitalis: Nos quamdiu Chriſto per fidem coniuncti ſumus, vitam habemus, mori nec poſſumus: qui verò impuris ſacrificijs dæmonem habere propitium nititur, is ſibi multas mortes imprudenter machinatur. Tunc Præfectus eâ pueri prudentiâ, dicendique libertate grauiter irritatus: Et quid eſt, inquit, dæmon? Cui Vitalis: Omnes dij gentium dæmonia, & omnes qui ijs diuinos honores tribuunt. Publius hoc quoque per contemptum amoto, poſtremum tandem prodire iuſſit. Martialis is erat,

iſerat, & tenera ætate puer, animo tamen ad ſupplicia pro Chriſto perferenda promptiſſimus. Hunc iudex alloquio dedignatus, auerſo vultu: Heu, inquit, crudelitatis fautores effecti, Auguſtorum inſtituta contemnitis, & in veſtra pernicie permanetis. Puer verò contrà exclamans: O, inquit, ſi noſſes, quæ pœnæ idolorum cultoribus conſtitutæ ſint, aliud ſaperes.

Auditis ergo ſingulis, geſta omnia ſcriptis conſignata miſit Antonino: Imperator verò ea puerorum conſtantia vehementer excandeſcens, diuerſos ad Iudices eos miſit excarnificandos. & primus quidem plumbatis diu grauiterque cæſus præclarè in Chriſti confeſſione ſpiritum tradidit. ſecundus, & tertius, fuſtibus mactati, egregiam animi cõſtantiam ad extremum vſque magno fidelium gaudio declararunt. quartus præcipitio eſt interemptus. Reliqui tres gladio ceruices intrepidè ſubiecerunt, matre interim chariſſima ſua pignora ad tam præclaram martyrij palmam hortãte: ipſa enim (vt ait Aug.) fuit fœcundior virtutibus quàm fœtibus, videns certantes; in quibus omnibus & ipſa certabat, & in omnibus vincentibus etiam ipſa vincebat. Ideoque erat ei hoc ſpectaculũ iucũdiſſimum: nam (vt teſtatur D. Greg.) *Septem filios ſic poſt ſe timuit viuos in carne relinquere, ſicut carnales parentes ſolent metuere ne mortuos præmittant.* Ergo de ſeptẽ filiorum ſalute ſecura, totiesque & ipſa Martyr ſimili capitis truncatione glorioſam victoriæ palmam eſt conſecuta.

D. Aug. ſer. ... de diuerſis.

Hom. 3. in Euang.

§. 4. *Septem filij S. Symphoroſæ.*

SYmphoroſa cum ſeptem filijs ſuis apud Tiburtinam ciuitatẽ ſub Adriano Principe paſſa eſt. Hęc fuit coniux B. Getulij martyris, ex quo ſeptem liberos procreauit, quorum nomina hæc ſunt: Creſcentius, Iulianus, Nemeſius, Primitiuus, Iuſtin⁹, Stacte⁹, Eugenius; quos omnes Adrianus vnà cum matre detineri fecit, & ipſam Symphoroſam iuſſit palmis

Petrus in Catalogo l. 6 c. ... Iul. Breu. Rom. 18 Iulij.

tata fuiſſet, confirmaſſetque poſt omnia cruciamentorum genera viriliter, & magno animo tolerata, extremum ſpiritum edidit.

§. 6. *S. Conon cum filiolo.*

CONon Martyr cũ filiolo ſuo annorũ 12. paſſus eſt Nicomediæ Iſauriæ ciuitate, tempore Aurel. Imp. ſub Comite Domitiano, qui Nicomediã ingreſſus, S. Cononẽ tanquam Chriſtianũ teneri iuſſit; & cùm ſacrificare nollet, eidemq; acerrima ſupplicia minaretur, ille nolens ſine filio gloriari, vnicum natum duodennẽ vt Chriſtianũ Comiti exhibuit, poſtulans eum ad cruciatus ſecum admitti. Quos Iudex in craticula iuſsit extendi, & prunis ſuppoſitis oleũ deſuper infundi, & cũ diũ volutati incolumes permanſiſſent, fecit eos in ſartaginẽ ſuccenſam mitti: at dum neque ſic vinci potuiſſent, mandauit illos appenſos, flammis ſubtermiſſis exuri, manuſque illorũ malleis contundi. Qui dum orantes pſallerent, cœleſti eos voce vocante ſpiritum emiſerunt: ſepultique à fratribus ſunt Nicomediæ tertio Cal. Iunij.

Pet. in Catal. l. 5. c. 61. Mart. Rom. 29. Maij. Bed. Vſuard. Ado.

§. 7. *Multi pueri Malucenſes.*

FRANCISCVS Viera Goam è Maluco veniens, cùm paululum proceſſiſſet, nauis in Syrtes & ſcopulos incidit, factoque naufragio, mari ſeſe commiſit imperitus homo natandi, & bis ad ima demerſus, ab vrinatoribus denique ſemiuiuus ad littus extrahitur, quò cùm cæteri quoque comites ferè omnes aliqua etiam parte cõmeatus tormentorumq; recepta ſe contuliſſent, nouum eos periculum confeſtim excepit; cùm enim incolæ Mauri à Luſitanis hoſtiliter diſſiderent, magna eorũ manus ad eos trucidãdos accurrit. ſed noſtri in locum natura munitum ſeſe receperãt, cuius opportunitate, itemq; tormẽtorũ vſu ab hoſtiũ incurſib. tã diu ſe defenderũt, quoad nauis alia Malucenſis ereptos eo periculo Malacã abduxit. Multa Franciſ. ac mira de Neophytis prædicat, qui eò præcipuè an. Chriſtianę fidei cauſa crudeliter oppugnati

Organtinus lib. Epiſtol. de rebus Indicis.

Digitized by Google

magna etiam ex parte varijs cruciatibus interfecti ſunt: cùm quidem mulieres ipſæ filiolos partim ſinu complexæ, partim manu trahentes, opulentis inſtructiſque domibus conſultò relictis, per ſyluas erra-rent, ne ſuſceptam recens Chriſtianam religionem abiurare, aut deſerere cogerentur: aliæ verò vnà cum liberis in IESV Chriſti confeſſione fideliter perſiſtentes, gladijs impiorum occumberent: multi præterea adoleſcentuli eiuſdem fidei retinendæ cauſa, ingentia maris ſpatia traijcerent, ex inſula tranantes in inſulam. atque etiam illud idem Franciſcus addebat: Quo tempore Maurorum metu poſt naufragium ſeſe munito illo, quem diximus, continebat loco, eodem contendiſſe pueros non plus decimum aut duodecimum agentes annum, qui noctu natantes veriti ne per imprudentiam iaculis peterentur, clamarent: *Ne librate, Ne librate; Chriſtiani ſumus.* Quorum conſtantia noſtri ad lacrymas vſque permoti, & cæterorum, quibus opem ferre non poterant, calamitatem miſerati, eos in comitatum ſuum gratulantes acciperent.

CAPVT XIII.

INCERTO MORTIS GENERE occiſi.

SVNT è pueris Chriſti pugilibus non pauci, quos in antiquis probatiſſimorum authorum monumentis incerto mortis genere certam tamen martyrij palmam legimus reportaſſe: Verùm quid ad ipſos attinet, meminerintque eorum faſti Eccleſiaſtici, an interierint eiuſmodi apud nos monumenta? Non memores faſti Sanctos, ſed Sancti faſtos exornant. Si nominibus ſolùm fuiſſet Sanctorum probanda conſtantia, pluris iudicium hominum fuiſſet fa-

ſet faciendum: nunc alium habuere Agonothetam: Spectaculum facti ſunt Deo præcipuè & Angelis, quibus nihil eſt incertum, ideoque certam à Deo, licèt de incerto nobis mortis genere, coronam retulerunt. Martyres Chriſti ſunt, pro fide mortem oppetiere: id abundè eſt; nam *Gaudent in cælis animæ Sanctorum, qui Chriſti veſtigia ſunt ſequuti: & quia pro eius amore ſanguinem ſuum fuderunt, ideo cum Chriſto exultant ſine fine.*

§. 1. *S. Hilarianus puer.*

SAncto Saturnino martyrij palma coronato, cum iuniore Saturnino & Felice Lectoribus, & Maria Sanctimoniali, filijs ſuis, Hilarianus adhuc ſupererat, qui ætatem ſuam paruulam ingenti deuotione vincebat: Hic patris fratrumque triumphis approperans iungi, diras Tyranni minas non tam exhorruit, quam in nihilum duxit. Huic cùm diceretur: patrem tuum aut fratres tuos ſecutus es? Subitò breui de corpore vox iuuenilis auditur, & anguſtum pueri pectus ad confeſſionem Domini totum aperitur in voce reſpondentis: *Chriſtianus ſum, & mea ſponte, ac voluntate cum patre meo & cum fratribus feci collectam.* Audires patris Saturnini Martyris vocem per dulcis filij meatus exire, & confitentem Chriſtum Dominum linguam de fratris exemplo ſecuturam. Sed Proconſul ſtultus, non intelligens contra ſe non homines, ſed Deum in Martyribus dimicare, nec quia in puerilibus annis ingentes animos ſentiebat, putabat puerum tormentis infantiæ poſſe terreri: Denique; Amputabo, inquit, & collum tibi, & naſum, & auriculas, & ſic te dimitto. Ad hæc Hilarianus puer, patris fratrumque virtutibus glorioſus, qui iam didicerat à maioribus ſuis tormenta contemnere, clara voce reſpondit: Quicquid facere volueris, fac, quia *Chriſtianus ſum.* Mox in carcerem recipi etiam ipſe iubetur, ingentique cum gaudio vox Hilariani auditur, dicētis: *Deo gratias.* Hic certaminis magni pugna

Surius. Feb.

Hilariani virilis animus.

perficitur: hic diabolus ſuperatur, & vincitur: hic Martyres Chriſti de paſſionis futuræ gloria æterna iugi gratulatione lætantur.

§. 2. *Decem infantes anonymi.*

Pet de Natal. l. 11. c. vlt.

DEcimo quinto Iulij, Alexandriæ decem infantes Martyrio coronati ſunt, vt habet Petrus, & Martyrologium Romanum, de quibus Beda, & alij.

§. 3. *Ruffinus, Syluanus, Vitalicus.*

Martyrol 4. Sept. idem habet Pet. in Catolog.

ANcyræ in Galatia, natalis celebratur Sanctorum trium puerorum Ruffini, Siluani, & Vitalici Martyrum.

§. 4. *Modeſtus & Ammonius.*

Martyrol. 12. Feb. Petrus in Catal. l. 11. c. vlt. Beda pridie Id. Feb.

ALexandriæ SS. Modeſtus & Ammonius infantes Martyrio coronati ſunt. De quibus plura non leguntur.

§. 5. *S. Paulillus.*

Martyrol. Rom. 13. Nouemb & Pet. in Catal. l. 10. c. 53. ex Adone Bed pridie Id Nou Mombrit. to 1 ex quo Ceſter Dominica 1 Epiphan. conc 1.

SVb Genſerico Ariano Rege, Paulilli pueruli, germani SS. Paſchaſij & Eutychiani, etiam tunc in Africa diuerſo mortis genere interemptorum, conſtantia enituit; qui cùm à fide Catholica diuelli non poſſet, fuſtibus diu cæſus, & ad infimam ſeruitutem damnatus, pro Chriſti nomine martyrio coronatus eſt.

§. 6. *Nion cum ſorore Maria.*

NIon decem annorum puer, cum ſua paruula ſorore Maria annorum tredecim, anno Domini ducenteſimo quinquageſimo nono, Romæ multa eſt paſſus.

§. 7. *Claudius Lupertius & Victoricus pueri.*

Lucius Marinæus Siculus de rebus Hiſpan. l. 5.

APud Legionem Hiſpaniæ vrbem tres pueri martyrium conſtantiſſimè pertulerunt: quos cùm Romanus Præſes ad ſe vocaſſet, dixit eis: Quid, cùm multa millia Romanorum præceptis obediunt, vos ſumma audacia (vt nobis nunciatur) vultis reſiſtere? Pueri autem reſponderunt: Habetur in lege noſtra,

Viden-

Videntes non videant, & audientes non intelligant. & ideo tot milia Romanorum vidiſti: ſed horum omnium mirabiliorem multitudinem videre non potuiſti; à quibus te modò ſuperatum probabis. Dic quid nobis hodie, aut quid tibi per nos putas eſſe præſtandum? Præſes dixit: Præſtandum mihi à vobis nihil quæro: ſed ſolùm ſcire volo, cui conſentire vos dicitis, aut quam habetis confidentiam? Reſpondent pueri: Nobis in quo ſit confidentia ſi vis ſcire, poſſumus te inſtruere: *Habemus confidentiam in Patrem, & Filium, & Spiritum S. qui in Trinitate vnum ſunt*, & in hoc confidentes, Imperatores veſtros, & vos, qui ab eis ordinati eſtis, in agone conſtituti vincimus. Dixerunt etiam: Cùm ex patre diabolo ſis, fac quicquid tibi perſuadet pater tuus. Tunc Præfectus iuſſit eos interfici. qui laudantes Deum, tradiderunt ſpiritum, ſed qui pro *Trinitate* pati cupierunt, tres in vno tumulo ſepulti ſunt in ciuitate Legionenſi, vbi nunc eorum corpora maximè honorantur.

Luc. 2.

S. Trinitas veneratio.

§. 8. *S. Goſuinus.*

ROmæ 22. Maij S. Goſuini pueri & Martyris natale celebratur.

Molan. in Martyrol.

§. 9. *Pueri plures cum S. Laurentio Presbytero.*

NOuariæ 30. Aprilis S. Laurentius Presbyter, & pueri, quos ille ſuſceperat educandos, Martyrij curſum conſummarunt. ita Martyrol. Romanum.

Martyrol. Rom 30. Apr.

De his etiam (vt notat Baronius) tabulæ Eccleſiæ Nouarienſis, quas vnà cum rebus geſtis prædictorum Sanctorum Martyrum Romam miſſas accepimus. Plura de iiſdem in vita S. Gaudentij, eiuſdem ſedis Epiſcopi, quam recitat Mombritius to. 1. vit. Sanct. Paſſi ſunt hi temporibus Valentiniani Imp. ſubita graſſatione Gentilium in eoſdem irrumpente. Ex marmoreo ſepulcro ſacris oſſibus referto medicus liquor manare conſueuit.

§. 10. *Puer quidam S. Pauli Mart. ſocius.*

Martyrol. Rom. 30. Iul.

MArcum & Mucianum Martyres cùm puer paruulus, ne immolarent idolis, alta voce moneret, verberibus iuſſus eſt cædi; cumque vehementiùs Chriſtum confiteretur, vnà cum quodam Paulo Martyres exhortante necatus eſt.

§. 11. *S. Ceſellus & Camerinus.*

A. de Salazar in Indiculo rerum Hiſpaniæ.

IN Sardinia S. Ceſellus & Camerinus pueruli, & qui duorum dumtaxat erant annorum, martyrio coronati ſunt, poſtridie quàm S. Luxorius palmam quoque reportauit.

§. 12. *Multi SS. Martyres pueri in perſecutione VVandalica.*

Victor Vticenſis de perſecutione VVandal. l. 2. Sur. in vita S. Eugenij epiſ. Carth. 13. Iulij.

HVnerico VVandalorum rege perſecutionem ſæuiſſimam in Chriſtianos, ſuaſu Arianæ factionis, moliente, Epiſcopi, Presbyteri, Diaconi, & alia Eccleſiæ membra ad quatuor millia nongentos & ſexaginta ſex, ad exilium eremi compellebantur: inter quos & infantuli fuere quam plurimi, quos genitrices magno ſequebãtur affectu, aliæ gaudentes, quòd Martyres genuiſſent, aliæ retrahentes, vt morituros diluuio rebaptizationis à fidei confeſſione reuocarent. Nullum tamen tunc nec blandimenta vicerunt, nec carnalis pietas aliquem inclinauit ad terram. Dum verò hic Dei exercitus cœpto itinere pergeret, videre fuit anum tenentem manu infantulum, cumque his ſermonibus conſolantem: Curre domine mi: vides vniuerſos ſanctos, quomodo pergunt, & feſtinant hilares ad coronas? Cumque eam increparent, quòd importunè virorum ſe ſocietati ingereret: Benedicite, inquit illa, & orate pro me ac paruulo hoc meo nepote, quo cum ad exilium pergere deſtinaui, ne inueniat eum ſolum inimicus, & à via veritatis reuocet ad mortem.

Vide du Iarric l. 5. de Indijs Orient. c. 51. vbi infans, quòd à patre traditus eſſet baptiſmo, occiſus eſt à matre.

CAPVT XIV.

SPONTE SVA, ANTE SVPPLIcium animam emittentes.

DIcamne minori in pueros diuini amoris indicio id contigiſſe, vt quos effera crudelitas morti deſtinatos ad ſupplicij locum vocarat, poſt tot tamen cruciatus ex palmifera illa Martyrij arena Deus ſubduxerit? priuſque eos emori voluerit, quàm vel in eos tormentorum vis deſæuiret, vel enſis lactea colla percuteret? Errarem certè, & voluntatem adeo infractam minoris quàm par eſt, æſtimarem, ſi martyrij palmam ei denegandam arbitrarer. Neque verò ſola his voluntas occũbendi fuit, ſed tantũm non mortis ſpiculum violenta manu contortum non exceperunt; at ſpiritũ ſponte emiſerunt, ſingulari Dei priuilegio medijs pœnis exempti, & ad triumphos velut per compendium viæ maturè tranſiniſſi. Quàm propè aſſequuntur pueri ſuo modo prototypon Chriſti, qui *Oblatus eſt, quia ipſe voluit!* Nec enim ſinit Deus, vt quamuis ſæpe, ſemper etiam, ac quo modo velit, ſæuiat crudelitas, neque domitorem ſentiat aliquando ſuum: præcipuè verò, vt ex ijs, quos peccati impietas non attigiſſet, Tyrannorum furor, ac concepta rabies ex hac vita omnes ſine diſcrimine exturbaret. *Eſaiæ 53.*

§. 1. *S. Aquilina.*

CVm Voluſianus, Diocletiani Imp. anno ſeptimo, prouinciæ Palæſtinæ adminiſtrationem accepiſſet, & inaudita quadam Tyrannide pietatis cultores proſequeretur, Aquilina virgo, egregijs Chriſtianæ virtutis trophæis inclyta, nihil de ſolitæ pietatis ſtudijs remittendum putauit, ſed quaſcunq; poterat *Surius 18. Iun.*

virgines & matronas, ad colloquium ſuum pertrahebat, eiſque & religionis Chriſtianæ præſtantiam, & impium idolorum cultum, ardenter exponebat. Quocirca ad Proconſulem à Nicodemo delata, Bybli eius tribunali ſiſtitur: cumque eſſet annorum 12. formoſiſſima & ſpecie valde liberali, Voluſianus blanditijs eam emollire tentauit, potiùs quàm carnificum cruciatibus frangere. Quòd cùm Aquilina animaduertiſſet: Nolo, inquit, me miſericordia proſequare: nam ea, quæ à te miſericordia æſtimatur, maiori me damno afficiet: quare peto, vt ferocem te oſtendas, & ferociam omnem in me tuam explices, quo cognoſcas nullis frangi poſſe ſupplicijs vires noſtras, Chriſti ſanguine corroboratas.

Aquilina 12. annorum.

Hæc cùm Voluſianus intrepidè dicentem audiſſet, iuſſit carnifices colaphis eam cædere, & inſultans ait: Vide Aquilina, num iſtæ tormentorum primitiæ tibi ſuaues videantur. Ad hæc Aquilina; Tu quidem Tyranne non veritus es Dei imaginem colaphis fœdare; ſed nec tibi in die iudicij parcet Deus. Aggreditur ergo Proconſul conceptum furorem expromere, iubetque primò à duobus eam carnificibus diſtentam acriter verberari. At Chriſti Martyr in eo ſupplicio exultans, Tyranni cruciatus contemnebat: deinde aures eius ignitis ſubulis perforari, ac cerebrum ipſum candenti ferro exuri. Quo quidem cruciatu Virgo ſancta aliquamdiu fatigata iacuit velut exanimis. Quocirca Voluſianus ratus eam vitali ſpiritu deſtitutam, corpus eius canibus ac volucribus proijci iubet. vbi cùm totum diem proiecta iacuiſſet vulgi ludibrium, ecce nocte concubia Angelus Domini eã erigit, integræ reſtituit ſanitati; priſtino reſtitutam decori ad portas vrbis perducit, qua ſtatim vltro patefacta: Ingredere inquit, vade ad Voluſianum, ei uſque inſaniam conſtanter redargue: Pergit illa fidens animo, & eum his alloquitur verbis: Nondum, O Tyranne, Chriſti potentiam agnoſces? etſi enim cordis

Ioſephus l. de Mach. ad Polyb. agit de eiuſmodi tormentorum genere.

lu-

lumine à patre tuo diabolo priuatus es, at corporeis ſaltem oculis crede, huc oculos flecte. Ego ſum Aquilina, quæ hic incolumis, vt vides, aſſiſto. Voluſianus ingenti ſtupore oppreſſus, animũ in omnes tacitus verſabat partes: tandem furens ait: Peſſima hæc ſectæ Chriſtianorum propugnatrix, quæ veneficijs ſuis vim tormentorum ſuperat, gladio feriatur. qua quidem lata ſententia, virgo Chriſti gaudio exultans, Creatori ſuo gratias agit: Vt autem ad locum certaminis & coronæ ventum eſt, obtento orandi ſpatio, horam vnam ardenti ſpiritu Deum precata eſt, & ecce antequam cruentus carnifex gladium in virgineas vibraret ceruices, placidiſſimè animam efflauit. Carnifex tamen ne officio defuiſſe videretur, exſangui caput præcidit, ex quo lac pro ſanguine in terram defluxit.

§. 2. *S. Baſiliſſa.*

NIcomediæ paſſio S. Baſiliſſæ virginis & martyris recolitur: quæ annos nouem nata, cùm in perſecutione Diocletiani ſub Alexandro præſide verbera, ignes, ac beſtias diuina virtute ſuperaſſet, in oratione ſpiritum Deo reddidit.

Baron. to. 3. an. Chriſti 309 Martyrol. Rom. 3. Sep.

§. 3. *S. Marinus.*

MArinus Romanæ vrbis cuiuſdam Senatoris filius fuit, qui capeſſendi Martyrij deſiderio accenſus à Martiano Præſide comprehenſus eſt. Qui cùm interrogatus genus ſuum ſeu conditionem, Chriſtianũ ſe liberè profiteretur, & ſacrificare, vt ei ſuadebatur, contẽneret, nec minas timeret, iuſſu Tyranni extenſus eſt, & duriſſimis loris in dorſo & ventre cõciſus: Poſt quod in carcerem truſus. Sequẽti verò die in equuleo ſuſpẽſus eſt, & corpus eius vngulis dilaniatum. Deinde ferra lignea, cũ lapide immiſſo deſuper, facta eſt, vt ſuper eũ poſita, mẽbra eius diuideret, quæ in nullo eum læſit. Poſthæc iuſſit ſuper craticulam igne ſuppoſito poni; ſed ſtatim fluuius de terra egrediens ignem extinxit. Addidit Tyrannus frixoriũ ſuper

Vincent. in Specul. hiſt. l. 14. c. 38. 39. 40 ex quo D. Antõ 1. par. Marul. l. 5. c. 5.

per ignem vehementem poſitum, & in eum mitti Martinum iubet. Qui in eo poſitus Deum glorificabat, & ad Tyrannum aiebat: *Paraſti carnes ad edendum; iam nunc accipe partem tuam aliquam, & ede, donec aliæ parentur.* Hæc eo dicente, deſcendit ros de cœlo, & ignem extinxit. Miſſus exinde in caldariam pice plenam, igne ſuccenſam, vt capite in ea merſo deficeret, qui ſponte in caldariam ſe iniecit, ſed caldaria in duas partes ſciſſa eſt, & pix effuſa. Sanctus autem in medio ſtans, Deum glorificabat. Non contentus Martianus, arenam præparari iuſſit, ibiqne ad eum poſitum leonem & leopardum mitti, vt eum deuorarent. Quæ feræ inſtigatæ, de cauea exeuntes, ad ſanctum puerum acceſſerunt, & leo humeros eius blandiendo conſtringebat, pardus ad pedes iacebat. & Tyrannus: Quæ eſt iſta phantaſia quam video? Cùm autem iuſſiſſet beſtias reduci in caueam ſuam, quantumcumque ad hoc moleſtarentur, non poterant à pedibus Sancti amoueri, ſed Sancto hoc eis iubente regreſſæ ſunt ad locum ſuum. Iterum ad eum mitti fecit leænam & vrſam, quæ currentes ad eum, ſciderunt veſtimenta eius, & corruentes ad pedes eius mortuæ ſunt. Poſt immitti fecit pardum cum tigride, qui aſcendentes ad collum eius, complexæ ſunt eum, & vna ex eis ipſum oſculabatur, alia ſudorem de facie eius extergebat. Iuſſit & taurum adduci, & in dorſo cauteriari, vt magis fureret: ipſumque puerum ad cornua eius ligari: & ardentibus cornibus taurus non ſentiebat, nec cauterium curabat, ſed Sanctum Dei lingua lambebat. Poſt illa, in pyra lignorum accenſa fecit poni, nihilque illum tetigit ignis. Ex eo autem mouentes, miſerunt in caminum ſeu furnum ignitum, ſed Angeli duo deſcendentes ad eum cum eo benedicebant Deum, nilque doloris expertus eſt. Adductus inde eſt in templum idolorũ, factaque oratione, omnes Dij corruerunt, & in puluerem redacti ſunt. Videns hoc Romanus populus,

ex-

exclamauit: Verè magnus eſt DEVS Chriſtianorum.

Confuſus ergo per omnia Martianus, mandauit eum decollari. Exultans autem Sanctus, ait: Veni Pater gloriæ, accipe caput pueri tui. Pater quoque eius & mater hortabantur eum felici agone curſum ſuum perficere, ſcientes eum ſuſcepturum coronam victoriæ. Qui oratione facta conſignans ſe, pacem fratribus dedit, & flectens genua ſpiritum Deo reddidit. Scurra tamen iam mortuum percuſſit, & caput amputauit. Cùm autem præcepiſſet Martianus corpus eius inter corpora latronum proijci, & cuſtodiri, ne à Chriſtianis acciperetur: facta inundatione aquarum & multiplicatione tonitruorum, & fulgurum, territi miniſtri fugerunt, & à fidelibus corpus acceptum ſepulturę eſt traditū. Martianus aūt à Deo percuſſus terribili iudicio, vt vermes de ore eius ebullirent, coactus eſt confiteri Deū Chriſtianorum verum eſſe Deum; & miſerabiliter expirauit.

§. 4. *S. Vitus cum S. Modeſto.*

QVo tempore Valerianus Præſes ſub Diocletiano Imp. perſecutionem in Chriſtianos mouit, peruenit ad eum, B. Vitum, nobiliſſimi viri Hylæ filium annorum circiter 12. Chriſtum colere & adorare. Itaque patre eius ad ſe vocato, ait: Quid iſtud rei eſt? ſi filium tuum vis habere ſanum & incolumem, da operam, vt ab hac ſtultitia reuocetur. Pater minis Præſidis vehementer exterritus, & de filij capite ſollicitus, nullum non mouit lapidem, vt filium ſibi vnicū ab imminenti mortis periculo eriperet: Fili dulciſſime dicebat, diſcede ab hac mētis tuæ ſtultitia, quia inani labore mortuum hominem venerando conflictaris, ne Princeps pro ſuæ poteſtatis furore ſæuiat acriùs in tui perniciem, & augmentum doloris mei. At Vitus: Vtinam, dicebat, mi pater, veritatis lumen intra mentis tuæ oculos velles admittere, profectò

Sur. 15. Iun. Paßi ſunt anno Chriſti 303 Marcelli Papæ 7. Diocletiani & Maxim. 20.

tu mortuum illum hominem, qui crucis ſupplicium propter ſcelera noſtra voluntariè ſuſtinuit, pari mecũ veneratione proſequeris: à cuius charitate (quod te certiſſimum habere volo) nemo me vnquam quacumque afflictione poterit ſeparare.

Miracula edit B. Vitus

Multi verò cœci per B. Vitum diuina gratia illuminabantur, ſanabantur multi: ſed & multa dæmonia voce publica illius præclara merita fatebantur. Quæ cum reſciuit Valerianus, Hylam & Vitum ſuo tribunali ſiſti iuſſit; & Hylam quidem blandè iterum atque iterum monuit, vt videret, quò imminentem ſuppliciorum atrocitatem à filio, & ſempiternam ignominiam à familia ſua, ad eum vſq; diem illuſtriſſima, auerteret. Vitum verò minis horribilibus terrere conatus eſt, vt relicto Chriſti cultu, dijs ſacrificaret. At Vitus Spiritu ſancto plenus, intrepidè ait Præſidi: Ego dæmonibus non aſſentior, neque ſculptilibus vllam venerationem impendo: habeo enim Deum viuum, cui fideliter ſeruit anima mea. Hic Hylas eiulans magna voce dixit ad amicos ſuos: Plangite mecum, quæſo, quia video perire vnicum filium meum. B. puer dixit: Non pereo ſanè, ſi in congregationem iuſtorum liceat ingredi.

Præſes Pueri conſtantia ad iram prouocatus, fuſtibus eum mactari, mactatumque Cathomo cædi iuſſit. Sed cùm miniſtri manus in eum inijcere vellent, brachia eorum, & manus quoque Præſidis areſacta ſunt. Tunc Valerianus: Hem, inquit, hic puer magicis nos artibus ſuperat. At Vitus: Non magicis artibus, ſed diuina vos vindicta perſequente, hæc fiunt: Ego .n. ſeruus Chriſti Ieſu ſum, cuius virtute reſtitui poteſt: & eleuatis ad cœlũ oculis Deũ precatus eſt, ſtatimque ſanam, & incolumem eam reddidit.

Curat manum Præfecti.

Valerianus admiratione defixus, Hylam aduocauit, traditoque ei filio: Vade, inquit, & emenda hunc filium tuum, vt acquieſcat, & ſacrificet Dijs, ne pereat. Parens igitur recepto filio, magna cum

lætitia

lætitia domum abijt, ac varijs illecebris piam pueri mentem emollire ſtuduit. Tandem poſt cymbala & organa, poſt epulas & cantica, poſt varia puellarum blandimenta nequicquam adhibita, cubiculum tapetijs, & inæſtimabilis precij gemmis ornari, & omnibus delicijs inſtrui iuſſit, vt in eo puer luxurians, paulatim in obliuionem rerum cœleſtium veniret. At Vitus in illud inductus à patre, incluſuſque, in genua procidit, ſublatiſque oculis ac manibus in cœlum: *DEVS*, inquit, *pater dilecti pueri tui IESV, Domini mei, reſpice in me, & miſerere mei, & confirma me virtute tua, vt nihil in me valeat malignitas inimicorum meorum.* Interim cubiculum illud inæſtimabili claritate fulgebat, & videbantur in eo quaſi duodecim lapides nimio fulgore radiantes, aſperſuſque in eo eſt odor ſuauiſſimus, ita vt pater S. Viti, omniſque familia, cum ingenti admiratione clamarent: Papæ, nunquam, nec in Deorum templis tanta mirabilia vidimus. Attonituſque Hylas, dixit: Dij venerunt domum meam: cœpitque curioſè inſpicere in cubiculum, viditque Angelos duodecim alatos, inæſtimabili pulchritudine radiantes: ſed ecce dum eos impuris oculis contemplatur, miſer excæcatur. Itaque præ nimio dolore horrendè eiulare cœpit, prorſus vt ad eius clamores tota ferè ciuitas cum ipſo Præſide conflueret. Porrò Valerianus vt vidit Hylam inter ſeruorum manus luminibus orbatum, & ingenti ſtridore clamantem, ſollicitè perquiſiuit, quinam id accidiſſet: & re intellecta, collaudataque deorum potentia ad fanum eum Iouis duxit, ante cuius aram votum nuncupauit Hylas, dicens: Iupiter inuictiſſime Deus, ſi mihi reddideris lumen oculorum, victimas innumeras offeram tibi, taurumque conflatilem cum cornibus aureis; & virgines ſacras, O dea Veſta, tibi dicabo. Vbi multis precibus & votis diu fruſtra ſudatum eſt, & acrioribus immo dolorum ſtimulis vrgeretur

Hylas fit cæcus.

retur

tu mortuum illum hominem, qui crucis ſupplicium propter ſcelera noſtra voluntariè ſuſtinuit, pari mecũ veneratione proſequeris: à cuius charitate (quod te certiſſimum habere volo) nemo me vnquam quacumque afflictione poterit ſeparare.

Miracula edit B. Vitus

Multi verò cœci per B. Vitum diuina gratia illuminabantur, ſanabantur multi: ſed & multa dæmonia voce publica illius præclara merita fatebantur. Quæ cum reſciuit Valerianus, Hylam & Vitum ſuo tribunali ſiſti iuſſit; & Hylam quidem blandè iterum atque iterum monuit, vt videret, quò imminentem ſuppliciorum atrocitatem à filio, & ſempiternam ignominiam à familia ſua, ad eum vſq; diem illuſtriſſima, auerteret. Vitum verò minis horribilibus terrere conatus eſt, vt relicto Chriſti cultu, dijs ſacrificaret. At Vitus Spiritu ſancto plenus, intrepidè ait Præſidi: Ego dæmonibus non aſſentior, neque ſculptilibus vllam venerationem impendo: habeo enim Deum viuum, cui fideliter ſeruit anima mea. Hic Hylás eiulans magna voce dixit ad amicos ſuos: Plangite mecum, quæſo, quia video perire vnicum filium meum. B. puer dixit: Non pereo ſanè, ſi in congregationem iuſtorum liceat ingredi.

Præſes Pueri conſtantia ad iram prouocatus, fuſtibus eum mactari, mactatumque Cathomo cædi iuſſit. Sed cùm miniſtri manus in eum inijcere vellent, brachia eorum, & manus quoque Præſidis arefacta ſunt. Tunc Valerianus: Hem, inquit, hic puer magicis nos artibus ſuperat. At Vitus: Non magicis artibus, ſed diuina vos vindicta perſequente, hæc fiunt: Ego .n. ſeruus Chriſti Ieſu ſum, cuius virtute reſtitui poteſt: & eleuatis ad cœlũ oculis Deũ precatus eſt, ſtatimque ſanam, & incolumem eam reddidit.

Curat manum Præfecti.

Valerianus admiratione defixus, Hylam aduocauit, traditoque ei filio: Vade, inquit, & emenda hunc filium tuum, vt acquieſcat, & ſacrificet Dijs, ne pereat. Parens igitur recepto filio, magna cum

lætitia

lætitia domum abijt, ac varijs illecebris piam pueri mentem emollire ſtuduit. Tandem poſt cymbala & organa, poſt epulas & cantica, poſt varia puellarum blandimenta nequicquam adhibita, cubiculum tapetijs, & inæſtimabilis precij gemmis ornari, & omnibus delicijs inſtrui iuſſit, vt in eo puer luxurians, paulatim in obliuionem rerum cœleſtium veniret. At Vitus in illud inductus à patre, incluſuſque, in genua procidit, ſublatiſque oculis ac manibus in cœlum: D E V S, inquit, *pater dilecti pueri tui I E S V, Domini mei, reſpice in me, & miſerere mei, & confirma me virtute tua, vt nihil in me valeat malignitas inimicorum meorum.* Interim cubiculum illud inæſtimabili claritate fulgebat, & videbantur in eo quaſi duodecim lapides nimio fulgore radiantes, aſperſuſque in eo eſt odor ſuauiſſimus, ita vt pater S. Viti, omniſque familia, cum ingenti admiratione clamarent: Papæ, nunquam, nec in Deorum templis tanta mirabilia vidimus. Attonituſque Hylas, dixit: Dij venerunt domum meam: cœpitque curioſè inſpicere in cubiculum, viditque Angelos duodecim alatos, inæſtimabili pulchritudine radiantes: ſed ecce dum eos impuris oculis contemplatur, miſer excæcatur. Itaque præ nimio dolore horrendè eiulare cœpit, prorſus vt ad eius clamores tota ferè ciuitas cum ipſo Præſide conflueret. Porrò Valerianus vt vidit Hylam inter ſeruorum manus luminibus orbatum, & ingenti ſtridore clamantem, ſollicitè perquiſiuit, quinam id accidiſſet: & re intellecta, collaudataque deorum potentia ad fanum eum Iouis duxit, ante cuius aram votum nuncupauit Hylas, dicens: Iupiter inuictiſſime Deus, ſi mihi reddideris lumen oculorum, victimas innumeras offeram tibi, taurumque conflatilem cum cornibus aureis; & virgines ſacras, O dea Veſta, tibi dicabo. Vbi multis precibus & votis diu fruſtra ſudatum eſt, & acrioribus immo dolorum ſtimulis vrgeretur

Hylas fit cæcus.

Digitized by Google

retur, domum rediijt, & ad Viti pedes ſe abiecit. Tum Vitus: Si, inquit, ſanitatem conſequi velis, neceſſe eſt vt abiecto idolorum cultu, Chriſtum verũ cœli terræque Deum agnoſcas. Ille doloris aculeo victus: Agnoſco, inquit, mi fili, tantùm ſanitatem reſtitue. cui Vitus: Hæc cõfeſſio nequaquã ex fide procedit: Veruntamen vt agnoſcat omnis populus Chriſti virtutem, eius potentia viſum conſequeris. His dictis manibus oculis patris admotis, amiſſum lumen ei reſtituit. At ille, qui iam erat dæmonis vinculis miſerè adſtrictus, nequaquam Chriſti gratiam agnouit, ſed beneficium ſibi à Deo collatum dæmoniorum virtuti impiè attribuit.

Recipit lumen Hylas per filium.

Angelus B. Vitum aliò deducit.

Hanc tam immanem patris ſui impietatem Vitus cùm execraretur, & pater interim animo volueret, quibus potiſſimum ſupplicijs filium ſuum exerceret; Angelus Domini religioſo cuidam viro, Modeſto nomine, apparuit, dixitque ei: Tolle puerum, & deſcende ad mare, vbi nauiculam inuenies, qua vnà cũ illo transfretabis in regionem, quam oſtendero tibi. B. Modeſtus dixit: Domine, viam quam dicis neſcio, & quò ibo? Angelus reſpondit: Ego vos ducam. Itaque Angelus Domini deducebat eos, & cùm ad mare ventum eſſet, inuenerunt nauiculam à Chriſto Domino ipſis præparatam. Dixit verò Angelus ad B. puerum: Ad quam regionem tenditis? S. Vitus dixit: Quò nos Dominus duxerit, prompti & hilares ſequemur. Dixit Angelus: Et vbi eſt naulum tuum? Reſpondit S. Vitus: Ille, cuius nos ſerui ſumus, mercedem tibi dependet. Et ita aſcendentes in nauiculam, appulerunt ad locum quendam, quem Allectorium vocant, ſubitoque diſparuit qui eos deduxerat; & cùm ad Silerum fluuiũ appulſi eſſent, feſſa labore mẽbra quieti tradiderunt. Ibi verò cùm ſe totos pietatis ſtudio traderent, & cœleſtium rerum meditatione puritatem Angelicam æmularentur, fuit illis aquilæ miniſterio cibus porrect⁹, tantuſq; ab hominibus eò quotidie

tidie confluentibus exhibitus honor, vt dæmonia, quæ ex obſeſſis corporibus fugabantur, eorum virtutes longè lateque diuulgarent. Peruenit tamen fama eius ad Diocletianum, cuius filius ab impuro ſpiritu miſerrimè exagitabatur. Nec mora, Imperator, ſi quam fortè per Vitum filio ſuo opem adhibere poſſet, per milites ſuos eum adduci iuſſit. Adductus cum Modeſto Vitus, Diocletiani filium, non ſine multorum ſtrage infidelium, qui impias in Chriſti numen voces iactabant, à dæmone liberauit. Imperator & pueri virtute, & formæ elegantia captus, blandè leniterque eum hortari cœpit, vt dijs ſacrificaret, ſeque ab omni ſuppliciorum ignominia vindicaret, & opibus ac honoribus circumfluens, inter regni ſui primates oſtentaret. Ad quæ Vitus: Ego verò, inquit, & regnum, & diuitias, & honores flocci facio, totuſque ex vno Chriſto IESV Deo meo dependeo, qui ſtola immortalitatis me induet: Diocletianus hoc pueri reſponſum vehemẽter admirans iuſſit eum vnà cum Modeſto ferro 80. pondo oneratum teterrimo carcere concludi. Incluſi ac omni ſolatio deſtituti, votis precibuſque Chriſti opem implorarunt. Et ecce repentè ingenti terræ motu carceris fundamenta quaſſata ſunt, & ferrea vincula inſtar cineris diſſipata, & voces Angelorum cum ſuaui melodia auditæ, aliaque multa, quibus exterriti carceris cuſtodes, pauidi cuncta Imperatori nunciarunt: at ille furore percitus, iuſſit Vitum in clibanum plumbo, reſina, & pice feruentem conijci: mox autem adfuit Angelus Domini, qui excuſſa ignis flamma, puerum planè illæſum & candidiſſimum eduxit. Imperator ea re in furorem ac rabiem verſus, ferociſſimo eum leoni obiecit, quem Vitus edito crucis ſigno ita domuit, vt prouolutus ad pedes eius plantas illius lamberet. tum Vitus: Nondum, inquit, ô impijſſime, agnoſces Creatorem tuum, quem bruta animalia venerantur? eo miraculo mille ferè homines permoti Chriſti fidẽ

Dioclet. filium à dæmone liberat.

Blanditur ei Tyrannus.

Mittitur cũ Modeſto in carcerem.

In clibanum conijcitur, ſed ab Angelo illæſus educitur.

Signo crucis leonem domat.

amplexati ſunt. Diocletianus verò furijs totus agitatus B. Vitum cum Modeſto & Creſcentia, quæ Viti prædicatione inChriſtum crediderat, in cataſta atrociter torqueri iuſſit: adeo vt diſſipatis oſſibus viſcera apparerent: Cùm autem tam atroci ſupplicio cruciarentur, Vitus ingenti voce exclamauit: *Deus in nomine tuo ſaluos nos fac, & in virtute tua libera nos*, ſtatimque terræ motus extitit, & terribiles fulgurum coruſcationes, & crebra tonitrua omnes in effuſam fugam compulerunt, corrueruntque templa idolorum non ſine ingenti multitudinis ſtrage. Ipſe quoque Imperator territus, properè aufugit, percutiens manu frontem ſuam, & cum ingenti clamore dicens: Væ mihi, qui à tantillo puero turpiter ſuperatus ſum.

Torquetur atrociſſimè.

Deſcendit autem Angelus Domini, & à cataſta eos abſoluens, repentè tranſtulit ad Silerum flumen: vbi S. Vitus cum alijs ſub arbore quieſcens, has ad Dominum preces fudit: Domine Ieſu Chriſte, fili Dei viui, perfice deſiderium cordis eorum, qui in tuo ſancto nomine voluerint gloriari de paſſione Martyrij mei, cuſtodi illos Domine ab omnibus periculis huius ſæculi, & perduc eos ad gratiam & gloriam magnificentiæ tuæ, & cùm compleſſet orationem, facta eſt de cœlo vox, dicens: *Vite, exaudita ſunt preces tuæ.* Tum S. Vitus dixit circumſtantibus: Sepelite corpora noſtra, & quicquid petieritis Dominum in vera ſalute veſtra, percipietis per orationes noſtras, & liberabit vos à nequitia diaboli. His dictis, beatæ ſanctorum animæ cum gaudio cœlum petiere, & corpora eorum à fidelibus precioſis condita aromatibus honorificè in loco, qui Marianus dicitur, ſepulta ſunt.

Angelus eos è cruciatib. liberat.

Sponte moriuntur.

Porrò anno Dominicæ Incarnationis 836. indictione 14. Ludouici Imp. anno 23. VVarinus Abbas Monaſterij noui Corbeienſis obtinuit à viro religioſo Hildevvino, Abbate Monaſterij S. Dionyſij Pariſienſis, B. pueri Viti Luciani ſacratiſſimum corpus (à temporibus enim Pipini

Translatio S. Viti.

Regis Francorum, vſque ad illam diem in eo loco multis inſigne miraculis permanſerat, poſtquam Folradus S. Dionyſij Abbas, Roma in Franciam tranſtulit) illudq́; magna cum celebritate ac honore Saxoniæ finibus inuexit, atque idibus Iunij in Corbeiam nouam perueniens, ſpem ſalutemq́; patriæ totiuſq́; Saxoniæ ſpecialem Patronum cum incredibili populorum gaudio illic depoſuit. Ab eo verò tempore, vt in geſtis Saxonicis legitur, ſub tanti defenſione Aduocati res Saxonum ita creſcere cœperũt, vt dilatatæ iam ipſa ſua magnitudine laborarent. Vnde non ſolùm in Saxonia, ſed in cunctis ferè Europæ finibus eius nomini permultis conſecratis templis, illius fidele patrocinium imploratur ab omnibus, quantiqúe apud Deũ ſit, miraculis declaratur.

S. Vitus totius Saxoniæ Patron.

O clariſſimum Chriſti puerum, ante ſæcula cum electis omnibus prædeſtinatum, generali cunctorum ſanctitate fulgentem. Nam nec Abelis ei deeſt Martyrium; nec paternum, vt in Iſaac, Holocauſtum, & ſi non eadem deuotione, tamen conſummatius immolatum. Eſt hic alter Samuel, diuino alloquio adhuc puer dignus inuentus, eſt puer Dauid elegans, qui patri fratribusqúe deſpectus, in Deo autem ipſum ex millibus eligente confidens, non de Getheo, ſed de Tartareo Goliath, offenſionis lapide triumphauit. hic Daniel ſupra ætatem abſtinentiæ deditus ſeniores ſapientia anteiuit. Hic Hieremias adoleſcentulus ad genitorem incredulum, paternamqúe domum & familiam plus ſatis exaſperantem, mandata Dei imperterritus locutus eſt. Hic egregiè fortis Iudas Machabæus Angelicis inter prælia cinctus eſt præſidijs. O glorioſiſſimum Chriſti Martyrem fornacis igne probatum! te inuocamus, vt ardenti charitatis æſtu pectora noſtra tuis precibus incendas.

Præclarum S. Viti encomium.

Vide p. 3. c. 8. §. 4.

Capvt XV.

POST ATROCIA TORMENTA fortiter ſuperata liberati.

QVos ſuprà commemorauimus inuictos pueros, & ſacra martyrij corona donatos, ſequuntur alij item pueri, ſupplicio qui ſe pro Chriſti confeſſione deuouerunt; verùm non quòd ipſi tormentis, ſed quòd ipſis tormenta ceſſerunt, liberati ſunt, ſi hoc ſit liberari. hos quo nomine appellem neſcio. Naſcente Eccleſia Martyres nominabantur, qui in confeſſione Ieſu Chriſti vſque ad necem perſeuerantiſſimè manſiſſent: Confeſſores qui vel in carcere, vel in quæſtionibus Chriſtum citra mortem conſtanter cõfeſſi eſſent, parati vitam amittere: qui etiam aliquando martyres dicebantur, & à Tertulliano quidem Martyres deſignati. Certè ſi pro ſuppliciorum ratione erit gloria, talium Confeſſorum non minor eſt iudicanda, quàm eorum qui communiter Martyres vocantur, cùm difficultates omnes ſuperarint; aſcenderunt in palmam, licèt hoſtis (ne quid pœnarum cumulo deeſſet) ad carpendos fructus non dederit moram. Immo grauiora fortè hos, quam illos ſuſtinuiſſe, piè credi poſſet: illi ſiquidem lætabundi referunt adeptam palmam; his quam manu iam iam tenebant, hoſtis inuidia confregit:

Inuidia tali non inuenêre Tyranni
Maius tormentum.

Tolerarunt alij flagella, palos per medium hominem adactos, olei feruentis (horreſco referens!) & plumbi liquati infuſionem. tolerarunt immanes beſtiarũ rictus, brachiorum crurumque confractionem, admotas ad membra faces, ſartagines, cippos, equuleos, cruces, mortem denique atrociſſimam:

Eſtne

Digitized by Google

Eſtne aliquid vltra? vita ſi cupias mori; *Senec.*
Et quò maius eſt in moriendo lucrum, hoc maius in viuendo tormentum.

§. 1. *Puer quidam miraculosè liberatus.*

APud Daphnen, vbi Iulianus Imperator ſacrificare conſueuerat, impius quidam Sacerdos filium à tenera ætate clanculum ad pietatem formatũ, quòd aufugiſſet Antiochiam ad magiſtram ſuam, quæ eum apud Meletium Epiſcopum occultauerat, comprehendit, ac verberibus primùm plurimis multauit, mox etiam veru candens manibus, pedibuſque ac dorſo inflixit: tandemque concluſum in cubiculum obſeratum reliquit, & abijt. Puer diuina ope miraculosè liberatus eſt.

Theodoret. l. 3. c. 14. Theatrum Numero 1124.

§. 2. *Pueri cum S. Rogatiano.*

MEminit S. Cyprianus de quibuſdam pueris cum S. Rogatiano paſſis, in hęc verba: Vt omnis vobiſcum & ſexus, & ætas eſſet honore, pueros etiam vobis glorioſa confeſſione ſociauit diuina dignatio, repræſentans tale aliquid, quale Azarias, Ananias, & Miſaël, illuſtres pueri aliquando fecerunt; quibus incluſis in caminum, ceſſerunt ignes, & refrigerij locum flammæ dederunt, præſente cum illis Domino, & probante, quòd in Confeſſores & Martyres eius nihil poſſet gehennæ ardor operari.

S. Cyprian. epiſt. 81.

§. 3. *De filijs S. Liberati.*

CArthagine cùm iuſſu Cyrillæ venerabilis medicus Liberatus cum vxore & liberis in exilium mitti iuberetur, cogitauit impietas Ariana à parentibus filios paruulos ſeparare, quò poſſet per pietatis affectum etiam virtutem proſternere genitorum. Diſiunguntur tenera pignora filiorum, qui cùm vellet lacrymas emittere, authoritate vxoria increpatur, & in ipſo meatu exitus ſui, illico lacrymæ ſiccauerunt; ait enim coniux illi: En propter filios Liberate perditurus es animam tuam? Computa eos non fuiſſe natos: nam & ipſos omnino vindicaturus eſt

Baron to. 6. ex Victo l. 3.

 Chri-

Digitized by Google

Chriſtus. Nonne vides eos clamantes, & dicentes: *Chriſtiani ſumus.*

§. 4. *S. Dioſcorus.*

Martyrol. Rom. 14. Decemb.

ALexandriæ feſtum recolitur SS. Martij, Heronis, Arſenij, Iſidori, & Dioſcori pueri, quorum tres primos Iudex in perſecutione Deciana varijs tormentis dilanians, cùm pari conſtantia videret armatos, tradi ignibus iubet: Dioſcorus verò multipliciter flagellatus diuino nutu ad conſolationem fidelium dimiſſus eſt.

§. 5. *Pueri Malabares.*

Maffeius Indic hiſt. l. 16.

SVb ipſum ferè tempus, quo aduerſum Chriſti fideles Malabarica graſſabatur impietas (ex quo facilè diuini conſilij ac deteſtationis appareat altitudo) ex eadem natione glorioſum Euangelio teſtimonium perhibebant Malabares adoleſcentuli ſex circiter & triginta, ab nono ætatis anno, ad ſeptimum vſque decimum. hoſce Luſitana, qua vehebantur, naui circa Arabiam à Turcis exceptâ, cùm à Chriſto ad Mahometem traducere ſumma ope Barbari conarentur, poſtquam alternis blanditiæ minæque nihil proderant, ad verbera, cruciatuſque deſcendunt. adduntur ad cæteram immanitatem ſtillæ adipis igne liquati. Ea tormenta, multaſque præterea iniurias puerorum virtus ac fides vicit egregia. Turcæ obſtupefacti conſtantiâ, ab ijs vltrà vexandis tandem abſtitere.

§. 6. *Puer Cochinenſis.*

Petrus du Iarric in hiſt. Indic.

PVer Cochinenſis ſcholarum noſtrarum, quas breui tempore adierat, auditor, à Saracenis captus, manibus pedibuſque duro fune conſtrictis, ad arboris truncum religatur: iamque eminus impij lunato arcu, ni fidem Chriſtianam eiuret, deſtinant vulneri locum: at puer adamantina fidei lorica tectus reſpondit, malle ſe mortalis huius vitæ, quàm IESV Chriſti (quæ vera eſt vita) iacturam facere. Illi hoc tam conſtanti reſponſo attoniti, hoc tantum; flagris eum

eum atrocibus ceciderunt: quos quidem ictus non tantùm patienter pertulit, verùm etiam ſummo cum gaudio, quoniam dignus habitus eſſet pro nomine Ieſu contumeliam pati.

§. 7. *VVortinthonij pueri 4.*

THomas, Robertus, Richardus & Ioannes, fratres VVortinthonij dicti, patre nobili nati, & Sacerdotis Thomæ VVortinthonij, qui patris frater erat, nepotes; quorum maior natu ſeptemdecim expleuerat, minor vndecim annos necdum exegerat: omnes autem quatuor in prouincia Lanceſtre à iuſtitiæ miniſtris quadam in domo ſacerdotem, auunculum illorum quærentibus capti fuerunt. Dici omnino non poteſt, quibus artibus Reginæ Angliæ Conſiliarij, eius Pſeudoepiſcopi, & Miniſtri, vſi fuerint in pueris iſtis peruertendis: quantoque è contra illi robore & ſpiritu prędıti fidem Catholicam propugnarint, ac ne vocem quidem miſerint, quæ Sacerdotibus & Catholicis illis, de quibus interrogabantur, aliqua ſaltem ex parte poſſet præiudicare. Primò namque ijs à ſe inuicem ſeparatis, ac duobus maioribus à minorib. alijs ſecluſis, Ioannē natu minimū toto die famelicū inedia ſe confecturum dixerunt. Eidē deinde plurimū vini ingeſſerunt, ſperantes iudicio deſtitutū faciliùs ad interrogata eſſe reſponſurū. Verùm ille, Deo protegente, etſi largiter bibiſſet, ſano adhuc iudicio ad interrogata reſponſurus, dicebat ſe, quòd liberaliùs vinū hauſiſſet, ratione & iudicio offuſcato eorū quæſtioni ſatisfacere non poſſe: qua quidem ratione eorū manus effugit. Hoc dimiſſo maximū natu Thomā introduxerunt: quē cùm comes de Arbi multis illecebris eò perducere conatus eſſet, vt Eccleſiarū ſuarū aliquā adiret, ac hæreticorū cōcionib. intereſſet: promittēdo illi ſe eum in domū ſuā accepturum, liberaliter admodum habiturum: ille annis puer, animo autem viro ſimilior, reſpondit fidem ſe Catholicam omnibus Comitis beneficijs anteferre: vnde

Ribad. In appendice ad Sanderū de Schiſmate Anglicano c. 12.

cùm etiam poſtea interrogaretur, vbi Miſſam audiuiſſet, quis eſſet, & vbi eius auunculus moraretur; adigentibus illis eum ad veritatem iuramento confirmandam, reſpondit, neutiquam ſe facere poſſe quod imperarent: iurare nolle, quòd necdum quid iuramentum ſit, ſciret, & quando, & quomodo, & vtrum ſecundum Dei leges iurare liceret. Hæc quoad ille nõ perfectè didiciſſet, conſcientiam ſuam neutiquam oneraturum dicebat. Quę omnia etſi ſimiliter in duorum aliorum fratrum examine obſeruaſſent, & multa pertinaciter ex eis elicere tentaſſent, verbum tamen omnino nullum exprimere potuerunt, quod in alicuius Catholici præiudicium ceſſurum videretur.

Atque ne longiùs me diffundam, omniaq; ea, quę totos illos quatuor menſes, quibus pueri iſti captiui tenebantur, acciderunt, in pauca conferam, dico eos ſæpenumero per primarios viros ac præcipuos Reginæ Miniſtros, Pſeudoepiſcopos, Concionatores, & iuſtitiæ miniſtros, aditos & examinatos, diuerſis vijs tentatos; non blanditijs, non promiſſis, non minis, non ſcuticis, latum digitum à ſua conſtantia & religione potuiſſe dimoueri. Immo cùm violenter in Caluiniſtæ cuiuſdam Ludimagiſtri ſcholam deportati eſſent, vt corruptæ ſocietati immixti, ſub diſciplina, & inſtitutione hæretici præceptoris blandè & ſecretò dulce hæreſeos venenum imbiberent: nunquam librum legere vel audire voluerunt, qui religionis materias perſequeretur, dicentes, in ijs quæ ad fidem ſunt, ita ſe informatos inſtructoſque eſſe, nihil vt noua doctrina, ac alio magiſtro indigerent.

Quin ne quid etiam miraculorum à Deo, qui ab ore infantium & lactentium laudari vult, prætermiſſum videretur; ijdem pueri bono ſuo exemplo & verbis ita nonnullos condiſcipulorum ſui in amorē pellexerunt, vt Catholicam religionem amplecti, ac illos imitari ſe velle dicerent. Iam cùm de religionis noſtræ negotijs interrogarētur, adeo firmas ac plau-

ſibiles

ſibiles eorum quæ dicebant rationes afferebant, quidam vt aliquando hæreticus concionator, qui falſæ ſuæ doctrinæ zizania in puerorum illorum pectoribus ſerere moliebatur, ijs reſpondere ac ſatis facere nullo modo potuerit. Quemadmodum ergo hæreticarum quæſtionum ſumma erat, vt Eccleſias Anglicanas adirent, & Reginæ morigerarentur; ita ij vnum hoc reſponſum cõtinuò inferebant, ſe in rebus temporalibus & ciuilibus obedientiam ei præſtituros, in religionis autem negotijs illi nequaquam ſe teneri obedire. Poſtquam verò Deus eos abundè probaſſet, & per illos veritatis vim demonſtraſſet, ex hæreticorum eos manibus multifariam liberauit, ac aliquot menſibus euolutis, ad Seminarium Rhemenſe perduxit, vt aliquando doctiores in Angliam reuerſi, hæreticos capitales ſuos inimicos deuincant.

CAPVT XVI.

PVERORVM TVMVLI.

NEſcio quis grato vapore ſuffitus naribus ſeſe meis inſinuat! ediſſere tu tranſeunti mihi, qui adſtas; quid molli tumulo ſe attollens terra vult ſibi? Eſt ſepulchrum. Et pulchrum, nam pura veſte candicat, & ſparſis vndique violis, calthis, hyacinthis vernat. Veſtis candida ſignat integritatem; flores, teneram ætatem; diffuſus odor, virtutum fragrantiam. Sacrum horrorem ipſa incutit loci religio: profare igitur quis hic iacet? Puer inſons, qui ſimul viuere cœpit, & deſijt, vt ita poſſet meliore frui: Placita erat Deo anima illius, propterea properauit eum De- *Sap. 4.*
educere de medio iniquitatum. At iuxta quis ad dextram tumulus aſſurgit, purpureis veſtitus roſis, rubra inſignitus cruce, aureâ coronâ conſpicuus, palma co-

ruſcans victrice? Martyrem tumulus tegit, aut ſaltem quicquid eius potuit tegi: roſæ, crux, corona, palma ſunt ſymbola Martyrij. Vt video exiguus eſt loculus. At magna medicamentorum apotheca. Ain' verò? Equidem. quot ibi cæcis lumen redditum? quot claudis greſſus reſtitutus? quot tetri genij ex humanis corporibus, quæ inſederant, profligati? Cur ergo terra obruuntur? Id veteri ex Chriſticolarum more factum, qui defunctos humare ſolent. Et verò ſi formicæ ſub terra cubile habent, quò tanquam in cœmiterium defunctarum corpuſcula inferunt, quidni ſacros quoque Myrmidones noſtros terræ mandabimus? Tibi quidem in hoc aſſentior: ſed rebus ſupra naturæ vim & ordinem effectis cur obſcura terra & tam bardo elemento non eruuntur, & in aram ſacra lipſana ſuſtolluntur? Si horum oſſa & reliquias, vnde cæleſtem quandam vim & virtutem ſingularem emanare audiſti, auro margaritiſque conueſtiri curaueris, non mediocrem à Diuis ipſis gratiam inire poteris. Aliorum adſciſcam vires: vos interim beatæ animulæ vota noſtra adiuuate.

§. I. *Anniuerſarium ad ſepulcrum S. Eulaliæ prodigium.*

EVlalia glorioſa apud Emeritam vrbem paſſa, magnum miraculum in die immolationis ſuæ populis profert. Sunt enim ante eius altare, quo ſancta eius membra teguntur, tres arbores; ſed ignarus ego, cuius ſint generis: cumque iam medio menſe decimo quando eius paſſio celebratur, ſint ab omni foliorum decore nudatæ, ea die, illuceſcente cælo, in modum columbæ alitis, flores proferunt ſuauitatis, ſcilicet quòd ſanctus ſpiritus eius in columbæ ſpecie penetrauerit cælos, & quòd beatum eius corpuſculum iam exanime, veſtibuſque nudatum, nix cælitus decidua molli vellere contexiſſet. Quod miraculum ſi ſolitæ arbores protulerint æſtate, ſcit populus ſibi annum vel preſſuris vacuum, vel frugibus plenum:

Greg Tur. l. 1 de gloria Martyrum c. 91.

quod

Digitized by Google

quod ſi tardius flores ex more paruerint, cognoſcit plebs hoc ſua fieri noxa: nam priuſquam erumpant, querula ad ſepulcrum Martyris, ac mœſta decumbit deprecans, vt ſolitam mereatur conſpicere gratiam: ſed nec pſallendo procedit, ſi hæc manifeſta non fuerint: nam ſi placatur Martyr à lacrymis plebis, emergunt protinus ex arboribus gemmei flores, qui odorem nectareum ſpirantes animi mœſtitiam & aduentu lætificent, & reficiant ſuauitate. Dehinc diligenter collecti, & in baſilicam Sacerdoti delati, proceſſio cum gaudio celebratur: nam & hos flores ſæpius infirmis prodeſſe cognouimus. Scribit Iſidorus in hiſtoria Goth, æra 491. Gothos ab Emerita abſtinuiſſe, territos oſtentis beatiſſimæ Eulaliæ.

§. 2. *Prodigioſa corporis S. VVernheri inuentio; prodigioſus tumulus.*

VT nefarium ſuum facinus tegerent Iudæi, quo per ſummam immanitatem puerum innocentiſſimum VVernherum crudeliſſimè necarant, nocte intempeſta corpus eius clam per muros tractum ad naues Moguntiam ituras detulerunt. Sed omnipotens Deus deluſis eorum conatibus nauem tota nocte errabundam ne vno quidem milliari ab vrbe recedere permiſit. Orto deinde ſole, timore & tremore correpti anxia inter ſe conſilia captant, quomodo Martyris corpus abſconderent. neque enim ratio in aquas illud demergendi occurrebat. Tandem conſpiciunt prope Baccaracum cryptam ſpinis obſitam, vbi nunc conditũ cernitur VVilhelmitarũ cœnobium VVindofilesbachiũ. Eo igitur cum corpore properantes, in eam cryptã illud proiecere, ac ſumma cũ celeritate ſe inde proripuere. Sed Chriſtus nequaquam id diu latere paſſus, mox ſua illic miracula declarauit. Vigiles enim caſtrorum medijs noctibus locum illum immenſo fulgore ſplendentem viderunt. Quæ res cum animos omnium in magnam meritò admirationem raperet, ſtudioſè cauſam indagarunt.

Sur. 19. Apr.

Diuinitus Iudæorum conatus retardantur.

ſtatim-

ſtatimque repertum eſt corpus ſuo etiamnum ſanguine tinctum, adductumque Baccaracum ad locum iudicij, vt ſolent cæſorum corpora. comperta autem rei geſtæ veritate, cùm omnibus eſſet admirationi odor ſuauiſſimus è Martyris corpore manans, tum etiam claritas nocturno viſa tempore, ſumma deuotione illatum eſt corpuſculum in S. Cuniberti ſacellum in colle prope parochiam ſitum, vbi vitta aurea in virginitatis teſtimonium capiti impoſita, ſerico exornatum linteo & violis, honorificè admodum, cum laboris ſui inſtrumento incluſum eſt in cedrino ſarcophago fortiſſimis ſeris munîto.

Mox autem vtriuſque ſexus hominum magna accurrit multitudo, viſura tam ſtupendum nouæ rei miraculum, tum verò omnipotens Deus illico ſanctum puerum magnis & ſtupendis illuſtrauit miraculis, cæcis viſus, ſurdis auditus, claudis greſſus, mutis loquela, aridis, paralyticis, luſcis, & quibuſlibet malè affectis ſanitas, & mortuis vita reſtituta eſt. Immo verò vſque in præſens multifaria per martyrem ſuum VVernherum Chriſtus miracula operatur.

§. 3. *S. Pancratij ſepulcrum.*

Greg. Tur. de gloria Martyrum cap. 39 qui vixit ante annos 1000.

DE miraculis ad ſepulcrum S. Pancratij aduerſus periuros fieri ſolitis agit Greg. Turonenſis his verbis: *Ad ſepulcrum S. Pancratij Martyris ſi cuiuſquam mens inſana iuramentum inane proferre voluerit, priuſquam ſepulcrum eius adeat, hoc eſt, antequam vſque ad cancellos, qui ſub arcu habentur, vbi Clericorum pſallentium ſtare mos eſt, accedat, ſtatim aut arripitur à dæmone, aut cadens in pauimento, ſpiritum amittit.*

In diem 12. Martij.

Extat (vt notat Baronius) vetus memoria eiuſdem via Aurelia, vbi S. Gregorius Papa habuit homiliam vigeſimam ſeptimam in Euang. ibidem & venerandum corpus eius ſepultum eſt. Vnde hæc ibi in fine: *Ad martyris tumbam conſiſtimus, qui ad cæleſte regnum ex qua morte peruenerit ſcimus, &c.* Abſtulit olim eam Eccleſiam idem S. Gregor. à Presbyteris negli-

genter curantibus, deditque monachis, qui ad ſanctiſſimum Martyris corpus quotidie opus Dei peragerent.

§. 4. *Tumulus S. Luſonis pueri motu ſuo tremulo quorundam irreuerentiam damnat.*

IN Dolenſi Biturigi termini vico B. Luſo Leucadi quondam Senatoris filius requieſcit, qui fertur in albis migraſſe à ſæculo: in crypta verò poſitus ſuper pauimentum ſepulcrum habens ex marmore Pario mirabiliter exſculptum. Factum eſt autem, vt quadam vice S. Germanus Pariſiacæ vrbis Epiſcopus ad hunc tumulum vigilias celebraret, haud procul formulam habens, in qua genua, cùm neceſſitas cogeret, deflectebat. Factum eſt autem in vna vigiliarum nocte, dum Pſalmos lectionis Dauidicæ decantarent, ſtationis labore laſſi Clerici, quaſi pro aliquo releuamine ſe ſuper ſepulcrum Sancti defixis vlnarum compagibus ſuſtentarent. Contremuit illico beati tumulus Confeſſoris, & ſibi iniuriam irrogari præſenti vibratione fatetur. At Germanus Pontifex terrore perterritus amoueri deſuper præcepit ſomnolentos, dicens: Abſiſtite, O ſegnes, procul à tumulo, ne S. Dei moleſtia inferatur, quibus amotis tremorem illum deinceps non ſenſerunt.

Greg. Tur. de gloria Confeſſor c. 92. Sur. 4. Nouemb. vbi Luſor appellatur.

§. 5. *Inuentio corporis ſanctæ Eulaliæ Barcinonenſis.*

CVm incognitum diu ſacrum D. Eulaliæ corpus iacuiſſet, Fredonio Barcinonenſi Epiſcopo diuinitus reuelatum ferunt anno 878. Audierat Epiſcopus tumulatam Eulaliam ad ædem D. MARIAE haud procul ab vrbe: ergo cùm diu ſacrum pignus ſedulò veſtigandum curaſſet, triduanum tum vniuerſæ ciuitati, tum finitimis circà locis ieiunium, ſolennemq; ad id templum ſupplicationem indixit. neque incaſſum miſſæ preces. Sacrum Pontificio ritu peregerat Epiſcopus, cùm altaris cornu paſtorali pedo percutit, cauum omnino deprehendit. Ea re lætus ſa-

Petrus Ribadneira 12. Feb.

xa terramque circumquaque effodi iubet. paretur: marmoreus tumulus reperitur, quo aperto mira cæleſtis odoris ſuauitas in omnium animos incurrit. Inde tumulo exemptum corpus, veſteque tectum byſſina, feretro impoſitum, ſolenni pompa in vrbem defertur. Ad ciuitatis propè portas ventum erat, cùm ecce derepente ſarcina alioqui non magna tanto pondere deprimitur, vt eam qui prius geſtauerant, loco iam mouere haud quaquam poſſent. Ad hæc omnium animis iniectus metus, ac religio. Epiſcopus rei nouæ miraculo ſtupefactus, precibus conciliandum Numen ratus, ſupplex humi genua ponit, cæteriſque vt idem præſtent, edicit. Finierat, iamque in pedes erectus, lacrymiſque vbertim manantibus perfuſus, humeros feretro ſupponit, viriſque è Clero vniuerſo primarijs inuicem ſuccollare iuſſis, ſacrum corpus ad ædem cathedralem à ſancta Cruce nominatam defert; cumque inibi ad principem aram dies aliquot ſublime conſtitiſſet, in reliquiaria deinceps theca concluſum eſt. Huic inuentioni ab Eccleſia Barcinonenſi 23. Octobris indictus, hodieque ſeruatur. Haud ita multò poſt ſacratum hoc pignus ad auguſtum eodem in templo ſacellum tranſlatum fuiſſe conſtat, ſpectante Ioanne Arragonio Rege, huius nominis primo, ſtipantibus Regis liberis; magnaque principum regij ſtemmatis, magnatumque corona aſſectante. Tranſlationi porrò iſti quotannis celebrandæ 2. Julij Dominica deſtinata. Vitam Eulalia illuſtri Martyrio (vt diximus ſuprà) 12. Feb. anno 304. clauſit, Diocletiano, Maximianoque rerum ſumma potientibus. Eulaliæ virginis Martyriſque meminere Martyrologia quatuor. D. Eulogius Martyr Cordubenſis, Illuſt. Baronius, alijque.

Baron. in notis ad Martyrol. & to. 2. annal.

§. 6. *Puer S. Benedicti Monachus ſepulcro eiectus impoſitione S. Euchariſtiæ conquieſcit.*

D. Greg. l. 2. Dial.

QVadam die dum quidam S. Benedicti puerulus Monachus parentes ſuos vltrà quàm deberet, diligeret

Digitized by Google

diligeret, atque ad eorum habitaculum tendens ſine benedictione de monaſterio exiſſet; eodem die mox vt ad eos peruenit, defunctus eſt: cumque eſſet ſepultus, die altero proiectum foras corpus eius repertum eſt, quod rurſum tradere ſepulturæ curauerunt; ſed ſequenti die iterum proiectum exterius, atque inhumatum ſicut prius inuenerunt. Tunc concitè ad Benedicti Patris veſtigia currentes, magno fletu petierunt, vt ei ſuam gratiam largiri dignaretur; quibus vir Dei manu ſua protinus communionem Dominici corporis dedit, dicens: Ite, atque hoc Dominicum corpus ſupra pectus eius cum magna reuerentia ponite, & ſic ſepulturæ eum tradite: quod cùm factum fuiſſet, ſuſceptum corpus eius terra tenuit, nec vltra proiecit.

§. 7. *Duorum cum ſuo Præceptore puerorum inhumatio, & miraculoſa reliquiæ.*

PVeri duo cum ſuo Præceptore inuitati à paruulo IESV, cùm ad condictam diem poſt ſacrum, cui miniſtrauerant, inter mortales eſſe deſijſſent (vt diximus c. 1. §. 7.) omnes tres in eodem fuere reconditi tumulo, & aliquanto tempore pòſt elapſo eorum corpora fuerunt ex humili loco ad altiorem tranſlata; repoſitaque in vno ſepulcro in capella, quæ Regum dici conſueuit. Miraculoſa quoque hæc hiſtoria fuit ſuper idem ſepulcrum depicta, & per traditionem quandam ab antiquis acceptam, fama ad hæc noſtra tempora peruenit. Tandem anno 1277. cùm in eodẽ loco, quo tale erat ſepulcrum, portam quãdam oporteret aperiri, inuentæ ſunt horum ſacrorũ corporum reliquiæ, & quidẽ paruulorũ vno ſupertectę linteamine, prædicti verò Patris eorum magiſtri alio. quod verò eaſdem omnes illorum trium reliquias ſimul cooperiebat, linteamen, adeo candidum, integrum & incorruptum fuit repertum, quaſi à paucis diebus antè fuiſſet ibi repoſitum. Huius rei fama mox per ciuitatem ſpargitur, accurrit mox ad rem ſtupendam vniuerſus populus, *Ex Chron. FF. Prædic.*

& qui

& quæ erga hos beatos habebatur deuotio, & memoria, augetur: & inſtrumento publico ad poſterorum memoriam hæc omnia per teſtes prius ſacramento adſtrictos examinata ſcripto traduntur.

§. 8. *Ex ſepulcro puerorum cum S. Laurentio Presbytero conditorum ſalubris fluit liquor.*

Baron. notis in diem 30. Apr.

NOuariæ cum S. Laurentio Martyre paſſi ſunt 30. Aprilis pueri, quos ille educandos ſuſceperat, de quibus affert Baronius in Martyrologio antiquum Epigramma exſculptum in ſepulcro marmoreo, quod dictorum SS. Martyrum ſacris oſſibus eſt refertum, ex quibus medicus liquor manare conſueuit, & ſic habet:

Aſpicis hoc marmor tumuli de more cauatum?
Id ſolidum eſt intus, rima nec vlla patet,
Vnde queat tellus occultas mittere lymphas;
Manat ab ingeſtis oſſibus iſte liquor.
Si dubitas, medio ſudantes tolle ſepulcro
Relliquias, dices; Vnda ſalubris vbi eſt?

§. 9. *Salun pueri innocentiſſimi liliatum ſepulcrum.*

D. Ioannes de Longoeſneu Abbas cœnobij regalis Landeuenecẽſis in Britannia Gallica hæc ſe vidiſſe teſtatur, habeturque in legendis Sanctorum per Doctores Pariſienſes vulgatis ad 1. Nou. Raderus Viridarij p. 2. c. 4.

TEmpore Vrbani V. circa annum Domini 1350. florebat in innocentia, ſimplicitate, & ſanctitate vitæ admodum auſteræ, pauper, rudis, & ſimplex mendicus nomine Salun, qui in annis puerilibus ad ſcholas miſſus nihil aliud potuiſſet diſcere quàm hæc verba Latina, AVE MARIA. Cumque in Britannia Gallica oſtiatim per pagos panem quæritaret, repetebat ſupradicta verba ter, quater, quinquies, & ſexies ordinariè. Quamobrem illius prouinciæ habitatores ipſius innoxiam & ſanctam ſimplicitatem intuentes, porrigebant ei quod comedere ipſimet ſtatuerant. Tunc Salun conferebat ſe ad certum quẽdam fontem ab vrbe Landeuenec vna fermè leuca diſſitum, in cuius aquis ſuum panem, & quicquid mẽdicatò acceperat, macerare & condire ſolebat, nullo vnquam alio potu ciboue vtens, quàm pane madefacto in ſupradicto fonte. Lectus eius nuda erat

humus,

humus, capitis ceruical lapis, idque ſub arbore tortuoſa, & modicum à terra erecta iuxta illum fōtem. Hyberno tempore cùm præ frigore rigeſceret, aſcendebat illam arborem, & ramos flexiles apprehendens, librabat corpus ſurſum, deorſumque, & hac motoria agitatione temperabat algoris ſæuitiā, pleno decantans ore ſexies: O MARIA. Cumque aliquando increſceret hyemis aſperitas, in aquas fontium, per antiperiſtaſin & contrarietatem qualitatum fumantes, inſiliebat; hinc factum eſt, vt incolæ talia facta conſpicientes eum fatuum vocitarent: ſed Deus admirabilis in ſanctis ſuis, volens Matris ſuæ famulum excuſatum habere ob innocentiam, & nomen Virginis MARIAE celebratius reddere, miraculum, quod ſequitur, edidit: nam cùm defunctum hunc innocentem & ſimplicem Salun vicini ſub arbore ſepelijſſent, eodem loco, vbi ſolebat ſibi lectum ſternere, qui erat nuda humus fonti adiacens, accidit vt poſtea pulcherrimum lilium miraculosè ſuper ipſius tumulum creſceret, cuius flores repræſentabāt hæc verba, AVE MARIA, aureis literis exarata.

§. 10. *Ad tumulum pueri Achas pſalmus* De profundis *percurri non poteſt.*

AD ſepulcrum pueri Achas cùm orantes quidam è fratribus Pſalmum *De profundis* dicere de more voluiſſent, nullo conatu, nulla reiteratione hunc dicere vel finire potuerunt; vt vel ſic intelligeretur, nullis ſanctam illam animam orationum ſuffragijs indigere. Credo (inquit Thomas) quod & idem mihi ad ſepulcrum illius contigerit rogitanti.

Thomas à Cantipr de Apibus l. 2. c. 28.

§. 11. *S. Agnetis ſepulcrum Emerentianæ morte, & Conſtantiæ recuperata ſanitate nobile.*

PArētes S. Agnetis ob tam glorioſum filiæ ſuæ certamen peractum, nullam penitus triſtitiam habētes, cum omni gaudio abſtulerunt corpus eius, & poſuerunt illud in prædiolo ſuo, non longè ab vrbe

D. Ambroſ. ſer. 91. extat de hac S. Virgine hymnus elegans ſim. Prudentij.

Digitized by Google

in via quæ dicitur Numentana. Vbi cùm omnium turba concurrereret, inſidias à paganis perpeſſi ſunt. Et videntes populum infidelium ſuper ſe venientem armatum, omnes fugerunt. Emerentiana autem, quæ fuerat collactanea eius, adhuc Catechumena conſtanter & intrepida ſtabat, & ijs verbis exprobrabat eis: Superflui, miſeri, caduci, atrociſſimi Deum colentem occidiſtis, & percuſſione lapidum homines innocentes impetitis. hæc & ſimilia verba cùm turbis furentibus diceret, lapidata eſt ab eis; & orans iuxta ſepulcrum Agnetis beatiſſimæ emiſit ſpiritum. Eadem hora fit terræ motus vehementiſſimus; & cùm nimia eſſet cæli ſerenitas, tantæ coruſcationes, tantaque fulgura & tonitrua extiterunt, vt pars maxima inſani populi expiraret. Venientes autem parentes B. Agnetis cum Sacerdotibus nocte abſtulerunt corpus Emerentianæ Virg. & ſepelierunt illud in confinio beatiſſimæ virginis Agnetis.

Porrò contigit poſt aliquot annos, vt viſio, qua B. Agnes parentibus ſuis ad ſepulcrum vigilantibus apparuerat (vt habetur c. ſequenti) Conſtantiæ conſtantini filiæ, ab ijs qui viderant, narraretur. Erat autem ipſa Conſtantia, Regina, virgo prudentiſſima, ſed ita obſeſſa vulneribus, vt à capite vſque ad pedes nulla membrorum pars libera remanſiſſet. Accepto autem conſilio, ſpe recuperandæ ſalutis, venit ad tumulum Martyris nocte, & licet pagana, tamen credula animi intentione preces fideliter fundebat; quod dum faceret, repentina ſomni ſuauitate corripitur, & vidit per viſum beatiſſimam Agnem talia ſibi monita proferentem: *Conſtanter age Conſtantia*, & crede Dominũ Ieſum Chriſtum filiũ Dei eſſe Saluatorẽ tuum, per quem modò conſequeris omnium vulnerum, quæ in tuo corpore pateris, ſanitatem. Ad hanc vocem Conſtantia euigilat ſana: & ſic ſana, vt nec ſignum in eius membris alicuius remaneret. Reuerſa igitur ad palatium ſaniſſima, facit gaudium &

Patri

Patri ſuo Auguſto, & fratribus ſuis Imperatoribus. Coronatur ciuitas tota: fit lætitia militantibus, atq; priuatis, & vniuerſis audientibus hæc. Infidelitas Gentium confundebatur, & fides Dominica lætabatur. Interea patrem & fratres Auguſtos rogat, vt Baſilica beatæ Agnes conſtrueretur, & ſibi illic mauſolæum collocari præcepit. Currit hæc opinio ad omnes, & quotquot ad eius ſepulcrum adueniſſent, ſanabātur, quacumq; fuiſſent infirmitate detēti. Quod facere Chriſtum nullus dubitat vſque in hodiernum diem. Perſeuerauit autem Conſtantia in virginitate, per quam multæ virgines, & mediocres, & nobiles, & illuſtres ſacra velamina ſuſceperunt. Et quia fides mortis damna non patitur, vſq; in hodiernum diem multæ Virgines Romanæ Agnem beatiſſimam quaſi in corpore manentem attendunt, & eius exemplo agentes viriliter, integræ perſeuerant, credentes ſine dubio, quod perſeuerantes perpetuæ victoriæ palmam acquirant. Hæc Ambroſius.

§. 12. *Puer quidam ſepultus Ioannes nomine poſt quadriennium habitu Sancti Franciſci indutus reperitur.*

Ex Chron. S. Franciſci l. 4. c. 21.

AD Eboram Luſitaniæ vrbem duo coniuges beato Franciſco, & ordini Seraphico addictiſſimi, Puerum habebant etiam Religioſorum amantiſſimum, quos ſi quando contigiſſet eò diuertere, quibus poterat officijs, atque propenſæ voluntatis ſignificatione proſequebatur. Hic cùm in lethalem morbum incidiſſet, & iam ſibi ex hac vita migrandum eſſe animaduerteret, aperuit matri, illud vnicum orare ſe, atque obteſtari, vt defuncto ſibi vel hæc iuſta perſoluat, in Franciſcanorum monaſterio tumulari liceat, & ſacro eorum habitu hac poſtrema vitæ ſcena conueſtiri. Cui illa reſpondit, prius illud facilè tot meritis ſuis conceſſum iri, at poſterius non niſi magnatibus, & ſummi beneficij loco permitti. Cùm ergo animam exhalaſſet, in Franciſcanorum cœmiterio conditus eſt in crypta: quò

cùm aliud fortè cadauer poſt quadriennium inferri contigiſſet, repertus eſt Ioannes habitu S. Franciſci indutus, non ſine admiratione omnium, quibus conſtabat loco illo communi ſolere Religioſorum ſepeliri neminem. Re intellecta mater, quale pueri morituri fuerit deſiderium, exponit, fitque palàm, hunc illi veſtitum à Deo conceſſum, qui virtutem potiùs reſpicit, quàm clari nominis celebritatem.

§. 13. *Ad Studioſi cuiuſdam tumulum viſa Virgo Mater.*

Cæſarius l. 12. mirac. c. 65.

IN ciuitate Bonnenſi quædam Incluſa erat habitans ſatis religioſa & deuota. Hæc cùm quadam nocte rimulis cellæ ſuæ ſplendorem immitti cerneret, & diem eſſe putaret, territa propter horas nondum dictas, ſurrexit, feneſtram verſus cœmiterium aperuit: & ecce, iuxta caput ſepulcri cuiuſdam Scholaris recenter illic ſepulti, miri decoris feminam ſtare conſpexit. Gloria verò corporis eius eandem lucem creauerat. Stabat etiam columba niuea ſuper tumulum, quam illa citò rapiens, miſit in ſinum ſuum. Incluſa verò licèt iam intelligeret, quæ eſſet, tamen cum reuerentia, quænam foret requiſiuit. Cui illa: Ego ſum Mater Chriſti, & animam Scholaris huius, qui verè Martyr eſt, tollere veni. Reuera Scholares ſi innocēter viuūt, & libēter diſcūt, Martyres ſunt: quod ſi poſtea artes doctas in charitate, maximè in Dei ſeruitio exercuerint, magnā ex hoc mercedē cōſequētur.

§. 14. *De effoſſione infantis.*

Sur in vita S. Idæ 4. Sept.

IVxta S. Idæ corpus, Comitis Ludolphi filium fortè ſepelierant, qui die ſequenti de tumulo extractus ante ianuam veſtibuli inuentus eſt, in quo incluſus erat. Stupefacti, quibus res erat commiſſa, corpuſculum denuo priſtino loco abdiderunt; quod nihilominus inuiſibili iterum violentia eminus proiectum repererunt: obſtinatis ergo animis incaſſum laborem præſtigijs imputantes, tertiam vicem audenter auxerunt, ſed in vanum vires expenderunt; quia quod heſter-

heſterno labore fuerat oppilatum, tunc in extremo atrij angulo viderunt euulſum: quo demum pudore multati ibidem terræ commiſerunt. Quo portento apparuit, quibus meritis clareret Sancta Ida, cuius ſepulcrum Deus nullo carnalis corruptelæ fœtore in terris paſſus eſt maculari.

CAPVT XVII.

PVERORVM POST OBITVM apparitiones.

CVM nemini dubium ſit, mortalium animas è corporibus euocatas ſuis, ad deſtinata ſibi loca trāſmitti; quid cauſæ eſſe putabimus, quòd eas rurſus inter morituros verſari contingat? inficiari non poſſumus, præter communem ordinem, & ex Dei voluntate ſingulari fieri quandoque apparitiones eiuſmodi, quæ in numerum miraculorum meritò venire debeant; fiuntque vel diuinæ gloriæ propagādæ cauſa, vel vtilitatis noſtræ; qualiter à pueris quoque noſtris editas oſtendemus.

§. 1. *B. Agnes parentibus ſuis ſe videndam præbet.*

DVm parentes B. Agnetis aſſiduis pernoctationibus vigilarent ad tumulum eius, vident in medio noctis ſilentio exercitum virginum, quæ omnes auro textis cycladibus indutæ, cum ingenti lumine præteribant: inter quas vident Beatam Agnetem ſimili veſte fulgentem, & ad dextram eius Agnum niue cādidiorem. Hæc itaque cùm viderent parentes eius, & qui ſimul erant, ſtuporem mentis incurrunt. Sed Beata Agnes rogat SS. Virgines parumper gradum figere, & ſtans parentibus ſuis dixit: *Videte ne me quaſi mortuam lugeatis; ſed congaudete mihi, & congratulamini, quia cum his omnibus lucidas ſedes accepi, & illi iuncta ſum in cælis, quem in terris poſita, tota animi in-*

D. Ambroſ. ſerm 91.

tentione dilexi. & his dictis pertranſijt. Apparuit deinde Conſtantiæ Conſtantini filiæ, eamque ab vlceribus, quibus tota cooperiebatur, curauit.

§. 2. *Puer ſepultus auditur quotidie in choro canere.*

Greg. Tur. l. 1 miraculorum.

MVlier quædam filium ſuum vnicum ad monaſterium adducens, Abbati tradidit erudiendum, videlicet vt factus Clericus, ſanctis manciparetur officijs, verùm cùm iam ſpiritalibus eruditus eſſet literis, & cum reliquis Clericis in choro canentibus pſalleret, modica pulſatus febre ſpiritum exhalauit. Concurrit mater orbata ad obſequium funeris plangens, ſepeliuitque filium: verumtamen non ſufficerunt hæ lacrymæ dolori, quæ in exequijs ſunt effuſæ, ſed per dies ſingulos veniebat, & ſuper ſepulcrum nati ſui emiſſis in altum vocibus eiulabat. Cui tandem apparens per viſum B. Mauritius ait: Quid tu, ô mulier, inceſſanter filij obitum plangens nunquam deſiſtis? Cui illa: Dies, inquit, vitæ meæ hunc planctum non explent, ſed quoad vixero, ſemper deflebo vnicum meum, nec vnquam mitigabor à lacrymis, donec oculos corporis huiꝰ debita mors concludet. ille: Noli ita, aut quaſi mortuum flere, ſed æquanimiter age: nam ſcias eum nobiſcum habitare, & ſedentem vitæ perennis conſortio noſtro perfrui. Et vt veraciter credas certa eſſe quæ loquor, ſurge craſtina die ad matutinum, & audies vocem eius inter choros pſallentium monachorum, & non ſolùm die craſtina, ſed etiã omnibus vitæ tuæ, cùm veneris, audies in pſallentio vocem eius. Surgit mulier, longaque ducit ſuſpiria, nec obdormit in ſtrato ſuo, donec ſignum à monachis commoueatur ad ſurgendum; quo commoto accedit ad Eccleſiam aliqua de viſione, quam viderat, probatura. Nihil enim præterijt de pollicitatione ſancta, ſed quæ fuerant diuinitus nunciata, mox impleta noſcuntur: nam ibi cantato reſponſo antiphonam ſuſcepit caterua Monachorum, audit genitrix paruuli vocem, agnoſcit, & gratias

tias agit Deo. Sed & omnibus vitæ ſuæ diebus, vt promiſſum fuerat, cùm acceſſiſſet mulier pſallētium vocem eius audiebat inter reliqua vocum modulamina.

§. 3. *Puer ſe deueniſſe in paradiſum declarat.*

Religioſo cuidam probo pueri commiſſa fuerat cura; nec ſegnis ille mandatorum executor puerum commendatum ſuſcipit, enutrit ſacro religionis lacte, & nil rerum terreſtrium ſapere breui edocet, ſed cælum mente conſpicere, cæleſtibus inhiare. Edoctus ille ab eo, non in vanum laboraſſe doctorem ſuum (vt quidam indiſciplinati faciunt) oſtendit; ſed vt teſta recens, bonum odorem, quoad vixit, ſemper ſeruauit: Verùm placuit Deo, ne puer tam benè educatus, tam ſanctè edoctus, diu particeps mortalium foret, vel aliquam de ipſorum conſortio labem contraheret. Raptus eſt ergo, ne malitia mutaret intellectum, aut ne fictio (quæ quibuſdam etiam religioſis quandoque familiaris eſſe ſolet) deciperet animam ipſius. Præueniens ergo in moriendo diſcipulus magiſtrum, bonam quidem ſpem ſalutis ſuæ; ſed cum eadem ſpe, magnum illi ac pene intolerabilem de morte ſua dolorem reliquit. Acceperat quippe illum à Priore ſuo ad educandum, ſed eius bonos mores, ſanctamque intentionem admirans, eum non ſolùm vt commendatum, ſed vt filium vnicè diligebat, atque idcirco eius tam celerem, immo quaſi furtiuum de mundo receſſum, pene aſſiduè dolendo deflebat: eo tractus affectu orabat quotidie prō ipō, nec ſatiari orando pro ipſius anima poterat. Cumque hæc tam deuoti animi ſui ſtudia nullo ferè tempore intermitteret, nec ab ijs, quantum facultas dabatur, ceſſaret, volens Deus hominem ſuum à tam duro labore leuare & cuius meriti vel ipſe, vel puer illius eſſet, oſtendere: dignum fecit illum viſione cæleſti. Pernoctabat aliquando ſub dio bonus vir, vt ſæpe facere con- *Petr. Cluniacenſis l. 2. c. 29.*

Digitized by Google

ſueuerat, ac ſpiritum cœlo intentum ab orationis labore vel ſtudio non relaxabat: cumque defixis non ſolùm mentis, ſed & corporis oculis in cœlum, Deũ, vt homini erat poſſibile, contemplaretur; ecce velut per medium diſciſſi aëris lux longè omni corporea luce clarior ei deſuper infulſit; eumque ac loca circũpoſita ſplendore immenſo perfudit; viditq; puerũ dilectũ, imo in Deo filium ſuum de cœlis cum eadem luce deſcendere, atque vſque ad ſe lætum & radiantem venire, & in inſueta viſione gaudio ſimul & timore turbatus hærebat: ad quem is qui apparuerat puer: Quid, inquit, turbaris? an non agnoſcis filium tuum? redi ad animum, & mecum, vt ſolitus eras, loquere. Sed vt ea quæ circa me aguntur tibi aperiam, noueris multum profuiſſe mihi, quòd me tam tenerè Dei cauſa dilexiſti, quòd morti meæ cõpaſſus es tam benignè, quòd pro me tam ſolicitas & continuas Deo orationes fudiſti: amodo per Dei gratiam noueris me ad illum ſtatum perueniſſe, vt ſicut tu hactenus mihi profuiſti, ſic ego tibi amodo apud ipſum prodeſſe valeam. Dixit hæc, & ſtatim vnde venerat paulatim eo conſpiciente regredi cœpit. Referebat autem illius viſionis inſpector, quod dum à ſe diſcederet, cœlumque conſcenderet, non auerſa facie, vel huc illucque conuerſa, vt vale-facientes ſolent, receſſit; ſed ſicut ei collocutus facie ad faciem fuerat, ſic ſemper ad ſe conuerſo vultu ad ſuperna tendens tam diu permanſit, quouſq; patente cœlo receptus videri vltrà non potuit. Atque hæc non dormiens, ſed vigilans ſub dio poſitus, atque orationi toto corde intentus conſpexit.

§. 4. *Puer paruo debito adſtrictus adeſt è purgatorio.*

Specul. exemp. diſt. 9. §. 101.

ERat quidam puer nouem annorum facetus ſatis in verbis, qui cecidit in grauem infirmitatem, & ſic obijt, & poſt mortem apparuit multum lamentabiliter, & mater quæſiuit quomodo ſe haberet? Reſpon-

ſpondit: In maximis pœnis ſum. & mater: Quantæ ſunt pœnæ tuæ? Et puer reſpondit horribile verbum, dicens: ſi omnes carbones, quos carbonarij in vniuerſo mundo à tempore Natiuitatis, vſque hodie arſerunt, in vno cumulo arderent, & tu dilecta mater mea in medio cumulo ſtares, & arderes, non tantas pœnas ſuſtineres, ſicut iam in purgatorio ſuſtineo. Mater quæſiuit à puero: Vnde meruiſti tam acerbam pœnam, cùm ſatis obediens fuiſti, & libenter oraſti, nec iuraſti? Puer reſpondit: Ego conſueui accommodare denarios à familia, & inde emere pyra, globulos, nuces: modò autem ſic obij, quod non omnes exſoluerim; idcircò torqueor. Et mater; Poſſumne in aliquo ſuffragari? ſi exſolueris, inquit, pro me, ſtatim liberabor. & ſic diſparuit. Mater autem vocauit ad ſe familiam dicens: volo vt computetis debita filij mei. omnibus computatis puer nouem hallenſes poſt ſe in debitis ſuis reliquerat; quos mater ſoluit, & eodem die puer rediens: O mater dilecta, inquit, gratias tibi ago, ex quo debita mea perſoluiſti, me à purgatorio liberaſti; ideo cœlos introibo, & pro te, ac fratribus meis, Deo ſupplicabo.

§. 5. *Puer de correctione gratias agit.*

IN Monaſterio nigri ordinis, puer quidam nobilis à parentibus traditus eſt diſciplinis regularibꝰ educandus; & quia erat decorus forma, naturæque donis inſignitus, & ſupra talem ætatem morum honorificentia gratioſus, ſeniores maximè qui officijs præerant, puero, vltra quàm neceſſe erat, habenas libertatis relaxabant. Prior autem, qui conuentum ſub Abbate regebat, diſcretiori mente & regimine, ipſius licèt optimæ naturæ, in tali ætate, credendum non putabat, quia vt dicit Philoſophus, Pueri non tantũ monendi ſunt verbis, ſed etiam arctandi verberibus: aggreſſus eſt iam aliquantulum inſoleſcentẽ puerum verbis, interdum & verbere ab illicitis refrænare; qui puer ad omnẽ informationem boni ſtatim quaſi

Thom. Cantipr. de Apib. l. 1. c. 17.

mollis cera Prioris correptionem accipiens, in adoleſcentem ſanctum & perfectum creuit, & circa viginti annos ætate finita mortuus, Priori apparuit, dicens: Tuæ correptioni gratias ago, Prior, qui mecũ tua prouidentia id egiſti: ne inſolentia puerili paulatim defluerem, & tandem prolaberer in damnanda. hæc vt dixit, beata anima tanto ſplendore reſplẽduit, vt vix in loco angulus remaneret, qui ab illo expers fuit.

§. 6. *Puer ſocio apparet ex pacto.*

Villegas de fruct. ſanct. diſt. 27.

ADoleſcẽtes duo literis ac pietate ſimul operã dãtes magnaq; inter ſe familiaritate deuincti mutuo ſibi ſpopõderant, vt qui primus illorum è viuis excederet, alterũ (permittente Deo) de ſtatu ſuo certiorem redderet. Mortuus eſt nõ multò poſt vnus eorũ, atq; 16. dierum ſpatio elapſo multa luce coruſcus cõmilitoni ſuo apparuit, dicens: Per gratiam Dei ſaluus factus ſum, & æterna gloria nunc perfruor. Cui alter; qua potiſſimum re id promeruiſti? & quid dum in terris viueres diuinæ maieſtati in te maximè placuit? Reſpondit ille: Frequentatio Sacramentorum, præcipuè verò ſacrę cõmunionis, cum deuotione, & pura conſcientia, crebra perceptio. hæc me liberant ab innumeris peccatorum periculis.

§. 7. *Ad preces pro filio fundendas, non lacrymas, mater admonetur.*

Thom. Cantipr de Apibus l. 3. cap. 53.

MAtris relatione didici quod narro. Auia mea filium primogenitum habuit, indole inſignem, & decore præcipuum, quo mortuo inconſolabiliter doluit, nec fortè ſine præſagio futuri mali: nam poſt illum habuit alium, qui pompa vanitatis illectus, dilapidator rerum fuit. Matre ergo, vt dictum eſt, primogenitum inconſolabiliter lamentante, apparuerunt ei iuuenes in via quadam, vt viſum eſt ei, cum ingenti gaudio gradientes. cumque memor filij eum inter illos eſſe non videret, & fleret; ecce poſt alios filium ſuum lento gradu ſubſequentem agnouit. Cui mater cum graui clamore dixit: Et quid eſt quod ſolus

Digitized by Google

lus, & non cum aliiſs gradieris retardatus. Cui ille, in toga laterali magnum aquæ pondus oſtendens: Ecce, inquit, mater, lacrymæ, quas pro me inaniter effudiſti, quarum pondere ab aliorum proſecutione retardor. ad Deum ergo lacrymas commutabis, & in præſentia ſacrificij corporis Chriſti, cũ eleemoſynis pauperum pro me cor pium & deuotum effundas, & tunc liberabor ab incommodo, quo nunc grauor.

Nota tamen, Lector diſpenſatione diuina vel ad conſolationem, vel ad correctionem matris, dixiſſe ſe mortuũ iuuenẽ inanibus lacrymis à comitatu ſodalium retardatũ, quia meritis quidẽ viuentium defunctorũ animæ adiuuari poſſunt, ſed prorſus nõ poſſunt demeritu impediri.

§. 8. Cellulam natiuitatis ſuæ mundari præcipit per viſum B. Luſo.

B. Luſo pauperi cuidam per viſum apparuit, præcepitque cellulam emundari, in qua (vt ferunt) infantiæ vagitus exegerat: ſed cum pauper ille bis commonitus agere iuſſa differret, apparuit ei tertiò, dicens: Si feceris quæ præcipio, vnum trientem pro obediẽtiæ famulatu recipies; ille verò conſurgens, cellula ſcopis mundata, abluta, herbiſque reſperſa, ſtabat attonitus pollicitam promiſſionem operiens, donec nutu Dei aduertit trientem in pauimento lucere, quem colligens lætus abſceſſit. *Greg. Tur. de gloria confeſſor.*

§ 9. Gertrudis nouem annorum puella poſt mortem ad chorum expianda redit.

PVella quædam paruula, nouem, vt puto, annorum, in monte S. Saluatoris, quæ domus noſtri ordinis eſt, in aduentu ipſius Saluatoris mortua eſt; defuncta verò clara die conuentu ſtante in choro, ipſa chorum intrauit: intrans, ante altare ſatis profundè ſe inclinauit, ſic in locum, vbi ſtare ſolita erat, ſecedens. Quã iuxta ſe alia puella, penè eiuſdem ætatis ſtare videns, & mortuam ſciens, tanto horrore concuſſa eſt, vt notaretur. Requiſita verò à Domina Benigna Abbatiſſa (à cuius ore audiui quæ dicturus ſum) cur ita *Caſarius l. 12. cap. 36.*

con-

concuteretur, reſpondit; Sic & ſic ſoror Gertrudis in chorum venit, & cùm dictis Veſperis commemoratio fieret Dominæ noſtræ, ad Collectam, ſe in terrã ſtans iuxta me proſtrauit: finita verò collecta ſe erigens, abijt: hæc fuit cauſa horroris. Abbatiſſa timens illuſiones diabolicas, ait puellæ: Soror Margareta, ſi denuo venerit ad te Soror Gertrudis, dic ei, *Benedicite*: & ſi reſponderit tibi, *Dominus*; interroga vnde veniat, vel quid quærat. Sequenti die illa venit, & ſalutata cùm reſpondiſſet, *Dominus*, puella ſubiunxit: Bona ſoror Gertrudis; vnde tali hora venis? vel quid apud nos quæris? reſpondit illa: Ad ſatisfactionẽ huc veni; quia libenter tecum in choro ſuſurraui, ſemiplenè verba proferens; idcirco in eodem loco iuſſa ſum ſatisfacere, vbi contigit me peccare; & niſi tibi de eodem vitio caueas, eandem pœnam moriens ſuſtinebis. Cùm quarta vice prædicto modo ſatisfeciſſet, ait conſorori: Modò ſatisfactionem compleui; de cætero non me videbis: quod ita factum eſt, nam ea aſpiciente tendebat verſus cœmeterium, mirabili virtute murum tranſcendens. Margareta verò ex comminatione defunctæ ſic territa eſt, vt infirmata ad extrema deueniret, quæ rapta in exceſſum mentis, ſic iacuit, vt omnibus defuncta videretur: poſt horam reuerſa, quaſdam ex Sororibus in præſentia Dominæ noſtræ ſe vidiſſe, quaſdam ſe illic non vidiſſe teſtata eſt. Dicebat etiam, quia eadem glorioſa virgo Maria coronam in manu haberet, quam Stepponis Sacerdotis eſſe dicebat. Idem Steppo Presbyter fuit valde religioſius, & mirè charitatiuus in eodem monte Deo prædictiſque ſororibus ſeruiens,

§. 10. *VVilhelmus puer ex purgatorio liberatur.*

Cæſarius l. 12. c. 37.

ANte hos annos 12. inquit author, Monachus quidã VVilhelmus nomine apud nos defunctus eſt; puer quidem ad ordinem venit, & verè puer, quia purus & impollutus: genere nobilis erat, ſed virtus mentis

tis illum magis nobilitabat. Completo anno probationis, ſequenti die cœpit infirmari, & poſt paucos dies ſancto fine decedens, expleuit tempora multa. Qui ſtatim poſt mortem cuidam Monacho apparens, cùm de ſtatu ſuo requireretur, reſpondit ſe eſſe in pœnis. De quo verbo cùm ille territus fleret, & diceret: Si tu es in pœnis, qui nunquam peccaſti, quid fiet de me peccatore, meique ſimilibus? Conſolans eū defunctus ait: Noli flere, quia nullam aliam patior pœnam, niſi quod nondum vidi Deum: ipſam dilationem gloriæ pœnam reputans: Nec immerito; ſpes quæ differtur, affligit animam. Et adiecit: Ah! quàm clarum erit, quod ſtatim veniet ante Deum! Rogate, inquit, ex parte mea, Abbatem, vt in capitulo orationes iniungat pro me ad tempus, & vt ipſe pro me dicat Collectā, ſicq; liberabor. Dicente Monacho, vnde erit Collecta illa? Reſpondit, de S. Michaële. Manè cum viſio fuiſſet recitata D. Henrico Abbati noſtro, ipſe de eodem Archangelo ſtatim miſſam celebrauit; in capitulo Pſalmum; *Quemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum*, dicendum per ſeptem dies omnibus pro eo iniungens: Mira virtus orationum. Conrado nunc Priore loci Sanctæ Mariæ ſtante in choro, cùm in vno verſiculo illius Pſalmi, *Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo*, leuiter dormiret, ſæpe dictum VVilhelmum ſub pallio Beatæ Dei genitricis ſtare conſpexit, cum multa gratulatione dicentem: *Nunc omnibus liberatus ſum.* Eodem tempore prædicto Monacho ſecundò apparens, teſtatus eſt tantùm ſeptem diebus ſe fuiſſe in purgatorio, id eſt, carentia diuinæ viſionis: multa illi de ſtatu quarundam animarum reuelans.

§. 11. *Puer viuenti ſimilis noſtro ſacerdoti apparet.*

Ex Lit. Soc. anni 1595. prou. Mexicana Coll. Tepozotian

FVit hic annorum 12. filius viri principis, qui nunc Ciapam (Prouincię id nomen) adminiſtrat: cuius auus ante imperium Hiſpanorum, in ea gente regnū obtinuerat. ea fuit morum compoſitione ac mode-

modeſtia, vt & facilè generis nobilitatem præ ſe ferret, & in tenera adhuc ætate à ſanctimonia nomē ſortiretur: vulgò enim *Puer ſanctus* vocabatur. Octiduum tantum ægrotauit: quo tempore quinquies Confeſſionis repetijt ſacramētum: ſub mortem, memor calculi piacularis Roſario inſerti, ad indulgentiam poſtremum conſequendam illum poſtulauit, intimaque pietate Ieſu ac Mariæ nomine iterum, ac tertiò pronunciato, inter pia cum Chriſto cruci-ſuffixo colloquia, puram animam emiſit. Fuit qui illo ipſo tempore narrauit eum à ſe in ſuo cubiculo viſum, & valentem, & fulgentibus auro veſtibus ornatum: percunctantiq́; ſibi, qui tam citò conualuiſſet, & quid ſibi tanta ſpecies ornatus vellet: Se quidem, reſpondit, ægrotaſſe; ſed nunc recepta valetudine cœlum conſcendere: parentum ſe tamen miſereri, eorumque qui calamitoſa in hac vita remanſerunt: his dictis euanuiſſe. Teſtatur ſuis literis P. Prouincialis viſum, & morientis virtuti conſentaneum, & auctoris fide digni teſtimonio, ſe dignum iudicaſſe, quod literis annuis inſereretur.

FINIS.

INDEX RERVM, ET PERSONARVM.

A.

ABLACTATIONIS *tempus quando?* 62.
Ablactationis cõuiuium apud Iudæos, & quo fine. ibid.
Ablactatio typicè quid ſignificet. ibid.
Ablactaſſe ſuos Hebræas expleto triennio colligitur. 103.
Ablactatur Iſaac, Samuel, &c. 66.
Abrahæ promittit Deus filium. 3.
Abſtinentiam qui coluerint ab vberibus matris. 64. & *ſeq.*
Abſtinet prudenter ab idolothytis puer. 461.
Abſtinent à cibis lautioribus pueri 4. & ſunt formoſiores. 472.
Abſtinentia S. Honorati miraculo decoratur. 477
Accuſatio ſui peccatum & dæmonem expellit. 336
Achas puer habitu Fratrum Minorum veſtitur, eorumq; ritus ac viuendi conſuetudinem ſeruat. 35. *quanto Euchariſtiam expetierit deſiderio.* 421. *Parentes gratiter admonet.* 454. *Pueros inſtruit, exhortatur.* 455. *Pecuniæ contactum perhorreſcit.* 546. *Piè moritur.* 612. *Ad eius ſepulcrũ* De profundis *percurri non poteſt.* 769
Adam puer à D. Virgine curatur. 216. *à Sanctis viſitatus conualeſcit.* 294
S. Adelberto puero ſanitas, voto Deiparæ nuncupato, reſtituitur. 219
Sanctæ Adelheidis geminatum miraculum. 227
S. Adilia à natiuitate cæca, ideoq; patri exoſa, viſum per baptiſmum recepit. Nutricis eius mammilla inuenta eſt integra 80. annis, poſt mortem. 98

*

Adoleſ-

Adoleſcens fœda ſomnia perhorreſcit, & cum iis pugnat 544.
Adoleſcens alius caſtitatem vitæ præfert. 544
Adoleſcentuli duo ad mortem vſque obedientes. 568
Adoleſcentulum de morte ſua præmonet B. Virgo. 608
Adulterij ſuſpicio remouetur. 94. §. 2. & 112. 213. §. 2. 578.
AEgyptij gaudebant filios ſuos à crocodylo deuorari, quia eum pro Deo colebant. 397.
AEtas quæ apud Romanos militiæ inepta. 601
S. Agapiti martyrium. 652
Agapitus & Theopiſtus, S. Euſtachij filij, feris diuinitus eripiuntur. 202
Agathocles elationem animi reprimi volebat teſtarum fictilium conſideratione. 524
Agere & pati fortia, Romanorum eſt. 565
S. Agnetis victrix pudicitia. 539. Inſigne eius Martyrium. 719 eius ſepulcrum Emerentianæ morte, & Conſtantiæ recuperata ſanitate, nobile. 769. Parentibus ſuis ſe Agnes videndam præbet 773
S. Agnetis montis Politiani viſiones, raptus. 521. accipit in vlnas ſuas puerum Ieſum, eique crucem è collo pendendentem adimit. Ibid. annos nata 15. fuit Abbatiſſa. 328.
Agnetis puellulæ fortitudo in fide propugnanda. 570
Agno Dei puer ex dæmonis poteſtate eripitur. 435. de alio eiuſdem argumenti. 43 . Puer dæmonis infeſtatione liberatur. 437. Puer à febribus non ſemel conualeſcit. ibi. Puer ſacro Agni Dei amuleto à raptu vindicatur. 438. alius erratico furore. ibidem. Puella ſtrigatrix nil vulnerum inflictarum ſentit, donec ei appenſus eſt Agnus Dei. 642.
S. Alberti piæ exercitia. 485
S. Aichardi Abbatis cum parentibus certamen, ante Religionis ingreſſum. 384
S. Alberti parentes 26. annos fuerant ſine prole. 25. antequam naſceretur, pater vidit cereum mirè radiantem. 29.

29. *Quantoperè Religioſum ſtatum expetierit.* 378

Albertus Comes, puer ante Religionis ingreſſum parentum tentationes ſuperat: auunculum ſuum Archidiaconum conuertit. 391

S. Albinus alijs perplutis, intactus à pluuia perſeuerat. 200

S. Adelgundis variæ viſiones. 513

S. Aldetrudis feruentem cacabum apprehendit illæſa. 574.

SS. Alexander & Cuthia, paruuli, flammis cremantur. 709.

Alexander de Oliua puer, poſtea Cardinalis, in puteo merſus, educitur. 08

Alexander Magnus, adhuc puer, dolebat cùm audiret vrbem aliquam à patre ſuo expugnatam. 123. *de futura eius munificentia prognoſticon. ibid. Accepto leui vulnere, ſenſit ſe non eſſe Deum.* 524

S. Alipij Cionitæ mater prægnans, vidit agnum, in cuius cornibus duo micabant accenſi cerei. 30

B. Aloyſius Gonzaga baptizatus antequam planè natus. 51. *poſt vnicum vagitum, deinceps à lamentis planè conquieuit.* 52. *de ipſo, dæmonum prædictio.* 135. *prima ſæcularium exercitationum deſerit ſtudia.* 346. *ad Religionē vocatur.* 371. *ſedula eius ante cōmunionē præparatio.* 4[illegible]2. *eius ad filiū Regis Hiſpaniæ apophthegma.* 456. *mira eius abſtinētia.* 488. *eius corporis afflictationes horridæ.* 489. *aſsiduæ orationis ſtudiū* 496. *eius preces haud vnquā irritæ.* 504. *eius apophthegma in contemptum nobilitatis.* 530. *vouet virginitatem.* 542. *eius pudicitia mirabilis.* Ibid.

Alphonſus puer necatur. 687

S. Amandus ſigno crucis ſerpentem fugat. 444

S. Ambroſio in cunis iacenti examen apum os compleuit. 120. *ſæpe manum matri ac ſorori oſculandam puer dedit, vt ſolent Epiſcopi.* 127. *eum infans inclamat Epiſcopum.* 113. *ex Catechumeno ad Epiſcopatum per continuos gradus promotus eſt.* 117

Ammon Ægyptius ſanat puerum à rabido morſu, detecto parentum furto, & imperata reſtitu-

tione

tione. 294

Amor, magnus in auribus Dei *clamor* 689. *amorem tria conciliant, ſecundum* Chryſoſt. 92. *amore* IESV C. *moritur puellula.* 616

Ananias, Azarias, Miſael, & Daniel, *tenui cibo contenti formoſiores.* 472

S. Andreas Apoſt. puerum dæmoniacum ſanat. 271

S. Andreas Feſulanus Ep. *inuocatione B. Virginis conceptus.* 27. *de ipſo naſciturо viſum à matre portentum. ibid. ex lupo in agnum mutatur.* 338. *Epiſcopus pueri oraculo pronunciatur.* 115

Angela de Fulginio MARIAM V. *puerum* IESVM *in templo offerentem videt.* 77

Angelos homini conceſſos eſſe non exiguum diuinæ in nos munificentiæ argumentum. 258. *quantam eis debeamus reuerentiam, quantum amorem.* 259. *Angelorum multitudo Ioſepho infanti morienti occurrit.* 658. *Cantus auditur in morte Helenæ Maximæ.* 615. *item in baptiſmo S. Iuliani.* 134

Angelus puero Ephræm librum dat aureis conſcriptum literis, eumq́ eloquentem reddit. 126. MARIAE V. *miniſtrat in templo.* 128. *in forma pueri roſas hyemis tempore S. Dorotheæ defert.* 167. *S. Vitum ex clibano illæſum educit.* 753. *eum item cruciatibus liberat.* 754. *adeſt S. Aquilinæ, eamq́ à vulneribus pro fide ſuſceptis, integræ reddit ſanitati.* 746. *docet S. Auguſtinum in forma pueri, SS. Trinitatis myſterium non poſſe humana ratione comprehendi.* 168. *S. Herinam de fide inſtruit.* 340. *Angeli monitu Chriſtus communi infantium cædi ſubducitur.* 26[illegible]

Angeli Cuſtodis officia. 259. *Angelus Cuſtos Iſmaeli ſiti laboranti ſubuenit.* 260. *Tobiæ ducem ſe præbet* 261. *Abbati item Zenoni in forma pueri.* 168. *B[illegible]. item Vito & Modeſto.* 762. *adeſt S. Agneti, eiusq́ caſtitatem protegit.* 725. *&* 724. *Ephræm Syrum puerum ter conſolatur in carcere.* 189. *& ſeq. S. Neophytum inſtituit & nutrit.* 265. *Paruuli Neuitij dormientis loco miniſtrat ſacro.* 262. *infantis animam*

animam dæmonibus eripit. ibid. S. Franciſcæ cum Angelo ſuo cuſtode familiaritas. 264. Item Ioannis Careræ. 269. Angelus Ioannis Bapt. cuſtos. 262. Ab Angelo Maria nutritur. 261. Angeli cuſtodis monitu & ope Oſitha tertio ſubmerſionis die ex flumine emergit. 263. Præſentia tutelaris Angeli magicas artes diſsipat. 264. Ioanna virgo Angelum tutelarem pro parentibus habet, ab eoq́ docetur. 266. Hirtacus volens S. Theodotam arripepere, vt ei vim inferret, ab Angelo cuſtode eius pugnum accepit. 710. Adoleſcentulus à ſubmerſione liberatur ab Angelo cuſtode. 267

Animarum dignitas. 268

Anima vtriuſque Eulaliæ viſa in ſpecie columbæ ex corpore egredi, & in cœlum conſcendere. 657

Animæ Martyrum apparent ſupra thecas eorum in ſpecie ignis. 654

S. Anſelmo fame laboranti ſuccurritur. 187

S. Anſelmus eos, qui à pueritia Religionem inierunt, Angelis, qui verò in prouectiori ætate, hominibus comparat. 355

S. Anthelmus ſubmerſum puerum ſuſcitat. 278

S. Antonini ſtupenda memoria. 315 Summa eius in diſcendo diligentia, vt in Dominicanam familiam adſciſceretur. 374

S. Antonij inſons pueritia. 166. Conuertitur, cùm audit legi: Si vis perfectus eſſe, &c. 364

SS. Antonius & Ariſteus gladio percutiuntur. 626

Apes Euchariſtiam in alueare inferunt, quæ in puerum verſa deprehenditur. 176

Apollinis tum Pythij, tum Delphici oraculum de Chriſto naſcituro. 7. & 43

Apparitiones in forma pueri factæ. 167. & ſeq.

Apparitiones in Euchariſtia. 175

Apparitiones puerorum poſt mortem. 773

Aqua luſtralis, ſeu benedicta. 439. Aquæ benedictæ vis. 441

Aqua benedicta S. Ioannes Chryſ. reddit ſanum matri filium. 439. Aqua luſtrali præmuniendi infantes aduerſus ma-

maleficarum nocumenta. 43[illegible]. Puer depoſitus aqua luſtrali epota conualeſcit. 440. Puer raptu nocturno liberatur ibid. à puero dæmon profligatur aqua luſtrali. 441
S. A[illegible]lina poſt varia tormenta pro fide perpeſſa, ſponte animam emittit. 747
Arbor tenera in omnem flectitur partem, annoſa citiùs frangitur, quàm flectitur. 559
Arbor maxima ſe inflexit ad Chriſti aduentum in Aegyptũ, velut eum ſalutatura. 579
Arcadius & Honorius Theodoſij Imp. filij optimè educati ſub Arſenio Pædagogo. 308.
B. Archippi dura viuendi ratio. 483
Ariſtoteles dixit, parentibus reddi par nunquam poſſe. 508
S. Arnulphus vnde nomen habeat. 91
Aſcenſionis ipſo die pueri duo à puero IESV inuitati. 606
S. Aſella virgo nondum nata in phiala lucidiſſima patri traditur per quietem. 381. et benedicitur, antequam naſcatur. 38. decennis virgo Deo conſecratur. 142
Aſinus Balaam loquitur. 106. Aſylum. 282
S. Athanaſia ſeptennis totum breui pſalterium edidicit. 31[illegible]
S. Athanaſius puer imitatus eſt Epiſcopum, & pueros baptizauit. [illegible]8
S. Auguſtinus docetur à puero myſterium SS. Trinitat. non poſſe comprehendi. 168
Auguſtini pueri Iaponij rara deuotio ante ſynaxim, & piæ lacrymæ. 4[illegible]3
S. Aurus cum ingenti lumine prodijt ex vtero matris. 58
Auium cantus auditur in morte Benedicti S. Birgittæ filij. [illegible]6[illegible]
Auſteritas vitæ in pueris. 47[illegible]

B.

S. BAbylæ Epiſcopi Antiocheni cum tribus pueris Martyrium ſub Numeriano Imp. 625

Babylæ præceptoris. & 84. eius diſcipulorum ſub Maximiano Imp. Martyrium. 628
Baptiſmi ſuſcipiendi deſiderium. 31. eius effectus 93. Baptiſmum vouens Iudæa mulier difficultate partus liberatur. 218. Vir eius infantem baptizatum audiens, eum iugulat: ſed reſtituitur, ſtatim ac ipſemet baptiſmum ſuſcipit. ibidem Baptiſmus deformitatem in puero tollit. 94. § 2. Puer à puero per ludum baptizatus. 432. Infans baptizat infantem iam iam moriturum. 433. Puer baptiſmi virtute ſanatus ob ingratitudinem parentum moritur. 434
Barlaam à tempore conuerſionis tantùm annos numerat. 333
B. F. Bartholus à S. Geminiano S. Petri precibus concipitur poſt 20. annos ſterilitatis. 25
Barula puer ſuſtinet Martyrium cum S. Romano. 653
S. Baſiliſſa nouem annorum, poſt varia tormenta, ſpiritum in oratione reddidit. 747
S. Baſilius multum ſe piæ nutrici ſuæ debere fatetur. 307. literis à prima ætate excultiſſimus. 316
S. Beatrix quinto ætatis anno totum Pſalterium memoriter tenebat, & abdita myſteria penetrabat. 315. Horridis modis carnem domat. 478. eius longæ preces. 495. eius caſtitas. 542
Benedicebat pueros Chriſtus. 156
Benedictionem peti ſolitam. 13. §. 15. & 400
Benedictione petita ſeruus ingreditur domum dæmonibus plenam. 161
Benedictione puero data Sidonius Abbas, quem defunctum ignorabat, dimiſit à ſe viuum. 290
Benedictione accepta 4. pueri ſurdi & muti à natiuitate dicunt, AVE MARIA. 279
Benedictione accepta S. Maurus ambulat ſuper aquas. 289
Benedictione parentum munitum puerum ſaga nequicquā faſcinare tentat. 444
Benedictio à parentibus quotidie accepta, vel omiſſa, quanti ſit facienda. 445. §. 27.

Benedictione omiſſa Nouitius caulis folium comedens, dæmonem deglutit. 448
Benedicto S. Birgittæ filio moriente, auium cantus auditur. 684
S. Benedictus puerum ruina parietis contritum ſanat. 287
puer vas confractum redintegrat. 588
B. Benedictus aliàs Benezetus, malum in bono vincit. 584
Prodigioſa eius geſta circa pontem Auenionenſem. 592
S. Bernardinus Senenſis aras puer extruit. 492. prandioli partem pauperibus erogat. 549. concionatur ad coætaneos. 131. B Virginis ſtatuam it quotidie ſalutatum. 404. eũ ob caſtitatem reuerentur ſodales. 537. viro impudenti pudicus puer alapam impegit. Ibid. eiuſdem ſtratagema memorabile. Ibid.
S. Bernardum mater cùm parturiret, vidit candidum velut catellum ſe geſtare. 31. Deo offertur ſtatim atque natus eſt. 141. ipſi tum puero puer IESVS reuelatur nocte Natiuitatis. 76. ager ſtatim ſaneſcit, incantatrice pulſa. 00. puer in pauperes beneficus. 550. puero membra diſtinguit. 277
S Beſarion à prima ætate innocentiſſimus. 72
S. Birgitta (poſtea Vidua) naſcitura prædicitur. 12. ipſa nata Sacerdos vidit nubem lucidam, & in nube ſedentem virginem. 127. Eiuſdẽ ſumma deuotio erga Chriſti paſſionẽ & crucẽ. 419. apparet ei Chriſtus velut recens crucifixus. ibid. dæmon ei nocere non poteſt ob præſentiam crucifixi. 420. B. V. Mariam habet ſibi familiarem. 511
S. Blaſius cum pueris duobus decollatur. 633
S. Boniſacius puer oratione vulpem ad reſtitutionem cogit. 500. Eleemoſyna eius miraculo compenſata. 553
S. Bonifacij pater morbo corripitur, quòd filium ab ingreſſu religionis auocaret. 390
SS. Boniſacius & Thecla habuerunt 12. filios Martyres. 150
S. Bonitus naſciturus prædicitur. 13
S. Brigida cuncta erogat in pauperes. 546
S. Brixius infamiæ nota liberatur. 110

S. Bri-

S. Brixius puer trucidatur. 653
Broonem Epiſcopum infans calumnia liberat. 108

C.

CAerimonia quid ſit, & quotuplex. 438. quæ vtilitates ex cæremoniys Eccleſiaſticis ſequantur. 430. & ſeq. Cærimoniys baptiſmi neglectis pueri iſti omues morbo correpti ſunt. 95
S. Cæſarius Arelatenſis fugit à parentibus in religionem, fruſtra reuocante diabolo. 394. veſtibus ſe ſpoliat, vt pauperibus largiatur. 548
Cæſarius inuolutus linteamine, quod ex alterius baptiſmo adhuc madebat, ab ægritudine conualuit. 97
Cæſar Aug. eadem die, qua Chriſtus natus eſt, mandauit ne quis ſe Dominum deinceps vocaret. 97
Calumniæ infantium loquela ab inſontibus abſterſæ. 106
Calumniator bobus diſtrahitur. 214
S. Canides à ſiniſtra omnino abſtinuit mamma, immo & dextra, ſi mater lautiorem guſtaſſet cibum. 65
Cannæ Italorum ſanguine redundarunt. 464
Canopus Idolum Aegyptiorum. 700
SS. Cantij, Cantiani, & Cantianillæ Martyrium. 633
S. Carolo Borromæo naſcente, fulgor ingens apparuit. 54. de eodem mira viri cuiuſdam magni, reuerentiam ei exhibentis, prædictio. 135. Carolus puer pomum partitur, & ſimul orbem vniuerſum. Ibid.
Caſſanus Rex Tartarorum ad fidem conuertitur. 94
Caſtæ nutricis vbera qui ſuxerint vltro, incontinentis verò abhorruerint. 65. §. 9. 10. 11.
Caſtitatis & puritatis amor, eiuſque rei exempla. 530. & ſeq.
Caſtitatis periculum vt effugeret S. Domna, ſimulauit amentiam. 628
S. Cataldus recens natus matrem mortuam excitat, aliaq; ſtupore plena. 591
Catechizabat pueros quotidie Gerſonius Cancellarius Pariſien-

ſienſis. 159

S. *Catharinæ ope, rupta Roſarij fidicula puero colligatur.* 203

S. *Catharina Birgittæ filia, pudicarum mammas citra difficultatem ſugebat, ab incontinentibus abhorrebat.* 65. *ludos pueriles à dæmone flagellata deſerit.* 346

S. *Catharina Senenſis octo annorum puellulas valde diligebat Dominicanos, quòd ſe impenderent zelo animarum.* 317. *aſcendens deſcendenſq́, dicit: Aue Maria, ad ſingulos gradus.* 404. *Virorum occurſum euitans per aerem fertur.* 540 *matrem increpantem prudenter inſtruit.* 454. *ſæpe Chriſtum vidit in Euchariſtia.* 178

S. *Catharina Genuenſis erga Crucifixi imaginem deuotio.* 41?. *eius exercitationes aſceticæ.* 478. *eius raptus & reuelationes.* 509. *virorum occurſum euitans per aërem fertur.* 540

S. *Catharina Bononienſis per tres dies integros non ſumpſit mammillam.* 64

S. *Catharina Suedica refugiebat mammas impudicarum mulierum.* 65

Catharina Illuſtriſsimi Sancij Roderiquez filia, viſa Crucifixi imagine conuertitur. 373

Catharinæ ſeptennis puellæ, ante religionis ingreſſum, cum parentibus certamen admirabile. Rachel prius vocabatur. vide Rachel.

Catula ſepeliuit corpora SS. Dionyſij & ſoc. 284

S. *Celſus cū S. Nazario, puer inſigne patitur Martyriū.* 646 *illæſi educuntur ex maris profundo.* 47

S. *Celſus alius ad fidem conuertitur.* 330. *Illuſtre ſuſtinet Martyrium cum S. Iuliano.* 645. *matrem ſuam de ſacro baptiſmi fonte ſuſcipit.* 651

Cerua puerum lactat. 213

Cerua in templum confugiens aſyli immunitate gaudet. 63

Cerui cum ſerpente bellum perpetuum. 80

S. *Ceſellus & Camerin⁹ bimuli, Martyrio coronati ſunt.* 648

Chaldæorum cum Ægyptijs de Deo certamen, quorum illi ignem, hi aquam aſſerebant. 700

Charetis Coloſſea moles. 638
S. Charitatis puellulæ certamen egregium. 659
Chartis, taxillis, aut alia arte pecunia depoſita qui ludebant, ſtatuis publicis alligabantur. 302
S. Chenelmus puer trucidatur. 682
S. Cheremon Cratonis filium ſanat S. Valentinus. 293
Choreæ à S. Elizabetha parcè obitæ, & piè omiſſæ. 528
S. Chriſtina Virgo annorum 11. ſagittis configitur. 690
S. Chriſtophorus, tremulus puer, Chriſti crucifigitur in modum. 662
S. Chryſoſtomus ſeruorũ miniſteria, ac pompam refugit 527
S. Claram vox naſcituram prænunciat. 12. puellula cilicio vtitur. 473. lapillorum congerie vtitur loco roſarij. 404. eius pietas innata. 493. ei infans Ieſus hora natiuitatis ſuæ apparet. 69
S. Clara de Monte Falco ſexennis init læta Monaſteriũ 339 Communionem diuinitus percipit. 421. aſperitas vitæ eius mira. 477. Virginis Matris, & ſuauiſſimi Ieſu fruitur aſpectu. 529. conſtans eius de virginitate ſententia. 541
S. Clarus procellam ingentem ſedat. 507
SS. Claudius, Aſterius, & Neon ſubeunt pro fide certamen. & crucifiguntur. 663
SS. Claudius Hypatius, Paulus & Dionyſius pueri Martyrium cum S. Lucilliano patiuntur. 644
SS. Claudius, Lupertius, & Victoricus pueri Martyres. 742
S. Clemens puerum prodigiosè in medio mari per anni ſpatium ſeruat. 276
S. Clementis Ancyrani adhuc pueri zelus animarum. 686. eius diſcipuli necantur. ibid.
Cochinenſis puer flagella pro fide fortiter ſuſtinet. 758
S. Codratus infans diuinitus educatur 195
Cogitationes nihili faciendas eſſe dæmon ſuadet. 221
S. Colettæ dura viuendi ratio. 483. pulchritudine innata priuari orat, exoratq́. 529
Colobium eſt tunica ſine manica. 128
S. Columbani mater parturiens vidit è ſinu ſuo ſolem lucidiſſimum procedere. 31

Conceptio quorundam miraculoſa. 37
Conceptio hominis & accretio quàm mira. 33. quod membrum priùs formetur, & quoto die homo viuere incipiat. Ibid.
Confeſſores qui dicantur, qui Martyres. 756
Confitendi ritè gratiam impetrat quidam puer è Sodalitio B. Mariæ. 414
Confirmatione puer fit compos mentis. 433
Canon cum filiolo martyrio coronatur. 739
Conſcientia mala crux eſt magna. 336
Conſcientia vermis immortalis. 162
Conſtantia ſanitatem recuperat ad ſepulcrum ſanctæ Agnetis. 769
Conſtantinus ex Iudæo Chriſtianus ſe cruce munit, nec fruſtra. 442
Conuerſio puerorum ad fidem vel meliorem frugem. 329
Conuertitur quidam, prima lectione in ſcholis audita. 366
Cornelia Gracchorum mater quæ potiſſimum ſua diceret ornamenta. 303
Corona apparet ſuper caput S. Iuliani certantis. 330
Corporalia lauans deuota fœmina vidit Deiparam puerum Ieſum ſuper ea reponentem. 175
Crates Philoſophus diuitias in mare abiecit. 546
S. Creſcentius gladio percutitur. 621
Crocodilus ab Aegyptiis pro Deo colitur. 297
Cruce ex collo appenſâ puella ſanatur. 450
Crucem ſtatuit in fano Saracenorum Gaſpar Belga, ſeruida puerorum armatus manu. 578
Cruce ſe ſignare quàm antiquum. 661. ſignauit ſe per totum corpus S. Maximus, antequam ſe conyceret in ſartaginem. 712. Pollex Eggythæ puellulæ, quo crucem formauerat, non putreſcit. 441. S. Conſtantinus ex Iudæo Chriſtianus ſe cruce munit, nec fruſtra. 442. ſaga parentum benedictione munitum puerum nequicquam faſcinare tentat. 444. crucis ſignum formare nequit Theodorus à dracone impeditus. 340. Crucis ſigno S. Nicetius curatur à S. Martino. 272. S. Amandus ſerpentem fugat. 442

S. Vitus leonem domat. 753. S. Dunſtanus puer dæmonis terriculamenta fugat. 445. Antonius puer neophytus impoſtorum artes ſuperat. 447. puer ſagarum ſynagogam diſſipat. 443. alius dæmonem tentatorem detegit abigitq́ue. Ibid. puer dæmonē expellit. 446. puer ſcholaris dæmonem à puella exire compellit. ibid. Crucis ſignum Lycanthropi inſidias arcet. 445. Nouitius omiſſa benedictione caulis folium comedens dæmonem deglutit. 448.

Crucifixi effigies veneranda. 81

Crucifixi pueri. 661

S. Cuniberti pueri cubile reſplendere Rex videt. 128. humilitatis ſe exercet officijs. 527

Cyrus Rex inter pueros puer creatus, ſeueritatis regiæ iam tum omen præbuit. 121. hortos ipſe coluit. 151

D.

DAEmon in Monaſterio non inuenit latibulum nocte Natiuitatis. 74. dæmones ad prandium execratione inuitati veniunt. 169. eorum de B. Aloyſio prædictio. 160. Dæmon tentat nunc omnem ſcrupulum auferendo, nunc culpam aggrauando. 222. puerum ſublimè aufert. 146. pueros poſſidet. 145. §. 185. impedit, quo minùs S. Edmundus crucis ſigno ſe muniat. 418. pluris facit ruinam vnius Religioſi, quàm multorum aliorum. 366

Dagobertus Pædagogum ſuum virgis cædi iubet. 283. adhuc puer, ceruæ doctus exemplo, ad aſylum SS. Dionyſij, & ſoc. confugit. Ibid.

Damaſi Papæ precibus puer ex baptiſmali fonte, in quē deciderat, educitur. 285

Danielis pueri duodecim annorum de ſenibus iudicium. 452

Danielis Stylitæ ſecundi mater gemina ſydera ante eius conceptum vidit. 32. idem duodennis init Religionem. 380

Dauid paruulus in Regem aſſumitur. 324. paſcebat tum oues obediens & humilis. 525

S. Dentlini felix obitus. 811

Deſe-

Deſperationis ſpiritu incitatus adoleſcens, falſo Martyrij nomine vitam ſibi eripere conatur. 222

Deus trinus. 513. 521. 96. §. 6. *Incomprehenſibilis.* 168. *in paruis æquè ac in magnis admirandus.* 616. *ei venti obediunt, non Regibus.* 457. *per pueros maxima operatur,* 118. *eius prouidentia in pueros.* 187. *& ſeq.*

S. Dionyſia filium ſuum Maioricum exhortatur, ne cedat tormentis. 733

S. Dionyſius Areop. centeſimum annum agens, capite truncatus eſt, illudq́ portauit ad duo paſſuum millia. 618

S. Dioſcorus poſt flagella pro fide perpeſſa dimittitur. 758

Diſciplinæ ſeueræ in pueris. 473

S. Dominici mater viſa eſt ſibi catulum cum ardenti in ore facula geſtare. 27. *Natus Dominicus matronæ cuidam per viſum apparuit, ſtellã in fronte præferens.* 126 *iacenti in cunis, ori eius circumuolitauit examen apum. ibidem. infans humi cubat.* 482

S. Donnæ Virginis quatuordecennis Martyrium. 627. *ſimulat amentiam, vt ſeruet caſtitatem.* 628

S. Dorotheæ Angelus in forma pueri roſas hyemis tempore defert. 167

S. Drogo per cæſæ matris latus venit in lucem. 48

S. Dunſtani mater grauida lumen cælitus accepit ipſo Purificationis feſto, ceterorum cereis extinctis. 29. *de eo iam nato viſio iucunda.* 130. *Deo in templo offertur.* ibid. *dæmonis terriculamenta ſigno crucis fugat.* 445

E.

EBrietatis exemplum terribile. 55

S. Edburga crucem & Euangelium mundanis ornamentis præeligit. 416

S. Editha primis annis monaſterium init. 360

S. Edmundi munda natiuitas. 94. *B. Mariam ſibi ſponſam aſſumit* 406. *meditationi paſſionis Chriſti valde addictus.* 116. *dæmonis guttur apprehendit.* 407. *carnis petulantiam coërcere à pia matre docetur.* 474. *longæ eius*

oratio. 492. ei paruulus Ieſus apparet. 517. inſigne eius pro caſtitate ſtratagema. 514
Eduardus prius electus in Regem quàm natus. Ibid.
Educatio puerorum honeſta. 301
Einolphus propter obolum acceptum in puteo igneo poſt mortem cruciatur, & iuſſus redire ad corpus, ſanctius viuit, religionem ingreditur. 344
Eleazarus fortiter occumbit. 616
Eleemoſyna diuinitus compenſata. 550. & ſeq.
Eleutherius Abbas dæmoniacum ſanat. 287
Elias ſuſcitat filium Sareptanæ Viduæ. 269
S. Eligium cùm geſtaret vtero mater, vidit aquilam ſuprà ſtratum ſuum volitantem. 30
Elizabetha Hungariæ Regis filia in templo coronam deponebat. conſideratione coronæ Chriſti. 417. eius humilitas inſignis & patientia. 527. S. Ioannem Euangel. patronum deligit, colitq; 494. lucri partem dat pauperibus. 547
Elizeo nato bos aurea in Selom horrende mugijt. 40
Elizeus maledixit pueris irriſoribus. 562
S. Elzearium mater poſtquam concepit, magno cœpit tædio mundi affici, & Dei amore flagrare. 39. Elzearius à pia matre Deo dicatur. 140. B. Mariæ Virg. ſua omnia commendat. 407. infantis in pauperes benignitas. 546. Elzearij & Dalphinæ parthenium coniugium. 538. eius amor ecſtaticus. 522. in vulnere lateris Chriſti habitare ſe profitetur. 416
S. Emerentiana lapidibus obruitur. 696
S. Emericus pſalmis noctes traducit. 492. virginitatem vouet. 535. variam Monachorum puritatem dignoſcit. 536
S. Enſignius annum agens 100. capite plectitur. 621
S. Epræm Syrus, puer admirandam Dei circa actus humanos prouidentiam, & iuſta iudicia experitur. 187. Angelus Cuſtos ei ter apparet in carcere. 192. vouet ingreſſum in Religionem. 192. eius ingenij vbertas. 315
ex Ephræm pueri ore viſa vitis excreſcere, non ſine omine. 126

S. Epi-

S. Epiphanij cunæ fulgent. 126
Epiphanius puer Iudæus diuinam opem experitur. 205
Epitaphium 364. infantium. 60
Eſau & Iacob colliduntur in vtero Rebeccæ: hic illius plantam tenet egrediens. 35
Eſita infans, virginem quæ ſe erat ſecutura, moriens vocauit. 613
Eskillus patrocinio D. Virgin. reſipiſcit. 341
Euangelio S. Ioannis lecto infans conualeſcit. 354
Euchariſtia dabatur olim infantibus ex baptiſmo redeuntibus. 449. Græci pueris dabant reliquias. 420. eius in pueris deſiderium, effectuſq. Ibid.
per Euchariſtiæ deſiderium puer meretur Prophetiæ donum. 425. puellæ cuiuſdam diuturna poſt ſumptam Euchariſtiam abſtinentia. ibidem. Puer poſt ſumptas Euchariſtiæ particulas in fornacis ardore illæſus. 425. mutus Euchariſtia ſumpta loquitur. 427. Euchariſtiam efflagitat puellula haud mortis ignara. 610. Puer B. Benedicti Monachus ſepulcro eiectus, impoſitione Euchariſtiæ conquieſcit. 767. S. Ida nocte Natiuitatis Ieſum ter vidit in Euchariſtia. 78. in Euchariſtia factæ apparitiones puerili forma. 175. puer ante baptiſmum ſumpta Euchariſtia cruciatur: idem cum matre in accenſo rogo perſiſtit illæſus. 432. infans Euchariſtiam indignè ſumptam euomit. 428
S. Eucherium Angelus ante ortum prædicit. 14
S. Euergisli diligentia ſcholaſtica. 320
S. Eugendus ad Religionem vocatur. 363
Eulaliæ duæ ſunt. 655
S. Eulaliæ Barcinonenſis illuſtre certamen. 654. inuentio corporis eius. 765
S. Eulalia Emeritana patitur Martyrium. 703. eius ſepulcrum floribus anniuerſarijs prodigioſum. 763
S. Euodius cum fratribus duobus, & matre Theodota, in ignem conijciuntur. 709
S. Euphraxiæ infantulæ pius in religionem affectus. 356
S. Euphroſyna ſterilibus parentibus impetrata. 21
S. Euſtachij in rebus aduerſis patientia. 202

S. *Euſtochia Monialis à primis annis Religionem ingreſſa.* 360.
S. *Eutropia virgo duodennis ſagittis configitur.* 690
S. *Eutychij ludus puerilis prognoſticus.* 319
S. *Eutychius puerum aridum ſanat, Euchariſtia, oleo, & pane benedicto porrecto.* 288
Exemplum malum vitandum. 319
Exilium aut dimiſſio Martyribus pœna grauiſſima. 756
Exorciſmis ſanatur puella dæmoni deuota. 449

F.

S. F*Auſta cum S. Euelaſio & Maximino, quos ad fidem conuerterat, dira poſt tormenta glorioſum peragit certamen.* 710
S. *Febronia à prima ætate innocentiſſima, & ſæculo inuiſa.* 166
S. *Felicis Virginis durus viuendi modus.* 488. *eius pietatis ſtudium.* 496
S. *Felicitatis filij ſeptem martyrio coronantur.* 735
Feræ Sanctos non attingunt; S. Secundam. 645. *Iulianum cum Celſo.* 648. *Agapitum. Ibid. Priſcam* 649. *Venantium.* 653. *Neophytum. ibid. Mammetem cum eis familiariter agentem.* 695. *Fauſtam* 713. *Baſiliſſam.* 747. *Marinum.* 749. & *ſeq.*
S. *Fidei præclarum Martyrium, cum ſororibus Spe & Charitate.* 657
Filium erudire patris eſt, ſicut nutrire matris, eiuſq; rei pulchra comparatio. 303
S. *Flocellus à feris diſcerpitur.* 730
Flores in arboribus ternis miraculoſi, & virtutum indices. 132.
Florum varietas, amœnitas, contemplatio. 152
Formicæ ſub terra cubile habent, quò tanquam in cœmiteria defunctarum corpuſcula inferunt. 762
Fortitudo puerorum & patientia. 562
S. *Franciſcum facili partu enixa eſt mater, ſtatim ac in ſtabulum*

**

Digitized by Google

bulum delata eſt. 47. Franciſcus Chriſti præſepè piè repræſentat. 69. eius inuocatione puer ſaluus eripitur. 189

S. Franciſcus de Paula puer adit deſertum. 483

Franciſcus de Gata voce admonitus de ſpelunca ruitura egreditur, & Religionem ingreditur. 365

Franciſci Borgiæ prima verba, IESV, MARIA. 310. ſancta eius inſtitutio. ibid. concionatur puer de paßione. ibid. pro matre defuncta ſe flagellis cædit. 488

Franciſci & Matthæi Arimandoni Ioannis filiorum cædes. 731.

Franciſca Virgins mater in vtero ſe habere catellam, quæ magnos ederet latratus, non rarò ſibi viſa eſt. 34. eius cū Angelo cuſtode familiaritas. 266. eius infantis caſtitas. 541

S. Franciſcæ in Italia Abbatiſſæ, cum eſſet ab Epiſcopo velanda, Angelus velum attulit. 360

S. Frederici pueritia inſignis. 307. ei auxilia perficiendis ſtudijs miraculo panduntur. 322

Frumentij & Edeſij aßidua diligentia: & qualem ea finem habuerit. 320

Furti punitio. 294. furti admonetur puer à S. Benedicto. 337.

Furti conſuetudinem ſuam pateſaciens Serapion dæmonem ſimul expellit. 336

G.

S. GAlactionem mater concepit ad fidem conuerſa, cùm nequicquam antea deos ſuos precibus fatigaſſet. 20

Galeazio puero felix obitus prænunciatur. 606

Garſia Regis filius per vulnus matris manum exerens, cæſo vtero eductus eſt. 48

Gaſpar Belga feruida puerorum armatus manu crucem ſtatuit in fano Sarracenorum. 565

Gemelli in multis ſimul æmuli. 50. & aliud ſimile. ibid.

S. Ge-

S. Genoueſæ mater, quod ſanctis filiæ conatibus, & in religionem propenſis obſiſteret, oculis orbatur. 398. ab eadem curatur. 399

S. Genoueſæ Palatinæ fides coniugalis, patientia inſignis, deuotio erga D. Virg. 213. eius filiolo cerua mammas præbet. ibid. templum D. Virgini exſtrui curat, eius calumniator bobus diſtrahitur. ibid.

S. Georgij mirè ſolicita circa S. Theodorum puerum cura. 279. idem eundem dæmonis inſidijs eripit. 280

S. Georgius Epiſ. effœtis parentibus à Deo conceditur. 24

S. Geraldi pater portentum vidit de filio naſcituro. 31. auditus eſt etiam ter ex vtero matris vagire. 37

Germanorum puerorum ieiunium. 490

S. Germanum mater grauida conatur occidere, & iam natum etiam veneno necare. 202

Gerſonius innocentiam puerilem in precando magni fecit. 159. Catechizat quotidie. ibid.

Gertrudis nouem annorum puella, poſt mortem ad chorum expianda redit. 779

Godeſridus à Deo votis impetratus. 25. quinquennis init monaſterium. 360

Gonſaluus Sylueria vagire auditus eſt ex vtero. 38

S. Goſuinus puer martyr. 743

Græcè loquitur puer, qui nunquam didicerat. 119

Granum ſinapis conteri debet, vt prodat acrimoniam. 694

Gratiæ puellæ martyrium exoptantis ardor. 568

S. Gregorium Naz. votis à Deo parentes impetrarunt, quibus pueri nondum concepti vultus oſtenſus eſt. 21. nomen à Deo ſuggeritur. 91. Deo offertur vix natus. 141

S. Gregorium Turon. puerum S. Nicetius vt cœli conciuem amplexatus eſt tenerrimè, caſtiſſimeque. 118. ipſe adhuc puer à febre liberatur. 276. Patrem Angeli monitu, Tobiæ inſtar, ſanat. 588

de Gregorio VII. mirificum prognoſticon. 133

S. Guidonis ſtudium orationis. 492

Guilielmi pueri viſio biſaria, ſeu tartarum, ſeu cœlum intuentis. 499

S. Guthlaco naſcituro manus miri nitoris ad oſtium domus paternæ extenſa eſt. 28

H.

HÆreſes trecentæ ab vna Germania profluxêre. 58. hæreticorum ritu baptizandus, mortuus reperitur. 95. Duæ apud Hollandos puellæ hæreticorum templa refugiunt. 467. Puer miniſtros hæreticorum diſputatione ſuperat. 468. VVortinthonij pueri 4. multa conſtanter ſuſtinent ab hæreticis in Anglia. 759. Pueri Germani multa ſuſtinent; hæreticum ſua modeſtia ad fidem reducunt. 469. Hæreticum conuertit puer. 470. alius hæreticorum eludit argumenta. ibid.

Hannibalis adhuc pueri ſacramento firmatum odium in Romanos. 465

Helenæ Maximæ vita, morſqúe Angelorum decorata cantu. 615

S. Helenus puer innocens prunas veſte illæſa defert. 160

S. Heliodori innocens ſimplicitas. 166

S. Henricus Imper. ingenti puerorum agmini pro vrbe ſua ſupplicanti parcit. 157

Henricum V. Imp. geſtans mater, putauit per viſum, ſe draconem parere virulentum. 123

Henricus Ioannis Anglorum Regis frater, nouennis eligitur in Regem. 328

Hercules infans eliſit angues. 113. inde plus ei gloriæ & honoris acceßit, quàm ex cæteris laboribus. 524

S. Heriberto naſcente, lux inſolita refulſit. 53

S. Herina de fide ab Angelo inſtruitur. 340

S. Herluca nimium corporis ornatum cogitur cæcitate percuſſa deſerere. 332

S. Hermannus à fœda ſcabie liberatur. 200. eius egeſtatē virgo Mater pecunia inexhauſta ſubleuat. 212. puero Ieſu colludit. 164. fabulas Poeticas deteſtatur. 318. pulchra viſione ad Religionem vocatur. 363. verè flagrans in eo Religio-

Digitized by Google

ligionis deſiderium. 373. infantem defunctum ad vitam reuocat. 595
S. Hermelendis pudicitiæ caſtra ſequitur. 540
Herodis porcum eſſe melius eſt, dixit Aug. Cæſar, quàm filium. 680
Hieremias in vtero ſanctificatus putatur. 36. eius lingua ad magna eruditur. 102. in Prophetam electus, antequam natus. 325. quot fuerit annorum, cùm prophetandi munus accepit. Ibid.
S. Hieronymus quanti fecerit puerorum inſtitutionem. 303
S. Hilariani pueri virilis animus in fidei confeßione. 741
S. Hilarion tres pueros depoſitos ſanitati reddit. 366. omnia deſerit. 547
S. Hilarius Abbas ab Angelo ducitur ad vitam ſolitariam. 364
Homo ſolus vti ſermone poteſt. 100
Hominis conceptio. Vide Conceptio.
Homicidæ inquieta conſcientia. 163
Homicidium proditur. 108 677. 678. 680
Homicidium arguit, mortemq; minatus eſt infans adhuc lactens. 120
S. Honorati abſtinentia miraculo decoratur. 477
Horti amœni, florumq; deſcriptio. 152
Hoſpitalitas. 186. §. 3
S. Huberti patrocinio Lindanus adhuc puer à cane rabido ſeruatur. 295
S. Hugonis Epiſc. mater grauida, viſa eſt ſibi elegantem peperiſſe puerum. 28
pro S. Hugonis Abbatis Cluniacenſis matre, eiuſq́ue fœtu celebrans ſacerdos, vidit in calice imaginem pueri Hugonis. 31
S. Hugo Carthuſianus præacutam laminæ ferreæ partem è pueri gutture excutit. 289
S. Hugo puer Chriſti crucifigitur in modum. 663
Hugo puer, poſtea Marchio Etruriæ, à matre crimen adulterij

terij Dei ductu remouet. 118

Humilitatis in pueris reperta laus. 525. Humilitatis exempla. ibid. & ſeq.

I.

IAcob precibus parentum ſterilium à Deo impetratus 17. ei nomen inditur. 90

Iacobus à Marchia Anconia ex vtero matrem alloquitur. 38

Iacobi pueri duodecennis in Iaponia perpeſſum cum parentibus Martyrium. 715

Iapones in lucem editi vel hyeme deferuntur ad flumina lauandi. 302

S. Ida puer IESVS mirificè ſe præbet. 172. eius diligentia in literis diſcendis. 321. eius viſio. 523

Iconoclaſtæ puniti. 55. §. 22. & 57. §. 35.

Idola magno Indorum puerorum feruore diripiuntur. 564

Ieiunia rara, vel auſtera in pueris. 472. & ſeq.

Ieiunium triduanum, eiuſq; efficacia. 594

IESVS in vtero Virginis conceptus; hîc Verbum caro factum eſt, quod miraculorum omnium caput vocat Damaſcenus. 35. Minimus fuit omnium infantium. 525. fuit vir exiſtens in vtero. 526. primo inſtanti conceptionis ſuæ votum fecit crucis ſubeundæ. 35. quando natus. 42. infantiæ Chriſti encomium S. Auguſtini. ibidem. mira quæ in eius natiuitate acciderunt. ibid. ſugit lac Virginis. 63. paruuli IESV recens nati anniuerſaria veneratio, & cunarum eius miracula. 67. & ſeq. Paſtores prima eius viſunt cunabula. 68. ei Reges accidunt. ibidem nomen accipit. 90. cur nomen ei à Patre imponi debuit. 89. inuentio præputij Chriſti miraculoſa. 531. offertur in templo. 139. Angeli monitu communi infantium cædi ſubducitur. 261. quæ fecit admiranda in Aegypto. 632. eius ſapientia. 314. inuenitur in templo inter Doctores. ibid.

Digitized by Google

IESV recens nati anniuerſaria veneratio, & cunarum eius miracula. 67. IESVM infantem videt quædam mulier, & iubilans emoritur. 70. infantiam Chriſti piè recolens, eius fruitur alloquio, & migrat è vita. 71. IESV præſentia feſtis natalibus dæmonem excludit. 72. Peccatrix infantia Chriſti conſiderata, maximè in ſpem erigitur. 74. pueri IESV imagini dantur munuſcula. 163. & ſeq. Hermannus puer ei colludit. 164. ſimplicis pueri voluntatem facit. 165. eiulans in niue reperitur. 169. apparet paruulus IESVS varijs. 171. paruuli IESV varia in Euchariſtia apparitiones. 176. & ſequent. IESVS nomine ſuo in fronte inſignitus, Edmundo apparet. 480. de eius humilitate. 525. IESV nomen proferens puer, ſagarum ſynagogam diſſipat. 443. Hoſanna ei acclamant pueri. 155. Benedicit pueros, eoſque complexatur. 155. proprio nos alit ſanguine. 63

Ignis, Chaldæorum Deus. 700

S. Illephonſus Religionem ingrediendi facultatem à duro parente tandem obtinet. 394

Imago D. V. naui impoſita adeo fit ponderoſa, vt viginti viri nauem à littore non poſſent remouere. 403. imago Chriſti infantis inter brachia matris viſa vbertim lacrymari, Goeſio pro peccatis ſuis lacrymante. 174. vidua ex vlnis MARIAE filium abſtulit, nec reddidit prius quàm filius ſuus è carcere liberetur. 214. aliud fere ſimile. 215. cur ad hanc imaginem potius contingat miraculum, vel hoc loco. 225

Imprecationes parentum non ſunt in pueris ineſſicaces. 142. & ſeq.

Indolentia in ſtrigatricibus vnde oriatur. 646

Indorum puerorum feruor ad idola diripienda. 565

Infans quo die viuere incipiat, &c. vide Conceptio.

Infantis vtero clauſi facies in dorſum matris conuerſa. 35

Infans quidam ex vtero vagire eſt auditus. 39. infans quidam viſus eſt dentatus eodem quo natus die, & locu-

tus, donec dentes & ſermonem abſtulit baptiſmus. 95. infans ſemeſtris dixit AVE MARIA. 105. infantis de clade Polonica vaticinium. 116. infans inter brachia dæmonum illæſus. 159. infans in odium fidei intoxicatur à matre. 693. infantis cuiuſdam effoßio. 772. infantes clamant E vel A, quotquot naſcuntur ab Eua. 100. infantes olim recens natos in terram deponebant. ibid. infans à Capra nutritur. 195. infans, cunis incendio crematis ludibundus inuenitur. 248. infantem abreptum lupus referre cogitur. 249. infans tetri ſpiritus infeſtatione liberatur. 245. infantis morientis riſus. 612. infantes decem anonymi martyrio coronantur. 742. infans tres dies mortuus mirè ab inferis exit. 227.

Ingratitudo punitur. 331

SS. Innocentes Protomartyres. 680. eorum quis putetur numerus. 681. verè Martyres ſunt. ibid.

Innocentia puerorum. 153. quantopere Chriſto ſit grata. 155

Ioanna virgo Angelum tutelarem pro parentibus habet. 266

Ioannæ à Cruce ieiunia, diſciplinæ, cilicia. 484

Ioannæ, Ludouici XI. filiæ D. Virgo indicat ordinis fundationem. 518

S. Ioannes Baptiſta in vtero ſanctificatur. 36. Chriſti Prodromus, & Propheta effectus, adhuc exiſtens in vtero. 325. eius exultatio quid indicare voluerit. 36. iucunda eius natiuitas. 40. eius conceptio natiuitaſq; pulchram cũ Chriſti conceptione, ac natiuitate habet colluſionem. ibidem. Ioannes ex vetula, Chriſtus ex Virgine, quid myſterij? Ibidem. Ioannes lucifer, MARIA aurora, ſol CHRITSVS. 41. nomen accipit. 90. eo nato, pater eius vocem recepit, quia vox erat futurus. 125. Angelus Ioannis Baptiſt. cuſtos. 262. ſpelæum infans petit. 473

S. Ioannes Chryſoſtomus aqua benedicta reddit ſanum matri filium. 439
S. Io-

S. Ioanni Eleemoſynario apparet miſericordia. 556
S. Ioannes Calybita ante annum 12. Rhetor, & Philoſophus eximius. 315.
S. Ioannes Sahagonius pueros puer ſibi inuicem conciliat. 456
S. Ioannes Vrticenſis à Deo impetratus poſt 20. annos infœcunditatis parentum. 25
Ioannes de Firmo die Lunæ & Veneris ſemel tantùm mammam ſugebat. 64. ,meditatione paſſionis Christi ſe exercet. 418. ſtupendus eius in ſe ſæuiendi modus. 474
Ioannes Gerinus inauditam peragit pro delictis pœnitentiam. 120
Ioannes puer Hiſpanus minutatim pro fide conciſus eſt. 729
Ioannes puer Iaponius capite cum parentibus pro fide truncatur. 629
Ioannis Carera, pueri, cum Angelo cuſtode familiaritas. 266
Ioannes III. Luſitanorum Rex ampliſſimum Goæ inſtituit Seminarium puerorum, vbi ſexcenti à diuerſis regionibus, fidei legibus imbuuntur. 311
Ioas infans cædi deſtinatæ ſubducitur. 186. ſeptem annorum erat, cùm regnare cœpiſſet, & 40. annis regnauit. 324. ſub Pædagogo Ioiada fuit bonus; eo mortuo, non item. 306
Ioſaphat quanta ſolicitudine educatus fuerit, ne ad fidem Christianam perduceretur. 332
Ioſeph parenti dilectus, fratrum incurrit inuidiam. 561
Ioſepho infanti morienti multitudo Angelorum occurrit. 614
Ioſias prædicitur naſciturus. 5. octo annorum erat, cùm regnare cœpiſſet, & ambulauit per omnes vias Dauid patris ſui. 306
Iſaac ſterilibus ortus parentibus 26. ablactatur. 66
Iſmaeli nomen imponitur. 90. ſiti laboranti ſubuenitur ab Angelo. 260

Iſraelitarum filij matribus erepti necantur. 692
Iudæi etiam imaginem Saluatoris crucifixerunt. 675. ſanguinis Chriſtiani ſitientes. ibid. & ſeq.
Iudicia Dei iuſta de tribus in carcerem coniectis. 199. & ſeq.
Iudicij temerarij punitio. 59. §. 5
S. Iuliani ſocij, pueri ſeptem, flammis cremantur. 709
S. Iuliani Epiſcopi pater portentum vidit de filio naſcituro mirabile. 32. recens natus cruce formata benedixit præſentibus. 50. quæ nominis eius ratio. 92. Angelorum cantus auditur in eius baptiſmo. 134. eius ieiunia. 482
Iulius Cæſar puer ſemper tragicum illud occinebat; Si ius violandum eſt, regnandi cauſa violari debet. 123
Iurantes falſum ad ſepulcrum S. Pancratij aut arripiuntur à dæmone, aut mortui corruunt. 764
S. Iuſti, nouem annorum pueri, vita, & martyrium illuſtre. 624. veſtem pauperi largitur. 549
SS. Iuſtus & Paſtor fratres martyrium pro fide ſuſtinent. 633.
Iuſti & Iacobi puerorum Iaponiorum recentiora martyria. 639.

L.

LAc quomodo cōficitur. 62. & 63. lactis vis magna, ſicut & ſeminis. ibid. lactis præſtantiſſimi conditiones. ibidem. lactabant infantes Hebrææ fœminæ vſque ad tertium annum. 103. lactatio duorum mira. 65. lac pro ſanguine emanauit ex mammillis reſciſſis S. Fidei. 638. ex collo item SS. Cantij, Cantiani, & Cantianillæ. 633. ex collo pueri truncati in conſpectu patris ſui Mauritij Imp. 227. ex collo S. Aquilinæ. 747
Lacedæmoniorum qui prolis inſtitutionem negligebat, iurium ciuitatis expers erat. 302
Lacrymæ piorum quid poſſint. 612
S. Lambertus prunas veſte illæſa defert ex obedientia. 561
S. Lambertus Vencienſis Epiſcop. cæſo matris vtero editus. 49

S. Lam-

Digitized by Google

S. Laurentius Dublinenſis Epiſcop. vnde nomen accepit. 92
S. Laurentij presbyteri alumni aliquot curſum martyrij conſummarunt. 743
Laurentum adducitur puellula à B. V. 229
Lemouicenſis ciuitas oratione puerorum protegitur. 158
Liberalitas quorundam in pauperes. 545. & ſeq.
S. Liberatus affectu prolium ſibi ablatarum ad defectionem fidei ſolicitabatur. 757
Libertinus Abbas puerum ſuſcitat. 273
Lilij folia ſex, totidemq́; grana, quid ſignificent. 530
Lindanus puer à cane rabido ſeruatur. 295
Linguæ efformatio Dei ſapientiam plurimũ cõmendat. 101
Linguæ ſtructura, eiuſq́ue pulcra deſcriptio. ibid.
quâ Lingua vtantur pueri ſilentio nutriti, & ſine doctoribus. 104. 5. 6. & 7.
Literarum ſtudia, eruditio, ſpecimen ingenij in pueris. 314
Literæ pietati coniungendæ. ibid.
Literarum ſtudia in S. Theodoro puero pia & ſancta. 279
Literis filios qui ſuos applicant, optime faciunt. 319
Loquela, vox, ſonus, quî conueniant, differántve. 101
Loquelâ infantium ab inſontibus abſterſa calumnia. 106
Loquela in pueris tempus ordinarium præueniens, cui adſcribenda. 113
Loquela puerorum exiſtentium adhuc in vtero, non climati, ſed prodigio attribuenda. 37
Loquitur lingua præciſa S. Romanus. 655
S. Lucæ abſtinentia. 478. orans in altum eleuatur. 518. nudabat ſe veſtibus, vt pauperes veſtiret. 550
S. Luciani abſtinentia. 486. omnibus ſe abdicat. 546
S. Luciani diſcipuli duo, pueri, generoſam mortem pro fide oppetunt. 707
S. Ludgerij mater, atque adeo ipſe Ludgerius Dei ſubſidium experitur. 201. libellos ex arborum corticibus confectos puer feſtuca inſcribebat. 130
S. Ludouicus IX. Galliæ Rex ſæpe recitato D. Virginis roſario, impetratus eſt à Deo. 22. infans humi cubat. 482. optimè inſtitutus in timore Dei: hinc nunquam mortaliter pec-

peccaſſe putatur. 310. liliatum ſceptrum anno 12. geſtare cœpit. 327. obſes pro patre mittitur. 582. recuſat ire ſpectatum in Euchariſtia puerum 178
Ludouicus 7. annorum puer cum matre crucifigitur. 665
Ludouicus, Antoninus, Thomas, pueri tres ex numero 26. Nangaſachi crucifixorum. 667
S. Lullus monaſterium ſeptennis petijt. 359
Lunæ ætas prima, index eſt ſequentium. 122
Lupus infantem abreptum dimittere cogitur. 203. 215. 249.
S. Luſonis pueri mors felix. 615. eius tumulus tremuit. 765. cellulam natiuitatis ſuæ mundari præcipit. 122
S. Lutgardis ad cœleſtem ſponſum retinendum confirmatur viſo Chriſto, & recenti vulnere in eius latere. 368
Luxurioſus iuuenis inſidians caſtitati S. Agnetis, præfocatur à diabolo. 724
Luxuriæ nefario ſcelere potiùs quàm vt polluatur, mortem atrociſsimam perfert S. Pelagius. 727
Lycanthropia. 147
Lycanthropi tres ſupplicio vltimo affecti. ibid.
Lycanthropus humanæ formæ redditus propemodum denaſatus apparet. 445
S. Lydvvina naſcitur, quo tempore hiſtoria Paſsionis legitur. 47. tolerantiæ exemplar ſingulare. 580. videt puerum ante Synaxim. 177. eius erga imaginem B. V. M. deuotio. 405. eius de ſtatu virgineo propoſitum: item de tot ægritudinum eius occaſione. 533

M.

S. MAcarius paralyticum curat. 273
Machabæorum minimus extremum fortiter perfert ſupplicium. 733
S. Macloueo in feſto Paſchatis naſcente, nati ſunt in vicinia triginta tres alij, qui omnes ſimul ſtuduerunt, & Deo ſeruierunt. 49. ei ad maris accedenti littus dormienti adnaſcitur inſula. 198. virginitatem amplectitur. 536. veſte illæſa defert prunas ad lychnum accendendum, qui iam erat

erat diuinitus accenſus. 560
Magicas artes diſsipat Angeli cuſtodis præſentia. 264
S. Maioricus martyrij palmam adipiſcitur. 735
Malabares vix ſeptennes quomodo ad bellũ exercentur. 302
Malabares pueri miros cruciatus à Turcis pro fide ſuſtinent. 758.
S. Malachias primis ab annis orationi addictiſsimus. 493
Maledictione matris perculſi pueri decem, membrorum tremore quatiuntur. 144
Malucenſium puerorum pro fide conſtantia. 739
Mamas infans carcere eximitur. 194
Mammilla nutricis S. Adiliæ, quam ei porrigere conſueuerat, inuenta eſt integra & recens 80. annis poſt mortem. 98
Mammillam mortuæ matris ſugere tentat puer triſti ſpectaculo. 199
Mammes puer obruitur lapidibus. 694
S Marcellinus puer in mare demergitur. 692
Margareta Hungarica quadriennis memoriter horas B. V. perfectè cecinit. 315. admiranda vitæ eius auſteritas. 475. mille ſalutationes Angelicas offerebat V. MARIAE in ſingulis eius feſtiuitatibus. 404. eius in venerandam Chriſti crucem deuotio. 418. eius ad communionem præparatio. 422. admodum pia eius infantia. 494. in tenebris lucentẽ ſolem efficit. 506. ſumma eius humilitas. 529
S. Margareta Rauennatis dura viuendi ratio. 474. multa patitur. 580
Margareta de Ipris diſciplinæ. 487
MARIA votis ac eleemoſynis à Deo impetrata. 18. eſt concepta ſine peccato: eiuſq; rei rationes & congruentiæ. 19. nata eſt octauo Septembris, quo menſe creata eſt Eua. 41. de eius Præſentatione. 138. eius occupationes in templo, moreſque ſanctiſsimi. 139. nutritur ab Angelo. ibidem, & 261. trium erat annorum, cùm ducta eſt in templum, & 14. cùm mater Dei effecta. 326. prima virtus, in qua ſe exercuit, humilitas fuit, & gratiarum actio. 525. Purificatio eius. 139. nunquam peccauit. 155

aM-

Mar●m colere debemus varias ob cauſas. 401. canali, collo, cœlo comparatur. 402. de cultu B. M. V. 401. & ſeq. Puer præ pecunia Dei matrem eligit, ideoqúe ditatur. 411. Pueri in cultu B. Virginis conſtantia. 414. protegit puerum Iudæum in fornace illæſum. 426. puellæ duodenni apparet, ſacellumqúe ſibi erigi iubet. 426. adoleſcenti in morte ſuccurrit. 608. alteri ſe cum filio, & Angelo Cuſtode viſendam præbet, eumqúe accerſit. 609. Muſam puellam ad cœlum inuitat. 602. viſa eſt ad tumulum ſtudioſi cuiuſdam. 772. Puer fluctibus eripitur, dum recitat AVE MARIA 410. Puerum Religioſis detrahentem corripit. 361. eius patrocinio puer ad mentem redit meliorem. 351. apparet matri S. Roberti cum annulo deſponſatorio. 30. eius vterum miraculorum officinam appellat Damaſcenus. 35. Lactat IESVM vbere de cœlo pleno. 63. multis filium ſuum fruendum dedit. 77. 78. §. 15. & 139. §. 3. 173. §. 8. & 9. 180. §. 23. 418. §. 6. 619. Cur nullum in vita fecerit miraculum. 210. MARIAE nomine inuocato, velocior eſt nonnunquam ſalus, quàm inuocato nomine IESV. ibid. filium viduæ, quæ ei puerum Ieſum pia ſimplicitate ex vlnis abſtulerat, vinculis exſoluit. 214. aliud ſimile. 215. Puer ob eius virginitatem decantatam, à Iudæis iugulatus, ex tumulo reſpondet. 216. Pueri Adam ſcabioſum caput curat. ibid. eam inuocans, parit ſine dolore. 218. ſemper Virgo, infantis voce pronunciatur. 219. in eius templum confugiens Iudæus, conuertitur, baptiſmum efflagitat. 218. eius cultui dicatus Adelbertus, ſanus efficitur. 219 procurat paupercula virgini Pſalterium. ibid. mortem ſibi falſo martyrij nomine conſciſcentem impedit. 221. MARIA Virg. Montis Serrati quæ fecit circa pueros miracula. 225. MARIA V. Lauretana. 229. V. Hallenſis. 232. V. Tungrenſis. 239. V. Seruienſis. 241. V. Camberonenſis. 243. V. Carnotenſis. 245. V. Exhilaratrix. ibid. V. Moliſmenſis. 248. V. Aſpricollis. 250. V. Salutifera. 252. V. in Arena. 253. V. in Vrticeto. 254. V. ad S. Petrum Louanij. 256. V. Hanſvvikenſis. 257

Digitized by Google

Maria Oegniacenſis fratrum Ciſtertienſium veſtigijs pedes defigebat, ſequendi deſiderio. 355. *eius viuendi rigor.* 478. *eius, poſt nuptias, illibata continentia* 540

S. Marina Monaſterium virorum ingreditur. 360. *longa eius, in perferendo calumniam, patientia.* ibid.

S. Marinus puer poſt multa, & atrocia tormenta, ſponte animam emittit. 706

Marnium euertendum puer ſtupendo edicit oraculo. 117

S. Martiel, ſiue Marcellus, & S. Nona Martyres, & 12. Martyrum parentes. 692

S. Martinus fit Catechumenus. 81. *mendicum veſte contegit, & ſimul Chriſtum.* 555

Martinus à Sarmiento puer dicere ſolitus erat ſorori fore vt ipſa ei aliquando manus exoſcularetur. 134. *adhuc Ethnicus pietati deditus.* 493

Martyres cur ſæpe à grauiſſimis tormentis illaſi, non ita à gladio. 642

Martyrium expetit Origenes, & alij. 566 *& ſeq.*

Matres cur potius infantes ſuos lactare debeant, quàm nutricibus tradere. 61

Maurity Imp. filij in eius conſpectu necantur, & ex vnius collo lac emanat. 727

S. Maurus S. Benedicto à patre oblatus. 141

S. Maurus, mortus natus, vita & ſalute donatur. 204. *eius corpus vehentes equi cũ dirigerentur Andanam, refragabantur, cùm Huum, ſpontaneos ſe præbebant.* 205

S. Maximus puer Monachus cum S. Liberato alijſq; contunditur remorum ictibus. 698

S. Mechtildis baptizata antequam nata. 52

S. Medardus egenti dat equum, iſq; diuinitus ei reponitur. 555. *litem miraculo dirimit.* 587. *S. Eleutherio dixit puer puero, Epiſcopum eum futurum.* 115. *ruente nimbo protegitur ab aquila.* 201. *Medardus & Geraldus, fratres in multis ſimul æmuli.* 50

S. Me-

S. Mederici auſteritas. 485
S. Melana continentiam ſeruat in matrimonio poſt vnicam prolem Deo dedicatam. 141
Memoriæ felicis exempla. 315. & 316
Michael puer Sinenſis fulgure ictus, vocem Dei audit. 348
Midæ puero dormienti formicæ in os grana tritici congeſſerunt. 124
Mira de pueris adhuc vtero materno concluſis. 34
Mira de puero reſuſcitato, aut ſub terris ſeruato, non ſine alijs ſtupendis. 236
Miracula cur contingant. 269
Miracula cur D. Virgo, vel Ioannes Bapt. nulla in vita fecerit. 210
Miracula quæ in vtero B. V. contigerunt. 37
Miraculum quod pueris Apameenſibus contigit, qui ioco verba conſecrationis protulerunt. 433
Miracula à pueris patrata. 585. & ſeq.
Miſericordia S. Ioanni Eleemoſynario apparet. 556
Miſericordiæ opera à tam multis negligi dolet Chriſtus Ieſus in niue inuentus. 149
Miſſam Dominicis & feſtis diebus negligens punitur. 54
S. Modeſtus parentibus conceſſus eſt poſt 40. annos infœcunditatis. 26. cùm baptizaretur, columna flammea ſuper verticem eius viſa deſcendere. 135. diuina in eum prouidentia. 196
SS. Modeſtus & Ammonius pueri Martyres. 742.
Mogor Rex duorum puerorum in fide conſtantiam experitur. 574
Moloch idolum, & ad illud quo modo pueros immolabant. 148
Monita puerorum ſalubria. 452
Monomachia pueri cum Gigante. 565
Monſtroſi partus in punitionem. 54. & ſeq.
Montis ſerrati prima religio. 122. quæ ibi in pueros patrata miracula. 226
S. Morontus à caſu illæſus ſeruatur. 187
Mortis nuncij tres, Caſus, Infirmitas, Senectus. 599

de

de morte diuinitus præmoniti. 518. & ſeq.
Mors quorundam puerorum feliciſſima. 610. & ſeq.
Mortis cauſa eſt attendenda, non mortis genus. 600
Moyſis conceptio reuelatur, Aegyptijs exitioſa. 4. ſine difficultate editus in lucem. 42. papyraceo lectulo Nilum enatauit. 184. cur ita vocatus. 90. impoſitam ſibi coronam detrahit, & conculcat, non ſine infauſto omine Aegyptiorum. 193
Mulieres typum B. V. gerentes. 10
Muſa puellæ D. Virgo apparet, eamq́ ad cælum inuitat. 602.
Mutius filio ex obedientia erat vitã ſubmerſione erepturus. 560
Mutus per ſigna baptiſmum impetrat. 85
Myrmecidis quadrigæ, cum ſuo agitatore, vnius muſcæ alis tegi potuiſſent. 626

N.

NAturæ cum gratia certamen de homine excolendo, ornandoq́. 34
S. Nazarius. vide Celſus.
S. Neophytus ab Angelo nutritur, feris obijcitur, in fornacem inijcitur, gladio interficitur. 654
S. Nicetius cum corona Clericali natus. 127. pudicitia in eo mirabilis. 128. curatur à S. Martino. 271
S. Nicolaus primo die natiuitatis, dum balnearetur, erectus ſtetit in pelui dimidia hora. 50. quarta & ſexta feria non guſtabat lac ante veſperam. 64. Theodatum puerum ex ſeruitute liberat. 285. puero cuidam Opilioni felicem obitum prædicit. 603
S. Nicolaus Tolentinas ſterilibus parentibus impetratur. 21. eius adhuc pueri ieiunia. 488. vidit Chriſtum puerum in Euchariſtia. 165
Nicolaus Staurophorus infantes ad inſtituendas preces pomis inuitat. 158
S. Nion cum ſorore Maria, multa pro fide paſſus. 742

Digitized by Google

Nitroſam paludem ingreditur Zacharias adoleſceus, vt pulcritudinem ſibi hac vligine adimat. 376
Niuardus S. Bernardi frater, minimè contentus poſſeßione terreſtri à fratribus relicta, eos ſequitur relicto mundo. 366.
Noe maledixit filio ſuo Cham. 142
Nomen quando imponendum infanti. 88. nomen Sancti alicuius noua legis imponendum pueris: non ethnicorum, vel ſceleratorum. 89. cuius ſit nomen imponere. ibid.
Nomina res ſignificant non naturaliter, ſed ex hominum inſtituto. 100
S. Noribertum vox naſciturum prænunciat. 12
Numeroſitas prolium vno partu effuſa. 57
Nutrix bona & pia quantum ad pietatem & timorem Dei inſtillandum valeat. 307

O.

OBedientia, ſiue in parentes obſeruantia. 558
Obedientia ſatisfaciens Religioſa nihil de conſolatione ſua minuit. 179.§.20
ex Obedientia puer in furnum coniectus à patre, ſeruatur illæſus. 208
ex Obedientia Mutius erat filio vitam ſubmerſione erepturus. 602
Oblatio puerorum. 136
Odilo puer, licet æger, in templum irrepit, ſanitatem conſequitur. 204
de S. Odone puero viſio. 131
Oracula prophana de Chriſto. 5. & 45. ſacra. 10. de Maria Virgine. 10
Oraculum quid. 112. oracula puerili voce edita. 113. & ſeq.
Oratio armorum fortißimum genus. 491
Orationis & pietatis ſtudium in pueris. 473
Oratione proles ſæpe impetrata. 28. & ſeq.
Oratio puerorum ſæpe ab alijs adhibita. 156. & ſeq.
Oratione diſcendi facilitas impetrata. 316. §. 4. & 5

Ora-

Digitized by Google

Orationis puerorum vis. 504
Oratione templum corruit, & idola comminuuntur. 651
Oratione S. Agnes Præfecti filium à diabolo præfocatum ad vitam reuocat. 725
Oratione S. Agnes flammas extinguit. 726
Oratione S. Floccellus leonem occidit. 730
de Oratione plura reperies in Indice Catechiſtico.
Origenes adhuc puer expetit fortiter Martyrium. 566
Oſanna Chriſto acclamant infantes Hebræi. 103
Oſitha tertio ſubmerſionis die Angeli ope emergit. 263
Oſuvvaldi ſanctiſsimi Regis interceſsione ſublata peſtilentia. 599
Othilia ab ortu cæca indignationem patris modeſtè fert. 580. oculis per Baptiſmum donatur. 94
Ouo puer à ſuſpendio liberatur. 194

P.

PAcatulam infantem quomodo inſtituerit S. Hieronym. 303
Pædagogus bonus quanti æſtimandus. 306
S. Pancratij pueri quatuordecennis martyrium. 623. ad eius ſepulcrum peierantes, aut arripiuntur à dæmone, aut mortui corruunt. 764
Pane benedicto puer à dæmone liberatur. 450
Paphnutius furti poſtulatus, tanquam reus veniam orat. 582
S. Paphnutij diſcipuli, pueri 15. ſagittis confodiuntur, vnus igne crematur. 687
Paradiſi noſtri amœnitas. 152
in Paradiſum intromiſsis leges ſeruandæ ibid.
Paradiſi adumbrata quorundam fictio. 152
Paradiſi quanta in nobis appetentia. ibid.
Parentes primò ſteriles, poſtea prole beatiores. 18
Parentes multis prolibus ſanctis felices. 149
Parentes in filios ſuos crudeles. 198. ibid. 202. 426. 428. 573. 689. & paſsim à 15. primæ p.

Parentes à religione proles ſuas reuocantes, quàm malè faciant. 397

Parentum affectum teneriorem, vocat S. Hieron. arietem pietatis. 382

Paßio Chriſti arbori comparatur. 415. maximè eſt exoſa dæmonibus. ibid. Puerorum in Chriſti paßionem & crucem affectus. 416

Patientiæ exempla. 574. & paßim. ibid. & 527. item 94. & 212.

S. Patricius fuſa prece dura ſeruitute liberatur. 503

S. Patroclus relictis ouibus, ludum literarium petit. 316

S. Paulillus martyrio coronatur. 742

Paupertatis amor, & bonorum in pauperes diſtributio. 545. & ſeq.

Paxamacium, panis bis coctus ſex vnciarum erat. 335

Peccatrix, conſiderata Chriſti infantia, maximè in ſpem erigitur. 74

S. Pelagius illuſtre patitur pro caſtitate Martyrium. 727

SS. Pergentini & Laurentini martyrium. 621. Angelus pane cœlico eos in carcere reficit. 612. carbones ardentes calcant. ibid. oratione redigunt idola in cineres, capite plectuntur. Ibid.

Peſtilentia ſanctißimi Regis Oſuvvaldi interceßione ſublata. 599

SS. Petrus & Paulus puerum peſtilentia correptum de felici obitu præmonent. 600

S. Petrus Cæleſtinus naſcens apparet matri, veſte indutus religioſa. 53. mater videt, quaſi ipſe ſit cuſtos ouium candidißimarum 132. ei oculus reſtituitur ope D. Virg. 214. eius exemplo docetur, quàm benè faciant, qui filios ſuos ſtudijs applicant. 3 0. Cælitum conſuetudine gaudet. 510

S. Petro Alexandrino Chriſtus in forma pueri apparet, veſte ſciſſa. 75

S. Petrus Damianus crudeli matris decreto penè necatus liberatur. 198. inuento nummo ſacrum fieri curat. 495

S. Petrus Archiepiſcopus cæcum ſanat. 282

S. Petri Martyris cum patruo hæretico congreſſus. 465

B. Petrus

B. Petrus Nicolai frequenter ieiunat. 485. leproſæ mulieris manus exoſculatur. 529. & 530. pauperibus ſubuenit, eoſque extollit. 549. ſuis accuſatoribus gratias agit. 581
B. Petri à Luxemburgo vita. 486. imaginem pietatis raptus contemplatur. 523. caſtitatem amplectitur. 537. carnes quas pauperibus clam ferebat vertuntur in roſas. 554. vendit annulum, ne pauperem indonatum dimittat. ibid.
B. Petrus Trauandanus oculis priuatur, quòd à patre impediretur ingredi religionem. 400
Petri adoleſcentuli Martyrium. 629
Petrus Faber, vnus è decem Soc. noſtræ Patribus puer votũ caſtitatis emittit. 542
de Petro Caniſio, & Societate Ieſu nondum nata, prædictio. 136.
Phares & Zara de Thamar naſcuntur. 42
B. Philippus Nerius in præcipiti caſu ſeruatur illæſus. 208
Pium II. Pontificem geſtans mater, viſa eſt puerum ſe parere mitra redimitum. 34
S. Placidus puer fluctibus eripitur. 289
Platoni mel & fauos apes in os intulerunt. 123
S. Ponticus cum S. Blandina, multiſque alijs Galliæ Martyribus, atrociſſima pro fide ſuſtinet. 607
S. Pontius ſana euerſurus à ſacrificulo prædicitur, adhuc exiſtens in vtero. 14. qua occaſione ad fidem fuerit adiunctus. 335
Portenta de naſcituris viſa, auditaq;. 26
S. Potitus puer 13. annorum gladio Martyrium conſequitur. 633
Præceptorem ſuum, conuerſis in parentes lapidibus defendunt Indi pueri. 313. Præceptor caueat ne vel leuiſſimum pueris det offendiculum. 319
Prædictiones de pueris naſcituris. 3. & ſeq.
de S. Praiecto adhuc in vtero exiſtente viſum matri portentum. 27
Præputij Chriſti inuentio. 531
Præſepe Domini repræſentandi mos, diu ante Chriſti ortum fuit apud Aegyptios. 67

Præſepe Domini quanta deuotione apud Indos celebratum. 79. §. 15

Præſepe Domini piè repræſentat S. Franciſcus, & magna deuotione recolendum proponit. 68

ad Præſepe Domini puella duodecennis à graui morbo ſanatur. 71

S. Prilidianus. vide Vrbanus.

Primitias offerre Seni ſolitus, obtulit infantem mortuum, ſuſcitandum. 459

Primogenita quæ ſunt nobis Deo offerenda. 137

S. Priſca Romana Martyrium patitur. 652

Prodigium ingens de puero Conſtantinopolitano in cœlum rapto. 511

Prognoſtica quædam de pueris profana. 122

Prognoſtica ſacra de pueris. 123. & ſeq.

Prophetiæ donum meretur puer deſiderio Eucharistiæ. 425

Prouidentiæ diuinæ in pueros miracula. 183. & ſeq.

Pſalterium diſcendi conſuetudo. 318. §. 7. 317. §. 5. 315. §. 3. ibid. §. 2. 496. §. 2.

Pſammeticus Rex quomodo pueros curarit educari. 206

Puella à Iudæis necata. 674. Puella Hebræa certamen egregium pro baptiſmo ſuſcipiendo. 83

Puer ad rationis vſum accedens, tenetur ſtatim Deum amare ſuper omnia, ex opinione D. Thomæ. 36. puer pluris matrem, etiam vilibus pannis obſitam, facit, quàm Reginam ornatiſsimam. 156. puerorum conditiones laudabiles, & in ſenibus quoque optandæ. ibid. puerili forma cur tot ſactæ apparitiones. 167. pueri quaſi puri, à puritate dicuntur. 154

Puer in foſſam, quòd baptizari vellet, à matre coniectus, educitur, baptizatur. 82. puer in bullienti lebete coctus, vitæ redditur. 240. puero iam iam à patre occidendo ſuccurritur. 198. puer amiſſus in ſyluis, D. Virginis ope in brachia matris conijcitur. 239. cultro transfixus à morte præſeruatur. 253. in prærupta valle reperitur incolumis. 290. conuerſus ad fidem relictis parentibus, Patribus Soc. adhæret. 349. per deſideriũ Eucharistiæ meretur prophetiæ do-

tiæ donū. 475. peierantem cōpeſcit. 457. furibundum demulcet. 458. matrem baptizari curat, eiuſq; funus lætus proſequitur. 459. puer acceptam iniuriam remittit. 555. ſtudioſus puellam à dæmone liberat. 590. reuiuiſcit, & feliciùs moritur. 613. quidam à Iudæis crucifixus. 662. puer cum parente ſuo à Barbaris trucidatur. 646. quidā nobilis in gurgitem demergitur. 692. puer in ignem inſilit, & cum matre crematur. 701. ſepultus auditur quotidie in choro canere. 774. puer ſe deueniſſe in Paradiſum, declarat. 775. puer apparet poſt mortem, & de correctione gratias agit. 777. puer ſocio apparet ex pacto 778. pueri admonitio ſalutaris. 457. de puero Conſtantinopolitano in cœlum rapto ingens prodigium. 511. pueri cuiuſdam flagrans deſideriū martyrij. 569. pueri fortitudo pro fide 571. & ſeq.

Pueri ſilentio nutriti qua lingua vtantur. 104. 5. 6. & 7. pueri ad magna euecti. 324. paſſim errata reprehendunt. 458. parentes cōuertunt. 460. & ſeq. Pueri 42. deuorantur, quia ſenem irriſerunt. 562. duo aſpidē cōprehendūt. 589. diuinitus de morte præmoniti. 598 pueri 84. cum S. Babyla Præceptore ſuo martyrium conſtanter patiuntur. 626. capite truncati. 621. qui à reliquis tormentis illæſi tādem martyrij palmam capitis truncatione ſunt conſecuti. 642. in crucē ſuffixi. 661. Cantores 12. qui communiter 12. Apoſtoli dicuntur, fuſtibus mactantur. 697, multi in perſecutione VVandalica Martyres. 744 puerorum agmen ingens ad recuperandam terram ſanctā proficiſcitur. 570

Pulcheria Auguſtæ pietas, prudentia, caſtimonia. 309. nouennis erat, cùm à Theodoſio fratre, Imperij habenas primùm capeſcēte, ſocia imperij aſſumpta eſt. ib. vouit virginitatē. ibid. Latinas Græcaſq; bene docta literas. ibid.

ex Purgatorio liberatur puer VVilhelmus. 780

ex Purgatorio apparet puer paruo debito adſtrictus. 777

in Purgatorio exultabat quidam de natiuitate pueri, in cuius primitijs ſe videbat liberandum. 50

Purgatorium ſuum habet in choro, vbi deliquerat, puella Gertrudis. 779

Purificatio MARIAE. 138
Purificationis feſto, cereis omnibus extinctis, matri S. Dunſtani grauidæ lumen cælitus allapſum, accendit cereum. 29.
Purificationis feſto, MARIAM filium in templo offerentem videt B. Angela. 77

Q.

QVercus annoſa citius frangitur, quàm flectitur. 354
S. Quiricus infans, S. Iulittæ filius, ad gradus alliditur. 696

R.

RAbanus Archiepiſcopus, anno 850. tempore famis in Germania, plus quàm trecentos pauperes quotidie ſuſtentabat. 199
Rachel Hebræa virgo, Deiparam colit impenſius, ob idquè ad baptiſmum perducitur. 407. poſt baptiſmum vocata eſt Catharina. 408
Rebecca & quædam aliæ mulieres typum B. V. geſſerunt. 11.
S. Regina Dononij Monaſterij, iuxta Vallencenas, fundatrix, decem habuit filias, quæ omnes cælibem vitam elegerunt. 150
Religionem ingreßi à pueritia, Angelis comparantur à S. Anſelmo, qui in prouectiori ætate, hominibus. 355
Religionem magna conferre auxilia ad innocentiam retinendam. 355
in Religionem affectus primis annis innatus. 354. & ſeq.
Religioſos quanto affectu proſecuta ſit S. Maria Oegniacenſis. 355. item S. Catharina Sen. 357.
Religionis lac qui modo geniti infantes concupierunt. 359
Puer à D. Virgine correptus pium in Religioſos affectum reſumit. 361.
Religioſi alicuius ruinam dæmon pluris æſtimat, quàm multorum aliorum. 365
ad Religionem vocati diuerſimodè. 362. & ſeq.

Digitized by Google

Religionis flagrans deſiderium. 372. & ſeq.
ante Religionis ingreſſum, puerorum cum parentibus certamen. 381. & ſeq.
à Religione reuocantes puniuntur. 397. & ſeq.
Reliquijs ad collum appenſis puer à dæmone, qui eius ſauces occupabat, liberatur. 225
Reliquijs facta miracula. 297. §. 40. & 298. & 450. §. 35.
S. Remigius à Deo, ſterilibus parentibus eſt conceſſus. 23
S. Reparata, à reliquis tormentis illæſa, tandem martyrij palmam capitis truncatione eſt conſecuta. 644. in eius decollatione viſa exire columba ex eius ore in cœlũ. ibid.
Reſtitutio. vide Ammon
Reuelatio pueri naſcituri. 3
Reuelationes ac viſiones pueris factæ. 508. & ſeq.
S. Richardus crucifigitur. 663
Roberti infantis de paupertate vox præmatura. 548
S. Robertum mater cùm vtero geſtaret, ei apparuit Maria cum annulo deſponſatorio. 30. idem nutricis impuræ lac ſugere nolebat. 65. vlceroſos attactu curat. 590
Robertus Malateſta cibis abſtinet. 484. primis ab annis orationi addictiſsimus. 493
S. Rochus ex vtero matris attulit crucis rubræ ſignum in corpore. 50
cum S. Rogatiano paſsi pueri flammas ſuperarunt. 757
S. Romanus Epiſc. Rhotomag. ab Angelo reuelatur naſciturus. 13
S. Romanus præciſa lingua loquitur. 653
Roſario D. Virginis frequenter ac piè recitato, Blanca Ludouicum Regem concepit. 22
Roſarium D. Virg. quotidie recitare puer ſolitus, è medio mari liberatur. 220
Adoleſcens cùm à dæmone tentaretur ad ſe ſubmergendum, memor ſe nondum eo die dixiſſe Roſarium, illud percurrit, eiq́ue virgo ſuccurrit. 222
Roſarij fidicula rupta, ope S. Catharinæ colligatur. 204
Puer Virg. M. Roſarium quotidie offerre ſolitus, fluctibus eripitur. 410

S. Roſæ eleemoſynæ vertuntur in roſas. 554
Roſa Ierichontina panduntur nocte Natiuitatis. 48
SS. Ruffinus, Syluanus, Vitalicus Martyres, pueri. 742
S. Ruperti confeſſoris, Bingionum Ducis, vita. 550
S. Rupertus Abbas à B. V. docile ingenium impetrat. 321

S.

SAlun puer D. Virgini addictiſsimus. 768
Salomon anno ætatis 12. Rex creatur. 324. ſapientiam precibus impetrat. 502
Samoſatenſium puerorum in Arianos odium. 465
Sampſon parentibus reuelatur. 5. ſterili matre ortus. 17
Samuel quoque infœcunda matre genitus. 17. ablactatur. 66. Deo offertur. 137. puer prophetauit. 324. puer reprehēdit Heli nonagenarium. 452. deuotio Samuelis. 491. eius obedientia. 558
Sanctorum inuocatio. 289. 5. 28. 601. 296. 272.
Satisfactio Ioannis Gerini mirabilis, pro delictis. 121
Scientia virtute deſtituta quàm damnoſa. 314. ſcientia in pueris præmatura. 315. ſcientia duorum precox. 322. Scientiam D. Thomas oratione magis, quàm ſtudio comparauit. 316
Scriptura linguæ ſubſeruit: vt lingua loquimur auribus, ſic ſcriptura oculis: illa præſenti, hac etiam abſenti. 101
S. Secunda vltro adit Martyrium, miteſcit ad eius pedes vrſus, capite plectitur. 645
Seditio, prodigioſa infantis voce in aere audita, compeſcitur. 120
Senes admodum longæui mortem fortiter paßi. 588
Sepulcra puerorum, ſeu tumuli. 762. ad ſepulcrum S. Suiberti reuixit puer quindecim dies ſubmerſus. 292. ſepulcrum S. Eulaliæ Emeritanæ floribus prodigioſum. 762. ad ſepulcrum S. Pancratij peierantes aut arripiuntur à dæmone, aut mortui corruunt. 764. ſepulcrum S. Luſionis pueri motu ſuo tremulo quorundā irreuerētiam damnat. 765. ex ſepulcro puerorum cum S. Laurentio Presbytero

tero conditorum ſalubris fluit liquor. 768. ſepulcrum liliatum Salauni pueri innocentiſsimi. ibidem. ad ſepulcrum pueri Abbas non poteſt dici: De profundis. 769. ad ſepulcrum cuiuſdam Studioſi viſa Virgo mater. 772.
Serapion ſuffurandi conſuetudinem ſuam patefacit, & ſimul dæmonem expellit. 335
Sergius Papa ab iniuſta calumniæ nota liberatur ab infante. 107
Seruius Tullius puer cùm dormiret, viſa ex eius vertice prodire flamma. 124
Sibyllina oracula de Chriſto & V. Deipara. 6
Sidonius abbas puerum, quem defunctum ignorabat, data benedictione dimiſit à ſe viuum. 290
Sigebertus Dagoberti filius, cum infans dierum 40. baptizaretur, reſpondit: Amen. 103
Simeon accipit Ieſum in vlnas ſuas. 139
S. Simeon Stylites, Stylitarum author, cùm in templo Beatitudines Euang. audiret legi, conuerſus eſt. 366
Simeonis Suſocionis filij, efflagitantis ingreſſum in Religionem, importunitas obfirmata. 374
S. Simeon Epiſcopus 120. annorum erat, cùm actus eſt in crucem. 621
Simeon puer Tridentinus à Iudæis acubus atrociſſimè necatur. 675
Simoniam metuens puer ſeptennis, tria numiſmata recuſauit. 119
Simulacra Aegypti aduentante Chriſto corruerunt. 620
S. Siſinius tribus per hebdomadam diebus ſugebat ſemel tantum mammam. 64
Sodalitati B. V. puer, ab effrena vita libertate reuocatus, adſcribitur. 352
Sodomitæ omnes interfecti ſunt ipſa hora natiuitatis Chriſti. 40
S. Sophia cum filiabus. 656
Soſtratus falſam de inceſtu accuſationẽ patienter ſuſtinet. 578
S. Spei pro fide certamen egregium. 959
in B.

Digitized by Google

in B. Stanislai Koſtkæ lecto MARIA IESVM collocat. 79
S. Stanislai parentes poſt annos ſterilitatis 30. impetrarunt. 25. Stanislaus virum triennio antè mortuum ſuſcitat, qui teſtimonium ferat. 106
S. Stephanum, primum Hungariæ Regem, Angelus naſciturum prædicit. 12
S. Stephanus Iunior ope D. Virginis eſt impetratus. 32. ſtatim ac natus fuit, eidem conſecratur. 141
S. Stephanum Presbyterum mater quamdiu geſtauit, abſtemia ſemper eſſe debuit. 40. & 64
S. Stephanus Dienſis Epiſc. lacte ſextis ferijs paſci nolebat. 64
Sterilitatem ſæpe beat proles ſanctior. 17
S. Suiberto naſcente, totum cubiculum ſplendor irradiauit. 52. ad eius ſepulcrum puer 15. dies ſubmerſus reuixit. 292
ex Superſtitione Gentilium infantes, qui ſemel aliquid guſtaſſent, illicitum erat necari. 203
Supplicationes puerorum inſtitutæ. 157. §. 4. 6. 7.
S. Symphoroſa cum filijs. 737

T.

TActus in S. Nicetio pudiciſſimus. 128
Templum pacis. 45
Templum accedere prohibentur milites, profugum extracturi. 283
Templum exſtrui iubet Dagobertus magnificentiſſimum. 284. plura habebis in Indice Catechiſtico artic. 9
Terræmotus ingens anno 1117. in Italia. 116
S. Theobaldus prædicitur naſciturus. 12
SS. Theoctiſte, Theodota & Eudoxia ſorores; illa 15. annorum, iſta 14. hæc 11. Martyrium patiuntur. 631
S. Theodatus infans, S. Iudoci votis inter prunas illæſus. 275
S. Theodori mater cùm eum concepiſſet, ſtellam vidit lucidiſſimam. 31. ei ſanitas diuinitus reſtituitur. 189. diſcendi facilitatem à Deo impetrat. 317. S. Georgij mirè ſolici-

ta circa eum cura. 279. eum dæmonis inſidijs eripit. 281. mira vitæ eius ſeueritas. 474. eius viſum. 516. torques & monilia abijcit, vt Deo vacet liberius. 547. dæmonem à puero turpiter exire cogit. 594
Theodorus prauus initio puer, poſteà fugato precibus Fratrũ cacodæmone conuerſus, Deo meliorem reddit animã. 339
Theodorus in medijs epulis conuertitur. 369
Theodoſij Imp. ſepulcro inſcriptum erat hoc Epitaphium; ὑγιία, Sanitas. 613
Theodoſij Minoris & Pulcheriæ mores ſanctiſſimi. 309
B. Thereſia infans cellulas conſtruit. 135. adhuc puellula MARIAE V. erat addictiſſima. 405. eius pij gemitus & vota. 496. martyrium expetit. 568
Thermuthis filia Pharaonis Moyſen in filium adoptat. 186
Thraſymenus lacus multis Romanorum millibus cæſis nobilis. 464
Timorem Dei à puero qui præcipuè habuerunt. 307. & ſeq.
S. Thomas Apoſt. puerum ad vitam reuocat, & eius loquela ſe ab infanticidij ſuſpicione liberat. 109
S. Thomas Aquinas naſciturus prænunciatur. 32. quàm literis à prima ætate deditus fuerit, vtque in ijs profecerit. 316. Bos mutus appellatur. ibid. eius cum parentibus certamen egregium ante Religionis ingreſſum. 382. anno 30. fuit D Theologus. 316
Thomæ Mori mater, prima nuptiarum nocte, vidit quaſi in annulo ſuo nuptiali numerum & diſcrimen prolium, quas erat habitura. 32
Thomas infans coniectus in ripam fluminis, à læſione ſeruatur. 208
Thomas à Kempis ob intermiſſa deuotionis exercitia, corripitur à B. Virgine. 412
Thomas Scherodus pro fide ſuſpenſus. 693
Thomas & Petrus inſigne par paſſionum, inſigni certamine palmam Martyrij conſequuntur. 635
Tobiæ ducem ſe præbet Angelus. 261. cùm eſſet iunior omnibus, nil tamen puerile geſſit in opere; & cùm poſtea filiũ genuiſſet, ipſum ab infantia Deum timere docuit. 306

SS. Tri-

SS. Trinitatis myſterium incomprehenſibile eſſe oſtenditur S. Auguſtino. 168. Ter ſe In nomine Patris, & Filij, & Spiritus S. lauãs puer Adam iuſſu Deiparæ, ſanatur. 217. Tres pueri in confeſſione SS. Trinitatis moriuntur. 742

S. Trudonis liberalitas. 548

V.

S. VDalricum à lacte remouendum eſſe, infantis trium menſium voce edicitur. 115

S. Venantius leonibus obijcitur, & poſt crudeliſſima tormenta, tandem caput ei præciditur. 653

S. Venerandæ parentes 35. annos in coniugio vixerant ſine prole, cùm eam à Deo obtinuere. 25

Venatione nimium deditus genuit infantem inſtar canis venatici. 54

Veneficio puella liberatur. 244

Veſalius puer diuidebat mures, & iam tum anatomias ſcrutabatur. 115

S. Victor hoc nomen obtinuit, quòd exiſtens adhuc in vtero dæmonibus terrori fuerit. 39

S. Vigorem Epiſ. naſciturum prædixit Angelus. 15

S. Vincentij mater grauida ſæpe velut latrantis canis vocem audiuit. 28. vnde nomen acceperit. 91. ad conciones ſuas puer ex tumulo præludit. 130. infantem ſectum, coctum, elixum, reſtituit. 274

Vindicta diuina in tyrannum vel lictores. 106. 676. §. 5. & 6. 678. 681. 685.

Vindicta ſontes premit, etiam cùm ſe inſontes putant. 190

Vineæ Engaddi nocte Natiuitatis floruerunt. 46

Virginitatem perpetuò coluerunt Elias, Hieremias, Ioannes Bap. D. Virgo, Ioſeph, &c. 149

Virginitas inter feras illæſa. 545 648. 678.

Virgo inuolutas præputij Chriſti reliquias euoluere ſola potuit. 531

Virginitatis propoſitum firmum in S. Lydvvina. 533

Virginitatem S. Emericus vouet. 535

Virginitatem amplectitur S. Maclouius. 536

Virginitatẽ ſeruat in coniugio Dalphina cũ Elzeario. 538.

Vir-

Digitized by Google

Virginitatem quanti fecerit S. Clara de Monte falco. 541
Virginitatem vouet Petrus Faber adhuc puer. 542. *item B. Aloyſius.* 542
Virgines duæ ſub Rege Dunaan paſſæ. 685
Virtutes florum comparatæ diſcrimini. 152
Viſio pueri cuiuſdam mirabilis. 513
Viſum quàm caſtè cuſtodierit S. Clara de Monte falco. 541.
Viſum in ſpectaculis cohibet B. Aloyſius. 543. §. 22
S. Vitus cum S. Modeſto illuſtre peragit certamen, & ſponte moritur. 749. *eius translatio.* 754. *præclarum eius encomium. ibid. totius Saxoniæ patronus.* ibid.
Vladislaus cùm 4. menſes vix attigiſſet, Rex Hungariæ creatus eſt. 228
Vocati ad Religionem diuerſimodè 362. & ſeq.
Votum fecit Chriſtus crucis ſubeundæ, primo inſtanti conceptionis ſuæ. 38
Voti compos factus, & fidem exſoluere differens, ſentit redire malum. 99. §. 13
Voti emiſſi efficaciam experitur S. Herluca, & toties ingratitudinis ſuæ pœnam. 332
Vota Deo Sanctisq́ reddenda, oſtendit ſcyphus S. Nicolao oblatus. 140
Voto Religionis in carcere nuncupato, puer Ephram iudices mitiores experitur, & abſoluitur. 192
Alexander de Oliua Card. in puteo erat ſubmerſus, ſed reuixit, vbi eum Religioni mater deuouit. 208
Vouens baptiſmum Iudæa mulier difficultate partus liberatur. 218
SS. Vrbani pueri 12. annorum; Prilidiani, nouem; Epolonij ſeptem, Martyrium. 617
S. VValerici deſiderium diſcendi. 318
S. VVerneri cruentum martyrium. 671. *prodigioſa corporis eius inuentio, prodigioſus tumulus.* 823. *ex arida fontem euocat.* 590
S. VVilhelmus in crucem ſuffigitur. 663
VVilhelmus puer ex purgatorio liberatur. 780
S. VVillibrordi mater de filio cōcepto mirabile portētū vidit.

VVindekindus Dux Saxoniæ, viſo in Euchariſtia puero, ad fidem conuertitur. 175
S. VVinvvalocus puer ſororculæ effoſſum ab anſere oculum mirificè reponit. 286. oratione crus puero fractum reſtaurat. 505. eius pater tonitruis territus, cogitur filio in Religionem ingrediendi libertatem permittere. 399
S. VVolfgangi mater grauida ſtellam in vtero viſa habere. 32
VVortinthonij pueri quatuor multa ſuſtinent ab hæreticis in Anglia. 759

X.

B. XAuerius puerum reſuſcitat. 296. ſubmiſſis pueris morbidos curat. 95
Xenocrates aurium munimenta pueris, potiùs quàm athletis, applicari volebat. 301

Z.

ZAcharias S. Carionis filiolus quid egerit, ne à Religioſis dimitteretur. 377
Zelus animarum in puero. 455
Zelus animarum in S. Clemente Ancyrano puero. 686
Zelo animarum flagrabat S. Catharina Sen. 357
S. Zeno conceptus eſt, geſtato, qui circumligatus fuerat ad magni Danielis pedem, funiculo. 24

FINIS.

IN-

INDEX CATECHISTICVS.

PRIMVS NVMERVS PARTEM; SECVNDVS caput, tertius paragraphum deſignat.

CAPVT I.

De fide, & Symbolo Apoſtolorum.

De Fidei dono.

RACHEL Hebræa virgo Deiparam colit impenſius, ob idque ad fidem perducitur. 2.17.9.

Hæretica mulier ad fidem Cathol. conuerſa eſt infantis ſui voce, *Miſſam* inclamantis. 2.21.16.

Barlaam ad Ioſaphat precioſam gemmam delaturus, de fide eum inſtruit. 2.11.3.

S. Dorothea, in veræ fidei teſtimonium, pro qua ibat ad Martyrium, mittit hyemis tempore roſas ad Theophilum, quibus ille viſis conuertitur. 2.2.8.

Puer mutus baptiſmum impetrat. 1.8.6.

Epiphanius qua occaſione inſtruitur de Chriſti fide. 2.3.25.

Filia Mealis Regis Mauri ad fidem Chriſti conuertitur, audito pio puerorum cantu. 2.8.15.

Hæreticus quidam, viſa ſtudioſorum in templo pietate, ac mentis attentione, ad fidem Cath. conuertitur. 2.8.16.

Puerulus enixè baptiſmum petit, & propinquos ad Chriſtum adducit. 1.9.8.

Parentes à prolibus ſuis ad Chriſti fidem non rarò conuerſi ſunt. 2.21.19.

Cæmentarius à pueris, quibus ſcholas conſtruxerat, conuertitur. 2.13.10.
Qua occaſione Rex Caſſanus conuerſus eſt ad fidem. 1.9.2.
Quomodo Euelaſius Præfectus.80. annorum ſenex, à S. Fauſta conuerſus ſit 3.10.7 & Maximinus. 3.10. 7.
Puer opportunè baptiſmi fit compos. 1 9.10.
De exiguo Chriſtianorum numero, lepida pueri Iaponij fidem Cath. ſuſcipere cupientis reſponſio. 1.8.7.
Viſà inſigni corona ſuper caput S. Iuliani & Angelorum multitudine, Celſus puer, parentibus fruſtrà reluctantibus, ad fidem conuertitur. 2.11.1.
Qua occaſione S. Pontius ad fidem Chriſti fuerit adiunctus. 2.11.4.
S. Herina de fide ab Angelo inſtruitur, à quo & introducitur Sacerdos, qui eam baptizet. 2 11. 11.
Michael puer Sinenſis fulgure ictus, vocem Dei audit, & conuertitur ad Chriſti fidem. 2.11.16.
De varijs ad fidem conuerſis. 2. 11. 21.

De virtute & efficacia fidei.

Leucippe S. Galactionis mater, inuocatis fruſtra dijs ſuis, ad fidē conuerſa ſterilitatis probrum euaſit. 1.2.7.
Mulier cum filiolo feruidè properat ad Martyrium. 2. 31. 6.
Hebrea mulier difficultate partus liberatur, vbi vouit ſe cum prole fore Chriſtianam, maritus audiens filium baptizatum, eum iugulat: ſed reſtituitur, cùm ipſemet fit Chriſtianus. 2 4.8.
Puer Catholico ritu baptizandus viuus reperitur; Caluiniſtico, mortuus. 1.11.4.

Pueri multa paßi vt fidem Cathol. ſuſciperent, vel ſuſceptam retinerent.

Puer in foſſam, quòd Chriſtianus fieri vellet, à matre coniectus, educitur, baptizatur. 1.8.4.
Egregium puellæ certamen pro fide Cath. ſuſcipienda. 1.8. 5.
Præſentem mortem contemnit puer pro fide. 2. 31. 13.
Pro fide flagra ſuſtinet puer. 2. 31. 14.
Puellæ in Chriſtianis exercitationibus infracta conſtantia. 2. 31.15.

Puer Iaponius dirè exagitatur à patre, ob fidem Chriſti ſuſceptam. 2.31.16.
Duorum cum Rege Mogor certamen egregium. 2.31.17
Pueri Malabares miros cruciatus à Turcis pro fide ſuſtinent. 3.15.5.
VVortinthonij pueri quatuor quanta paſſi ſint ab Angliæ miniſtris. ibid.§.7

Vt in fide ſit conſtanter ad mortem perſeuerandum.

S.Sophia cum filiabus Fide,Spe,Charitate,illuſtre ſuſtinent pro fide Martyrium. 3.4.12
S.Eulalia Barcinonenſis tyranno vltro ſe obijcit, tormentiſque crudeliſſimis. 3.4.11.
S.Paphnutius,& cum eo pueri 16. fidem liberrimè profitentur. 3.7.9.
Septem filij S.Felicitatis quo animo in fide perſtiterint, & ceruices gladio ſubiecerint. 3.10.10.
S.Hilariani libera vox in fidei profeſſione. 3.10.16.
S.Agnetis pro fide,& virginitate certamen egregium. 3.11 1.
S.Marinus atrociſſima quęque infracto animo ſuſtinet,vt fidem Chriſti retineat. 3.3.9.
Ioannes puer Hiſpanus membratim ſecatur,potiùs quam vt caſtitatis,& fidei caſtra deſerat. 3.11.4.
Iacobi pueri duodecennis in Iaponia perpeſſum cum parentibus Martyrium. 1.10.8.
Thomas & Petrus pueri Iaponij inſigne ſuſtinent pro fide certamen. 3.3.16.
Iuſti & Iacobi item Iaponiorum in fide conſtantia. 3.3.17.
Ludouicus 7. annorum puer, quàm conſtanter in cruce perſeuerarit. 3.5.8.

De fide miraculis apud Gentiles confirmata, & eorum conuerſione.

Magna Friſonum multitudo ad fidem conuerſa,ſuſpenſo & diuinitus liberato in Chriſtianorum & Gentilium conſpectu puero qui Ouo dicebatur. 2.3.8.
SS.Pergentinus & Laurentinus multos Gentilium ad fidem patratis miraculis conuertunt. 3.3.1.

S. Chriſtina orante, ſimulacrum Apollinis in fauillam redactum eſt,& ter mille homines ſunt conuerſi. 3.7.10.
Qua occaſione Indi finem Chriſ. acceperint à pueris duobus. 2.9.12.
S. Vitus, cùm Diocletiani filium à dæmone liberaſſet, & leonis ferociam ſigno crucis domuiſſet, mille homines, & amplius conuertit. 3.4.10.
Craton videns ſanitatem filio ſuo per S. Valētinum reſtitutam, fit Catholicus cum tota familia ſua. 2.7.34.
Antonius puer Neophytus, in fidei Cath. confirmationem, impoſtorum artes ſuperat. 2.20.30.
S. Hilarion Gazæ tres pueros depoſitos ſanitati reddit. 2.7.5.
Duo Chriſtiani ſeruantur incolumes, pagano inter vtrumque obtrito. 2.4.30.

Quod Catholici ad confirmationem fidei ſuæ miraculis claruerint.

S. Vitus Diocletiani filium à dæmone liberauit. 3.4.4.
S. Theodorus puer dęmonem à puero turpiter exire cogit. 2.32.12.
S. Agnes Præfecti filium à diabolo præfocatum ad vitam reuocat. 3.11.1.
S. Herina patrem ſuum ab equo indomito occiſum ſuſcitat, & ſic ad fidem conuertit. 2.11.11.
S. Floccellus cęcum, ſurdum, mutum ſanauit, & ad Chriſtum cōuertit. 3.11.5.
S. Robertus vlceroſos curat. 2.32.9.
S. Vitus manum Præfecti areſactam ſanat, 3.14.3. Patri item ſuo excæcato viſum reſtituit 3.14.6.
Pueri à B. Xauerio ſubmiſſi, morbidos curant. 2.32.16.
Multi inter nocumenta illæſi perſtiterunt pro fide. vt ſunt; quos feræ non attigerunt; S. Agapitus. 3.4.6.
S. Neophytus. 3.4.10. S. Priſca. 3.4.6. S. Venantius. 3.4.5.
S. Vitus. 3.14.6. S. Marinus. 806. & ſequenti. S. Iulianus cum Cello. 3.4.5. S. Secunda. 3.4.3.
S. Fauſta. 3.10.7.
S. Baſiliſſa. 3.15.6.
S. Mammes. 3.9.1.
SS. Fides, Spes, Charitas in medijs flammis integræ. 3.4.12.

S. Iu-

S. Iulianus in cuppa pice ardente plena illæſus. 3.4.5.
Pueri quatuor cum S. Lucilliano in fornacem accenſam iniecti ſunt, ſine læſione. 3.4.2.
S. Reparata lampades ardentes, & plumbum liquatum illæſa patitur. 3.4.1.
Celſus puer è maris profundo exit. 3.4.4.
Nimbus ignem S. Romano circumpoſitum extinxit. 3.4.8
S. Amandus ſigno crucis ſerpentem fugat. 2.20,22.

SYMBOLI.

ARTICVLVS I.

Vnum Deum eſſe.

PVer quidam vnum Deum conſtanter prædicat, & 70. deos Diocletiani contemnit. 3.7.9.
S. Romanus aſſerit deos colere impium eſſe: ad quod confirmandum puerum ex platea aduocat. 3.4.8.
SS. Claudius, Aſterius, & Neon, pueri, dum vnum Deum confitentur, & conſtanter idola contemnunt, glorioſo Martyrio coronantur. 3.5.6.

Deum eſſe trinum in perſonis.

Triſagon in cælo cani auditum per totum orbem ter pronunciari iubetur. 2.26.5.
Puer S. Auguſtinum docet myſterium *SS.* Trinitatis humana ratione non poſſe comprehendi. 2.2.3.
Trina baptiſmi immerſione, in honorem SS. Trinit. puer ſanatur. 1.11.6
Tres pueri Claudius, Lupertius, & Victoricus in confeſſione SS. Trinit. mortem læti operiuntur. 3.14.7.
Puer Adam ter lauari iubetur à D. Virgine, *In nomine Patris, & Filij & Spiritus ſancti*, vt à ſcabie capitis conualeſcat. 2.4.7.
Oſitha ter in nomine SS. Trinitatis vocata, tertio die, ex quo in flumen ceciderat, emerſit incolumus. 2.6.8.
B. Agneti montis Politiani V. MARIA tradidit gemmas tres, ad templum, confeſſione SS Trinitatis, tanquam ſolido fundamento conſtituendum. 2.25.16.

Deum eſſe omnipotentem, creatorem.

Non ferebat S. Hermannus puer Iouem vocari omnipotentem, Iunoni nomen diuinitatis attribui, &c. 2. 9. 8.
S. Petrus Martyr diſputat puer in patruum ſuum, & refutat errorem Manichæorum, qui Deum negant eſſe creatorem viſibilium, ſed diabolum. 2.22.2.

ARTICVLVS II.

De nomine IESV.

S. Edmundo IESVS nomine ſuo fronte inſignitus apparet. 2.25.1.
vide præceptum ſecundum.

ARTICVLVS III.

De perpetua Deiparæ virginitate.

Virgo ante partum, in partu, poſt partum ab infante pronunciatur. 2.4.8.
Puer ob Mariæ virginitatem decantatam, à Iudæis iugulatus, ex tumulo reſpondit. 2.4.6.

Chriſti conceptio, natiuitas.

Chriſtus primo inſtanti conceptionis ſuæ votum fecit crucis ſubeundæ. 1.4.4.
Miracula quæ in vtero B. Virg. annunciatæ euenerunt. ibid.
De Chriſti natiuitate. 1.5.7.
Quæ tempore natiuitatis Chriſti mira contigerunt. 1.5.8.
Virginis lac ſugit IEſus. 1.7.1.

De Sanctis, quorum primus ortus luce noua radiauit.

S. Heriberto naſcente lux inſolita refulſit. 1.5.28.
Cum ingenti lumine prodijt S. Auitus. 1.5.29.
Natus Dominicus apparuit ſtellam in fronte præferens adeo lucidam, vt eius immodico ſplendore totus orbis irradiaretur. 1.15.7
S. Carolo Borromeæo naſcente, fulgor ingens apparuit. 1.5.30.
Splendor S. Suiberti ortum irradiat. 1.5.25.
vide alia in natiuitate Sanctorum prodigia. p. 42. & ſeq.

Paruuli IESV recens nati anniuerſaria veneratio;& cunarum eius miracula. 1.8.0.

Præſepe Domini repræſentandi mos diu ante Chriſti ortum fuit apud Aegyptios. 1.8.0.

Præſepe Domini piè repræſentat S. Franciſcus & magna cum religione recolendum proponit. 1.8.3.

Præſepe Domini apud Indos magna hominum multitudine frequentatum; vbi infantulo Ieſu oblatus eſt infantulus. 1.8.17.

Hora natiuitatis ſuæ Chriſtus B.Claræ apparet. 1.8.4.

S.Bernardo reuelatur puer Ieſus nocte Natiuitatis. ibid.

Puella duodecennis ad cunas Chriſti anniuerſarias ſanatur. 1.8.7.

Infantis Ieſu præſentia feſtis natalibus dæmonem excludit. 1.8.9.

Peccatrix,conſiderata Chriſti infantia, maximè in ſpem erigitur. 1.8.10.

Religioſa quædam à diuturno morbo,imaginem infantis Ieſu venerans,curatur. 1.8.11.

Natiuitatis Chriſti imago inſculpta vnioni in corde B. Margaretæ inuento. 1.8.12.

Ieſum ex Mariæ manibus excipit. Catharina Bononienſis. 1.8.15.

Ida nocte Natiuitatis Ieſum ter vidit in Euchariſtia. 1.8.16.

Dominicus Chriſti infantiam piè contemplans, apparitione iucunda reficitur. 2.2.5.

S.Franciſcus quoque in ſtabulo naſci voluit. 1.5.9.

ARTICVLVS IV.

De Paſsione Chriſti frequenter à pijs recolenda.

S.Elzearius in vulnere lateris Chriſti ſe habitare dicit. 2.18.1.

S.Lutgardis in Chriſti pectore videns vulnus recens, diuino amore flagrat. 2.13.10.

Mater S. Edmundi vidit inſomnis eum ſpineam coronam geſtantem,quod eius inChriſti paſſionem affectum præſignificabat. 2.18.3.

S.Margaretæ Hungaricæ erga ſanctiſſimos Chriſti cruciatus deuotio. 2.18.8.

S. Elizabetha Regis Hungariæ filia coronam in templo humillimè deponebat, ex conſideratione coronæ Christi. 2.18.5.

B. Aloyſius lapillum inuenit velut Chriſti plagis inſignitum, eumque diu in honore habuit. 2.13.12.

Ioannes de Firmo puer annorum ſeptem ſecedebat ad meditandum de Paſſione Chriſti, ſeque horridè affligebat. 2.18.7.

De crucis imagine veneranda.

S. Catharinæ Genuenſis erga crucifixi imaginem deuotio. 2.18.9.

S. Edburga crucem & euangelium mundanis ornamentis præeligit. 2.18.2.

Apparet imago crucifixi ſupra templum flammis cinctum, & illæſum. 2.13.2.

Catharina, Illuſtriſſimi Sancij Roderiquez filia, conſiderans in crucifixo titulum, I.N.R.I. conuertitur. 2.13.13.

Albertus Comes ab auunculo ſolicitatus ad ſæculum repetendum, perſtat in propoſito, conſideratione ex crucifixo ſumpta & ipſum auunculum conuertit. 2.15.6.

Nicolaus Staurophorus audiens, *Qui vult venire poſt me*, &c. crucem fabricatus eſt, tulitque per orbis loca varia. 2.1.7.

Puer Achas viſo Chriſto in cruce nudo, accipit occaſionem admonendi matrem ſumptuoſis veſtibus ornatam. 2.21.6.

S. Birgittæ viduæ deuotio erga Chriſti paſſionem & crucem 2.18.10 apparet ei Chriſtus velut recens cruci fixus. ibid. Dæmon ei nocere non poteſt, obſtante Crucifixo. 2.18.10.

B. Petrus a Luxemburgo imaginem pietatis raptus contemplatur. 2.26.19.

Crux ſancta fronti Conſtantini Iudæi ſeſe indelebiliter impreſſit. 2.20.21.

S. Agnes montis Politiani cùm accepiſſet in vlnas ſuas puerum IESVM, crucem ex eius collo pendentem ademit, quæ etiam hodie ſeruatur. 2.18.6.

Gaſpar Belga feruida puerorum armatus manu, crucem ſtatuit in fano Sarracenorum. 2.31.4.

Puella cruce ex collo appenſa ſanatur. 2.20.34.

De vſu, & antiquitate ſigni S. Crucis.

S. Nazarius crucis ſigno ſe munit, qui baptizatus fuit à S. Lino. 3.4.4.
Cruce ſignauit ſe per totum corpus S. Maximinus, antequam ſe conijceret in ſartaginem. 3.10.7.
Theodorus ſquamis draconis oppreſſus, crucis ſignum formare non poterat. 2.11.10.
S. Edmundus crucis ſigno ſe armare prohibetur à dæmone. 2.18.3.
Pollex Eggythæ puellulæ, quò crucem formauerat, non putreſcit. 2.20.20.
Nouitius omiſſa benedictione, caulis folium comedens, dæmonem deglutit. 2.20.31.

Varij effectus ſigni Crucis.

Dæmon maximè horret ſignum crucis, & paſſionem Chriſti. 2.18.4.
Albertus Comes, dæmonem in forma mulieris elegantiſſimæ tentantem ſigno crucis in flammas abire præcepit. 2.14.4.
S. Amandus ſerpentem fugat. 2.20.22.
Puer ſagarum ſynagogam diſſipat. 2.20.23.
Alius cruce formata dæmonem tentatorem detegit, abigitque 2.20.24.
Conſtantinus puer, ex Iudæo Chriſtianus, ſigno crucis procacem puellam examinat. 2.20.26.
Saga parentum benedictione munitum puerum nequicquam faſcinate tentat. 2.20.25
S. Dunſtanus puer dæmonis terriculamenta fugat. 2.20.27.
Crucis ſignum Lycanthropi inſidias arcet. 2.20.19
Puer ſigno crucis dæmonem expellit. 2.20.28.
Puer ſcholaris dæmonem à puella exire compellit. 2.20.29.
Epiphanius ab inſolenti equo excuſſus, & grauiter afflictus, ſigno crucis à Cleobio erigitur. 2.3.25.
S. Vitus leonem domat ſigno crucis. 3.15.3.
Antonius puer Neophytus impoſtorum artes crucis ſigno ſuperat. 2.20.30.

Pueri, ob amorem Chriſti, crucifixi. 3.5.0.

S. Chriſtophorus, trimulus puer, Chriſti crucifigitur in modum. 3.5.2.

S.Hugo ſimiliter. 3.5.8.
S.Richardus crucifigitur. 3.5.4.
S.VVillelmus. 3.5.5.
SS Claudius, Aſterius, Neon. 3.5.6.
Puer quidam à Iudæis crucifixus. 3.5.1.
Ludouicus 7. annorum puer crucifigitur. 3.5.8.
Tres pueri ex numero 26. Nangaſachi crucifixorum, Ludouicus, Antonius, Thomas. 3.5.9.
Puer à Iudæis item crucifixus. 3.5.7.

Pueri in Paraſceue à Iudæis necati.

S. Puer VVernherus. 3.6.1.
Puella item à Iudæis necata. 3.6.2.
Septem alij pueri à Iudæis inciſi. 3.6.3.
Simon puer Tridentinus. 3.6.4.
Simeon alius eandem coronam meruit. 3.6.5.
vide etiam p. 663.

ARTICVLVS VI.

Aſcendit ad cælos.

Puella quædam de morte præmonetur in diem Aſcenſionis Chriſti: quo die & hora ad alteram migrat vitam. 3.1.9.
Pueri duo à puero IESV inuitati ipſo die Aſcenſionis. 3.1.10.
Infans in odium fidei intoxicatus à matre, ipſo die Aſcentionis mortuus, facie ſplendidiſſima cernitur. 3.8.6.

ARTICVLVS VIII.

De Spiritu S. tertia SS. Trinitatis perſona, ac de eius proprietatibus, & donis.

S. Emericus puer variam Monachorum puritatem diuinitus cognoſcit. 2.28.5.
S. Iuſtus puer nouem annorum prophetiæ dono claruit. 3.3.4.
Puer ante communionem pollet prophetiæ dono. 2.19.7.
Puer diuinitus afflatus Græcè loquitur, quod nunquam didicerat. 1.14.9.
S. Theodorus diſcendi facilitatem impetrat. 2.9.5.

S. Beatrix

S.Beatrix quinto ætatis anno totum pſalterium memoria tenebat,& contenta ibi myſteria penetrabat. 2.9.3.

De alijs diuino quodam afflatis fauore ad literas diſcendas, vide p.315.

Viſiones, ecſtaſes, reuelationes, quibus Spiritu S. afflati illuſtrantur. 2.26.0.

Sanctæ Catharinæ Senenſis raptus, reuelationes, ecſtaſes. 2.261.

S.Petrus Cæleſtinus Cælitum conſuetudine gaudet. 2.26.2.

Ingens de puero Cõſtantinopolitano in cęlum rapto prodigiũ. 2.26.4.

De pueri cuiuſdam vigilantis mirabili viſione. 2.26.8.

In altum eleuatur S.Lucas. 2.26.13.

S.Agnetis à monte Politiano viſiones, & raptus.2.26.eidem palla cæleſti rore immaduit. ibid.

S.Elzearij amor ecſtaticus. 2.26.17.

Virtus Spiritus S. in hoc quoque elucet, quod admodum pueri magno virtutis feruore polleant.

Quanta fortitudine duo S.Luciani diſcipuli, adhuc balbutientes, mortem paſſi ſunt. 3.10.3.

Quo animo puer tyrannum Dunaan momordit in femore, & inſilijt in ignem, vt cum matre Martyrij curſum conſummaret. 3.10.1.

Quanto rigore Ioannes de Firmo carnem ſuam à prima ætate afflixit. 2.23.8.

Quanta animi conſtantia S. Thomas Aquinas certamen cum parentibus inijt, vt optato Religionis portu potiretur. 2.15.2

Quanto cum gaudio Ludouicus puer ſeptem annorum crucem ſibi paratam eminus ſalutauit, & in ea lætus mortem crudelem expectauit. 3.5.8.

ARTICVLVS IX.

De Eccleſiæ notis: quod ſit ſancta in ſe, & in membris ſuis.

Agne-

Agnetis Virginis tredecennis ſanctitas, caſtimonia, ſapientia. 3.11.1.
Sanctitas Ruperti Confeſſoris, Bingionum Ducis. 2.29.16.
Theodori pueri ſanctitas admiranda, & S. Georgij pædagogio dignisſima.
Bernardini Sen. ſancta inſtitutio, mores, caſtimonia. 2.28.8.
Admiranda B. Aloyſij ſanctitas, pietatis, caſtitatis, auſteritatiſque ſtudio, ac miraculis plurimis conſignata. 2.7.40. 2.23.36. 2.23.35.
Sanctitas denique Edmundi, Petri Martyris, Margaretæ Hungaricæ, Eulaliæ, Aquilinæ &c.

De alia nota, dono ſcilicet miraculorum.

Puella dæmoni deuota, & ab eo occupata, exorciſmis ſanatur. 2.20.33.
S. Medardus litem miraculo dirimit. c. 32.10.
S. Vitus ſigno Crucis leonem domat. 3.16.5. & multa edit miracula. 3.15.6.
S. Benedictus puer vas confractum redintegrat. 2.32.3.
S. Gregorius Turon. Patrem ſanat, Tobiæ inſtar Angeli monitu. 2.32.4.
Pueri duo aſpidem comprehendunt. 2.32.5.
Puer reſtinguit incendium. 2.32.6.
S. VVernerus ex arida fontem euocat. 2.32.7.
S. Cataldus recens natus matrem mortuam excitat, aliaque ſtupore plena. 2.32.11.
Prodigioſa Benedicti pueri duodecennis geſta, circa pontem Auenionenſem. 2.32.13.
S. Theodorus puer dæmonem turpiter à puero exire cogit. 2.32.14.
S. Hermannus puer infantem defunctum ad vitam reuocat. 2.32.15.
S. Helenus puer prunas ardentes veſte illæſa defert. 2.1.9.
S. Genoueſa matri viſum reſtituit. 2.32.8.

De alia nota, dono caſtitatis, quod in Eccleſia reperitur ſingulare.

Parthenium Elzearij & Dalphinæ coniugium. 2.28.1.
S. Mariæ Oigniacenſis, poſt nuptias, illibata continentia. 2.28.15.

B. Aloyſij

B. Aloyſij puritas inſignis. 2.28.20.
De quodam puero Sodalitatis Parthenicæ, caſtitatem, vitæ præferente. 2.28.24.
alia exempla. v. p. 534. & ſeq.

De alia nota; quæ eſt, tot Martyrum ſanguis, etiam puerorum, tam conſtanter pro eadem fide effuſus.

Pueri capite truncati. p. 620. & ſeq.
In crucem ſuffixi 3.5.0.
Inciſione ex ſangues relicti. 3.6.1.
Trucidati, telis confoſſi. 3.7.0.
Aquis vel aliter ſuffocati. 3.8.0.
Lapidibus obruti, penitus contriti. 3.9.0.
Igne vel calore perempti. 3.10.0.
Iugulati, minutatim diſſecti. 3.11.0.
Vario tormentorum genere necati. 3.12.0.
Incerto mortis genere occiſi. 3.13.0.
Sponte ſua, ante ſupplicium pro fide morientes. 3.14.0.

ARTICVLVS X.

Remiſſionem peccatorum eſſe in Eccleſia.

IOannes Gerinus, poſt longam pœnitentiam, audit peccata ſibi remiſſa. 1.14.12.
Theodorus prauus initio puer, poſt conuerſionem, à dracone, qui morientem erat deuoraturus, liberatur. 2.11.10.

ARTICVLVS XI.

Carnis reſurrectionem probant tot ad vitam ſuſcitati.

ELias ſuſcitat filium Sareptanæ viduæ. 2.7.1.
Senex oblatum in ſporta puerum, vuarum inſtar, à morte ſuſcitat. 2.7.2.
Puer toto anno aquis inuolutus in mari, meritis S. Clementis, parentibus redditur rediuiuus. 2.7.11.
Infans mortuus ſepultuſque reuiuiſcit. 2.5.2.
Puer ſepultus reuiuiſcit. 2.5.12.
Aliud de reuocato ad vitam. 2.5.22.

Mira

Mira de puero item reſuſcitato à morte, die quintodecimo. 1.5.13.
Puer bimulus ſubmerſus ad viuos redit. 2.5.38.
Infans ſepultus effoditur, baptizatur. 2.5.40.
Infans diebus 17. ſepultus, vitæ reſtituitur. 2.5.18.
Einolphus propter obolum acceptum in puteo igneo poſt mortem cruciatur, & iuſtus redire ad corpus, ſanctius viuit. 2.11.13.
B. Xauerius puerum reſuſcitat. 2.7.39.

Sanctorum adhuc in terris degentium corpora interdum etiam affici dotibus corporum glorioſorum.

S. Auitus in lucem prodijt cum ingenti lumine. 1.5.29.
S. Agnes. Virgo & Martyr, in carcere, clariſſimo lumine circumfuſa fuit. 3.11.8.
S. Dominicus viſus eſt ſtellam habere in fronte, adeo lucidam, vt ſuo ſplendore totum orbem irradiaret. 1.15.7.
Ingens, de puero Conſtantinopolitano in cælum rapto, prodigium. 2.26.4.
S. Catharina Senenſis in oratione eleuatur à terra. 2.26.1.
Eadem virorum occurſum euitans, per aerem fertur. 2.28.13.
Item breui temporis ſpatio longum iter per aera conficit. 2.26.1.
In altum eleuatur S. Lucas in oratione. 2.25.13.
Idem legitur de B. Agnete montis Politiani. 2.25.16.
S. Reparata plumbo liquato perfunditur, item in caminum ardentem immittitur abſque læſione. 3.4.1.
SS. Iuliani & Celſi corpora, in cuppas ardentes pice & ſulphure immiſſa, nihil patiuntur, immo inſtar auri rutilant. 3.4.5.
S. Marinus in caldaria pice plena Deum glorificat; poſtea cùm ſerra lignea diuidendus eſſet, in nullo eſt læſus. 3.14.3.

De apparitione ſpirituum beatorum.

SS. Petrus & Paulus puero apparent, magna claritate conſpicui. 3.1.2.
Puer quidam Sanctorum Iuuenalis & Eleutherij ſplendorem vidit. 2.26.15.

S.Nicolaus opilioni cuidam morituro apparet. 3.1.4.
Galeazius puer moriens vidit B. Iacobum ſibi occurrentem, 3.1.8.
Multi S. Martyres apparent SS. Iuliano & Celſo, pro fide certantibus. 3.4.5.
S. Agnes parentibus ſuis ſe videndam præbet, ingenti lumine coruſcantem, multis Virginibus comitatam. 3.17.1.
Eadem Conſtantiæ Conſtantini filiæ apparet, ipſamque ab vlceribus, quibus tota coopetiebatur, ſanat. 3.16.11.
Puer ſe deueniſſe in paradiſum declarat. 3.17.3.

CAPVT II.

De Spe, & Oratione, qua ſpes fulcitur.

AMarames Moyſis pater, fiduciam ſuam in Deo collocans infantem papyraceo lectulo impoſitam ei committit 2.3.1.
Suſanna fiduciam omnem ſuam in Deo ponens, eius ſubſidium experitur, cum iam ad ſupplicium duceretur. 2.21.3.
S. Euſtachius amiſſa vxore ac liberis, ſuperata deſperationis tentatione, ſpem ſuam in Deo ponit, nec fruſtra. 2.3.22.
Genoueſa Palatina, ſpem ſuam, in extremis calumniæ malis, in Deo reponit. 2.4.2.
Peccatrix, conſiderata Chriſti infantia, maximè in ſpem erigitur. 1.8.10.
Seruus fiduciam ſuam in Deo collocans, domum dęmonibus plenam ingreditur, & cum eis luctatur. 2.1.10.

De deſperatione.

Deſperationis ſpiritu incitatus adoleſcens falſo Martyrij nomine, vitam ſibi eripere conatur. 2.4.12.
Theodorus prauus puer peſtilentia correptus, draconis fauces apertas deſperabundus videt. 2.11.10.

De timore Dei.

Ab ineunte ætate Samuel timere Deum didicit. item Ioas, Ioſias, Tobias. 2.8.2.
Daniel, Ananias, Azarias, Miſaël, nemine admonente, ſobriè, iuſtè, ac piè vixerunt inter Gentiles. 2.8.6.
Si neon Stylita timorem Dei docetur ab Abbate Timotheo, 2.11.8.

S.Baſi-

S. Baſilius nutrici ſuæ gratias agit, quòd ab ea pietatis ac timoris Domini præcepta didiciſſet. 2.8.9.

S. Fredericus libenter ſe viris Deum timentibus adiungebat, & ijs eum mater, literas diſcendi gratia, commendabat, à quibus peccati vitandi rationem diſceret. 2.8.10.

Theodoſij Minoris, & Pulcheriæ Aug. ſancta ſecundum Dei leges inſtitutio. 2.8.12.

Quàm timuerit Blancha filio ſuo Ludouico peccatum mortiferum. 2.8.13.

Quanta ſolicitudine S. Dionyſia S. Maioricum filium ſuum in timore Dei inſtituerit, ſolidaritque. 3.12.2.

Franciſci Borgiæ honeſta in pietate ac timore Dei educatio. 2.8.14.

Orationis & pietatis ſtudium in pueris. 491.

Deuotio Samuelis. 2.24.1.

S. Bernardini propenſus in religionem animus. 2.24.2.

Orationis ſtudium in S. Guidone. 2.24.3.

S Claræ pietas innata. 2.24.7.

S. Robertus Malateſta primis ab annis orationi addictiſſimus. 2.24.8.

Item S. Malachias. 2.24.9.

S. Martinus adhuc ethnicus licet, pietati deditus. 2.24.10.

S. Elizabetha Regis Hungariæ filia S. Ioannem Euang. patronū eligit, colitque. 2.24.11.

S. Margaretæ admodum pia infantia. 2.24.12.

B. Petrus Damianus inuento nummo, ſacrum fieri curat. 2.24.13.

B. Thereſiæ pij gemitus, vita. 2.24.15.

Pietatis ſtudium in Felice Virgine. 2.24.16.

Pueri Firandini ad ſignum Angelicæ ſalutationis in genua procumbunt. 2.24.18.

Orandum perſeueranter, frequenter, feruidè.

S. Thomas quinquennis duas orat horas. 2.24.4.

Pſalmis noctes traducit S. Emericus. 2.24.5.

Longa S Edmundi oratio. 2.24.6.

Beatricis longæ preces. 2.24.14.

Eleutherius Abbas ſtatuit, vt nullus ea die Monachorum panem guſtaret, donec dæmoniacus liberaretur. 2.7.23.

S Valen-

S.Valentinus diem & noctem integram oratione, clauſo oſtio, pertranſit, vt filium Cratonis ſanet ab ægritudine. 2.7.34.
S.Malachias frequenter orationes eiaculatorias emittit. 2.24.9.
Aſſiduæ orationis ſtudium in B.Aloyſio ſingulare. 2.24.17.
S.Thomas tentatus à meretricula, feruidæ incubuit orationi. 2.15.2.

Quibus geſtibus cærimonÿſve orari ſolitum.

Elias ſuſcitando filium Sareptanæ viduæ expandit ſe, atque mẽſus eſt ſuper eum tribus vicibus, & clamauit ad Dominum. 2.7.1.
Pernoctare ſolitos fuiſſe fideles, & cum lacrymis. 2.4.3.
Proſtrato in terram corpore orare conſueuerant. 2.7.30.
Animo in Deum intento ſuper puerum à morte ſuſcitandum incubuit ſenex. 2.7.2.
Oculis ad cælum eleuatis orabat Damaſus. 2.7.20.
Procidens in faciem ſuam, & ingemiſcens orabat Theodorus. 2.13.11.
S.Clara nudis genibus. 2.24.7.
Expanſis brachijs & coniectus in genua S.Malachias. 2.24.9.
Brachijs in crucem expanſis, ore ad terram applicito, nudis genibus. 2.26.5.

Oratio innocentium puerorum ab alijs ſæpe ad res magnas adhibita.

Iſraëlitæ, infantes proſterni iuſſerunt contra faciem templi Domini, vt Holofernis graſſantis impetum auerterent. 2.1.3.
Puerorum agmen S. Henricum Imp. ad miſericordiam flectit. 2.1.4.
Pueri ciuitatem Lemouicenſem defenderunt. 2.1.5.
Ingens inſontium puerorum agmen, ad agendas Deo gratias adhibitum. 2.1.6.
De Nicolao Staurophoro, infantes ad Litanias inuitante. 2.1.7.
Innocentiam puerilem magni fecit ad precandum Gerſonius. 2.1.8.

Digitized by Google

De vi & effectu orationis.

S.Benedictus puer, vas confractum redintegrat. 2.23.3.
S. Mammes impetrat à Deo cibos ad famem depellendam. 3.9.1.
S.Agnes oratione flammas extinxit. 3.12.4.
S.Floccelius leonem interfecit. 3.12.9.
Maiores in literis S.Thomas Aq. progreſſus fecit oratione, quã ſtudio. 2.9.4.
S.VVinvvalocus horridam tempeſtatem oratione diſpellit. 2.16.2.
Idem crus puero fractum reſtaurat. 2.25.6.
S. Bonifacius puer, oratione vulpem ad reſtitutionem cogit. 2.25.2.
Idem horreum, quod eleemoſynis euacuauerat, oratione facta tritico replet. 2.29.17.
S.Patritius puer fuſa prece, dura ſeruitute liberatur. 2.25.3.
Puer ad matris tumbam orans, eam ex Purgatorio educit. 2.25.4.
S. Margareta Hungarica in tenebris ſolem lucentem efficit. 2.25.5.
Ventis mutatis rates Oceano demerſas S. Cuthbertus ad littus reuocat. 2.25.7.
Procellam ingentem ſedat S.Clarus. 2.25.8.
Idolum in puluerem redigitur oratione SS. Pergentini, & Laurentini. 3.3.1.
Item oratione SS Iuliani & Celſi. 3.4.5.
B.Aloyſij preces haud vnquam irritæ. 2.25.9.
Puer ſeni à ruſtico oblatus in ſporta, vuarum inſtar, ſuſcitatur vi orationis. 2.7.2.
S.Vincentius puerum ſectum, coctum, elixum, oratione prorſus reſtituit. 2.7.8.
Puer Damaſi Papæ precibus ex baptiſmali fonte, in quem deciderat, poſt horæ ſpatium viuus educitur. 2.7.20.
Puerulum ruina parietis penitus contritum, oratione ſanat S. Benedictus, & ad opus perficiendum remittit. 2.7.24.
Fratrum oratione expulſus draco fugit, qui Theodorum iam iam deuoraturus acceſſerat. 2.11.10.
Salomon ſapientiam precibus impetrat. 2.25.1.

Digitized by Google

De Oratione Dominica.

PETITIO I.

De ſanctificando Dei nomine.

Infantes Hebræi Chriſto acclamant inſigni acroamate. 1.12.2.
S.Maximinus cum S.Fauſta & S.Euelaſio qualiter Deum ſanctificauerint in ſartagine, ſignãdo ſe per totum corpus, & dicẽdo, *Vbicumque fuerint duo aut tres congregati in nomine meo, illic ſum in medio eorum.* 3.10.7.
Pueri tres Ludouicus, Antonius, Thomas, quomodo Dei nomen ſanctificauerint, canentes in cruce Pſalm. *Laudate pueri Dominum, laudate nomen Domini, &c.* 3.5.9.

PETITIO II.

Deſiderium patriæ cæleſtis.

Mirus rerum humanarum contemptus in S. Elzeario, & amor cæleſtium. 2.25.17.
Quanto tenebatur deſiderio cæleſtis patriæ, peruigilio Virginis Aſſumptæ, Agnes montis Politiani. 2.25.16.
Paruuli duo puerum Ieſum, cui iam aliquoties ientaculum appoſuiſſent, rogant vt eos viciſſim inuitet in domo Patris ſui. 3.1.8.

PETITIO III.

Voluntati diuinæ noſtram eſſe accommodandam.

S.Elzearij mater petit à Deo, vt tollatur potius è medio, quàm vt aliquando ſit rebellis diuinæ voluntati. 1.16.5.
In re aduerſa vt ſe diuinæ voluntati reſignarit S. Euſtachius. 2.3.22.

Deum facere voluntatem timentium ſe.

Paruulus IEſus ſimplicis pueri voluntatem facit. 2.1.15.
S.Macloulus veſte illæſa defert prunas, ad lychnum accendendum, qui iam erat diuinitus accenſus. 2.30.1.
S.Margareta Hungarica in tenebris ſolem lucentem efficit. 2.25.5.
Paruulus Ieſus virgini cuidam videre ſe cupiẽti, ex voto offert. 2.26.5.

Euſebius & Theodula S. Modeſti parentes, in carcere Deum precati, exauditi ſunt, & ſimul ibidem animas Deo reddiderunt. 2.3.12.
Theodatus & Ruffina, S. Mamantis parentes, haud longè diſſimilem à Deo impetrarunt, in carcere, vitæ exitum. 2.3.9
B. Aloyſij preces haud vnquam irritæ. 2.25.9
Pueri religioſi ac ſimplicis voluntatem facit Chriſtus. 3.1.2.
Simile ferè habes de puero Luſitano. 3.1.8.
S. Marinus poſt orationem ſpiritum Deo reddidit, antequam decollaretur. 3.12.10.
Idem contigit S. Aquilinæ & alijs, de quibus vide. 3.12.5. & 6.

PETITIO IV.

Diuinæ prouidentiæ circa pueros morbo, periculiſq; eripiendos, miracula. 183.

Mirificè Moyſes papyraceo lectulo Nilum enatauit. 2.3.1.
Ioas infans cædi deſtinatæ ſubducitur. 2.3.2.
S. Theodoro ſanitas reſtituitur. 2.3.5.
S. Morontus ex equo infans deiectus, nihil læſus fuit. 2.3.6.
Admiranda Dei circa S. puerum Ephræm Syrum, actuſque humanos, prouidentia. 2.3.7.
Mamas infans carcere eximitur. 2.3.9.
Ad maris accedentis littus dormienti Maclouio adnaſcitur inſula. 2.3.13.
S. Petrus Damianus, crudeli matris decreto pene necatus, liberatur. 2.3.14.
Puero iam iam à patre occidendo tempore famis, & vorando, ſuccurritur. 2.3.15.
S. Bernardus ęger ſtatim ſaneſcit, incantatrice pulſa. 2.3.16.
S. Hermannus à fœda ſcabie liberatur. 2.3.17.
Dei ſubſidium S. Ludgeri mater, adhuc infans, atque adeo ipſe Ludgerus, experitur. 2.3.20.
S. item Germanus Dei prouidentia ſeruatur in vtero crudelis matris, poſteaque à veneno. 2.3.21.
SS. Agapitus & Theopiſtus, S. Euſtachij filij, feris diuinitus eripiuntur. 2.3.22.
B. Thomas Morus in ripam fluminis illæſus conijcitur. 2.3.27.

B. Phi-

Digitized by Google

B. Philippus Nerius in præcipiti caſu ſeruatur. 2.3 29.
Puer in cubiculo obſcrato derelictus à patre, quòd Catholicos ſequeretur, miraculosè liberatur. 3.15.1.

Diuina prouidentia quo ad victum, & veſtitum.

Iſmaëli ſiti laboranti Deus ſubuenit. 2.6.1.
S. Anſelmo fame laboranti ſuccurritur. 2 3.4.
Codratus infans diuinitus educatur. 2.3.10.
Infans à capra enutritur. 2.3.12.
S. Albinus, alijs perplutis, intactus à pluuia perſeuerat. 2.3.18.
S. Medardus ruente nimbo protegitur ab aquila. 2.3.19.
S. Simeon Stylita ab omni cibo abſtinens, cæleſti paſcitur Ambroſia. 2.23.5.
Aquila cibos S. Vito detulit. 3.14.5.4. ſubmed.
S. Neophytus ab Angelo nutritur. 2.6 11.
S. Frederico auxilia perficiendis ſtudijs, miraculo panduntur, 2.9.15.

PETITIO V.

Dimittenda proximo iniuria.

S. Modeſtus Patriarcha Hieroſolymitanus humaniſſimè excipit eos, à quibus inſtar Ioſephi venditus fuerat. 2.3.12.
Malum in bono vincit B. Benedictus. 2.31.26.
Puer acceptam iniuriam remittit. 2.31.27.
Vide ca. 3. de dilectione inimicorum.

PETITIO VI.

Vtilitas tentationum, ac tribulationum.

S. Herlucæ Deus afflictiones immittit, vt defectus corrigat, & innocentiæ retinendæ meminerit. 2.11.2.
Tribulationes S. Euſtachio in magnam vertuntur lætitiam. 2.3.22.
Theodorus peſtilentia percutitur, apertis faucibus draconis terretur, longa ægritudine affligatur, vt reſipiſcat. 2. 11. 20.
S. Catharina S. Birgittæ filia, ludos pueriles, à dæmone flagellata, deſerit. 2.11.14.
Michaël puer Sinenſis, fulgure ictus, ad fidem conuertitur. 2.11.16.

Digitized by Google

Adoleſcens graui afflictus ægritudine, & iudicij apprehenſione conuertitur, ſtatuitque fieri Capucinus. 2.11.19.

De tentationibus quibus vtitur Mundus, & modo ijs reſiſtendi.

Venit, vt Catharinam ad ſæculum reuocaret adoleſcens Iudęus, ſimulato baptiſmi deſiderio, ſed ei loqui recuſat ipſa conſtanter. 2.15.5.
Albertus Comes ab auunculo ſolicitatus ad ſæculum repetendum, perſeuerat in propoſito, conſideratione à Crucifixo ſumpta. 2.15.6.
S. Thomas, venientes ad ſe à religione auocandum, ſorores, cōuertit; vnde earum altera Monaſterium ingreditur. 2.15.2.
Ad mundum vincendum inſtitutionem probam, & exercitationes aſceticas plurimum valere, docetur exemplo pueri cuiuſdam Anachoretæ. 2.15.4.
Mundi contemptus inſignis in puero Celſo. 2.11.1.
Quomodo Theodorus ſplendidam patris domum, & epulas paratas contemnens conuerſus fuerit. 2.13.11.
S. Margareta Hung. laudes humanas, & regios honores contemnit. 2.26.11.
B. Aloyſij Gonzagæ apophthegma in contemptum Nobilitatis. 2.26.12.

De modo vincendi tentationes Carnis.

S. Edmundus carnis petulantiam coërcere à pia matre docetur. 2.23.6.
Idem bina, aduerſus totidem mulierculaṙum tentationes, remedia adhibet. 2.28.3.
S. Thomas venientem ad ſe meretriculam titione fugat, & orationi feruidè incumbit. 2.3.2.
Conſtantinus, ex Iudęo Chriſtianus, crucis ſigno procacem mulierculam repentè exanimauit. 2.20.21.
S. Bernardinus viro impudenti pudicus puer alapam impegit. 2.28.8.
Idem ſolicitantem ſe ad ſcelus nefarium, lapidibus inſequitur. 2.28.10.
Victrix S. Agnetis pudicitia. 2.28.12.
S. Domna vt tentationes & præſentia pericula effugeret, ſimulauit amentiam. 3.2.7.

Pueri

Pueri ad malum ſolicitati admonitio ſalutaris. 2.21.11.
Adoleſcentulus quidam contra fœdas ſomni imagines ſtrenue pugnat. 2.28.23

Quibus nos impetit tentationibus dæmon, quiſve modus ijs reſiſtendi.

S. Theodorus puer ad ſe præcipitandum tentatur à condiſcipulo ſuo Gerontio, cuius formam dæmon induerat. 2.7.17.
Idem nimia auſteritate, ſuaſu dæmonis, ſuſcepta, in morbum incidit, & à S. Georgio, pulſo dęmone, ſanatur. 2.7.16.
Dæmon in forma mulieris elegantiſſimæ Albertum Comitem tentat. 2.14.4.
Dæmon adoleſcentem varijs cogitationibus tentat, & nunc culpam minuendo, nunc aggrauando, etiam in deſperationem agit, falſo Martyrij nomine. 2.4.12.
Puer dæmonem tentatorem tandem detegit, abigitque. 2.20.24
Dęmonum, cum Angelo Cuſtode, dę anima infantis, certamen. 2.6.7.

Variæ dæmonum apparitiones & illuſiones, ex quibus etiam eorum imbecillitas apparet.

Dæmon S. Magaretæ Rauennati infeſtus eſt, eamque capillis trahit. 2.32.4.
Dæmon apparuit S. Benedicto, & pergens ad fratres, parietis euerſione puerum obtriuit. 2.7.24.
Infans tetri ſpiritus infeſtatur aſpectu. 2.5.25.
Dæmones S Theodorum territant, euntem ad oratorium S. Georgij, à quo etiam defenditur. 2.7.16.
Dæmon extincti cuiuſdam improbi Aduocati cadauer ingreſſus, cunctos infeſtat. 2.20.28.
Dæmones quomodo ſe inuicem ad fallendos homines incitent. 2.13.7.
Nocte Natiuitatis, ab omnibus Monaſterij locis, & latibulis excluſus eſt. 1.8.9.
Dæmon relicto corpore reliquo pedi tantum inſidere ſinitur; tandem etiam expellitur. 1.17.4.
Seruus vnicus ſigno crucis armatus, cum dęmonibus luctatur, & eis infantem eripit. 2.1.10.

Digitized by Google

S.Edmundo puero precante, dęmon, qui eum infeſtabat, inter lectum & parietem decidit, eiuſque gutture apprehenſo Edmundus eum adiurat. 2.18 3.

Diabolus centipes, & centimanus S.Birgittæ apparet, ſed nil ei nocere poteſt, ob Crucifixum. 2,18.10.

PETITIO VII.

De fiducia in rebus aduerſis ad Deum habenda, vide ſuprà de Spe.

De liberatis à malo tum corporis, tum animæ.

Serapion publica peccati ſui accuſatione, à praua conſuetudine prorſus liberatur, & de eius pectore dæmon exit, cum pędore ſulphureo. 2.11 4.

Dæmon in forma hirſuti vermis egredi cogitur ex puella. 2.20.29.

Item ex alia iterum. 2.20.31.

A puero dęmon profligatur aqua luſtrali. 2.20 19.

Puella dæmoni deuota, & ab eo occupata, exorciſmis liberatur. 2.20.33.

Eleutherius Abbas dæmoniacum ſanat. 311.

Puer dæmonis infeſtatione liberatur. 2.20 9.

Puer ex dæmonis præſtigijs & poteſtate eripitur. 2.20 7.

De alio eiuſdem argumenti. 2.20.8.

De alijs liberatis à malo item corporis & animæ, vide Petitione 4. & 6.

De ſalutatione Angelica.

AVE MARIA.

De ſalutationis Angelicæ vſu, & iteratione.

S. Margareta Hungarica vbicumque videbat V. Mariæ imaginem, Salutationem Ang. proferebat. Millies eandem repetebat in ſingulis eius feſtiuitatibus, toties humi ſe proſternens. 2.27.4.

S.Catharina Sen. aſcendens, deſcendenſque, ad ſingulos gradus flectit, & dicit AVE MARIA. 2. 17.2.

Apparet cuidam piæ mulieri puer Ieſus, & ab ea rogatur num teneat Aue Maria. 1.8.6.

S.Edmundus D.Virginem accipiens in ſponſam, digito ſtatuæ eius

eius inſeruit annulum, cui inſculpta erat Angelica ſalutatio, quæ etiam miraculosè inſculpta apparuit annulo ipſius Edmundi, cum quo ſepeliretur. 2. 17. 7.

Infans ſemeſtris dicit cum omnium ſtupore Aue Maria. 1. 12. 9.

Pueri Firandini ad ſignum Angelicæ ſalut. in genua procumbunt. 2. 24. 18.

De Salut. Angelica vtilitate.

Puero Adæ ante oratorium clauſum ter Aue Maria dicenti, vltro apertum eſt oſtium, vbi ipſi viſa eſt D. Virgo multo cum ſplendore. 2 2 7.

Ex ſepulcro Salauni pueri prodijt lilium, cuius folijs inſcripta erant aureis literis hæc verba Aue Maria. 3. 16. 9.

Surdi quatuor à natiuitate, ac muti, dicunt Aue Maria. 2. 7. 15.

Puer, cum dicit Aue Maria, fluctibus eripitur. 2. 17. 18.

Et benedictus fructus ventris tui.

Paruulus IESVS dicens AVE MARIA, ad iſta verba, *Benedictus fructus ventris tui*, diſparuit. 2. 27. 5.

Portenta de naſcituris viſa, auditaque. 1. 3. 1. & ſeq.

Mira de pueris adhuc vtero materno concluſis. 1. 4. 1.

IESVS.

De nomine IESV, vide Articulo ij.

Ora pro nobis peccatoribus.

Benedictus Goeſius à Deo per Deiparæ interceſſionem impetrat veram contritionem, & peccatorum remiſſionem. 2. 2. 10.

Puer quidam patrocinio D. Virginis gratiam rite confitendi mirè impetrat. 2. 17. 15.

B. Virginis patrocinio Eskillus reſipiſcit, & ab igne liberatus, ſibi ad agendam pœnitentiam reſtituitur. 2. 11. 12.

Adoleſcenti conuerſionem impetrat B. Virgo; & eum Monaſterio ipſa offert. 2. 13. 10.

In eius templum confugiens Iudæus tangitur, baptiſmum efflagitat. 2. 4. 8.

Digitized by Google

Nunc,& in hora mortis.

B.Virginem ſuis ſeruis in articulo mortis adeſſe.

Muſa puella inuitatur ad cælum à D. Virgine. 2.32.16.
Adoleſcentulus de morte ſua felici præmonetur. 3.1.11.
B.Virgo adoleſcenti Sodalitatis in morte ſuccurrit, dęmones abigit. 3.1.12.
Alteri ſe,cum filio,& Angelo Cuſtode viſendam præbet,cumque accerſit. 3.1.13.
B.Virgo viſa eſt ad tumulum Studioſi cuiuſdam. 3.16.13.
De liberatis à morte impendente,vel poſt mortem reſuſcitatis, vide paulò poſt.

De Roſarij pietate admiranda.

Roſario frequenter ac piè recitato Blanca Ludouicum Regem concepit. 1.2.13.
S.Clara congerie lapillorum vtitur loco Roſarij. 2.17.3.
Puer quidam B. Mariæ Roſarium quotidie offerre ſolitus, fluctibus eripitur. 2.17.10.
Alius è medio mari liberatur. 2.4.11.
Adoleſcens cùm à dæmone tentaretur ad ſe ſubmergendum, memor ſe nondum eo die dixiſſe Roſarium, illud percurrit, eique Virgo ſuccurrit. 2.4.12.
Puer ſuadet recitari Roſarium ad ſedandas carnis tentationes. 2.21.11.
S. Catharinæ ope, rupta Roſarij fidicula puero colligatur. 2.7.42.

De Cantico Salue Regina.

Salue.

Viſa eſt D.Virgo Religioſos ſalutare,& cōplexu ſuo eis gratias agere,quòd exhortationibus iuuenes ad bene viuendum excitarent. 2.17.13.

Mater miſericordiæ.

Matris miſericordiæ ſubſidium in morte puer quidam experitur. 3.2.4.

Vita.

Vitam eam eſſe teſtantur tot vel præſeruati à morte, vel etiam ſuſcitati. vide paulò infra.

Ad-

Aduocata.

MARIA viſa eſt ab infante, Deo pro nobis ſupplicare. 1.14.5.
Puer præ ingenti pecunia Dei Matrem ſibi aduocatam eligens, à S. Ioanne Eleemoſynario ditatur. 2.17.12.

Et IESVM, &c.

Maria multis filiolum ſuum, etiam in hac vita, fruendum dedit. B. Angelæ de Fulginio 1.8.13. Catharinæ Bononienſi nocte Natiuitatis. 1.7.15. Simeoni. 1.16.3 Faſtredo. 2.2.8.
B. Stanislao, cùm in eius lecto ipſum collocauit. 2.2.9. Sacerdoti in miſſa dubitanti. 2.2.23 Agneti montis Politiani. 2.18.6 puellæ cuidam amantiſſimæ. 3.2.10.

O clemens, O pia, O dulcis.

Clementem, S. Hermannus experitur. 2.4.1.
Piam, mulier amiſſum filium requirens. 2.5.14.
Dulcem, alia. 2.4.4.

Cultus B. MARIAE V. 401.

Quid in honorem B Mariæ factitare ſolitus ſit S. Bernardinus Senenſis 2.17.1.
Quid S. Catharina Senenſis. 2.17.2.
Quid S. Clara. 2.17.3.
Quid S Margareta Hungarica. 2.17.4.
Quid Thereſia Mater. 2.17.5.
S. Lydvvinæ erga imaginem B. V. M. deuotio. 2.17.6.
S. Edmundus B M. ſibi in ſponſam aſſumit. 2.17.7.
S. Elzearius B M. Virgini ſua omnia commendat. 2.17.8.
Rachel Hebræa virgo Deiparam colit impenſius, ob idque ad baptiſmum perducitur. 2.17.9.
Puer præ pecunia Dei matrem eligit, ideoque ditatur. 2.17.12.
Pueri in cultu B. Virginis conſtantia. 2.17.14.
Puellula B. Virginis cultui valdè addicta, ab ea Lauretum adducitur. 2.5.5.
S. Birgitta B. Virginem M habet ſibi familiarem. 2.26.3.
Maria, ſemper Virgo infantis voce pronunciatur. 2.4.8.
Voto parentum D. Virgini nuncupato, impetratus fuit ſanct. Andreas Feſulanus. 1.3.2.
Thomas à Kempis ob intermiſſa deuotionis exercitia, corripitur à B. V. 2.17.13.

Rectè

Digitized by Google

Rectè templa in honorem Deiparæ V. erigi.

Genoueſa Palatina ob beneficium à B. V. acceptum, ipſi templũ conſecrari curat. 2.4.2.
Puellæ duodenni B. Virgo apparet, ſacellumque ſibi erigi iubet. 2.26.10.
Agneti montis Politiani tres gemmas tradit B. Virgo, ad templum in eius honorem ſtatuendum ; quod ipſa fecit poſtea Angeli monitu. 2.26.16.

De beneficijs ſpiritualibus, à D. Virgine conceſſis.

Eskillus patrocinio D. Virginis reſipiſcit. 2.11.12.
Puer ad mentem redit meliorem. 2.11.19.
Puer ab effrena vitæ libertate reuocatus, Sodalitati B. V. adſcribitur. 2.11.20.
Puer è Sodalitio B. Mariæ, gratiam rite confitendi impetrat. 2.17.15.
Puerum B. Virgo, mortem ſibi falſo martyrij nomine conſciſcẽtem, impedit. 2.4.12.
De Rachele ad baptiſmum perducta, vide 2.17.9.
Quomodo D. Virgo ſuis adſit in articulo mortis, vide ſupra de Salutatione Angelica: *Nunc & in hora mortis.*

De beneficijs temporalibus.

S. Hermanni egeſtatem pia Mater pecunia inexhauſta ſubleuat. 2.4.1.
B. Virgo procurat pauperculæ virgini pſalterium. 2.4.10.
Eius patrocinio cerua prębuit vbera filiolo S. Genoueſæ, in ſiluis agenti. 2.4.2.
Amiſſus in ſyluis puer in brachia matris conijcitur. 2.5.14
Vide etiam. 2.17.12.

De beneficijs B. Virg. corporalibus; & primo de mortuis ad vitam ſuſcitatis.

Infans à patre iugulatus, vitæ reſtituitur. 2.4.8.
Puer ob Mariæ Virginitatem decantatam, à Iudæis iugulatus, ex tumulo reſpondet. 2.4.6.
Infans mortuus reuiuiſcit. 2.5.2.

Infans

Infans tres dies mortuus, mirè ab inferis exit. 2.5.3.
Puer diu amiſſus, & in voragine mortuus repertus, vitam recuperat. 2.5.9.
Puer faſcia ſtrangulatus, ſpiritum & vitam recepit. 2.5.11.
Puer ſepultus reuiuiſcit. 2.5.12.
Mira de puero item reſuſcitato, aut ſub terris ſeruato, non ſine alijs ſtupendis. 2.5.13.
Infans in bullienti lebete coctus, vita donatur. 2.5.15.
Infanti multis diebus ſepulto vita reſtituitur. 2.5.18.
Puer reuocatur ad vitam. 2.5.22.
Puer mortuus antequã natus, vita donatur, ac baptizatur. 2.5.26
Mulier ſterilis parit prolem, eaque mortua, reuocatur ad vitam. 2.5.27.
Puer in thermis Badenſibus ſubmerſus, vitæ reſtituitur. 278.
Puer bimulus ſubmerſus ad viuos redit. 2.5.38.
Infans ſepultus effoditur, baptizatur. 2.5.40.

De ſeruatis à ſubmerſione.

Puellula Lauretana è puteo liberatur. 2.5.6.
Puer Roſarium D. Virgini quotidie recitare ſolitus, è medio mari liberatur. 2.4.11.
Puer in Moſa iam mergendus, educitur. 2.5.10.
Puer ex medijs vndarum vorticibus eripitur. 2.5.21.
Puella longo fluminis allapſu, iucundiſſimè ad ripam defertur. 2.5.33.
B. Virgo puellam in puteo tutatur. 2.5.39.
Puer quidam B. V. M. Roſarium quotidie offerre ſolitus, fluctibus eripitur. 2.17.10.
Alius item dum recitat Aue Maria. 2.17.11.
Puer miraculosè præſeruatur à ſubmerſione. 2.5.19.

Pueris vario morbo affectis, incolumitatem à B. Virgine reſtitutam eſſe.

S. Petro Cæleſtino erutus oculus reponitur. 2.4.3.
Cęcæ infanti lumen redditum oculorum. 2.5.7.
S. Adelberto puero ſanitas, voto nuncupato reſtituitur. 2.4.9.
Puer curatur à febri. 2.4.13.
Maria deuoti ſibi pueri Adam ſcabioſum caput curat. 2.4.7.

Infan-

Digitized by Google

Infanti truncata membra reſtituuntur. 2.5.4.
Puer graue infortunium paſſus, fit repentè ſanus. 2.5.16.
Puer periculoſo gutturis incommodo liberatur. 2.5.17.
Heroina Royſinia calculo laborantem filium B. Virgini deuouente, ſubitò puerulus calculum eijcit. 2.5.20.
Puella claudicans, correcta. 2.5.30.
Strumoſa & vlceroſa mirificè puella ſanatur. 2.5.31.
Puer cultro transfixus à morte præſeruatur. 2.5.35.
Puer ſub onerato lignis carro grauiter colliſus, ſanatur. ibid.
Puero tranſuerſum os excutitur ex gutture. 2.5.8.
Ob tranſmiſſum ad guttur lapillum perſicum periclitans, liberatur. 2.5.23.

Alij alijs exempti periculis, malisve.

Mutus ab ortu infans linguæ vſum recipit. 2.5.32.
Puella veneficijs infeſtata, ab ijſdem, miraculo ſtupendo eximitur. 2.5.24
Puella à dæmone liberatur. 2.4.14.
Infans tetri ſpiritus infeſtatione liberatur. 2.5.18.
Mulier Nobilis quatuor filios per altiſſimam feneſtram inoffenſos proicit. 2.5.1.
Puer Iudæus in fornacis ardore illæſus inuenitur. 2.19.9.
MARIA filium Viduæ, quæ ei puerum IESVM pia ſimplicitate ex vlnis abſtulerat, vinculis exſoluit. 2.4.4.
Simili coactione Maria paruulam à lupo liberat. 2.4.5.
Infantem abreptum lupus referre cogitur. 2.5.25.
Raptum puerum lupus intactum dimittit. 2.5.34.
Infans cunis incendio crematis, lubibundus inuenitur. 2.5.28.

De blaſphemorum in Sanctiſſimam Dei matrem, pœnis.

Mulier in B. Virginem blaſphema genuit aefrendes. 1.5.34.
Vir in B. Virginem Lauretanam, eiuſque filium iniurius, punitur. 1.5.32.

CAPVT III.

De charitate, & Præceptis.

De charitate in Deum.

QVidam prima lectione, in ſcholis audiens explicari hæc verba; *Diliges Dominum Deum tuũ ex toto corde tuo:* quòd ſatis multa audiſſet, egreſſus eſt. 2.11.7.
S.Elzearij amor ecſtaticus. 2.25.17
Amore IESV Chriſti moritur puellula. 3.2.19.

De charitate in proximum.

Zelus animarum in S.Clemente Ancyrano puero. 3.7.7
S.Catharina Senenſis 8. annorum puellula, valde diligebat Dominicanos, quòd ſe impenderent zelo animarum. 2.12.4
Pueri duo multos ad fidem adducunt. 2.21.23.
Pueri paſſim errata reprehendunt. 2.21.15.
Puer Achas pueros inſtruit, exhortatur. 2.21.17.
Pueri cuiuſdam zelus animarum. 2.21.8.

De dilectione inimicorum.

SS. Pergentinus & Laurentinus arefacta brachia lictorum, à quibus cædebantur, reſtituerunt. 3.3.1.
S. Agnes Iuuenem ad vitam reuocauit, qui eius caſtitati inſidiatus fuerat. 3.11.4.
S. Vitus arefactam manum Præſidis, à quo crudeliter tractabatur, reddit ſanitati. 3.12.16.
Vide etiam Petitionem.

De proximo rectè ædificando, ſeu de bono exemplo alijs dando.

Cauendum, ne pueris à Præceptore vel leuiſſimum detur offendiculum. 2.9.9.
Conſtantinus puer Iudæus, videns Chriſtianum ſe cruce ſignantem, idem, nec fruſtra, factitauit. 2.20.21.
S. Bernardinum reuerentur ſodales. 2.28.8.
S.Eutropiæ exemplo quomodo animata fuerit S. Febronia. 3.7.11.
Pueri Germani ſua modeſtia hæreticum ad fidem Catholicam reducunt. 2.22.5.

DE-

DECALOGVS.

Præceptum primum.

De Deo colendo, & inuocando.

S.Petri Cæleſtini prima Deum colendi deſideria. 2.9.10.
S.Elzearius à pia matre ſolicitè Deo dedicatur. 1.16.5.
B.Aloyſius anno ætatis ſeptimo tam perfectè ſe ad Deum colendum conuertit, vt tum conuerſionem ſuam contigiſſe diceret. 2.11.15.
De pueris, ſtatim à primo ortu, Deo oblatis, vide. 1.16,0. & ſeq.

De Idololatria, quæ primo præcepto aduerſatur.

De horrenda puerorum immolatione ad venerationem idoli Moloch. 1.17.9.
Chaldæorum cum Aegyptijs de Deo certamen, quorum illi ignem, hi aquam aſſerebant. 3.9.10.
De Marnio, templo idolorum celeberrimo, euertendo ſtupendum pueri diuinitus afflati oraculum. 1.14.9.
S. Pontius audiens hæc verba cani à Chriſtianis, *Simulacra Gentiū argentum & aurum, opera manuum hominum;* ad fidem conuertitur, & patrem à Paganiſmo reuocat, cum quo, & tota domo idola confringit, & baptizatur. 2.11.4.
S.Hermannus fabulas de dijs deteſtatur. 2.9.8.
Idololatriæ dæmones interſunt. 2.13.4.
Sacrificare dijs conſtanter recuſant pueri 84. cum S. Babyla Præceptore ſuo. 3.3 9.
S.Pancratius falſos deos contemnit. 3.3.3.
Idola in puluerē rediguntur oratione SS.Pergentini & Laurentini 3.3.1. oratione SS.Iuliani & Celſi 3.4.5. oratione S. Chriſtinæ. 3.7.10. oratione ſanctorum Martyrum. 3.4.5.

De Magia, & incantationibus.

Præſentia tutelaris Angeli artes Magicas diſſipat: Magi ipſi plurima aduerſa paſſi. 2.6.10.
S.Bernardus æger, ſtatim ſaneſcit, incantatrice pulſa. 2.3.16.
Puella veneficijs infeſtata, ab ijſdem miraculo ſtupendo eximitur. 2.5.24.

Digitized by Google

De fugiendis Hæreticis.

Puerorum Samoſatenſium in hæreticos odium. 2.22.1.
Duæ apud Hollandos puellæ hæreticorum templa refugiunt. 2.22.3.
Chriſtus in forma pueri veſte ſciſſa apparet S.Petro Alexandrino. 2.2.6.
Hæreticorum ritu,baptizandus,mortuus reperitur. 1.11.4

Puerorum cum Hæreticis certamen.

S.Petri Martyris cum patruo hæretico congreſſus. 2.22.2.
Pueri Germani multa ſuſtinent: hæreticum ſua modeſtia ad fidem Cath. reducunt. 2.22.5.
Hæreticum conuertit puer. 2.22.6.
Alius hæreticorum eludit argumenta. 2.22.7.
VVortinchonij pueri 4. multa conſtanter ſuſtinent ab hæreticis in Anglia. 3.15.7.

Licet Angelos colere,nec non Sanctos, eorumq; reliquias ac imagines venerari,& Agnum Dei geſtare.

De Angelis.

De deuotione erga Angelos habenda.

Angeli Cuſtodis cum S.Franciſca familiaritas. 2.6.9.
Angelus,S.Dorotheæ in forma pueri, hyemis tempore roſas defert. 2 2.1.
Angelus Cuſtos paruuli Nouitij dormientis loco, miniſtrat ſacro. 2.6.6.
Cùm S.Franciſca Abbatiſſa eſſet velanda,viſus eſt Angelus ſupra eius verticem velum demittere. 2.12.10.
Angelorum cantus auditur in baptiſmo S.Iuliani. 1.15.25.
Ioannis Carera cum Angelo ſuo familiaritas. 2.6.13.
Angeli 12. magna cum claritate poſt orationem S. Viti apparent,quos Hylas pater eius vt vidit impuris oculis, excæcatur. 3.13.4.

De doctrina ab Angelis accepta.

S.Ephræm viſus eſt librum ab Angelo accipere, quem nemo, præter eum,meruit aperire; vnde ſtatim factus eſt eloquentiſſimus. 1.15.6.

Ioanna virgo Angelum tutelarem pro parentibus habet, ab eoque docetur. 2.6.12.

S.Herinam turri incluſam Angelus de fide inſtruit, & poſtea indomitorum equorum vngulis à patre ethnico ſubiectam, ſeruauit illæſam. 2.11.11

Angeli S.Petrum Cæleſtinum viſi ſunt inſtruere, inſtar Pædagogi. 2.26.2.

Angelos, homines ducere, cuſtodire, periculis eripere.

Tobiæ ducem ſe præbet Angelus. 2.6.2.

Angelus in forma infantis Abbati Zenoni ſe ducem præbet. 2.2.2.

Angelus S.Ioannis Bapt. cuſtos. 2.6.5.

Angelus S. Vitum periculis eripit, & ducem ei ſe præbet. 3.13.4.

Eundem è medijs tormentis educit. 3.13.5.

Chriſtus I. Angeli monitu, communi infantium cædi ſubducitur. 2.6.3.

Angeli cuſtodis monitu & ope, Oſitha, tertio ſubmerſionis die, emergit ex flumine. 2.6.8.

Angelus cuſtos infantis animam dæmonibus eripit. 2.6.7.

Præſentia tutelaris Angeli Magicas artes diſſipat. 2.6.10

Adoleſcentulus à ſubmerſione liberatur. 2.6.14.

S.Chriſtina in lacum immerſa, eximitur Angelis ope. 3.7.10.

Angelus S.Hermelendi ſuaſit, vt pericula fugeret, & vitam ſolitariam duceret. 2.28.14.

Angeli apparent ſuper caput S.Iuliani, certamen ſuſtinentis, & per plateas deducti. 2.11.1.

Angelos hominibus cibos miniſtrare, aliaque neceſſaria.

Angelus Iſmaeli ſiti laboranti ſubuenit. 2,6.1.

Ab Angelo Maria nutritur. 2.6.2.

S.Neophytus item ab Angelo nutritur, & inſtituitur. 2.6.11.

Angelus in carcere SS. Pergentinum & Laurentinum, inediæ deſtinatos, cælico pane reficit. 3.3.1.

Angeli S.Domnæ, & eunucho Indæ incarceratis, & inediæ deſtinatis, alimenta deferunt. 3.3.7.

Angelos eſſe præſides Caſtitatis.

Angeli zona caſtitatis renes S. Thomæ præcingunt, poſt fugatam titione meretriculam 2.15.2.
Angeli ſuadent S Aldegundi virginitatem. 2.16.7.
Hirtacus volens S. Theodatam arripere, vt ei vim inferret, ab Angelo eius Cuſtode pugnum accepit. 3.10.5.
Angelus Cuſtos adeſt S. Agneti, eiuſque caſtitatem protegit. 3.11.1.

Angelos ſolamen aduerſis in rebus afferre, morbos & vulnera curare.

Angeli monitu & auxilio S. Gregorius Turon. patrem ſanat Tobiæ inſtar. 2.32.4.
Angelus ſolatur S.Lydvvinam, triſtem ob ſynaxin à Parocho ei negatam. 2.2.16.
Angelus Cuſtos ter puerum Ephræm in carcere viſitat, & conſolatur. 2.3.7.
Angelus puerum VVinvvalocum inſtruit; quomodo medelam ſorori adhibeat. 2.7.22.
Angelus S Aquilinam à plagis ſuis integre reſtituit ſanitati, & ad Martyrium conſummandum roborat. 3.13.2.
Idem de S.Chriſtina legitur. 3.7.10.

De beneficio Angelorum erga morientes.

Angeli S.Mariæ Oegniacenſi morienti adſtitere. 2.28.15.
Angelus Einolphum puerum, anima egrediente inungit. 2.11.13.
Infantuli morientis riſus, ex contuitu Angelorum. 3.2.3.
Multitudo Angelorum Ioſepho infanti occurrit morienti. 3.2.7.
B.Philippus Nerius in morte Helenæ Maximæ, Angelorum cantum audiuit. 3.2.8.
Ingens Angelorum cantus auditur in morte puellæ. 3.2.10.
Angeli puero cuidam è Sodalitate, morienti apparent. 3.2.12.

DE SANCTIS.

De cultu & inuocatione Sanctorum. 268.

S.Martinum mater S.Nicetij exorat pro ſanitate filij. 2.7.8

Elpidij vxor S.Hilarionem obteſtatur pro filiorum ſuorum valetudine. 2.7.5.

Puer S.Franciſci inuocatione ſaluus eripitur ex puteo. 2.7.8.

S.Mauritius puerum, à quo inuocatus fuerat, miraculosè ſeruat. 2.7.38.

Opilio quidam S Nicolao addictiſſimus. 3.1.4.

Ad ſepulcrum S.Eulaliæ, tres ſunt arbores floribus prodigioſæ, portendumque anni ſterilitatem, vel vbertatem: hinc ſumma populi erga Sanctam hanc religio. 3.

S.Elizabetha Regis Hungariæ filia S.Ioannem Euang. patronum deligit, colitque. 2.24.11.

Puero, S.Catharinam inuocare cupienti, rupta Roſarij fidicula colligatur. 2.3.25.

Qua fide Sanctorum opem quidam extorſerint.

Mulier S. Libertini Abbatis equum freno ſiſtens, iurat non ſe eum dimiſſuram, niſi filium à morte ſuſcitet. 2.7.7.

Quidam filium habens paralyticum, ad oſtium cellæ S. Macarij eum poſuit, & abijt. 2.7.6.

Ruſticus defunctum puerum, in ſporta folijs tectum obtrudit, Seni ſuſcitandum. 2.7.2.

Quidam puerum defunctum in cella Sidonij Abbatis collocat, abitque. 2.7.30.

Quidam S.Iudoci templum quotannis viſitans, negat ſe illuc iturum de cetero, niſi filius ſuus ab incendio fuerit liberatus. 2.7.9.

Qua fide mulier ſubmerſum puerum S.Anthelmo commendarit, & ad eius tumbam detulerit. 2.7.14.

Puer quauis nocte à dæmone vexatus, in lecto Eleutherij Abbatis collocatur. 2.7.23.

Templa in honorem Sanctorum rectè conſecrari; & quæ ingredientibus conceſſa beneficia.

Dagobertus ceruæ doctus exemplo, ad templum SS. Dionyſij, Ruſtici, & Eleutherij confugit, & aſyli priuilegia diuinitus experitur. 2.7.19.

Idem curat templum exſtrui magnificentiſſimum, in honorem SS. Martyrum. ibid.
Quidam ſacellum in honorem S. Nicolai ædificat, & dum feſtũ annua deuotione recolit, filius eius ipſo die captiuitate liberatur. 2.7.21.
S. Georgius ad templum ſuum inuitat S. Theodorum puerum, qui illud frequentat indefeſsè. 2.7.16.
Puero Adam ter, quoties tranſiret, flectenti ante D. Virginis oratorium, aliquando fores vltro apertæ ſunt, & ſalutifera viſio oblata. 2.4.7.
Simeon Stylita puer ingreſſus templum, timorem Dei docetur. 2.11 8.
Iudæus ad templum D. Virginis confugiens, in alium mutatur, accepto fidei dono. 2 4.8.
S. Odilo licet æger, in templum irrepit puer, ſanitatem conſequitur. 2.3.23.
Goëſius templum fortè ingreſſus, ante altare, contritionis gratiam, non ſine miraculo conſequitur. 2 2.10.
De templis D. Virginis, vide ſuprà.

Varia corporis beneficia, interceßione SS. nobis conceßa. 268.

S. Nicetius puer à S. Martino curatur à puſtula virulenta. 2.7.3.
S Bernardus puero membra diſtinguit, & explicat. 2.7.12
S. Vincentius infantem ſectum, coctum, elixum, reſtituit. 2.7.8.
Oſuvvaldi ſanctiſſimi Regis interceſſione, ſublata peſtilentia. 3.1.2
Geminatum S. Adelheidis miraculum. 2.7.13.
Puerum duodennem cæcum ſanat S. Petrus Archiepiſcopus. 2.7.18.
Theodatus puer S. Nicolai meritis ſeruitute liberatur. 2.7.21.
S. VVinvvalocus puer ſororculæ effoſſum ab anſere oculum mirificè reponit. 2.7.22.
S. Hugo, præacutam laminæ ferreæ partem è pueri gutture excutit. 2.7.26.
Puer in prærupta valle, meritis S. Mauritij, repertus incolumis. 2.7.29.
Comitis Addi filiolus à S. Ioanne Epiſcopo morti eripitur. 2.7.33.

Puer Adam à Sanctis viſitatus conualeſcit. 2. 7. 36.
S Huberti patrocinio Lindanus adhuc puer à cane rabido ſeruatur. 2.7 37.
B Xauerius puerum reſuſcitat. 2. 7 39.

De patrocinio SS in morte Catholicorum.

Chriſtus, B. Virgo, Angeli, Apoſtoli, adfuerunt S. Mariæ Gegniacenſi: hinc mortis anguſtias non ſenſit. 2. 28. 15.
SS. Iuuenalis & Eleutherius Probo Epiſcopo morienti adfuerunt. 2.25.15.
SS Petrus & Paulus puerum peſtilentia correptum, apparitione ſua conſolantur, & ad cælum perducunt. 2. 4. 3.
Puero cuidam opilioni S. Nicolaus felicem obitum prædicit. 3.1.4.
B Iacobus Galeazio puero morituro adeſt, & lætum perducit ad cælum. 3. 2. 13
De D. Virgine. vide in Salue Regina, ſuprà.

De reliquijs Sanctorum.

De miraculis per Sanctorum reliquias factis.

Paralyticus ſanatur dum defertur corpus S. Quirici. 3. 9 3.
Sacræ reliquiæ puerum ex graui caſu reſtituunt. 2.10 35.
Puer, dente B. Aloyſij ad collum ſuſpenſo, ab incurabili morbo bis curatur. 2.7.40.
Eiuſdem reliquijs liberatur obſeſſus à dæmone. 2.7.41.
S. Libertinus S Honorati caligula puerum reſuſcitat. 2.7.7.
Reliquijs ad collum appenſis, puer à dæmone, qui eius fauces occupabat, liberatur. 2 4.14.
Plura inuenies titulis ſequentibus.

Reliquias Sanctorum, & ſepulcra, quomodo Deus honoret.

Reliquiæ ſacri præputij Chriſti ſuauiſſimum afflant odorem. 2.28.1.
S. Bernardini corpus odorem ſpirauit ſuauiſſimum. Item manauit copioſo ſanguine, ad ortam ſeditionem compeſcendam. 1.14.10.
Ingens fulgor apparet vbi S. VVernheri corpus iacebat, & odor ſuauiſſimus ex ipſo corpore emanabat. 3.16.2.

De inuentione corporis S. Eulaliæ *Barcinonenſis*, ex quo mira cæleſtis odoris ſuauitas emanauit: quodque dum ferretur adeo ponderoſum effectum eſt, vt progredi nequirent 3.16 5.
Pollex S. Eggythæ puellulæ non putreſcit. 2.20.20.
Pueris duobus facta viſio de tranſlatione corporum SS. Marcellini & Petri. 2.26.6.
Corpora SS. Liberati, Maximi &c. in mare proiecta, ad littus cōtinuò reiecta ſunt. [illegible]9. 5.
Deus S. Eulaliæ corpus exanime niuibus contexit. 3.10. 2.
Deus fulgure & tonitruis impedit, ne corpus S. Marini inter cadauera latronum abijciatur, ſed à Chriſtianis ſepeliatur. 3.10.3.
Deus S. Clementi ſacellum marmareum in medio mari conſtruxit, vbi eius corpus quieſcit. 2.7.11.
Corpus SS. Dionyſij, Ruſtici, & Eleutherij, catula ſepeliuit. 2.7.19.
Ex ſepulcro puerorum cum S. Laurentio Presbytero conditorum, ſalubris fluit liquor. 3.16.8.
Sepulcrum liliatum Saluuni, pueri innocentiſſimi. 3.16.9.
Tumulus S. Luſonis pueri motu ſuo tremulo, quorundam irreuerentiam damnat. 3.16.4.
Ad tumulum pueri Achaz pſalmus *De profundis* percurri non poteſt 3.16.10.
S. Agnetis ſepulcrum Emerentianæ morte, & Conſtantiæ recuperata ſanitate, nobile. 3.16.11.
Iurantes falſum ad ſepulcrum S. Pancratij, aut arripiuntur à dęmone, aut mortui corruunt. 3.16 3.
Anniuerſarium ad ſepulcrum S Eulaliæ prodigium. 3.16 1.
De effoſſione infantis, iuxta corpus S. Idæ ſepulti. 3.16.14

De peregrinationibus ad templa, & loca Sanctorum.

Duo pueri Hipponam pergentes, ad templum S. Stephani, membrorum tremore quatiuntur. 1.17.1.
Puer à dæmone poſſeſſus, delatus ad S. Zenobij monumentum, liberatus eſt. 1.17.2.
Puella quinquennis ad limina Apoſtolorum Petri & Pauli liberata eſt à dæmone, qui fuerat in eam ingreſſus. 1.17.3.
Ad S. Nicolaum Barrenſem proficiſcens, & votum omnino perſolui debere, & ei gratum eſſe, miraculo experitur. 1.16.4.

Quidam S.Iudoci templum quotannis viſitans,aſſerit nunquam ſe deinceps iturum,niſi filius ſuus ab incendio fuerit liberatus. 2.7.9.
Mare quotannis,ſeptem diebus,ad tria milliaria recedit, vt via peregrinantibus ad ſacellum S. Clementis , aperiatur. 2.7.11.
S.Gregor.Turon.puer ad ſepulcrum S.Illidij ſe deportari curat, voto concepto Clericum ſe futurum , à febre liberatur. 2.7.10.
Puer 15. dies ſubmerſus, ad ſepulcrum S. Suiberti reuixit. 2.7.32.
Ad tumbam S.Anthelmi,ſubmerſus puer ſuſcitatur. 2.7.14.

De Imaginibus.

De vſu & cultu ſacrarum imaginum.

Imago Natiuitatis Chriſti inſculpta vnioni in corde S. Margaretæ inuento. 1.8.12.
Imago infantuli IESV inter brachia Matris viſa vbertim lacrymari,Goëſio pro peccatis ſuis lacrymante. 2.2.10.
S.Hermannus puer puero IESV in imagine dat munuſcula, & ad eum manus eius extenditur. 2.1.13.
S Bernardinus it quotidie ſalutatum ſtatuam D.Virginis, velut amicam ſuam. 2.17.1.
Imago D.Virginis naui impoſita adeo fit ponderoſa,vt viginti viri nauem a littore non poſſent remouere. 2.17.6.
Eadem imago S.Lydvvinæ oranti arriſit. 2.17.6.
S. Edmundus digito ſtatuæ D. Virginis annulum inſerit , cui inſculpta erat Angelica Salu. eamque in ſponſam aſſumit. 2.17.7.
B.Thereſia imagine Samaritanæ cum Chriſto colloquentis excitatur ad vitam quoque aquam petendam. 2.24.15.
De imagine Crucifixi. vide ſuprà Artic.4.

De beneficijs tam animæ quàm corporis collatis ſacrarum imaginum cultoribus.

Religioſa quædam à diuturno morbo,imaginem infantis IESV venerans,curatur. 1.8.11.
Puella,pueri IESV imagine D.Virgini erepta negat ſe ei filiolum redditúram,priùs quàm ſanetur. 1.8.7.

Simili

Simili coactione MARIA filium Viduæ vinculis exſoluit. 2.4.4.
Nec abſimili rurſus paruulam à lupo liberat. 2.4.5.
Infantis Ieſu imaginem colens mulier, incedendi facultate donatur. 1.7.14.
S. Theodoro ſanitas reſtituitur, guttis duabus ex imagine Chriſti in eum ſtillantibus. 2.3.5.
Lindanus puer à rabido cane ſeruatur, quòd parentes eius imaginem S. Huberti domi ſuæ piè colerent. 2.7.37.
Puer religioſus, pueri Ieſu inter brachia matris, imaginem pia ſimplicitate venerans, ab eo inuitatur ad nuptias Agni cęleſtis. 3.1.4.

Iconoclaſtæ puniti.

Infans abſciſſo labio naſcitur in vindictam patris. 1.5.32.
Monſtra duo in punitionem. 1.6.35.

De Agno Dei, eiuſquè virtute.

Puer ex dæmonis poteſtate Agno Dei eripitur. 2.20.7.
De alio eiuſdem argumenti. 2.20.8.
Puer dæmonis infeſtatione liberatur. 2.20.9.
Puer à febribus non ſemel conualeſcit. 2.20.10.
Puer ſacro Agni Dei amuleto à raptu vindicatur. 2.20.11.
Alius erratico furore. 2.20.12.
Puella ſtrigatrix pęnarum nihil inflictarum ſenſit, donec ei appenſus eſt *Agnus Dei.* 3.4.1.

PRÆCEPTVM II.

De nomine IESV Chriſti ſanctè vſurpando.

Cleobius in nomine Ieſu Chriſti equum indomitum mori pręcipit, vnde Epiphanius eius venditor, de fide Cath. capeſſenda initium accipit. 2.3.25.
S. Andreas in nomine Chriſti dæmoniacum ſanat. 2.7.4.
S. Hilarion inuocato IEſu C. tres pueros depoſitos ſanitati reddit. 2.7.5.
Puer Ieſu nomen ſanctum proferens, ſagatum ſynagogam diſſipat. 2.20.23.
In nomine Domini dæmon à puero quodam egredi turpiter cogitur. 3.1.3.

Quantopere Magdalena & puer Ludouicus in Iaponia, ad mortem pro fide perferendam inuocatione nominis IEſu & MARIAE animabant. 3.5.8.

De periurio.

Iurantes falſum ad ſepulcrum S. Pancratij, aut arripiuntur à dæmone, aut mortui corruunt. 3.16.3.

De Blaſphemia.

Virguncula in faciem Tyranni Dunaan blaſphemantis ſpuit. 3.7.6.
Vide ſuprà, de blaſphemia in Chriſtum, eiuſque Matrem.

DE VOTIS.

Vota Deo gratiſſima eſſe, ab eoq; ſæpiſſimo exaudiri.

Votum crucis ſubeundæ fecit Chriſtus primo inſtanti conceptionis ſuæ. 1.4.4.
Voto religionis nuncupato puer Ephræm, in carcere iudices mitiores experitur, & abſoluitur. 2.3.5.
Alexander de Oliua in puteo ſubmerſus reuixit, vbi eum Religioni mater deuouit 2.3.28.
Dagobertus voto de ædificando Martyribus templo, concepto, in gratiam patris offenſi redit, & promiſſione ſe liberat cumulatiſſimè. 2.7.19.
B. Aloyſio Gonzagæ voto facto puer ab incurabili morbo curatur. 2.7.26.
De pueris miraculosè conceptis poſt parentum vota, vide 1.2.1.
De votis ad loca orbis varia, miraculis D. Virginis celebria, vide 2.5.1.
De votis ad ſepulcra Sanctorum, vide ſuprà, de Reliquijs.

Vota eſſe adimplenda.

Vir voti compos factus, & fidem exſoluere differens, ſentit redire malum. 1.11.13
Idem non ſemel experitur S. Hercula. 2.11.2.

PRÆCEPTVM III.

De Sabbatho colendo, quod ſit audiendo Verbum Dei, & legendo ſcripturam ſacram; deque earum rerum effectu.

Serapion ex Collatione, ſeu exhortatione compunctus, & putans à Deo peccata ſua concionatori reuelata, furandi conſuetudinem ſuam palam aperit. 2.11.5.

Nutrix S. Baſilij audita in concione ei identidem magno cum fructu repetebat. 2.8.9.

Achaz puer ex auditis in concione, reprehendit patrem ſuum ebrioſum. 2.21.6.

S. Pontius audiens hæc verba, *Simulacra Gentium argentum & aurum, opera manuum hominum*, ad fidem conuertitur. 2.11.4.

Quidam audiens prima lectione explicari hæc verba, *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo*: egreſſus, quod ſat multa audiſſet, Religionem intrauit. 2.11.7.

S. Antonius cùm audiſſet legi in Euangelio, *Si vis perfectus eſſe*, &c. omnia diſtribuit pauperibus. 2.13.3.

Simeon Stylitarum author audiens in Euangelio legi, *Beati qui lugent*, conuertitur. 2.13.8.

S. Mammes puer legendo euangelium feras domat. 3.9.1.

Infans lecto euangelio S. Ioannis conualeſcit. 2.20.32

S. Hilarius Abbas legens adhuc puer Epiſtolas S. Pauli, excitatur ad ſæculum deſerendum 2.13.4.

PRÆCEPTVM IV.

De parentum officio erga liberos.

Andreæ Feſulani mater mores eius indomitos ſeria reprehenſione caſtigat. 2.11.9.

S. Edmundus carnis petulantiam coercere à pia matre docetur. 2.23.6.

Blancha S. Ludouicum docet timorem Dei. 2.8.13.

Quanta ſolicitudine S. Felicitas filios ſuos ad Martyrium inſtruxerit, timueritque aliquem poſt ſe relinquere. 3.12.3.

Quanta ſolicitudine mulier quædam filiolum rapiebat ſecum ad Martyrium, ne ab inimicis peruerteretur. 3.12.12.

S. Theo-

S.Theodora filium exhortatur ne cedat tormentis. 3.10.5.
S.Dionyſia ſimiliter Maiori cum ſuum animat. 3.12.2.
Pater pro filio ſuo orans & communicans, eius conuerſionem impetrat. 2.11.20.
De ijs qui filios ſuos à primo ortu Deo conſecrarunt, vide 1.16.1
De ijs qui filios ſuos rectè inſtituerunt, educaruntque, vide 2.8.1.

De nimia indulgentia parentum.

Samuel reprehendit Heli, quòd filios ſuos pluſquam Deum honoraret. 2.21.1.
S.Theodoro res precioſas mater comparans, & ad militiam inſtruens, à S.Georgio admonetur. 2.7.16.
Non debet parentum affectus in proles eſſe nimius, idque eos ſolari debet, ſi Chriſtianos habeant filios, & probos, exemplo S.Liberati. 3.15.3.

De nimia ira & ſeueritate parentum: & in ſpecie, quod Imprecationes parentum non ſint in pueris inefficaces. 142.

Qui filios ſuos dæmoni imprecationibus deuouent, eorum crudelitatem imitantur, qui idolo Moloch immolabant. 1.17.9.
Pueri decem matris maledictione perculſi, membrorum tremore quatiuntur. 1.17.1.
Puer à cacodæmone poſſidetur imprecatione matris. 1.17.2.
Puella item quinquennis. 1.17.3.
Infantula octennis malo genio deuota, multis deinceps annis poſſidetur. 1.17.4.
Mulier infantem ſacro igni deuouet, exauditurque. 1.17.5.
Puer procul, & ſublimè aufertur. 1.17.6.
Aliud eiuſdem argumenti. 1.17.7.
Puer à Lycanthropo, ab anno ætatis ſeptimo, cacodæmoni deuotus. 1.17.8.
De parentibus in filios ſuos inhumanis, ac crudelibus, vide indicem rerum, verbo Parentes.

Puerorum in parentes obſeruantia. 557.

Samuelis pueri ſumma ad obediendum promptitudo 2.30.1.
Puer Ieſus *Erat ſubditus illis.* 2.30.2.

Benedictio à parentibus petenda.

Qua de re vide indicem rerum, verbo Benedictio.

Parentum obedientia relinquenda, vbi Deus vocat.

Puer IESVS remanſit in templo, parentibus alibi eum quærentibus. 2.21.4.
S. Theodorus puer à S. Georgio inuitatus ad Oratorium, nullis matris ſuæ minis auocatur. 2.7.16.
Celſus puer patrem & matrem abnegat, vt Chriſtum eiuſque Martyrem S. Iulianum ſequatur. 2.11.1.
Albertus Comes nullis parentum lacrymis abduci potuit à propoſito Religionis ineundæ. 2.15.6.
S. Vitus nullis Hylæ patris ſui minis ceſſit, vt à fide Chriſti diſcederet. 2.31.6.
S. Thomas Aquinas matrem fratreſque pro Chriſto contemnens, biennio patitur carcerem, & poſt multa probra demiſſus in ſporta confugit ad Dominicanos. 2.15.2.
Puer quidam Anachoreta nullis blandicijs, minisve potuit à parente reuocari à Religionis ingreſſu 2.15.4.
S. Cæſarius parentibus inſcijs fugit ad Lyrinenſe monaſterium. 2.15.8.
Catharinæ ſeptennis puellulæ, ac ſapientiſſimæ, cum parentibus certamen prorſus admirabile. 2.15.5.
Puer propinquos deſerit, vt Patribus Societatis adhæreat, à quibus catechiſmo fuerat, & aqua ſalutari imbutus. 2.11.18.

De pueris, qui parentes ſuos ex pietate reprehenderunt, vel eos ad Chriſti fidem perduxerunt. 452.

S. Pontius patrem à Paganiſmo reuocat, efficitque, vt ipſe cum tota domo, idola confringat, & baptizetur. 2.11.4.
S. Celſus puer matrem ſuam ad Chriſti fidem conuertit, & eam de ſacro baptiſmi fonte ſuſcipit. 3.4.5.
S. Catharina Sen. matrem increpantem prudenter inſtruit. 2.21.5.

Achas

Achas parentes grauiter admonet. 2.21.6
Infans hæreticæ matri Miſſam inclamat. 2.21.16.
Puer matrem baptizari curat, eiuſque funus lætus proſequitur. 2.21.17.
Puer parentes ad baptiſmum adducit. 2.21.18.
Puer decennis parentes conuertit. 2.21.19.
Pueri quadrimi reſponſio prudens, & parentibus ſalutaris. 2.21.20.
Puer parentibus eſt ſalutis author. 2.21.21.
Puella ſuperſtitioſos ritus deteſtatur; parentes conuertit. 2.21.22
Pueri duo multos etiam præter parentes ad fidem adducunt. 2.21.23.
Puer quadrimus patri baptiſmum ſuadet. 2. 21. 24.

De temporali liberorum pœna ob parentum peccata.

Infans naſcitur inſtar canis venatici, quia pater nimium erat venationi deditus. 1.5.31.
Infans abſciſſo labio naſcitur, in vindictam patris. 1.5.32.
Monſtrum inſtar falconis, in punitionem paternæ ebrietatis. 1.5.33.
Mulier blaſphema genuit nefrendes. 1.5.34
Monſtra duo alia in punitionem. 1.5.35.
Puer ob parentum furtum, à cane rabido percuſſus. 2.7.35.
B. Petrus Trauandanus viſum amiſit, quod impediretur à patre ingredi Religionem. 2. 16. 3.
Puer baptiſmi virtute ſanatus, ob ingratitudinem parentum moritur. 2.20.4.

De honore Præceptoribus deferendo.

Theodoſius Imp ſtare filios ſuos, Arſenium Præceptorem ſedere, volebat. 2.8.11.
Indi pueri Præceptorem ſuum, conuerſis in parentes lapidibus, defendunt, & inſtitutionem, naturæ anteponunt. 2.8.17.

Seruorum in Dominos obſeruantia.

Seruus fidelis, Domini iuſſu domum dæmonibus plenam ingreditur, & eis infantem eripit. 2.1.10.

Irriſores

Irriſores ſuperiorum puniti.

Cham paternæ nuditatis irriſor, maledictionem accepit, Sem & Iaphet, benedictionem. 2.17.1.

Pueri 42. deuorantur, quia Senem irriſerunt. 2.30.7.

PRÆCEPTVM V.

Homicidium aliquo tandem proditur indicio.

S. Chenelinum in Anglia occiſum eſſe Romæ diuinitus proditum eſt. 3.7.3.

Nauis corpus S. VVernheri occiſi vehens, ad vnum milliare auehi non potuit. 3.6.1.

Eiuſdem corpus inter ſpinas proiectum, fulgore proditur inſolito. 3.16.2.

Puella à Iudæis necata erigit ſe in pedes, & manu porrecta, ſiue vindictam, ſiue miſericordiam petit. 3.6.2.

Inſontis pueri necem Deus immortali conſcientiæ verme vlciſcitur, donec ipſemet tandem occiſor ſe prodat. 2.1.11.

Puer ad vitam reuocatus, occiſorem prodit, innocens abſoluitur. 1.13.4.

Infans adhuc lactens homicidium arguit, mortemque minatus eſt. 1.14.11.

PRÆCEPTVM VII.

De furto, eiuſq; pœnis.

Serapion ſuffurandi conſuetudinem ſuam patefacit, & ſimul dæmonem expellit. 2.11.5.

Einolphus propter obolum acceptum, in puteo igneo poſt mortem cruciatur. 2.11.13.

Puer, quòd flaſconem vini abſcondiſſet, à S. Benedicto, furtum non ignorante, admonetur, & ſerpens in eo inuenitur. 2.11.6

Epiphanius nolens quemquam decipere in iumẽti ſui venditione, ſed vitia eius indicans, tres nummos dono accepit. 2.3.25.

De

De reſtitutione.

Puer ob furtum parentum à rabido cane percuſſus, à parentibus facta reſtitutione ſanatur. 2.7.35.

PRÆCEPTVM VIII.

De calumnijs, & teſtium falſorum pœnis.

Senes Suſannam calumniantes, à Daniele coarguuntur, & lapidibus obruuntur. 2.21.3.
Paphnutio furtum adſtruens, à dæmone poſſidetur. 2.31.25.
Vir falſum in mulierem dicens teſtimonium, iuſto Dei iudicio in ſimilem adulterij labitur calumniam. 2.3.7.
S. Stanislaus virum triennio mortuum ſuſcitat, ad verum teſtimonium ferendum, & diluendam calumniam. 1.13.1.
Soſtrato crimen inceſtus falsò inferentes, ingenti terræmotu concuſſi, diuinam animaduerſionem experiuntur. 2.31.21.
Golo bobus diſtrahitur, ob calumniam caſtæ Genouefæ affictam. 2.4.2.

Puerili loquela ab inſontibus abſterſæ calumniæ. 106.

Infans innocentem ab impudicitiæ ſuſpicione liberat. 1.13.1.
Sergium Papam ab iniuſta infamiæ nota abſoluit alius. 1.13.2.
Calumniam à Broone Epiſcopo abſtergit infans. 1.13.3.
Puer ad vitam reuocatus occiſorem prodit, innocens abſoluitur. 1.13.4.
Puer ad vitam à S. Thoma reuocatus, eum ab infanticidij ſuſpicione liberat. 1.13.5.
Infans Diaconum quendam caſtum pronunciat. 1.13.6.
Infans à S. Brixio infamiam remouet. 1.13.7.
Puer à S. Antonij Paduani parentibus cædis notam inuſtam remouet. 1.13.8.

De detractione.

Puer Religioſis detrahens corripitur à D. Virgine. 2.12.8.

De iudicio temerario.

Comitis Altorfij vxor de pauperculæ incontinentia temere iudicans, ſuſpicionis periculum incurrit. 1.6.5.

PRAÆ-

PRÆCEPTVM IX.

De concupiſcentia, & prauis cogitationibus.

S.Agnetis pudicitiæ qui inſidiabatur Præfecti filius, ardens concupiſcentia præfocatur à dæmone. 3.11.1.
Cogitationes nihili faciendas eſſe, niſi erumpant, dæmon ſuadet. 2.4.12
Adoleſcentulus quidam contra fœdas ſomni imagines ſtrenuè pugnat. 2.28.23.

PRÆCEPTA ECCLESIAE.

Feſtos dies piè celebrandos eſſe, & vitandam eſſe venationem, aleas, choreas.

Venationi nimis deditus, genuit infantem inſtar canis venatici. 1.5.31.
Aleator furore correptus, & in D.Virginem Lauretanam, eiuſque filium iniurius, punitur. 1.5.32.
Choreæ à S.Elizabetha, parcè obitæ, & piè omiſſæ. 2.27.8.
Puella quædam poſt tripudia poſſidetur à dæmone. 2.32.19

Miſſam audiendam eſſe, & deuotè.

Infans hæreticæ matri Miſſam inclamat. 2.21.16
Hæreticus quidam, viſa ſtudioſorum pietate & attentione in Miſſa audienda, ad fidem Catholicam conuertitur. 2.8.16.
De venatore, qui diebus feſtis miſſam audire contemnens punitur. 1.5.31.
Miraculum quod pueris Apameenſibus contigit, qui ioco verba ſanctæ conſecrationis protulerunt. 2.20.6.
Angelus Cuſtos paruuli nouitij dormientis loco miniſtrat ſacro. 2.6.6.

Miſſa prodeſt etiam defunctis.

Exultabat quidam in Purgatorio de natiuitate pueri, in cuius primitijs ſe videbat liberandum. 1.5.22.

Digitized by Google

De abſtinentia & ieiunio.

Infantium à lacte abſtinentia; qualis eſt Sancti Siſinij, p. 172.
Sancti Nicolai. 1.7 3. S. Catharinæ Bononienſis 1.7. 4. S. Stephani Epiſcopi. §.5. Ioannis de Firmo. §.6. S. Stephani Presbyteri §.7
S. Canidis Anachoretæ. §.8.
Pueri quatuor tenui cibo contenti, formoſiores. 2.23.1.
Simeon Stylita ab omni cibo abſtinens, cæleſti paſcitur Ambroſia. 2.23.5.
Duo S Luciani diſcipuli, pueri mortem crudelem potiùs patiuntur, quàm idolothytis veſcantur. 3.10.3.
Puer ab idolothytis prudenter abſtinet. 2.21.20.
Alius feria ſexta abſtinet à carnibus appoſitis. 2.22.7.
Septem fratres Machabæi, quòd porcinam comedere cōtra fas nollent, crudeli morte afficiuntur. 3.12.1.
S. Lucæ abſtinentia. 2.23.13.
Robertus Malateſta cibis abſtinet. 2.23.23
S. Luciani abſtinentia. 2.23.19
S. Honorati abſtinentia miraculo decoratur. 2.23.11.
B. Archippus pane abſtinet, herbis vectitat. 2.23.22.
Mira B. Aloyſij abſtinentia. 2.23.35.
Plura de ieiunio vide infra, inter bona opera.

Sacri ieiunij vis.

Ieiunium quatriduanum contra peſtilentiam indictum, eiuſq; efficacia. 2.32.14.

De cæremonijs Eccleſiæ.

Aqua benedicta S. Chryſoſtomus reddit ſanum matri filium. 2.20.14.
Aqua benedicta præmuniendi infantes aduerſus maleficarum nocumenta. §.15.
Aqua luſtrali puer raptu nocturno liberatur. §.16.
Puer depoſitus aqua luſtrali epota conualeſcit. §.17.
Aquæ luſtralis vis. §.18.
A puero dæmon profligatur aqua luſtrali. §.19.
Cæſarius inuolutus linteamine quod ex alterius baptiſmo adhuc madebat, ab ægritudine conualuit. 1.11.§.

Digitized by Google

Cærimonijs Eccleſiæ neglectis pueri omnes morbo correpti ſunt. 1.11.5.
De puero vi panis benedicti à dæmone liberato. 2.20.36.
Puer oleo & pane benedicto, addita inſuper Euchariſtia ſanatur. 2.20.37.
Sigebertus recens natus cùm tempore baptiſmi nemo reſponderet, ipſe reſpondit, *Amen*. 1.12.3.
De Agno Dei vide ſuprà, Præcepto primo.
De Crucis ſigno, ſuprà, Articulo 4.
De benedictione petenda, vide in indice rerum, verbo Benedictio.
De peregrinationibus vide ſuprà, de reliquijs & ſepulcris.
De ſupplicationibus publicis. 2.1.3. & ſeq.

CAPVT IV.

DE SACRAMENTIS.

De Baptiſmo, omnibus ad ſalutem primùm & maximè neceſſario.

Puer Catechumenus reuiuiſcit, & feliciùs moritur. 3.2.11.
Puer mortuus antequam natus vita donatur, ac baptizatur. 2.5.26.
S. Maurus, mortuus natus, vita & ſalute donatur. 2.3.24.
Puer ſepultus reuiuiſcit, & baptiſmo ſuſcepto iterum moritur. 2.5.12.
Infanti 17. diebus ſepulto vita reſtituitur tantiſper dum baptiſmo potiatur. 2.5.18.
Aliud de reuocato ad vitam & baptiſmum. 2.5.22.

De dignitate ac præſtantia baptiſmi.

Cum S. Iulianus baptizaretur, Angelorum cantus auditus eſt. 1.15.25.
Cum S. Modeſtus baptizaretur, columna flammea de cælo deſcendere ſuper eius verticem viſa. 1.15,26.

De baptiſmo ſanguinis.

S. Emerentiana in ſanguine ſuo baptizata. 3.9.2.

Quod pueri etiam baptizare poſsint.

S. Athanaſius puer pueros baptizauit. 1.15.13.
Puer à puero ſimiliter per ludum baptizatus. 2. 20.1.
Infantem baptizat infans iam iam moriturum 2.20.2.
Parthenij Sodalis induſtria, & zelus in puero baptizando. 2.20.3.

Baptiſmi ſuſcipiendi deſiderium.

De S. Martino. 1.9.1.
Puerulus enixe baptiſmum petit. 1. 9.2.
Puer mirificè baptiſmum expetit. 1.9.3.
Puer in foſſam à matre coniectus, quod baptizari vellet, educitur, baptizatur. 1.9.4.
Egregium puellæ certamen pro baptiſmo ſuſcipiendo. 1.9.5.
Puer mutus per ſigna baptiſmum impetrat. 1.9.6.
Pueri Iaponij baptiſmum expetentis reſponſio. 1.9.7.
Baptiſmi deſiderium in puella. 1.9.8.
Puer baptiſmum expetens voti fit compos. 1.9.9.
Alius opportunè baptiſmum expetit. 1.9.10.

Baptiſmi effectus tum ſpirituales, tum corporales.

De baptiſmi effectibus generatim vide præludium. 1.11.1.
Puer baptiſmo expiatus tranquillatur. 1.11.9.
Baptiſmus, corporis ſimul & animæ eluit deformitatem. 1.11.11.
Puer ſeptennis, nocturnis terroribus per baptiſmum liberatur. 1.11.14.
Infans inter brachia dæmonum illæſus. 2.1.10.
S. Othilia ab ortu cæca, oculis, per baptiſmum, donatur. 1.11.1.
Baptiſmus deformitatem in puero Caſſani, Regis filio tollit. 1.11.2.
Infans quidam viſus eſt dentatus, eodem, quo natus, die; & locutus: donec dentes & ſermonem baptiſmus abſtulit. 1.11.3.
Baptiſmi virtus circa corporis curationem. 1.11.6.
De infante ſanitati reſtituto. 1.11.7.
S. Adilia inuiſa parenti, viſum recipit. 1.11.10.
Prolibus reliquis defunctis, vna baptiſmo luſtrata, eſt ſuperſtes. 1.11.12.

Digitized by Google

Puellæ miro modo cæcæ viſus conceditur. 1.11.13.
Baptiſmum vouens Hebræa, difficultate partus liberatur: vir eius infantē baptizatum audiens, eum iugulat; ſed reſtituitur ſtatim ac ipſemet baptiſmum ſuſcipit.
De cæremoniis baptiſmi. 1.11.3. & ſeq. § 5
De impoſitione nominis. vide 1.10.1.

De Confirmatione.

Confirmatione ſacra puer fit compos mentis. 1.20.5.

De Euchariſtia.

De vera & reali præſentia corporis Chriſti in Euchariſtia.

Deum eſſe in cælis, ſimul & in altari feſtiuè oſtendit hæretico puer. 2.22.7.
S. Ida nocte Natiuitatis IESVM ter vidit in Euch. 1.7.16.
Hebræus viſo in Euchariſtia puero baptiſmum flagitat. 2.2.14.
Videtur item in Euchariſtia puer, & piè contrectatur. 2.2.15.
Ludouicus Rex recuſat ire ſpectatum in Euchariſtia puerum. 2.2.19.
Hugoni Epiſcopo arriſit infans. 2.2.21.
Filiolum ſuum Virgo Mater Sacerdoti in ſacro dubitanti præbet. 2.2.23.
Incredulitatem ſenex viſo puero, aliiſque ſignis, corrigit. 2.2.24.
Plura eiuſdem argumenti congeſta. 2.2.25. & ſeq.

De ſacra Euchariſtia adoranda.

VVindekindus Chriſti ingredientis, & communicantium nunc lætam faciem, nunc triſtem videt. 2.2.12.
Apes Euchariſtiam in alueare inferunt, quæ in puerum verſa deprehenditur. 2.2.18.
Corporalia lauans deuota femina, vidit Deiparam puerum IESVM ſuper ea reponentem. 2.2.11.
S. Margaretæ Hungaricæ ad communionem præparatio. 2.19.2.
B. Aloyſii ſedula ante communionem præparatio. 2.19.4.
Auguſtini pueri Iaponii rara deuotio ante ſynaxin, & piæ lacrymæ. 2.19.5.

De cæleſtibus ſacræ communionis miniſtris.

Angeli præferunt Paſſionis inſignia, & cum D. Virgine ac puero IESV accedunt ad S. Lydvvinam communicaturam 2.2.16.
S. Clara de Monte falco communionem diuinitus percipit. 2.19.2.

De effectibus Euchariſtiæ ſpiritualibus & corporalibus.

S. Idæ conſolatio ſpiritualis ingens poſt communionem. 2.2.7.
Puer per deſiderium Euchariſtiæ meretur prophetiæ donum. 2.19.7.
Euchariſtia quadrimulo puero data, Eutychius eum ſanat. 2.7.25.
Puellæ cuiuſdam diuturna poſt communionem abſtinentia. 2.19.8.
Puer Iudæus Conſtantinopoli poſt ſumptas Euchariſtiæ particulas in fornacis ardore illæſus inuenitur. 2.19.9.
Mutus Euchariſtia ſumpta loquitur. 2.19.10.
Puer cum matre ob ſumptam Euchariſtiam in igne conſeruatur illæſus. 2.19.11.

Sub mortem ſacrum viaticum ſumendum.

S. Nicolaus puero cuidam apparens, iubet eum ſumere corpus Domini in viaticum 3.1.4.
SS. Petrus & Paulus puero peſtilentia correpto apparent, iubentque vt viaticum corporis Chriſti accipiat. 3.1.2. & ſeq.
Helena Maxima ſacrum viaticum ſumens, totam ſe Chriſti ſanguini perfundi videt. 3.2.8.
Achaz puer quanto Euchariſtiam expetierit deſiderio ante mortem. 2.19.1.
Puellula ſeptennis haud mortis ignara Euchariſtiam efflagitat. 3.1.14.
Puer opportunè deſideratam Euchariſtiam recipit. 6.19.6.

De

Digitized by Google

De iis qui indignè communicant.

Puer,ſumpta ante baptiſmum Euchariſtia,cruciatur. 2.19.11.
Infans ſacramentum euomit quòd indignè ſumpſerat. 2.19.12
Quidam temerè communicans velut aduritur. 2.19.13

De tribus Pœnitentiæ partibus.

Serapion valde compunctus,& coram omnibus peccatum aperiens,veniam meretur;ac dæmon exit ab eius pectore, cùm pædore ſulphureo. 2.11.5.
Puer quidam patrocinio D. Virginis gratiam rite confitendi mirè impetrat. 2.17.15.
Satisfactio Ioannis Gerini,mirabilis. 1.14.18

De Extrema vnctione.

Angelus Einolphum puerum, anima iam egrediente iniungit. 2.11.13.

De Ordine.

A pueris de Epiſcopatu præmoniti, aut etiam viua eorum vocis oraculo renunciati.

S.Ambroſium Epiſcopum inclamat infans. 1.14.1.
S.Cuthbertus puer octennis,ab infante de Epiſcopatu præmonetur. 1.14.2.
S.Medardus S. Eleutherio, puer puero dicit Epiſcopum eum futurum. 1.14.3.
S.Andreas Feſulanus, Epiſcopus pueri oraculo pronunciatur. 1.14.4.

De Matrimonio.

Matrimonio præferenda virginitas.

Deformis eſſe à Deo impetrat S.Lyduuina, ne in matrimoniũ poſtuletur. 2.28 2.
S.Agnes Præfecti filium contemnit, vt virginitatem perpetuò ſeruet. 3.11.1.
Contemnit ſpecioſæ filiæ nuptias præ caſtitate, Ioannes puer Hiſpanus. 3 11.4.

Digitized by Google

In Matrimonio ſeruari poſſe virginitatem.

Parthenium Elzearij & Dalphinæ coniugium. 2.28.11.
Mariæ Oigniacenſis, poſt nuptias, illibata continentia. 2.28.15.
S Emericus poſt votum virginitatis, ſponſam admiſit, vt eam ad vitæ caſtimoniam quoque perduceret. 2.28.4.
Continuit ſe in matrimonio S. Melana poſt vnicam prolem Deo dicatam. 1.17.7.

De primo Matrimonij bono, videlicet prole.

Pueri naſcituri reuelatio, prædictio. 1.1.1. & ſeq.
Miraculoſa quorundam conceptio. 1.2.1. & ſeq.
Portenta de naſcituris viſa, auditaque. 1.3.1.
Mira de pueris adhuc vtero materno concluſis. 1.4.1.
De ipſa natiuitate, & prodigijs quæ in ea acciderunt. 1.5.1.
Numeroſitas prolium vno partu effuſa. 1.6.1.
Lactatio puerorum mira, & ablactatio. 1.7.1.
Prognoſtica, quæ de pueris iam natis alij, & quæ in ipſiſmet conſpecta. 1.14. 1. & ſeq.
Parentes primò ſteriles, poſtea prole beatiores. 1 2.1.
Parentes multis prolibus ſanctis felices. 1.18, 1. & ſeq.
Puerorum honeſta educatio. 2.8.1.

De ſecundo Matrimonij bono, vid. fide coniugali.

Caſſani Regis vxor ſublata per baptiſmum infantis ſui deformitate, criminis ſuſpicione liberatur. 1. 11. 2.
Golo calumniam ſtruit caſtiſſimæ Genoueſæ: ſed ea detecta ipſe bobus diſtrahitur. 2.4.2.
Puer in defenſionem caſtæ Imperatricis Gigantem monomachia ſuperat. 2.31.1.

CAPVT V.

De Iuſtitia Chriſtiana, quæ eſt abſtinere à malo, & facere bonum.

De peccato in genere, deteſtando.

Quantopere S. Elzearij mater timebat, ne viam peccatorum ingrederetur. 1.16.5.

Quanto-

Digitized by Google

Quantopere Blancha filio ſuo Ludouico timuerit peccatum mortiferum. 2.8.13.

Vindicta ſontes premit, etiam cùm ſe inſontes putant: quod patet de Ephræm, & alijs coniectis in carcerem. 2.3.7.

B. Aloyſius nunquam mortaliter peccaſſe dicitur, & leuiſſimos infantiæ errores tanti faciebat, vt conuerſionem ſuam circa ſeptimum ætatis annum fuiſſe fateretur. 2,11.15.

De peccatis venialibus.

Propter obolum acceptum Einolphus, faciem Domini non niſi velatam videt, præter Purgatorij pœnas quas paſſus eſt grauiſſimas. 2.11.13.

Muſa puella monetur à D. Virgine de leuitate relinquenda, ſi ſecum velit ire.

De conuerſione peccatorum ad meliorem frugem.

Benedictus Goëſius conuertitur, orans & lacrymans ante imaginem Deiparæ, tenentis filium vbertim quoque lacrymantem. 2,2.10.

Serapion ſuffurandi conſuetudinem ſuam patefacit, & ſimul dæmonem expellit. 2.11.5.

Ex lupo in agnum mutatur Andreas Feſulanus. 2.11.9.

Theodorus prauus initio puer, poſtea fugato, precibus Fratrum, cacodæmone conuerſus Deo meliorem reddit animam. 2.11.10.

Eskillus patrocinio D. Virginis reſipiſcit. 2.11.12.

Einolphus in puteo igneo poſt mortem cruciatur, & iuſſus redire ad corpus, ſanctiùs viuit, Religionem ingreditur. 2.11,13.

Patrocinio D. Virg. puer ad mentem redit meliorem. 2.11.19.

Puer ab effrena vitæ libertate reuocatus, Sodalitati B. Virgo adſcribitur. 2.11.20.

De peccatis capitalibus, & virtutibus illis contrarijs.

De Superbia, & inani gloria.

Pueri duo qui aſpidem illæſi comprehenderant, virgis cædi iubentur, ne inani gloria efferantur. 2.32.5.

Antonius fratrem ſuum Patroclum contemnens atq; diridens, ab eodem longe ſuperatur. 2.9.6.

S.Herluca nimium corporis ornatum cogitur cæcitate perculſa deſerere. 2.11.2.

De ingratitudine.

Puer baptiſmi virtute ſanatus, ob ingratitudinem parentum moritur. 2.20.4.
Ingratitudo item punitur. 2.11.2.
Liberati à graui periculo, memori tamen accepti beneficij ſeruata cicatrice. 2.7.3.2.5.30. & 2.4.5. & 2.4.5. & 2.7.38.

De Humilitate.

De Dauide. 2.26.1.
De Moyſe. 2.26.2.
De Chriſto. 2.26.3.
De D. Virgine. 2.26.4.
Iterum de Chriſti IESV humilitate. 2.26.5.
S.Cunibertus humilitatis ſe exercet officijs. 2.26.6.
Seruorum miniſteria & pompam refugit Chryſoſt. 2.26.7.
Margareta, Hungariæ Regis filia dici contemnit. 2.26.11.
S.Elizabethæ humilitas inſignis, & patientia. 2.26.8.
Laudes humanas deuitans. S. Coletta, pulchritudine priuari à Deo impetrat. 2.26.9.
Rara in B.Petro Nicolai ſui abiectio. 2.26.10.
B.Aloyſij Gonzagæ apophthegma. 2.26.12.

De liberalitate, quæ auaritiæ aduerſatur.

Inſignis S.Ruperti Bingionum Ducis liberalitas in pauperes. 2.29.16.
Horreum euacuat pauperibus erogando S.Bonifacius. 2.29.17
S.Medardus, ephippium ab equo mortuo referenti, equum aliũ liberaliter donat. 2.29.22
Magna S.Trudonis liberalitas. 2.29.9. & ſeq.

De Luxuria deteſtanda.

Præfecti filius, qui S. Agnetis caſtitati inſidiabatur, præfocatur eſt à dæmone. 3.11.1.
Hirtacus volens S.Theodatam arripere, vt ei vim inferret, ab Angelo eius cuſtode pugnum accepit. 3.10.5.
Inſigne S.Edmundi, pro caſtitate, ſtratagema. 2.28.3.
S.Bernardinum reuerentur ſodales ob caſtimoniam. 2.28.8.

Idem

Digiti

Idem viro impudenti pudicus puer alapam impegit. 2.28.9
Eiuſdem ſtratagema memorabile. 2.28.10.
Adoleſcentulus quidam quomodo in turpes ſomni imagines depugnarit. 2.28.23.
De alio qui caſtitatem vitæ prætulit.
S.Pelagius maluit mortem crudeliſſimam pati, quàm infando ſcelere inquinari. 3.11.3.
Lac nutricis impudicæ ſugere noluerunt, S.Robertus, S.Catharina filia S Birgittæ, & S. Catharina Suedica. 1. 7. 9. & ſeq.

De caſtitate amplectenda.

Inſignis prærogatiua caſtitatis in inuentione ſacri præputij Chriſti. 2.28.1.
S.Lydvvinæ de ſtatu virgineo propoſitum. item de tot ægritudinum eius occaſione. 2.28.2.
S.Emericus virginitatem vouet. 2 28.4.
Idem variam Monachorum puritatem dignoſcit. 2. 28.5.
S.Maclouius virginitatem amplectitur, 2.28.6. item B. Petrus à Luxemburgo 2.28.7. & S. Hermelendis. 2.28.14. S. Clara de Monte-falco. 2.28.4. P. Petrus. Faber. 5.19. B. Aloyſius Gonzaga. 2.28. 20. ibid. & ſeq.
Pudicitia S.Nicetij mira. 1 15.9.
Parthenium Elzearij & Dalphinæ coniugium. 2.28 11.
Mariæ Oigniacenſis poſt nuptias, illibata continentia. 2. 28.15.
Virorum occurſum euitans S. Catharina per aerem fertur. 580.
S.Franciſcæ Rom. infantulæ pudicitia. 2.28.17.
Item S.Beatricis. 2.28.18.
Caſtitas inter beſtias intacta. 3.4.3. 3.4.7. in fornace candente illæſa. 3.7.10.
Ex reciſis mamillis, S.Fidei Virginis, lac pro ſanguine emanauit 3.4.12. & ex collo S.Aquilinæ virg. 3.20.12.
Flores candidi extra tempus apparentes, iucundo ſpectaculo puritatis florem in pueris indicarunt. 1.15.20.

De patientia, vt opponitur ira.

S.Thomas magnis affectus iniurijs à fratribus, patientem ſe ſemper præbuit. 2.15.2.
S.Margaretæ Rauennatis patientia inſignis. 2.31.21.

B, Petrus

Digitized by Google

B. Petrus Nicolai ſuis accuſatoribus gratias agit. 2.31.22.
Paphnutius furti poſtulatus, tanquam reus veniam orat. 2.31.25

De virtutibus Cardinalibus.

De Prudentia.

De prudentia Pulcheriæ Auguſtæ. 2.8.12.
S. Catharina Senenſis matrem increpantem prudenter inſtruit. 2.21.5.
Pueri quadrimi reſponſio prudens, & parentibus ſalutaris. 2.21.20.
S. Agnetis in reſpondendo prudentia ſingularis. 3.11.1.
Prudentia mirabilis Catharinæ ſeptennis puellulæ. 2.15.5.
B. Aloyſius prudenti apophtegmate Hiſpaniarum Regis filium docuit, Deo ſubdi oportere. 2.21.10.

De Fortitudine.

Fortitudo in S. Thoma Aquinate. 2.15.2. in puero quodam Anachoreta, 2.15.4. in Catharina puellula 2.15.5. in Alberto. 2.15.6.
Pueri cum Gigante monomachia. 2.31.1.
B. Petrus Nicolai mulieris leproſæ manum exoſculatur. 2.26.10.
Ingens puerorum agmen ad recuperandam terram ſanctam proficiſcitur. 2.31.2.
Indorum puerorum feruor ad idola diripienda. 2.31.3.
Gaſpar Belga, feruida puerorum armatus manu, crucem ſtatuit in fano Sarracenorum. 2.31.4.
Origenes adhuc puer expetit fortiter Martyrium. 2.31.5.
Mulier cum filiolo feruidè properat ad Martyrium. 2.31.6.
B. Thereſia Martyrium expetit. 2.31.7.
Gratiæ puellæ Martyrium exoptantis ardor. 2.31.8.
Pueri cuiuſdam flagrans deſiderium Martyrij. 2.31.9.
Agnetis puellulæ fortitudo in fide propugnanda. 2.31.12.
Præſentem mortem contemnit puer pro fide. 2.31.13.
Pro fide flagra ſuſtinet puer. 2.31.14.
Puellæ in Chriſtianis exercitationibus infracta conſtantia. 2.31.14.
Puer Iaponius dirè exagitatur à patre ob fidem Chriſti ſuſceptam. 2.31.16.

Duorum

Duorum cum Rege Mogor certamen egregium. 2.31.17
S. Eutropia manus ſibi poſt terga colligauit, ne fugeret ſagittas, quibus pro fide appetebatur. 3.7.11.
Puer magna animi fortitudine Tyrannum mordet in femore, & inſilit in ignem. 3.10.1.
Inuicta S Eulaliæ Emeritanæ conſtantia in perferendis tot cruciatuum generibus. 3.10.2.
Inſigne fortitudinis exemplum in Mauritio Imp. 3.11.2.
Quanto animo Machabæorum mater eos exhortata ſit ad mortem intrepidè perferendam, & ipſa eos ſecuta ſit. 3.12.1.
Item S. Dionyſia S. Maioricum ſuum. 3.12.2. S. Fælicitas ſuos ſeptem filios. 3.12.2.
S. Canon cum filiolo fortiſſimus athleta Chriſti. 3.12.5.
S. Aquilina Tyrannum adit intrepidè, & pro fide atrociſſima ſuſtinet. 3.12.12.
Senes grandæui mortem fortiter oppetentes. 3.3.3. & ſeq.

De Temperantia, vide alibi paſſim.

De triplici bonorum operum genere.

De ieiunio.

S. Nicolai Tolentinatis ieiunia. 2.23.28.
S. Bernardinus Sen. diebus ſabbathinis in honorem B. Virginis ieiunat. 2.23.30.
S. Iulianus ter quot hebdomadis ieiunat. 2.23.19
Germanorum puerorum ieiunium. 2.23.27.
B. Petrus Nicolai frequenter ieiunat. 2.23.25.
Ioannæ à Cruce ieiunia. 2.23.24.
S. Theodori ſeuerus abſtinentiæ rigor. 2.23.16.
S. Margaretæ Rauennatis dura viuendi ratio. 2.23.9.

De alijs carnem macerandi modis.

S. Ioannes Bapt. infans ſpelæum petit. 2.23.2.
S. Catharinæ Sen exercitationes aſceticæ. 2.23.3.
Cilicio vtitur S. Clara. 2.23.4.
S. Edmundus carnis petulantiam coercere à pia matre docetur. 2.23.6.
Stupendus Ioannis de Firmo in ſe ſæuiendi modus. 2.23.8
Admiranda vitæ auſteritas mira in S. Margareta Hung. 2.23.9.
Aſperitas vitæ mira in S. Clara de Monte falco. 2.23.10

De

De S.Catharina Genuenſi. 2.23.12.
Horridis modis carnem domat S. Beatrix. 2.23.14.
S.Mariæ Oigniacenſis rigor. 2.23.15.
S. Theodori mira vitæ ſeueritas. 2.23.16.
S.Dominicus infans humi cubat. 2.23.17.
Simile quid de S.Ludouico. 2.23.18.
Franciſcus de Paula deſertum petit. 2.23.20.
De S.Coletta. 2.23.21.
De B Archippo. 2.23.22.
Ioannæ à Cruce ieiunia, diſciplinæ, cilicia. 2.23.24.
Pia S.Aiberti exercitia. 2.23.26.
S.Mederici auſteritas. 2.23.27.
B.Petri Luxemburgenſis auſteritas, & vita reliqua. 2.23.31.
B Margaretæ de Ipris diſciplinæ. 2.23.32.
Felicis Virginis durus viuendi modus. 2.23.33.
B.Aloyſij corporis afflictationes horridæ. 2.23.35.

De Oratione, vide ſuprà c.2.

De eleemoſyna in genere.

S.Elzearij infantis in pauperes benignitas. 2.28.11.
B.Petrus Luxemburgenſis iubet venundari annulum, ne pauperem indonatum dimittat. 2.29.19.
S.Eliſabetha Hung decimam partem lucri ſui dat pauperibus. 2.28.5.
Miſericordia S.Ioanni Eleemoſynario apparet. 2.29.23.
Opera miſericordiæ à tam multis negligi dolet Chriſtus Ieſus in niue inuentus. 2.2.4.

De fructu & compenſatione eleemoſynæ.

Eleemoſyna S.Bonifacij pueri miraculo compenſata. 2.29.17.
Eleemoſynæ S.Roſæ vertuntur in roſas. 2.29.18.
Simile de B.Petro Luxemburgenſi. 2.29.19.
Martinus mendicum veſte contegit, & ſimul Chriſtum. 2.29.21.
Hiſtoria non iniucunda de S.Medardi equo dato, & diuinitus repoſito. 2.29.22.
S.Ioannis Eleemoſynarij benignitas in pauperes egregiè compenſatur. 2.29.23.

De operibus miſericordiæ corporalibus.

Rabanus Archiep. anno 850. tempore famis in Germania pluſquam trecentos pauperes quotidie ſuſtentabat. 2.29.10.

Pauperi-

Pauperibus ſubuenit, eoſque extollit B. Petrus Nicolai. 2.29.11.
S. Bernardinus prandioli ſui partem dat pauperi. 2.29.12
S. Barulæ in medijs cruciatibus ſitienti ſuaſit mater, vt biberet potiùs aquam viuam. 3.4.8.
Veſtibus ſe S. Cæſarius ſpoliat, & ſæpe domum ſeminudus redit. 2.29.10.
S. Iuſtus puer tunica ſua nudum veſtit. 2.29.13.
S. Bonifacius puer tunica ſæpe ſe exuebat, vt nudos veſtiret. 2.29.15.
Mamas infans in carcere natus, parente vtroque ibidem defuncto, à pia matrona Dei monitu eximitur, & adoptatur. 2.3.9
S. Iuſtus ad fratrem ſuum Iuſtinum captiuitate liberandum proficiſcitur. 3.3.4.
Puer, ob matris hoſpitalitatem, ex puteo diuinitus eripitur. 2.3.3.
Elias filium Sareptanæ viduæ, apud quam hoſpitabatur, reſuſcitauit. 2.7.1.

De operibus miſericordiæ ſpiritualibus.

Samuel puer reprehendit Heli nonagenarium. 2.21.1.
Hieremias populum Iudaicum puer liberè corripit. 2.21.2.
Danielis de ſenibus inueteratis iudicium. 2.21.3.
S. Benedictus puerum, qui flaſconem vini abſconderat, prudenter admonet. 2.11.6.
S. Catharina Sen. matrem increpantem prudenter inſtruit. 2.21.5.
Achas parentes grauiter admonet. 2.21.6.
Pueri admonitio ſalutaris. 2.21.11.
Puer pierantem compeſcit. 2.21.12.
Præcedenti non abſimile. 2.21.13.
Puer furibundum demulcet. 2.21.14.
Pueri paſſim errata reprehendunt. 2.21.15.
Puer poſt mortem rediens de correctione gratias agit.
Puer Achas pueros inſtruit, exhortatur. 2.21.7.
Pueri cuiuſdam zelus animarum. 2.21.8.
Pueri admonitio ſalutaris. 2.21.11.
Puer parentibus eſt ſalutaris author. 2.21.10.

Franciſcus

ed by Google

Franciſcus Borgias pro matre defuncta ſe flagellis cædit. 2.23.34.
Puer ad matris tumbam orans, eam ex Purgatorio educit. 2.25.4.
Quàm ſint vtiles defunctis, viuorum orationes. 3.17.4.
Ad preces pro filio fundendas, non ad lacrymas, mater admonetur. 3.17.7.
Malum in bono vincit B. Benedictus. 2.31.26.
B. Petrus Nicolais vis accuſatoribus gratias agit. 2.31.22.
Paphnutius furti poſtulatus, tanquam ſi reus eſſet, veniam orat. 2.31.25.
Puer acceptam iniuriam remittit. 2.31.27.
B. Sahagonius pueros puer ſibi inuicem conciliat. 2.21.9.

De conſilijs Euangelicis.

De dignitate vitæ Religioſæ.

Religioſos filios Dei eſſe, & membra Chriſti, didicit Faſtredus, cùm Abbas Clareuallenſis eſſe recuſaret. 2.2.8.
Puer à D Virgine corripitur, quòd detraheret Religioſis, quos ipſa amicos ſuos optimos vocabat. 2.12.8.

De infantibus ab vtero, & primâ ætate Deo vel Religioni conſecratis, vide p. 153. & ſeq.

Prognoſtica quædam in pueris animaduerſa, & Religionis ſtatum ſignificantia.

S Petrus Cæleſtinus, cùm naſceretur, velut togam Religioſi habebat. 1.5.26.
Adnata S. Nicetio corona. 1.15.9.
De S. Stephano Dienſi Epiſcopo. 1.15.23.
B. Thereſia cellulas conſtruit. 1.15.29.
De Petro Caniſio & Societate IESV nondum nata, prædictio. 1.15.31.

Affectus in Religionem primis annis innatus.

Maria Oegniacenſis pedes defigebat in Fratrum Ciſtercienſium veſtigijs, præ ſequendi deſiderio. 2.12.1.
Euphraxiæ puellulæ pius in Religionem affectus. 2.12.2.

Achas

Digitized by Google

Achas puer, habitu Fratrum Minorum veſtitur, eorumque ritus ac viuendi conſuetudinem ſeruat. 2.12.3.
S. Catharina Sen. 8 annorum puellula, diligebat Dominicanos, quòd ſe impenderent zelo animarum. 2.12.4.
S. Marina Monaſterium virorum diſſimulato ſexu ingreditur. 2.12.12.
S. Clara de Monte-falco ſexennis iniijt Monaſterium. 2.21.6
Plures alij, qui modò geniti infantes lac Religionis concupierunt. 2.12.7. & ſeq.

Ad Religionem vocati diuerſimodè. 362.

Quidam prima lectione in ſcholis audiens hæc verba explicari, *Diligens Dominum Deum tuum ex toto corde tuo*; quòd ſatis multa audiſſet, egreſſus, Religionem ingreditur. 2.11.7.
S. Eugendus Abbas audiens ab Angelis cani hæc verba, *Ego ſum via, veritas & vita.* 2.13.1.
S. Hermannus conſpecta viſione de templo flammis cincto, ſed non ardente; quia ſuper illud apparebat Crucifixus. 2.13.2.
S. Antonius audiens in Euangelio legi, *Si vis perfectus eſſe, &c.* 2.13.3.
S. Hilarius legens Epiſtolas S. Pauli, & deinde deductus ab Angelo in ſolitudinem. 2.13.4.
Puella quædam duodennis cùm fuiſſet à dæmone liberata. 2.4.14.
S. Adelbertus cùm fuiſſet à morbo diuinitus reſtitutus. 2.4.9.
Niuardus conſiderata vilitate poſſeſſionis à fratribus relictæ. 2.13.5.
Franciſcus de Gata voce cæleſti admonitus vt egrederetur ex ſpelunca ruitura. 2.13.6.
Senex quidam Aegyptius videns dæmones amplius exultare de lapſu vnius Religioſi, quàm aliorum multorum. 2.13.7.
Simeon Stylites Stylitarum author, audiens legi: *Beati qui lugent*, vnde meditabundus iuſſus eſt in viſione altiùs fodere, ad fabricam ædificandam. 3.13.8.
S. Lutgardis adhortatione matris, & viſo vulnere in Chriſti ſponſi ſui pectore. 2.13.10.
Puer quidam fratris precibus conuerſus, & à D. Virgine Monaſterio præſentatus. 2.13.9.
Theodorus in medijs epulis conuertitur. 2.13.11

(?????) B. Aloyſius

B. Aloyſius Gonzaga vt ad Religionem allectus fuerit. 2.13.12.
Catharina Illuſtriſſimi Sancij Roderiquez filia, conſiderans in Crucifixo hæc verba: I. N. R. I. permota fuit. 2.13.13.

Flagrans Religionis deſiderium. 372.

Verè flagrans Religionis deſiderium in S. Hermanno. 2.14.1.
Simeonis, ingreſſum efflagitantis, importunitas obfirmata. 2.14.2.
Stupenda S Antonini in diſcendo diligentia, vt in Dominicanã familiam adſciſceretur. 2.14.3.
S. Albertus quantopere ſtatum Religioſum expetierit. 2.14.4.
Quid Zacharias S. Carionis filiolus egerit, ne à Religione dimitteretur. 2.14.5.
Ioannes Calybita Monaſterium magno animi deſiderio ingreditur. 2.14.6.
Daniel Stylita duodennis auidè init Religionem. 2.14.7.

Puerorum cum parentibus, ante Religionis ingreſſum, certamen. 381.

S. VValerici Abbatis cum parentibus alijſque certamen. 2.15.1.
S. Thomæ Aquinatis cum parentibus certamen egregium, ante Religionis ingreſſum. 2.15.2.
Chriſti miles eſſe voluit S. Aichardus, nequicquam reluctante patre. 2.15.3.
Puer quidam Anachoreta patris ſiniſtrum animum magna cõſtantia ſuperat. 2.15.4.
Catharinæ ſeptennis puellę, ante Religionis ingreſſum cum parentibus certamen admirabile. 2.15.5.
Albertus Comes, puer parentum tentationes ſuperat; auunculum ſuum Archidiaconum conuertit. 2.15.6.
S. Illephonſus Religionem ingrediendi facultatem à duro parente tandem obtinet. 2.15.7.
S. Cæſarius Arelatenſis Episc. fugit à parentibus in Religionem, fruſtra reuocante diabolo 2.15.8.
Adoleſcentuli cuiuſdam hac in re conſtantia. 2.15.9.
Item alterius. 2.15.10.

Diuina in reuocantes à Religione animaduerſio. 397.

S. Genoueſæ mater oculis orbatur. 2.15.1.

S. VVin-

S. VVinvvaloci pater tonitruis territus, cogitur filio libertatem permittere. 2.16.2.
B. Petrus Trauandanus viſu oculorum priuatur. 2.16.3.
S. Bonifacij pater morbo corripitur. 2.16.4.

De veſtitu Religioſorum.

Puer Achas veſte Fratrum Minorum tegi voluit, quæ eo defuncto diſparuit, 2.12.3.
Puer quidam ſepultus, Ioannes nomine, poſt quodriennium habitu S. Franciſci indutus reperitur. 832.

De voluntaria paupertate.

Omnibus ſe abdicat Lucianus. 2.29.3.
Achas pecuniæ contractum perhorreſcit. 2.29.4.
Omnia deſerit Hilarion, & ad eremum pergit. 2.29.6.
Torques & monilia abijcit S. Theodorus, & patriam domum fugit, vt Deo vacet liberius. 2.29.7.
Infantis Roberti de paupertate voluntaria, vox præmatura, 2.29.8.

De Caſtitate perpetua.

Pudicitia S. Nicetij mira. 1.15.9.
S. Maclouius virginitatem puer vouit. 2.29.6.
Domina Virgo vt præſens caſtitatis periculum effugeret, amentiam ſimulat. 3.3.7.

De Obedientiæ voto.

Religioſa familiare colloquium cum Ieſu differens, vt obedientiæ ſatisfaciat, augeri conſolationem videt. 2.2.17.
Religioſus puerum, quem antea in ſæculo genuerat, ex Abbatis præcepto in furnum conijcit, illeque permanet illæſus. 2.3.26.
S. Maurus cæca obedientia obtemperans, ambulat ſuper aquas. 2.7.27.
S. Maclouius ob inſignem obedientiam ceteris eſt inuiſus: eiuſque obedientia miraculo comprobatur. 2.30.3.
Mutius vt Abbati ſuo obediret, erat filium dilectiſſimum projecturus in flumen. 2.30.4.
Adoleſcentes duo ad mortem vſque obedientes. 2.30.5.
Puer obediens ac Religioſus negat ſe iturum ſine venia ad nuptias Agni cæleſtis. 3.1.1.

De triplici humani generis hoſte ſuperando, vide Petitione 6.

DE IV. NOVISSIMIS.

DE MORTE.

Diuinitus de morte præmoniti. 598.

Puerum peſtilentia correptum de felici obitu præmonent SS. Apoſtoli Petrus & Paulus. 3.1.2.
Muſa puella inuitatur à D. Virgine. 3. 1. 3.
Puero cuidam Opilioni S. Nicolaus felicem obitum prædicit. 3.1.4.
Puellæ cuidam ſuus obitus diuinitus reuelatur. 3.1.5.
Paruulus quidam puero Ieſu panem dedit, & paulò poſt obijt. 3. 1. 6.
Pueri duo Luſitani Religioſi, à puero IESV inuitati, ipſo die Aſcenſionis. 3.1.7.
Galeazio puero felix obitus prænunciatur. 3.1.8.
De Hiſpano quodam puero. 3. 1. 9.
Puellula mortis ſuæ diuinitus facta conſcia baptiſmum ante efflagitat 3.1.10.
Adoleſcentulum de morte ſua præmonet B. Virgo. 3.1.11.
B. Virgo adoleſcenti Sodalitatis in morte ſuccurrit, dæmones abigit. 3.1.12.
Alteri ſe cum filio & Angelo cuſtode viſendam præbet, eumq; accerſit. 3.1.13.
Puellula ſeptennis haud mortis ignara, Euchariſtiam efflagitat. 3.1.14.
Pia quædam mulier infantis IESV fruitur aſpectu, & ab eo inuitata emoritur. 1.8 4.
SS. Iuuenalis & Eleutherius magno cum ſplendore Probo Epiſcopo morituro aſſiſtunt. 2. 26. 15.

Felix puerorum obitus. 610.

De S. Demlini obitu. 3.2.1.
De puero Achas. 3.2.2.
De infantuli morientis riſu. 2. 3.2.

Reginæ Matris ſubſidium puer experitur. 3.2.4.
Infans Eſica moriens, virginem, quæ ſe erat ſecutura, vocauit. 3.2.5.
In morte Benedicti S. Birgittæ filij, auium cantus auditur. 3.2.6.
Multitudo Angelorum Ioſepho infanti occurrit morienti. 3.2.7.
Præclara Helenæ Maximæ vita, morſque Angelorum decorata cantu. 3.2.8.
De S. Luſone. 3.2.9.
Amore IESV C. moritur puellula. 3.2.10.
Puer reuiuiſcit, & felicius moritur. 3.2.11.
Puer è Sodalitate Biſuntina feliciter obit. 3.2.12.
Haud abſimile de puero Dolano. 3.2.13.
Placidè mortem excipit puella. 3.2.14.
Infantis mira vox ante mortem. 3.2.15
Pueri multi ſtatim poſt baptiſmum emoriuntur. 3.2.16.
Infans tempeſtiuè moritur. 3.2.17.
Item alius. 3.2.18.
Ad ſtudioſi cuiuſdam tumulum viſa Virgo Mater. 3.16.13.

De iudicio.

Puer Einolphus ſtatim poſt mortem Iudici præſentatur, & à dæmone de obolo furtim accepto accuſatur. 2.11.13.
Adoleſcens ad Iudicem ſe fuiſſe pertractum refert, eiuſque rei ſucceſſum. 2.31.12.
Adoleſcens morbi tempore ex ſeria iudicij repræſentatione ſibi propoſita conuertitur, ſtatuitque fieri Capucinus. 2.11.19.
Terræ motus in Italia fuit adeo horribilis anno 1117. vt iudicium extremum putaretur. 1.14.6.

Infernus hinc excluditur.

De Purgatorio.

Gertrudis nouem annorum puellula, poſt mortem ad chorum expianda redit. 3.17.9.
Puer paruo debito adſtrictus, adeſt è Purgatorio. 3.17.4

Propter obolum acceptum Einolphus faciem Domini non niſi velatam videt, præter purgatorij pœnas quas paſſus eſt grauiſſimas. 2.11.13.

De Sanctorum è caleſti gloria apparitione.

Sancti Martyribus apparent in carcere, canentes Alleluya. 3.4.5

S. Agnes parentibus ſuis ſe videndam præbet cum choro Virginum ingenti. 3.18.1.

Puer ſe deueniſſe in paradiſum declarat. 3.18.3.

Puer quidam Sanctorum ſplendorem vidit. 2.26.15.

Puer ſocio apparet ex pacto. 3.17.6.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google